

2. melléklet [9. melléklet az 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelethez]

A Köznevelési Hídprogramok kerettantervei

Tartalom:

9.1. Híd I. program kerettanterve

— Bevezetés

— Kerettantervek

9.2. Híd II. program kerettanterve

— Bevezetés

— Kerettantervek

2. melléklet [9. melléklet az 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelethez]

9.1. Híd I. program kerettanterve

Tartalom:

- Bevezetés
(A nemzeti köznevelési törvényben szereplő Híd I. program nevelési-oktatási programjának koncepciója)
- Kerettantervek
(A Híd I. program kerettanterve)

A NEMZETI KÖZNEVELÉSI TÖRVÉNYBEN SZEREPLŐ HÍD I.
PROGRAM NEVELÉSI-OKTATÁSI PROGRAMJÁNAK
KONCEPCIÓJA

Tartalomjegyzék

1. A Híd I. PROGRAM SZÜKSÉGESSÉGE	3
1.1 A Híd I. program célcsoportja, a csoportszervezés elvei	3
1.2 Híd program tanulási környezete.....	4
2. A Híd I. PROGRAM SAJÁTOSSÁGAI, JELLEMZŐI.....	5
2.1 Személyekhez igazodó pedagógiai gyakorlat.....	5
2.2 Életpálya-építés	7
2.3. Kompetencia alapú program.....	8
3. A MEGVALÓSÍTHATÓSÁGHOZ SZÜKSÉGES FELTÉTELEK.....	9
4. TANULÁSI FOLYAMAT A HÍD I. PROGRAMBAN	11
4.1 A tanulás szervezési keretei.....	11
4.2 A Híd I. program tartalmi keretei	12
4.3 A Híd I. programban előtérbe állított kompetenciák és a NAT kiemelt fejlesztési területeinek kapcsolata	13
4.4 Értékelés a Híd I. programban.....	14
5. A KERETTANTERV SZERKEZETE, MŰVELTSÉGTERÜLETEI	16
5.1. A tanév javasolt beosztása.....	16
5.2 Műveltségterületek és ajánlott óraszámok a Híd I. programban	17
5.3 Az egyes műveltségterületek rövid bemutatása.....	17
5.4 A modulok szerkezete	19
6. MŰVELTSÉGTERÜLETEK ÉS AJÁNLOTT ÓRASZÁMOK A FELNŐTTOKTATÁS ESETÉN	20
6.1 Nappali munkarend szerint – heti óraszám 30 óra	20
6.2 Esti tagozatos munkarend szerint – heti óraszám 15 óra.....	20
6.3 Levelező tagozatos munkarend szerint – heti óraszám 10 óra	21
7. A SZEMÉLYRE SZABOTT, DIÁKKÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI GYAKORLAT	21
A személyközpontú diáktámogatás rendszere.....	21
8. A HÍD PROGRAMOT MEGVALÓSÍTÓ PEDAGÓGUSOK ÉS VEZETŐK FELKÉSZÍTÉSE ÉS SZAKMAI TÁMOGATÁSA	25

1. A HÍD I. PROGRAM SZÜKSÉGESSÉGE

A 2011. évi CXC számú, „A nemzeti köznevelésről” alkotott törvény 12. fejezete 14. §-a Köznevelési Hídprogramokat a következőképpen definiálja: „A Köznevelési Hídprogramok segítséget nyújtanak a tanulónak a középfokú nevelés-oktatásba, szakképzésbe való bekapcsolódáshoz, vagy a munkába álláshoz, valamint az önálló életkezéshez szükséges ismeretek megszerzéséhez a komplex, tanulmányi, szociális, kulturális, képességbeli és személyiségfejlesztését támogató pedagógiai tevékenységgel.”

Magyarországon évente 5-7 ezerre tehető az alapfokról a középfokra való átmenet időszakában a képzésből kimaradók, lemorzsolódók száma. Esetükben nagy a valószínűsége annak, hogy elkallódnak, azaz a későbbiekben csak nehezen, vagy egyáltalán nem szereznek szakképesítést, alkalmi munkavállalóként vagy munkanélküliként tengetik életüket. Köznevelési Hídprogramok fontossága és jelentősége abban áll, hogy ezeket a fiatalokat célozza meg, szándékai szerint őket segíti abban, hogy bennmaradjanak vagy visszatérjenek az oktatás-képzés világába. Az Európai Unió 2020-ra kitűzött öt stratégiai céljának egyike – amelyet hazánk is célul tűzött ki –, hogy az évtized végére 10%-nál kevesebb legyen azon 18-24 éves fiatalok aránya, akiknek nincs befejezett középszintű végzettsége, azaz akik szinte teljesen esélytelenül lépnek be a munkaerőpiacra.

1.1 A Híd I. program célcsoportja, a csoportszervezés elvei

Az Európai Bizottság 2010-ben készült, a korai iskolaelhagyás mérséklését célzó dokumentuma alapján azok a fiatalok válnak jóval nagyobb eséllyel a rendszer elhagyóivá, akik

- szegény, szociálisan hátrányos helyzetű, alacsony iskolázottságú családi háttérrel rendelkeznek;
- hátrányos helyzetű kisebbségekhez tartoznak (roma származás);
- a sérülékenyebb csoportokba tartozók, így az állami gondozottak, tinédzser korban szülővé válók, a sajátos nevelési igényű fiatalok;
- családtagjaikról kell anyagi vagy más értelemben gondoskodniuk;
- alig kötődnek az iskolához – pl. iskolakerülők, bomlasztó magatartású, magántanulóvá váltak;
- nincsenek iskolai sikereik, évismétlők.

Az itt felsorolt veszélyeztető tényezők egy része olyan, amely már viszonylag korai életkorban felismerhető, ezért kezelésükre hatékony megoldást jelenthet a mielőbbi preventív és támogató beavatkozások sora. Így már az iskolába kerülés előtt, vagy léghésőbb az általános iskola megkezdésekor előre tervezhető, a *fejlesztést és a többséghez való felzárkózást* segítő intézkedések hozhatók, eredményes programok indíthatók a szociálisan hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű (roma) családokból érkező, illetőleg a felismerten sajátos nevelési igényű gyermekek számára.

Egy másik problémakört jelent, amikor a változás *az iskolai pályafutás során* áll be, egy látszólag sima, sikeres iskolakezdést látványos teljesítményromlás, alulteljesítés, iskolakerülő, bomlasztó magatartás követ. A kimaradó gyerekek többsége az általános iskola felső tagozatára válik „gyenge” tanulóvá, azaz természetessé lesz számukra, hogy legjobb osztályzataik kettes, hármas körül mozognak, és az a tanév számít sikeresnek, amelyikben nem buknak meg. A gyenge eredményeket a szülei is tudomásul veszik, lényegében otthon senki sem készíti őket arra, hogy erről a szintről feljebb kerüljenek. A tanulmányi eredmények romlásában sokuknál az *otthoni körülmények alakulása* játszik fontos szerepet, mert pl. az ép családok a gyerekek tizenéves korára felbomlanak, vagy a kisgyerekkorban még életerős szülők fokozatosan elesetté (munkanélkülivé, alkoholistává, mentálisan sérültté, rokkanttá stb.) válnak. Mivel ezek a gyerekek nem számíthatnak otthoni segítségre, támogatásra, sokkal inkább függenek tanáraiktól. Közülük sokan agresszív viselkedéssel, normaszegéssel, az iskolai munka elhanyagolásával próbálják felhívni magukra a figyelmet, azaz *nem jól kommunikálják személyes problémáikat, gondjaikat*. Ha nincs olyan szerencsájük, hogy pedagógusaik között akad legalább egy, aki megérti ezt a fajta segélykérést is, aki szülei, családjuk helyett melléjük tud állni, könnyen belekerülnek a korai iskolaelhagyás lefelé vezető spiráljába. Az iskolában kialakuló státusok, szerepek is hatással vannak a gyerekek, fiatalok további útjára. A *kortársak* könnyen kirekesztik a másfajta módon viselkedő, előnytelen külsejű, ügyetlen, társaitól eltérő szokású gyerekeket. Ez nagymértékben hat a fiatal önképének alakulására, önismeretére. Ugyanígy énkép-rombolóak az egyes pedagógusok által alkalmazott megszegényítő módszerek, a felszínen megmutatkozó hibák, gyengeségek, problémák folyamatos és önmagukban való hangsúlyozása. Amennyiben a fiatal egységesen úgy érzi környezete reakcióiból, hogy kitaszított, elutasított és nem kívánatos, elveszti reményét abban, hogy teljes értékű tagja lehet az őt körülvevő közösségnek. Esélytelennek és értelmetlennek érez bármi erőfeszítést annak érdekében, hogy beilleszkedjen, vagy a vele szemben támasztott követelményeknek igyekezzen megfelelni, tehát ez is elindíthatja a társadalmi normákkal való szembehelyezkedést és kiilleszkedést. Főként ez utóbbi csoportba tartozó fiatalok körében lehet eredményre vezető az egy tanévnyi fejlesztő-kompenzáló év a középszintű képzés megkezdésekor.

1.2 Híd program tanulási környezete

Az előbb bemutatott, az iskolában elutasított, az oktatás világtól elidegenedett, önmagukban nem bízó, magukat alulértékelő fiatalokat a korábbi tapasztalataikhoz képest gyökeresen megváltoztatott tanulási környezet tudja egy tanévnyi idő alatt sikeresen visszavezetni az oktatás-képzés világába, ez segíti őket ahhoz, hogy saját értékeiket felismerve a későbbiekben meg tudják állni helyüket a munka világában. A teljesen megváltozott tanulási környezet magában foglalja a következőket.

a) A fizikai környezet

Ízléses, vonzó, mobil bútorokkal berendezett tér, ami lehetőséget kínál a társas együttlét, a szabadidőtöltés és a tanulás-információszerzés gazdag formáira, a formális, informális és nem formális tanulási alkalmakra. A törvényben szereplő komplex, tanulmányi, szociális, kulturális, képességbeli és személyiségfejlesztését támogató pedagógiai tevékenység is ilyen fizikai környezetet feltételez, ami nem hagyományos osztálytermi berendezésével segít az önálló életkezdéshez szükséges ismeretek megszerzéséhez is.

b) A tanulás szervezési keretei

A törvény által előírt alacsony csoportlétszám (8-10 fő), ahol a diákokkal maximum 4-5 főből álló pedagógus team dolgozik. A napokat a tanulásra ráhangoló és minden napot lezáró elemek és nagyobb időegységekbe szervezett tanulási blokkokba rendeződő napi ritmus

jellemzi; heti rendszerességgel iskolán kívüli tanulási lehetőséget is biztosítva, és lehetőség szerint az időkeret 40 százalékában páros foglalkozásvezetéssel, amelyet a törvény által a csoport számára biztosított heti 56 órás időkeret tesz lehetővé. A rugalmas szervezési keretek szükségszerűen kínálnak lehetőséget a fiatal kismamáknak, hogy (akár csecsemőiket is magukkal hozva) ismét visszatáljanak az oktatás-képzés világába; a középfokot többször megkezdőknek, hogy egy második (újabb) esélyt kapjanak; és a tanév közben máshonnan kimaradóknak pedig, hogy valahol még utolsó esélyként megkapaszkodhassanak.

c) A tanterv

Tartalmában érdekes és releváns, gyakorlatias, az egyéni igényekhez és szükségletekhez rugalmasan igazítható program, ami re-integrációhoz és re-szocializációhoz szükséges alapkompenciák fejlesztése mellett a reális életpálya-tervezéshez és szakmaismerethez ad fontos alapokat.

d) A tanulásszervezés módszerei

Előtérben az egyéni fejlesztés, differenciálás, a fejlesztő értékelés hangsúlyos alkalmazása, az egyéni felelősségvállalás lehetőségeinek biztosítása, s emellett az együttműködés, egymástól és egymással tanulás, a kooperáció módszereinek gyakorlása, projektek megoldása.

e) Személyközpontú pedagógiai szemlélet és gyakorlat

Minden egyes személy egyéni fejlődését középpontba állító, bizalmon alapuló légkörben támogatja az elkötelezett pedagógus team a diákokat, minden diáknak segítő (pedagógus) párja van, rendszeres beszélgetések az egyén fejlődéséről, ebbe (lehetőség szerint) a szülők, szükség esetén külső segítő szervezetek bevonása, megállapodások a diák és a támogató környezet vállalásaival.

2. A HÍD I. PROGRAM SAJÁTOSÁGAI, JELLEMZŐI

A nemzeti köznevelésről szóló törvényben megfogalmazott Köznevelési Hídprogramok akkor érik el valós céljukat, ha megvalósításuk során bizonyos pedagógiai feltételeknek eleget tesznek. Ezek a következők:

- Személyekhez igazodó pedagógiai gyakorlat.
- Életpálya-építés.
- Kompetencia alapú program.
- Modulrendszerű tananyag sok választható elemmel.

2.1 Személyekhez igazodó pedagógiai gyakorlat

A személyekhez igazodó (személyközpontú) pedagógiai gyakorlat a következő jellemzőkkel írható le:

a) A diákok felelősségvállalása

A diákok aktív, felelős résztvevői saját tanulásuknak, fejlődésüknek. Nem csak reagálnak, válaszolnak a tanulás során, de aktív és ösztönző tényezők is a különféle szituációknak. Egyéni tanulási útjaikat nem csak a tanárok jelölik ki, lehetőségük nyílik önálló döntésekre is. Egyéni sajátosságaiktól függően bevonódnak az értékelésbe, az önértékelésbe, saját fejlődési tervük készítésébe. A tanulás szempontjából előnyben részesülnek az aktív, cselekedtető

tanulási eljárások, a frontális munkával szemben az egyéni, párban és csoportban végzett tanulás.

b) Egyéni fejlődési terv

A személyiség fejlesztéséhez elengedhetetlen, hogy a tanuló az éppen aktuális egyéni fejlettségi szintjének megfelelő tevékenységeket végezhesse az iskolában, tehát a külső hatások a megfelelő belső fejlettségi szakaszban érvényesüljenek. Ezzel nemcsak a tanulási folyamatban lesz sikeresebb, hanem munkakedve is nő. Az egyéni fejlesztés olyan tevékenység, amelynek során úgy avatkozunk be a fiatal fejlődési menetébe, hogy a külső környezeti feltételek a tanuló egyéni sajátosságaihoz, fejlődési folyamatához igazítottak legyenek. A fejlesztés tervszerű, következetes megvalósításához a vezérfonalat a háromhavonta újragondolt, értékelést és újratervezést tartalmazó egyéni fejlődési terv adja.

c) Differenciált követelmények

A program célja, hogy minden diák a saját képességei szerinti legtöbbet hozza ki magából. A személyre szabott célokat a tanulás tekintetében is rögzíti az egyéni fejlődési terv (EFT), melyben a fő célokat lehet és kell konkretizálni rövidebb periódusokra, ill. apróbb feladatokra, tevékenységekre bontani és ennek alapján megfogalmazni a vállalásokat mind a diák, mind a tanár részéről. A fejlesztő munka akkor eredményes és sikeres, ha a tanár megkeresi azokat a tanulásirányítási módokat, amelyek alkalmazása biztosítja, hogy diákjai képességeiknek, egyéni fejlődési ütemüknek és érdeklődésüknek egyaránt megfelelő tevékenységeket végezzenek. Ebben nyújtanak segítséget az egyéni haladási ütemet segítő differenciált tanulásszervezés, és az egyéni fejlesztés. A legtökéletesebben megvalósuló differenciálás valójában az egyénre szabott fejlesztés, ami nagy odafigyelést és következetesen felépített koncepciózus pedagógiai tevékenységet feltételez.

d) Valós élethelyzetekhez és a személyes élményekhez kapcsolódó tanulás

A diákoknak az iskolával, a tanulással kapcsolatos motiváltságát a valós élethelyzetekhez és a személyes élményekhez kapcsolódó tanulás teremti meg. A pozitív motiváció kialakulásában, fenntartásában támaszkodik a program a diákok érdeklődésére, és az új, a tanulók által kedvelt információhordozókra.

e) Egyéni tanulási utak

A tanulás-tanítás megszervezésének legfontosabb alapelve az egyéni szükségletekhez, fejlődési igényekhez való igazodás. Ez alapvetően azt feltételezi, hogy a pedagógiai gyakorlat reális esélyt teremtsen az eltérő fejlesztési szükségletek kezelésére egyéni fejlődési utak biztosításával. Így a személyre szabottság érinti a tantervi kereteken belül a célokat, a tartalmakat, azok mélységét, mennyiségét, a tanítás, tanulás szervezési módjait, az oktatás módszereit, a tanulási időt, az értékelést, a teljes tanulási környezetet.

f) Előzetes tudás, meglévő kompetenciák megismerése

A tanulás, az egyéni fejlődés támogatásában kiemelt jelentősége van az előzetes tudás és a meglévő kompetenciák megismerésének, figyelembevételének, ehhez alkalmazkodó fejlesztési célok kijelölésének, tanulási/fejlesztési stratégiák alkalmazásának és sokféle tanulási módszer és forrás biztosításának.

g) Egyéni, személyre szabott fejlesztő értékelés

A tanulás támogatására szolgáló fejlesztő értékelés központi gondolata az egyéni fejlődés támogatásában fejezhető ki a leginkább. Vagyis elsődleges célja nem külső normáknak, követelményeknek való megfeleltetés, az azokkal való összemérés, hanem az adott diák továbblépését igyekszik támogatni oly módon, hogy kiindulva a diák hozott tudásából, képességeiből, attitűdjeiből (helyzetelemzés) határozza meg a fejlesztési célokat, ehhez

rendeli a módszereket és eszközöket, majd időszakonként újra értékelve és tervezve támogatja a diák egyéni fejlődését és rögzíti önmagához képest elért eredményeit.

h) Egyéni kimeneti utak

Az egyéni fejlesztés eredményeként a diákok megismerik saját képességeiket és lehetőségeiket és egy reális jövőkép alapján léphetnek tovább a Híd programból. Folytathatják tanulmányaikat szakiskolai 9. vagy 10. évfolyamon általános képzés keretei között, bekapcsolódhatnak közvetlenül szakképzésbe, iskolarendszerű valamint felnőttképzési formában egyaránt, illetve elhelyezkedhetnek a munkaerőpiacon közvetlenül a program elvégzése után. (A tanulási motiváció erősítése és a tanulási képességek tervszerű fejlesztése révén program segítséget nyújt a 8 osztályos általános iskolai végzettséggel nem rendelkező fiataloknak ahhoz, hogy sikeresen fel tudjanak készülni a végzettséget igazoló vizsga követelményei teljesítésére.)

2.2 Életpálya-építés

A Híd I. programba bekapcsolódó fiatalok között jelentős azoknak a száma, akik vagy nem igazán tudják, hogy milyen irányba induljanak, vagy már elkezdték (akár többször is) valamelyik iskola kilencedik évfolyamát, amelyet nem tudtak sikerrel befejezni, azaz nem megfelelően választottak iskolát. A korszerű, tudatosan végzett iskolán belüli életpálya-építési tevékenység hozzásegíti a tanulókat számukra megfelelő irányú képzés megkezdéséhez, a felnőtt létre való felkészüléshez, hosszú távú foglalkoztathatóságuk megalapozásához, illetve a tanulásból a munkába való lehetőség szerinti zökkenőmentes átmenethez.

A munkára, felnőtt létre a gyerekek és fiatalok a történelem során mindig is felkészültek, mégpedig hosszú-hosszú időn keresztül természetes módon tanultak bele a változó szerepekbe. Az élet, a felnőtt lét eseményei, és a munkával kapcsolatos történések sokáig meglehetősen kiszámíthatóak voltak. A mögöttünk álló évtizedekben azonban gyökeresen megváltozott a helyzet. A technológia viharos gyorsaságú fejlődése, a munka világának állandó változása, valamint az újabb és újabb kihívásoknak való megfelelési kényszer mindennapi életünk részeivé váltak. A felnőtt élet munkához kötődő szerepei már sokkal kevésbé kiszámíthatóak, mint korábban, és a fiatalok számára jóval kevésbé kiszámítható az életpályájuk várható alakulása is. Szakmák tűnnek el és jelennek meg gyors egymásutánban. A most aktív korban lévő szülői generációk soha nem tanulták a jelenleg szükséges, illetve szükségessé váló azonosítható életpálya-építéssel kapcsolatos kompetenciákat, és ez a tény különösen indokolja, hogy az iskola felvállalja azok fejlesztését. További nehézséget jelent az a tény, hogy a fiatal generációk képviselői gyakran úgy nőnek fel, hogy egyáltalán nincs a szűkebb, de akár a tágabban értelmezett családjukban sem munkavállalói minta. Sok gyermeknek és fiatalnak alkalma sincs arra, hogy megtapasztalja maga körül a munkával töltött felnőtt életszerep sajátosságait. A hiányzó modellek részbeni pótlására az életpálya-építés keretében szervezett munkahelyi megfigyelés, illetve munkatapasztalat szerzés tevékenységek alkalmasak.

Az életpálya-építés feladata, hogy a tanulókat olyan kompetenciák megszerzésében támogassa, amelyek életük során segítik őket döntések sorozatának meghozatalában. A számtalan döntés és választás ahhoz szükséges, hogy egészséges életvezetésű, önmagukban bízó, az állandó változásban lévő munkaerő-piachoz alkalmazkodni képes felnőtt váljék belőlük, aki képes egészséges egyensúlyt tartani a munkája és magánélete között.

Az életpálya-építés, azon belül a pályaaorientáció kiemelt szerepét az is indokolja, hogy a kutatások szerint a lemorzsolódásban jelentős tényező gyakran a nem vagy nem kellően megalapozott szakmaválasztás. A Híd I. programba kerülhetnek olyan fiatalok, akik akár már

többször belefogtak valamilyen szakma megtanulásába, de sikertelenül. A kudarc(ok) nyomán arra kell számítani, hogy igen alacsony motivációs szinttel érkeznek a programba, így lényeges, hogy számukra kihívást jelentő, életkoruknak és érdeklődésüknek megfelelő tevékenységekre legyen lehetőség. Ehhez is hozzájárulnak az iskolán kívüli tevékenységek, mint a munkahelyi megfigyelés, illetve munkatapasztalat szerzés.

Fentieknek megfelelően, és figyelembe véve, hogy az átvezetési folyamat során fontos, hogy a diákok kellő önismerettel és pozitív énképpel, a szakmák világával kapcsolatban kellő tájékozottsággal, valamint a munkavállalói léthez kapcsolódó nélkülözhetetlen ismeretekkel rendelkezzenek, a következő tartalmak szerepelnek az életpálya-építéssel kapcsolatosan:

- *alapvető munkavállalói ismeretek:* Mindazon ismeretek, amelyeket egy munkavállalónak a sikeres munkakereséshez s munkavállaláshoz alapszinten ismernie kell.
- *életpálya-építési ismeretek:* A foglalkoztathatóságot növelő, a munkaadói elvárásoknak történő megfelelést és a sikeres munkahelyi beilleszkedést támogató kompetenciák, beleértve ebbe az életpálya során felmerülő szerepek azonosítását.
- *alapvető ismeretek a szakmacsoportokkal kapcsolatban:* Alapvető tájékozottság a szakmák világában a szakmacsoportok megismerésén keresztül.
- *tényleges élmények a munka világával kapcsolatban:* Ennek két formája is beépül a programba a munkahelyi megfigyelés és a munkahelyi tapasztalatszerzés (összefüggő gyakorlat).

2.3. Kompetencia alapú program

A sokféle, változó és gazdagodó értelmezések közül a programban a kompetenciát a következőképpen értelmezzük: képesség komplex feladatok adott kontextusban való megoldására. A kompetencia a tudás, készségek és attitűdök egysége, amellyel mindenkinek rendelkeznie kell ahhoz, hogy személyiségét kiteljesítse és fejleszthesse.

A fejlesztési logika terén komoly változást jelent a kompetencia alapú fejlesztés, hiszen a hagyományos oktatási tartalomról, a tananyagról a hangsúly a „személyes” és a szociális kompetenciába beágyazódó tudásra helyeződik. Természetesen ez nem jelenti a tartalom, az ismeretek pedagógiai funkciójának elsúlytalanodását, de átstrukturálását igen. A kompetencia alapú fejlesztés során a diákok az iskolában használható, érvényes, a legváltozatosabb helyzetekben működő tudást kell, hogy elsajátítsanak. Azaz nem a tudástartalom az, ami a képességek és attitűdök fejlesztésének szervező elve, hanem a kompetenciák képesség és attitűd elemei köré szerveződik a tartalom, ismeret. A kompetenciák kiválasztásánál figyelembe vesszük, hogy a középfokú oktatásba való belépéshez, vagy a középfokú intézményrendszerből lemorzsolódó fiataloknak a „visszailleszkedésre” milyen kompetencia-területeken van szükségük fejlesztésre.

2.4. Modulrendszerű tartalom, sok egyéni feladattal

A modulokban építkező, alternatívákban is kínált oktatási tartalom változatos felhasználási lehetőségeket rejt, rugalmasan alkalmazható annak érdekében, hogy a felhasználók igazodni tudjanak a körülményekhez, illetve az egyéni tanulói igényekhez. A modulszerkezetű programcsomag legfőbb jellemzője, hogy moduljai, részmoduljai relatíve önálló egységek, sokszínű feladatok tárházát nyújtva. Az oktatási programcsomag szerkezeti egységei változatos sorrendben szerepelhetnek a tanulás folyamatában (kivéve a 8 alapvető

munkavállalói és életpálya-építési modul), megváltoztathatók, az egyik elemben alkalmazott ötlet, megoldás áttehető más szerkezeti elemekbe is, gazdagítva azokat. A modulok tartalma, módszerei, eszközei változtathatók, bővíthetők a tanulócsoporthoz sajátos igényeinek megfelelően – a pedagógus kreativitásának érvényesülésével úgy, hogy a modul alapvető céljai, a kiemelt kompetenciák fejlesztése továbbra is fókuszban maradnak.

A Híd I. programhoz nyújtandó modulrendszer (47 modul) a hagyományosabb, jogi szabályozó feladatot ellátó tantervekhez, tankönyvekhez viszonyítva lényegesen részletesebbek és konkrétabbak. Megadják a pedagógus számára, hogy adott kompetencia-fejlesztéshez milyen konkrét feladatokat, módszereket, eszközöket alkalmazhat egy-egy tanítási részfeladat során, ehhez megadja a lépéseket, s ha szükséges, ezeket meg is magyarázza, illetve megadja hozzájuk az összes szükséges eszközt, beleértve a differenciálást segítő konkrét javaslatokat is. Integrálja a tartalom és a ténylegesen megoldandó feladatok leírását is, sőt a programcsomag részeként az alkalmazó pedagógusok számára rendelkezésre bocsátja magukat az eszközöket (tanári és diák munkalapok, önértékelési, értékelési sablonok, portfólióba kerülő anyagokra vonatkozó javaslatok, stb.), mégpedig gazdagabb kínálatot biztosítva, amelyből a pedagógusok az adott csoport és annak egyes diákjai fejlődési szükségleteihez igazodva tudnak választani.

3. A MEGVALÓSÍTHATÓSÁGHOZ SZÜKSÉGES FELTÉTELEK

Az első részben bemutatott, a Híd I. programba várhatóan bekapcsolódó diákok számára eredményes fejlődésük biztosításához nem elegendő önmagában a tanulási környezet komplex megváltoztatása. Legalább annyira fontos az is, hogy a velük együttműködő pedagógusok biztonságban érezzék magukat, otthonosan tudjanak mozogni ebben a környezetben. Minimálisan a következő feltételek szükségesek a program megvalósításához, a nemzeti köznevelésről szóló törvényben a Köznevelési Hídprogramoknak a törvényalkotó szerinti célok elérése érdekében.

a) A feladat tudatos és elkötelezett vállalása az intézmény részéről

A Híd I. programban résztvevő iskoláknak olyan pedagógiai kultúrát szükséges kialakítaniuk, illetve megerősíteniük az intézményükben, mely képes a korábbi tanulmányaik során kudarcos diákokat a középfokú nevelés-oktatásba, szakképzésbe való bekapcsolódáshoz, vagy a munkába álláshoz, egy eredményesebb életpálya-építéshez.

b) Az új kihívás integrálása az intézmény egészébe, a megvalósító pedagógusok szervezeti támogatása

Az intézmény vezetői a szakmai munka erkölcsi és anyagi elismerésével, a program megvalósításához szükséges feltételek biztosításával, a szükséges szervezeti és szervezési keretek kialakításával, valamint a Híd I. program iskolán belüli elfogadtatásával és eredményeinek terjesztésével szükséges, hogy támogassák a változó pedagógusokat.

c) Kevés pedagógussal megvalósítani, a teamműködés biztosítása

A Híd I. program sikerének legfőbb kulcsa a pedagógus, aki tud dolgozni csapatban [teamben], és a teamben eredményesebbé tudja tenni a pedagógiai munkáját. A Híd I. csoportban tanuló diákokkal tervezetten csak 3 – 4 pedagógus dolgozzon állandóan, akik lehetőség szerint különböző szakmai területet képviseljenek. A sikeres intézményesítés érdekében érdemes a kezdetektől fogva 2-3 team működéséhez elegendő (10-12 fő) pedagógust felkészíteni erre a feladatra, ami egyrészt – igény és lehetőség esetén – több párhuzamos Híd csoport indítását teszi lehetővé, másrészt megkönnyíti az intézményen belüli egyenletesebb óraterheléseket, továbbá módot ad az egymástól tanulásra egy mentor

támogatása mellett. A hosszútávon fennmaradó intézményes változás, fejlődés szempontjából az a kívánatos, hogy az iskola minél több érintett munkatársa vegyen részt ebben a munkában.

d) Elkötelezett, vállalkozó, nyitott pedagógusok

Különösen fontosnak tekintendő a megfelelő pedagógusok kiválasztása, felkészítése és együttműködésük kereteinek tantestületi kialakítása. A csoporttal foglalkozó pedagógussal szemben kívánalom, hogy:

- Elfogadja a tanulási kudarccal, az iskolai tanulással szemben motivátlansággal rendelkező diákokat, megértse egyediségüket és sokszínűségüket. Higgyen abban, hogy a heterogén tanulócsoportok optimális, az egyéni fejlődést is elősegítő környezetet jelentenek a diákok számára.
- Kész a tanulás, nevelés szociális közegének megismerésére; képes hatásának értelmezésére és a szociális, pedagógiai befolyásolási lehetőségek kiaknázására.
- Jól felkészült saját tantárgyában, műveltségterületén. Képes nem tantárgyakban gondolkodni, s látni a célok, a tartalom és a tanulás szervezés, valamint eredmények közötti összefüggéseket.
- Érti, elfogadja a program pedagógiai prioritásait: ismeri és érti a személyre szabott nevelési szemléletmódot, vagy megismeri, elfogadja azt.
- Folyamatosan reflektál saját pedagógiai tevékenységére, együttműködik a pedagógus team többi tagjával, kész pedagógus társával közös óravezetésre (páros munkára).
- Személyre szabott nevelés gyakorlatát alkalmazza a nevelés tervezésében, megvalósításában, fejlesztésében. Képes a tanulók egyéni fejlődési igényeire építve a diákokat önálló, felelős fejlesztő tevékenységekre, tudáskonstruálásra ösztönözni. A fejlesztő, támogató értékelést alkalmazza.
- Pedagógiai kihívásként értelmezi a programban való részvételt. Érdeklődik a pedagógus szakmában felmerülő új megközelítések, új módszerek iránt.

e) Fizikai környezet

Az iskolában minimálisan olyan osztályterem kialakítására van szükség, ahol:

- A tanterem kellő nagyságú ahhoz, hogy a tanulók egyéni munkájához, a csoportmunkákhoz, és a pihenéshez is megfelelő legyen.
- A teremben mobilizálható asztalok találhatók.
- A teremben kézikönyvtár van a tanulás segítésére.
- A tanterem fel van szerelve minimálisan 3 Internet kapcsolattal rendelkező számítógéppel, nyomtatóval; a tanulás szervezési folyamat során hozzáférhető digitális fényképezőgép, projektor, televízió, DVD és CD lejátszó, videó.
- A teremben rendelkezésre állnak a részmunkálatok eredményeinek elhelyezésére alkalmas felületek, a taneszközök elhelyezésére alkalmas tároló eszközök; a diákok rendelkezésére állnak egyszerű konyhai eszközök folyóvíz nyelési lehetőséggel, valamint a sportolás, szabadidő eltöltés helyben biztosítható eszközei és feltételei is biztosítottak.

f) Kiterjedt (bővülő) külső kapcsolatrendszer

A diákok egyéni fejlődésének eredményes támogatása érdekében a Híd programba bekapcsolódó tanároknak, team tagoknak sereg partnerrel kell kölcsönös párbeszédre épülő, folyamatos szakmai kapcsolatot tartania, ezzel az intézmény szintjén egy komplex támogató szolgáltatási rendszert kiépítenie a legkülönbözőbb segítő szervezetekkel (szociális, család- és ifjúságsegítő szervezetek, ilyen tevékenységet végző egyházi- és civil szervezetek, stb.)

- *állandó kapcsolat:* iskolapszichológus, gyermekvédelmi felelős, gyógypedagógus, pedagógus; valamint az iskolán kívüli partnerek közül a szülők, valós munkahelyek képviselői stb.
- *időszakos kapcsolat:* családgondozó, pályaválasztási tanácsadó, munkaügyi központ, nevelési tanácsadó, diákokat támogató civil szervezetek, az iskolán kívüli kulturálódás, sportolás, szabadidőtöltés szinterei stb.

g) A pedagógusok és a vezetés szakmai támogatása

A Híd I. programba bekapcsolódó iskolák kiválasztott pedagógusait a munka megkezdése előtti felkészítéssel, továbbképzésekkel és folyamatos mentorálással szükséges támogatni. Ugyancsak szükséges a Híd I. programban résztvevő iskolák vezetőit is folyamatosan támogatni (pl. továbbképzéssel, szakértő ill. coach biztosításával). Ezekkel az eszközökkel lehet elérni a program szervezeten belüli intézményesülését. A program egy új (legalábbis a hazai oktatás keretei között rendkívül ritkán megvalósuló) együttműködési kultúrát teremt meg az ugyanazokkal a tanulókkal foglalkozó pedagógusok között (pl. regionális találkozók, hálózati tanulás, tudástranzfer útján).

4. TANULÁSI FOLYAMAT A HÍD I. PROGRAMBAN

4.1 A tanulás szervezési keretei

A nemzeti köznevelésről szóló törvény szerint a tanulók kötelező óraszám: heti 25 óra + 5 óra testnevelés, a Híd évfolyamra fordítható, törvényben engedélyezett óraszám heti 56 óra. A program egy tanévre tervezett, és ajánlott tananyagot biztosít az első, bevezető hétre, illetve az utolsó, záró hétre is. A tanév további részében az ajánlott heti beosztás a következő:

Az idő 40%-a, vagyis heti 2 nap a munka világára való közvetlen felkészítésre fordítandó, olyan módon, hogy egyik napot az iskolában töltik a tanulók. Ezen a napon az Alapvető munkavállalói és életpálya-építő modulok által ajánlott anyag feldolgozására, illetve a Munka világa modulok szakmacsoportjaival való ismerkedésre kerül sor. A második napon a munkahelyi megfigyeléssel, később munkatapasztalat szerzés előkészítésével, majd a szerzett élmények feldolgozásával foglalkoznak. A hét fennmaradó 3 napja a nemzeti alaptanterv műveltségterületeihez kapcsolódó modulokkal való tevékenységre fordítandó.

A tanítási-tanulási folyamat szervezhető a hagyományos, 45 perces időbeosztásban, de ettől inkább javasolt eltérni: az időbeosztás kövesse az aktuális tanulási tevékenység igényeit, akár tanulónként, vagy kiscsoportonként is, a tanulás differenciáltságának megfelelően. A napi munka tervezése során – együttműködve a tanulókkal – a pedagógus figyelembe veszi a következő feladatokat:

- a nap kezdetén szervezendő, a napi feladatokra, együttműködésre ráhangolást;
- az akár nagyobb egységekben szervezendő, a kiválasztott tananyaggal, projektmunkával való foglalkozást;

- mindennapos kötelező testnevelést;
- a fáradtság leküzdését, a pihenést, más jellegű kompetenciák fejlesztését, a társas aktivitást szolgáló, kötetlenebb foglalkozási részt (pl. közös tánc, sport, drámajáték, beszélgetés);
- a nemzeti köznevelésről szóló törvény 14. § 4. bekezdése alapján azt, hogy a tanulók komplex fejlesztését szolgáló tevékenységek, foglalkozások és programok a délelőtti és délutáni időszakban arányosan elosztva kerüljenek megszervezésre;
- a nap zárását szolgáló megbeszélést, értékelést.

Ajánlás a napok tervezéséhez

Szakasz	Szervezés	Cél
1. rész: Indítás	Csoportban.	Ráhangolódás. Tervezés.
2.- 3. rész: Modulmunka	Egyéni és csoportsjátékosokhoz illeszkedő tanulásszervezés.	Kompetenciafejlesztés.
4. rész: Sport: testnevelés napi egy tanítási óra időtartamban, szabadidős sportjátékok, relaxáció	Csoportban.	Testnevelés, egészséges életmódra nevelés, a tanulás feltételeinek javítása.
5. rész: Modulmunka	Egyéni és csoportsjátékosokhoz illeszkedő tanulásszervezés.	Kompetenciafejlesztés.
6. rész: A nap zárása	Csoportban	Reflexió a nap történéseire, értékelés

A feldolgozásra szánt tananyagok kiválasztása, a foglalkozások tervezése az egyéni fejlődési tervek, illetve az egész osztály tevékenységének megtervezése alapján történik. A tervezést az osztály, illetve az egyes tanulók bevonásával, velük együtt ajánlott elvégezni. A pedagógus szerepe a program alkalmazása során szakértői, mentori, facilitátori segítő szerep. A program feladatainak végrehajtásába más szakemberek, így elsősorban gyógypedagógusok, pszichológusok, szabadidő-szervezők, családsegítők, és más pedagógiai segítő feladatokat ellátó szakemberek bekapcsolódása számára indokolt megteremteni a feltételeket.

4.2 A Híd I. program tartalmi keretei

A Híd I. program nem szab meg minden tanuló esetében kötelezően érvényesítendő, minden diák számára „prezentálandó” tananyagot. Az egyes tanulók egyéni fejlődési terveihez igazodik, ennek tükrében történik az egyéni és csoportos tanulási tevékenységeknek a meghatározása. A Híd I. kerettanterve a pedagógusok által használható modulok tartalmát adja meg. Ez a tartalom egyfajta keretet jelent a konkrét iskolai tervezőmunka számára. A pedagógus rugalmasan kezeli a modulokban lévő tartalmakat, az ajánlott módszereket, eszközöket, kiegészítheti az általa fontosnak tartott, a csoport összetételét, az egyének optimális fejlesztését segítő tartalmakkal, módszerekkel, eszközökkel.

A kerettanterv nemzeti alaptantervet és a tanulók sajátos fejlesztési szükségleteit figyelembe véve öt kompetenciaterületet emel ki úgy, hogy az ezekre épülő modulok a Nat valamennyi fejlesztési feladatára tekintettel vannak.

4.3 A Híd I. programban előtérbe állított kompetenciák és a NAT kiemelt fejlesztési területeinek kapcsolata

HÍD I. kiemelt kompetenciái	A NAT fejlesztési területei
A) Kommunikációs kompetenciák	
1. A kommunikáció mint társadalmi érintkezési forma	Médiatudatosságra nevelés Nemzeti és európai azonosságtudat – egyetemes kultúra
2. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	Nemzeti és európai azonosságtudat – egyetemes kultúra
3. Olvasás, írott szöveg megértése	Nemzeti és európai azonosságtudat – egyetemes kultúra
4. Írás, szövegalkotás	Nemzeti és európai azonosságtudat – egyetemes kultúra
5. Vizuális, képi kommunikáció	Nemzeti és európai azonosságtudat – egyetemes kultúra
6. Elektronikus média útján történő kommunikáció	Médiatudatosságra nevelés
7. Művészeti tevékenységekben megnyilvánuló kommunikáció	Nemzeti és európai azonosságtudat – egyetemes kultúra
8. A kommunikáció értékelése	A tanulás tanítása
B) Tanulási kompetenciák	
1. Önmagáról mint tanulóról alkotott elképzelések	Önismeret, társas kapcsolati kultúra
2. A tanulásról alkotott elképzelések	A tanulás tanítása
3. A tanulási folyamat tervezése és szervezése	A tanulás tanítása
4. Tanulási források keresése	Médiatudatosságra nevelés A tanulás tanítása
5. Tanulási források feldolgozása	A tanulás tanítása
6. Tanulási források felhasználása	Médiatudatosságra nevelés
7. Tanulási módszerek ismerete, alkalmazása, értékelése	A tanulás tanítása
8. A tanulási folyamat értékelése	A tanulás tanítása
C) Szociális kompetenciák	
1. Pozitív énkép kialakítása és fenntartása	Önismeret, társas kapcsolati kultúra Testi és lelki egészség
2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció	Önismeret, társas kapcsolati kultúra A hátránnyal élők segítése, önkéntesség
3. Az egész életen át tartó fejlődés és változás	Erkölcsei nevelés, szolidaritás Testi és lelki egészség Aktív állampolgárságra, demokráciára, honvédelemre nevelés Fenntarthatóságra – környezettudatosságra nevelés

D) Alapvető munkavállalói és életpálya-építési kompetenciák	
1. A munkalehetőség keresésével, megtartásával és megteremtésével kapcsolatos kompetenciák	Gazdasági nevelés
2. Az életpálya fejlődését támogató döntéshozatal	Pályaorientáció, munkára nevelés Aktív állampolgárságra, demokráciára, honvédelemre nevelés
3. A magánélet és a munka közötti egyensúly fenntartása	Testi és lelki egészség Családi életre nevelés
4. A magánéletben és a munka világában betöltött szerepek változó jellegének megértése	Erkölcsei nevelés, szolidaritás Gazdasági nevelés
5. Saját életpálya-építési folyamatok megértése, változtatások kezdeményezése	Pályaorientáció, munkára nevelés
E) A munkavégzéssel kapcsolatos kompetenciák	
1. Az életpálya-építést és munkavállalói célokat támogató egész életen át tartó tanulás	Pályaorientáció, munkára nevelés
2. Az életpályával és a munkavállalással, az adott munka végzésével kapcsolatos információk feltérképezése és hatékony alkalmazása	Gazdasági nevelés Pályaorientáció, munkára nevelés
3. A munka, a társadalom és a gazdaság kapcsolatának megértése	Gazdasági nevelés Fenntarthatóságra – környezettudatosságra nevelés

E kompetenciák fejlesztése érdekében a Híd I. program kerettanterve a következő műveltségterületekbe rendezett modulok köré szerveződik:

- Kommunikáció és anyanyelv
- Élő idegen nyelv (angol, német)
- Matematika
- Társadalom és jelenkor ismeret
- Természetismeret
- Alapvető munkavállalói és életpálya-építési modulok
- Szakmaismeret
- Testnevelés és sport

4.4 Értékelés a Híd I. programban

A Híd programban *fejlesztő értékelés, vagy tanulást támogató értékelés alkalmazása történik.* A tanulás támogatására szolgáló *fejlesztő értékelés központi gondolata az egyéni fejlődés támogatásában fejezhető ki* a leginkább. Vagyis elsődleges célja az adott diák továbblépésének a támogatása. Ez persze nem jelenti azt, hogy nincsenek célok, elérendő követelmények, de mint ahogy a diákok is mind – mind mások, így a fejlődésük üteme, tartalma is sajátos. Vagy épp más úton érnek el ugyanazon célhoz, mint társaik.

A Híd I. évfolyamot elvégzett diákok a tanév végén bizonyítvánnyal egyenértékű tanúsítványt kapnak, nem vizsgáznak. A diákok a *személyes portfóliójukkal* tudják igazolni,

hogy az adott tanévben az egyéni fejlődési tervükben (EFT) meghatározott követelményeket teljesítették.

Az értékelés elemei:

a) Egyéni fejlődési terv (EFT):

A Híd I. csoportokba járó tanulók esetében a személyre szabott nevelés, a rugalmasan alakítható egyéni utak érdekében egyéni fejlődési tervek készülnek. Ennek a tervnek az elkészítését információgyűjtés előzi meg. Ide tartoznak a tanulóval folytatott megbeszélések, a diákok megértésében, megismerésében fontos szerepet játszó tanulói életút megismerés, és az esetenként megkerülhetetlen, de csak a szükséges mértékben alkalmazott diagnosztikus mérések. Ezt követően kerül sor az Egyéni Fejlődési Terv elkészítésére, melynek célja, hogy egy-egy periódusra konkrét célokat, kis fejlődési lépéseket határozzanak meg, melyet írásban is rögzítenek. A terv részeként szükséges esetben az egyéni tanulási utak kialakítására, menedzselésére egyéni tanulási szerződések megkötésére is sor kerülhet.

b) Portfólió

A fejlesztő értékelésben fontos szerepe van a diákok számára is könnyen kezelhető, értelmezhető portfóliónak, amely a diákok munkáiból, feljegyzéseiből, önreflexióiból és a pedagógusok reflexióiból, visszajelzéseiből áll. Készítése során a tanuló aktív, dokumentálja saját tanulási folyamatát, megadott szempontok szerint értékeli önmaga és társai produktumait és a tanári reflexiók tükrében saját célokat fogalmaz meg. A diákok egyéni portfóliójában lehet a nyomon követni a fejlődést, a lefűzött „bizonyítékokkal” lehet igazolni az aktuális fejlődési lépcsőfokot, vagy a kitűzött fejlődési cél elérését. Egy tanulási szakasz lezárása előtt a diákok rendezik a portfóliójukat az EFT alapján. E rendezés és összegzés segítséget adhat az életpálya tervezésében is.

c) Egyénizés

Minden diáknak van egy segítő párja, az a személy, akiben a team tagok közül a leginkább megbízik, akivel meg tudja osztani gondjait. E segítő kapcsolat formális megjelenése a heti rendben/órarendben az „egyénizés”, segítő és diákpárja heti rendszerességű beszélgetése. Ez lehet a hét „rituális” lezárása, de betervezhető bármely napra, a lényeg a rendszeresség, és állandó időpont. E beszélgetés tartalmazza a diák heti munkájának értékelését, a portfólió kialakítását, és persze bármely sikerről, nehézségről, problémáról is lehet őszintén, négy szemközt beszélgetni. A párbeszéd konklúziójának rövid összefoglalása tudatosító hatású, segíti a későbbi visszaemlékezést, értelmezést, az EFT időszakos újraértékelését.

d) Modul értékelő lapok

A Híd I. program tanulásértelmezésében fontos szerepe van a tanulók kompetencia alapú fejlesztésének. Ennek értelmében az EFT-ben is kompetenciákhoz kötötten fogalmazódnak meg fejlesztési feladatok. Annak érdekében, hogy a diák és a pedagógus számára követhető legyen a diákok fejlődése, az értékelésben is döntő szerepet kapnak a kompetencia alapú fejlesztő értékelések, melyek részben kapcsolhatók az elvégzett feladatsorokhoz, modulokhoz. Nagyon sok modul lezárásánál található a visszacsatolást elősegítő önértékelő és társértékelő lapok, melyek a diákot abban, hogy önmaga is értékelni tudja a saját fejlődését. Ezt az önértékelő folyamatot, az értékelések értelmezését a diákok számára érthető formába elérhető kompetencialisták segítik.

e) Nyitó és záró kör

A diákok közösen, együtt tanulnak, annak ellenére, hogy sok esetben egyénileg vagy párban dolgoznak különböző nehézségű, eltérő típusú feladatokon. A közösség élményének megélésén túl, a napi vagy heti rendszerességgel tartott nyitó és záró körök lehetőséget adnak

a csoport, a társak visszajelzéseire, és ebben a helyzetben a tanár is kérhet és kaphat visszajelzést a diákoktól.

5. A KERETTANTERV SZERKEZETE, MŰVELTSÉGTERÜLETEI

A program egy évre tervezett, az alábbi időkeret javaslattal:

A **tanév** 36 hétből áll, ebből az első hét az ismerkedés és a tervezés hete, s a tanév végén egy hét a visszacsatoló és jövőre tekintő hét. Folyamatos munkára 34 hét/napi 6 órával számolva 1020 óra jut, amelynek 60 százalékát – az összehangolás igényét figyelembe véve – az ún. műveltségterületekhez, 40 százalékát az életpálya tervezéshez, a szakmaismerethez kapcsolódó kompetenciafejlesztések töltik ki. Egy-egy hetet rugalmasan is be lehet osztani, de a célszerűség jegyében javasolt felosztás: 4 nap az iskolában, 1 nap különböző munkahelyeken. nap az iskolában, amelyből 1 nap az életpálya-építéshez kapcsolódó kompetenciafejlesztésre, illetve az 5. nap iskolán kívüli tevékenységéhez tartozó felkészülésre, majd az azt követő feldolgozásra fordítandó.

A modulokban ajánlott óraszámok kissé bővíthetők az alábbi óraszámokig (ld. 2011. évi CXCV. Köznevelési törvény 6. melléklete: Gyermekek, tanulók finanszírozott heti foglalkozási időkerete – Híd évfolyamok).

5.1. A tanév javasolt beosztása

Tartalom	Időkeretek
Bevezető hét: ismerkedés, támogató ajánlások	1 hét (30 óra)
Búcsúzó hét: visszacsatolás, támogató ajánlások	1 hét (30 óra)
Folyamatos munka	34 hét
Óra/hét	30 óra
Felhasználható óraszám a tanévben	1020
Életpálya-tervezés, szakmaismeret	40% (cca.400 óra)
Műveltségterületekhez köthető fejlesztési idő	60 % (cca.600 óra)
Felhasználható óra/modul	20-25 óra

5.2 Műveltségterületek és ajánlott óraszámok a Híd I. programban

Műveltségi területek	Éves óraszám 34 héttel számolva
Kommunikáció és anyanyelv	180
Élő idegen nyelv (angol, német)	50-50
Matematika	60
Társadalom és jelenkor-ismeret	50
Természetismeret	100
Alapvető munkavállalói és életpálya-építési modulok	200
Szakmaismeret	200
Testnevelés és sport	180

5.3 Az egyes műveltségterületek rövid bemutatása

Kommunikáció és anyanyelv (5 modul)

A Kommunikáció és anyanyelv modulok célja fejleszteni a meghatározott kommunikációs kompetenciákat, és ezzel együtt hangsúlyt helyezni a személyiségfejlesztésre, az önismeretre, valamint a tanuláshoz szükséges motivációk erősítésére. Mindezek mellett célul tűzik ki, hogy a kommunikációs kompetenciák fejlesztését szolgáló tartalmak egyszersmind segítsék a diákokat körül vevő valóság jobb megismerését, az abban való biztosabb eligazodást. A modulok mindegyike feladatul tűzi ki a kommunikációhoz nélkülözhetetlen szövegértési és szövegalkotási képességek fejlesztését hagyományos (papíralapú) tevékenységekhez kötötten és a digitális írásbeliség közegeiben egyaránt.

Élő idegen nyelv (angol, német)- (2-2 modul)

Az idegen nyelvi modulok célja: könnyű, lehetőség szerint élvezhető tanulás annak érdekében, hogy a tanuló nyelvi környezetben megértse az alapvető, egyszerű mondatokat, kifejezéseket. A nyelvi kompetenciák megszerzése folyamatos gyakorlás által lehetséges. Ugyanakkor szinte a legnagyobb kihívást jelenti hangosan megszólalni, küzdeni a bizonytalansággal. Ezért elsődleges cél: ha keveset is, de azt magabiztosan alkalmazza adott helyzetben. Azon felül, hogy „kedvet találjon” a nyelvtanulásban, fontos a „hasznosítható” kifejezések bevésése. Cél továbbá a digitális kompetencia fejlesztése, ennek is eszköze lehet az idegen nyelven történő kommunikáció.

Matematika (2 modul)

A matematika modulok célja jól alkalmazható, a mindennapi élethez kapcsolódó alapvető matematikai ismeretek alkalmazása. Megtalálni, kiválogatni a felhasználandó adatokat, eszközöket ahhoz, hogy egy-egy problémát meg tudjanak oldani a tanulók. Cél továbbá, hogy a tanulók merjenek és tudjanak véleményt alkotni egy probléma különböző megoldásairól, azt megfelelően tudják kifejezni. Megtalálni annak módját, hogy az alapvető matematikai

ismereteket játékos formában, egymástól tanulva, egymást meggyőzve, egymást segítve szerezzék meg a tanulók.

Társadalom és jelenkor-ismeret (2 modul)

A modul tanításának az a célja, hogy a tanulóknak kifejlessze és megerősítse a történelmi szemléletet, valamint azokat a képességeket, amelyek alkalmassá teszik az egyént arra, hogy megértse a történelmi múlttól a jelenig tartó folyamatokat, a változások és konfliktusok természetét. Ezekkel összefüggésben megismerje a nemzeti és különféle kisebbségi (hazai) kultúrák történetét, sajátosságait és azokat a jellemző vonásokat, amelyek másoktól megkülönböztetik őket.

Természetismeret (4 modul)

A modulok célja hogy a tanulóknak formálódjanak a természeti-, valamint az embernek a természetben játszott szerepével kapcsolatos folyamatokra vonatkozó elképzeléseik, azok az átfogó struktúrák, amelyek a természethez való viszonyukat, de a későbbi természettudományos, technikai, szakmai tartalmú tanulásukat is meghatározzák. A témák kiválasztásában a következő szempontok vezérelték a programrészlet megalkotóit: (1) lehetőleg érdekes, motiváló témakörök szerepeljenek, (2) a természet folyamataiban megnyilvánuló alapösszefüggésekben a lehetséges megértésig juthassanak el a tanulók.

Alapvető munkavállalói és életpálya-építési modulok (8 modul)

Az alapvető munkavállalói és életpálya-építési modulok a sikeres munkavállaló számára nélkülözhetetlen szociális kompetenciák fejlesztését, valamint a munkakereséssel és munkavállalással kapcsolatos ismeretek elsajátítását biztosítják. Az alapvető munkavállalói és életpálya-építési tartalmi terület nyolc modulja közül az 1. és 8. modul a tanév első, illetve utolsó hetének programját tartalmazza. A második modul a munkahelyi megfigyeléseket és a tanév folyamán megismerendő szakmacsoportok közös kiválasztását, meghatározását készíti elő. A 3–7. modulok a releváns munkavállalói ismeretek megszerzésének és a nélkülözhetetlen szociális kompetenciák fejlesztésének biztosítanak keretet.

Szakmaismeret (22 modul)

A munka világa modulok a sikeres életpálya tervezéshez és –építéshez nélkülözhetetlen tájékozottságot nyújtnak a szakmacsoportok világában és alapvető ismereteket biztosítanak annak érdekében, hogy megalapozott legyen a tervezés, a további célok felállítása. A szakmacsoportokkal való ismerkedés a hét egy napján közvetlen és valós munkahelyi tapasztalatszerzést jelent. A munka világával való közvetlen személyes találkozásra két formában valósul meg: strukturált szempontok mentén történő munkahelyi megfigyelés (job-shadowing) útján, valamint az utolsó nyolc héten át azonos munkahelyen „folyamatos” munkavégzés, ún. munkahelyi tapasztalatszerzés formájában. A programban elvárás, hogy a tanulók számára biztosított legyen legalább hat, maximum kilenc szakmacsoporttal való ismerkedés. A modulok feldolgozása nem igényel az adott szakmacsoportban képzett oktatót, nyitott, érdeklődő és vállalkozó szellemű pedagógus a modul részletes útmutatásai alapján képes a foglalkozások levezetésére. A legalább hat szakmacsoport feldolgozása azért indokolt, mert így nagyobb az esély arra, hogy a tanuló az érdeklődésének megfelelő területtel ismerkedhet meg, és nem csupán az adott oktatási intézmény által kínált képzési palettából választhat. A tartalmi terület összesen 22 modulból áll. Az 1-21. modulok mindegyike egy-egy szakmacsoportot mutat be. A 22. modul felépítése és tartalma eltér a többitől, mert

funkciója a folyamatos munkatapasztalatra történő felkészítés illetve az ott szerzett élményekre történő reflektálás elősegítése.

Testnevelés és sport

A testnevelés és sport műveltségterületre módszertani ajánlás készül, nem kötöttebb szerkezetű modulok. A napi időtervben szerepel 1-1 óra mozgásra, melyet az iskola lehetőségeinek megfelelően vagy más csoporttal közös testnevelés órák keretében, vagy egyéb szabadidős sport rendszeres művelésével lehet kitölteni. (Labdajátékok, asztalitenisz, sakk, aerobic, kerékpározás, futás, mozgásos egyéb játékok stb.)

5.4 A modulok szerkezete

A modulok témakörönként készülnek, melyek egyrészt a NAT műveltségterületeihez köthető (anyanyelv és kommunikáció, matematika, természetismeret, társadalom- és jelenismeret, idegen nyelv), másrészt az életpálya-építéshez (beleértve a pályaorientációt), a munkára való felkészüléshez, illetve az iskolából a munkába való átvezetéshez kötődnek.

A modulok egységes szerkezetet követnek, ez pedig a következő:

A modulok bevezetőjében jelenik meg:

- a modul általános célja
- kiemelten fejlesztendő kompetenciák
- az érintett témák
- a részmodulok közötti összefüggések
- a modulban megjelenő fejlesztő értékelés és a tanulói portfólió alkalmazásának sajátosságai

Ezt követi a modul összefoglaló táblázata:

- Részmodulok címe
- Részmodulonkénti óraszám
- A részmodulokhoz tartozó segédletek (munkalapok, feladatlapok, stb.)

A részmodulok szerkezete

- Bevezető
- Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
- Igényelt idő
- Mely célok eléréséhez járul hozzá?
- Szaktudományi és pedagógiai háttér
- Ajánlott feldolgozási mód
- A foglalkozások részletes leírása
- Források
- Mellékletek

6. MŰVELTSÉGTERÜLETEK ÉS AJÁNLOTT ÓRASZÁMOK A FELNŐTTOKTATÁS ESETÉN

6.1 Nappali munkarend szerint – heti óraszám 30 óra

Műveltségi területek	Éves óraszám 34 héttel számolva
Kommunikáció és anyanyelv	180
Élő idegen nyelv (angol, német)	50
Matematika	60
Társadalom és jelenkor-ismeret	50
Természetismeret	100
Alapvető munkavállalói és életpálya-építési modulok	200
Szakmaismeret	200
Testnevelés és sport	180
Heti óraszám	30
Összesen (éves óraszám)	1020 óra

6.2 Esti tagozatos munkarend szerint – heti óraszám 15 óra

Műveltségi területek	Heti óraszám	Éves óraszám 34 héttel számolva
Kommunikáció és anyanyelv	3	102
Élő idegen nyelv (angol, német)	3	102
Matematika	3	102
Társadalom és jelenkor-ismeret	1	34
Természetismeret	1	34
Alapvető munkavállalói és életpálya-építési modulok	1	34
Szakmaismeret	3	102
Testnevelés és sport		-
Heti óraszám	15	15
Összesen (éves óraszám)	510 óra	510 óra

6.3 Levelező tagozatos munkarend szerint – heti óraszám 10 óra

Műveltségi területek	Heti óraszám	Éves óraszám 34 héttel számolva
Kommunikáció és anyanyelv	2	68
Élő idegen nyelv (angol, német)	2	68
Matematika	2	68
Társadalom és jelenkor-ismeret	1	34
Természetismeret	1	34
Alapvető munkavállalói és életpálya-építési modulok	1	34
Szakmaismeret	1	34
Testnevelés és sport		-
Heti óraszám	10	10
Összesen (éves óraszám)	340 óra	340 óra

7. A SZEMÉLYRE SZABOTT, DIÁKKÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI GYAKORLAT

Diákközpontúságon olyan segítő pedagógiai gondolkodás- és szemléletmódot értünk, mely nem a diák teljesítményét helyezi előtérbe, hanem személyét, mint alakítható egészet kívánja megközelíteni, megérteni és komplex megközelítésben fejleszteni.

A diákközpontú fejlesztés egy olyan légkör, tanulási környezet megteremtése, amely támogatja az érintett fiatal személyiségének kibontakozását. Ebben a megértő környezetben a tanárok teambe szerveződve bizalommal, empátiával támogatják a fiatalok döntéseit, szerep próbálkozásait.

A diákközpontú pedagógiai gyakorlat kulcsa a tanár-diák kapcsolat. Olyan kapcsolat ez, melyben a tanárok segítő-pedagógusként dolgoznak. Ők azok, akiknek:

- Fel kell ismerniük a diákok egyéni szükségleteit;
- Szervezniük kell az egyéni fejlesztési folyamatot;
- Segíteniük kell az önálló és felelősségteljes tevékenység (életvezetés) kialakítását.

A személyközpontú diáktámogatás rendszere

A személyközpontú diáktámogatás működtetése több elem rendszerszerű, vagyis egymásra épülő, ill. egymást kiegészítő alkalmazásával valósítható meg:

- a) *A rendszer középpontjában a diák áll egyéni szükségleteivel, akit segítő-pedagógusok teamje fejleszt;*

A segítő-pedagógus elnevezéssel azt a gondolati és egyben tevékenységbeli váltást jelezzük, amikor a tanár nem „csak” tanít, hanem diákjaira figyelve, az ő egyediségük, szükségleteik, igényeik szerint és alapján segíti, támogatja, tervezi és követi egyéni haladásukat minden értelemben. Teszi ezt olyan partneri kapcsolatban, melyben a diák ismerete, a bizalom és a szeretet e támogató, fejlesztő kapcsolat alapja. Az oktatói tevékenységében is a diákokból indul ki, rendszeresen alkalmazza a fejlesztő értékelést. Legfontosabb feladata egy olyan környezet, légkör megteremtése, melyben a diák feszültségmentesen él, működik, dolgozik. A diákközpontú pedagógus személyközpontú tanácsadó, facilitátor, akit alapvetően az jellemez, hogy képes – elsősorban indirekten – megteremteni a fejlődés lehetőségét, pozitív attitűddel és bizalommal fordul a diákok (és kollégák) felé annak érdekében, hogy partneri viszonyt tudjon fenntartani munkájában. A segítő-pedagógus hozzásegíti a diákot ahhoz, hogy életének aktív irányítója legyen, felfedezze saját erősségeit és megtanulja erőforrásait használni. A diákkal való kapcsolatra, e kapcsolat minőségére, a diák személyiségére, érzéseire fókuszál. Abban különbözik a hagyományos pedagógiai megközelítéstől, hogy nem a hiányos képességekre, az elvégzendő feladatokra, a folyamatos korrekcióra koncentrálnak, hanem a diák meglévő tudásából, képességeiből segíti „újraépíteni” magát.

A *team* az a munkacsoport, amely az adott diákkal kapcsolatban lévő pedagógusokból áll, akik a diákot egyéni igényei és szükségletei szerint támogatják. A Team feladata, hogy:

- alakítja a segítő munka (melynek része a tanítás is!) – változó igényekhez folytonosan igazodó – koncepcióját;
- együttműködik a fiatalok közös kezelésének – gondozásának, tanításának – érdekében (esetmegbeszélő csoportfunkciót lát el);
- közös gondolkodáson alapuló munkamódot alkalmaz.

b) Segítő pár-rendszer biztosítja a maximális egyéni figyelmet, melynek keretében egyéni beszélgetések, esetkezelések történnek;

A Híd I. programban dolgozó tanárok feladata, hogy folyamatosan figyelemmel kísérjék és közösen feldolgozzák az osztályba járó fiatalok egyéni életútját, "életbajaikra" velük közösen keressék a megoldásokat, kiutakat. Ennek érdekében érdemes kialakítani a segítő-pár rendszert. Minden, az osztályba járó fiatallal a tanár-team egy tagja segítő kapcsolatot alakít és tart fenn. Tehát minden diáknak van egy segítő párja, az a személy, akiben a team tagok közül a leginkább megbízik, akivel a legjobban tud együttműködni, akivel meg tudja osztani gondjait. E segítő kapcsolat formális megjelenése a hetirendben/órarendben az "egyénítés", segítő és diákpárja heti rendszerességű beszélgetése. Ez lehet a hét "rituális" lezárása, de betervezhető bármely napra, a lényeg a rendszeresség és az állandó időpont. E beszélgetés tartalmazza:

- a diák heti munkájának értékelését,
- a vele történt események (bármilyen jellegű) megbeszélését, következő heti feladatainak kidolgozását,
- és amennyiben erre a diáknak igénye van egyéb, iskolán kívüli problémáinak megbeszélését.

A segítő-párrendszer tehát többféle feladatot lát el:

- a diák életvezetésének követése, problémáinak kezelése, fejlődésének, változásának tudatos támogatása;

- biztos támasz a krízisekben;
- információ áramoltatása;
- a teamen elhangzottak közvetítése;
- a diák tanulmányi munkájának és személyiségfejlődésének folyamatos, közös értékelése;
- a diák konkrét, egyedi szükségleteinek és érdekeinek képviselője a team előtt.

Ez a bizalmi, segítő kapcsolat, teszi lehetővé a diák megismerését, megértését és folyamatosan változó gondozási, támogatási módjának tudatos tervezését.

c) A csoport/osztály alapszabályai teremtik meg a közös munka kereteit;

Minden csoport működéséhez szükségesek olyan szabályok, melyek az alapvető együttélés, együtt munkálkodás mindenki által elfogadott és elfogadható kereteit adják meg. A HÍD csoport alapszabályai adják azt a biztonságos keretet, amelyen belül az egyénre figyelmesség megvalósítható, és amelyek bizalmat adnak úgy diáknak, mint tanárnak. A közös munka alapjait teremtik meg ezek a keretek, s általuk sok játszma és bizonytalankodás kerülhető el. E szabályokat a team tagjai és a diák csoport állítja össze a tanév elején, majd időnként bárki javaslatára újragondolhatják azokat.

d) Szerződéses rendszer támogatja az egyéni haladást, gondozást, értékelést és erősíti a partneri viszonyt;

Az egyénre figyelmesség fontos eleme a szerződéses rendszer. A segítő-pár kiválasztása után minden diák szerződést köt éves munkájára és a kölcsönös elvárásokra vonatkozóan. A szerződéseknek két formája van: az alapszerződés és az eseti szerződés. E szerződések konkrét tartalmát a diák segítő-tanárával közösen alakítja ki és fogalmazza meg.

A szerződéses rendszer célja és tartalma:

- támasz az egyéni problémákban és munkában;
- segíti a folyamatos egyéni pármunkát, esetkezelést;
- nyílt, közösen kialakított és egyénre szabott elvárások (senkivel szemben nem fogalmazódnak meg számára teljesíthetetlen elvárások, ill. azok nem teljesítése esetén a következmények a diák és a segítő [s így a team] számára is egyaránt előre tudhatók);
- folyamatos önkontroll tanulmányi munkában és viselkedési módokban egyaránt.

e) A tanulási folyamat is a segítő munka része, a személyek közti kapcsolattartás és kölcsönhatások összessége;

A Híd I. program munkatársai a tanítás tekintetében is elsődlegesen segítő személyek. Legfontosabb dolguk a tanulási kedv felkeltése és fenntartása, személyre szóló feladatok és tanulási módszerek megfogalmazása, kidolgozása és kipróbálása. Ilyen folyamatos motiváció mellett - amikor a tudás megszerzhető és fontos érték, s elsősorban belső ügyé válik - a hatékonyságot növeli, hogy az ismeretek nemcsak a tanártól, hanem egymástól (diák-diáktól) és önképességgel is megszerzhetőek.

A személyközpontú pedagógia éppen azt jelenti, hogy figyelembe vesszük, hogy az egyének különféle bánásmódot, érzelmi, intellektuális kapcsolatot, bizalmi- és törődés-szintet

igényelnek. A segítő-pedagógus igazi és nagyon nehéz feladata éppen ez: megérteni, felfedezni, ki mennyit tud teljesíteni. A tanulási folyamat a segítő, személyiségfejlesztő munka fontos eszköze: kemény munka, mely fegyelemre, koncepciózus tevékenységre szoktat, fejleszti a koncentrációs- és kommunikációs készséget, oldja a szorongást, erősíti az egyén önmagába vetett hitét. A tanulásban elért sikerek növelik az önbizalmat, erősítik a személyt, és olyan képességeket fejlesztenek, amelyek birtokában könnyebben lehet majd boldogulni a mindennapi életben.

A tanóra mint a segítő munka terepe akkor értelmezhető világosan a tanári feladatok körében, ha egyértelművé tesszük, hogy napjainkban megváltozott a pedagógus szerepköre. Gyorsan változó világunkban az információs-kommunikációs technikák óriási fejlődése láthatóvá tette, hogy az iskola már nem az elsődleges forrása a tudásszerzésnek. Ebből adódóan a pedagógus fő feladata az ismeretek átadása helyett a tanulás segítése lett, és ezen keresztül a konstruktív életvezetés kialakításának támogatása. Tehát a tanítás-tanulás folyamatában áttevődött a hangsúly a tanulásra. Ezért a lehető legrugalmasabb és heterogénabb tanulószervezés alkalmazása ajánlatos. Mivel a tanulásban is különböző szinteken, helyzetekben vannak a tanulók, így az sem feltétlen szükséges, hogy életkorilag homogén csoportot alkossanak. Az viszont igen, hogy tudjanak egymással kommunikálni, kooperálni, közösséget vállalni.

f) A diák támogatásában résztvevő minden szereplő együttműködésével készül az egyéni fejlődési terv, mely rögzíti és értékeli a fejlesztés folyamatát.

A személyiség fejlesztéséhez elengedhetetlen, hogy a tanuló az éppen aktuális egyéni fejlettségi szintjének megfelelő tevékenységeket végezhesse az iskolában, tehát a külső hatások a megfelelő belső fejlettségi szakaszban ériék a diákat. Ezzel nemcsak a tanulási folyamatban lesz sikeresebb, hanem munkakedve is nő. Az egyéni fejlesztés olyan tevékenység, amelynek során úgy avatkozunk be a fiatal fejlődési menetébe, hogy a külső környezeti feltételek a tanuló egyéni sajátosságaihoz, fejlődési folyamatához igazítottak legyenek. A fejlesztés tervszerű, következetes megvalósításához a vezérfonalat a háromhavonta újragondolt, értékelést és újratervezést tartalmazó egyéni fejlődési terv adja.

Az egyéni fejlődési terv (EFT) készítésének három markáns pontja van:

- I. A diák komplex megismerése - adatgyűjtés
- II. A segítségnyújtás lehetőségeinek megfogalmazása
- III. Az eltelt időszak értékelése

Az EFT a diáktámogatás rendszerében a katalizátor, a monitoring, hiszen tartalmazza azt a kiindulópontot, ahonnan elindulunk és azt a célt, ahová el szeretnénk jutni hozzárendelve felelőssel, határidővel együtt azokat a tevékenységeket, melyek segíthetik a diákat (és a rendszer minden elemét) a cél elérésében. Az EFT elkészítését információgyűjtés előzi meg. Ide tartoznak a tanulóval folytatott megbeszélések, a diákok megértésében, megismerésében fontos szerepet játszó tanulói életút megismerés, és az esetenként megkerülhetetlen, de csak a szükséges mértékben alkalmazott diagnosztikus mérések. Az EFT célja, hogy egy-egy periódusra konkrét célokat, kis fejlődési lépéseket határozzanak meg, melyet írásban is rögzítenek. Az EFT központi eleme a monitorozás, mely a segítő folyamat állandóságát, rugalmasságát, a helyzetnek megfelelő voltát kívánja biztosítani.

A hatékonyan működő diáktámogatási rendszer eredményeként a diák egyéni fejlődését tudjuk megvalósítani. Az egyéni fejlődést a fejlesztő értékelés kidolgozott eszközeivel támogatjuk, hogy az egyéni fejlődés minden téren látható, értelmezhető és érvényes módon értékelhető lehessen.

Az EFT készítése egy tudatos tervezési folyamat, ami egyrészt jelentheti azt, hogy fejlesztjük, fejlesztik a szakemberek a diákokat átgondolt tervek szerint, másrészt ebben a folyamatban a diák is érdekeltté van téve – ez a sikeres fejlesztés, segítség egyik alapelve –, hiszen nagyon sok múlik rajta. Nagyobb eséllyel várható eredményes tanulás akkor, ha a diák tudja, mi fog történni vele, mit várnak el tőle és ő mit várhat el a körülötte lévőkötől. A segítség, fejlődés értékelésének folyamatjellegű tervezése és annak a tanulókkal, szülőkkel való megosztása, átgondolása elengedhetetlen, hiszen így a diák felelősséget vállaló részese lesz saját tanulási, segítő, fejlődési, fejlesztési folyamatának. A fejlesztendő területek megfogalmazása, összefoglalása, lejegyzetelése, aláírása tudatosító hatású.

8. A HÍD PROGRAMOT MEGVALÓSÍTÓ PEDAGÓGUSOK ÉS VEZETŐK FELKÉSZÍTÉSE ÉS SZAKMAI TÁMOGATÁSA

a) Pedagógus továbbképzés

A program tényleges megvalósulása más hangsúlyok kialakítását, más módszerek alkalmazását teszi szükségessé, olyan pedagógusi attitűdöt kíván, amelyben a pedagógus a tanulókat segítő funkciókat is betölt, vagyis probléma esetén megkeresi az okokat és megpróbál megoldási alternatívákat keresni. A Híd I. program eredményességének egyik feltétele, hogy a bekapcsolódó iskolák kiválasztott pedagógusai felkészültek legyenek erre a munkára, részt tudjanak venni – a célzottan erre a feladatra felkészítő – 60 órás pedagógus továbbképzésen.

b) Mentorálás

Szükséges a Híd I. programba bekapcsolódó iskolák kiválasztott pedagógusait mentorok útján támogatni. Ezek a segítő személyek folyamatosan fejlesztik a Híd csoporttal foglalkozó pedagógus csapatot. Ennek eredményeként:

- fokozatos gyakorlatává válik a csapat munka, a pedagógiai tevékenység eredményeire adott reflektálás, a személyre szabott pedagógiai gyakorlat alkalmazása;
- a pedagógusok a diákokkal együttműködve egyéni fejlődési tervet tudnak készíteni;
- ismerik és alkalmazzák a fejlesztő értékelést;
- képesek az eredményeket a tanulói portfóliók alkalmazásával dokumentálni;
- a modulrendszerű programcsomag alkalmazása során egyéni tanulási utakat biztosítanak és támogatják az életpálya-tervek alapjainak lerakását.

c) Vezetésfejlesztés

Szükséges lenne a Híd I. programban résztvevő iskolák vezetőit is folyamatosan támogatni (pl. továbbképzéssel, szakértő ill. coach biztosításával). Ez segíthetné az elindított változási folyamatok eredményességének vezetői nyomon követését, az eredményekre rendszeresen reflektáló vezetői magatartás kialakulását, szükséges vezetői beavatkozások megtervezését, és a kívánatos szervezeti kultúra fejlesztését, a munkahelyi motivációs légkör kialakítását.

d) Hálózati tanulás

A Híd I. programba bekapcsolódó intézményeket szükséges elmozdítani a tanuló szervezetté válás irányába, a tapasztalatok szerint ugyanis az ilyen típusú szervezetek képesek tanuló hálózattá válni. Az iskolák feladata tudatosítani, hogy a program megvalósításával kapcsolatban milyen területeken, témákban vannak sikereik, jó gyakorlataik, és hol mutatkoznak hiányok, nehézségek. Ez alapján párok, vagy kisebb csoportok alakulnak ki,

akik kölcsönösen segítik egymást (pl. regionális találkozók rendszere, különböző szakmai kérdések megoldására szerveződő tanuló csoportok stb.). Később az így kialakult kapcsolatokból lehet a hálózat struktúráját meghatározni.

HÍD I. PROGRAM KERETTANTERVE

Tartalomjegyzék

1. A HÍD I. PROGRAM KERETTANTERVÉNEK CÉLJA, TANTÁRGYI RENDSZERE, ÁLTALÁNOS JELLEMZŐI.....	3
1.1. A Híd 1. programban kiemelten fejlesztendő kompetenciák.....	3
1.2. A Híd 1. program kerettantervének általános jellemzői	6
1.3. A tanév javasolt beosztása a Híd 1. programban.....	7
1.4. Műveltségterületek és ajánlott óraszámok a Híd I. programban	8
1.5. A Híd 1. program heti és napi időbeosztása	8
2. A HÍD I. PROGRAM TANTÁRGYI RENDSZERE, TARTALMA.....	10
2.1 Kommunikáció és anyanyelv (5 modul – kerettanterv szerint tanévi 180 óra).....	10
2.2 Élő idegen nyelv (angol, német – kerettanterv szerint tanévi 50 óra)	31
2.3 Matematika (2 modul – kerettanterv szerint tanévi 60 óra).....	45
2.4 Társadalom- és jelenkorismeret (2 modul – kerettanterv szerint tanévi 50 óra)	51
2.5 Természetismeret (4 modul – kerettanterv szerint tanévi 100 óra)	57
2.6 Alapvető munkavállalói és életpálya-építési modulok (8 modul – kerettanterv szerint tanévi 200 óra).....	73
2.7 Szakmaismeret (22 modul – kerettanterv szerint tanévi 200 óra)	101
2.8. Testnevelés és sport (tanévi 180 óra)	182
3. ÉRTÉKELÉS A HÍD I. PROGRAMBAN	183
3.1 A tanulók értékelése	183
3.2. A HÍD I. programot megvalósító intézmények értékelése	185
4. A HÍD PROGRAM KIPRÓBÁLÁSÁNAK TÁMOGATÁSI RENDSZERE.....	189
MELLÉKLET: A HÍD I. PROGRAMBAN FEJLESZTENDŐ KOMPETENCIÁK.....	192

1. A HÍD I. PROGRAM KERETTANTERVÉNEK CÉLJA, TANTÁRGYI RENDSZERE, ÁLTALÁNOS JELLEMZŐI

A Híd I. program **célja**, hogy a pedagógiai programcsomag által kínált komplex, tanulmányi, szociális, kulturális, képességbeli és személyiségfejlesztését támogató pedagógiai tevékenységgel segítséget nyújtson a tanulónak a középfokú nevelés-oktatásba, szakképzésbe való bekapcsolódáshoz, valamint az önálló életkezdéshez szükséges ismeretek, kompetenciák megszerzéséhez.

1.1. A Híd I. programban kiemelten fejlesztendő kompetenciák

A kompetencia alapú fejlesztés során a diákok az iskolában használható, érvényes, a legváltozatosabb helyzetekben működő tudást kell, hogy elsajátítsanak. Azaz nem a tudástartalom az, ami a képességek és attitűdök fejlesztésének szervező elve, hanem a kompetenciák képesség és attitűd elemei köré szerveződik a tartalom, ismeret. A kompetenciák kiválasztásánál figyelembe vesszük, hogy a középfokú oktatásba való belépéshez, vagy a középfokú intézményrendszerből lemorzsolódó fiataloknak a „visszailleszkedésre” milyen kompetencia-területeken van szükségük fejlesztésre. A kerettanterv nemzeti alaptantervet és a tanulók sajátos fejlesztési szükségleteit figyelembe véve öt kompetenciaterületet emel ki úgy, hogy az ezekre épülő modulok a Nat valamennyi fejlesztési feladatára tekintettel vannak.

HÍD I. kiemelt kompetenciái ¹	
A) Kommunikációs kompetenciák	
1. A kommunikáció mint társadalmi érintkezési forma	A mindennapi élethelyzetekben felismeri a kommunikációs helyzeteket, szándékokat, ezek társas törvényszerűségeit hatékonyan alkalmazza.
2. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	Ismeri a verbális és nem verbális kommunikáció alapvető sajátosságait, a kettő közötti ellentmondásokat észleli és társadalmilag elfogadott szabályok mentén, a beszédpartnerrel együttműködve oldja fel.
3. Olvasás, írott szöveg megértése	Különböző írott szövegeket értően olvas: tömören, saját szavaival összefoglalja az olvasottak lényegét és kérdéseket fogalmaz meg a szöveggel kapcsolatban.
4. Írás, szövegalkotás	Nyelvtani szabályok megfelelő alkalmazásával, a célhoz illeszkedően fejezi ki gondolatait írásban.
5. Vizuális, képi kommunikáció	Széleskörűen ismert, társadalmilag elfogadott képi jelrendszereket értelmez. Írott szövegben ábrákat, képeket, táblázatokat értelmez, az általa írott szöveget saját ábrákkal, képekkel, táblázatokkal egészíti ki.
6. Elektronikus média útján történő kommunikáció	A különböző elektronikus csatornákon megjelenő információkat értékelő-értelmező viszonyulással kezeli, azokban saját értékrendjének megfelelően tudatosan válogat. Lehetőségeihez mérten kommunikációt is kezdeményez, törekszik az

¹ A kompetenciák részletes kifejtését az 1. sz. melléklet tartalmazza.

	alapszintű felhasználói kompetenciák megszerzésére.
7. Művészeti tevékenységekben megnyilvánuló kommunikáció	Nyitott a különböző zenei, vizuális, mozgásos művészeti alkotások iránt, ezeket ön maga számára értelmezi és saját érdeklődésének, lehetőségeinek megfelelően önkifejezésre is alkalmazza.
8. A kommunikáció értékelése	Érti és értelmezi a kommunikációs partnerek célját és szándékát, vita esetén pro és kontra érveket sorakoztat fel. Kommunikációs helyzetekben kritikai gondolkodást alkalmaz.
B) Tanulási kompetenciák	
1. Önmagáról mint tanulóról alkotott elképzelések	A diák önmagára tanuló egyénként tekint, önértékelésének, énképének szerves részét képezik a saját magáról mint tanulóról alkotott árnyalt és pozitív elképzelései.
2. A tanulásról alkotott elképzelések	A diák a tanulást egész életen át tartó és az élet minden területére kiterjedő folyamatnak tekinti, amely fejlődési lehetőségeket rejt magában, és amelyben ő, tehát a tanuló egyén aktív és konstruktív szerepet tölt be.
3. A tanulási folyamat tervezése és szervezése	A tanulás menedzselése; a diák tanulási tevékenységét egészben, folyamatként szemléli, megtervezi annak szakaszait, körülményeit, és azokat oly módon szervezi meg, hogy tanulása sikeres és hatékony legyen.
4. Tanulási források keresése	A diák felkutatja a tanulási céljai eléréséhez szükséges és lehetséges forrásokat, azok között tudatosan válogat, a számára lényeges forrásokat kiemeli, elemzi és értékeli.
5. Tanulási források feldolgozása	A diák a tanulás során kiválogatott forrásokat értelmezi, a szükséges mértékben megjegyzi, elsajátítja, ezáltal készségeit, képességeit fejleszti, nézeteit formálja.
6. Tanulási források felhasználása	A diák a megtanult, elsajátított ismereteket, a tanulás során felhasznált tapasztalatokat, a fejlesztett képességeket, készségeket a tanulás céljának megfelelően, a tanulás konkrét kontextusában, illetve attól eltérő tanulási és hétköznapi helyzetekben kipróbálja, alkalmazza, gyakorolja, a tanulás eredményeit nézetei alapján értelmezi.
7. Tanulási módszerek ismerete, alkalmazása, értékelése	A diák különböző tanulási módszereket, technikákat, stratégiákat ismer, ezek közül többet kipróbál, és a számára hatékonyakat tanulási helyzetekben tudatosan használja.
8. A tanulási folyamat értékelése	A diák a tanulására folyamatosan reflektál, konkrét tanulási teljesítményét reálisan és árnyaltan értékeli, a tanulást pedig fejlődésként értelmezi.
C) Szociális kompetenciák	
1. Pozitív énkép kialakítása és fenntartása	Azonosítja erősségeit és fejlesztendő területeit, érdeklődési köreit és a kedvelt, számára motiváló tevékenységeket, s ezek alapján pozitív énképet és

	önértékelést alakít ki és tart fenn, amely támogatja szakmai kiteljesedését, magabiztos fellépését.
2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció	Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.
3. Az egész életen át tartó fejlődés és változás	Ismeri és értelmezi a fejlődés és változás fogalmait saját életére nézve és ki tudja fejezni az általuk keltett érzéseket és érzelmeket, felismeri mikor van szüksége segítségre és szükség esetén segítséget kér és tudja hova fordulhat segítségért.
D) Alapvető munkavállalói és életpálya-építési kompetenciák	
1. A munkalehetőség keresésével, megtartásával és megteremtésével kapcsolatos kompetenciák	Ismeri és alkalmazza álláskeresési technikákat, melynek során a munkavállalással kapcsolatos dokumentumok beszerzését és kezelését adekvátan megvalósítja. Ismeri az információkeresés és- szerzés módjait, hiányzó információt azonosít. Munkavállalói érdekeit a törvénynek megfelelően asszertívan képviseli.
2. Az életpálya fejlődését támogató döntéshozatal	Alternatív utakat azonosít céljai eléréséhez, melyek közül azok előnyeinek és hátrányainak mérlegelésével választ. Az életpálya-építést a választások sorozataként értelmezi. Választásainak következményeit önmagára és másokra figyelembe veszi a döntéshozatali folyamatban és saját értékeit tiszteletben tartó, és saját céljait támogató döntéseket hoz.
3. A magánélet és a munka közötti egyensúly fenntartása	Az egészséges életvitel szempontjait érvényesítve tart egyensúlyt a magánélet és a munkahelyi szerepek között, felismerve ezen szerepek egymást kiegészítő voltát. Az életpálya során dinamikusan változó szerepek rugalmas alkalmazkodást igényelnek, s ha e szerepek mégis ütköznek, hatékony megoldásokat, stresszkezelési technikákat alkalmaz.
4. A magánéletben és a munka világában betöltött szerepek változó jellegének megértése	Az életpálya során betöltött szerepek változó voltát felismerve képes rugalmasan alkalmazkodni a változó elvárásokhoz. Az eltérő szerepek eltérő elvárásait kritikai gondolkodással szemléli és a szokásostól eltérő szerepeket betöltő személyeket előítéletmentesen kezeli.
5. Saját életpálya-építési folyamatok megértése, változtatások kezdeményezése	A célok megfogalmazása során felismeri saját késztetéseinek és vágyainak szerepét, a cél-állítás folyamatának jelentőségét az életpálya-építésben. Az életpályát, mint a változások folyamatát értelmezi, melynek során a célokat és a megvalósításukhoz vezető utakat a tapasztalat hatására módosítja, előrelátással és a tervezés folyamatainak tudatos alkalmazásával kezdeményezi a változásokat.

E) A munkavégzéssel kapcsolatos kompetenciák	
1. Az életpálya-építést és munkavállalói célokat támogató egész életen át tartó tanulás	Felismeri a környezetében kínálkozó tanulási lehetőségeket, ezeket kiaknázza és összhangban a felismert munkaerő-piaci változásokkal folyamatos önfejlesztésre törekszik saját személyes céljaihoz illesztve, felismerve az egész életen át tartó tanulás nélkülözhetetlen voltát. A célok elérése útjában álló akadályok elhárítására kreatív megoldásokat talál.
2. Az életpályával és a munkavállalással, az adott munka végzésével kapcsolatos információk feltérképezése és hatékony alkalmazása	A munkafolyamatban utasításokat értelmez, követ, másokat végighallgat és a betöltött szerepnek megfelelő kommunikációs formákat alkalmazza. Tevékenységében a minőség érdekében felelősséget vállal, hatékonyan és körültekintően szervezi a munkáját, melynek során másokkal együttműködik, esetlegesen eltérő érzelmeiket, szándékaikat észleli, és ennek tudatában cselekszik. A munkatevékenység során felmerülő új helyzeteket problémaként értelmezi, azok megoldásában a tanult algoritmusokat hatékonyan alkalmazza, egyéni és társas problémamegoldási folyamatokban vesz részt.
3. A munka, a társadalom és a gazdaság kapcsolatának megértése	Saját tevékenységei és a társadalmi folyamatok közötti kapcsolatot, párhuzamokat észlelve fogalmazza meg saját értékrendszerében az etikus magatartás, a csapatban végzett, minőségi munka valamint az egyéni és társadalmi jól-lét közötti összefüggéseket.

1.2. A Híd 1. program kerettantervének általános jellemzői

A Híd I. nevelési-oktatási program kerettanterve tartalmazza a műveltségterületekre készült modulok céljait, a kiemelten fejlesztendő kompetenciákat, ezekhez időszükséglettel jelölt tananyag-tartalmakat, feladatokat, gyakorlatokat ajánl, a tanulói értékeléshez szükséges eszközökkel együtt.

A Híd I. nevelési-oktatási program keretében - a kerettantervi kötelező tartalmakon túl - egy koherens elemekből álló komplex oktatási programcsomag áll rendelkezésre. Ez a programcsomag változatos felhasználási lehetőségeket kínál, rugalmasan alkalmazható annak érdekében, hogy a felhasználó pedagógusok sikerrel tudjanak alkalmazkodni a körülményekhez, illetve a különböző tanulói igényekhez.

A programcsomagra jellemző a moduláris építkezés, melyben a modulok, részmodulok relatíve önálló egységek. A modulok „a tanítás-tanulás megtervezését-megszervezését segítő, választható dokumentumok, szakmai eszközök rendszere”. Változatos sorrendben szerepelhetnek a tanítás-tanulás folyamatában, megváltoztathatók, az egyik elemben alkalmazott ötlet, megoldás áttehető más szerkezeti elemekbe is, gazdagítva azokat. Az oktatási programcsomag az adott tanulócsoportra adaptálható, anélkül, hogy alapvető céljai sérülnének, lehetséges a folyamatos bővítés, a majdnem minden modulon belül meglévő változatokból történő válogatás.

Az nevelési-oktatási programcsomag a hagyományosabb, jogi szabályozó feladatot ellátó tantervekhez viszonyítva lényegesen részletesebb és konkrétabb. Megadja a pedagógus számára, hogy milyen konkrét megoldásokat alkalmazhat egy-egy tanítási részfeladat során,

ehhez megadja a lépéseket, s ha szükséges, ezeket meg is magyarázza, illetve megadja hozzájuk a szükséges eszközöket. Integrálja a tartalom és a ténylegesen elkészítendő eszközök leírását, sőt a programcsomag részeként az alkalmazó pedagógusok számára rendelkezésére bocsátja magukat az eszközöket (feladatlap, értékelőlap, stb.).

A Híd I. programban moduloknak nevezzük azokat a minimum 18, maximum 50 tanórás tanítási egységeket, amelyek egy-egy műveltségi területhez vagy az alapvető életpálya-építési és munkavállalói kompetenciákhoz, illetve konkrétan a munka világával kapcsolatos ismeretekhez, tapasztalatokhoz kapcsolódnak. A modulok megvalósításának leírt menete javaslat. A pedagógus a diákcsoport igényeinek, szükségleteinek, képességeinek és érdeklődésének megfelelően szabadon alakíthatja azokat. Cél a diákok kompetenciáinak fejlesztése az érdeklődés és a motivált hozzáállás megtartása mellett. A részmodul nem más, mint egy tartalmilag relatíve elhatárolható oktatási egység tanításának, e tanítás körülményeinek, tanítási környezetének a leírása.

Fontos alapelv, hogy a tanév során a modulok alkalmazása – az Alapvető munkavállalói és életpálya-építési modulok kivételével - a diákok sajátosságaihoz, különös tekintettel érdeklődéséhez és előzetes tudásához igazodóan történjen.

Az Alapvető Munkavállalói és életpálya-építő (ÉP) modulokat (8 db) a megadott sorrendben ajánlott alkalmazni, mivel ezek egyrészt a tanév keretét adják, lévén az első az ismerkedést szolgálja az első héten, míg az utolsó a záró héthez ad támpontokat. Másrészt a köztes modulok tartalma egymásra épül, így a sorrendben történő feldolgozás biztosíthatja csak az eredményt.

A munka világával kapcsolatos (MU) 22 modul közül 21 bemutatja a jelenleg Magyarországon érvényben lévő 21 szakmacsoportot, melyek közül legalább 6 szakmacsoporttal való megismerkedés elvárt a tanév során. Ezek kiválasztása elsősorban a diákok érdeklődése alapján (ehhez módszertani segítséget nyújt az ÉP_02 modul) a helyi jellemzők figyelembe vételével szükséges, hogy megtörténjen. Ezen kívül bármely más szakmacsoportot bemutató modul bármely feladata is feldolgozható érdeklődés függvényében. A munka világával kapcsolatos modulok mindegyike tartalmaz olyan feladatokat, manuális tevékenységet, szimulációs játékot, melyek gazdagítják a diákok önálló életvitelhez szükséges kompetenciáit.

1.3. A tanév javasolt beosztása a Híd 1. programban

Tartalom	Időkeretek
Bevezető hét: ismerkedés, támogató ajánlások	1 hét (30 óra)
Búcsúzó hét: visszacsatolás, támogató ajánlások	1 hét (30 óra)
Folyamatos munka	34 hét
Óra/hét	30 óra
Felhasználható óraszám a tanévben	1020

Életpálya-tervezés, szakmaismeret	40% (cca.400 óra)
Műveltségterületekhez köthető fejlesztési idő	60 % (cca.600 óra)
Felhasználható óra/modul	18-50 óra

1.4. Műveltségterületek és ajánlott óraszámok a Híd I. programban

Műveltségi területek	Éves óraszám 34 héttel számolva
Kommunikáció és anyanyelv	180
Élő idegen nyelv (angol, német)	50-50
Matematika	60
Társadalom és jelenkor-ismeret	50
Természetismeret	100
Alapvető munkavállalói és életpálya-építési modulok	200
Szakmaismeret	200
Testnevelés és sport	180

1.5. A Híd 1. program heti és napi időbeosztása

A nemzeti köznevelésről szóló törvény szerint a tanulók kötelező óraszámja: heti 25 óra + 5 óra testnevelés, a Híd évfolyamra fordítható, törvényben engedélyezett óraszám heti 56 óra. A program egy tanévre tervezett, és ajánlott tananyagot biztosít az első, bevezető hétre, illetve az utolsó, záró hétre is. A tanév további részében az ajánlott heti beosztás a következő:

Az idő 40%-a, vagyis heti 2 nap a munka világára való közvetlen felkészítésre fordítandó, olyan módon, hogy egyik napot az iskolában töltik a tanulók. Ezen a napon az Alapvető munkavállalói és életpálya-építő modulok által ajánlott anyag feldolgozására, illetve a Munka világa modulok szakmacsoportjaival való ismerkedésre kerül sor. A második napon a munkahelyi megfigyeléssel, később munkatapasztalat szerzés előkészítésével, majd a szerzett élmények feldolgozásával foglalkoznak. A hét fennmaradó 3 napja a nemzeti alaptanterv műveltségterületeihez kapcsolódó modulokkal való tevékenységre fordítandó.

A tanítási-tanulási folyamat szervezhető a hagyományos, 45 perces időbeosztásban, de ettől inkább javasolt eltérni: az időbeosztás kövesse az aktuális tanulási tevékenység igényeit, akár tanulónként, vagy kiscsoportonként is, a tanulás differenciáltságának megfelelően. A napi munka tervezése során – együttműködve a tanulókkal – a pedagógus figyelembe veszi a következő feladatokat:

- a nap kezdetén szervezendő, a napi feladatokra, együttműködésre ráhangolást;

- az akár nagyobb egységekben szervezendő, a kiválasztott tananyaggal, projekt munkával való foglalkozást;
- mindennapos kötelező testnevelést;
- a fáradtság leküzdését, a pihenést, más jellegű kompetenciák fejlesztését, a társas aktivitást szolgáló, kötetlenebb foglalkozási részt (pl. közös tánc, sport, drámajáték, beszélgetés);
- a nemzeti köznevelésről szóló törvény 14. § 4. bekezdése alapján azt, hogy a tanulók komplex fejlesztését szolgáló tevékenységek, foglalkozások és programok a délelőtti és délutáni időszakban arányosan elosztva kerüljenek megszervezésre;
- a nap zárását szolgáló megbeszélést, értékelést.

Az iskolában töltött heti négy nap általános struktúrája a következő:

	Tevékenység	Munkaforma	Cél
4 nap/ hét (iskolai nap)	1. rész: Indítás	Csoportban.	Ráhangolódás. Tervezés.
	2.- 3. rész: Modulmunka	Egyéni és csoport sajátosságokhoz illeszkedő tanulásszervezés.	Kompetenciafejlesztés.
	4. rész: Sport, pihenés, szünet	Csoportban.	Egészségnevelés, rekreáció, a kommunikációs és szociális kompetenciák informális fejlesztése.
	5. rész: Modulmunka	Egyéni és csoport sajátosságokhoz illeszkedő tanulásszervezés.	Kompetenciafejlesztés.
	6. rész: Napzárás	Egyéni és csoport szint.	Tanár - diák beszélgetés, a portfóliók áttekintése.

1. A HÍD 1. PROGRAM TANTÁRGYI RENDSZERE, TARTALMA

1.1 Kommunikáció és anyanyelv (5 modul – kerettanterv szerint tanévi 180 óra)

A Kommunikáció és anyanyelv modulok célja fejleszteni a meghatározott kommunikációs kompetenciákat, és ezzel együtt hangsúlyt helyezni a személyiségfejlesztésre, az önismeretre, valamint a tanuláshoz szükséges motivációk erősítésére. Mindezek mellett célul tűzik ki, hogy a kommunikációs kompetenciák fejlesztését szolgáló tartalmak egyszersmind segítsék a diákokat körül vevő valóság jobb megismerését, az abban való biztosabb eligazodást. A modulok mindegyike feladatul tűzi ki a kommunikációhoz nélkülözhetetlen szövegértési és szövegalkotási képességek fejlesztését hagyományos (papíralapú) tevékenységekhez kötötten és a digitális írásbeliség közegeiben egyaránt.

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
1. Modul	Az üzenet	25 óra		
1/1. részmodul	Szó-beszéd	6 óra	<p>Az első részmodulban a képességek és attitűdök feltérképezése történik. Gyakorlatai:</p> <p>bemutakozás, bemutatás párban, csoportban, rajzzal, beszéddel. Feszültségoldó, játékos gyakorlatok: szó-, mondatalkotás.</p> <p>Kategóriákban gondolkodás – kötött kommunikáció.</p>	<p>A3. Olvasás, írott szöveg megértése: Különböző írott szövegeket értően olvas: tömören, saját szavaival összefoglalja az olvasottak lényegét és kérdéseket fogalmaz meg a szöveggel kapcsolatban.</p> <p>A4. Írás, szövegalkotás: Nyelvtani szabályok megfelelő alkalmazásával, a célhoz illeszkedően fejezi ki gondolatait írásban.</p> <p>B1. Önmagáról mint tanulóról alkotott elképzelések: A diák önmagára tanuló egyénként tekint, önértékelésének, énképének szerves részét képezik a saját magáról, mint tanulóról alkotott árnyalt és pozitív elképzelései</p> <p>C2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.
1/2. részmodul	Kiváló áru	6 óra	<p>Szóbeli és írásbeli szövegalkotás – bővítés, egyszerűsítés.</p> <p>Használati utasítás készítése.</p> <p>Fantázia – és szókincsfejlesztés.</p> <p>A leírás, mint műfaj. Kérdéskultúra fejlesztését szolgáló gyakorlat. Önismeret, önjellemzés - önéletrajz készítése.</p>	<p>A1. A kommunikáció mint társadalmi érintkezési forma: A mindennapi élethelyzetekben felismeri a kommunikációs helyzeteket, szándékokat, ezek társas törvényszerűségeit hatékonyan alkalmazza.</p> <p>A2. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása: Ismeri a verbális és nem verbális kommunikáció alapvető sajátosságait, a kettő közötti ellentmondásokat észleli és társadalmilag elfogadott szabályok mentén, a beszédpartnerrel együttműködve oldja fel.</p> <p>A8. A kommunikáció értékelése: Érti és értelmezi a kommunikációs partnerek célját és szándékát, vita esetén pro és kontra érveket sorakoztat fel. Kommunikációs helyzetekben kritikai gondolkodást alkalmaz.</p> <p>C2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat,</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.
1 /3. részmodul	Csőposta	6 óra	<p>Irodalmi és köznapi kifejezésmód – idézetek „üzenete”, értelmezésük. Stílusgyakorlatok.</p> <p>Az elbeszélő műfajok és a leírás összehasonlítása.</p> <p>A metafora fogalma.</p> <p>A magánlevél és a hivatalos levél tartalmi és formai jellemzői.</p> <p>A kommunikáció alapfogalmai.</p>	<p>A3. Olvasás, írott szöveg megértése: Különböző írott szövegeket értően olvas: tömören, saját szavaival összefoglalja az olvasottak lényegét és kérdéseket fogalmaz meg a szöveggel kapcsolatban.</p> <p>A6. Elektronikus média útján történő kommunikáció: A különböző elektronikus csatornákon megjelenő információkat értékelő-értelmező viszonyulással kezeli, azokban saját értékrendjének megfelelően tudatosan válogat. Lehetőségeihez mérten kommunikációt is kezdeményez, törekszik az alapszintű felhasználói kompetenciák megszerzésére.</p> <p>B4. Tanulási források keresése: A diák felkutatja a tanulási céljai eléréséhez szükséges és lehetséges forrásokat, azok között tudatosan válogat, a számára lényeges forrásokat kiemeli, elemzi és értékeli.</p> <p>B6. Tanulási források felhasználása: A diák a megtanult, elsajátított ismereteket, a tanulás során felhasznált tapasztalatokat, a fejlesztett képességeket, készségeket a tanulás céljának megfelelően, a tanulás konkrét kontextusában, illetve attól eltérő tanulási és hétköznapi helyzetekben kipróbálja, alkalmazza, gyakorolja, a tanulás eredményeit nézetei alapján értelmezi</p> <p>C2. Másokkal történő pozitív és eredményes</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				<p>interakció</p> <p>Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p>
1 /4. részmodul	Hír és reklám	7 óra	A hirdetés és a reklám célja, jellemzői. Játékos gyakorlatok: rajz, reklám készítése adott tárgyról, témáról, „fantasztikus” tárgyokról. Internet-használat, információkeresés.	<p>A2. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása:</p> <p>Ismeri a verbális és nem verbális kommunikáció alapvető sajátosságait, a kettő közötti ellentmondásokat észleli és társadalmilag elfogadott szabályok mentén, a beszédpartnerrel együttműködve oldja fel.</p> <p>A8. A kommunikáció értékelése:</p> <p>Érti és értelmezi a kommunikációs partnerek célját és szándékát, vita esetén pro és kontra érveket sorakoztat fel. Kommunikációs helyzetekben kritikai gondolkodást alkalmaz.</p> <p>B6. Tanulási források felhasználása:</p> <p>A diák a megtanult, elsajátított ismereteket, a tanulás során felhasznált tapasztalatokat, a fejlesztett képességeket, készségeket a tanulás céljának megfelelően, a tanulás konkrét kontextusában, illetve attól eltérő tanulási és hétköznapi helyzetekben kipróbálja, alkalmazza, gyakorolja, a tanulás eredményeit nézeti alapján értelmezi.</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
2. Modul	Jelek és jelzések	25 óra		
2/1. részmodul	Az érem két oldala	10 óra	A részmodul a tudatos kommunikációt erősíti. Fókuszában a vitakultúra fejlesztése áll. Cél a vita technikáinak, formáinak és kultúrájának elsajátítása, az elemzések, értékelések, az érvelési technikák megismerése és alkalmazása. A kulturált vita szabályainak megismerése. A csoportok témát választanak, készülnek a kiosztott szerepekre: bíró, védő, időmérő. Megbeszélik a tapasztalatokat és új szerepet választanak.	<p>A1. A kommunikáció mint társadalmi érintkezési forma: A mindennapi élethelyzetekben felismeri a kommunikációs helyzeteket, szándékokat, ezek társas törvényszerűségeit hatékonyan alkalmazza.</p> <p>A2. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása: Ismeri a verbális és nem verbális kommunikáció alapvető sajátosságait, a kettő közötti ellentmondásokat észleli és társadalmilag elfogadott szabályok mentén, a beszédpartnerrel együttműködve oldja fel.</p> <p>A8. A kommunikáció értékelése: Érti és értelmezi a kommunikációs partnerek célját és szándékát, vita esetén pro és kontra érveket sorakoztat fel. Kommunikációs helyzetekben kritikai gondolkodást alkalmaz.</p> <p>C2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				módon vesz részt.
2/2. részmodul	Kódfejtő	4 óra	A metakommunikációs eszközök elemzésével, értelmezésével, tudatos használatával foglalkoznak a tanulók. Gyakorlatok: filmrészlet hang nélkül, a helyzetre a mimikából, gesztusokból következtetnek; jelenet eljátszása metakommunikációs eszközökkel.	<p>A3. Olvasás, írott szöveg megértése: Különböző írott szövegeket értően olvas: tömören, saját szavaival összefoglalja az olvasottak lényegét és kérdéseket fogalmaz meg a szöveggel kapcsolatban.</p> <p>A8. A kommunikáció értékelése: Érti és értelmezi a kommunikációs partnerek célját és szándékát, vita esetén pro és kontra érveket sorakoztat fel. Kommunikációs helyzetekben kritikai gondolkodást alkalmaz.</p> <p>B1. Önmagáról mint tanulóról alkotott elképzelések: A diák önmagára tanuló egyénként tekint, önértékelésének, énképének szerves részét képezik a saját magáról mint tanulóról alkotott árnyalt és pozitív elképzelései.</p> <p>C1. Pozitív énkép kialakítása és fenntartása Azonosítja erősségeit és fejlesztendő területeit, érdeklődési köreit és a kedvelt, számára motiváló tevékenységeket, s ezek alapján pozitív énképet és önértékelést alakít ki és tart fenn, amely támogatja szakmai kiteljesedését, magabiztos fellépését.</p>
2/3. részmodul	Adok-veszek	6 óra	Az Interneten való vásárlás és fizetés lehetőségeivel ismerkednek a tanulók. A részmodul feladatai közvetlen gyakorlati segítséget nyújtanak a mindennapi személyes	<p>A3. Olvasás, írott szöveg megértése: Különböző írott szövegeket értően olvas: tömören, saját szavaival összefoglalja az olvasottak lényegét és kérdéseket fogalmaz meg a szöveggel kapcsolatban.</p> <p>A6. Elektronikus média útján történő kommunikáció:</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			<p>ügyintézés technikáinak megismeréséhez, elsajátításához. A tanulók a kereső programok alkalmazásával keresnek nyomtatványokat, dokumentumokat, amelyekre szükségük lehet mind a munkavégzéssel, mind az ügyintézéssel kapcsolatos tevékenységeikben, s bepillanthatnak az önkormányzatok munkájába, felépítésébe, megtanulhatják: milyen problémával, hová kell fordulni.</p>	<p>A különböző elektronikus csatornákon megjelenő információkat értékelő-értelmező viszonyulással kezeli, azokban saját értékrendjének megfelelően tudatosan válogat. Lehetőségeihez mértén kommunikációt is kezdeményez, törekszik az alapszintű felhasználói kompetenciák megszerzésére.</p> <p>B4. Tanulási források keresése: A diák felkutatja a tanulási céljai eléréséhez szükséges és lehetséges forrásokat, azok között tudatosan válogat, a számára lényeges forrásokat kiemeli, elemzi és értékeli.</p> <p>B6. Tanulási források felhasználása: A diák a megtanult, elsajátított ismereteket, a tanulás során felhasznált tapasztalatokat, a fejlesztett képességeket, készségeket a tanulás céljának megfelelően, a tanulás konkrét kontextusában, illetve attól eltérő tanulási és hétköznapi helyzetekben kipróbálja, alkalmazza, gyakorolja, a tanulás eredményeit nézetei alapján értelmezi.</p> <p>C2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
2/4. részmodul	Álomország	5 óra	A gyakorlatok továbbra is játékosak, a hangsúly a megbeszélésen van. A tréninggyakorlatok, játékok hatására („Három szavas gyakorlat” „Kutyaélet”) javul a résztvevő tanulók tudatos kommunikációja, szóbeli kifejezőkészsége, fejlődik érzékenységük, önismeretük.	<p>A1. A kommunikáció mint társadalmi érintkezési forma: A mindennapi élethelyzetekben felismeri a kommunikációs helyzeteket, szándékokat, ezek társas törvényszerűségeit hatékonyan alkalmazza</p> <p>A2. . Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása: Ismeri a verbális és nem verbális kommunikáció alapvető sajátosságait, a kettő közötti ellentmondásokat észleli és társadalmilag elfogadott szabályok mentén, a beszédpartnerrel együttműködve oldja fel.</p> <p>A8. A kommunikáció értékelése: Érti és értelmezi a kommunikációs partnerek célját és szándékát, vita esetén pro és kontra érveket sorakoztat fel. Kommunikációs helyzetekben kritikai gondolkodást alkalmaz</p> <p>B1. Önmagáról mint tanulóról alkotott elképzelések: A diák önmagára tanuló egyénként tekint, önértékelésének, énképének szerves részét képezik a saját magáról mint tanulóról alkotott árnyalt és pozitív elképzelései</p> <p>B5. Tanulási források feldolgozása: A diák a tanulás során kiválogatott forrásokat értelmezi, a szükséges mértékben megjegyzi, elsajátítja, ezáltal készségeit, képességeit fejleszti, nézeteit formálja</p>
3. Modul	Hősök és	30 óra		

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
	<i>hősiességek</i>			
3/1. részmodul	Csatamező	6 óra	<p>A részmodulban a tanulók mindennapi helyzetekben előforduló konfliktusokkal találkoznak, ezek megoldását, megoldhatóságát elemzik, saját élményeken keresztül gyakorolják. Az alkalmazás sok esetben jóval később történik, amikor a tanulók mindennapjaikban – spontán – alkalmazzák a közösen tanultakat, az interiorizálódott mintákat. Koncentrációs gyakorlatok - önmegfigyelés. „Témaváltós” játék- a koncentrációs készség fejlesztésére.</p>	<p>A1. A kommunikáció mint társadalmi érintkezési forma: A mindennapi élethelyzetekben felismeri a kommunikációs helyzeteket, szándékokat, ezek társas törvényszerűségeit hatékonyan alkalmazza</p> <p>A2. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása: Ismeri a verbális és nem verbális kommunikáció alapvető sajátosságait, a kettő közötti ellentmondásokat észleli és társadalmilag elfogadott szabályok mentén, a beszédpartnerrel együttműködve oldja fel.</p> <p>A8. A kommunikáció értékelése: Érti és értelmezi a kommunikációs partnerek célját és szándékát, vita esetén pro és kontra érveket sorakoztat fel. Kommunikációs helyzetekben kritikai gondolkodást alkalmaz</p> <p>B1. Önmagáról mint tanulóval alkotott elképzelések: A diák önmagára tanuló egyénként tekint, önértékelésének, énképének szerves részét képezik a saját magáról mint tanulóval alkotott árnyalt és pozitív elképzelései</p> <p>B5. Tanulási források feldolgozása: A diák a tanulás során kiválogatott forrásokat értelmezi, a szükséges mértékben megjegyzi, elsajátítja, ezáltal készségeit, képességeit fejleszti, nézeteit formálja</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
3/ 2. részmodul	Hajónapló	6 óra	<p>Ebben a részmodulban a játékos gyakorlatok olyan kompetenciák fejlesztését segítik, amelyek a tudatos haladás irányát határozzák meg a sodródás, ide-oda hánykolódás helyett. Az egyéni célok elérésének útja: a tanuló előtt álló feladatok lépésről lépésre történő átgondolása, stratégia-építés és a képességek folyamatos fejlesztése. Kreatív gondolkodást fejlesztő gyakorlat: Útiterv a kikötőben</p> <p>Ez egy asszociációs játék, amelyben a hajó szimbolizálja a folyamatban résztvevőket, a szükséges eszközök a kompetenciákat, a város (célpont) a választott szakmát, illetve a jövővel kapcsolatos elképzeléseket. Ebben a változatban a tanulók a személyes céljaik eléréséhez szükséges kompetenciákat gondolják át. „Hajónapló”-t írnak, és kiegészítik egymás levelét – empátia, humor, egymás gondolatának átvétele</p>	<p>A4. Írás, szövegalkotás: Nyelvtani szabályok megfelelő alkalmazásával, a célhoz illeszkedően fejezi ki gondolatait írásban.</p> <p>B3. A tanulási folyamat tervezése és szervezése: A tanulás menedzselése; a diák tanulási tevékenységét egészben, folyamatként szemléli, megtervezi annak szakaszait, körülményeit, és azokat oly módon szervezi meg, hogy tanulása sikeres és hatékony legyen.</p> <p>B6. Tanulási források felhasználása: A diák a megtanult, elsajátított ismereteket, a tanulás során felhasznált tapasztalatokat, a fejlesztett képességeket, készségeket a tanulás céljának megfelelően, a tanulás konkrét kontextusában, illetve attól eltérő tanulási és hétköznapi helyzetekben kipróbálja, alkalmazza, gyakorolja, a tanulás eredményeit nézetei alapján értelmezi.</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			lehet a feladat érdekes fordulatokat is sejtető eredménye.	
3/3. részmodul	Tartuffe I.	6 óra	<p>Az ember élete során mindig valamilyen szerephelyzetben van. A környezet a társadalmi normáknak megfelelő viselkedést várja el, és ez állandó alkalmazkodást igényel. Az alaptulajdonságok kiütköznek akkor is, ha a fiatalnak nincs biztos válasza a „ki is vagyok én?” kérdésre. Ebben a részmodulban a résztvevőknek lehetőségük van kipróbálni magukat szerepjátékok alkalmával különféle karakterekben. A jeleneteket megbeszélés, szereptisztázás előzi meg. A szereplők kihúzzák a megjelenítendő viselkedést jelző kártyát, majd rövid felkészülés következik. Végül megbeszélés, beszélgetés a jellemekről, szerepekről, szereplésről, a tanuló szerepről. Megállapíthatják, melyikben érezték magukat remekül, éppen megfelelőnek,</p>	<p>A2. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása: Ismeri a verbális és nem verbális kommunikáció alapvető sajátosságait, a kettő közötti ellentmondásokat észleli és társadalmilag elfogadott szabályok mentén, a beszédpartnerrel együttműködve oldja fel.</p> <p>A8. A kommunikáció értékelése: Érti és értelmezi a kommunikációs partnerek célját és szándékát, vita esetén pro és kontra érveket sorakoztat fel. Kommunikációs helyzetekben kritikai gondolkodást alkalmaz</p> <p>C1. Pozitív énkép kialakítása és fenntartása Azonosítja erősségeit és fejlesztendő területeit, érdeklődési köreit és a kedvelt, számára motiváló tevékenységeket, s ezek alapján pozitív énképet és önértékelést alakít ki és tart fenn, amely támogatja szakmai kiteljesedését, magabiztos fellépését.</p> <p>C2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			vagy melyik volt számukra idegen, melyiket volt nehéz „eljátszani”.	módon vesz részt.
3 /4. részmodul	Tartuffe II.	6 óra	Ebben a részmodulban is a szerepjátékra helyeződik a hangsúly. A csoport érdeklődésétől, intenzitásától, „játzókedvétől” függ, mennyire vállalkoznak a tanulók a szereplésre. Ismerkedés Moliere életével, s Tartuffe című színdarabjával. A színdarab vagy filmváltozatának megtekintése. A tanulók esetpéldákat mondanak, ezek közül is eljátszanak néhányat.	<p>A2. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása: Ismeri a verbális és nem verbális kommunikáció alapvető sajátosságait, a kettő közötti ellentmondásokat észleli és társadalmilag elfogadott szabályok mentén, a beszédpartnerrel együttműködve oldja fel.</p> <p>A8. A kommunikáció értékelése: Érti és értelmezi a kommunikációs partnerek célját és szándékát, vita esetén pro és kontra érveket sorakoztat fel. Kommunikációs helyzetekben kritikai gondolkodást alkalmaz</p> <p>C1. Pozitív énkép kialakítása és fenntartása Azonosítja erősségeit és fejlesztendő területeit, érdeklődési köreit és a kedvelt, számára motiváló tevékenységeket, s ezek alapján pozitív énképet és önértékelést alakít ki és tart fenn, amely támogatja szakmai kiteljesedését, magabiztos fellépését.</p> <p>C2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				módon vesz részt.
VÁLTOZATOK		További 6 óra	A szerepjáték helyett más feladat is választható. „Dobozépítés” – dobozépítő és fedélkészítő csoport felkészülése, játék. Tanulságok megbeszélése: a kommunikáció jelentősége a közös feladatvégzésben. Tapasztalatok a munkamegosztásról.	
4. Modul	Valóságshow	25 óra + 25 óra tanácsadói tevékenység		
4/1. részmodul	Ez vagyok én... és ilyen szeretnék lenni	6 óra	Az előkészületek (a plakát, levél- és e-mail küldés, segédletek és az egyéni tanácsadás) során a tanulók felkészültek a játéokra. A modul sajátos szervezési szabályainak megfelelő lebonyolítás (beléptetés, értékelés és vita szabályaira javaslattevél). A tetszőleges irodalmi mű, kép, film, zenemű segítségével, esetleg	<p>A1. A kommunikáció mint társadalmi érintkezési forma: A mindennapi élethelyzetekben felismeri a kommunikációs helyzeteket, szándékokat, ezek társas törvényszerűségeit hatékonyan alkalmazza.</p> <p>A6. Elektronikus média útján történő kommunikáció: A különböző elektronikus csatornákon megjelenő információkat értékelő-értelmező viszonyulással kezeli, azokban saját értékrendjének megfelelően tudatosan válogat. Lehetőségeihez mérten kommunikációt is kezdeményez, törekszik az alapszintű felhasználói</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			<p>választott személyről készült tanári és tanulói bemutatkozó prezentációk - a jelenlegi állapot és a jövőbeli elképzelések - bemutatása. A prezentációk során használt verbális és a nem verbális kommunikáció</p> <p>sajátosságainak megfigyelése, az eszközök és kifejezőmód értékelése, elemzési segédlet felhasználása. A szóbeli kommunikáció jelentősége a sikeres életvezetésben. A kommunikációs kompetenciák listájának közös kiegészítése. Önálló tanulói kommunikációs karriertervek készítése.</p>	<p>kompetenciák megszerzésére.</p> <p>A8. A kommunikáció értékelése: Érti és értelmezi a kommunikációs partnerek célját és szándékát, vita esetén pro és kontra érveket sorakoztat fel. Kommunikációs helyzetekben kritikai gondolkodást alkalmaz</p> <p>B1. Önmagáról mint tanulóról alkotott elképzelések: A diák önmagára tanuló egyénként tekint, önértékelésének, énképének szerves részét képezik a saját magáról mint tanulóról alkotott árnyalt és pozitív elképzelései.</p> <p>D5. Saját életpálya-építési folyamatok megértése, változtatások kezdeményezése A célok megfogalmazása során felismeri saját késztetései és vágyainak szerepét, a cél-állítás folyamatának jelentőségét az életpálya-építésben. Az életpályát, mint a változások folyamatát értelmezi, melynek során a célokat és a megvalósításukhoz vezető utakat a tapasztalat hatására módosítja, előrelátással és a tervezés folyamatainak tudatos alkalmazásával kezdeményezi a változásokat.</p>
4/2. részmodul	Távmunka	16 óra	<p>A javasolt tevékenységterületek (Jel és jelértelmezés, Információgyűjtés, Szöveg- és képalkotás) javaslatai alapján vállalások, tevékenységek tervezése és végzése</p>	<p>A4. Írás, szövegalkotás: Nyelvtani szabályok megfelelő alkalmazásával, a célhoz illeszkedően fejezi ki gondolatait írásban.</p> <p>A6. Elektronikus média útján történő kommunikáció: A különböző elektronikus csatornákon megjelenő információkat értékelő-értelmező viszonyulással kezeli,</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			<p>kiscsoportban vagy egyénileg folyamatos tanári tanácsadás (és e-mail-es kapcsolattartás) igénybevételének lehetősége mellett. Az IKT eszközök alkalmazásához szükséges eszköztudás megszerzése. A kommunikációs karriertervek alapján a fejlesztési feladatokon dolgozva gyakorolják egyénileg vagy kiscsoportban az olvasáshoz és szövegértéshez, továbbá a szövegalkotáshoz kapcsolódó képességeiket. A végzett munka eredményeit/ termékeit a tanulók- kiscsoportok az alapeljárást követve 4 alkalommal 4-4 órában mutatják be.</p>	<p>azokban saját értékrendjének megfelelően tudatosan válogat. Lehetőségeihez mérten kommunikációt is kezdeményez, törekszik az alapszintű felhasználói kompetenciák megszerzésére.</p> <p>B3. A tanulási folyamat tervezése és szervezése: A tanulás menedzselése; a diák tanulási tevékenységét egészben, folyamatként szemléli, megtervezi annak szakaszait, körülményeit, és azokat oly módon szervezi meg, hogy tanulása sikeres és hatékony legyen</p> <p>B6. Tanulási források felhasználása: A diák a megtanult, elsajátított ismereteket, a tanulás során felhasznált tapasztalatokat, a fejlesztett képességeket, készségeket a tanulás céljának megfelelően, a tanulás konkrét kontextusában, illetve attól eltérő tanulási és hétköznapi helyzetekben kipróbálja, alkalmazza, gyakorolja, a tanulás eredményeit nézetei alapján értelmezi.</p> <p>C2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p>
4/3. részmodul	Adjuk el a munkánk!	3 óra	A gyakorlás anyagai a marketing eszközök olvasása, elkészítése és a vásárlással	<p>B3. A tanulási folyamat tervezése és szervezése: A tanulás menedzselése; a diák tanulási tevékenységét egészben, folyamatként szemléli, megtervezi annak</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			<p>kapcsolatos ajánlatkészítéshez és szerződéskötéshez kapcsolódó tartalmak. A tervezésbe bevont tanulókkal együttesen döntenek arról, hogy a vásárnak milyen keretjátékot határoznak meg. Alkalmazzák a szükséges eszközöket, anyagokat (szerződésminta, bizonylatok). Megállapodnak a vásárlás és értékesítés, a szerződéskötés és szállítás szabályairól is. A foglalkozáson értékelik a csoportok eredményeit, az vásár bevételeit, elemzik a karriertervek teljesülését.</p>	<p>szakaszait, körülményeit, és azokat oly módon szervezi meg, hogy tanulása sikeres és hatékony legyen.</p> <p>B8. A tanulási folyamat értékelése: A diák a tanulására folyamatosan reflektál, konkrét tanulási teljesítményét reálisan és árnyaltan értékeli, a tanulást pedig fejlődésként értelmezi.</p> <p>E3. A munka, a társadalom és a gazdaság kapcsolatának megértése Saját tevékenységei és a társadalmi folyamatok közötti kapcsolatot, párhuzamokat észlelve fogalmazza meg saját értékrendszerében az etikus magatartás, a csapatban végzett, minőségi munka valamint az egyéni és társadalmi jól-lét közötti összefüggéseket.</p> <p>C2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p>
5. Modul	Rómeó és Júlia, a krimi	25 óra + 25 óra tanácsadói tevékenység	<p>A modul az „én” és a „közösség” viszonyának elmélyítésére szolgál. Elsősorban kiscsoportban</p>	

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			megnyilvánuló kommunikációs készségeket és képességeket igyekszik fejleszteni. Elérendő cél, hogy a tanulók szabadidejüket is használják fel élményszerűen a tanulásukhoz.	
5/1. részmodul	Tetthely	6 óra	<p>Első tartalmi – előkészítő-részmodul, amelyben a tanulók és a tanár felkészülnek a nyomozás lefolytatásához. A tetthely részmodulban a tanulók alapvető információkhoz jutnak az információgyűjtésről - a mű elemzése, szövegekből, a film, a dráma eredeti szövegének elemzéséből jutnak információkhoz, elmélyülnek a művészi alkotásban.</p> <p>Ismerkedés a gyűjtemény készítéséhez, jegyzeteléshez, ismeretszerzéshez szükséges sémákkal. Helyszínelőkről szóló film megtekintése. A rendőri nyomozati munkáról szerzett tapasztalatok pontosítása. Interjú rendőrrel. Beléptetés. Kérdések a tetthelyen. Prezentáció és</p>	<p>A5. Vizuális, képi kommunikáció: Széleskörűen ismert, társadalmilag elfogadott képi jelrendszereket értelmez. Írott szövegben ábrákat, képeket, táblázatokat értelmez, az általa írott szöveget saját ábrákkal, képekkel, táblázatokkal egészíti ki.</p> <p>B3. A tanulási folyamat tervezése és szervezése: A tanulás menedzselése; a diák tanulási tevékenységét egészben, folyamatként szemléli, megtervezi annak szakaszait, körülményeit, és azokat oly módon szervezi meg, hogy tanulása sikeres és hatékony legyen.</p> <p>B4. Tanulási források keresése: A diák felkutatja a tanulási céljai eléréséhez szükséges és lehetséges forrásokat, azok között tudatosan válogat, a számára lényeges forrásokat kiemeli, elemzi és értékeli.</p> <p>B5. Tanulási források feldolgozása: A diák a tanulás során kiválogatott forrásokat értelmezi, a szükséges mértékben megjegyzi, elsajátítja, ezáltal készségeit, képességeit fejleszti, nézeteit formálja.</p> <p>C2. Másokkal történő pozitív és eredményes</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			értékelése. Tények felismerése, rögzítése és következtetések levonása.	interakció Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.
VÁLTOZAT:			Szervezeti változat: A tanár mind a tanácsadói, mind pedig a szabadidős foglalkozások közvetlen foglalkozás keretében valósítja meg. Tartalmi változat: A tanár a feladat végrehajtás során folyamatosan változtat és változatokat készít, pl.: alapul vehet más művet is, esetleg a dráma alapján született west side storyt is használhatja alapanyagul.	
5/2. részmodul	Nyomozás	16 óra	Második tartalmi részmodul. Ismerkedés a drámával a cselekmények egymásra épülésével. Tanári levél nyomán – a felkészülési időben a kapcsolattartás felhívó plakáttal levéllel, e-mailben történik- a tanulók	B3. A tanulási folyamat tervezése és szervezése: A tanulás menedzselése; a diák tanulási tevékenységét egészben, folyamatként szemléli, megtervezi annak szakaszait, körülményeit, és azokat oly módon szervezi meg, hogy tanulása sikeres és hatékony legyen. B4. Tanulási források keresése:

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			<p>jegyzeteket készítenek. A foglalkozáson megalakul a Nyomozói, Ügyészi, Ügyvédi és Bírói csoport. Személyleírás, személyi igazolvány, lakcímkártya készítése. A tanulók a vállalt szerepekben bemutatkoznak, felkészülnek kisebb nagyobb jelenetek bemutatására. A közvetlen foglalkozás alkalmával prezentáció és további kérdések. Rekonstrukció.</p>	<p>A diák felkutatja a tanulási céljai eléréséhez szükséges és lehetséges forrásokat, azok között tudatosan válogat, a számára lényeges forrásokat kiemeli, elemzi és értékeli.</p> <p>B5. Tanulási források feldolgozása: A diák a tanulás során kiválogatott forrásokat értelmezi, a szükséges mértékben megjegyzi, elsajátítja, ezáltal készségeit, képességeit fejleszti, nézeteit formálja</p> <p>B6. Tanulási források felhasználása: A diák a megtanult, elsajátított ismereteket, a tanulás során felhasznált tapasztalatokat, a fejlesztett képességeket, készségeket a tanulás céljának megfelelően, a tanulás konkrét kontextusában, illetve attól eltérő tanulási és hétköznapi helyzetekben kipróbálja, alkalmazza, gyakorolja, a tanulás eredményeit nézetei alapján értelmezi.</p> <p>C2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p>
VÁLTOZAT			<p>Szervezeti változat: A tanár mind a tanácsadói, mind pedig a szabadidős foglalkozások közvetlen foglalkozás keretében valósítja meg.</p>	

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			Tartalmi változat: A tanár a feladat végrehajtás során folyamatosan változtat és változatokat készít, pl.: alapul vehet más művet is, esetleg a dráma alapján született west side storyt is használhatja alapanyagul. A döntésük alapján készüljenek fel a színjátékra, készítsenek megfelelő díszletet, ruhákat és eszközöket, tartsanak próbát.	
5/3. részmodul	Tárgyalás	3 óra	Prezentációs modul. A részmodulban a tanulók és a tanár eljátszanak egy képzelt tárgyalást. A részmodulban a végkifejletet szimbolizáló igazságkeresés történik, ahol érvek és ellenérvek, különböző szereplők érdekei szerint csapnak össze. A tárgyalás lezajlik. Az egész modul közös értékelése.	<p>A2. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása:</p> <p>Ismeri a verbális és nem verbális kommunikáció alapvető sajátosságait, a kettő közötti ellentmondásokat észleli és társadalmilag elfogadott szabályok mentén, a beszédpartnerrel együttműködve oldja fel.</p> <p>E 3. A munka, a társadalom és a gazdaság kapcsolatának megértése</p> <p>Saját tevékenységei és a társadalmi folyamatok közötti kapcsolatot, párhuzamokat észlelve fogalmazza meg saját értékrendszerében az etikus magatartás, a csapatban végzett, minőségi munka valamint az egyéni és társadalmi jól-lét közötti összefüggéseket.</p>
VÁLTOZAT			A tanár lehet bíró, bevezethetik az esküdszéket, és további alternatív	

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			megoldásokat találhatnak a tárgyalás levezetésére.	

1.2 Élő idegen nyelv (angol, német – kerettanterv szerint tanévi 50 óra)

Az idegen nyelvi modulok célja: könnyű, lehetőség szerint élvezhető tanulás annak érdekében, hogy a tanuló nyelvi környezetben megértse az alapvető, egyszerű mondatokat, kifejezéseket. A nyelvi kompetenciák megszerzése folyamatos gyakorlás által lehetséges. Ugyanakkor szinte a legnagyobb kihívást jelenti hangosan megszólalni, küzdeni a bizonytalansággal. Ezért elsődleges cél: ha keveset is, de azt magabiztosan alkalmazza adott helyzetben. Azon felül, hogy „kedvet találjon” a nyelvtanulásban, fontos a „hasznosítható” kifejezések bevésése. Cél továbbá a digitális kompetencia fejlesztése, ennek is eszköze lehet az idegen nyelven történő kommunikáció.

2.2.1 ANGOL NYELV

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
1. részmodul	Angolul, hogyan?	5 óra	<p>Az anyanyelv és a tanult idegen nyelv hasonlóságainak közös felfedezése, közös szókinccs keresés. A vélemény kinyilvánítása idegen nyelven.</p> <p>A magyar-angol kulturális, szociális, gazdasági és nyelvi hasonlóságok tudatosítása a tanulóknak képek segítségével.</p> <p>A tanulók rávezetése arra, hogy az internet nem csupán szórakozásra, de tanulásra, konkrétan idegen nyelv tanulásra is használható. Lehetőség szerint a tanár mutathat a tanulóknak néhány kedvcsináló oldalt,</p>	<p>Beszédalképzés, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása</p> <p>Olvasás, írott szöveg megértése</p> <p>Írás, szövegalkotás</p> <p>Vizuális, képi kommunikáció</p> <p>Elektronikus média útján történő kommunikáció</p> <p>A tanulásról alkotott elképzelések</p> <p>A tanulási folyamat tervezése és szervezése</p> <p>Tanulási források keresése</p> <p>Tanulási források feldolgozása</p> <p>Tanulási források felhasználása</p> <p>Tanulási módszerek ismerete, alkalmazása, értékelése</p> <p>A tanulási folyamat értékelése</p> <p>Másokkal történő pozitív és eredményes interakció</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			pl. online szótárt, idegen nyelvű – többek között – nyelvfejlesztő játékokat, szókértá kértítő programot, hangos könyveket stb.	
2. részmodul	Anglia? Miért ne?	5 óra	Ezek a foglalkozások a Nagy-Britanniai utazáshoz viszik közelebb a tanulókat. A második részmodul túllép a bevezetőn és komoly nyelvi tartalmakat ad át. A tanuló megtanulják a színek elnevezését, megtanulnak számolni 1-100-ig, országismereti tudásukat az angol nyelvterület híresebb városainak jellemzésével bővítik. A foglalkozások végén levetített kisfilmek elmélyítik a tanultakat és kedvet csinálnak a további tanuláshoz. A részmodul internetes kereséssel és egy plakát készítésével zárulnak.	A kommunikáció mint társadalmi érintkezési forma Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása Olvasás, írott szöveg megértése Vizuális, képi kommunikáció Elektronikus média útján történő kommunikáció Önmagáról mint tanulóról alkotott elképzelések A tanulásról alkotott elképzelések Tanulási források keresése Tanulási források feldolgozása Tanulási források felhasználása Tanulási módszerek ismerete, alkalmazása, értékelése A tanulási folyamat értékelése Pozitív énkép kialakítása és fenntartása Másokkal történő pozitív és eredményes interakció
3. részmodul	Csomagoljunk együtt	5 óra	Ebben a részmodulban a csomagolás és pakolás a főszerep. A tanuló megfogalmazzák, melyek azok a kedvenc tárgyaik, amelyeket mindenképpen	A kommunikáció mint társadalmi érintkezési forma Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása Olvasás, írott szöveg megértése Írás, szövegalkotás

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			vinni szeretnének az útra, felfrissítik a ruhatárukat egy webáruház segítségével. A foglalkozásokat minden esetben kisfilmek zárják, amelyek illeszkednek az adott részmodul témájához	Elektronikus média útján történő kommunikáció A tanulási folyamat értékelése Másokkal történő pozitív és eredményes interakció
4. részmodul	Indulás!	5 óra	Ebben a részmodulban a tanulók megismerkednek a repülőtérral, a repüléssel kapcsolatos tudnivalókkal. Felkészülnek arra, hogy magabiztosabban mozogjanak a repülőtéren, ismerjék a jelzőtáblákat, tudjanak útmutatást kérni. Eközben átismétlik a számokat és hozzákapcsolják az idő kifejezését, megtanulják a hét napjait.	A kommunikáció mint társadalmi érintkezési forma Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása Vizuális, képi kommunikáció Elektronikus média útján történő kommunikáció A kommunikáció értékelése Önmagáról mint tanulóról alkotott elképzelések A tanulásról alkotott elképzelések A tanulási folyamat tervezése és szervezése Tanulási források keresése Tanulási források feldolgozása Tanulási források felhasználása Tanulási módszerek ismerete, alkalmazása, értékelése A tanulási folyamat értékelése Pozitív énkép kialakítása és fenntartása Másokkal történő pozitív és eredményes interakció
5. részmodul	Bemutatkozunk!	5 óra	Ebben a részmodulban a tanulók saját magukat	A kommunikáció mint társadalmi érintkezési forma Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése,

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			ismerik meg és mutatják be egymásnak és jövőbeli társaiknak a virtuális utazáson. Megtanulnak bemutatkozni és bemutatni családjaikat, lakóhelyüket és iskolájukat. Sokat dolgoznak digitális fényképekkel, ezért a digitális fotózás megtanítása is esetleg része lehet a projektnek. A számítógépes munka során elkészítenek egy folyamatosan bővíthető bemutatót csoportjukról, iskolájukról, családjukról és saját magukról.	<p>értelmezése és alkotása</p> <p>Vizuális, képi kommunikáció</p> <p>Elektronikus média útján történő kommunikáció</p> <p>A kommunikáció értékelése</p> <p>Önmagáról mint tanulóról alkotott elképzelések</p> <p>A tanulásról alkotott elképzelések</p> <p>A tanulási folyamat tervezése és szervezése</p> <p>Tanulási források keresése</p> <p>Tanulási források feldolgozása</p> <p>Tanulási források felhasználása</p> <p>Tanulási módszerek ismerete, alkalmazása, értékelése</p> <p>A tanulási folyamat értékelése</p> <p>Pozitív énkép kialakítása és fenntartása</p> <p>Másokkal történő pozitív és eredményes interakció</p>
6. részmodul	Megérkeztünk!	5 óra	<p>Ebben a részmodulban a tanulók megismerkednek a virtuális diáktalálkozó színhelyével, az angliai Doncaster kisvárossal. Megtanulják a Google Maps alkalmazás kezelését, fotók keresését, a térkép alkalmazását. Főbb nyelvi funkciók az útbaigazítás kérése és az útbaigazítás.</p> <p>A modul során írnak egy egyszerű, de immár több</p>	<p>A kommunikáció mint társadalmi érintkezési forma</p> <p>Beszédképesség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása</p> <p>Vizuális, képi kommunikáció</p> <p>Elektronikus média útján történő kommunikáció</p> <p>A kommunikáció értékelése</p> <p>Önmagáról mint tanulóról alkotott elképzelések</p> <p>A tanulásról alkotott elképzelések</p> <p>A tanulási folyamat tervezése és szervezése</p> <p>Tanulási források keresése</p> <p>Tanulási források feldolgozása</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			mondatból álló üzenetet.	Tanulási források felhasználása Tanulási módszerek ismerete, alkalmazása, értékelése A tanulási folyamat értékelése Pozitív énkép kialakítása és fenntartása Másokkal történő pozitív és eredményes interakció
7. részmodul	Tévézzünk!	5 óra	Ebben a részmodulban a tanulók felfedezik a brit tévéműsort, illetve azt, hogy mennyire hasonlít a magyarra: ugyanazok a sorozatok mennek, nagyon hasonlóak a reklámok és a vetélkedők. Megismerkednek a sorozatok szereplőivel, akiket már a magyar televízióból is ismerhetnek, majd tulajdonságaikat, foglalkozásaikat elmondják angolul is. A sportcsatornák kapcsán a sportokkal kapcsolatos alapszókincset sajátítják el, majd annak kifejezését, hogy ők milyen sportot szeretnek és miben jók.	A kommunikáció mint társadalmi érintkezési forma Beszédképesség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása Vizuális, képi kommunikáció Elektronikus média útján történő kommunikáció A kommunikáció értékelése Önmagáról mint tanulóról alkotott elképzelések A tanulásról alkotott elképzelések A tanulási folyamat tervezése és szervezése Tanulási források keresése Tanulási források feldolgozása Tanulási források felhasználása Tanulási módszerek ismerete, alkalmazása, értékelése A tanulási folyamat értékelése Pozitív énkép kialakítása és fenntartása Másokkal történő pozitív és eredményes interakció
8. részmodul	Hiszen ez London!	5óra	Ebben a részmodulban a tanulók felfedezik a brit fővárost és lakóit: a királyi családot, a Madame	A kommunikáció mint társadalmi érintkezési forma Beszédképesség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			<p>Tusseaud's múzeumot, a London Eye-t.</p> <p>Megtanulnak eligazodni a közlekedési eszközök között, megismerkednek az egyszerű felszólító mód képzésével.</p>	<p>Vizuális, képi kommunikáció</p> <p>Elektronikus média útján történő kommunikáció</p> <p>A kommunikáció értékelése</p> <p>Önmagáról mint tanulóról alkotott elképzelések</p> <p>A tanulásról alkotott elképzelések</p> <p>A tanulási folyamat tervezése és szervezése</p> <p>Tanulási források keresése</p> <p>Tanulási források feldolgozása</p> <p>Tanulási források felhasználása</p> <p>Tanulási módszerek ismerete, alkalmazása, értékelése</p> <p>A tanulási folyamat értékelése</p> <p>Pozitív énkép kialakítása és fenntartása</p> <p>Másokkal történő pozitív és eredményes interakció</p>
9. részmodul	Dolgozni szeretnék!	5óra	<p>Ebben a részmodulban a tanulók elsajátítják a munkába álláshoz, a munkakörökhöz és a munkaidőhöz kapcsolódó nyelvi eszközöket.</p> <p>Megtanulják kifejezni idegen nyelven, mi érdekli őket, mihez értenek, és mivel szeretnek foglalkozni.</p> <p>Álláshirdetéseket böngésznek, jelentkezést vagy motivációs levelet írnak, majd névjegykártyát készítenek az interneten.</p>	<p>A kommunikáció mint társadalmi érintkezési forma</p> <p>Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása</p> <p>Vizuális, képi kommunikáció</p> <p>Elektronikus média útján történő kommunikáció</p> <p>A kommunikáció értékelése</p> <p>Önmagáról mint tanulóról alkotott elképzelések</p> <p>A tanulásról alkotott elképzelések</p> <p>A tanulási folyamat tervezése és szervezése</p> <p>Tanulási források keresése</p> <p>Tanulási források feldolgozása</p> <p>Tanulási források felhasználása</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				<p>Tanulási módszerek ismerete, alkalmazása, értékelése</p> <p>A tanulási folyamat értékelése</p> <p>Pozitív énkép kialakítása és fenntartása</p> <p>Másokkal történő pozitív és eredményes interakció</p>
10. részmodul	Irány a nagyvilág!	5óra	<p>Ebben a részmodulban a tanulók átismétlik az előző részmodulok témaköreit. Részt vesznek egy rejtély felderítésében, ki kell találniuk egy rekord részleteit, minden órán egy adatra fókuszálva. Megtanulják a mértékegységeket és készítenek egy flashmobot. Megismerkednek az on-line karaoke angoltanulási lehetőségeivel. Az utolsó órán értékelik saját teljesítményüket és a nyelvi modult.</p>	<p>A kommunikáció mint társadalmi érintkezési forma</p> <p>Beszédképesség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása</p> <p>Vizuális, képi kommunikáció</p> <p>Elektronikus média útján történő kommunikáció</p> <p>A kommunikáció értékelése</p> <p>Önmagáról mint tanulóról alkotott elképzelések</p> <p>A tanulásról alkotott elképzelések</p> <p>A tanulási folyamat tervezése és szervezése</p> <p>Tanulási források keresése</p> <p>Tanulási források feldolgozása</p> <p>Tanulási források felhasználása</p> <p>Tanulási módszerek ismerete, alkalmazása, értékelése</p> <p>A tanulási folyamat értékelése</p> <p>Pozitív énkép kialakítása és fenntartása</p> <p>Másokkal történő pozitív és eredményes interakció</p>

2.2.2 NÉMET NYELV

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
1. részmodul	Németül, hogyan?	5 óra	<p>Az anyanyelv és a tanult idegen nyelv hasonlóságainak közös felfedezése, közös szókincs keresés. A vélemény kinyilvánítása idegen nyelven.</p> <p>A magyar-német kulturális, szociális, gazdasági és nyelvi hasonlóságok tudatosítása a tanulóknak képek segítségével.</p> <p>A tanulók rávezetése arra, hogy az internet nem csupán szórakozásra, de tanulásra, konkrétan idegen nyelv tanulásra is használható. Lehetőség szerint a tanár mutathat a tanulóknak néhány kedvcsináló oldalt, pl. online szótárt, idegen nyelvű – többek között – nyelvfejlesztő játékokat, szókártya készítő programot, hangos könyveket stb.</p>	<p>Beszédképesség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása</p> <p>Olvasás, írott szöveg megértése</p> <p>Írás, szövegalkotás</p> <p>Vizuális, képi kommunikáció</p> <p>Elektronikus média útján történő kommunikáció</p> <p>A tanulásról alkotott elképzelések</p> <p>A tanulási folyamat tervezése és szervezése</p> <p>Tanulási források keresése</p> <p>Tanulási források feldolgozása</p> <p>Tanulási források felhasználása</p> <p>Tanulási módszerek ismerete, alkalmazása, értékelése</p> <p>A tanulási folyamat értékelése</p> <p>Másokkal történő pozitív és eredményes interakció</p>
2. részmodul	Németország? Miért ne?	5 óra	Ezek a foglalkozások a németországi utazáshoz	<p>A kommunikáció mint társadalmi érintkezési forma</p> <p>Beszédképesség, szóbeli szövegek megértése,</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			<p>viszik közelebb a tanulókat. A második részmodul túllép a bevezetőn és komoly nyelvi tartalmakat ad át. A tanulók megtanulják a színek elnevezését, megtanulnak számolni 1-100-ig, ország ismereti tudásukat a németajkú országok megismerésével, valamint a német nyelvterület híresebb városainak jellemzésével bővítik. A foglalkozások végén levetített kisfilmek elmélyítik a tanultakat és kedvet csinálnak a további tanuláshoz. A részmodul internetes kereséssel és egy Aachen plakát készítésével zárulnak</p>	<p>értelmezése és alkotása Olvasás, írott szöveg megértése Vizuális, képi kommunikáció Elektronikus média útján történő kommunikáció Önmagáról mint tanulóról alkotott elképzelések A tanulásról alkotott elképzelések Tanulási források keresése Tanulási források feldolgozása Tanulási források felhasználása Tanulási módszerek ismerete, alkalmazása, értékelése A tanulási folyamat értékelése Pozitív énkép kialakítása és fenntartása Másokkal történő pozitív és eredményes interakció</p>
3. részmodul	Csomagoljunk együtt	5 óra	<p>Ebben a részmodulban a csomagolás és pakolás a főszerep. A tanulók megfogalmazzák, melyek azok a kedvenc tárgyaik, amelyeket mindenképpen vinni szeretnének az útra, felfrissítik a ruhatárukat egy webáruház segítségével. A foglalkozásokat minden</p>	<p>A kommunikáció mint társadalmi érintkezési forma Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása Olvasás, írott szöveg megértése Írás, szövegalkotás Elektronikus média útján történő kommunikáció A tanulási folyamat értékelése Másokkal történő pozitív és eredményes interakció</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			esetben kisfilmek zárják, amelyek illeszkednek az adott részmodul témájához	
4. részmodul	Indulás!	5 óra	Ebben a részmodulban a tanulók megismerkednek a repülőtérrel, a repüléssel kapcsolatos tudnivalókkal. Felkészülnek arra, hogy magabiztosabban mozogjanak a repülőtéren, ismerjék a jelzőtáblákat, tudjanak útmutatást kérni. Eközben átismétlik a számokat és hozzákapcsolják az idő kifejezését, megtanulják a hét napjait.	<p>A kommunikáció mint társadalmi érintkezési forma</p> <p>Beszédképesség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása</p> <p>Vizuális, képi kommunikáció</p> <p>Elektronikus média útján történő kommunikáció</p> <p>A kommunikáció értékelése</p> <p>Önmagáról mint tanulóról alkotott elképzelések</p> <p>A tanulásról alkotott elképzelések</p> <p>A tanulási folyamat tervezése és szervezése</p> <p>Tanulási források keresése</p> <p>Tanulási források feldolgozása</p> <p>Tanulási források felhasználása</p> <p>Tanulási módszerek ismerete, alkalmazása, értékelése</p> <p>A tanulási folyamat értékelése</p> <p>Pozitív énkép kialakítása és fenntartása</p> <p>Másokkal történő pozitív és eredményes interakció</p>
5. részmodul	Bemutatkozunk!	5 óra	Ebben a részmodulban a tanulók bemutatkoznak, majd egyszerű lexikai elemek segítségével bemutatják a közvetlen környezetüket, a családjukat, az iskolájukat, majd végül a tanulócsoporthoz, amellyel	<p>A kommunikáció mint társadalmi érintkezési forma</p> <p>Beszédképesség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása</p> <p>Vizuális, képi kommunikáció</p> <p>Elektronikus média útján történő kommunikáció</p> <p>A kommunikáció értékelése</p> <p>Önmagáról mint tanulóról alkotott elképzelések</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			német nyelvet tanulnak.	<p>A tanulásról alkotott elképzelések</p> <p>A tanulási folyamat tervezése és szervezése</p> <p>Tanulási források keresése</p> <p>Tanulási források feldolgozása</p> <p>Tanulási források felhasználása</p> <p>Tanulási módszerek ismerete, alkalmazása, értékelése</p> <p>A tanulási folyamat értékelése</p> <p>Pozitív énkép kialakítása és fenntartása</p> <p>Másokkal történő pozitív és eredményes interakció</p>
6. részmodul	Megérkeztünk!	5 óra	<p>Ebben a részmodulban a tanulók elsajátítják a tájékozódás és útbaigazítás nyelvi eszközeit. A részmodul keretét az alkotja, hogy a tanulók elképzelik, megérkeztek utazásuk célállomására, Aachenbe. Az internet segítségével ismerkednek a várossal, megtekintik a látnivalókat, eldöntik, milyen látványosságokat szeretnének megtekinteni, ha majd valóban megérkeznek a városba. A foglalkozásokat minden esetben kisfilmek zárják, amelyek illeszkednek az adott részmodul</p>	<p>A kommunikáció mint társadalmi érintkezési forma</p> <p>Beszédképesség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása</p> <p>Vizuális, képi kommunikáció</p> <p>Elektronikus média útján történő kommunikáció</p> <p>A kommunikáció értékelése</p> <p>Önmagáról mint tanulóval alkotott elképzelések</p> <p>A tanulásról alkotott elképzelések</p> <p>A tanulási folyamat tervezése és szervezése</p> <p>Tanulási források keresése</p> <p>Tanulási források feldolgozása</p> <p>Tanulási források felhasználása</p> <p>Tanulási módszerek ismerete, alkalmazása, értékelése</p> <p>A tanulási folyamat értékelése</p> <p>Pozitív énkép kialakítása és fenntartása</p> <p>Másokkal történő pozitív és eredményes interakció</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			témájához.	
7. részmodul	Tévézzünk!	5 óra	Ebben a részmodulban a tanulók felfedezik a hasonlóságokat a magyar és a külföldi TV-adók között. Az 5 foglalkozáson 4 különböző csatorna-, illetve műsортípussal fognak közelebről megismerkedni, pl. sorozatokkal, egy zenei csatornával, rajzfilmekkel és reklámokkal. A projektórán a tanulók elkészítik a saját csoportjuk reklámfilmjét.	<p>A kommunikáció mint társadalmi érintkezési forma</p> <p>Beszéd-készség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása</p> <p>Vizuális, képi kommunikáció</p> <p>Elektronikus média útján történő kommunikáció</p> <p>A kommunikáció értékelése</p> <p>Önmagáról mint tanuló-ról alkotott elképzelések</p> <p>A tanulás-ról alkotott elképzelések</p> <p>A tanulási folyamat tervezése és szervezése</p> <p>Tanulási források keresése</p> <p>Tanulási források feldolgozása</p> <p>Tanulási források felhasználása</p> <p>Tanulási módszerek ismerete, alkalmazása, értékelése</p> <p>A tanulási folyamat értékelése</p> <p>Pozitív énkép kialakítása és fenntartása</p> <p>Másokkal történő pozitív és eredményes interakció</p>
8. részmodul	De hisz ez Aachen!	5óra	<p>Ebben a részmodulban a tanulók felfedezik Aachent és annak lakóit, megismerkednek a város kulináris különlegességeivel, majd virtuális túrán vesznek részt a Route Charlemagne keretében.</p> <p>A projektórán egynapos aacheni kirándulást</p>	<p>A kommunikáció mint társadalmi érintkezési forma</p> <p>Beszéd-készség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása</p> <p>Vizuális, képi kommunikáció</p> <p>Elektronikus média útján történő kommunikáció</p> <p>A kommunikáció értékelése</p> <p>Önmagáról mint tanuló-ról alkotott elképzelések</p> <p>A tanulás-ról alkotott elképzelések</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			szerveznek, időbeosztással, közlekedéssel és költségkalkulációval.	<p>A tanulási folyamat tervezése és szervezése</p> <p>Tanulási források keresése</p> <p>Tanulási források feldolgozása</p> <p>Tanulási források felhasználása</p> <p>Tanulási módszerek ismerete, alkalmazása, értékelése</p> <p>A tanulási folyamat értékelése</p> <p>Pozitív énkép kialakítása és fenntartása</p> <p>Másokkal történő pozitív és eredményes interakció</p>
9. részmodul	Dolgozni szeretnék!	5óra	<p>Ebben a részmodulban a tanulók elsajátítják a munkába álláshoz, a munkakörökhöz és a munkaidőhöz kapcsolódó nyelvi eszközöket. Megtanulják kifejezni idegen nyelven, mi érdekli őket, mihez értenek, és mivel szeretnek foglalkozni. Álláshirdetéseket böngésznek, jelentkezést vagy motivációs levelet írnak, majd névjegykártyát készítenek az interneten.</p>	<p>A kommunikáció mint társadalmi érintkezési forma</p> <p>Beszédkézség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása</p> <p>Vizuális, képi kommunikáció</p> <p>Elektronikus média útján történő kommunikáció</p> <p>A kommunikáció értékelése</p> <p>Önmagáról mint tanulóról alkotott elképzelések</p> <p>A tanulásról alkotott elképzelések</p> <p>A tanulási folyamat tervezése és szervezése</p> <p>Tanulási források keresése</p> <p>Tanulási források feldolgozása</p> <p>Tanulási források felhasználása</p> <p>Tanulási módszerek ismerete, alkalmazása, értékelése</p> <p>A tanulási folyamat értékelése</p> <p>Pozitív énkép kialakítása és fenntartása</p> <p>Másokkal történő pozitív és eredményes interakció</p>
10. részmodul	Irány a	5óra	Ebben a részmodulban a	A kommunikáció mint társadalmi érintkezési forma

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
	nagyvilág!		<p>tanulók átismétlik az előző részmodulok témaköreit. Részt vesznek egy rejtély felderítésében, ki kell találniuk egy rekord részleteit, minden órán egy adatra fókuszálva. Megtanulják a mértékegységeket és készítenek egy flashmobot. Megismerkednek az on-line karaoke angoltanulási lehetőségeivel. Az utolsó órán értékelik saját teljesítményüket és a nyelvi modult.</p>	<p>Beszédkézség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása Vizuális, képi kommunikáció Elektronikus média útján történő kommunikáció A kommunikáció értékelése Önmagáról mint tanulóról alkotott elképzelések A tanulásról alkotott elképzelések A tanulási folyamat tervezése és szervezése Tanulási források keresése Tanulási források feldolgozása Tanulási források felhasználása Tanulási módszerek ismerete, alkalmazása, értékelése A tanulási folyamat értékelése Pozitív énkép kialakítása és fenntartása Másokkal történő pozitív és eredményes interakció</p>

1.3 Matematika (2 modul – kerettanterv szerint tanévi 60 óra)

A matematika modulok célja jól alkalmazható, a mindennapi élethez kapcsolódó alapvető matematikai ismeretek alkalmazása. Megtalálni, kiválogatni a felhasználandó adatokat, eszközöket ahhoz, hogy egy-egy problémát meg tudjanak oldani a tanulók. Cél továbbá, hogy a tanulók merjenek és tudjanak véleményt alkotni egy probléma különböző megoldásairól, azt megfelelően tudják kifejezni. Megtalálni annak módját, hogy az alapvető matematikai ismereteket játékos formában, egymástól tanulva, egymást meggyőzve, egymást segítve szerezzék meg a tanulók.

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
1. Modul	<i>Ez az én világom</i>	36 óra (ebből kötelező 30)		
1/1. részmodul	Játék? Matek? Matekjáték?	9	A kulcsfontosságú bevezető modulban a mindennapok matematikai elemei kerülnek felszínre. A gazdag tartalom bizalomgerjesztő kínálata: matematikatörténeti érdekességek, fejtörők megoldása, nyerő stratégiák kialakítása, játék a betűkkel és a számokkal, számolási trükkök, algoritmusok, kettes számrendszer.	<p>A1.A kommunikáció mint társadalmi érintkezési forma: A mindennapi élethelyzetekben felismeri a kommunikációs helyzeteket, szándékokat, ezek társas törvényszerűségeit hatékonyan alkalmazza. A1 kompetenciakártya diák,1., 3. kérdései, tanár, a), c) kérdései</p> <p>A6.Elektronikus média útján történő kommunikáció: A különböző elektronikus csatornákon megjelenő információkat értékelő-értelmező viszonyulással kezeli, azokban saját értékrendjének megfelelően tudatosan válogat. Lehetőségeihez mérten kommunikációt is kezdeményez, törekszik az alapszintű felhasználói kompetenciák megszerzésére.</p> <p>B1.Önmagáról mint tanulóról alkotott elképzelések: A diák önmagára tanuló egyénként tekint, önértékelésének, énképének szerves részét képezik a saját magáról mint tanulóról alkotott árnyalt és pozitív elképzelései.</p>
1/2.	Kombinálok,	8	Ez a részmodul logikus	A2. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése,

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
részmodul	kísérletezek, értelmezek		gondolkodással megoldható élethelyzeteket, feladatokat tartalmaz, ösztönözve az összefüggések, tapasztalatok, próbálkozások nyomán alkalmazható szabályok keresésére. A megoldások, a vizuális adatábrázolások, grafikonok értelmezésében hangsúlyossá válik a megfigyelőképesség és pontosság.	<p>értelmezése és alkotása:</p> <p>Ismeri a verbális és nem verbális kommunikáció alapvető sajátosságait, a kettő közötti ellentmondásokat észleli és társadalmilag elfogadott szabályok mentén, a beszédpartnerrel együttműködve oldja fel.</p> <p>A5. Vizuális, képi kommunikáció:</p> <p>Széleskörűen ismert, társadalmilag elfogadott képi jelrendszereket értelmez. Írott szövegben ábrákat, képeket, táblázatokat értelmez, az általa írott szöveget saját ábrákkal, képekkel, táblázatokkal egészíti ki.</p>
1/3. részmodul	Méretet veszek	11	A tanulók a méréssel kapcsolatos ismereteiket elevenítik fel és rendszerezik azokat. Mi mérhető, mivel? Mérések az osztályban, terepgyakorlaton. Az adott vagy praktikus választott mértékegységgel való mérések során megtapasztalják a mértékegység helyes megválasztásának és a becslésnek a fontosságát. Mértékegységek váltása.	<p>B2. A tanulásról alkotott elképzelések:</p> <p>A diák a tanulást egész életen át tartó és az élet minden területére kiterjedő folyamatnak tekinti, amely fejlődési lehetőségeket rejt magában, és amelyben ő, tehát a tanuló egyén aktív és konstruktív szerepet tölt be.</p>
1/4. részmodul	Libasorban	8	A szabályokhoz vezető induktív és deduktív út felfedezése. A matematikai szabály-fogalom - algoritmus. Sorrendek kialakítása. Szabálykészítés és szabálykövetés.	<p>A3. Olvasás, írott szöveg megértése:</p> <p>Különböző írott szövegeket értően olvas: tömören, saját szavaival összefoglalja az olvasottak lényegét és kérdéseket fogalmaz meg a szöveggel kapcsolatban.</p> <p>B3. A tanulási folyamat tervezése és szervezése:</p> <p>A tanulás menedzselése; a diák tanulási tevékenységét</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				egészben, folyamatként szemléli, megtervezi annak szakaszait, körülményeit, és azokat oly módon szervezi meg, hogy tanulása sikeres és hatékony legyen.
2. Modul	Tudok számolni? Tudok számolni. Tudok számolni!	39 óra (ebből kötelező 30 óra)		
2/1. részmodul	Rend a lelke mindennek	6 óra	Halmazelméleti alapfogalmak, a halmazokról szerzett ismeretek áttekintése. Elemek tulajdonságai, halmazalkotás. Ponthalmazok, szakmacsoportok eszközeinek, tárgyainak, termékeinek rendszerezése különböző szempontok alapján. Feladatok a környezethez és szakmákhoz kapcsolódó halmazelemekkel. Véges és végtelen halmazok. Halmazok metszete, részhalmaz fogalma, uniója. A halmazműveletek, logikai műveletek kapcsolatának vizsgálata is megjelenhet a feldolgozás során.	B4. Tanulási források keresése: A diák felkutatja a tanulási céljai eléréséhez szükséges és lehetséges forrásokat, azok között tudatosan válogat, a számára lényeges forrásokat kiemeli, elemzi és értékeli. C2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.
2/2. részmodul	Keresem a számot	7 óra	Számok mindenütt. Számok értelmezése, megjelenítése. Számok nagyságrendje,	A2. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása: Ismeri a verbális és nem verbális kommunikáció alapvető

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			helyiérték, tízes számrendszer. Negatív számok származtatása. Számegyenes, előjelek alkalmazása. Számok kimondása, leírása helyesen számjegyekkel és betűvel.	sajátosságait, a kettő közötti ellentmondásokat észleli és társadalmilag elfogadott szabályok mentén, a beszédpartnerrel együttműködve oldja fel. B2 A tanulásról alkotott elképzelések: A diák a tanulást egész életen át tartó és az élet minden területére kiterjedő folyamatnak tekinti, amely fejlődési lehetőségeket rejt magában, és amelyben ő, tehát a tanuló egyén aktív és konstruktív szerepet tölt be.
2/3. részmodul	Hogyan számoljak?	8 óra	A modul feladata a számolási készség fejlesztése. Alapműveletek. Műveletek ellenőrzése. Szövegesen megfogalmazott műveleti kapcsolatok leírása matematikai szimbólumokkal és a feladatok megoldása. Műveleti sorrend. Kerekítés, közelítés, becslés. Adatokhoz szöveg alkotása.	A3 Olvasás, írott szöveg megértése: Különböző írott szövegeket értően olvas: tömören, saját szavaival összefoglalja az olvasottak lényegét és kérdéseket fogalmaz meg a szöveggel kapcsolatban B8 A tanulási folyamat értékelése: A diák a tanulására folyamatosan reflektál, konkrét tanulási teljesítményét reálisan és árnyaltan értékeli, a tanulást pedig fejlődésként értelmezi.
2/4. részmodul	Darabok, tizedelek	8 óra	Tört származtatása, alakja, értelmezése. Műveletek törtekkel. Közös nevező, egyszerűsítés. Definíciók, szabályok felidézése és alkalmazása. Műveletek tizedes törtekkel. Közönséges tört tizedes törtté vagy véges tizedes tört közönséges törtté alakítása. Századrész, százalék.	A3. Olvasás, írott szöveg megértése: Különböző írott szövegeket értően olvas: tömören, saját szavaival összefoglalja az olvasottak lényegét és kérdéseket fogalmaz meg a szöveggel kapcsolatban B2 .A tanulásról alkotott elképzelések: A diák a tanulást egész életen át tartó és az élet minden területére kiterjedő folyamatnak tekinti, amely fejlődési lehetőségeket rejt magában, és amelyben ő, tehát a tanuló egyén aktív és konstruktív szerepet tölt be. B5. Tanulási források feldolgozása:

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				<p>A diák a tanulás során kiválogatott forrásokat értelmezi, a szükséges mértékben megjegyzi, elsajátítja, ezáltal készségeit, képességeit fejleszti, nézeteit formálja</p> <p>B6. Tanulási források felhasználása:</p> <p>A diák a megtanult, elsajátított ismereteket, a tanulás során felhasznált tapasztalatokat, a fejlesztett képességeket, készségeket a tanulás céljának megfelelően, a tanulás konkrét kontextusában, illetve attól eltérő tanulási és hétköznapi helyzetekben kipróbálja, alkalmazza, gyakorolja, a tanulás eredményeit nézetei alapján értelmezi.</p>
2/5. részmodul	Egyenes vagy fordított	6 óra	Az arány fogalma a matematikában. Aránypár. Egyenes és fordított arányosság. Egyszerű százalékszámítási feladatok.	<p>A8. A kommunikáció értékelése:</p> <p>Érti és értelmezi a kommunikációs partnerek célját és szándékát, vita esetén pro és kontra érveket sorakoztat fel. Kommunikációs helyzetekben kritikai gondolkodást alkalmaz.</p> <p>B6. Tanulási források felhasználása:</p> <p>A diák a megtanult, elsajátított ismereteket, a tanulás során felhasznált tapasztalatokat, a fejlesztett képességeket, készségeket a tanulás céljának megfelelően, a tanulás konkrét kontextusában, illetve attól eltérő tanulási és hétköznapi helyzetekben kipróbálja, alkalmazza, gyakorolja, a tanulás eredményeit nézetei alapján értelmezi.</p>
2/6. részmodul	Zsebemben a gépem	4 óra	Az alkalmazott zsebszámológépek szabályos, célszerű használatának elsajátítása. A technika értő igénybe vétele és a megjelenő információk értékelő-értelmező	<p>A6. Elektronikus média útján történő kommunikáció:</p> <p>A különböző elektronikus csatornákon megjelenő információkat értékelő-értelmező viszonyulással kezeli, azokban saját értékrendjének megfelelően tudatosan válogat. Lehetőségeihez mérten kommunikációt is</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			viszonyulással történő kezelése. Adatok beírása. A műveletek számolási sorrendjének fontossága. A becslés jelentősége. Számolás zsebszámológéppel és számítógéppel.	kezdeményez, törekszik az alapszintű felhasználói kompetenciák megszerzésére B2. A tanulásról alkotott elképzelések: A diák a tanulást egész életen át tartó és az élet minden területére kiterjedő folyamatnak tekinti, amely fejlődési lehetőségeket rejt magában, és amelyben ő, tehát a tanuló egyén aktív és konstruktív szerepet tölt be.

1.4 Társadalom- és jelenkorismeret (2 modul – kerettanterv szerint tanévi 50 óra)

A modulok tanításának az a célja, hogy a tanulóiban kifejlessze és megerősítse a történelmi szemléletet, valamint azokat a képességeket, amelyek alkalmassá teszik az egyént arra, hogy megértse a történelmi múlttól a jelenig tartó folyamatokat, a változások és konfliktusok természetét. Ezekkel összefüggésben megismerje a nemzeti és különféle kisebbségi (hazai) kultúrák történetét, sajátosságait és azokat a jellemző vonásokat, amelyek másoktól megkülönböztetik őket.

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
1. Modul	Időlift	20 óra tömbösíthető		
1/1. részmodul	Idegenvezetők	4 óra	A településen tett séta bizonyítja, hogy „a tudás az utcán hever”. A tanulók feladata a bejárt tér kulturális és történelmi/társadalmi elemeinek az azonosítása, összegyűjtése és megjelenítése. A produktumokat létrehozó tanulói tevékenységek: útvonal-tervek készítése; tanulói település-szótár készítése; a felkeresett objektumokról fényképek és adatok készítése, gyűjtése.	<p>A5. Vizuális, képi kommunikáció: Széleskörűen ismert, társadalmilag elfogadott képi jelrendszereket értelmez. Írott szövegben ábrákat, képeket, táblázatokat értelmez, az általa írott szöveget saját ábrákkal, képekkel, táblázatokkal egészíti ki.</p> <p>B2. A tanulásról alkotott elképzelések: A diák a tanulást egész életen át tartó és az élet minden területére kiterjedő folyamatnak tekinti, amely fejlődési lehetőségeket rejt magában, és amelyben ő, tehát a tanuló egyén aktív és konstruktív szerepet tölt be.</p> <p>B4. Tanulási források keresése: A diák felkutatja a tanulási céljai eléréséhez szükséges és lehetséges forrásokat, azok között tudatosan válogat, a számára lényeges forrásokat kiemeli, elemzi és értékeli.</p> <p>B5. Tanulási források feldolgozása: A diák a tanulás során kiválogatott forrásokat értelmezi, a szükséges mértékben megjegyzi, elsajátítja, ezáltal készségeit, képességeit fejleszti, nézeteit formálja</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				<p>C2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció</p> <p>Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p>
1 /2. részmodul	Az iskolába vezető út kiinduló pontja: az otthon és a család	8 óra	A történelem forrásai: szóbeli közlések, tárgyi emlékek, írott források. A tanulók családjaik társadalmi és kulturális jellemzőinek feltárása nyomán térben és időben áttekintik a közelmúlt és jelen legfontosabb eseményeit, legjellemzőbb folyamatait. Családfa-rajzok készülnek. A tanulók munkája az otthon fellelt régi tárgyak, a kapcsolódó információk gyűjtése, feldolgozása és az összegyűjtött anyagokból kiállítás létrehozása.	<p>A2. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása:</p> <p>Ismeri a verbális és nem verbális kommunikáció alapvető sajátosságait, a kettő közötti ellentmondásokat észleli és társadalmilag elfogadott szabályok mentén, a beszédpartnerrel együttműködve oldja fel</p> <p>B3. A tanulási folyamat tervezése és szervezése:</p> <p>a tanulás menedzselése; a diák tanulási tevékenységét egészben, folyamatként szemléli, megtervezi annak szakaszait, körülményeit, és azokat oly módon szervezi meg, hogy tanulása sikeres és hatékony legyen.</p> <p>B5. Tanulási források feldolgozása:</p> <p>A diák a tanulás során kiválogatott forrásokat értelmezi, a szükséges mértékben megjegyzi, elsajátítja, ezáltal készségeit, képességeit fejleszti, nézeteit formálja.</p>
1 /3. részmodul	Az iskolába vezető út	8 óra	A tanulók otthonától az iskoláig vezető útról „útikönyv” készül, amelynek alapja a tanulói útvonalakat tartalmazó térkép. Ezek kiegészülnek az egyes	<p>A5. Vizuális, képi kommunikáció:</p> <p>Széleskörűen ismert, társadalmilag elfogadott képi jelrendszereket értelmez. Írott szövegben ábrákat, képeket, táblázatokat értelmez, az általa írott szöveget</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			tanulói útvonalakhoz tartozó kulturális objektumokat bemutató fényképes, és szöveges kommentárokkal. A modul feldolgozását a szerzett elméleti és gyakorlati tudások átgondolása, összegzése, értékelése zárja.	saját ábrákkal, képekkel, táblázatokkal egészíti ki. B4. Tanulási források keresése: A diák felkutatja a tanulási céljai eléréséhez szükséges és lehetséges forrásokat, azok között tudatosan válogat, a számára lényeges forrásokat kiemeli, elemzi és értékeli. B5. Tanulási források feldolgozása: A diák a tanulás során kiválogatott forrásokat értelmezi, a szükséges mértékben megjegyzi, elsajátítja, ezáltal készségeit, képességeit fejleszti, nézeteit formálja. B8. A tanulási folyamat értékelése: A diák a tanulására folyamatosan reflektál, konkrét tanulási teljesítményét reálisan és árnyaltan értékeli, a tanulást pedig fejlődésként értelmezi.
2. Modul	Kaleidoszkóp	30 óra		
1. projektem	A településünk		A modul centrumában a település és a településen élő ember áll. A programban résztvevő iskolák számára a tanulók által létrehozott produktumok valamennyi iskolába eljutva együtt képezik és gyarapítják a közös tananyagot – a tanév befejezésekor minden iskola rendelkezni fog a 15 települést bemutató kulturális, történelmi, irodalmi stb. elemeket tartalmazó produktummal. A munka első fázisa a tartalom, a műfaj, a feladatelosztás mellett a projekt	A modul egy projekt elkészítésére alkalmas, ezért nem részmodulokra, hanem foglalkozásokra bontott. A kiemelt kompetenciák a teljes modulra érvényesítendőek. A3. Olvasás, írott szöveg megértése: Különböző írott szövegeket értően olvas: tömören, saját szavaival összefoglalja az olvasottak lényegét és kérdéseket fogalmaz meg a szöveggel kapcsolatban. B3. A tanulási folyamat tervezése és szervezése: A tanulás menedzselése; a diák tanulási tevékenységét egészben, folyamatként szemléli, megtervezi annak szakaszait, körülményeit, és azokat oly módon szervezi meg, hogy tanulása sikeres és hatékony legyen. B4. . Tanulási források keresése:

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			számos elemére kitérő részletes tervezés. A projekt a települést sokoldalúan bemutató tanulói produktum: „A mi lakásunk, a mi utcánk, a mi városunk”	A diák felkutatja a tanulási céljai eléréséhez szükséges és lehetséges forrásokat, azok között tudatosan válogat, a számára lényeges forrásokat kiemeli, elemzi és értékeli.
2. projektetem	Településtörténet		A település történetének korszakolása. Internetes és papíralapú szövegek gyűjtése, rögzítése, formálása. A gyűjtött szövegek szerkesztése. A szövegek illusztrációs anyagának gyűjtése.	
3. projektetem	Nevezetes objektumok a településen		Az emberi történelem egy-egy pillanatában kitüntetett szerepet kapott objektum(ok) vagy természetes tereptárgy kiválasztása közösen létrehozott lista alapján. Az objektumom(ok) felkeresése és anyaggyűjtés a helyszínen. A gyűjtött anyag feldolgozása.	
4. projektetem	A történelem és a hétköznapok hősei		A történelmi szerepet betöltő személy(ek) kiválasztása. Az életrajz feldolgozása. A legfontosabb életrajzi elemek kiemelése, elemzése, részletesebb bemutatása. Az eddig összegyűjtött szöveg finomítása, az új elemek beillesztése.	
5.	A település		A településhez kapcsolható ünnepek, jelen napok	

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
projektelem	nevezetes ünnepei		összegyűjtése (pl. a település nevének megjelenése az oklevelekben, várossá nyilvánítás, főző és szakácsverseny, helyi szentek ünnepei stb.). Az egyes események leírása, illusztrálása. Az összegyűjtött anyag szerkesztése.	
6. projektelem	A település az irodalomban		A szövegek összegyűjtése. Forrás: internet, városi, iskolai könyvtár anyaga. A kiválogatott szövegek szerkesztése.	
7. projektelem	A kultúra színterei		A kulturális objektumok összegyűjtése, a lista kialakítása. Az egyes objektumok rövid történeti összefoglalása. A végleges szöveg összeállítása.	
8. projektelem	Tér és társadalom		A társadalmi tagozódás a településen. Egy-egy korszak feldolgozása annak bemutatására, hogy az elmúlt századoktól napjainkig kik lakták az adott települést. Áttekintő összegzés készítése.	
9. projektelem	A történelem árnyékában...		A rendelkezésre álló anyag szelektálása. A szöveg szerkesztése, véglegesítése, adott esetben lektoráltatása a programban szerepet nem vállaló kollégák bevonásával. Az	

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			elkészült anyag elküldése a programban résztvevő iskolák számára. A projekt lezárása - megbeszélés, értékelés.	

2.5 Természetismeret (4 modul – kerettanterv szerint tanévi 100 óra)

A modulok célja hogy a tanulóknak formálódjanak a természeti-, valamint az embernek a természetben játszott szerepével kapcsolatos folyamatokra vonatkozó elképzeléseik, azok az átfogó struktúrák, amelyek a természethez való viszonyukat, de a későbbi természettudományos, technikai, szakmai tartalmú tanulásukat is meghatározzák. A témák kiválasztásában a következő szempontok vezérelték a programrészlet megalkotóit: (1) lehetőleg érdekes, motiváló témakörök szerepeljenek, (2) a természet folyamataiban megnyilvánuló alapösszefüggésekben a lehetséges megértésig juthassanak el a tanulók.

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
1. Modul	Felülnézetből	25 óra		
1. részmodul	Otthonunk a Föld	6 óra	A Föld látványa a világűrben. A Föld alakjával, keletkezésével kapcsolatos elképzelések. Mit tudunk ma a Földről? Ismerkedés a Föld felszínével, a kontinensekkel. Távolságok és mérések a Földön. Független és/vagy vízszintező készítése. A Földdel kapcsolatos tudás változásának feltérképezése.	<p>A2. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása:</p> <p>Ismeri a verbális és nem verbális kommunikáció alapvető sajátosságait, a kettő közötti ellentmondásokat észleli és társadalmilag elfogadott szabályok mentén, a beszédpartnerrel együttműködve oldja fel.</p> <p>B1. . Önmagáról mint tanulóval alkotott elképzelések:</p> <p>A diák önmagára tanuló egyénként tekint, önértékelésének, énképének szerves részét képezik a saját magáról mint tanulóval alkotott árnyalt és pozitív elképzelései</p> <p>B2. A tanulásról alkotott elképzelések:</p> <p>A diák a tanulást egész életén át tartó és az élet minden területére kiterjedő folyamatnak tekinti, amely fejlődési lehetőségeket rejt magában, és amelyben ő, tehát a tanuló egyén aktív és konstruktív szerepet tölt be.</p> <p>B4. Tanulási források keresése:</p> <p>A diák felkutatja a tanulási céljai eléréséhez szükséges és lehetséges forrásokat, azok között tudatosan válogat, a számára</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				lényeges forrásokat kiemeli, elemzi és értékeli.
2. részmodul	Hogyan mozog?	7 óra	Hogyan mozognak a testek? - A tanulók gondolkodásának felmérése. Szabályalkotás. Mozgásképzések ellentmondásai. Az arisztotelészi és a newtoni mozgáskép összehasonlítása.	<p>A2. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása:</p> <p>Ismeri a verbális és nem verbális kommunikáció alapvető sajátosságait, a kettő közötti ellentmondásokat észleli és társadalmilag elfogadott szabályok mentén, a beszédpartnerrel együttműködve oldja fel.</p> <p>A8. A kommunikáció értékelése:</p> <p>Érti és értelmezi a kommunikációs partnerek célját és szándékát, vita esetén pro és kontra érveket sorakoztat fel. Kommunikációs helyzetekben kritikai gondolkodást alkalmaz.</p> <p>B2. A tanulásról alkotott elképzelések:</p> <p>A diák a tanulást egész életen át tartó és az élet minden területére kiterjedő folyamatnak tekinti, amely fejlődési lehetőségeket rejt magában, és amelyben ő, tehát a tanuló egyén aktív és konstruktív szerepet tölt be.</p> <p>C2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció</p> <p>Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p>
3. részmodul	Mérjük meg a világot!	7 óra	A mérés fogalma. A legfontosabb mennyiségek meghatározása, a mérés módszerei. A hosszúságmérés	<p>A3. Olvasás, írott szöveg megértése:</p> <p>Különböző írott szövegeket értően olvas: tömören, saját szavaival összefoglalja az olvasottak lényegét és kérdéseket fogalmaz meg a szöveggel kapcsolatban.</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			történetének érdekességei. A hosszúságmérés eszközei. Mérése feladatok. Ismerkedés a méréselméleti alapokkal.	<p>B6. Tanulási források felhasználása: A diák a megtanult, elsajátított ismereteket, a tanulás során felhasznált tapasztalatokat, a fejlesztett képességeket, készségeket a tanulás céljának megfelelően, a tanulás konkrét kontextusában, illetve attól eltérő tanulási és hétköznapi helyzetekben kipróbálja, alkalmazza, gyakorolja, a tanulás eredményeit nézetei alapján értelmezi.</p> <p>C1. Pozitív énkép kialakítása és fenntartása Azonosítja erősségeit és fejlesztendő területeit, érdeklődési köreit és a kedvelt, számára motiváló tevékenységeket, s ezek alapján pozitív énképet és önértékelést alakít ki és tart fenn, amely támogatja szakmai kiteljesedését, magabiztos fellépését.</p> <p>E3. A munka, a társadalom és a gazdaság kapcsolatának megértése Saját tevékenységei és a társadalmi folyamatok közötti kapcsolatot, párhuzamokat észlelve fogalmazza meg saját értékrendszerében az etikus magatartás, a csapatban végzett, minőségi munka valamint az egyéni és társadalmi jól-lét közötti összefüggéseket.</p>
4. részmodul	Élet a Földön	5 óra	Az élő fogalom alakulása. Az élőlények jellemzői. Mozgás az állatvilágban. Élőlények, részeik és szakmák. Az élővilág és az ember kapcsolata.	<p>A1. A kommunikáció mint társadalmi érintkezési forma: A mindennapi élethelyzetekben felismeri a kommunikációs helyzeteket, szándékokat, ezek társas törvényszerűségeit hatékonyan alkalmazza.</p> <p>A7. . Művészeti tevékenységekben megnyilvánuló kommunikáció: Nyitott a különböző zenei, vizuális, mozgásos művészeti alkotások iránt, ezeket önmaga számára értelmezi és saját érdeklődésének, lehetőségeinek megfelelően önkifejezésre is</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				<p>alkalmazza.</p> <p>B5. Tanulási források feldolgozása: A diák a tanulás során kiválogatott forrásokat értelmezi, a szükséges mértékben megjegyzi, elsajátítja, ezáltal készségeit, képességeit fejleszti, nézeteit formálja.</p> <p>C1. Pozitív énkép kialakítása és fenntartása Azonosítja erősségeit és fejlesztendő területeit, érdeklődési köreit és a kedvelt, számára motiváló tevékenységeket, s ezek alapján pozitív énképet és önértékelést alakít ki és tart fenn, amely támogatja szakmai kiteljesedését, magabiztos fellépését</p> <p>E2. Az életpályával és a munkavállalással, az adott munka végzésével kapcsolatos információk feltérképezése és hatékony alkalmazása A munkafolyamatban utasításokat értelmez, követ, másokat végighallgat és a betöltött szerepnek megfelelő kommunikációs formákat alkalmazza. Tevékenységében a minőség érdekében felelősséget vállal, hatékonyan és körültekintően szervezi a munkáját, melynek során másokkal együttműködik, esetlegesen eltérő érzelmeiket, szándékaikat észleli, és ennek tudatában cselekszik. A munkatevékenység során felmerülő új helyzeteket problémaként értelmezi, azok megoldásában a tanult algoritmusokat hatékonyan alkalmazza, egyéni és társas probléma-megoldási folyamatokban vesz részt.</p>
2. Modul	Közelebbről	25 óra+ 25 óra változatok		
1. részmodul	Eltűnik vagy	8 óra	A tanulók energia- és anyagmegmaradással	A2. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése,

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
	átalakul?		<p>kapcsolatos előzetes ismeretrendszerének feltárása. (2x45 ´).</p> <p>A megoldások megbeszélése (30´)</p> <p>Verseny tárgyalás szituációjáték(2x45 ´).</p> <p>Atomtörténet (3x45´)</p> <p>’A részecskéktől a Világegyetemig’</p> <p>Rend és rendezetlenség (90´)</p> <p>Építkezés és rombolás (45´)</p> <p>Rend és környezetvédelem (45´)</p> <p>„Veszélyeztetett élet”</p>	<p>értelmezése és alkotása:</p> <p>Ismeri a verbális és nem verbális kommunikáció alapvető sajátosságait, a kettő közötti ellentmondásokat észleli és társadalmilag elfogadott szabályok mentén, a beszélőpartnerrel együttműködve oldja fel.</p> <p>B2. A tanulásról alkotott elképzelések:</p> <p>A diák a tanulást egész életen át tartó és az élet minden területére kiterjedő folyamatnak tekinti, amely fejlődési lehetőségeket rejt magában, és amelyben ő, tehát a tanuló egyén aktív és konstruktív szerepet tölt be.</p> <p>B3. A tanulási folyamat tervezése és szervezése:</p> <p>A tanulás menedzselése; a diák tanulási tevékenységét egészben, folyamatként szemléli, megtervezi annak szakaszait, körülményeit, és azokat oly módon szervezi meg, hogy tanulása sikeres és hatékony legyen.</p> <p>B4. Tanulási források keresése:</p> <p>A diák felkutatja a tanulási céljai eléréséhez szükséges és lehetséges forrásokat, azok között tudatosan válogat, a számára lényeges forrásokat kiemeli, elemzi és értékeli.</p>
VÁLTOZATOK			<p>Ismerkedés a fraktálokkal- CD (135´)</p> <p>Tanulmányozzuk a fraktálokat! (90´)</p> <p>Feladatok a fraktálokkal kapcsolatban (180´)</p> <p>Rajzoljunk Koch-görbét! (30´)</p> <p>A Koch-sziget területe és kerülete (45´)</p>	

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			<p>Rajzolás kézzel Koch-görbe (45')</p> <p>Más fraktáلالakzatok (45')</p> <p>Xaos (45')</p> <p>Keresés az Interneten (45')</p> <p>Térbeli fraktálok bemutatása (45')</p>	
2. részmodul	A fény	6 tanóra + 2 tanórán kívüli	<p>Ismerkedés a fényvel - természettudományi projekt keretében.</p> <p>Projektelemelek:</p> <p>„Fényes eszközök” 3x45'</p> <p>Fény és művészet 4x45'</p> <p>A fotózással kapcsolatos ismeretek feldolgozása. A fény és a foglalkozások (90')</p> <p>A fény a tudományban 3x45'</p> <p>A gyógyító fény 3x45'</p> <p>A fény az irodalomban 3x45'</p> <p>A fény szombat éjszaka 90'</p> <p>Fényépítészet 3x45'</p> <p>Fény a technikában 3x45'</p>	<p>A3. Olvasás, írott szöveg megértése: Különböző írott szövegeket értően olvas: tömören, saját szavaival összefoglalja az olvasottak lényegét és kérdéseket fogalmaz meg a szöveggel kapcsolatban.</p> <p>B4. Tanulási források keresése: A diák felkutatja a tanulási céljai eléréséhez szükséges és lehetséges forrásokat, azok között tudatosan válogat, a számára lényeges forrásokat kiemeli, elemzi és értékeli.</p> <p>B5. Tanulási források feldolgozása: A diák a tanulás során kiválogatott forrásokat értelmezi, a szükséges mértékben megjegyzi, elsajátítja, ezáltal készségeit, képességeit fejleszti, nézeteit formálja.</p> <p>B8. Tanulási módszerek ismerete, alkalmazása, értékelése: A diák különböző tanulási módszereket, technikákat, stratégiákat ismer, ezek közül többet kipróbál, és a számára hatékonyakat tanulási helyzetekben tudatosan használja.</p> <p>C2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.
3. részmodul	Táplálkozás az élővilágban	Óraszám: 5	Táplálkozási formák 45' Táplálékláncok és -hálózatok 45' Fű-nyúl-róka 45' Tápanyagok; térképek és grafikonok készítése. Táplálékhálózatok mennyiségi viszonyai. Emberi táplálék a Föld különböző részein. 90' Haszonnövény-történet 3x45' Környezeti kérdések 2x45'	<p>A3. Olvasás, írott szöveg megértése: Különböző írott szövegeket értően olvas: tömören, saját szavaival összefoglalja az olvasottak lényegét és kérdéseket fogalmaz meg a szöveggel kapcsolatban.</p> <p>A4. Írás, szövegalkotás: Nyelvtani szabályok megfelelő alkalmazásával, a célhoz illeszkedően fejezi ki gondolatait írásban.</p> <p>A5. Vizuális, képi kommunikáció: Széleskörűen ismert, társadalmilag elfogadott képi jelrendszereket értelmez. Írott szövegben ábrákat, képeket, táblázatokat értelmez, az általa írott szöveget saját ábrákkal, képekkel, táblázatokkal egészíti ki.</p> <p>B2. A tanulásról alkotott elképzelések: A diák a tanulást egész életen át tartó és az élet minden területére kiterjedő folyamatnak tekinti, amely fejlődési lehetőségeket rejt magában, és amelyben ő, tehát a tanuló egyén aktív és konstruktív szerepet tölt be.</p> <p>B4. Tanulási források keresése: A diák felkutatja a tanulási céljai eléréséhez szükséges és lehetséges forrásokat, azok között tudatosan válogat, a számára lényeges forrásokat kiemeli, elemzi és értékeli.</p>
4. részmodul	Mit főzzünk?	6 óra	A konyhában Költségvetés	<p>A3. Olvasás, írott szöveg megértése: Különböző írott szövegeket értően olvas: tömören, saját szavaival összefoglalja az olvasottak lényegét és kérdéseket</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			„Mit főzzünk?” Bevásárlás, ételkészítés. 4x45’	<p>foglalmaz meg a szöveggel kapcsolatban</p> <p>B4. Tanulási források keresése: A diák felkutatja a tanulási céljai eléréséhez szükséges és lehetséges forrásokat, azok között tudatosan válogat, a számára lényeges forrásokat kiemeli, elemzi és értékeli.</p> <p>B5. Tanulási források feldolgozása: A diák a tanulás során kiválogatott forrásokat értelmezi, a szükséges mértékben megjegyzi, elsajátítja, ezáltal készségeit, képességeit fejleszti, nézeteit formálja.</p> <p>B8. A tanulási folyamat értékelése: A diák a tanulására folyamatosan reflektál, konkrét tanulási teljesítményét reálisan és árnyaltan értékeli, a tanulást pedig fejlődésként értelmezi.</p> <p>C2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p>
VÁLTOZATO K	Terülj, terülj asztalkám! Receptgyűjtemény Pfüj!	3×45 perc = 135 perc 90’ 45’	Készítsünk bemutatót/kiállítást különbözőképpen megterített asztalokról, terítési szokásokról. Milyen folyamatok miatt romlik meg a nem tartósított étel?	

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
3. Modul	Belülről	25 óra+ 25 változatok		
1. részmodul	Környezetvéd elem projekt	12 óra	Egy környezeti kérdésekkel foglalkozó projekt, az energia és az anyagok témája kapott helyet ebben a modulban. (A felsorolt feladatok + 12 órára elegendők.) Az iskola és a lakóhelyünk, a környék környezetvédelmi problémáinak feltérképezése. A problémákhoz hasonlóan a pozitívumok feltérképezése. Információgyűjtő kirándulás. A levegő tisztasága - Hulladékkezelés- A település növényzete- Az épített környezet –A vizek állapota - Az állattartás és a környezetvédelem. Ökológiai lábnyom számítása.	<p>A2. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása:</p> <p>Ismeri a verbális és nem verbális kommunikáció alapvető sajátosságait, a kettő közötti ellentmondásokat észleli és társadalmilag elfogadott szabályok mentén, a beszédpartnerrel együttműködve oldja fel.</p> <p>B2. A tanulásról alkotott elképzelések:</p> <p>A diák a tanulást egész életen át tartó és az élet minden területére kiterjedő folyamatnak tekinti, amely fejlődési lehetőségeket rejt magában, és amelyben ő, tehát a tanuló egyén aktív és konstruktív szerepet tölt be.</p> <p>B3. A tanulási folyamat tervezése és szervezése:</p> <p>A tanulás menedzselése; a diák tanulási tevékenységét egészben, folyamatként szemléli, megtervezi annak szakaszait, körülményeit, és azokat oly módon szervezi meg, hogy tanulása sikeres és hatékony legyen.</p> <p>B4. Tanulási források keresése:</p> <p>A diák felkutatja a tanulási céljai eléréséhez szükséges és lehetséges forrásokat, azok között tudatosan válogat, a számára lényeges forrásokat kiemeli, elemzi és értékeli.</p>
2. részmodul	Energia	7 óra	Az elektromosság történetének, az elektromos alapjelenségeknek a bemutatása 90'. Az elektromos áram, az elektromos és a mágneses	<p>A3. . Olvasás, írott szöveg megértése:</p> <p>Különböző írott szövegeket értően olvas: tömören, saját szavaival összefoglalja az olvasottak lényegét és kérdéseket fogalmaz meg a szöveggel kapcsolatban.</p> <p>B1. Önmagáról mint tanulóról alkotott elképzelések:</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			kölcsönhatás kapcsolata 90'. Az elektromos eszközök története 4x45'	<p>A diák önmagára tanuló egyénként tekint, önértékelésének, énképének szerves részét képezik a saját magáról mint tanulóról alkotott árnyalt és pozitív elképzelései.</p> <p>B5. Tanulási források feldolgozása: A diák a tanulás során kiválogatott forrásokat értelmezi, a szükséges mértékben megjegyzi, elsajátítja, ezáltal készségeit, képességeit fejleszti, nézeteit formálja.</p> <p>B6. Tanulási források felhasználása: A diák a megtanult, elsajátított ismereteket, a tanulás során felhasznált tapasztalatokat, a fejlesztett képességeket, készségeket a tanulás céljának megfelelően, a tanulás konkrét kontextusában, illetve attól eltérő tanulási és hétköznapi helyzetekben kipróbálja, alkalmazza, gyakorolja, a tanulás eredményeit nézetei alapján értelmezi.</p> <p>C2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p>
KIEGÉSZÍTÉS			<p>Mire használjuk a háztartásokban az elektromos energiát? 5x45'</p> <p>Miképpen történik az elektromos energia „előállítása”, 4x45'</p> <p>Miért fontos az</p>	

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			energiatakarékosság, hogyan lehet takarékoskodni az elektromos energiával? 45'	
3. részmodul	Anyagaink	6 óra	<p>Érdekes, új, különleges anyagok. Az ötletrohamban felmerült javaslatok alapján 3-4 fős csoportok egy-egy anyagot, anyagcsoportot, válasszanak. A gyűjtőmunkát kövesse bemutató. Fantáziajáték- új anyag kitalálása.</p>	<p>A2. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása: Ismeri a verbális és nem verbális kommunikáció alapvető sajátosságait, a kettő közötti ellentmondásokat észleli és társadalmilag elfogadott szabályok mentén, a beszédpartnerrel együttműködve oldja fel.</p> <p>B6. Tanulási források felhasználása: A diák a megtanult, elsajátított ismereteket, a tanulás során felhasznált tapasztalatokat, a fejlesztett képességeket, készségeket a tanulás céljának megfelelően, a tanulás konkrét kontextusában, illetve attól eltérő tanulási és hétköznapi helyzetekben kipróbálja, alkalmazza, gyakorolja, a tanulás eredményeit nézetei alapján értelmezi.</p> <p>C1. Pozitív énkép kialakítása és fenntartása Azonosítja erősségeit és fejlesztendő területeit, érdeklődési köreit és a kedvelt, számára motiváló tevékenységeket, s ezek alapján pozitív énképet és önértékelést alakít ki és tart fenn, amely támogatja szakmai kiteljesedését, magabiztos fellépését.</p> <p>C2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				<p>E2. Az életpályával és a munkavállalással, az adott munka végzésével kapcsolatos információk feltérképezése és hatékony alkalmazása</p> <p>A munkafolyamatban utasításokat értelmez, követ, másokat végighallgat és a betöltött szerepnek megfelelő kommunikációs formákat alkalmazza. Tevékenységében a minőség érdekében felelősséget vállal, hatékonyan és körültekintően szervezi a munkáját, melynek során másokkal együttműködik, esetlegesen eltérő érzelmeiket, szándékaikat észleli, és ennek tudatában cselekszik. A munkatevékenység során felmerülő új helyzeteket problémaként értelmezi, azok megoldásában a tanult algoritmusokat hatékonyan alkalmazza, egyéni és társas probléma-megoldási folyamatokban vesz részt.</p>
KIEGÉSZÍTÉS			<p>Anyagok az iskolában . 2x45'</p> <p>Anyagok tulajdonságainak vizsgálata 3x45'</p> <p>Beszélgetés, vita az anyag szó jelentéséről.</p>	
4. Modul	<i>Kint is vagyok, bent is vagyok</i>	<i>25 óra+ 25 változatok</i>		
1. részmodul	Kontinensek hétköznapjai	6 óra	<p>Hol jártunk már?- élménybeszámolók, 45'</p> <p>Vonzó tájak 45'</p> <p>Utazás tervezése 4x45'</p>	<p>A1. A kommunikáció mint társadalmi érintkezési forma: A mindennapi élethelyzetekben felismeri a kommunikációs helyzeteket, szándékokat, ezek társas törvényszerűségeit hatékonyan alkalmazza.</p> <p>A3. Olvasás, írott szöveg megértése: Különböző írott szövegeket értően olvas: tömören, saját</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				<p>szavaival összefoglalja az olvasottak lényegét és kérdéseket fogalmaz meg a szöveggel kapcsolatban.</p> <p>A5. Vizuális, képi kommunikáció: Széleskörűen ismert, társadalmilag elfogadott képi jelrendszereket értelmez. Írott szövegben ábrákat, képeket, táblázatokat értelmez, az általa írott szöveget saját ábrákkal, képekkel, táblázatokkal egészíti ki.</p> <p>A6. Elektronikus média útján történő kommunikáció: A különböző elektronikus csatornákon megjelenő információkat értékelő-értelmező viszonyulással kezeli, azokban saját értékrendjének megfelelően tudatosan válogat. Lehetőségeihez mérten kommunikációt is kezdeményez, törekszik az alapszintű felhasználói kompetenciák megszerzésére.</p> <p>B3. A tanulási folyamat tervezése és szervezése: A tanulás menedzselése; a diák tanulási tevékenységét egészben, folyamatként szemléli, megtervezi annak szakaszait, körülményeit, és azokat oly módon szervezi meg, hogy tanulása sikeres és hatékony legyen.</p>
2. részmodul	Van-e élet a Földön?	7 óra	<p>Mióta lehet élet a Földön? Meddig lesz élet a Földön? Mi pusztíthatja el? – beszélgetés Témagyűjtés, - a tanulók szakértői csoportokban dolgoznak: designerek, kompjuteres dokumentátorok, tudományos szakértők, kompjuteres keresők.</p>	<p>A5. Vizuális, képi kommunikáció: Széleskörűen ismert, társadalmilag elfogadott képi jelrendszereket értelmez. Írott szövegben ábrákat, képeket, táblázatokat értelmez, az általa írott szöveget saját ábrákkal, képekkel, táblázatokkal egészíti ki.</p> <p>B2. A tanulásról alkotott elképzelések: A diák a tanulást egész életen át tartó és az élet minden területére kiterjedő folyamatnak tekinti, amely fejlődési lehetőségeket rejt magában, és amelyben ő, tehát a tanuló</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				<p>egyén aktív és konstruktív szerepet tölt be.</p> <p>B3. A tanulási folyamat tervezése és szervezése: A tanulás menedzselése; a diák tanulási tevékenységét egészben, folyamatként szemléli, megtervezi annak szakaszait, körülményeit, és azokat oly módon szervezi meg, hogy tanulása sikeres és hatékony legyen</p> <p>C2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p>
KIEGÉSZÍTÉS		4x45'	Közös PowerPoint bemutató készítése a földi élet gazdagságáról- előzetes számítástechnikai egyeztetéssel: Az ember szerepe a földi bioszférában.	
3. részmodul	Hazai tájakon	7 óra	Régiók bemutatása, lakóhely és/vagy választott települések, természeti és épített környezet értékei, ezekről ismertető, reklámok, stb. készítése Film is készül.	<p>A3. Olvasás, írott szöveg megértése: Különböző írott szövegeket értően olvas: tömören, saját szavaival összefoglalja az olvasottak lényegét és kérdéseket fogalmaz meg a szöveggel kapcsolatban.</p> <p>B4. Tanulási források feldolgozása: A diák a tanulás során kiválogatott forrásokat értelmezi, a szükséges mértékben megjegyzi, elsajátítja, ezáltal készségeit, képességeit fejleszti, nézeteit formálja.</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				<p>A6. Elektronikus média útján történő kommunikáció: A különböző elektronikus csatornákon megjelenő információkat értékelő-értelmező viszonyulással kezeli, azokban saját értékrendjének megfelelően tudatosan válogat. Lehetőségeihez mértén kommunikációt is kezdeményez, törekszik az alapszintű felhasználói kompetenciák megszerzésére.</p> <p>C2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p>
4. részmodul	A mi technikánk	5 óra	<p>A részmodul a tanulók munkájáról szól. Fogalomtérképet (Mind Map) készítünk Néhány technikai eszköz leírása 90' Amikor az emberiség történetében kiemelten pozitív szerepet játszott a technika 90'</p>	<p>B2. A tanulásról alkotott elképzelések: A diák a tanulást egész életen át tartó és az élet minden területére kiterjedő folyamatnak tekinti, amely fejlődési lehetőségeket rejt magában, és amelyben ő, tehát a tanuló egyén aktív és konstruktív szerepet tölt be.</p> <p>B3. A tanulási folyamat tervezése és szervezése: A tanulás menedzselése; a diák tanulási tevékenységét egészben, folyamatként szemléli, megtervezi annak szakaszait, körülményeit, és azokat oly módon szervezi meg, hogy tanulása sikeres és hatékony legyen.</p> <p>C2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				<p>asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p>

2.6 Alapvető munkavállalói és életpálya-építési modulok (8 modul – kerettanterv szerint tanévi 200 óra)

Az alapvető munkavállalói és életpálya-építési modulok a sikeres munkavállaló számára nélkülözhetetlen szociális kompetenciák fejlesztését, valamint a munkakereséssel és munkavállalással kapcsolatos ismeretek elsajátítását biztosítják. Az alapvető munkavállalói és életpálya-építési tartalmi terület nyolc modulja közül az 1. és 8. modul a tanév első, illetve utolsó hetének programját tartalmazza. A második modul a munkahelyi megfigyeléseket és a tanév folyamán megismerendő szakmacsoportok közös kiválasztását, meghatározását készíti elő. A 3–7. modulok a releváns munkavállalói ismeretek megszerzésének és a nélkülözhetetlen szociális kompetenciák fejlesztésének biztosítanak keretet.

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
1. Modul	Átlépek egy küszöbön	25 óra		
1/1. részmodul	Bemelegítés	5 óra	A csoporttagok megismerkedésének kezdeti lépéseit tartalmazza (pl. névtanulás, az iskola épületének és szolgáltatásainak felfedezése) ez a részmodul, a nevek megtanulása, valamint az elemi én-bemutató áll a nap tevékenységeinek középpontjában.	<p>A2. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása: Ismeri a verbális és nem verbális kommunikáció alapvető sajátosságait, a kettő közötti ellentmondásokat észleli és társadalmilag elfogadott szabályok mentén, a beszédpartnerrel együttműködve oldja fel.</p> <p>C2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p> <p>E2. Az életpályával és a munkavállalással, az adott munka végzésével kapcsolatos információk</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				<p>feltérképezése és hatékony alkalmazása</p> <p>A munkafolyamatban utasításokat értelmez, követ, másokat végighallgat és a betöltött szerepnek megfelelő kommunikációs formákat alkalmazza. Tevékenységében a minőség érdekében felelősséget vállal, hatékonyan és körültekintően szervezi a munkáját, melynek során másokkal együttműködik, esetlegesen eltérő érzelmeiket, szándékaikat észleli, és ennek tudatában cselekszik. A munkatevékenység során felmerülő új helyzeteket problémaként értelmezi, azok megoldásában a tanult algoritmusokat hatékonyan alkalmazza, egyéni és társas probléma-megoldási folyamatokban vesz részt.</p>
1/2. részmodul	Ismerj meg	5 óra	<p>A megismerést nehezítő és a kommunikációt torzító kommunikációs tényezők tudatosítása mellett, az ismerkedést támogató további feladatok jelennek meg a nap folyamán. Egyik központi feladata e napnak az együttműködés során megvalósítandó kommunikációs szabályok rögzítése.</p>	<p>C2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció</p> <p>Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p> <p>E3. A munka, a társadalom és a gazdaság kapcsolatának megértése</p> <p>Saját tevékenységei és a társadalmi folyamatok közötti kapcsolatot, párhuzamokat észlelve fogalmazza meg saját értékrendszerében az etikus magatartás, a csapatban végzett, minőségi munka valamint az egyéni és társadalmi jól-lét közötti összefüggéseket.</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
1/3. részmodul	Ami közös bennünk	5 óra	A részmodul a csapatépítés bizalmi tőkét igyekszik megteremteni közös játékokkal és tevékenységekkel amellet, hogy további, az ismerkedést szolgáló gyakorlatokat tartalmaz.	<p>C2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció</p> <p>Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p> <p>D5. Saját életpálya-építési folyamatok megértése, változtatások kezdeményezése</p> <p>A célok megfogalmazása során felismeri saját késztetéseiének és vágyainak szerepét, a cél-állítási folyamatának jelentőségét az életpálya-építésben. Az életpályát, mint a változások folyamatát értelmezi, melynek során a célokat és a megvalósításukhoz vezető utakat a tapasztalat hatására módosítja, előrelátással és a tervezési folyamatainak tudatos alkalmazásával kezdeményezi a változásokat.</p>
1/4. részmodul	Együtt könnyebb	5 óra	A csoport tagjainak közös élményeire alapozva a csoport csapattá alakításához járul hozzá a részmodul. E napon a csoporttá szerveződés külső szimbólumainak megteremtése kerül a sorra, és az, hogy a csoport több mint a tagok egyszerű összessége.	<p>A2. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása:</p> <p>Ismeri a verbális és nem verbális kommunikáció alapvető sajátosságait, a kettő közötti ellentmondásokat észleli és társadalmilag elfogadott szabályok mentén, a beszédpartnerrel együttműködve oldja fel.</p> <p>C2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció</p> <p>Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének,</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				<p>nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p> <p>D2. Az életpálya fejlődését támogató döntéshozatal Alternatív utakat azonosít céljai eléréséhez, melyek közül azok előnyeinek és hátrányainak mérlegelésével választ. Az életpálya-építést a választások sorozataként értelmezi. Választásainak következményeit önmagára és másokra figyelembe veszi a döntéshozatali folyamatban és saját értékeit tiszteletben tartó, és saját céljait támogató döntéseket hoz.</p> <p>E3. A munka, a társadalom és a gazdaság kapcsolatának megértése Saját tevékenységei és a társadalmi folyamatok közötti kapcsolatot, párhuzamokat észlelve fogalmazza meg saját értékrendszerében az etikus magatartás, a csapatban végzett, minőségi munka valamint az egyéni és társadalmi jól-lét közötti összefüggéseket.</p>
1/5. részmodul	Egy csapat vagyunk	5 óra	A csoport tagjainak közös élményeire alapozva a csoport csapattá alakításához járul hozzá. E napon a csoportta szerveződés külső szimbólumainak megteremtése kerül a figyelem középpontjába és az, hogy a	<p>C2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			csoporthoz több mint a tagok egyszerű összessége.	<p>old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p> <p>D3. A magánélet és a munka közötti egyensúly fenntartása</p> <p>Az egészséges életvitel szempontjait érvényesítve tart egyensúlyt a magánélet és a munkahelyi szerepek között, felismerve ezen szerepek egymást kiegészítő voltát. Az életpálya során dinamikusan változó szerepek rugalmas alkalmazkodást igényelnek, s ha e szerepek mégis ütköznek, hatékony megoldásokat, stresszkezelési technikákat alkalmaz</p> <p>E1. Az életpálya-építést és munkavállalói célokat támogató egész életen át tartó tanulás</p> <p>Felismeri a környezetében kínálkozó tanulási lehetőségeket, ezeket kiaknázza és összhangban a felismert munkaerő-piaci változásokkal folyamatos önfejlesztésre törekszik saját személyes céljaihoz illesztve, felismerve az egész életen át tartó tanulás nélkülözhetetlen voltát. A célok elérése útjában álló akadályok elhárítására kreatív megoldásokat talál.</p> <p>E 3. A munka, a társadalom és a gazdaság kapcsolatának megértése</p> <p>Saját tevékenységei és a társadalmi folyamatok közötti kapcsolatot, párhuzamokat észlelve fogalmazza meg saját értékrendszerében az etikus magatartás, a csapatban végzett, minőségi munka valamint az egyéni és társadalmi jól-lét közötti összefüggéseket.</p>
2. Modul	Keresem a célokat	20 óra		

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
2/1. részmodul	Átváltozások	5 óra	<p>Az életpálya-építés fogalmának tudatosítását tűzi ki célul ez a részmodul. Ennek keretében az életút jellemző állomásainak azonosítása, az ismétlődő elemek felismertetése, az egész életen át tartó tanulás szerepének tudatosítása történik meg. Mindezek eredményeként az életpálya folyamat jellegének kihangsúlyozása valósul meg.</p>	<p>C2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció</p> <p>Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p> <p>D5. Saját életpálya-építési folyamatok megértése, változtatások kezdeményezése</p> <p>A célok megfogalmazása során felismeri saját késztetéseinek és vágyainak szerepét, a cél-állítás folyamatának jelentőségét az életpálya-építésben. Az életpályát, mint a változások folyamatát értelmezi, melynek során a célokat és a megvalósításukhoz vezető utakat a tapasztalat hatására módosítja, előrelátással és a tervezés folyamatainak tudatos alkalmazásával kezdeményezi a változásokat.</p> <p>E1. Az életpálya-építést és munkavállalói célokat támogató egész életen át tartó tanulás</p> <p>Felismeri a környezetében kínálkozó tanulási lehetőségeket, ezeket kiaknázza és összhangban a felismert munkaerő-piaci változásokkal folyamatos önfejlesztésre törekszik saját személyes céljaihoz illesztve, felismerve az egész életen át tartó tanulás nélkülözhetetlen voltát. A célok elérése útjában álló akadályok elhárítására kreatív megoldásokat talál.</p> <p>E3. A munka, a társadalom és a gazdaság</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				<p>kapcsolatának megértése</p> <p>Saját tevékenységei és a társadalmi folyamatok közötti kapcsolatot, párhuzamokat észlelve fogalmazza meg saját értékrendszerében az etikus magatartás, a csapatban végzett, minőségi munka valamint az egyéni és társadalmi jól-lét közötti összefüggéseket.</p>
2/2. . részmodul	Ami érdekelne	5 óra	<p>Az életpálya-építés és a munka világának kulcsfogalmai kerülnek tisztázásra oly módon, hogy megalapozza azt a konszenzusos döntést, melynek eredményeképp a tanulók eldöntik, hogy a tanév során mely szakmacsoporthoz kapcsolódva fognak munkahelyeket meglátogatni. Megvalósul a település-térképezés előkészítése a térképhasználat és a konkrét feladattípusok begyakorlásával.</p>	<p>C2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció</p> <p>Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p> <p>D2. Az életpálya fejlődését támogató döntéshozatal</p> <p>Alternatív utakat azonosít céljai eléréséhez, melyek közül azok előnyeinek és hátrányainak mérlegelésével választ. Az életpálya-építést a választások sorozataként értelmezi. Választásainak következményeit önmagára és másokra figyelembe veszi a döntéshozatali folyamatban és saját értékeit tiszteletben tartó, és saját céljait támogató döntéseket hoz.</p> <p>D3. A magánélet és a munka közötti egyensúly fenntartása</p> <p>Az egészséges életvitel szempontjait érvényesítve tart egyensúlyt a magánélet és a munkahelyi szerepek között, felismerve ezen szerepek egymást kiegészítő voltát. Az életpálya során dinamikusan változó szerepek rugalmas</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				<p>alkalmazkodást igényelnek, s ha e szerepek mégis ütköznek, hatékony megoldásokat, stresszkezelési technikákat alkalmaz</p> <p>E3. A munka, a társadalom és a gazdaság kapcsolatának megértése</p> <p>Saját tevékenységei és a társadalmi folyamatok közötti kapcsolatot, párhuzamokat észlelve fogalmazza meg saját értékrendszerében az etikus magatartás, a csapatban végzett, minőségi munka valamint az egyéni és társadalmi jól-lét közötti összefüggéseket.</p>
2/3. részmodul	Térképezzük fel	5 óra	A települési erőforrások (elsősorban munkahelyek szempontjából) feltérképezésének közvetlen előkészítése, megvalósítása és prezentáció keretében annak bemutatása és értékelése.	<p>A2. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása:</p> <p>Ismeri a verbális és nem verbális kommunikáció alapvető sajátosságait, a kettő közötti ellentmondásokat észleli és társadalmilag elfogadott szabályok mentén, a beszédpartnerrel együttműködve oldja fel.</p> <p>C2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció</p> <p>Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p> <p>E2. Az életpályával és a munkavállalással, az adott munka végzésével kapcsolatos információk feltérképezése és hatékony alkalmazása</p> <p>A munkafolyamatban utasításokat értelmez, követ,</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				<p>másokat végighallgat és a betöltött szerepnek megfelelő kommunikációs formákat alkalmazza. Tevékenységében a minőség érdekében felelősséget vállal, hatékonyan és körültekintően szervezi a munkáját, melynek során másokkal együttműködik, esetlegesen eltérő érzelmeiket, szándékaikat észleli, és ennek tudatában cselekszik. A munkatevékenység során felmerülő új helyzeteket problémaként értelmezi, azok megoldásában a tanult algoritmusokat hatékonyan alkalmazza, egyéni és társas probléma-megoldási folyamatokban vesz részt.</p> <p>E3. A munka, a társadalom és a gazdaság kapcsolatának megértése</p> <p>Saját tevékenységei és a társadalmi folyamatok közötti kapcsolatot, párhuzamokat észlelve fogalmazza meg saját értékrendszerében az etikus magatartás, a csapatban végzett, minőségi munka valamint az egyéni és társadalmi jól-lét közötti összefüggéseket.</p>
2/4. részmodul	Erősségeim	5 óra	<p>Az életpálya-építésben szerepet játszó, az önismeretre építő és a pályaismeretet feltételező tényezők azonosítása. Ezen tényezők között fennálló dinamikus kapcsolat megértése. A saját fizikai, szellemi-kognitív képességek, jellemzők és személyiségvonások megismerése és ezek hozzákapcsolása a pályák jellemző dimenzióihoz.</p>	<p>C1. Pozitív énkép kialakítása és fenntartása</p> <p>Azonosítja erősségeit és fejlesztendő területeit, érdeklődési köreit és a kedvelt, számára motiváló tevékenységeket, s ezek alapján pozitív énképet és önértékelést alakít ki és tart fenn, amely támogatja szakmai kiteljesedését, magabiztos fellépését.</p> <p>D2. Az életpálya fejlődését támogató döntéshozatal</p> <p>Alternatív utakat azonosít céljai eléréséhez, melyek közül azok előnyeinek és hátrányainak mérlegelésével választ. Az életpálya-építést a választások sorozataként értelmezi. Választásainak következményeit önmagára és másokra</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				<p>figyelembe veszi a döntéshozatali folyamatban és saját értékeit tiszteletben tartó, és saját céljait támogató döntéseket hoz.</p> <p>D5. Saját életpálya-építési folyamatok megértése, változtatások kezdeményezése</p> <p>A célok megfogalmazása során felismeri saját késztetéseinek és vágyainak szerepét, a cél-állítás folyamatának jelentőségét az életpálya-építésben. Az életpályát, mint a változások folyamatát értelmezi, melynek során a célokat és a megvalósításukhoz vezető utakat a tapasztalat hatására módosítja, előrelátással és a tervezés folyamatainak tudatos alkalmazásával kezdeményezi a változásokat.</p> <p>E1. Az életpálya-építést és munkavállalói célokat támogató egész életen át tartó tanulás</p> <p>Felismeri a környezetében kínálkozó tanulási lehetőségeket, ezeket kiaknázza és összhangban a felismert munkaerő-piaci változásokkal folyamatos önfejlesztésre törekszik saját személyes céljaihoz illesztve, felismerve az egész életen át tartó tanulás nélkülözhetetlen voltát. A célok elérése útjában álló akadályok elhárítására kreatív megoldásokat talál.</p> <p>E2. Az életpályával és a munkavállalással, az adott munka végzésével kapcsolatos információk feltérképezése és hatékony alkalmazása</p> <p>A munkafolyamatban utasításokat értelmez, követ, másokat végighallgat és a betöltött szerepnek megfelelő kommunikációs formákat alkalmazza. Tevékenységében a minőség érdekében felelősséget vállal, hatékonyan és körültekintően szervezi a munkáját, melynek során</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				másokkal együttműködik, esetlegesen eltérő érzelmeiket, szándékaikat észleli, és ennek tudatában cselekszik. A munkatevékenység során felmerülő új helyzeteket problémaként értelmezi, azok megoldásában a tanult algoritmusokat hatékonyan alkalmazza, egyéni és társas probléma-megoldási folyamatokban vesz részt.
3. Modul	Hogyan tájékozódjam emberek és az intézmények világában?	18 óra		
3/1. részmodul	Mit tudsz magadról, mit tudsz másokról?	6 óra	Ez a részmodul egyrészt az érzelmek felismerésével és megnevezésével, s annak felismertetésével foglalkozik, hogy ugyanazon helyzetben a különböző embereknek más-más érzelmei lehetnek, azaz az önismeret és az empátia alapvetése történik meg. Másrészt a modul az alapvető munkavállalói ismeretek körében a munkahelyek típusaival és jellemzőivel foglalkozó egység bevezetésül szolgál.	<p>A2. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása:</p> <p>Ismeri a verbális és nem verbális kommunikáció alapvető sajátosságait, a kettő közötti ellentmondásokat észleli és társadalmilag elfogadott szabályok mentén, a beszédpartnerrel együttműködve oldja fel.</p> <p>C2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció</p> <p>Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p>
3/2. részmodul	Emberek, helyek, intézmények	6 óra	A részmodul a helyek, terek és tevékenységek összefüggéseire mutat rá, illetve annak	<p>A2. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása:</p> <p>Ismeri a verbális és nem verbális kommunikáció alapvető</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			tudatosítása, hogy a diák milyen tereket/helyeket kedvel.	<p>sajátosságait, a kettő közötti ellentmondásokat észleli és társadalmilag elfogadott szabályok mentén, a beszédpartnerrel együttműködve oldja fel.</p> <p>C1. Pozitív énkép kialakítása és fenntartása</p> <p>Azonosítja erősségeit és fejlesztendő területeit, érdeklődési köreit és a kedvelt, számára motiváló tevékenységeket, s ezek alapján pozitív énképet és önértékelést alakít ki és tart fenn, amely támogatja szakmai kiteljesedését, magabiztos fellépését.</p>
3/3. részmodul	Képzeld el! Tervezd meg! Alakítsd! Kockáztass!	6 óra	A változtatás, a saját arcra formálás lehetőségének megélése, annak tudatosítása, hogy nem feltétlenül csak pénz kérdése, hogy milyen a környezetünk. A tervekészítés alapjainak bevezetése.	<p>A2. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása:</p> <p>Ismeri a verbális és nem verbális kommunikáció alapvető sajátosságait, a kettő közötti ellentmondásokat észleli és társadalmilag elfogadott szabályok mentén, a beszédpartnerrel együttműködve oldja fel.</p> <p>C1. Pozitív énkép kialakítása és fenntartása</p> <p>Azonosítja erősségeit és fejlesztendő területeit, érdeklődési köreit és a kedvelt, számára motiváló tevékenységeket, s ezek alapján pozitív énképet és önértékelést alakít ki és tart fenn, amely támogatja szakmai kiteljesedését, magabiztos fellépését.</p> <p>D5. Saját életpálya-építési folyamatok megértése, változtatások kezdeményezése</p> <p>A célok megfogalmazása során felismeri saját késztetéseinek és vágyainak szerepét, a cél-állítás folyamatának jelentőségét az életpálya-építésben. Az életpályát, mint a változások folyamatát értelmezi, melynek során a célokat és a megvalósításukhoz vezető utakat a tapasztalat hatására módosítja, előrelátással és a</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				tervezés folyamatainak tudatos alkalmazásával kezdeményezi a változásokat.
4. Modul	Segítőtárs-kereső	18 óra		
4/1. részmodul	Egy csónakban evezünk	6 óra	A részmodulban a tanulók megismerkedhetnek a munkaügyi központok regionális kirendeltségeinek feladataival, valamint a Regionális Munkaügyi Központok által nyújtott munkaerő-piaci szolgáltatásokkal. A Foglalkozási Információs Tanácsadó (FIT) öninformációra épülő, komplex szolgáltatást nyújtó hely, amely elsősorban a pályaválasztás, pályakorrekció előtt álló személyek széles körű tájékoztatását, helyes döntését segíti elő. A Rehabilitációs Információs Centrum (RIC) a megváltozott munkaképességű, egészségügyi problémával rendelkező személyek számára széleskörű információt nyújtó hely. A tanulók tapasztalatot szerezhetnek arról, milyen mértékben birtokolják a szociális kompetenciák elemei közül a kezdeményezést és az együttműködést.	<p>C2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció</p> <p>Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p> <p>D1. A munkalehetőség keresésével, megtartásával és megteremtésével kapcsolatos kompetenciák</p> <p>Ismeri és alkalmazza álláskeresési technikákat, melynek során a munkavállalással kapcsolatos dokumentumok beszerzését és kezelését adekvátan megvalósítja. Ismeri az információkeresés és- szerzés módjait, hiányzó információt azonosít. Munkavállalói érdekeit a törvénynek megfelelően asszertívan képviseli.</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
4/2. részmodul	ÉN-mérleg	6 óra	A részmodul célja a Családsegítő Központ által nyújtott szolgáltatások bemutatása, amelynek feladata az életvezetési problémákkal, szociális gondokkal küzdő családok, illetve személyek szociális és mentálhigiénés ellátása. További cél a tanulók számára elérhető könyvtárak információs szolgáltatásainak megismerése, és a szolgáltatások igénybevételi lehetőségének megismerése. - Itt találkoznak a diákok a szociális kompetenciák egyik központi elemével, a pozitív önértékeléssel. A pozitív önértékelés több más kompetenciára is hatást gyakorol, ilyenek: asszertivitás, együttműködés, felelősségvállalás, döntéshozatal, tervezés, célkitűzés.	<p>C 1. Pozitív énkép kialakítása és fenntartása</p> <p>Azonosítja erősségeit és fejlesztendő területeit, érdeklődési köreit és a kedvelt, számára motiváló tevékenységeket, s ezek alapján pozitív énképet és önértékelést alakít ki és tart fenn, amely támogatja szakmai kiteljesedését, magabiztos fellépését.</p> <p>C2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció</p> <p>Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p> <p>D1. A munkalehetőség keresésével, megtartásával és megteremtésével kapcsolatos kompetenciák</p> <p>Ismeri és alkalmazza álláskeresési technikákat, melynek során a munkavállalással kapcsolatos dokumentumok beszerzését és kezelését adekvátan megvalósítja. Ismeri az információkeresés és- szerzés módjait, hiányzó információt azonosít. Munkavállalói érdekeit a törvénynek megfelelően asszertívan képviseli.</p>
4/3. részmodul	Hogyan jutok az ötről a hatra?	6 óra	A részmodul az ifjúsági irodák által nyújtott szolgáltatásokat mutatja be. Az ifjúsági irodák célja, hogy a fiatalok és a fiatal felnőttek számára segítséget nyújtsanak az életük során	<p>C2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció</p> <p>Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			<p>felmerülő gondjaik, problémáik és konfliktusaik megoldásában, információs igényeik kielégítésében. Feladatuk a közérdekű információs és tanácsadó szolgáltatások megszervezése, időszaki kiadványok szerkesztése és közösségi adatbázisok kialakítása; iskolai szabadidős tevékenységek segítése, valamint kezdeményezések támogatása. A részmodul további célja a magán munkaerő-közvetítő-, munkaerő kölcsönző irodák által nyújtott szolgáltatások bemutatása, valamint foglalkozik a diákmunka főbb szabályaival is. Ahhoz, hogy a rendelkezésre álló szolgáltatásokat hatékonyan igénybe is tudják venni a diákok, a szolgáltatások ismeretén túl szükséges előre látniuk saját igényeiket, tudatos tervet felállítaniuk arról, hogy milyen információk megszerzését tűzik ki célul. A kapott válaszok függvényében pedig tudni kell módosítaniuk terveiket, alkalmazkodniuk kell a kialakult új helyzethez.</p>	<p>meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p> <p>D1. A munkalehetőség keresésével, megtartásával és megteremtésével kapcsolatos kompetenciák</p> <p>Ismeri és alkalmazza álláskeresési technikákat, melynek során a munkavállalással kapcsolatos dokumentumok beszerzését és kezelését adekvátan megvalósítja. Ismeri az információkeresés és- szerzés módjait, hiányzó információt azonosít. Munkavállalói érdekeit a törvénynek megfelelően asszertívan képviseli.</p> <p>D3. A magánélet és a munka közötti egyensúly fenntartása</p> <p>Az egészséges életvitel szempontjait érvényesítve tart egyensúlyt a magánélet és a munkahelyi szerepek között, felismerve ezen szerepek egymást kiegészítő voltát. Az életpálya során dinamikusan változó szerepek rugalmas alkalmazkodást igényelnek, s ha e szerepek mégis ütköznek, hatékony megoldásokat, stresszkezelési technikákat alkalmaz.</p> <p>D5. Saját életpálya-építési folyamatok megértése, változtatások kezdeményezése</p> <p>A célok megfogalmazása során felismeri saját késztetéseinek és vágyainak szerepét, a cél-állítás folyamatának jelentőségét az életpálya-építésben. Az életpályát, mint a változások folyamatát értelmezi, melynek során a célokat és a megvalósításukhoz vezető utakat a tapasztalat hatására módosítja, előrelátással és a tervezés folyamatainak tudatos alkalmazásával</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				kezdeményezi a változásokat.
5. Modul	Emelem a tétet	18 óra		
5/1. részmodul	Váll Alfréd	6 óra	A vállalkozói lét és vállalkozói magatartás jellemzőinek tisztázása, a vállalkozói és az alkalmazotti lét különbségeinek körüljárása, az asszertív kommunikáció alapelemeinek megismerése és gyakorlása.	<p>C1. Pozitív énkép kialakítása és fenntartása Azonosítja erősségeit és fejlesztendő területeit, érdeklődési köreit és a kedvelt, számára motiváló tevékenységeket, s ezek alapján pozitív énképet és önértékelést alakít ki és tart fenn, amely támogatja szakmai kiteljesedését, magabiztos fellépését.</p> <p>C2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p> <p>E2. Az életpályával és a munkavállalással, az adott munka végzésével kapcsolatos információk feltérképezése és hatékony alkalmazása A munkafolyamatban utasításokat értelmez, követ, másokat végighallgat és a betöltött szerepnek megfelelő kommunikációs formákat alkalmazza. Tevékenységében a minőség érdekében felelősséget vállal, hatékonyan és körültekintően szervezi a munkáját, melynek során másokkal együttműködik, esetlegesen eltérő érzelmeiket, szándékaikat észleli, és ennek tudatában cselekszik. A munkatevékenység során felmerülő új helyzeteket problémaként értelmezi, azok megoldásában a tanult</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				<p>algoritmusokat hatékonyan alkalmazza, egyéni és társas probléma-megoldási folyamatokban vesz részt.</p>
5/2. részmodul	Egyedül vagy társakkal?	6 óra	<p>A vállalkozások típusai: egyéni és társas vállalkozás; a vállalkozói lét előnyei a részmodul témái. Továbbá a konfliktusok keletkezése, a konfliktusmegoldás lehetséges stratégiái, a nyertes-vesztes és nyertes-nyertes stratégia kerül szóba. Az egyes stratégiák előnyeivel és hátrányaival is megismerkednek a tanulók.</p>	<p>A3. Olvasás, írott szöveg megértése: Különböző írott szövegeket értően olvas: tömören, saját szavaival összefoglalja az olvasottak lényegét és kérdéseket fogalmaz meg a szöveggel kapcsolatban.</p> <p>C2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p> <p>E2. Az életpályával és a munkavállalással, az adott munka végzésével kapcsolatos információk feltérképezése és hatékony alkalmazása A munkafolyamatban utasításokat értelmez, követ, másokat végighallgat és a betöltött szerepnek megfelelő kommunikációs formákat alkalmazza. Tevékenységében a minőség érdekében felelősséget vállal, hatékonyan és körültekintően szervezi a munkáját, melynek során másokkal együttműködik, esetlegesen eltérő érzelmeiket, szándékaikat észleli, és ennek tudatában cselekszik. A munkatevékenység során felmerülő új helyzeteket problémaként értelmezi, azok megoldásában a tanult algoritmusokat hatékonyan alkalmazza, egyéni és társas probléma-megoldási folyamatokban vesz részt.</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
5/3. részmodul	Vállalkoznék, de mire?	6 óra	Vállalkozásban tipikus tevékenységek, vállalkozás indítása szerepelnek a részmodulban. Konfliktusok problémaként történő kezelése és megoldásuk a szociális kompetencia terület témája.	<p>D5. Saját életpálya-építési folyamatok megértése, változtatások kezdeményezése</p> <p>A célok megfogalmazása során felismeri saját késztetéseinek és vágyainak szerepét, a cél-állítás folyamatának jelentőségét az életpálya-építésben. Az életpályát, mint a változások folyamatát értelmezi, melynek során a célokat és a megvalósításukhoz vezető utakat a tapasztalat hatására módosítja, előrelátással és a tervezés folyamatainak tudatos alkalmazásával kezdeményezi a változásokat.</p> <p>E1. Az életpálya-építést és munkavállalói célokat támogató egész életen át tartó tanulás</p> <p>Felismeri a környezetében kínálkozó tanulási lehetőségeket, ezeket kiaknázza és összhangban a felismert munkaerő-piaci változásokkal folyamatos önfejlesztésre törekszik saját személyes céljaihoz illesztve, felismerve az egész életen át tartó tanulás nélkülözhetetlen voltát. A célok elérése útjában álló akadályok elhárítására kreatív megoldásokat talál.</p> <p>E3. A munka, a társadalom és a gazdaság kapcsolatának megértése</p> <p>Saját tevékenységei és a társadalmi folyamatok közötti kapcsolatot, párhuzamokat észlelve fogalmazza meg saját értékrendszerében az etikus magatartás, a csapatban végzett, minőségi munka valamint az egyéni és társadalmi jól-lét közötti összefüggéseket.</p>
6. Modul	Megnézem, mit írok alá	18 óra		

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
6/1. részmodul	Munkába/lépek	6 óra	<p>E részmodulban a cél, mint az emberi viselkedés egyik alapvető motiváló forrása kerül a figyelem középpontjába, a rövidebb és hosszabb távú célok megfogalmazásával ismerkednek a tanulók. Az egyik fontos cél az egyén életében a munkavállalás, így a munkaviszony létesítésének és megszűnésének alapvető szabályaival való megismerkedésre is sor kerül. A munkaszerződés kötelező elemeinek ismerete segít abban, hogy a fiatalok pályakezdő munkavállalóként meggyőződhesse a szerződés érvényességéről, tisztában legyenek azokkal a szabályokkal, amelyekre figyelniük kell a munkaviszony létesítésekor, és arról is legyenek ismereteik, melyek a munkaviszony megszűnésének lehetséges módjai. A részmodul igyekszik a tanulóktól általában távol álló jogi ismereteket közelebb hozni, konkrét gyakorlati példákon keresztül szemléltetve a sokak számára nehezebben olvasható</p>	<p>B4. Tanulási források keresése: A diák felkutatja a tanulási céljai eléréséhez szükséges és lehetséges forrásokat, azok között tudatosan válogat, a számára lényeges forrásokat kiemeli, elemzi és értékeli.</p> <p>C2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p> <p>D1. A munkalehetőség keresésével, megtartásával és megteremtésével kapcsolatos kompetenciák Ismeri és alkalmazza álláskeresési technikákat, melynek során a munkavállalással kapcsolatos dokumentumok beszerzését és kezelését adekvátan megvalósítja. Ismeri az információkeresés és- szerzés módjait, hiányzó információt azonosít. Munkavállalói érdekeit a törvénynek megfelelően asszertívan képviseli.</p> <p>D5. Saját életpálya-építési folyamatok megértése, változtatások kezdeményezése A célok megfogalmazása során felismeri saját késztetéseinek és vágyainak szerepét, a cél-állítás folyamatának jelentőségét az életpálya-építésben. Az életpályát, mint a változások folyamatát értelmezi, melynek során a célokat és a megvalósításukhoz vezető utakat a tapasztalat hatására módosítja, előrelátással és a</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			jogszabályokat.	tervezés folyamatainak tudatos alkalmazásával kezdeményezi a változásokat.
6/2. részmodul	Az adó ad	6 óra	<p>A részmodul keretében sor kerül a társadalombiztosítás és az adózás fogalmának tisztázására, a munkáltató által kiadott bérjegyzék tartalmával való ismerkedésre. Az adózással kapcsolatban e részmodul célja a munkavállalók személyi jövedelemadó fizetési kötelezettségének bemutatása valamint, hogy milyen segítséget vehetünk igénybe az adóbevallási kötelezettségünk teljesítése érdekében. A pályakezdő fiatalok a társadalombiztosítási és adózási szabályok ismerete nélkül könnyen kiszolgáltatott helyzetbe kerülhetnek a munkaerőpiacon.</p> <p>Az adózás és a nyugdíj a fiataloktól általában nagyon távol álló fogalmak, de fontos, hogy alapvető ismereteik legyenek ebben a témában, hiszen munkavállalóként ezekkel kapcsolatban is döntéseket kell hozniuk. Ehhez kapcsolódóan jelennek meg a döntéshozatal és az előrelátás kompetenciáit</p>	<p>C2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció</p> <p>Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p> <p>D1. A munkalehetőség keresésével, megtartásával és megteremtésével kapcsolatos kompetenciák</p> <p>Ismeri és alkalmazza álláskeresési technikákat, melynek során a munkavállalással kapcsolatos dokumentumok beszerzését és kezelését adekvátan megvalósítja. Ismeri az információkeresés és- szerzés módjait, hiányzó információt azonosít. Munkavállalói érdekeit a törvénynek megfelelően asszertívan képviseli.</p> <p>D5. Saját életpálya-építési folyamatok megértése, változtatások kezdeményezése</p> <p>A célok megfogalmazása során felismeri saját késztetéseinek és vágyainak szerepét, a cél-állítás folyamatának jelentőségét az életpálya-építésben. Az életpályát, mint a változások folyamatát értelmezi, melynek során a célokat és a megvalósításukhoz vezető utakat a tapasztalat hatására módosítja, előrelátással és a tervezés folyamatainak tudatos alkalmazásával kezdeményezi a változásokat.</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			fejlesztő és tudatosító feladatok is.	
6/3. részmodul	Munkahelyi „jogoskodó”	6 óra	<p>A részmodul segítségével a tanulók számára körvonalazódik, hogy munkavállalóként milyen szabályokat kell majd betartaniuk, és milyen jogok illetik meg őket, azaz mit várhatnak el munkáltatójuktól. Ezeknek a szabályoknak egy része általánosan ismert, vannak azonban olyan szabályok, amelyekkel csak a munkába állást követően szembesülnek a pályakezdő fiatalok. E részmodul rávilágít, hogy melyek a legfontosabb, általánosan betartandó szabályok a fiatalok leendő munkahelyén. A munkavállaló jogok és kötelezettségek az 1992. évi XXII. tv. A Munka Törvénykönyvéről egyes fejezetiben található meg, ezek közül a legfontosabbakat mutatja be a részmodul, gyakorlati példákon keresztül. A szabályok betartásához nélkülözhetetlen előrelátás és felelősségvállalás kompetenciái egyéni- és csoportfeladatok révén kerülnek tudatosításra és fejlesztésre.</p>	<p>D1. A munkalehetőség keresésével, megtartásával és megteremtésével kapcsolatos kompetenciák Ismeri és alkalmazza álláskeresési technikákat, melynek során a munkavállalással kapcsolatos dokumentumok beszerzését és kezelését adekvátan megvalósítja. Ismeri az információkeresés és- szerzés módjait, hiányzó információt azonosít. Munkavállalói érdekeit a törvénynek megfelelően asszertívan képviseli.</p> <p>D2. Az életpálya fejlődését támogató döntéshozatal Alternatív utakat azonosít céljai eléréséhez, melyek közül azok előnyeinek és hátrányainak mérlegelésével választ. Az életpálya-építést a választások sorozataként értelmezi. Választásainak következményeit önmagára és másokra figyelembe veszi a döntéshozatali folyamatban és saját értékeit tiszteletben tartó, és saját céljait támogató döntéseket hoz.</p> <p>E2. Az életpályával és a munkavállalással, az adott munka végzésével kapcsolatos információk feltérképezése és hatékony alkalmazása A munkafolyamatban utasításokat értelmez, követ, másokat végighallgat és a betöltött szerepnek megfelelő kommunikációs formákat alkalmazza. Tevékenységében a minőség érdekében felelősséget vállal, hatékonyan és körültekintően szervezi a munkáját, melynek során másokkal együttműködik, esetlegesen eltérő érzelmeiket, szándékaikat észleli, és ennek tudatában cselekszik.</p> <p>E3. A munka, a társadalom és a gazdaság kapcsolatának megértése</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				Saját tevékenységei és a társadalmi folyamatok közötti kapcsolatot, párhuzamokat észlelve fogalmazza meg saját értékrendszerében az etikus magatartás, a csapatban végzett, minőségi munka valamint az egyéni és társadalmi jól-lét közötti összefüggéseket.
7. Modul	Az egyik ajtón ki, a másikon be	18 óra		
7/1. részmodul	Elkészülni...	6 óra	Ez a részmodul az álláskeresési technikákkal foglalkozik, élményszerű tapasztalati tanulás révén segít végigjárni azt az utat, amelynek során a diákok meg tudják határozni, hogy milyen állás betöltését érdemes célként kijelölni reálisan (=célállás), figyelembe véve saját jellemzőiket és a környezet adottságait (lakóhely típusa, munkahelyek száma, típusa, stb). A diákok megismerkednek a hagyományos és internet-alapú állásinformációs szolgáltatásokkal, a szakmai önéletrajz és motivációs levél tartalmi és formai követelményeivel. Amikor valaki állást keres, bizonytalan helyzetben van. Ahhoz, hogy ne adjá fel, szüksége lehet ismerősei, barátai segítségére, de még az	<p>C1. Pozitív énkép kialakítása és fenntartása Azonosítja erősségeit és fejlesztendő területeit, érdeklődési köreit és a kedvelt, számára motiváló tevékenységeket, s ezek alapján pozitív énképet és önértékelést alakít ki és tart fenn, amely támogatja szakmai kiteljesedését, magabiztos fellépését.</p> <p>C2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p> <p>C3. Az egész életen át tartó fejlődés és változás Ismeri és értelmezi a fejlődés és változás fogalmait saját életére nézve és ki tudja fejezni az általuk keltett érzéseket és érzelmeket, felismeri, mikor van szüksége segítségre és szükség esetén segítséget kér és tudja hova fordulhat segítségért.</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			ismeretlen emberektől kapott támaszra is. A segítség elfogadásának szociális kompetenciája nyitottabbá teszi a fiatalot az új tapasztalatokra, segíti az álláskereséssel együtt járó információk elrendezését. Ha valaki képes arra, hogy ilyen irányú tapasztalatait megossza másokkal, ő maga segítségnyújtóvá válik mások számára.	D4. A magánéletben és a munka világában betöltött szerepek változó jellegének megértése Az életpálya során betöltött szerepek változó voltát felismerve képes rugalmasan alkalmazkodni a változó elvárásokhoz. Az eltérő szerepek eltérő elvárásait kritikai gondolkodással szemléli és a szokásostól eltérő szerepeket betöltő személyeket előítélet-mentesen kezeli.
7/2. részmodul	Vigyázz... Kész?	6 óra	A részmodul az alapvető munkavállalói kompetenciák közül az álláskereséssel kapcsolatos tevékenységek folyamatában a szakmai önéletrajz megírásával, a hirdetésekre történő jelentkezéssel, a telefonon történő jelentkezéssel és a személyes találkozásra történő felkészüléssel foglalkozik. Az életpálya-építést támogató kompetenciák és ismereteken belül a segítség-kérés és nyújtás folyamatában az utóbbira helyezi a hangsúlyt és a segítségnyújtással kapcsolatos kommunikáció kerül az előtérbe. A diák e részmodul során arra is támpontot kap,	C2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt. C3. Az egész életen át tartó fejlődés és változás Ismeri és értelmezi a fejlődés és változás fogalmait saját életére nézve és ki tudja fejezni az általuk keltett érzéseket és érzelmeiket, felismeri mikor van szüksége segítségre és szükség esetén segítséget kér és tudja hova fordulhat segítségért. E1. Az életpálya-építést és munkavállalói célokat támogató egész életen át tartó tanulás

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			hogyan lehet eltérő véleményét úgy kifejezni, hogy az ne képezze újabb konfliktus forrását.	Felismeri a környezetében kínálkozó tanulási lehetőségeket, ezeket kiaknázza és összhangban a felismert munkaerő-piaci változásokkal folyamatos önfejlesztésre törekszik saját személyes céljaihoz illesztve, felismerve az egész életen át tartó tanulás nélkülözhetetlen voltát.
7/3. részmodul	Rajt!	6 óra	Ez a részmodul az alapvető munkavállalói lét során olyan sorsfordító pontokat helyez előtérbe, mint a felvételi beszélgetés, az állásinterjú, a béralku kérdése, valamint a munkahelyi beilleszkedés és a munkahely megőrzése. Minden változás, úgy ahogyan a növekvő elvárások is egyben stressz forrásai is. A fenti élethelyzetek önmagukban is jellegzetes módon megnövekedett stressz élménnyel járnak együtt. Az egészség és a jóllét megtartásához nélkülözhetetlen a stresszel történő hatékony megküzdési módok ismerete és alkalmazása. E részmodulban, a fentiekén túl, a stressz fogalmáról, a stresszel történő hatékony és kevésbé hatékony megküzdési módokról van szó.	<p>A2. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása:</p> <p>Ismeri a verbális és nem verbális kommunikáció alapvető sajátosságait, a kettő közötti ellentmondásokat észleli és társadalmilag elfogadott szabályok mentén, a beszédpartnerrel együttműködve oldja fel.</p> <p>B3. A tanulási folyamat tervezése és szervezése:</p> <p>A tanulás menedzselése; a diák tanulási tevékenységét egészben, folyamatként szemléli, megtervezi annak szakaszait, körülményeit, és azokat oly módon szervezi meg, hogy tanulása sikeres és hatékony legyen.</p> <p>D3. A magánélet és a munka közötti egyensúly fenntartása</p> <p>Az egészséges életvitel szempontjait érvényesítve tart egyensúlyt a magánélet és a munkahelyi szerepek között, felismerve ezen szerepek egymást kiegészítő voltát. Az életpálya során dinamikusan változó szerepek rugalmas alkalmazkodást igényelnek, s ha e szerepek mégis ütköznek, hatékony megoldásokat, stresszkezelési technikákat alkalmaz.</p>
8. Modul	Most	21 óra		

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
	elindulok, Te add magad nekem, Jövóm!			
8/1. részmodul	Útvonaltervező	6 óra	<p>A részmodulban áttekintésre kerülnek az életpálya-építés és tervezés során a portfólióba gyűjtött anyagok. A döntéshozatal folyamata általános alapelveinek azonosítása után, a döntéshozatali folyamatot egy saját portfólió összeállítása kapcsán gyakorolják is a tanulók, miután az életpálya-építésben szerepet játszó mozzanatok összefoglalására sor kerül. Az áttekintés során a továbbtanulást vagy a munkába állást alátámasztó bizonyítékok újra mérlegelésre kerülnek és a megfogalmazott célhoz vezető alternatív útvonalak azonosítása, és kiválasztása történik meg. A célt leginkább szolgáló portfólió elemeit is azonosítják a diákok csoportos majd egyéni feladat keretében.</p>	<p>C1. Pozitív énkép kialakítása és fenntartása Azonosítja erősségeit és fejlesztendő területeit, érdeklődési köreit és a kedvelt, számára motiváló tevékenységeket, s ezek alapján pozitív énképet és önértékelést alakít ki és tart fenn, amely támogatja szakmai kiteljesedését, magabiztos fellépését.</p> <p>D2. Az életpálya fejlődését támogató döntéshozatal Alternatív utakat azonosít céljai eléréséhez, melyek közül azok előnyeinek és hátrányainak mérlegelésével választ. Az életpálya-építést a választások sorozataként értelmezi. Választásainak következményeit önmagára és másokra figyelembe veszi a döntéshozatali folyamatban és saját értékeit tiszteletben tartó, és saját céljait támogató döntéseket hoz.</p> <p>D4. A magánéletben és a munka világában betöltött szerepek változó jellegének megértése Az életpálya során betöltött szerepek változó voltát felismerve képes rugalmasan alkalmazkodni a változó elvárásokhoz.</p> <p>D5. Saját életpálya-építési folyamatok megértése, változtatások kezdeményezése A célok megfogalmazása során felismeri saját késztetéseinek és vágyainak szerepét, a cél-állítási folyamatának jelentőségét az életpálya-építésben. Az életpályát, mint a változások folyamatát értelmezi,</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				melynek során a célokat és a megvalósításukhoz vezető utakat a tapasztalat hatására módosítja, előrelátással és a tervezés folyamatainak tudatos alkalmazásával kezdeményezi a változásokat.
8/2. részmodul	Így Dobbantottunk	5 óra	A részmodul feladatai a tanév során a portfólióba gyűjtött anyagok áttekintésére, rendezésére, a személyes fejlődés szempontjából fontosabb portfólióelemek kiválasztására, és ez által a tanév munkájának elemzésére és reflektálására irányulnak. A csoport közösen eleveníti fel és különböző szempontok szerint értékeli a tanév fontos, modulokhoz (is) köthető eseményeit, a tanulók egyénileg és a kapott visszajelzések alapján értékelik saját fejlődésüket.	<p>B8. A tanulási folyamat értékelése: a diák a tanulására folyamatosan reflektál, konkrét tanulási teljesítményét reálisan és árnyaltan értékeli, a tanulást pedig fejlődésként értelmezi.</p> <p>C3. Az egész életen át tartó fejlődés és változás Ismeri és értelmezi a fejlődés és változás fogalmait saját életére nézve és ki tudja fejezni az általuk keltett érzéseket és érzelmeket, felismeri mikor van szüksége segítségre és szükség esetén segítséget kér és tudja hova fordulhat segítségért.</p> <p>D5. Saját életpálya-építési folyamatok megértése, változtatások kezdeményezése A célok megfogalmazása során felismeri saját késztetéseinek és vágyainak szerepét, a cél-állítás folyamatának jelentőségét az életpálya-építésben. Az életpályát, mint a változások folyamatát értelmezi, melynek során a célokat és a megvalósításukhoz vezető utakat a tapasztalat hatására módosítja, előrelátással és a tervezés folyamatainak tudatos alkalmazásával kezdeményezi a változásokat.</p>
8/3. részmodul	A mi sztorink	5 óra	Itt a második részmodulban áttekintett produktumok és a hozzájuk kapcsolódó élmények alapján megalkotják az iskolaújság különkiadását az	<p>B8. A tanulási folyamat értékelése: A diák a tanulására folyamatosan reflektál, konkrét tanulási teljesítményét reálisan és árnyaltan értékeli, a tanulást pedig fejlődésként értelmezi.</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			osztályújságot (reklámkampányt vagy más terméket, amiben a csoport megállapodik), amely egyrészt rögzíti az osztály életében megélt főbb fordulópontokat, másrészt összegyűjti a közös élményeket írott és képi formában. A nap folyamán előkészítik az utolsó nap eseményeit. A részmodul a csoport jellemzőihez való igazodás elősegítése érdekében két különböző forgatókönyvet is kínál a napra.	<p>C3. Az egész életen át tartó fejlődés és változás Ismeri és értelmezi a fejlődés és változás fogalmait saját életére nézve és ki tudja fejezni az általuk keltett érzéseket és érzelmeket, felismeri mikor van szüksége segítségre és szükség esetén segítséget kér és tudja hova fordulhat segítségért.</p> <p>D5. Saját életpálya-építési folyamatok megértése, változtatások kezdeményezése A célok megfogalmazása során felismeri saját késztetései és vágyainak szerepét, a cél-állítás folyamatának jelentőségét az életpálya-építésben. Az életpályát, mint a változások folyamatát értelmezi, melynek során a célokat és a megvalósításukhoz vezető utakat a tapasztalat hatására módosítja, előrelátással és a tervezés folyamatainak tudatos alkalmazásával kezdeményezi a változásokat.</p>
8/4. részmodul	Zár-óra	5 óra	A részmodulban történik meg a tényleges búcsúzás, amelynek egyik középponti eleme, hogy a diákok elolvashatják a diaktársaik által nekik küldött üzenetet és reflektálhatnak rá. A részmodulban ajánlott játékok és tevékenységek inkább csak egy kínálatot jelentenek, de szabadon válogathatunk azok közül a tevékenységek közül is, amit a diákok leginkább élveztek. Alapvetően a nap programját a diákok tervezhetik meg, a	<p>C1. Pozitív énkép kialakítása és fenntartása Azonosítja erősségeit és fejlesztendő területeit, érdeklődési köreit és a kedvelt, számára motiváló tevékenységeket, s ezek alapján pozitív énképet és önértékelést alakít ki és tart fenn, amely támogatja szakmai kiteljesedését, magabiztos fellépését.</p> <p>C2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg,</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			pedagógus szükség esetén tanácsadói szerepet tölt be.	együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.

2.7 Szakmaismeret (22 modul – kerettanterv szerint tanévi 200 óra)

A munka világa modulok a sikeres életpálya tervezéshez és –építéshez nélkülözhetetlen tájékozottságot nyújtnak a szakmacsoportok világában és alapvető ismereteket biztosítanak annak érdekében, hogy megalapozott legyen a tervezés, a további célok felállítása. A szakmacsoportokkal való ismerkedés a hét egy napján közvetlen és valós munkahelyi tapasztalatszerzést jelent. A munka világával való közvetlen személyes találkozásra két formában valósul meg: strukturált szempontok mentén történő munkahelyi megfigyelés (job-shadowing) útján, valamint az utolsó nyolc héten át azonos munkahelyen „folyamatos” munkavégzés, ún. munkahelyi tapasztalatszerzés formájában. A programban elvárás, hogy a tanulók számára biztosított legyen legalább hat, maximum kilenc szakmacsoporttal való megismerkedés. A modulok feldolgozása nem igényel az adott szakmacsoportban képzett oktatót, nyitott, érdeklődő és vállalkozó szellemű pedagógus a modul részletes útmutatásai alapján képes a foglalkozások levezetésére. A legalább hat szakmacsoport feldolgozása azért indokolt, mert így nagyobb az esély arra, hogy a tanuló az érdeklődésének megfelelő területtel ismerkedhet meg, és nem csupán az adott oktatási intézmény által kínált képzési palettából választhat. A tartalmi terület összesen 22 modulból áll. Az 1-21. modulok mindegyike egy-egy szakmacsoportot mutat be. A 22. modul felépítése és tartalma eltér a többitől, mert funkciója a folyamatos munkatapasztalatra történő felkészítés illetve az ott szerzett élményekre történő reflektálás elősegítése.

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
1. Modul	Egészségügy	28 óra (18 óra tantermi, 10 óra iskolán kívüli)		
1/1. részmodul	Segítség, ha tudsz	7 óra, ebből 2 óra tantermi, 5 óra iskolán kívüli (munkahelyi megfigyelés)	Az egészségügy szakmacsoportához tartozó szakmákkal történő ismerkedés keretében a szakmacsoportba tartozó szakmák és a hozzájuk kapcsolható jellemzők összegyűjtése. A szakmák iránti érdeklődés felmérése kérdőív segítségével, és az egyéni érdeklődés alapján egy-egy szakma követelményeinek	<p>C 1. Pozitív énkép kialakítása és fenntartása Azonosítja erősségeit és fejlesztendő területeit, érdeklődési köreit és a kedvelt, számára motiváló tevékenységeket, s ezek alapján pozitív énképet és önértékelést alakít ki és tart fenn, amely támogatja szakmai kiteljesedését, magabiztos fellépését.</p> <p>D 1. A munkalehetőség keresésével, megtartásával és megteremtésével kapcsolatos kompetenciák Ismeri az információkeresés és- szerzés módjait,</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			részletesebb megismerése. A feladatok révén az ebbe a szakmacsoportba tartozó szakmákról és követelményeikről kialakuló általános kép alapján attitűdök megfogalmazása egyéni és csoportos helyzetben.	hiányzó információt azonosít. E 2. Az életpályával és a munkavállalással, az adott munka végzésével kapcsolatos információk feltérképezése és hatékony alkalmazása A munkafolyamatban utasításokat értelmez, követ, másokat végighallgat és a betöltött szerepnek megfelelő kommunikációs formákat alkalmazza. Tevékenységében a minőség érdekében felelősséget vállal, hatékonyan és körültekintően szervezi a munkáját, melynek során másokkal együttműködik, esetlegesen eltérő érzelmeiket, szándékaikat észleli, és ennek tudatában cselekszik. A munkatevékenység során felmerülő új helyzeteket problémaként értelmezi, azok megoldásában a tanult algoritmusokat hatékonyan alkalmazza, egyéni és társas probléma-megoldási folyamatokban vesz részt.
1/2. részmodul	Fő az egészség!	7 óra, ebből 2 óra tantermi, 5 óra iskolán kívüli (munkahelyi látogatás)	Az egészségügy szakmacsoporthoz tartozó szakmákkal történő ismerkedés folytatása, melynek során a tanulók a segítő tagmondatok alapján fogalmazzák meg az érzéseiket a szakmacsoporttal kapcsolatban. A szakmákkal kapcsolatos ismeretek bővítését segíti a megtekintett filmrészletek feladatlapokkal támogatott feldolgozása, és a	A 2. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása: ismeri a verbális és nem verbális kommunikáció alapvető sajátosságait, a kettő közötti ellentmondásokat észleli és társadalmilag elfogadott szabályok mentén, a beszédpartnerrel együttműködve oldja fel. C 1. Pozitív énkép kialakítása és fenntartása Azonosítja erősségeit és fejlesztendő területeit, érdeklődési köreit és a kedvelt, számára motiváló tevékenységeket, s ezek alapján pozitív énképet

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			munkaeszközök és tárgyak azonosítása csoportmunka keretében.	<p>és önértékelést alakít ki és tart fenn, amely támogatja szakmai kiteljesedését, magabiztos fellépését.</p> <p>D 1. A munkalehetőség keresésével, megtartásával és megteremtésével kapcsolatos kompetenciák</p> <p>Ismeri az információkeresés és- szerzés módjait, hiányzó információt azonosít.</p> <p>E 2. Az életpályával és a munkavállalással, az adott munka végzésével kapcsolatos információk feltérképezése és hatékony alkalmazása</p> <p>A munkafolyamatban utasításokat értelmez, követ, másokat végighallgat és a betöltött szerepnek megfelelő kommunikációs formákat alkalmazza. Tevékenységében a minőség érdekében felelősséget vállal, hatékonyan és körültekintően szervezi a munkáját, melynek során másokkal együttműködik, esetlegesen eltérő érzelmeiket, szándékaikat észleli, és ennek tudatában cselekszik. A munkatevékenység során felmerülő új helyzeteket problémaként értelmezi, azok megoldásában a tanult algoritmusokat hatékonyan alkalmazza, egyéni és társas probléma-megoldási folyamatokban vesz részt.</p>
1/3. részmodul	Mi fáj, gyere, mesélj!	7 óra	Az egészségügy szakmacsoportához tartozó szakmákkal történő	<p>C 1. Pozitív énkép kialakítása és fenntartása</p> <p>Azonosítja erősségeit és fejlesztendő területeit, érdeklődési köreit és a kedvelt, számára motiváló</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			<p>ismerekedés, eközben a tanulók megismerkedhetnek az egészséges táplálkozás fontosságával és példát kapnak az egészséges ételek elkészítésére. Ezen kívül megtanulhatják a kisebb balesetek következményeinek ellátásával járó feladatokat, de szó esik a fertőző betegségekről és a védőoltások jelentőségéről is. Kézműves foglalkozás keretében ismerkedhetnek a salátakészítéssel, a montázskészítéssel, a gipszöntéssel.</p>	<p>tevékenységeket, s ezek alapján pozitív énképet és önértékelést alakít ki és tart fenn, amely támogatja szakmai kiteljesedését, magabiztos fellépését.</p> <p>C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció</p> <p>Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p> <p>D 3. A magánélet és a munka közötti egyensúly fenntartása</p> <p>Az egészséges életvitel szempontjait érvényesítve tart egyensúlyt a magánélet és a munkahelyi szerepek között, felismerve ezen szerepek egymást kiegészítő voltát.</p> <p>E 2. Az életpályával és a munkavállalással, az adott munka végzésével kapcsolatos információk feltérképezése és hatékony alkalmazása</p> <p>A munkafolyamatban utasításokat értelmez, követ, másokat végighallgat és a betöltött szerepnek megfelelő kommunikációs formákat alkalmazza. Tevékenységében a minőség érdekében felelősséget vállal, hatékonyan és körültekintően szervezi a munkáját, melynek során másokkal együttműködik, esetlegesen</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				eltérő érzelmeiket, szándékaikat észleli, és ennek tudatában cselekszik. A munkatevékenység során felmerülő új helyzeteket problémaként értelmezi, azok megoldásában a tanult algoritmusokat hatékonyan alkalmazza, egyéni és társas probléma-megoldási folyamatokban vesz részt.
1/4. részmodul	Mielőbbi jobbulást!	7 óra	Az egészségügy szakmacsoportba tartozó szakmákkal kapcsolatos ismeretek rögzítésén túl (Akasztófa és Memory játék) a részmodul új ismereteket nyújt a mindennapi veszélyforrások és az egészségügy részterületeinek azonosítása, az egészségügyben jellemző hierarchiában történő eligazodás terén. Több feladat is a társadalmi-gazdasági folyamatok összefüggéseinek felismerését támogatja (Magánrendelőm lesz! És Várom kedves leendő pácienseimet c. feladatok).	<p>B4. Tanulási források keresése: A diák felkutatja a tanulási céljai eléréséhez szükséges és lehetséges forrásokat, azok között tudatosan válogat, a számára lényeges forrásokat kiemeli, elemzi és értékeli.</p> <p>C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p> <p>E 3. A munka, a társadalom és a gazdaság kapcsolatának megértése Saját tevékenységei és a társadalmi folyamatok közötti kapcsolatot, párhuzamokat észlelve fogalmazza meg saját értékrendszerében az etikus magatartás, a csapatban végzett, minőségi munka</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				valamint az egyéni és társadalmi jól-lét közötti összefüggéseket.
2. Modul	Egyéb szolgáltatások	28 óra (18 óra tantermi, 10 óra iskolán kívüli)		
2/1. részmodul	Egyéb történetek	7 óra, ebből 2 óra tantermi, 5 óra iskolán kívüli (munkahelyi megfigyelés)	Ebben a szakmacsoportban tevékenykedőknek nincsen két egyforma napjuk, hiszen még egy szakmán belül is nagyon összetett feladatokat kell végezni. Ráadásul ebben a szakmacsoportban egymástól homlokegyenest különböző képesítések között lehet választani és válogatni. Ezért nagyon fontos, hogy az egyéb szakmacsoportba tartozó szakmákkal történő ismerkedés, hiszen nem is gondoljuk, hogy ezek a szakmák mind ebben a szakmacsoportban találhatóak. A részmodul részben egy első áttekintő ismerkedést kíván biztosítani a szakmák ezen igen vegyes tárházáról és három történetével – honvédelem-fodrászat és tűzoltóság – részletesebben is megismerkedhetnek a diákok.	<p>A3. Olvasás, írott szöveg megértése: különböző írott szövegeket értően olvas: tömören, saját szavaival összefoglalja az olvasottak lényegét és kérdéseket fogalmaz meg a szöveggel kapcsolatban.</p> <p>C 1. Pozitív énkép kialakítása és fenntartása Azonosítja erősségeit és fejlesztendő területeit, érdeklődési köreit és a kedvelt, számára motiváló tevékenységeket, s ezek alapján pozitív énképet és önértékelést alakít ki és tart fenn, amely támogatja szakmai kiteljesedését, magabiztos fellépését.</p> <p>E 2. Az életpályával és a munkavállalással, az adott munka végzésével kapcsolatos információk feltérképezése és hatékony alkalmazása A munkafolyamatban utasításokat értelmez, követ, másokat végighallgat és a betöltött szerepnek megfelelő kommunikációs formákat alkalmazza. Tevékenységében a minőség érdekében felelősséget vállal, hatékonyan és körültekintően szervezi a munkáját, melynek során másokkal együttműködik, esetlegesen eltérő érzelmeiket, szándékaikat észleli, és ennek tudatában cselekszik. A munkatevékenység során</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				felmerülő új helyzeteket problémaként értelmezi, azok megoldásában a tanult algoritmusokat hatékonyan alkalmazza, egyéni és társas probléma-megoldási folyamatokban vesz részt.
2/2. . részmodul	Szolgálunk és...!	7 óra, ebből 2 óra tantermi, 5 óra iskolán kívüli (munkahelyi megfigyelés)	Az egyéb szakmacsoportba tartozó szakmákkal való ismerkedés. Információk és jellemzők keresése, tudatosítása a feladatokkal és a szakmákat bemutató filmrészletekkel. A szakmacsoporton belül a személyi szolgáltatások közül is a szépségipar kerül a figyelem középpontjába. A diák fogalmazza meg saját korábbi tapasztalatait és a film-élmények alapján önmaga számára, hogy a szakmacsoport milyen elemei vonzóak számára és melyek nem.	<p>B4. Tanulási források keresése: a diák felkutatja a tanulási céljai eléréséhez szükséges és lehetséges forrásokat, azok között tudatosan válogat, a számára lényeges forrásokat kiemeli, elemzi és értékeli.</p> <p>C 1. Pozitív énkép kialakítása és fenntartása Azonosítja erősségeit és fejlesztendő területeit, érdeklődési köreit és a kedvelt, számára motiváló tevékenységeket, s ezek alapján pozitív énképet és önértékelést alakít ki és tart fenn, amely támogatja szakmai kiteljesedését, magabiztos fellépését.</p> <p>C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál.</p>
2/3. részmodul	Védünk?	7 óra	Tájékozódás a szakmacsoporton belül a védelmi szakterülethez tartozó szakmákról – elsősorban a rendőrség és tűzoltóság feladataival ismerkednek a diákok. Ezen kívül a szolgáltatások közül a	<p>C 1. Pozitív énkép kialakítása és fenntartása Azonosítja erősségeit és fejlesztendő területeit, érdeklődési köreit és a kedvelt, számára motiváló tevékenységeket, s ezek alapján pozitív énképet és önértékelést alakít ki és tart fenn, amely támogatja szakmai kiteljesedését, magabiztos fellépését.</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			takarítással kapcsolatos fortélyok felfedezése történik. A tisztasággal kapcsolatos tippek és tudnivalók közé tartoznak a személyes higiénével kapcsolatos ismeretek is.	<p>C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció</p> <p>Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál.</p> <p>E 2. Az életpályával és a munkavállalással, az adott munka végzésével kapcsolatos információk feltérképezése és hatékony alkalmazása</p> <p>A munkafolyamatban utasításokat értelmez, követ, másokat végighallgat és a betöltött szerepnek megfelelő kommunikációs formákat alkalmazza. Tevékenységében a minőség érdekében felelősséget vállal, hatékonyan és körültekintően szervezi a munkáját, melynek során másokkal együttműködik, esetlegesen eltérő érzelmeiket, szándékaikat észleli, és ennek tudatában cselekszik. A munkatevékenység során felmerülő új helyzeteket problémaként értelmezi, azok megoldásában a tanult algoritmusokat hatékonyan alkalmazza, egyéni és társas probléma-megoldási folyamatokban vesz részt.</p>
2/4. részmodul	Három az egyben!	7 óra	Az előző részmodulok alkalmával megismert szakmák és jellemzőik ismeretében a tanulók választásának segítése olyan játékos feladatok révén, amelyekkel átismételhetők és	<p>A3. Olvasás, írott szöveg megértése:</p> <p>különböző írott szövegeket értően olvas: tömören, saját szavaival összefoglalja az olvasottak lényegét és kérdéseket fogalmaz meg a szöveggel kapcsolatban</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			<p>összefoglalhatók a megszerzett ismeretek. A feladatok támogatják a saját viszonyulás végiggondolását és megfogalmazását. A részmodul nagyobbik részében a kutyákkal, a kutyák képzésével kapcsolatos ismeretszerzés kerül előtérbe két olyan szakmával, amelyek az állampolgárok biztonságát hivatottak biztosítani: a közterület-felügyelő és a vagyonvédelmi rendszerszerelő munkájának megismerése filmek segítségével.</p>	<p>C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció</p> <p>Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p> <p>E 2. Az életpályával és a munkavállalással, az adott munka végzésével kapcsolatos információk feltérképezése és hatékony alkalmazása</p> <p>A munkafolyamatban utasításokat értelmez, követ, másokat végighallgat és a betöltött szerepnek megfelelő kommunikációs formákat alkalmazza. Tevékenységében a minőség érdekében felelősséget vállal, hatékonyan és körültekintően szervezi a munkáját, melynek során másokkal együttműködik, esetlegesen eltérő érzelmeiket, szándékaikat észleli, és ennek tudatában cselekszik. A munkatevékenység során felmerülő új helyzeteket problémaként értelmezi, azok megoldásában a tanult algoritmusokat hatékonyan alkalmazza, egyéni és társas probléma-megoldási folyamatokban vesz részt.</p>
3. Modul	Elektrotechnika-	28 óra (18 óra tantermi, 10 óra		

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
	elektronika	iskolán kívüli)		
3/1. részmodul	Villámcsapás	7 óra, ebből 2 óra tantermi, 5 óra iskolán kívüli (munkahelyi megfigyelés)	Az elektrotechnika-elektronika szakmacsoport első részmoduljában a diákok a szakmacsoporttal történő ismerkedés keretében ráhangolódnak a témára. Foglalkoznak a természetben előforduló, közismerten elektromos jelenséggel: a villámlással. Megtörténik a szakmacsoport iránt mutatott érdeklődés felmérése.	<p>A3. Olvasás, írott szöveg megértése: különböző írott szövegeket értően olvas: tömören, saját szavaival összefoglalja az olvasottak lényegét és kérdéseket fogalmaz meg a szöveggel kapcsolatban.</p> <p>B 6. Tanulási források felhasználása: a diák a megtanult, elsajátított ismereteket, a tanulás során felhasznált tapasztalatokat, a fejlesztett képességeket, készségeket a tanulás céljának megfelelően, a tanulás konkrét kontextusában, illetve attól eltérő tanulási és hétköznapi helyzetekben kipróbálja, alkalmazza, gyakorolja, a tanulás eredményeit nézetei alapján értelmezi.</p>
3/2. részmodul	Ráz vagy nem ráz?	7 óra, ebből 2 óra tantermi, 5 óra iskolán kívüli (munkahelyi megfigyelés)	Az elektrotechnika-elektronika szakmacsoport második részmoduljában a szakmacsoporttal történő mélyebb ismeretek megszerzése, a kapcsolódó szakképesítések beazonosítása és a szakmák tartalmának megismerése történik.	<p>A3. Olvasás, írott szöveg megértése: különböző írott szövegeket értően olvas: tömören, saját szavaival összefoglalja az olvasottak lényegét és kérdéseket fogalmaz meg a szöveggel kapcsolatban.</p> <p>B2 A tanulásról alkotott elképzelések: a diák a tanulást egész életén át tartó és az élet minden területére kiterjedő folyamatnak tekinti, amely fejlődési lehetőségeket rejt magában, és amelyben ő, tehát a tanuló egyén aktív és konstruktív szerepet tölt be.</p> <p>B4. Tanulási források keresése: a diák felkutatja a tanulási céljai eléréséhez</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				<p>szükséges és lehetséges forrásokat, azok között tudatosan válogat, a számára lényeges forrásokat kiemeli, elemzi és értékeli.</p> <p>B6. Tanulási források felhasználása: a diák a megtanult, elsajátított ismereteket, a tanulás során felhasznált tapasztalatokat, a fejlesztett képességeket, készségeket a tanulás céljának megfelelően, a tanulás konkrét kontextusában, illetve attól eltérő tanulási és hétköznapi helyzetekben kipróbálja, alkalmazza, gyakorolja, a tanulás eredményeit nézetei alapján értelmezi.</p>
3/3. részmodul	Felvillanyozódva	7 óra	<p>Az elektrotechnika-elektronika szakmacsoport harmadik részmoduljában a kísérletezve tanulás, cselekedtetés döntő súlyban szerepel.</p> <p>Szakkifejezések tisztázása, illetve szakterületek elhatárolása történik a részmodulban. Az elektromosság hatásai és a biztonságos munkavégzés és balesetvédelem kerülnek középpontba.</p>	<p>A3 Olvasás, írott szöveg megértése: különböző írott szövegeket értően olvas: tömören, saját szavaival összefoglalja az olvasottak lényegét és kérdéseket fogalmaz meg a szöveggel kapcsolatban</p> <p>B6. Tanulási források felhasználása: a diák a megtanult, elsajátított ismereteket, a tanulás során felhasznált tapasztalatokat, a fejlesztett képességeket, készségeket a tanulás céljának megfelelően, a tanulás konkrét kontextusában, illetve attól eltérő tanulási és hétköznapi helyzetekben kipróbálja, alkalmazza, gyakorolja, a tanulás eredményeit nézetei alapján értelmezi.</p>
3/4. részmodul	Csináld magad ezermester!	7 óra	<p>Az elektrotechnika-elektronika szakmacsoport negyedik részmoduljában a kapcsolódó</p>	<p>B6. Tanulási források felhasználása: a diák a megtanult, elsajátított ismereteket, a tanulás során felhasznált tapasztalatokat, a</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			szakképesítésekhez nélkülözhetetlen kézügyesség, finom-motorika felmérésére, erősítésére szolgáló gyakorlatok szerepelnek. Ezen túl egy interaktív és komplex számítógépes játék keretében szerezhettek információt a diákok az energiával kapcsolatban több vonatkozásban.	fejlesztett képességeket, készségeket a tanulás céljának megfelelően, a tanulás konkrét kontextusában, illetve attól eltérő tanulási és hétköznapi helyzetekben kipróbálja, alkalmazza, gyakorolja, a tanulás eredményeit nézetei alapján értelmezi. (Kiemelten fejleszthető továbbá a kézügyesség, valamint szem-kéz koordináció a részmodulban található gyakorlatok, feladatok révén.)
4. Modul	Élelmiszeripar	28 óra (18 óra tantermi, 10 óra iskolán kívüli)		
4/1. részmodul	Mit eszünk?	7 óra, ebből 2 óra tantermi, 5 óra iskolán kívüli (munkahelyi megfigyelés)	Az élelmiszer szakmacsoportba tartozó szakmákkal való ismerkedés. A feladatok elvégzése közben a diákok az ismert élelmiszerekkel kapcsolatban ismerjék meg az élelmiszerek nagyobb csoportjait, azok feldolgozásának alapjait, és ezzel összefüggésben ismerkedjenek a szakmacsoportba tartozó szakmákkal.	<p>B4. Tanulási források keresése: a diák felkutatja a tanulási céljai eléréséhez szükséges és lehetséges forrásokat, azok között tudatosan válogat, a számára lényeges forrásokat kiemeli, elemzi és értékeli.</p> <p>C 1. Pozitív énkép kialakítása és fenntartása Azonosítja erősségeit és fejlesztendő területeit, érdeklődési köreit és a kedvelt, számára motiváló tevékenységeket, s ezek alapján pozitív énképet és önértékelést alakít ki és tart fenn, amely támogatja szakmai kiteljesedését, magabiztos fellépését.</p> <p>C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				<p>és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál.</p> <p>D 3. A magánélet és a munka közötti egyensúly fenntartása</p> <p>Az egészséges életvitel szempontjait érvényesítve tart egyensúlyt a magánélet és a munkahelyi szerepek között, felismerve ezen szerepek egymást kiegészítő voltát.</p>
4/2. részmodul	Konzerváljunk!	7 óra, ebből 2 óra tantermi, 5 óra iskolán kívüli (munkahelyi megfigyelés)	<p>Az élelmiszeripar szakmacsoportához tartozó szakmákkal történő ismerkedés keretében a tartósítóipari szakmák kerülnek az előtérbe, film vetítése révén ismerik meg a jellemző tevékenységeket, követelményeket, ezáltal könnyebben tudnak választani az érdeklődésüknek megfelelően. Saját véleményt formálnak a diákok a szakmacsoporthoz tartozó számukra legvonzóbb és legkevésbé vonzó szakmával kapcsolatban.</p>	<p>C 1. Pozitív énkép kialakítása és fenntartása</p> <p>Azonosítja erősségeit és fejlesztendő területeit, érdeklődési köreit és a kedvelt, számára motiváló tevékenységeket, s ezek alapján pozitív énképet és önértékelést alakít ki és tart fenn, amely támogatja szakmai kiteljesedését, magabiztos fellépését.</p> <p>B6. Tanulási források felhasználása:</p> <p>a diák a megtanult, elsajátított ismereteket, a tanulás során felhasznált tapasztalatokat, a fejlesztett képességeket, készségeket a tanulás céljának megfelelően, a tanulás konkrét kontextusában, illetve attól eltérő tanulási és hétköznapi helyzetekben kipróbálja, alkalmazza, gyakorolja, a tanulás eredményeit nézetei alapján értelmezi.</p> <p>E 2. Az életpályával és a munkavállalással, az adott munka végzésével kapcsolatos információk feltérképezése és hatékony alkalmazása</p> <p>A munkatevékenység során felmerülő új</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				helyzeteket problémaként értelmezi, azok megoldásában a tanult algoritmusokat hatékonyan alkalmazza, egyéni és társas probléma-megoldási folyamatokban vesz részt.
4/3. részmodul	Feldolgozzuk!	7 óra	A részmodul középpontjában a szakmacsoport két jellegzetes szakmáját ismerhetik meg közelebbről filmekhez kapcsolódó feladatlapok segítségével a diákok: a borász és a pék-cukrász szakmákról. Ez utóbbi esetében ehhez kapcsolódó gyakorlati feladatvégzés is megvalósul (pogácsa és/vagy linzersütés, kókuszgolyó készítése, stb.) és ennek összekapcsolása gyakorlatiasabb tevékenységgel. A diákok a feladatok elvégzése közben megismerkednek a szakmacsoportba tartozó alapanyagok tulajdonságaival, jellemzőivel, a gyakorlatban is megtapasztalhatják a munkahelyi balesetek megelőzésével kapcsolatos szabályok betartásának fontosságát.	<p>E 2. Az életpályával és a munkavállalással, az adott munka végzésével kapcsolatos információk feltérképezése és hatékony alkalmazása</p> <p>A munkatevékenység során felmerülő új helyzeteket problémaként értelmezi, azok megoldásában a tanult algoritmusokat hatékonyan alkalmazza, egyéni és társas probléma-megoldási folyamatokban vesz részt.</p> <p>(A részmodulban szereplő feladatok alkalmasak a figyelem, valamint a lényegkiemelés fejlesztésére is.)</p>
4/4. részmodul	Öröljünk!	7 óra	A szakmacsoporton belül a pék és a tejtermékgyártó szakmák	A3. Olvasás, írott szöveg megértése: különböző írott szövegeket értően olvas: tömören,

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			<p>jellemző tevékenységei és munkafolyamatai kerülnek a figyelem középpontjába. A dohány és feldolgozása kapcsán kerül szóba a dohányzás és az ehhez kapcsolható, az egészséges életmódhoz kapcsolódó közművelődési ismeretek, amelyek ismételt megjelennek a tej egészségességével kapcsolatos hiedelmek tárgyalásakor. A foglalkozások segítenek a szakmák jellemzőinek és felhasznált jellemző alapanyagainak megismerésében. A gyakorlatban, saját élményen keresztül megismert munkafolyamatok segítenek megismerni saját képességeit, azok összeállítását a szakmacsoport jellemző elvárásaival.</p>	<p>saját szavaival összefoglalja az olvasottak lényegét és kérdéseket fogalmaz meg a szöveggel kapcsolatban.</p> <p>C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció</p> <p>Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p> <p>E 2. Az életpályával és a munkavállalással, az adott munka végzésével kapcsolatos információk feltérképezése és hatékony alkalmazása</p> <p>A munkatevékenység során felmerülő új helyzeteket problémaként értelmezi, azok megoldásában a tanult algoritmusokat hatékonyan alkalmazza, egyéni és társas probléma-megoldási folyamatokban vesz részt.</p>
5. Modul	Építészet	28 óra (18 óra tantermi, 10 óra iskolán kívüli)		
5/1. részmodul	Alapozás	7 óra, ebből 2 óra tantermi, 5 óra iskolán kívüli	Az építészet szakmacsoport első részmoduljában a szakmacsoporttal történő	B4. Tanulási források keresése: a diák felkutatja a tanulási céljai eléréséhez szükséges és lehetséges forrásokat, azok között

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
		(munkahelyi megfigyelés)	ismerkedés keretében az épületek általános jellemzőiről, a szakmacsoportba tartozó szakképesítésekről és az építészet szakmacsoport iránti érdeklődésről beszélgetnek a diákok.	<p>tudatosan válogat, a számára lényeges forrásokat kiemeli, elemzi és értékeli.</p> <p>C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció</p> <p>Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p> <p>E 2. Az életpályával és a munkavállalással, az adott munka végzésével kapcsolatos információk feltérképezése és hatékony alkalmazása</p> <p>A munkatevékenység során felmerülő új helyzeteket problémaként értelmezi, azok megoldásában a tanult algoritmusokat hatékonyan alkalmazza, egyéni és társas probléma-megoldási folyamatokban vesz részt.</p>
5/2. részmodul	Az én házam, az én váram	7 óra, ebből 2 óra tantermi, 5 óra iskolán kívüli (munkahelyi megfigyelés)	Az építészet szakmacsoport második részmoduljában a szakmacsoporttal történő ismerkedés keretében az épületek általános funkcióiáról, a régi és mai kor építészetének jellegzetességeiről, építési	<p>A2. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása:</p> <p>ismeri a verbális és nem verbális kommunikáció alapvető sajátosságait, a kettő közötti ellentmondásokat észleli és társadalmilag elfogadott szabályok mentén, a beszédpartnerrel együttműködve oldja fel.</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			technológiákról és az egyes építőipari tevékenységeket végző szakmunkákról beszélgetnek a diákok.	<p>B6. Tanulási források felhasználása: a diák a megtanult, elsajátított ismereteket, a tanulás során felhasznált tapasztalatokat, a fejlesztett képességeket, készségeket a tanulás céljának megfelelően, a tanulás konkrét kontextusában, illetve attól eltérő tanulási és hétköznapi helyzetekben kipróbálja, alkalmazza, gyakorolja, a tanulás eredményeit nézetei alapján értelmezi.</p> <p>C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p>
5/3. részmodul	Egy kis malter, egy kis mész	7 óra	Az építészet szakmacsoport harmadik részmoduljában a szakmacsoporttal történő ismerkedés keretében a diákok az építészethez, az építőipari tevékenységhez kapcsolódó saját tapasztalatból indulnak ki, majd részletes információkat gyűjtenek, dolgoznak fel és adnak át társaknak a	<p>A2. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása: ismeri a verbális és nem verbális kommunikáció alapvető sajátosságait, a kettő közötti ellentmondásokat észleli és társadalmilag elfogadott szabályok mentén, a beszédpartnerrel együttműködve oldja fel.</p> <p>B6. Tanulási források felhasználása: a diák a megtanult, elsajátított ismereteket, a</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			szakmacsoport legismertebb, legnépszerűbb szakképesítéseiről.	<p>tanulás során felhasznált tapasztalatokat, a fejlesztett képességeket, készségeket a tanulás céljának megfelelően, a tanulás konkrét kontextusában, illetve attól eltérő tanulási és hétköznapi helyzetekben kipróbálja, alkalmazza, gyakorolja, a tanulás eredményeit nézetei alapján értelmezi.</p> <p>C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció</p> <p>Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p>
5/4. részmodul	Látható a világ	7 óra	Az építészet szakmacsoport negyedik részmoduljában a szakmacsoporttal történő ismerkedés keretében a diákok az építészethez, az építőipari tevékenységhez kapcsolódó, alkalmazást elősegítő feladatokkal dolgoznak. Ennek keretében komplex gyakorlatot végeznek a festő, mázoló és tapétázó szakképesítéshez kapcsolódóan, miközben az	<p>A2. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása:</p> <p>ismeri a verbális és nem verbális kommunikáció alapvető sajátosságait, a kettő közötti ellentmondásokat észleli és társadalmilag elfogadott szabályok mentén, a beszédpartnerrel együttműködve oldja fel.</p> <p>A3. Olvasás, írott szöveg megértése:</p> <p>különböző írott szövegeket értően olvas: tömören, saját szavaival összefoglalja az olvasottak lényegét és kérdéseket fogalmaz meg a szöveggel</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			informatikai tudásuk is fejlődik. A részmodulban csoporton belüli és kívüli együttműködés kompetenciája, illetve az egymásra figyelés is erősödik. Végül a modul zárása és értékelése következik.	<p>kapcsolatban.</p> <p>B6. Tanulási források felhasználása: a diák a megtanult, elsajátított ismereteket, a tanulás során felhasznált tapasztalatokat, a fejlesztett képességeket, készségeket a tanulás céljának megfelelően, a tanulás konkrét kontextusában, illetve attól eltérő tanulási és hétköznapi helyzetekben kipróbálja, alkalmazza, gyakorolja, a tanulás eredményeit nézetei alapján értelmezi.</p> <p>C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p>
6. Modul	Faipar	28 óra (18 óra tantermi, 10 óra iskolán kívüli)		
6/1. részmodul	A sokoldalú faipar	7 óra, ebből 2 óra tantermi, 5 óra iskolán kívüli (munkahelyi megfigyelés)	A részmodul elsődleges célja az, hogy alakuljon ki elképzelés a diákokban arról, hogy milyen szakmák tartoznak a szakmacsoportba és a	A2. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása: ismeri a verbális és nem verbális kommunikáció alapvető sajátosságait, a kettő közötti ellentmondásokat észleli és társadalmilag

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			szakmacsoport legjellemzőbb szakmáján – az asztalos szakma tevékenységein keresztül ismerkednek meg a szakmacsoporthoz tartozó szakmák egy részével és tájékozódnak a szakmára jellemző munkaeszközökről. A diákok megfogalmazzák meg saját maguk számára, hogy a szakma mely elemei vonzóak számukra és melyek nem.	elfogadott szabályok mentén, a beszédpartnerrel együttműködve oldja fel. C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.
6/2. részmodul	Kerék, hordó, hegedű, játék vagy asztal?	7 óra, ebből 2 óra tantermi, 5 óra iskolán kívüli (munkahelyi megfigyelés)	A faipar szakmacsoporthoz tartozó szakmákkal történő ismerkedés a szakmacsoportban használt jellemző gépek, eszközök megismerésével folytatódik. A cél, hogy alakuljon ki elképzelés a diákokban arról, hogy milyen alapvető elvárások fogalmazódnak meg a szakmacsoporthoz tartozó szakmákat végzők iránt és fogalmazzák meg saját maguk számára, hogy ez mennyire illeszkedik saját jellemzőnek vélt tulajdonságaikhoz.	B4. Tanulási források keresése: a diák felkutatja a tanulási céljai eléréséhez szükséges és lehetséges forrásokat, azok között tudatosan válogat, a számára lényeges forrásokat kiemeli, elemzi és értékeli. B6. Tanulási források felhasználása: a diák a megtanult, elsajátított ismereteket, a tanulás során felhasznált tapasztalatokat, a fejlesztett képességeket, készségeket a tanulás céljának megfelelően, a tanulás konkrét kontextusában, illetve attól eltérő tanulási és hétköznapi helyzetekben kipróbálja, alkalmazza, gyakorolja, a tanulás eredményeit nézetei alapján értelmezi. C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.
6/3. részmodul	Poháralátétet, kulcstartót, szalvétatartót tessék!	7 óra	Az asztalos szakma munkatevékenységeinek részletesebb megismerése és a szakmacsoport jellegzetes munkaanyagával, a fa jellemzőivel történő ismerkedés történik e részmodulban. A szakmacsoport jellegzetes munkatevékenységeihez kapcsolódó anyagokkal történő feladatvégzés és ennek összekapcsolása kreatív kézműves tevékenység áll e részmodul középpontjában, elősegítve a személyes tapasztalatszerzést és a megalapozottabb véleményalkotást.	<p>C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció</p> <p>Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p> <p>E 2. Az életpályával és a munkavállalással, az adott munka végzésével kapcsolatos információk feltérképezése és hatékony alkalmazása</p> <p>A munkatevékenység során felmerülő új helyzeteket problémaként értelmezi, azok megoldásában a tanult algoritmusokat hatékonyan alkalmazza, egyéni és társas probléma-megoldási folyamatokban vesz részt.</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
6/4. részmodul	Ez gyerekjáték?	7 óra	Az általános műveltség növelése a fához kapcsolható szólás-mondásokon keresztül. A faipari szakmacsoporthoz tartozó ismeretek ismételése (szakmák, tevékenységek, termékek, szerszámok és munkaeszközök) rejtvények és feladatlapok formájában. A kádár szakma részletes megismerése. A termékgyártás alapmozzanatait és a vállalkozás ismereteit mozgósító szimulációs játék is szerepel a részmodulban.	<p>C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció</p> <p>Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p> <p>D 5. Saját életpálya-építési folyamatok megértése, változtatások kezdeményezése</p> <p>A célok megfogalmazása során felismeri saját késztetéseinek és vágyainak szerepét, a cél-állítás folyamatának jelentőségét az életpálya-építésben.</p> <p>E 2. Az életpályával és a munkavállalással, az adott munka végzésével kapcsolatos információk feltérképezése és hatékony alkalmazása</p> <p>A munkatevékenység során felmerülő új helyzeteket problémaként értelmezi, azok megoldásában a tanult algoritmusokat hatékonyan alkalmazza, egyéni és társas probléma-megoldási folyamatokban vesz részt.</p>
7. Modul	Gépészet	28 óra (18 óra tantermi, 10 óra iskolán kívüli)		

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
7/1. részmodul	A gép az ember segítője	7 óra, ebből 2 óra tantermi, 5 óra iskolán kívüli (munkahelyi megfigyelés)	A gépészet szakmacsoporthoz tartozó szakmákkal történő ismerkedés első részmoduljaként feladata az általános tájékozódás biztosítása. Cél, hogy kialakuljon egy elképzelés a diákokban arról, hogy milyen alapvető elvárások fogalmazódnak meg a szakmacsoporthoz tartozó szakmákat végzők iránt. Megtörténik a szakmacsoporttal kapcsolatos érdeklődés vizsgálata. Mint minden modul első részmodulja, öt óra munkahelyi megfigyelést tartalmaz.	<p>B4. Tanulási források keresése: a diák felkutatja a tanulási céljai eléréséhez szükséges és lehetséges forrásokat, azok között tudatosan válogat, a számára lényeges forrásokat kiemeli, elemzi és értékeli.</p> <p>E 2. Az életpályával és a munkavállalással, az adott munka végzésével kapcsolatos információk feltérképezése és hatékony alkalmazása A munkafolyamatban utasításokat értelmez, követ, másokat végighallgat és a betöltött szerepnek megfelelő kommunikációs formákat alkalmazza. Tevékenységében a minőség érdekében felelősséget vállal, hatékonyan és körültekintően szervezi a munkáját, melynek során másokkal együttműködik, esetlegesen eltérő érzelmeiket, szándékaikat észleli, és ennek tudatában cselekszik.</p>
7/2. részmodul	A technika fejlődése	7 óra, ebből 2 óra tantermi, 5 óra iskolán kívüli (munkahelyi megfigyelés)	A gépészet szakmacsoporthoz tartozó szakmákkal történő ismerkedés során egy szerteágazó szakma – a lakatos kerül a figyelem középpontjába valamint egy keresett szakma: a víz- és központi fűtés szerelő. A részmodul célja, hogy alakuljon ki egy elképzelés a diákokban arról, hogy milyen alapvető elvárások fogalmazódnak meg a	<p>B4. Tanulási források keresése: a diák felkutatja a tanulási céljai eléréséhez szükséges és lehetséges forrásokat, azok között tudatosan válogat, a számára lényeges forrásokat kiemeli, elemzi és értékeli.</p> <p>C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			szakmacsoporthoz tartozó szakmákat végzők iránt.	<p>asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p> <p>E 2. Az életpályával és a munkavállalással, az adott munka végzésével kapcsolatos információk feltérképezése és hatékony alkalmazása</p> <p>A munkafolyamatban utasításokat értelmez, követ, másokat végighallgat és a betöltött szerepnek megfelelő kommunikációs formákat alkalmazza. Tevékenységében a minőség érdekében felelősséget vállal, hatékonyan és körültekintően szervezi a munkáját, melynek során másokkal együttműködik, esetlegesen eltérő érzelmeiket, szándékaikat észleli, és ennek tudatában cselekszik. A munkatevékenység során felmerülő új helyzeteket problémaként értelmezi, azok megoldásában a tanult algoritmusokat hatékonyan alkalmazza, egyéni és társas probléma-megoldási folyamatokban vesz részt.</p>
7/3. részmodul	Fent és lent	7 óra	A felvonószerelő szakma megismerése, és álláskeresés is szerepel a részmodulban. A szakmacsoport jellegzetes munkatevékenységeihez kapcsolódó anyagokkal történő feladatvégzés és ennek összekapcsolása. A kreatív	<p>B6. Tanulási források felhasználása:</p> <p>a diák a megtanult, elsajátított ismereteket, a tanulás során felhasznált tapasztalatokat, a fejlesztett képességeket, készségeket a tanulás céljának megfelelően, a tanulás konkrét kontextusában, illetve attól eltérő tanulási és hétköznapi helyzetekben kipróbálja, alkalmazza, gyakorolja, a tanulás eredményeit nézetei alapján</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			<p>kézműves tevékenység áll a középpontban, elősegítve a személyes tapasztalatszerzést és a megalapozottabb véleményalkotást. A diákok szélforgót és gyertyatartót készítenek. A tevékenységek segítik annak tudatosítását, hogy e szakmacsoporton belül, mely szakmák keltik fel érdeklődésüket. A részmodul támogatja a gazdaság és társadalom összefüggéseinek megértését is.</p>	<p>értelmezi.</p> <p>C 1. Pozitív énkép kialakítása és fenntartása Azonosítja erősségeit és fejlesztendő területeit, érdeklődési köreit és a kedvelt, számára motiváló tevékenységeket, s ezek alapján pozitív énképet és önértékelést alakít ki és tart fenn, amely támogatja szakmai kiteljesedését, magabiztos fellépését.</p> <p>E 2. Az életpályával és a munkavállalással, az adott munka végzésével kapcsolatos információk feltérképezése és hatékony alkalmazása A munkafolyamatban utasításokat értelmez, követ, másokat végighallgat és a betöltött szerepnek megfelelő kommunikációs formákat alkalmazza. Tevékenységében a minőség érdekében felelősséget vállal, hatékonyan és körültekintően szervezi a munkáját, melynek során másokkal együttműködik, esetlegesen eltérő érzelmeiket, szándékaikat észleli, és ennek tudatában cselekszik. A munkatevékenység során felmerülő új helyzeteket problémaként értelmezi, azok megoldásában a tanult algoritmusokat hatékonyan alkalmazza, egyéni és társas probléma-megoldási folyamatokban vesz részt.</p>
7/4. részmodul	Tour de France	7 óra	<p>A szakmacsoporton belül a kerékpárszerelő szakma kerül a figyelem középpontjába és az ehhez kapcsolható, közművelődési ismeretek: a</p>	<p>B6. Tanulási források felhasználása: a diák a megtanult, elsajátított ismereteket, a tanulás során felhasznált tapasztalatokat, a fejlesztett képességeket, készségeket a tanulás céljának megfelelően, a tanulás konkrét</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			<p>Tour de France története és jellemzői. A feladat során a célzott információkeresés és lényegkiemelés kompetenciája került előtérbe az IKT alkalmazásával. A gyakorlatban, saját élményen keresztül megismert munkafolyamatok segítenek megismerni saját képességeket és azok összeállítását a szakmacsoport jellemző elvárásaival.</p>	<p>kontextusában, illetve attól eltérő tanulási és hétköznapi helyzetekben kipróbálja, alkalmazza, gyakorolja, a tanulás eredményeit nézetei alapján értelmezi.</p> <p>C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció</p> <p>Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p> <p>D 5. Saját életpálya-építési folyamatok megértése, változtatások kezdeményezése</p> <p>A célok megfogalmazása során felismeri saját késztetéseinek és vágyainak szerepét, a cél-állítás folyamatának jelentőségét az életpálya-építésben.</p>
8. Modul	Informatika	28 óra (18 óra tantermi, 10 óra iskolán kívüli)		
8/1. részmodul	Letöltés indul	7 óra, ebből 2 óra tantermi, 5 óra iskolán kívüli (munkahelyi megfigyelés)	Az informatika szakmacsoport első részmoduljának célja, hogy a diákok általános ismerete bővüljön az informatika területhez tartozó szakmákról, az azokhoz kapcsolódó	B 6. Tanulási források felhasználása: a diák a megtanult, elsajátított ismereteket, a tanulás során felhasznált tapasztalatokat, a fejlesztett képességeket, készségeket a tanulás céljának megfelelően, a tanulás konkrét kontextusában, illetve attól eltérő tanulási és

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			elvárásokról, illetve saját jellemzőik és preferenciáik tudatosítása is megtörténik.	<p>hétköznapi helyzetekben kipróbálja, alkalmazza, gyakorolja, a tanulás eredményeit nézetei alapján értelmezi.</p> <p>C 1. Pozitív énkép kialakítása és fenntartása Azonosítja erősségeit és fejlesztendő területeit, érdeklődési köreit és a kedvelt, számára motiváló tevékenységeket, s ezek alapján pozitív énképet és önértékelést alakít ki és tart fenn, amely támogatja szakmai kiteljesedését, magabiztos fellépését.</p> <p>C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p>
8/2. részmodul	Kattints rá!	7 óra, ebből 2 óra tantermi, 5 óra iskolán kívüli (munkahelyi megfigyelés)	Az informatika szakmacsoporthoz tartozó szakmákkal történő ismerkedés, a számítógép-kezelő, operátor szakma munkatevékenységeinek, munkakörülményeinek, illetve pályakövetelményeinek feltérképezése szakmabemutató	<p>A3. Olvasás, írott szöveg megértése: különböző írott szövegeket értően olvas: tömören, saját szavaival összefoglalja az olvasottak lényegét és kérdéseket fogalmaz meg a szöveggel kapcsolatban.</p> <p>B6. Tanulási források felhasználása: a diák a megtanult, elsajátított ismereteket, a tanulás során felhasznált tapasztalatokat, a fejlesztett képességeket, készségeket a tanulás</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			film megtekintése és a hozzá kapcsolódó feladatlap segítségével. A diákok megismerkednek továbbá a szakmacsoport jellemző szakszavaival és számítástechnikai eszközök elnevezéseivel. Mint a legtöbb modulban, itt is számos feladat járul hozzá az IKT fejlesztéséhez is.	<p>céljának megfelelően, a tanulás konkrét kontextusában, illetve attól eltérő tanulási és hétköznapi helyzetekben kipróbálja, alkalmazza, gyakorolja, a tanulás eredményeit nézetei alapján értelmezi.</p> <p>C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció</p> <p>Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p>
8/3. részmodul	Szörfölj a világhálón!	7 óra	Az informatika szakmacsoport szakmáihoz kapcsolódó elvárások tisztázása és a jellemző munkakörülményekkel, feladatokkal, tevékenységekkel való ismerkedés kerül a részmodul fókuszába, mint az információszerzés és, - keresés, adatbevitel, szövegszerkesztés, tervezőmunka. A diákok megismerkednek a számítógép és a világháló történetével is.	<p>D 4. A magánéletben és a munka világában betöltött szerepek változó jellegének megértése</p> <p>Az életpálya során betöltött szerepek változó voltát felismerve képes rugalmasan alkalmazkodni a változó elvárásokhoz. Az eltérő szerepek eltérő elvárásait kritikai gondolkodással szemléli és a szokásostól eltérő szerepeket betöltő személyeket előítélet-mentesen kezeli.</p> <p>E 2. Az életpályával és a munkavállalással, az adott munka végzésével kapcsolatos információk feltérképezése és hatékony alkalmazása</p> <p>A munkafolyamatban utasításokat értelmez,</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				<p>követ, másokat végighallgat és a betöltött szerepnek megfelelő kommunikációs formákat alkalmazza. Tevékenységében a minőség érdekében felelősséget vállal, hatékonyan és körültekintően szervezi a munkáját, melynek során másokkal együttműködik, esetlegesen eltérő érzelmeiket, szándékaikat észleli, és ennek tudatában cselekszik. A munkatevékenység során felmerülő új helyzeteket problémaként értelmezi, azok megoldásában a tanult algoritmusokat hatékonyan alkalmazza, egyéni és társas probléma-megoldási folyamatokban vesz részt.</p>
8/4. részmodul	Mentés másként	7 óra	<p>A negyedik részmodul célja az informatika szakmacsoportról szerzett ismeretek és gyakorlati tapasztalatok bővítése. Ennek során kialakul egy elképzelés a diákokban arról, hogy milyen alapvető elvárások fogalmazódnak meg a szakmacsoporthoz tartozó szakmákat végzőkkel szemben, és személyesen megtapasztalják a számítógéppel végzett tevékenységeket (adatok és információk gyűjtése, kiemelése és feldolgozása).</p>	<p>A2. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása: ismeri a verbális és nem verbális kommunikáció alapvető sajátosságait, a kettő közötti ellentmondásokat észleli és társadalmilag elfogadott szabályok mentén, a beszédpartnerrel együttműködve oldja fel.</p> <p>C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				részt.
9. Modul	Kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció	28 óra (18 óra tantermi, 10 óra iskolán kívüli)		
9/1. részmodul	Segíthetek valamiben?	7 óra, ebből 2 óra tantermi, 5 óra iskolán kívüli (munkahelyi megfigyelés)	A kereskedelmi szakmacsoporthoz tartozó szakmákkal történő ismerkedés kezdődik ebben a részmodulban. Cél, hogy alakuljon ki egy elképzelés a diákokban arról, hogy milyen alapvető elvárások fogalmazódnak meg a szakmacsoporthoz tartozó szakmákat végzők iránt. Ezen kívül a diák fogalmazza meg saját maga számára, hogy a szakmacsoport mely elemei vonzóak számára és melyek nem. Az információ-keresés, információ-szerzés tevékenységei kiemelt szerepet kapnak a részmodulban.	<p>C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció</p> <p>Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p> <p>E 2. Az életpályával és a munkavállalással, az adott munka végzésével kapcsolatos információk feltérképezése és hatékony alkalmazása</p> <p>A munkafolyamatban utasításokat értelmez, követ, másokat végighallgat és a betöltött szerepnek megfelelő kommunikációs formákat alkalmazza. Tevékenységében a minőség érdekében felelősséget vállal, hatékonyan és körültekintően szervezi a munkáját, melynek során másokkal együttműködik, esetlegesen eltérő érzelmeiket, szándékaikat észleli, és ennek tudatában cselekszik.</p>
9/2.	Reklamációt nem	7 óra, ebből 2 óra	A kereskedelem- marketing	A2. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése,

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
részmodul	fogadunk el!	tantermi, 5 óra iskolán kívüli (munkahelyi megfigyelés)	szakmacsoporthoz tartozó szakmákkal történő ismerekedés. Alakuljon ki egy elképzelés a diákokban arról, hogymilyen alapvető elvárások fogalmazódnak meg a szakmacsoporthoz tartozó szakmákat végzők iránt. Ezen kívül a diák fogalmazza meg saját maga számára, hogy milyen elemei vonzóak számára és melyek nem. A kereskedő szakma körüljárása népszerű filmrészletek segítségével.	értelmezése és alkotása: ismeri a verbális és nem verbális kommunikáció alapvető sajátosságait, a kettő közötti ellentmondásokat észleli és társadalmilag elfogadott szabályok mentén, a beszédpartnerrel együttműködve oldja fel. C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.
9/3. részmodul	Aki a virágot szereti...	7 óra	A szakmacsoport művelőivel szemben támasztott követelmények körüljárása és a saját viszonyulás megfogalmazása. A szakmacsoport jellegzetes munkatevékenységeihez kapcsolódó anyagokkal történő feladatvégzés és ennek összekapcsolása. A kreatív kézműves tevékenység áll e részmodul középpontjában (díszcsomagolás készítése,	C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt. E 2. Az életpályával és a munkavállalással, az

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			szárazvirág kompozíció készítése, decoupage technika alkalmazása, papírvirág készítése) elősegítve a személyes tapasztalatszerzést és a megalapozottabb véleményalkotást.	<p>adott munka végzésével kapcsolatos információk feltérképezése és hatékony alkalmazása</p> <p>A munkafolyamatban utasításokat értelmez, követ, másokat végighallgat és a betöltött szerepnek megfelelő kommunikációs formákat alkalmazza. Tevékenységében a minőség érdekében felelősséget vállal, hatékonyan és körültekintően szervezi a munkáját, melynek során másokkal együttműködik, esetlegesen eltérő érzelmeiket, szándékaikat észleli, és ennek tudatában cselekszik. A munkatevékenység során felmerülő új helyzeteket problémaként értelmezi, azok megoldásában a tanult algoritmusokat hatékonyan alkalmazza, egyéni és társas probléma-megoldási folyamatokban vesz részt.</p>
9/4. részmodul	Állók rendelkezésére!	7 óra	A szakmacsoport jellegzetes munkatevékenységeihez kapcsolódó ismeretek állnak a középpontjában e részmodulnak és az ehhez kapcsolható jellemző pszichológiai folyamatok (kategorizáció, sztereotipizálás). A jellemző vevőtípusok azonosítása és annak alapján szerepjáték. A valóság és látszat elkülönítésének gyakorlása is cél a részmodulban. Szimulációs játék: papírpohár gyártás és	<p>C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció</p> <p>Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p> <p>E 1. Az életpálya-építést és munkavállalói célokat támogató egész életen át tartó tanulás</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			értékesítés.	<p>Felismeri a környezetében kínálkozó tanulási lehetőségeket, ezeket kiaknázza és összhangban a felismert munkaerő-piaci változásokkal folyamatos önfel fejlesztésre törekszik saját személyes céljaihoz illesztve, felismerve az egész életen át tartó tanulás nélkülözhetetlen voltát. A célok elérése útjában álló akadályok elhárítására kreatív megoldásokat talál.</p> <p>E 2. Az életpályával és a munkavállalással, az adott munka végzésével kapcsolatos információk feltérképezése és hatékony alkalmazása</p> <p>A munkafolyamatban utasításokat értelmez, követ, másokat végighallgat és a betöltött szerepnek megfelelő kommunikációs formákat alkalmazza. Tevékenységében a minőség érdekében felelősséget vállal, hatékonyan és körültekintően szervezi a munkáját, melynek során másokkal együttműködik, esetlegesen eltérő érzelmeiket, szándékaikat észleli, és ennek tudatában cselekszik. A munkatevékenység során felmerülő új helyzeteket problémaként értelmezi, azok megoldásában a tanult algoritmusokat hatékonyan alkalmazza, egyéni és társas probléma-megoldási folyamatokban vesz részt.</p>
10. Modul	Könnyűipar	28 óra (18 óra tantermi, 10 óra iskolán kívüli)		
10/1.	Foltozd meg!	7 óra, ebből 2 óra	A könnyűipar	A2. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése,

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
részmodul		tantermi, 5 óra iskolán kívüli (munkahelyi megfigyelés)	szakmacsoporthoz tartozó szakmákkal történő ismerekedés. A részmodul célja, hogy kialakuljon egy kép a diákokban arról, hogy milyen alapvető elvárások fogalmazódnak meg a szakmacsoporthoz tartozó szakmákat végzők iránt. Saját érdeklődés azonosítása a szakmacsoportba tartozó szakmák iránt. Az ötórányi munkahelyi megfigyelés során alkalom nyílik közvetlen tapasztalatok szerzésére a szakmacsoporttal kapcsolatban.	<p>értelmezése és alkotása: ismeri a verbális és nem verbális kommunikáció alapvető sajátosságait, a kettő közötti ellentmondásokat észleli és társadalmilag elfogadott szabályok mentén, a beszédpartnerrel együttműködve oldja fel.</p> <p>C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p> <p>D 5. Saját életpálya-építési folyamatok megértése, változtatások kezdeményezése A célok megfogalmazása során felismeri saját késztetéseinek és vágyainak szerepét, a cél-állítás folyamatának jelentőségét az életpálya-építésben. Az életpályát, mint a változások folyamatát értelmezi, melynek során a célokat és a megvalósításukhoz vezető utakat a tapasztalat hatására módosítja, előrelátással és a tervezés folyamatainak tudatos alkalmazásával kezdeményezi a változásokat.</p>
10/2.	Rongyos zsák	7 óra, ebből 2 óra	A könnyűipar	C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
részmodul		tantermi, 5 óra iskolán kívüli (munkahelyi megfigyelés)	szakmacsoporthoz tartozó szakmákkal történő ismerkedés (varrónő). Alakuljon ki egy elképzelés a diákokban arról, hogy milyen alapvető elvárások fogalmazódnak meg a szakmacsoporthoz tartozó szakmákat végzők iránt. Ezen kívül a diák fogalmazza meg saját maga számára, hogy milyen elemei vonzóak számára és melyek nem. A részmodulban lehetőség van az öltözködésre vonatkozó illemszabályok megismerésére, illetve a divat történetébe való rövid bepillantásra is. Az ötórányi munkahelyi megfigyelés során alkalom nyílik közvetlen tapasztalatok szerzésére a szakmacsoporttal kapcsolatban.	<p>interakció</p> <p>Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p> <p>E 2. Az életpályával és a munkavállalással, az adott munka végzésével kapcsolatos információk feltérképezése és hatékony alkalmazása</p> <p>A munkafolyamatban utasításokat értelmez, követ, másokat végighallgat és a betöltött szerepnek megfelelő kommunikációs formákat alkalmazza. Tevékenységében a minőség érdekében felelősséget vállal, hatékonyan és körültekintően szervezi a munkáját, melynek során másokkal együttműködik, esetlegesen eltérő érzelmeiket, szándékaikat észleli, és ennek tudatában cselekszik</p>
10/3. részmodul	Bőrbarát	7 óra	A szakmacsoportból két konkrét szakma (bőrtárgykészítő, kelmefestő) és a jellegzetes anyagok megismerése IKT bevonásával, illetve a szakmacsoport jellegzetes munkatevékenységeihez	<p>C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció</p> <p>Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			<p>kapcsolódó anyagokkal történő kreatív kézműves tevékenység áll a középpontjában (batikolás, bőrzacsó, bőrkarkötő, szövés, nemezlabda készítés) e részmodulnak, elősegítve a személyes tapasztalatszerzést és a megalapozottabb véleményalkotást.</p>	<p>asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p> <p>E 1. Az életpálya-építést és munkavállalói célokat támogató egész életen át tartó tanulás</p> <p>Felismeri a környezetében kínálkozó tanulási lehetőségeket, ezeket kiaknázza és összhangban a felismert munkaerő-piaci változásokkal folyamatos önfejlesztésre törekszik saját személyes céljaihoz illesztve, felismerve az egész életen át tartó tanulás nélkülözhetetlen voltát. A célok elérése útjában álló akadályok elhárítására kreatív megoldásokat talál.</p> <p>E 2. Az életpályával és a munkavállalással, az adott munka végzésével kapcsolatos információk feltérképezése és hatékony alkalmazása</p> <p>A munkafolyamatban utasításokat értelmez, követ, másokat végighallgat és a betöltött szerepnek megfelelő kommunikációs formákat alkalmazza. Tevékenységében a minőség érdekében felelősséget vállal, hatékonyan és körültekintően szervezi a munkáját, melynek során másokkal együttműködik, esetlegesen eltérő érzelmeiket, szándékaikat észleli, és ennek tudatában cselekszik. A munkatevékenység során felmerülő új helyzeteket problémaként értelmezi, azok megoldásában a tanult algoritmusokat</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				hatékonyan alkalmazza, egyéni és társas probléma-megoldási folyamatokban vesz részt.
10/4. részmodul	Színezd újra!	7 óra	Szakmajellemzők internetes keresése és a saját tapasztalatok tudatosítása alapján alakuljon ki egy elképzelés a diákokban arról, hogy milyen alapvető elvárások fogalmazódnak meg a szakmacsoporthoz tartozó szakmákat végzők iránt. Ezen kívül a diákok fogalmazzák meg saját maguk számára, hogy a szakmacsoport mely elemei vonzóak számukra és melyek nem. Szerepjáték keretében az élethelyzet és a személyes jellemzők szerepének tudatosítása is történik ebben a részmodulban.	<p>C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció</p> <p>Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p> <p>D 4. A magánéletben és a munka világában betöltött szerepek változó jellegének megértése</p> <p>Az életpálya során betöltött szerepek változó voltát felismerve képes rugalmasan alkalmazkodni a változó elvárásokhoz. Az eltérő szerepek eltérő elvárásait kritikai gondolkodással szemléli és a szokásostól eltérő szerepeket betöltő személyeket előítélet-mentesen kezeli.</p> <p>D 5. Saját életpálya-építési folyamatok megértése, változtatások kezdeményezése</p> <p>A célok megfogalmazása során felismeri saját késztetéseinek és vágyainak szerepét, a cél-állítás folyamatának jelentőségét az életpálya-építésben. Az életpályát, mint a változások folyamatát értelmezi, melynek során a célokat és a megvalósításukhoz vezető utakat a tapasztalat</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				hatására módosítja, előrelátással és a tervezés folyamatainak tudatos alkalmazásával kezdeményezi a változásokat.
11. Modul	Környezetvédelem-vízgazdálkodás	28 óra (18 óra tantermi, 10 óra iskolán kívüli)		
11/1. részmodul	Csökkenő erőforrásaink	7 óra, ebből 2 óra tantermi, 5 óra iskolán kívüli (munkahelyi megfigyelés)	A környezetvédelem-vízgazdálkodás szakmacsoport első részmoduljában a szakmacsoporttal történő ismerkedés keretében ráhangolódás történik a környezetvédelmi alapproblémákra és –kérdésekre. Megtörténik a szakmacsoport iránt mutatott érdeklődés felmérése; a diákok foglalkoznak a környezeti erőforrások meghatározásával, az erőforrásokkal való gazdálkodás fontosságával. Az ötórányi munkahelyi megfigyelés során alkalom nyílik közvetlen tapasztalatok szerzésére a szakmacsoporttal kapcsolatban.	<p>A 5. Vizuális, képi kommunikáció: széleskörűen ismert, társadalmilag elfogadott képi jelrendszereket értelmez. Írott szövegben ábrákat, képeket, táblázatokat értelmez, az általa írott szöveget saját ábrákkal, képekkel, táblázatokkal egészíti ki.</p> <p>E 2. Az életpályával és a munkavállalással, az adott munka végzésével kapcsolatos információk feltérképezése és hatékony alkalmazása A munkafolyamatban utasításokat értelmez, követ, másokat végighallgat és a betöltött szerepnek megfelelő kommunikációs formákat alkalmazza. Tevékenységében a minőség érdekében felelősséget vállal, hatékonyan és körültekintően szervezi a munkáját, melynek során másokkal együttműködik, esetlegesen eltérő érzelmeiket, szándékaikat észleli, és ennek tudatában cselekszik. A munkatevékenység során felmerülő új helyzeteket problémaként értelmezi, azok megoldásában a tanult algoritmusokat hatékonyan alkalmazza, egyéni és társas probléma-megoldási folyamatokban vesz részt.</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
11/2. részmodul	Környezet-véd-ő?	7 óra, ebből 2 óra tantermi, 5 óra iskolán kívüli (munkahelyi megfigyelés)	A környezetvédelem-vízgazdálkodás szakmacsoport második részmoduljában a szakmacsoporttal történő mélyebb ismeretek megszerzése, a kapcsolódó szakképesítések beazonosítása és a szakmák tartalmának megismerése történik. Az ötórányi munkahelyi megfigyelés során alkalom nyílik közvetlen tapasztalatok szerzésére a szakmacsoporttal kapcsolatban.	<p>A3. Olvasás, írott szöveg megértése: különböző írott szövegeket értően olvas: tömören, saját szavaival összefoglalja az olvasottak lényegét és kérdéseket fogalmaz meg a szöveggel kapcsolatban.</p> <p>B6. Tanulási források felhasználása: a diák a megtanult, elsajátított ismereteket, a tanulás során felhasznált tapasztalatokat, a fejlesztett képességeket, készségeket a tanulás céljának megfelelően, a tanulás konkrét kontextusában, illetve attól eltérő tanulási és hétköznapi helyzetekben kipróbálja, alkalmazza, gyakorolja, a tanulás eredményeit nézetei alapján értelmezi.</p>
11/3. részmodul	Szemét vagy hulladék?	7 óra	A környezetvédelem-vízgazdálkodás szakmacsoport harmadik részmoduljában hulladéktani alapismereteinek elsajátítása, a szelektív hulladékgyűjtés fontosságának felismerése, a helyes hulladékgyűjtés lépései, a hulladékgyűjtés különféle módjai és a hulladékgazdálkodáshoz kapcsolódó szakképesítésekről való tájékozódás kerül feldolgozásra.	<p>A3 Olvasás, írott szöveg megértése: különböző írott szövegeket értően olvas: tömören, saját szavaival összefoglalja az olvasottak lényegét és kérdéseket fogalmaz meg a szöveggel kapcsolatban</p> <p>B4. Tanulási források keresése: a diák felkutatja a tanulási céljai eléréséhez szükséges és lehetséges forrásokat, azok között tudatosan válogat, a számára lényeges forrásokat kiemeli, elemzi és értékeli</p> <p>E 2. Az életpályával és a munkavállalással, az adott munka végzésével kapcsolatos információk feltérképezése és hatékony alkalmazása</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				<p>A munkafolyamatban utasításokat értelmez, követ, másokat végighallgat és a betöltött szerepnek megfelelő kommunikációs formákat alkalmazza. Tevékenységében a minőség érdekében felelősséget vállal, hatékonyan és körültekintően szervezi a munkáját, melynek során másokkal együttműködik, esetlegesen eltérő érzelmeiket, szándékaikat észleli, és ennek tudatában cselekszik. A munkatevékenység során felmerülő új helyzeteket problémaként értelmezi, azok megoldásában a tanult algoritmusokat hatékonyan alkalmazza, egyéni és társas probléma-megoldási folyamatokban vesz részt.</p>
11/4. részmodul	Csak egy Földünk van!	7 óra	<p>A környezetvédelem-vízgazdálkodás szakmacsoport negyedik részmoduljában a környezet védelmére helyeződik a hangsúly. A részmodulban az eddig elsajátított ismeretek gyakorlati alkalmazására is sor kerül a diákok által választott tevékenység keretében.</p>	<p>A3. Olvasás, írott szöveg megértése: különböző írott szövegeket értően olvas: tömören, saját szavaival összefoglalja az olvasottak lényegét és kérdéseket fogalmaz meg a szöveggel kapcsolatban.</p> <p>B 6. Tanulási források felhasználása: a diák a megtanult, elsajátított ismereteket, a tanulás során felhasznált tapasztalatokat, a fejlesztett képességeket, készségeket a tanulás céljának megfelelően, a tanulás konkrét kontextusában, illetve attól eltérő tanulási és hétköznapi helyzetekben kipróbálja, alkalmazza, gyakorolja, a tanulás eredményeit nézetei alapján értelmezi.</p> <p>E 3. A munka, a társadalom és a gazdaság kapcsolatának megértése</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				Saját tevékenységei és a társadalmi folyamatok közötti kapcsolatot, párhuzamokat észlelve fogalmazza meg saját értékrendszerében az etikus magatartás, a csapatban végzett, minőségi munka valamint az egyéni és társadalmi jól-lét közötti összefüggéseket.
12. Modul	Közgazdaság	28 óra (18 óra tantermi, 10 óra iskolán kívüli)		
12/1. részmodul	Gazdálkodj okosan!	7 óra, ebből 2 óra tantermi, 5 óra iskolán kívüli (munkahelyi megfigyelés)	A közgazdaságtan szakmacsoport első részmoduljának célja, hogy a diákok általános ismerete bővüljön a területhez tartozó szakmákról, az azokhoz kapcsolódó elvárásokról, illetve a résztvevők ráhangolása a gazdasági, piaci gondolkodásra.	<p>A2. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása:</p> <p>ismeri a verbális és nem verbális kommunikáció alapvető sajátosságait, a kettő közötti ellentmondásokat észleli és társadalmilag elfogadott szabályok mentén, a beszédpartnerrel együttműködve oldja fel.</p> <p>C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció</p> <p>Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p> <p>D 1. A munkalehetőség keresésével, megtartásával és megteremtésével kapcsolatos</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				<p>kompetenciák</p> <p>Ismeri és alkalmazza álláskeresési technikákat, melynek során a munkavállalással kapcsolatos dokumentumok beszerzését és kezelését adekvátan megvalósítja. Ismeri az információkeresés és- szerzés módjait, hiányzó információt azonosít.</p>
12/2. részmodul	Egyik zsebből a másikba	7 óra, ebből 2 óra tantermi, 5 óra iskolán kívüli (munkahelyi megfigyelés)	A közgazdaságtan szakmacsoporthoz tartozó szakmákkal történő ismerkedés, négy szakma munkatevékenységeinek, munkakörülményeinek, illetve pályakövetelményeinek feltérképezése. A számokkal, az adatokkal való munka és az adminisztrációs tevékenység megtapasztaltatása. A részmodulban a diákok megismerkednek továbbá különböző pénznemekkel.	<p>A2. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása:</p> <p>ismeri a verbális és nem verbális kommunikáció alapvető sajátosságait, a kettő közötti ellentmondásokat észleli és társadalmilag elfogadott szabályok mentén, a beszédpartnerrel együttműködve oldja fel.</p> <p>A3. Olvasás, írott szöveg megértése:</p> <p>különböző írott szövegeket értően olvas: tömören, saját szavaival összefoglalja az olvasottak lényegét és kérdéseket fogalmaz meg a szöveggel kapcsolatban.</p> <p>D 5. Saját életpálya-építési folyamatok megértése, változtatások kezdeményezése</p> <p>A célok megfogalmazása során felismeri saját késztetéseinek és vágyainak szerepét, a cél-állítás folyamatának jelentőségét az életpálya-építésben. Az életpályát, mint a változások folyamatát értelmezi, melynek során a célokat és a megvalósításukhoz vezető utakat a tapasztalat hatására módosítja, előrelátással és a tervezés folyamatainak tudatos alkalmazásával</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				<p>kezdeményezi a változásokat.</p> <p>E 2. Az életpályával és a munkavállalással, az adott munka végzésével kapcsolatos információk feltérképezése és hatékony alkalmazása</p> <p>A munkafolyamatban utasításokat értelmez, követ, másokat végighallgat és a betöltött szerepnek megfelelő kommunikációs formákat alkalmazza. Tevékenységében a minőség érdekében felelősséget vállal, hatékonyan és körültekintően szervezi a munkáját, melynek során másokkal együttműködik, esetlegesen eltérő érzelmeiket, szándékaikat észleli, és ennek tudatában cselekszik. A munkatevékenység során felmerülő új helyzeteket problémaként értelmezi, azok megoldásában a tanult algoritmusokat hatékonyan alkalmazza, egyéni és társas probléma-megoldási folyamatokban vesz részt.</p>
12/3. részmodul	A pénz beszél	7 óra	A szakmacsoport jellegzetes munkaeszközeivel történő ismerkedést szolgálja ez a részmodul. A kreatív, kézműves tevékenység, a saját használati eszközök készítése segíti a közgazdaságtan szakmacsoportba tartozó szakmákról szerzett ismeretek bővítését, mélyítését. A részmodul lehetőséget ad továbbá az általános ügyintézés	<p>A1. A kommunikáció, mint társadalmi érintkezési forma:</p> <p>a mindennapi élethelyzetekben felismeri a kommunikációs helyzeteket, szándékokat, ezek társas törvényszerűségeit hatékonyan alkalmazza.</p> <p>C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció</p> <p>Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			<p>elemeinek gyakorlására is, így például sor kerül postai nyomtatványok kitöltésére is.</p>	<p>asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p> <p>E 2. Az életpályával és a munkavállalással, az adott munka végzésével kapcsolatos információk feltérképezése és hatékony alkalmazása</p> <p>A munkafolyamatban utasításokat értelmez, követ, másokat végighallgat és a betöltött szerepnek megfelelő kommunikációs formákat alkalmazza. Tevékenységében a minőség érdekében felelősséget vállal, hatékonyan és körültekintően szervezi a munkáját, melynek során másokkal együttműködik, esetlegesen eltérő érzelmeiket, szándékaikat észleli, és ennek tudatában cselekszik. A munkatevékenység során felmerülő új helyzeteket problémaként értelmezi, azok megoldásában a tanult algoritmusokat hatékonyan alkalmazza, egyéni és társas probléma-megoldási folyamatokban vesz részt.</p>
12/4. részmodul	Addig nyújtózkodj, ameddig a takaród ér!	7 óra	<p>A közgazdaságtan szakmacsoportról szerzett ismeretek, tapasztalatok bővítése. Alakuljon ki egy elképzelés a diákokban arról, hogy milyen alapvető elvárások fogalmazódnak meg a szakmacsoporthoz tartozó</p>	<p>A2. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása:</p> <p>ismeri a verbális és nem verbális kommunikáció alapvető sajátosságait, a kettő közötti ellentmondásokat észleli és társadalmilag elfogadott szabályok mentén, a beszédpartnerrel együttműködve oldja fel.</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			<p>szakmákat végzőkkel szemben és fogalmazza meg saját maga számára, hogy milyen elemei vonzóak számára és melyek nem. A részmodul a közgazdaság területéhez kapcsolódó szakmákról való információnyújtáson túl életviteli ismeretek átadására is törekszik, a felnőtt lét szerepeire való felkészüléshez is támpontot kíván adni a tanulóknak, mint leendő családfenntartóknak.</p> <p>Szituációs játék keretében a diákok megtapasztalják az ügyintézői munka sajátosságait.</p>	<p>C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció</p> <p>Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p> <p>D 5. Saját életpálya-építési folyamatok megértése, változtatások kezdeményezése</p> <p>A célok megfogalmazása során felismeri saját késztetéseinek és vágyainak szerepét, a cél-állítás folyamatának jelentőségét az életpálya-építésben. Az életpályát, mint a változások folyamatát értelmezi, melynek során a célokat és a megvalósításukhoz vezető utakat a tapasztalat hatására módosítja, előrelátással és a tervezés folyamatainak tudatos alkalmazásával kezdeményezi a változásokat.</p> <p>E 2. Az életpályával és a munkavállalással, az adott munka végzésével kapcsolatos információk feltérképezése és hatékony alkalmazása</p> <p>A munkafolyamatban utasításokat értelmez, követ, másokat végighallgat és a betöltött szerepnek megfelelő kommunikációs formákat alkalmazza. Tevékenységében a minőség</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				érdekében felelősséget vállal, hatékonyan és körültekintően szervezi a munkáját.
13. Modul	Közlekedés	28 óra (18 óra tantermi, 10 óra iskolán kívüli)		
13/1. részmodul	Földön, vízen, levegőben...	7 óra, ebből 2 óra tantermi, 5 óra iskolán kívüli (munkahelyi megfigyelés)	A közlekedés szakmacsoport első részmoduljában a szakmacsoporttal történő ismerkedés keretében a jármű és közlekedési eszköz különbségéről, a szakmacsoportba tartozó szakképesítésekről és a közlekedés szakmacsoport iránti érdeklődés felméréssel foglalkoznak a diákok. A részmodulhoz tartozik ebben az esetben is az öt óra munkahelyi megfigyelés.	<p>A3. Olvasás, írott szöveg megértése: különböző írott szövegeket értően olvas: tömören, saját szavaival összefoglalja az olvasottak lényegét és kérdéseket fogalmaz meg a szöveggel kapcsolatban.</p> <p>B 6. Tanulási források felhasználása: a diák a megtanult, elsajátított ismereteket, a tanulás során felhasznált tapasztalatokat, a fejlesztett képességeket, készségeket a tanulás céljának megfelelően, a tanulás konkrét kontextusában, illetve attól eltérő tanulási és hétköznapi helyzetekben kipróbálja, alkalmazza, gyakorolja, a tanulás eredményeit nézetei alapján értelmezi.</p>
13/2. részmodul	Törnek az autók? Megjavítjuk!	7 óra, ebből 2 óra tantermi, 5 óra iskolán kívüli (munkahelyi megfigyelés)	A közlekedés szakmacsoport második részmoduljában a szakmacsoporttal történő ismerkedés keretében az autótípusokról, a közlekedés szakmacsoportba tartozó szerelő jellegű szakképesítésekről és részletesebben az autószerelő szakmáról beszélgetnek a diákok.	<p>A3. Olvasás, írott szöveg megértése: különböző írott szövegeket értően olvas: tömören, saját szavaival összefoglalja az olvasottak lényegét és kérdéseket fogalmaz meg a szöveggel kapcsolatban.</p> <p>E 2. Az életpályával és a munkavállalással, az adott munka végzésével kapcsolatos információk feltérképezése és hatékony alkalmazása</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				A munkafolyamatban utasításokat értelmez, követ, másokat végighallgat és a betöltött szerepnek megfelelő kommunikációs formákat alkalmazza. Tevékenységében a minőség érdekében felelősséget vállal, hatékonyan és körültekintően szervezi a munkáját, melynek során másokkal együttműködik, esetlegesen eltérő érzelmeiket, szándékaikat észleli, és ennek tudatában cselekszik. A munkatevékenység során felmerülő új helyzeteket problémaként értelmezi, azok megoldásában a tanult algoritmusokat hatékonyan alkalmazza, egyéni és társas probléma-megoldási folyamatokban vesz részt.
13/3. részmodul	Közlekedj balesetmentesen!	7 óra	A közlekedés szakmacsoport harmadik részmoduljában a biztonságos közlekedés, a közúti szabályok témakörökön keresztül kerülnek közelebb a diákok a szakmacsoporthoz. Feldolgozásra kerül a forgalomirányítás, a légi közlekedés, a KRESZ. A diákok megismerkednek az online vasúti és autóbusz menetrendek használatával, és gyakorolják is azt.	<p>A3 Olvasás, írott szöveg megértése: különböző írott szövegeket értően olvas: tömören, saját szavaival összefoglalja az olvasottak lényegét és kérdéseket fogalmaz meg a szöveggel kapcsolatban</p> <p>C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				<p>E 2. Az életpályával és a munkavállalással, az adott munka végzésével kapcsolatos információk feltérképezése és hatékony alkalmazása</p> <p>A munkafolyamatban utasításokat értelmez, követ, másokat végighallgat és a betöltött szerepnek megfelelő kommunikációs formákat alkalmazza. Tevékenységében a minőség érdekében felelősséget vállal, hatékonyan és körültekintően szervezi a munkáját, melynek során másokkal együttműködik, esetlegesen eltérő érzelmeiket, szándékaikat észleli, és ennek tudatában cselekszik. A munkatevékenység során felmerülő új helyzeteket problémaként értelmezi, azok megoldásában a tanult algoritmusokat hatékonyan alkalmazza, egyéni és társas probléma-megoldási folyamatokban vesz részt.</p>
13/4. részmodul	Verseny van!	7 óra	A közlekedés szakmacsoportot feldolgozó modul negyedik részmoduljában a diákok az internetes útvonaltervezés funkcióival és működésével ismerkednek. Emellett egy közlekedési eszközökkel kapcsolatos játékot készítenek, ahol alkalmazni kell előzetes ismereteiket, illetve információt kell gyűjteni.	<p>A3 Olvasás, írott szöveg megértése: különböző írott szövegeket értően olvas: tömören, saját szavaival összefoglalja az olvasottak lényegét és kérdéseket fogalmaz meg a szöveggel kapcsolatban</p> <p>C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.
14. Modul	Mezőgazdaság	28 óra (18 óra tantermi, 10 óra iskolán kívüli)		
14/1. részmodul	Mitől szép?	7 óra, ebből 2 óra tantermi, 5 óra iskolán kívüli (munkahelyi megfigyelés)	A mezőgazdasági szakmacsoporthoz tartozó szakmákkal történő ismerkedés. A részmodul fő célja, hogy alakuljon ki egy kép a diákokban arról, hogy milyen alapvető elvárások fogalmazódnak meg a szakmacsoporthoz tartozó szakmákat végzők iránt. Megtörténik az érdeklődés vizsgálata a szakmacsoporthoz tartozó szakmákkal kapcsolatban. Szó esik a szakmacsoportra jellemző munkaeszközökről, a lehetséges baleseti forrásokról.	<p>C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció</p> <p>Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p> <p>E 2. Az életpályával és a munkavállalással, az adott munka végzésével kapcsolatos információk feltérképezése és hatékony alkalmazása</p> <p>A munkafolyamatban utasításokat értelmez, követ, másokat végighallgat és a betöltött szerepnek megfelelő kommunikációs formákat alkalmazza. Tevékenységében a minőség érdekében felelősséget vállal, hatékonyan és körültekintően szervezi a munkáját, melynek során másokkal együttműködik, esetlegesen eltérő</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				<p>érzelmeiket, szándékaikat észleli, és ennek tudatában cselekszik. A munkatevékenység során felmerülő új helyzeteket problémaként értelmezi, azok megoldásában a tanult algoritmusokat hatékonyan alkalmazza, egyéni és társas probléma-megoldási folyamatokban vesz részt.</p> <p>E 3. A munka, a társadalom és a gazdaság kapcsolatának megértése</p> <p>Saját tevékenységei és a társadalmi folyamatok közötti kapcsolatot, párhuzamokat észlelve fogalmazza meg saját értékrendszerében az etikus magatartás, a csapatban végzett, minőségi munka valamint az egyéni és társadalmi jól-lét közötti összefüggéseket.</p>
14/2. részmodul	Miből lesz?	7 óra, ebből 2 óra tantermi, 5 óra iskolán kívüli (munkahelyi megfigyelés)	<p>A mezőgazdasági szakmacsoporthoz tartozó szakmákkal történő ismerkedés a munkahelyi megfigyelés tevékenység során. Cél, hogy alakuljon ki egy elképzelés a diákokban arról, hogy milyen alapvető elvárások fogalmazódnak meg a szakmacsoporthoz tartozó szakmákat végzők iránt.</p> <p>Tartalmazza a részmodul a növények szaporításáról készült szakmai film megtekintését hang nélkül és a lényeges fordulatok azonosítását,</p>	<p>A2. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása:</p> <p>ismeri a verbális és nem verbális kommunikáció alapvető sajátosságait, a kettő közötti ellentmondásokat észleli és társadalmilag elfogadott szabályok mentén, a beszédpartnerrel együttműködve oldja fel.</p> <p>E 2. Az életpályával és a munkavállalással, az adott munka végzésével kapcsolatos információk feltérképezése és hatékony alkalmazása</p> <p>A munkafolyamatban utasításokat értelmez, követ, másokat végighallgat és a betöltött szerepek megfelelő kommunikációs formákat alkalmazza. Tevékenységében a minőség</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			valamint a zöldségek, gyümölcsök és gyógynövények előnyös tulajdonságainak azonosítását, mellyel hozzájárul az egészséges életvitelhez.	érdekében felelősséget vállal, hatékonyan és körültekintően szervezi a munkáját, melynek során másokkal együttműködik, esetlegesen eltérő érzelmeiket, szándékaikat észleli, és ennek tudatában cselekszik. A munkatevékenység során felmerülő új helyzeteket problémaként értelmezi, azok megoldásában a tanult algoritmusokat hatékonyan alkalmazza, egyéni és társas probléma-megoldási folyamatokban vesz részt.
14/3. részmodul	Ujjé a...!	7 óra	Reflektálás egy parkban szerzett élményekre és benyomásokra, virágágyak típusainak azonosítása valamint az állattartási módok megismerése szerepel a részmodul feladatai között. A szakmacsoport jellegzetes munkatevékenységeihez kapcsolódó anyagokkal történő feladatvégzés és ennek összekapcsolása kreatív kézműves tevékenységgel (cserépdíszítés, magvetés) segítik elő a személyes tapasztalatszerzést és a megalapozottabb véleményalkotást.	<p>C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció</p> <p>Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p> <p>D 5. Saját életpálya-építési folyamatok megértése, változtatások kezdeményezése</p> <p>A célok megfogalmazása során felismeri saját késztetéseinek és vágyainak szerepét, a cél-állítási folyamatának jelentőségét az életpálya-építésben. Az életpályát, mint a változások folyamatát értelmezi, melynek során a célokat és a megvalósításukhoz vezető utakat a tapasztalat hatására módosítja, előrelátással és a tervezés folyamatainak tudatos alkalmazásával</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				<p>kezdeményezi a változásokat.</p> <p>E 3. A munka, a társadalom és a gazdaság kapcsolatának megértése</p> <p>Saját tevékenységei és a társadalmi folyamatok közötti kapcsolatot, párhuzamokat észlelve fogalmazza meg saját értékrendszerében az etikus magatartás, a csapatban végzett, minőségi munka valamint az egyéni és társadalmi jól-lét közötti összefüggéseket.</p>
14/4. részmodul	Tervezz!	7 óra	<p>Grafitti módszerével reflektálás a megismert kertészeti munkákra, képzelt riport keretében reflektálás arra, hogy milyen alapvető elvárások fogalmazódnak meg a szakmacsoporthoz tartozó szakmákat végzők iránt. Ezen kívül a diákok fogalmazzák meg saját maguk számára, hogy a szakmacsoport milyen elemei vonzóak számukra és melyek nem. Kreatív tevékenység keretében egy gazdaság megtervezésének folyamatát vizik végig a diákok többféle szempont figyelembe vételével.</p>	<p>C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció</p> <p>Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p> <p>D 2. Az életpálya fejlődését támogató döntéshozatal</p> <p>Alternatív utakat azonosít céljai eléréséhez, melyek közül azok előnyeinek és hátrányainak mérlegelésével választ. Az életpálya-építést a választások sorozataként értelmezi. Választásainak következményeit önmagára és másokra figyelembe veszi a döntéshozatali folyamatban és saját értékeit tiszteletben tartó, és</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				saját céljait támogató döntéseket hoz.
15. Modul	Művészet, közművelődés, kommunikáció	28 óra (18 óra tantermi, 10 óra iskolán kívüli)		
14/1. részmodul	A művészbejáró nyitva	7 óra, ebből 2 óra tantermi, 5 óra iskolán kívüli (munkahelyi megfigyelés)	A művészetek, közművelődés, kommunikáció szakmacsoporthoz tartozó szakmákkal történő ismerkedés, az általános tájékozódás biztosítása az első részmodul feladata. Saját élmények alapján alakuljon ki elképzelés a diákokban arról, hogy milyen tevékenységeket végeznek a szakmacsoporthoz tartozó foglalkozások végzői, fogalmazzák meg saját viszonyulásukat e szakmacsoportra jellemző tevékenységek iránt megtörténik az érdeklődés felmérése a szakmacsoporttal kapcsolatban.	<p>C 1. Pozitív énkép kialakítása és fenntartása Azonosítja erősségeit és fejlesztendő területeit, érdeklődési köreit és a kedvelt, számára motiváló tevékenységeket, s ezek alapján pozitív énképet és önértékelést alakít ki és tart fenn, amely támogatja szakmai kiteljesedését, magabiztos fellépését.</p> <p>C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p> <p>E 2. Az életpályával és a munkavállalással, az adott munka végzésével kapcsolatos információk feltérképezése és hatékony alkalmazása A munkafolyamatban utasításokat értelmez, követ, másokat végighallgat és a betöltött szerepnek megfelelő kommunikációs formákat alkalmazza. Tevékenységében a minőség</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				<p>érdekében felelősséget vállal, hatékonyan és körültekintően szervezi a munkáját, melynek során másokkal együttműködik, esetlegesen eltérő érzelmeiket, szándékaikat észleli, és ennek tudatában cselekszik. A munkatevékenység során felmerülő új helyzeteket problémaként értelmezi, azok megoldásában a tanult algoritmusokat hatékonyan alkalmazza, egyéni és társas probléma-megoldási folyamatokban vesz részt.</p>
15/2. részmodul	A színpalak mögött	7 óra, ebből 2 óra tantermi, 5 óra iskolán kívüli (munkahelyi megfigyelés)	<p>A szakmacsoportról szerzett ismeretek, tapasztalatok bővítése. Alakuljon ki egy elképzelés a diákokban arról, hogy milyen alapvető elvárások fogalmazódnak meg a szakmacsoporthoz tartozó szakmákat végzőkkel szemben és fogalmazza meg saját maga számára, hogy milyen elemei vonzóak számára és melyek nem. A szimbólumokkal történő önkifejezés segítése címerpajzs rajzolásával. Párkereső játék révén általános műveltség bővítése is szerepel a részmodulban.</p>	<p>A2. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása: ismeri a verbális és nem verbális kommunikáció alapvető sajátosságait, a kettő közötti ellentmondásokat észleli és társadalmilag elfogadott szabályok mentén, a beszédpartnerrel együttműködve oldja fel.</p> <p>A 5. Vizuális, képi kommunikáció: széleskörűen ismert, társadalmilag elfogadott képi jelrendszereket értelmez. Írott szövegben ábrákat, képeket, táblázatokat értelmez, az általa írott szöveget saját ábrákkal, képekkel, táblázatokkal egészíti ki.</p> <p>C 1. Pozitív énkép kialakítása és fenntartása Azonosítja erősségeit és fejlesztendő területeit, érdeklődési köreit és a kedvelt, számára motiváló tevékenységeket, s ezek alapján pozitív énképet és önértékelést alakít ki és tart fenn, amely támogatja szakmai kiteljesedését, magabiztos fellépését.</p>
15/3.	Mesterségem	7 óra	A kézműves szakmákban	E 1. Az életpálya-építést és munkavállalói

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
részmodul	címere		<p>alkalmazott eljárásokkal, tevékenységekkel, anyagokkal való ismerkedés kerül a részmodul fókuszába, a gipsszel, rafiával, textillel végzett munka. A kreatív, kézműves tevékenység végzése támogatja a kézműves szakmákhoz kapcsolódó feladatkörök mélyebb, alaposabb megismerését. Olyan szakmánál ahol az ilyen személyes jellegű, tevékenységközpontú megközelítés nem lehetséges, filmek megtekintése és feldolgozása révén törekszünk a szakma megismertetésére.</p>	<p>célokat támogató egész életen át tartó tanulás Felismeri a környezetében kínálkozó tanulási lehetőségeket, ezeket kiaknázza és összhangban a felismert munkaerő-piaci változásokkal folyamatos önfel fejlesztésre törekszik saját személyes céljaihoz illesztve, felismerve az egész életen át tartó tanulás nélkülözhetetlen voltát. A célok elérése útjában álló akadályok elhárítására kreatív megoldásokat talál.</p> <p>E 2. Az életpályával és a munkavállalással, az adott munka végzésével kapcsolatos információk feltérképezése és hatékony alkalmazása A munkafolyamatban utasításokat értelmez, követ, másokat végighallgat és a betöltött szerepnek megfelelő kommunikációs formákat alkalmazza. Tevékenységében a minőség érdekében felelősséget vállal, hatékonyan és körültekintően szervezi a munkáját, melynek során másokkal együttműködik, esetlegesen eltérő érzelmeiket, szándékaikat észleli, és ennek tudatában cselekszik. A munkatevékenység során felmerülő új helyzeteket problémaként értelmezi, azok megoldásában a tanult algoritmusokat hatékonyan alkalmazza, egyéni és társas probléma-megoldási folyamatokban vesz részt.</p> <p>E 3. A munka, a társadalom és a gazdaság kapcsolatának megértése Saját tevékenységei és a társadalmi folyamatok közötti kapcsolatot, párhuzamokat észlelve</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				fogalmazza meg saját értékrendszerében az etikus magatartás, a csapatban végzett, minőségi munka valamint az egyéni és társadalmi jól-lét közötti összefüggéseket.
15/4. részmodul	Fejezd ki magad!	7 óra	A művészetek, közművelődés, kommunikáció szakmacsoportához tartozó szakmákkal történő ismerkedés, a közlő és a befogadó szerepkörének megtapasztaltatása valósul meg a gyakorlatok során. A szituációs gyakorlatok, a kommunikációs teszt kitöltése, a szóbeli megnyilvánulásokat támogató feladatok a saját kommunikációs stílus és a szereplés okozta stresszel történő megküzdés megtapasztalását teszi lehetővé.	<p>A2. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása:</p> <p>ismeri a verbális és nem verbális kommunikáció alapvető sajátosságait, a kettő közötti ellentmondásokat észleli és társadalmilag elfogadott szabályok mentén, a beszédpartnerrel együttműködve oldja fel.</p> <p>C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció</p> <p>Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p> <p>D 3. A magánélet és a munka közötti egyensúly fenntartása</p> <p>Az egészséges életvitel szempontjait érvényesítve tart egyensúlyt a magánélet és a munkahelyi szerepek között, felismerve ezen szerepek egymást kiegészítő voltát. Az életpálya során dinamikusan változó szerepek rugalmas</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				alkalmazkodást igényelnek, s ha e szerepek mégis ütköznek, hatékony megoldásokat, stresszkezelési technikákat alkalmaz.
16. Modul	Nyomdaipar	28 óra (18 óra tantermi, 10 óra iskolán kívüli)		
16/1. részmodul	A szó elszáll, az írás megmarad	7 óra, ebből 2 óra tantermi, 5 óra iskolán kívüli (munkahelyi megfigyelés)	A nyomdaipar szakmacsoport első részmoduljában a szakmacsoporttal történő ismerkedés keretében a nyomdaipar jellegzetes termékeivel, a szakmacsoportban használt jellegzetes gépekkel és a használt szakkifejezésekkel ismerkednek a diákok tárgyak, fényképek és kártyapárosítás révén. Megtörténik a szakmacsoporttal kapcsolatos érdeklődés felmérése is a részmodulban.	<p>C 1. Pozitív énkép kialakítása és fenntartása Azonosítja erősségeit és fejlesztendő területeit, érdeklődési köreit és a kedvelt, számára motiváló tevékenységeket, s ezek alapján pozitív énképet és önértékelést alakít ki és tart fenn, amely támogatja szakmai kiteljesedését, magabiztos fellépését.</p> <p>C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p> <p>E 2. Az életpályával és a munkavállalással, az adott munka végzésével kapcsolatos információk feltérképezése és hatékony alkalmazása A munkafolyamatban utasításokat értelmez, követ, másokat végighallgat és a betöltött</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				szerepnek megfelelő kommunikációs formákat alkalmazza. Tevékenységében a minőség érdekében felelősséget vállal, hatékonyan és körültekintően szervezi a munkáját, melynek során másokkal együttműködik, esetlegesen eltérő érzelmeiket, szándékaikat észleli, és ennek tudatában cselekszik. A munkatevékenység során felmerülő új helyzeteket problémaként értelmezi, azok megoldásában a tanult algoritmusokat hatékonyan alkalmazza, egyéni és társas probléma-megoldási folyamatokban vesz részt.
16/2. részmodul	Lapozzunk tovább!	7 óra, ebből 2 óra tantermi, 5 óra iskolán kívüli (munkahelyi megfigyelés)	A nyomdaipar szakmacsoporthoz tartozó szakmákkal történő ismerkedés, a kötészet szakma munkatevékenységeinek megismerése saját élmény révén a csoportmunka keretében. A könyvkötő munkakörülményeinek, illetve pályakövetelményeinek feltérképezése szakmabemutató film megtekintése és a hozzá kapcsolódó feladatlap révén.	<p>C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció</p> <p>Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p> <p>D 5. Saját életpálya-építési folyamatok megértése, változtatások kezdeményezése</p> <p>A célok megfogalmazása során felismeri saját késztetéseinek és vágyainak szerepét, a cél-állítás folyamatának jelentőségét az életpálya-építésben. Az életpályát, mint a változások folyamatát értelmezi, melynek során a célokat és a megvalósításukhoz vezető utakat a tapasztalat</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				<p>hatására módosítja, előrelátással és a tervezés folyamatainak tudatos alkalmazásával kezdeményezi a változásokat.</p> <p>E 2. Az életpályával és a munkavállalással, az adott munka végzésével kapcsolatos információk feltérképezése és hatékony alkalmazása</p> <p>A munkafolyamatban utasításokat értelmez, követ, másokat végighallgat és a betöltött szerepnek megfelelő kommunikációs formákat alkalmazza. Tevékenységében a minőség érdekében felelősséget vállal, hatékonyan és körültekintően szervezi a munkáját, melynek során másokkal együttműködik, esetlegesen eltérő érzelmeiket, szándékaikat észleli, és ennek tudatában cselekszik. A munkatevékenység során felmerülő új helyzeteket problémaként értelmezi, azok megoldásában a tanult algoritmusokat hatékonyan alkalmazza, egyéni és társas probléma-megoldási folyamatokban vesz részt.</p>
16/3. részmodul	Tedd színesebbé a világot!	7 óra	A nyomdaipar területén alkalmazott eljárásokkal, tevékenységekkel, anyagokkal való ismerkedés kerül a részmodul fókuszába, mint a színkeverés, a nyomdaipari papírtermékek (telefonregiszter és térbeli képeslap) elkészítése. A kreatív, kézműves tevékenység végzése támogatja	<p>C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció</p> <p>Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			a nyomdaipari szakmákhoz kapcsolódó feladatkörök mélyebb, alaposabb megismerését.	<p>részt.</p> <p>E 2. Az életpályával és a munkavállalással, az adott munka végzésével kapcsolatos információk feltérképezése és hatékony alkalmazása</p> <p>A munkafolyamatban utasításokat értelmez, követ, másokat végighallgat és a betöltött szerepnek megfelelő kommunikációs formákat alkalmazza. Tevékenységében a minőség érdekében felelősséget vállal, hatékonyan és körültekintően szervezi a munkáját, melynek során másokkal együttműködik, esetlegesen eltérő érzelmeiket, szándékaikat észleli, és ennek tudatában cselekszik. A munkatevékenység során felmerülő új helyzeteket problémaként értelmezi, azok megoldásában a tanult algoritmusokat hatékonyan alkalmazza, egyéni és társas probléma-megoldási folyamatokban vesz részt.</p> <p>E 3. A munka, a társadalom és a gazdaság kapcsolatának megértése</p> <p>Saját tevékenységei és a társadalmi folyamatok közötti kapcsolatot, párhuzamokat észlelve fogalmazza meg saját értékrendszerében az etikus magatartás, a csapatban végzett, minőségi munka valamint az egyéni és társadalmi jól-lét közötti összefüggéseket.</p>
16/4. részmodul	Betűvetők nyomában	7 óra	A nyomdaipar szakmacsoportához tartozó szakmákkal történő ismerkedés,	B6. Tanulási források felhasználása: a diák a megtanult, elsajátított ismereteket, a tanulás során felhasznált tapasztalatokat, a

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			<p>a nyomdai betűszedő, szövegszerkesztő, kiadványszerkesztő szakma munkatevékenységeinek, munkakörülményeinek, illetve pályakövetelményeinek feltérképezése. A gyakorlati tapasztalatszerzés keretében a diákok csoportja által választott műfajban újság szerkesztése.</p>	<p>fejlesztett képességeket, készségeket a tanulás céljának megfelelően, a tanulás konkrét kontextusában, illetve attól eltérő tanulási és hétköznapi helyzetekben kipróbálja, alkalmazza, gyakorolja, a tanulás eredményeit nézetei alapján értelmezi.</p> <p>C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció</p> <p>Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p> <p>E 2. Az életpályával és a munkavállalással, az adott munka végzésével kapcsolatos információk feltérképezése és hatékony alkalmazása</p> <p>A munkafolyamatban utasításokat értelmez, követ, másokat végighallgat és a betöltött szerepnek megfelelő kommunikációs formákat alkalmazza. Tevékenységében a minőség érdekében felelősséget vállal, hatékonyan és körültekintően szervezi a munkáját, melynek során másokkal együttműködik, esetlegesen eltérő érzelmeiket, szándékaikat észleli, és ennek tudatában cselekszik. A munkatevékenység során</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				felmerülő új helyzeteket problémaként értelmezi, azok megoldásában a tanult algoritmusokat hatékonyan alkalmazza, egyéni és társas probléma-megoldási folyamatokban vesz részt.
17. Modul	Oktatás	28 óra (18 óra tantermi, 10 óra iskolán kívüli)		
17/1. részmodul	Vigyázz rám!	7 óra, ebből 2 óra tantermi, 5 óra iskolán kívüli (munkahelyi megfigyelés)	A részmodulban az oktatás szakmacsoporthoz tartozó szakmák számbavétele, az oktatási rendszer megismerése történik, a saját pozitív élmények felidézése révén pozitív attitűd kialakítására történő törekvés valósul meg. Az érdeklődési kérdőív kitöltése révén alakuljon ki egy elképzelés a diákokban arról, hogy milyen alapvető viszonyulásaik vannak a szakmacsoporthoz és a szakmacsoporthoz tartozó egyes szakmákhoz.	<p>C 1. Pozitív énkép kialakítása és fenntartása Azonosítja erősségeit és fejlesztendő területeit, érdeklődési köreit és a kedvelt, számára motiváló tevékenységeket, s ezek alapján pozitív énképet és önértékelést alakít ki és tart fenn, amely támogatja szakmai kiteljesedését, magabiztos fellépését.</p> <p>C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p>
17/2. részmodul	A sorsom a kezében van	7 óra, ebből 2 óra tantermi, 5 óra iskolán kívüli (munkahelyi megfigyelés)	Az oktatás szakmacsoporthoz tartozó szakmákkal történő ismerkedés folytatása tágabb körben. Cél, hogy kialakuljon egy elképzelés a diákokban	A3 Olvasás, írott szöveg megértése: különböző írott szövegeket értően olvas: tömören, saját szavaival összefoglalja az olvasottak lényegét és kérdéseket fogalmaz meg a szöveggel

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			arról, hogy milyen alapvető elvárások fogalmazódnak meg a szakmacsoporthoz tartozó szakmákat végzők iránt és fogalmazzák meg saját maguk számára, hogy szakmacsoport milyen elemei vonzóak számukra és melyek nem. A tájékozódást a szakmacsoporthoz tartozó szakmákat bemutató filmrészletek feldolgozása segíti.	<p>kapcsolatban</p> <p>C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció</p> <p>Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p> <p>D 4. A magánéletben és a munka világában betöltött szerepek változó jellegének megértése</p> <p>Az életpálya során betöltött szerepek változó voltát felismerve képes rugalmasan alkalmazkodni a változó elvárásokhoz. Az eltérő szerepek eltérő elvárásait kritikai gondolkodással szemléli és a szokásostól eltérő szerepeket betöltő személyeket előítélet-mentesen kezeli.</p>
17/3. részmodul	Számíthatok rád?	7 óra	A részmodulban folytatódik az oktatás szakmacsoporthoz tartozó szakmákkal történő ismerkedés, és sor kerül olyan manuális tevékenységekre, melyek gyakran előfordulnak ebben a szakmacsoportban, hiszen az intézmények díszítése, dekorálása is hozzá tartozik	<p>C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció</p> <p>Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			<p>ezekhez a munkakörökhöz. Szükséges ezért a gyakorlati készségek megismerése, fejlesztése, kialakítása. Ebben a részmodulban megismerkedhetnek a diákok pl. a só-liszt gyurma tárgyak készítésével, papírhajtogatással és puzzle készítéssel többek között.</p>	<p>csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p> <p>E 2. Az életpályával és a munkavállalással, az adott munka végzésével kapcsolatos információk feltérképezése és hatékony alkalmazása</p> <p>A munkafolyamatban utasításokat értelmez, követ, másokat végighallgat és a betöltött szerepnek megfelelő kommunikációs formákat alkalmazza. Tevékenységében a minőség érdekében felelősséget vállal, hatékonyan és körültekintően szervezi a munkáját, melynek során másokkal együttműködik, esetlegesen eltérő érzelmeiket, szándékaikat észleli, és ennek tudatában cselekszik. A munkatevékenység során felmerülő új helyzeteket problémaként értelmezi, azok megoldásában a tanult algoritmusokat hatékonyan alkalmazza, egyéni és társas probléma-megoldási folyamatokban vesz részt.</p>
17/4. részmodul	A segítő kéz	7 óra	<p>Az oktatás szakmacsoporthoz tartozó szakmákkal történő ismerkedés. Alakuljon ki egy elképzelés a diákokban arról, hogy milyen alapvető elvárásokkal fogalmazódnak meg a szakmacsoporthoz tartozó szakmákat végzők iránt. „Óvoda/bölcsőde-alapítás” illetve egy képzeletbeli állásinterjú keretében történik az</p>	<p>B6. Tanulási források felhasználása:</p> <p>a diák a megtanult, elsajátított ismereteket, a tanulás során felhasznált tapasztalatokat, a fejlesztett képességeket, készségeket a tanulás céljának megfelelően, a tanulás konkrét kontextusában, illetve attól eltérő tanulási és hétköznapi helyzetekben kipróbálja, alkalmazza, gyakorolja, a tanulás eredményeit nézetei alapján értelmezi.</p> <p>C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			eddig elsajátítottak átismétlése. Az egyes életkorok jellemzőinek tudatosítása és ehhez illeszkedő nyári tábori programok kialakítása különböző életkorúak számára, előadássorozat témáinak meghatározása.	<p>interakció</p> <p>Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p> <p>D 2. Az életpálya fejlődését támogató döntéshozatal</p> <p>Alternatív utakat azonosít céljai eléréséhez, melyek közül azok előnyeinek és hátrányainak mérlegelésével választ. Az életpálya-építést a választások sorozataként értelmezi. Választásainak következményeit önmagára és másokra figyelembe veszi a döntéshozatali folyamatban és saját értékeit tiszteletben tartó, és saját céljait támogató döntéseket hoz.</p>
18. Modul	Szociális szolgáltatások	28 óra (18 óra tantermi, 10 óra iskolán kívüli)		
18/1. részmodul	Segítő gondoskodás	7 óra, ebből 2 óra tantermi, 5 óra iskolán kívüli (munkahelyi megfigyelés)	A szociális szolgáltatások szakmacsoport első részmoduljának célja, hogy a diákok általános ismerete bővüljön a területhez tartozó szakmákról, az azokhoz	<p>C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció</p> <p>Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			<p>kapcsolódó elvárásokról, illetve saját jellemzőik és preferenciáik tudatosítása is megtörténik. A diákok összegyűjtik az ebben a szakmacsoportban tevékenykedő személyek legfontosabb jellemzőit.</p>	<p>asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p> <p>E 2. Az életpályával és a munkavállalással, az adott munka végzésével kapcsolatos információk feltérképezése és hatékony alkalmazása</p> <p>A munkafolyamatban utasításokat értelmez, követ, másokat végighallgat és a betöltött szerepnek megfelelő kommunikációs formákat alkalmazza. Tevékenységében a minőség érdekében felelősséget vállal, hatékonyan és körültekintően szervezi a munkáját, melynek során másokkal együttműködik, esetlegesen eltérő érzelmeiket, szándékaikat észleli, és ennek tudatában cselekszik. A munkatevékenység során felmerülő új helyzeteket problémaként értelmezi, azok megoldásában a tanult algoritmusokat hatékonyan alkalmazza, egyéni és társas probléma-megoldási folyamatokban vesz részt.</p>
18/2. részmodul	Kezeskedem érted	7 óra, ebből 2 óra tantermi, 5 óra iskolán kívüli (munkahelyi megfigyelés)	<p>A szociális szolgáltatások szakmacsoportához tartozó szakmákkal történő ismerkedés, a jelnyelvi tolmács szakma saját élményű megtapasztaltatása. Az információk egyszerűsített, könnyített formában való átadásának gyakoroltatása kerül</p>	<p>A2. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása:</p> <p>ismeri a verbális és nem verbális kommunikáció alapvető sajátosságait, a kettő közötti ellentmondásokat észleli és társadalmilag elfogadott szabályok mentén, a beszédpartnerrel együttműködve oldja fel.</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			a részmodul fókuszába, illetve lehetőségük van a diákoknak piktogram készítésére.	<p>A 5. Vizuális, képi kommunikáció: széleskörűen ismert, társadalmilag elfogadott képi jelrendszereket értelmez. Írott szövegben ábrákat, képeket, táblázatokat értelmez, az általa írott szöveget saját ábrákkal, képekkel, táblázatokkal egészíti ki.</p> <p>C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p>
18/3. részmodul	A játék öröme	7 óra	A szociális szolgáltatások szakmacsoport gyermekekkel foglalkozó szakmáihoz kapcsolódó munkakörülményekkel, feladatokkal, tevékenységekkel ismerkedés kerül a részmodul fókuszába, mint a gyermekgondozás, a gyermekek testi-lelki ápolása (etetés, tisztába tevés, játékvezetés, testnevelés). A kreatív, kézműves tevékenység végzése	<p>C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p> <p>E 2. Az életpályával és a munkavállalással, az</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			támogatja a gyermekgondozó szakmához kapcsolódó feladatkörök mélyebb, alaposabb megismerését.	<p>adott munka végzésével kapcsolatos információk feltérképezése és hatékony alkalmazása</p> <p>A munkafolyamatban utasításokat értelmez, követ, másokat végighallgat és a betöltött szerepnek megfelelő kommunikációs formákat alkalmazza. Tevékenységében a minőség érdekében felelősséget vállal, hatékonyan és körültekintően szervezi a munkáját, melynek során másokkal együttműködik, esetlegesen eltérő érzelmeiket, szándékaikat észleli, és ennek tudatában cselekszik. A munkatevékenység során felmerülő új helyzeteket problémaként értelmezi, azok megoldásában a tanult algoritmusokat hatékonyan alkalmazza, egyéni és társas probléma-megoldási folyamatokban vesz részt.</p> <p>E 3. A munka, a társadalom és a gazdaság kapcsolatának megértése</p> <p>Saját tevékenységei és a társadalmi folyamatok közötti kapcsolatot, párhuzamokat észlelve fogalmazza meg saját értékrendszerében az etikus magatartás, a csapatban végzett, minőségi munka valamint az egyéni és társadalmi jól-lét közötti összefüggéseket.</p>
18/4. részmodul	Egyedül nem megy	7 óra	A szociális szolgáltatások szakmacsoportához tartozó szakmákkal történő ismerkedés, a segítő és segített, a vezető és vezetett szerepkörének megtapasztaltatása. A szociális	<p>A2. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása:</p> <p>ismeri a verbális és nem verbális kommunikáció alapvető sajátosságait, a kettő közötti ellentmondásokat észleli és társadalmilag</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			területen dolgozók lehetséges munkahelyeinek feltérképezése, illetve a tevékenységük fókuszában álló, segített célcsoportok jellemző problémáinak megismerése.	elfogadott szabályok mentén, a beszédpartnerrel együttműködve oldja fel. C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.
19. Modul	Ügyvitel	28 óra (18 óra tantermi, 10 óra iskolán kívüli)		
19/1. részmodul	Ügyet intézünk	7 óra, ebből 2 óra tantermi, 5 óra iskolán kívüli (munkahelyi megfigyelés)	Az ügyvitel szakmacsoporthoz tartozó szakmákkal történő ismerkedés. Saját élmények felidézése az ügyviteli folyamatokkal és tevékenységekkel kapcsolatban – az empátiát és toleranciát is igénybe vevő módon, az ügyintéző nézőpontjából is szemlélve az ügyintézési folyamatot. A különböző képzettségi szintek tudatosítása a szakmacsoporthoz tartozó	C 1. Pozitív énkép kialakítása és fenntartása Azonosítja erősségeit és fejlesztendő területeit, érdeklődési köreit és a kedvelt, számára motiváló tevékenységeket, s ezek alapján pozitív énképet és önértékelést alakít ki és tart fenn, amely támogatja szakmai kiteljesedését, magabiztos fellépését. C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			szakképesítések áttekintése során hozzásegít annak feltérképezéséhez, hogy milyen szakképesítések lehetnek vonzóak a diákok számára, amelyet ezt követően az érdeklődési kérdőív kitöltése révén szerzett információkkal tovább árnyalhatnak, megfogalmazva saját viszonyulásukat.	meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.
19/2. részmodul	Az iroda	7 óra, ebből 2 óra tantermi, 5 óra iskolán kívüli (munkahelyi megfigyelés)	Az ügyvitel szakmacsoport szakmaival való ismerkedés. A szakmák által igényelt jellemző tulajdonságok tudatosítása, a saját tulajdonságokkal való összeállítás mérlegelése. A munkahelyi környezettel kapcsolatos saját preferenciák megfogalmazása, és a környezettudatos irodai tevékenység ismérveinek azonosítása történik e részmodulban a munkahelyi megfigyelésen túl.	<p>A1. A kommunikáció mint társadalmi érintkezési forma: a mindennapi élethelyzetekben felismeri a kommunikációs helyzeteket, szándékokat, ezek társas törvényszerűségeit hatékonyan alkalmazza.</p> <p>A3. Olvasás, írott szöveg megértése: különböző írott szövegeket értően olvas: tömören, saját szavaival összefoglalja az olvasottak lényegét és kérdéseket fogalmaz meg a szöveggel kapcsolatban.</p> <p>C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt,</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.
19/3. részmodul	Kérem, jegyzeteljen!	7 óra	A szakmacsoport jellegzetes munkakörnyezetében, a hivatalban elvárt általános illemszabályok tudatosítása történik e részmodulban. Így például a telefonálással, az öltözködéssel, a köszönéssel és bemutatkozással, a meghívókkal és ajándékozással kapcsolatos illemszabályok. A diákok megismerhetik az ügyfélszolgálati munkát és választható módon a minőségügyi munkatárs tevékenységeit is – szakmabemutató film segítségével. A diákoknak lehetőségük van végiggondolni egy iroda berendezését is, megtervezni egy hivatalos meghívót, hibákat keresni és kijavítani egy szövegben.	<p>A3 Olvasás, írott szöveg megértése: különböző írott szövegeket értően olvas: tömören, saját szavaival összefoglalja az olvasottak lényegét és kérdéseket fogalmaz meg a szöveggel kapcsolatban</p> <p>C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p> <p>E 2. Az életpályával és a munkavállalással, az adott munka végzésével kapcsolatos információk feltérképezése és hatékony alkalmazása A munkafolyamatban utasításokat értelmez, követ, másokat végighallgat és a betöltött szerepnek megfelelő kommunikációs formákat alkalmazza. Tevékenységében a minőség érdekében felelősséget vállal, hatékonyan és körültekintően szervezi a munkáját, melynek</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				<p>során másokkal együttműködik, esetlegesen eltérő érzelmeiket, szándékaikat észleli, és ennek tudatában cselekszik. A munkatevékenység során felmerülő új helyzeteket problémaként értelmezi, azok megoldásában a tanult algoritmusokat hatékonyan alkalmazza, egyéni és társas probléma-megoldási folyamatokban vesz részt.</p>
19/4. részmodul	Gépeljünk!	7 óra	<p>A részmodulban a szakmacsoport jellemző „munkaeszköze”: az iratok és ügyiratok fajtáinak, formai és tartalmi követelményeinek és kezelésüknek szabályai kerülnek előtérbe. Elsősorban olyan iratfajtákról van részletesebben szó – amelyek a hétköznapi életben is szerepet kapnak: pl. nyugta, elismervény, meghatalmazás, de a diákok reklamáló levelet is fogalmazhatnak, a névjegyhasználat szabályaival, a névjegyen közölt adatokkal is megismerkednek. Ezen kívül a hivatalos ügyintézés elemei közül az alapvető okiratok (személyi igazolvány, lakcímkártya, adókártya, TAJ-kártya) beszerzéséről, pótlásuk mikéntjéről is tájékozódhatnak.</p>	<p>A3. Olvasás, írott szöveg megértése: különböző írott szövegeket értően olvas: tömören, saját szavaival összefoglalja az olvasottak lényegét és kérdéseket fogalmaz meg a szöveggel kapcsolatban.</p> <p>A 4. Írás, szövegalkotás: nyelvtani szabályok megfelelő alkalmazásával, a célhoz illeszkedően fejezi ki gondolatait írásban.</p> <p>C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
20. Modul	Vegyipar	28 óra (18 óra tantermi, 10 óra iskolán kívüli)		
20/1. részmodul	Alkimisták utódai	7 óra, ebből 2 óra tantermi, 5 óra iskolán kívüli (munkahelyi megfigyelés)	A vegyipar szakmacsoport első részmoduljának célja, hogy a diákok általános ismerete bővüljön a vegyipar területéhez tartozó szakmákról, az azokhoz kapcsolódó elvárásokról, illetve saját jellemzőik és preferenciáik tudatosítása is megtörténik.	<p>C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció</p> <p>Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p> <p>E 2. Az életpályával és a munkavállalással, az adott munka végzésével kapcsolatos információk feltérképezése és hatékony alkalmazása</p> <p>A munkafolyamatban utasításokat értelmez, követ, másokat végighallgat és a betöltött szerepnek megfelelő kommunikációs formákat alkalmazza. Tevékenységében a minőség érdekében felelősséget vállal, hatékonyan és körültekintően szervezi a munkáját, melynek során másokkal együttműködik, esetlegesen eltérő érzelmeiket, szándékaikat észleli, és ennek tudatában cselekszik. A munkatevékenység során felmerülő új helyzeteket problémaként értelmezi, azok megoldásában a tanult algoritmusokat</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				hatékonyan alkalmazza, egyéni és társas probléma-megoldási folyamatokban vesz részt.
20/2. részmodul	Vegyülj el benne!	7 óra, ebből 2 óra tantermi, 5 óra iskolán kívüli (munkahelyi megfigyelés)	A vegyipar szakmacsoporthoz tartozó szakmákkal történő ismerkedés, az egyes szakmák jellemző munkatevékenységeinek, munkakörülményeinek, munkaeszközeinek, illetve pályakövetelményeinek feltérképezése.	<p>D 5. Saját életpálya-építési folyamatok megértése, változtatások kezdeményezése</p> <p>A célok megfogalmazása során felismeri saját késztetéseinek és vágyainak szerepét, a cél-állítás folyamatának jelentőségét az életpálya-építésben. Az életpályát, mint a változások folyamatát értelmezi, melynek során a célokat és a megvalósításukhoz vezető utakat a tapasztalat hatására módosítja, előrelátással és a tervezés folyamatainak tudatos alkalmazásával kezdeményezi a változásokat.</p> <p>E 2. Az életpályával és a munkavállalással, az adott munka végzésével kapcsolatos információk feltérképezése és hatékony alkalmazása</p> <p>A munkafolyamatban utasításokat értelmez, követ, másokat végighallgat és a betöltött szerepnek megfelelő kommunikációs formákat alkalmazza. Tevékenységében a minőség érdekében felelősséget vállal, hatékonyan és körültekintően szervezi a munkáját, melynek során másokkal együttműködik, esetlegesen eltérő érzelmeiket, szándékaikat észleli, és ennek tudatában cselekszik. A munkatevékenység során felmerülő új helyzeteket problémaként értelmezi, azok megoldásában a tanult algoritmusokat hatékonyan alkalmazza, egyéni és társas</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				probléma-megoldási folyamatokban vesz részt.
20/3. részmodul	Fűben, fában orvosság	7 óra	A vegyipar egyes területein (gyógyszeripar, élelmiszeripar, kozmetikaipar) alkalmazott eljárásokkal, tevékenységekkel, anyagokkal való ismerkedés kerül a részmodul fókuszába. A kreatív, manuális tevékenység végzése támogatja a vegyipari szakmákhoz kapcsolódó feladatkörök mélyebb, alaposabb megismerését.	<p>C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció</p> <p>Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p> <p>E 3. A munka, a társadalom és a gazdaság kapcsolatának megértése</p> <p>Saját tevékenységei és a társadalmi folyamatok közötti kapcsolatot, párhuzamokat észlelve fogalmazza meg saját értékrendszerében az etikus magatartás, a csapatban végzett, minőségi munka valamint az egyéni és társadalmi jól-lét közötti összefüggéseket.</p>
20/4. részmodul	Vegy-ésszel	7 óra	A vegyipar szakmacsoporthoz tartozó szakmákkal történő ismerkedés, a gumi- és műanyagipari technikus szakma munkatevékenységeinek, munkakörülményeinek, illetve pályakövetelményeinek feltérképezése. Ismeretbővítés a gombákról játékos feladat, teszt	<p>C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció</p> <p>Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			és diasor megtekintése során.	<p>csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p> <p>E 2. Az életpályával és a munkavállalással, az adott munka végzésével kapcsolatos információk feltérképezése és hatékony alkalmazása</p> <p>A munkafolyamatban utasításokat értelmez, követ, másokat végighallgat és a betöltött szerepnek megfelelő kommunikációs formákat alkalmazza. Tevékenységében a minőség érdekében felelősséget vállal, hatékonyan és körültekintően szervezi a munkáját, melynek során másokkal együttműködik, esetlegesen eltérő érzelmeiket, szándékaikat észleli, és ennek tudatában cselekszik. A munkatevékenység során felmerülő új helyzeteket problémaként értelmezi, azok megoldásában a tanult algoritmusokat hatékonyan alkalmazza, egyéni és társas probléma-megoldási folyamatokban vesz részt.</p>
21. Modul	Vendéglátás és idegenforgalom	28 óra (18 óra tantermi, 10 óra iskolán kívüli)		
21/1. részmodul	Mivel kínálhatom?	7 óra, ebből 2 óra tantermi, 5 óra iskolán kívüli (munkahelyi megfigyelés)	Az asztalterítő és az elvárások fája módszerének alkalmazásával annak feltérképezése, hogy a diákok mit gondolnak, milyen alapvető elvárások fogalmazódnak meg a szakmacsoporthoz tartozó	<p>A1. A kommunikáció mint társadalmi érintkezési forma:</p> <p>a mindennapi élethelyzetekben felismeri a kommunikációs helyzeteket, szándékokat, ezek társas törvényszerűségeit hatékonyan alkalmazza.</p> <p>E 2. Az életpályával és a munkavállalással, az adott munka végzésével kapcsolatos</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			<p>szakmákat végzők iránt. Ezen kívül cél, hogy a diákok fogalmazzák meg saját maguk számára, hogy a szakmacsoport milyen elemei vonzóak számukra és melyek nem. Érdeklődésvizsgálat a szakmacsoporthoz tartozó szakmákkal kapcsolatban. Egészséges életmóddal kapcsolatos kérdések is szóba kerülnek a részmodulban.</p>	<p>információk feltérképezése és hatékony alkalmazása</p> <p>A munkafolyamatban utasításokat értelmez, követ, másokat végighallgat és a betöltött szerepnek megfelelő kommunikációs formákat alkalmazza. Tevékenységében a minőség érdekében felelősséget vállal, hatékonyan és körültekintően szervezi a munkáját, melynek során másokkal együttműködik, esetlegesen eltérő érzelmeiket, szándékaikat észleli, és ennek tudatában cselekszik. A munkatevékenység során felmerülő új helyzeteket problémaként értelmezi, azok megoldásában a tanult algoritmusokat hatékonyan alkalmazza, egyéni és társas probléma-megoldási folyamatokban vesz részt.</p>
21/2. részmodul	Terítve!	7 óra, ebből 2 óra tantermi, 5 óra iskolán kívüli (munkahelyi megfigyelés)	<p>A vendéglátás és idegenforgalom szakmacsoportához tartozó szakács szakmával történő ismerkedés filmrészletek feldolgozása révén. A részmodul célja, hogy alakuljon ki egy elképzelés a diákokban arról, hogy milyen alapvető elvárások fogalmazódnak meg a szakmacsoporthoz tartozó szakmákat végzők iránt. Ezen kívül a diákok fogalmazzák meg önmaguk számára, hogy a szakmacsoport milyen elemei</p>	<p>A2. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása:</p> <p>ismeri a verbális és nem verbális kommunikáció alapvető sajátosságait, a kettő közötti ellentmondásokat észleli és társadalmilag elfogadott szabályok mentén, a beszédpartnerrel együttműködve oldja fel.</p> <p>B4. Tanulási források keresése:</p> <p>a diák felkutatja a tanulási céljai eléréséhez szükséges és lehetséges forrásokat, azok között tudatosan válogat, a számára lényeges forrásokat kiemeli, elemzi és értékeli.</p> <p>D 5. Saját életpálya-építési folyamatok megértése, változtatások kezdeményezése</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			vonzóak számukra és melyek nem. A szakmacsoport jellemző tevékenységeinek azonosítása Activity játék keretében.	A célok megfogalmazása során felismeri saját késztetéseinek és vágyainak szerepét, a cél-állítás folyamatának jelentőségét az életpálya-építésben. Az életpályát, mint a változások folyamatát értelmezi, melynek során a célokat és a megvalósításukhoz vezető utakat a tapasztalat hatására módosítja, előrelátással és a tervezés folyamatainak tudatos alkalmazásával kezdeményezi a változásokat.
21/3. részmodul	Édes élet	7 óra	A szakmacsoport jellegzetes munkatevékenységeihez kapcsolódó eszközök megismerése (pohárfajták, evőeszköz típusok). A szakmacsoporthoz kötődő anyagokkal történő feladatvégzés és ennek összekapcsolása kreatív kézműves tevékenységgel (koktél keverés, zöldségszobrászat, marcipán rózsa készítése, egy egyszerűbb saláta elkészítése) áll a középpontjában e részmodulnak, elősegítve a személyes tapasztalatszerzést és a megalapozottabb véleményalkotást.	<p>D 3. A magánélet és a munka közötti egyensúly fenntartása</p> <p>Az egészséges életvitel szempontjait érvényesítve tart egyensúlyt a magánélet és a munkahelyi szerepek között, felismerve ezen szerepek egymást kiegészítő voltát. Az életpálya során dinamikusan változó szerepek rugalmas alkalmazkodást igényelnek, s ha e szerepek mégis ütköznek, hatékony megoldásokat, stresszkezelési technikákat alkalmaz.</p> <p>E 3. A munka, a társadalom és a gazdaság kapcsolatának megértése</p> <p>Saját tevékenységei és a társadalmi folyamatok közötti kapcsolatot, párhuzamokat észlelve fogalmazza meg saját értékrendszerében az etikus magatartás, a csapatban végzett, minőségi munka valamint az egyéni és társadalmi jól-lét közötti összefüggéseket.</p>
21/4. részmodul		7 óra	A részmodul a szakmacsoporthoz köthető	A2. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása:

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			<p>tevékenységeket tartalmaz: menü összeállítása, iskolai büfé működtetése - szimulációs játék. A szakmacsoporthoz erősen kötődő nemi sztereotípiák feltárása és megvitatása a disputa módszerével.</p>	<p>ismeri a verbális és nem verbális kommunikáció alapvető sajátosságait, a kettő közötti ellentmondásokat észleli és társadalmilag elfogadott szabályok mentén, a beszédpartnerrel együttműködve oldja fel.</p> <p>C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció</p> <p>Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p> <p>D 5. Saját életpálya-építési folyamatok megértése, változtatások kezdeményezése</p> <p>A célok megfogalmazása során felismeri saját késztetéseinek és vágyainak szerepét, a cél-állítás folyamatának jelentőségét az életpálya-építésben. Az életpályát, mint a változások folyamatát értelmezi, melynek során a célokat és a megvalósításukhoz vezető utakat a tapasztalat hatására módosítja, előrelátással és a tervezés folyamatainak tudatos alkalmazásával kezdeményezi a változásokat.</p>
22. Modul	Támasz	19 óra tantermi foglalkozás, 20-30		

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
		óra munkahelyi tapasztalatszerzés		
22/1. részmodul	Házon kívül	7 óra	Az első részmodulban a folyamatos munkahelyi tapasztalatszerzés előkészítése áll a középpontban a legfontosabb általános munkavállalói kompetenciák és a foglalkoztathatóságot befolyásoló attitűdök formálásával. A beilleszkedést támogató szociális kompetenciák szituációs gyakorlatai is k előtérbe kerülnek, mint pl. a helyzethez illeszkedő köszönés, az udvarias kérés, a tisztázást kérő kérdések megfogalmazása. Egyben a munkahellyel kapcsolatos alapvető tudnivalók megtárgyalása történik. Az első munkanapot követően a tapasztalatok dokumentálását sajátítják el, lehetőséget adva az első benyomások megosztására.	<p>A3. Olvasás, írott szöveg megértése: különböző írott szövegeket értően olvas: tömören, saját szavaival összefoglalja az olvasottak lényegét és kérdéseket fogalmaz meg a szöveggel kapcsolatban.</p> <p>C 1. Pozitív énkép kialakítása és fenntartása Azonosítja erősségeit és fejlesztendő területeit, érdeklődési köreit és a kedvelt, számára motiváló tevékenységeket, s ezek alapján pozitív énképet és önértékelést alakít ki és tart fenn, amely támogatja szakmai kiteljesedését, magabiztos fellépését.</p> <p>C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p>
22/2. részmodul	Ki mint veti...	8 óra tantermi foglalkozás, 6-szor 4-6 óra iskolán kívüli (munkahelyi)	A részmodul a viselkedés következményeinek tudatosítását segíti elő kulcskompetenciákat tükröző történetek feldolgozása révén,	<p>A3. Olvasás, írott szöveg megértése: különböző írott szövegeket értően olvas: tömören, saját szavaival összefoglalja az olvasottak lényegét és kérdéseket fogalmaz meg a szöveggel</p>

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
			amely feladatok egyben a szövegértést is fejlesztik. Szituációs játékok és helyzetgyakorlatok során a munkahelyi környezetben előforduló nehéz helyzetek megoldásának gyakorlása a korábban elsajátított szociális kompetenciák bevonásával. A munkagyakorlat eseményeire történő reflektálás, az események tudatosítása. A munkagyakorlat naplójának vezetése.	kapcsolatban. A 4. Írás, szövegalkotás: nyelvtani szabályok megfelelő alkalmazásával, a célhoz illeszkedően fejezi ki gondolatait írásban. C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.
22/3. részmodul	Már dolgoztam!	4 óra	A harmadik részmodulra az utolsó munkanap előtt és után kerül sorra. E részmodulban a munkatársaktól történő elköszönés előkészítése és a szerzett tapasztalatok összegzése történik feladatlapok és szituációs játékok segítségével.	A 4. Írás, szövegalkotás: nyelvtani szabályok megfelelő alkalmazásával, a célhoz illeszkedően fejezi ki gondolatait írásban. C 1. Pozitív énkép kialakítása és fenntartása Azonosítja erősségeit és fejlesztendő területeit, érdeklődési köreit és a kedvelt, számára motiváló tevékenységeket, s ezek alapján pozitív énképet és önértékelést alakít ki és tart fenn, amely támogatja szakmai kiteljesedését, magabiztos fellépését. C 2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával

Száma	Címe	Óraszám	Tartalom	Kiemelten fejlesztendő kompetenciák
				és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.

2.8. Testnevelés és sport (tanévi 180 óra)

A testnevelés és sport műveltségterületre módszertani ajánlás készül, nem kötöttebb szerkezetű modulok. A napi időtervben szerepel 1-1 óra mozgásra, melyet az iskola lehetőségeinek megfelelően vagy más csoporttal közös testnevelés órák keretében, vagy egyéb szabadidős sport rendszeres művelésével lehet kitölteni. (Labdajátékok, asztalitenisz, sakk, aerobic, kerékpározás, futás, mozgásos egyéb játékok stb.)

2. ÉRTÉKELÉS A HÍD I. PROGRAMBAN

2.1 A tanulók értékelése

A Híd I. programban *fejlesztő értékelés, vagy tanulást támogató értékelés alkalmazása történik*. A tanulás támogatására szolgáló *fejlesztő értékelés központi gondolata az egyéni fejlődés támogatásában fejezhető ki* a leginkább. Vagyis elsődleges célja az adott diák továbblépésének a támogatása. Ez persze nem jelenti azt, hogy nincsenek célok, elérendő követelmények, de mint ahogy a diákok is mind – mind mások, így a fejlődésük üteme, tartalma is sajátos. Vagy épp más úton érnek el ugyanazon célhoz, mint társaik.

A Híd I. évfolyamot elvégzett diákok a tanév végén bizonyítvánnyal egyenértékű tanúsítványt kapnak, nem vizsgáznak. A diákok a *személyes portfóliójukkal* tudják igazolni, hogy az adott tanévben az egyéni fejlődési tervükben (EFT) meghatározott követelményeket teljesítették.

Az értékelés elemei:

a) Egyéni fejlődési terv (EFT):

A Híd I. csoportokba járó tanulók esetében a személyre szabott nevelés, a rugalmasan alakítható egyéni utak érdekében egyéni fejlődési tervek készülnek. Ennek a tervnek az elkészítését információgyűjtés előzi meg. Ide tartoznak a tanulóval folytatott megbeszélések, a diákok megértésében, megismerésében fontos szerepet játszó tanulói életút megismerés, és az esetenként megkerülhetetlen, de csak a szükséges mértékben alkalmazott diagnosztikus mérések. Ezt követően kerül sor az Egyéni Fejlődési Terv elkészítésére, melynek célja, hogy egy-egy periódusra konkrét célokat, kis fejlődési lépéseket határozzanak meg, melyet írásban is rögzítenek. A terv részeként szükséges esetben az egyéni tanulási utak kialakítására, menedzselésére egyéni tanulási szerződések megkötésére is sor kerülhet.

b) Portfólió

A fejlesztő értékelésben fontos szerepe van a diákok számára is könnyen kezelhető, értelmezhető portfóliónak, amely a diákok munkáiból, feljegyzéseiből, önreflexióiból és a pedagógusok reflexióiból, visszajelzéseiből áll. Készítése során a tanuló aktív, dokumentálja saját tanulási folyamatát, megadott szempontok szerint értékeli önmaga és társai produktumait és a tanári reflexiók tükrében saját célokat fogalmaz meg. A diákok egyéni portfóliójában lehet a nyomon követni a fejlődést, a lefűzött „bizonyítékokkal” lehet igazolni az aktuális fejlődési lépcsőfokot, vagy a kitűzött fejlődési cél elérését. Egy tanulási szakasz lezárása előtt a diákok rendezik a portfóliójukat az EFT alapján. E rendezés és összegzés segítséget adhat az életpálya tervezésében is.

c) Egyénizés

A Dobbantó osztályban minden diáknak van egy segítő párja, az a személy, akiben a team tagok közül a leginkább megbízik, akivel meg tudja osztani gondjait. E segítő kapcsolat formális megjelenése a heti rendben/órarendben az „egyénizés”, segítő és diákpárja heti rendszerességű beszélgetése. Ez lehet a hét „rituális” lezárása, de betervezhető bármely napra, a lényeg a rendszeresség, és állandó időpont. E beszélgetés tartalmazza a diák heti munkájának értékelését, a portfólió kialakítását, és persze bármely sikerről, nehézségről, problémáról is lehet őszintén, négy szemközt beszélgetni. A párbeszéd konklúziójának rövid összefoglalása tudatosító hatású, segíti a későbbi visszaemlékezést, értelmezést, az EFT időszakos újraértékelését.

d) Modul értékelő lapok

A Híd I. program tanulásértelmezésében fontos szerepe van a tanulók kompetencia alapú fejlesztésének. Ennek értelmében az EFT-ben is kompetenciákhoz kötöten fogalmazódnak meg fejlesztési feladatok. Annak érdekében, hogy a diák és a pedagógus számára követhető legyen a diákok fejlődése, az értékelésben is döntő szerepet kapnak a kompetencia alapú fejlesztő értékelések, melyek részben kapcsolhatók az elvégzett feladatsorokhoz, modulokhoz. Nagyon sok modul lezárásánál található a visszacsatolást elősegítő önértékelő és társértékelő lapok, melyek a diákot abban, hogy önmaga is értékelni tudja a saját fejlődését. Ezt az önértékelő folyamatot, az értékelések értelmezését a diákok számára érthető formába elérhető kompetencialisták segítik.

e) Nyitó és záró kör

A diákok közösen, együtt tanulnak, annak ellenére, hogy sok esetben egyénileg vagy párban dolgoznak különböző nehézségű, eltérő típusú feladatokon. A közösség élményének megélésén túl, a napi vagy heti rendszerességgel tartott nyitó és záró körök lehetőséget adnak a csoport, a társak visszajelzéseire, és ebben a helyzetben a tanár is kérhet és kaphat visszajelzést a diákoktól.

3.2. A HÍD I. programot megvalósító intézmények értékelése

Tekintettel arra, hogy a Híd I. program többlet állami ráfordításokkal jár, különös figyelmet érdemel annak rendszeres nyomon követése, hogy a programot megvalósító intézmények valóban a programcsomagban, a szabályozásban meghatározottak szerint élnek a felkínált lehetőséggel. Ezért tanévenként, de legfeljebb minden második tanévben szükséges értékelni, hogy a köznevelési törvényben a Köznevelési Hídprogramok céljainak elérése érdekében működik-e egy-egy intézményben a program. A célok szerinti működéshez az itt következő szempontok adnak útmutatást. Az intézmények esetében évről évre (kétévenként) vizsgálendő, hogy a megvalósítás milyen fokozatán állnak. Az elfogadhatatlan és elfogadható szint esetén minden esetben a következő időszakra vonatkozó fejlesztési és cselekvési tervet szükséges készíteni, a soron következő értékeléskor e terv megvalósulása is értékelendő. Amennyiben az intézmény nem mutat fejlődést, később kidolgozandó eljárásrend szerint a Híd program indításának lehetősége megvonható. Ha a vizsgált szempontok közül négy területen a minősítés „elfogadhatatlan”, a program folytatása az adott helyszínen felfüggesztendő. Ugyancsak később kidolgozandó az értékelési folyamat konkrét eljárásrendje is.

A megvalósulás során vizsgálandó szempontok

- 1) Osztályterem
- 2) Csoportszervezés
- 3) Intézményvezetés
- 4) Pedagógiai program
- 5) Pedagógusok
- 6) A taneszközök alkalmazása
- 7) Az intézmény külső kapcsolatai

A megvalósulás fokozatai

- Elfogadhatatlan
- Elfogadható
- Jó
- Kiváló

Elfogadhatatlan	Elfogadható	Jó	Kiváló
1. Osztálytermi környezet			
Hagyományos elrendezésű tanterem (frontális osztálymunkához rögzített padok stb.)	Mobil bútorok a teremben, amelyek kiscsoportos munkát is lehetővé tesznek, legalább két számítógép internet kapcsolattal és projektor, digitális rögzítés, lejátzás alkalmazási lehetősége is biztosított.	A terem berendezése esztétikus, lehetőség van nyomtatásra, fénymásolásra. Kézikönyvtár, több számítógép is van az osztályban-internet hozzáféréssel.	A terem berendezése nemcsak pedagógiai, hanem társas, szabadidős tevékenységekre is lehetőséget ad. Minden diák könnyen hozzáférhet a számítógéphez (internet kapcsolattal) és egyéb alternatív tanulási forráshoz.
2. Csoportszervezés			
A csoportban a diákok létszáma a törvényi előírásokat meghaladja. A diákcsoporttal 6-nál több pedagógus dolgozik. A pedagógus fluktuáció a tanéven belül 75%-os vagy annál magasabb.	A Híd I. csoportban a 8. osztályt elvégzett, valamint a középfokú intézményrendszer más osztályaiból kisodródó diákok vannak. Az iskola legalább munkaideje egy ötödében biztosít egy, a pedagógiai munkát segítő szakembert (fejlesztő pedagógus, pedagógiai asszisztens, gyógypedagógus stb.)	Az iskola tanév közben is alkalmazkodik a diákok program iránti igényéhez, év közben is fogad diákokat. A csoportnak legalább heti három napon rendelkezésre áll pedagógiai segítő, illetőleg legalább a hét egy napján biztosított a két pedagógussal (pedagógus és a pedagógiai munkát segítő szakember együttműködésében) megvalósuló pedagógiai tevékenység.	Az iskola – szükség esetén – tanév közben akár újabb csoport indítását is biztosítani tudja. A pedagógusok és a pedagógiai munkát segítő szakemberek a tanév teljes időtartamában stabilan dolgoznak a fiatalokkal. A heti időtartam legalább 40%-ban páros vezetéssel megvalósuló pedagógiai tevékenység zajlik.
3. Intézményvezetés			
Az intézmény vezetője nem biztosítja a program megvalósításához a vezetésre tartozó feltételeket (szervezet, tárgyi feltételek fejlesztése,	Az intézményvezető ismeri a HÍD I. programot, és az elvárásoknak formálisan eleget tesz. A problémákra reagál. Eléri, hogy a fenntartó a minimális működési	Az intézményvezető élő kapcsolatban áll a HÍD i. program team vezetőjével, látogatja a csoportot, problémaérzékeny, segíti a pedagógusokat és a	Az előzőeken túl a vezető azon van, hogy a HÍD I. program az intézményen belül fennmaradjon, összhangot alakít ki az iskola más fejlesztései és a Híd I. program

Elfogadhatatlan	Elfogadható	Jó	Kiváló
továbbképzések, idő a team-munkára, értékrend, motiválás stb.)	feltételeket biztosítsa.	pedagógusértékelésben sajátos, a program pedagógusra vonatkozó követelményeivel kapcsolatos szempontok is vannak. Eléri, hogy a fenntartó biztosítsa a működés optimális feltételeit.	között. Eléri, hogy a fenntartó hosszú távon is támogassa a program fennmaradását. Vezetői tevékenységét a szervezet folyamatos fejlesztése jellemzi.
4. Pedagógiai program			
A pedagógiai programban semmi nem jelenik meg a HÍDI programmal kapcsolatosan.	A pedagógiai program formálisan tartalmazza a HÍD I. program miatti szükséges változtatásokat	A pedagógiai program változtatásában az érintett pedagógusok is részt vesznek. A pedagógiai program a HÍD I. program tapasztalatait más osztályokban is kipróbálásra ajánlja, a szemlélet terjesztését a célok között szerepelteti.	A pedagógiai program a diákok tényleges iskolán belüli/kívüli követését is tartalmazza. A pedagógiai program a HÍD program szemléletének tudatos terjesztéséhez szempontokat ad az intézményen belül, az ilyen programot folytató iskolák hálózatos szakmai együttműködéséhez hozzájárul.
5. Pedagógusok			
A pedagógusok nem dolgoznak teamben. Frontális tanítás dominál. Nincs nyoma a diákokkal való egyéni foglalkozásnak.	A pedagógusok team munkája ad hoc jellegű. Az egyes pedagógusok a különböző munkaformákat előre eltervezik, a tervhez mereven ragaszkodnak. Az egyéni fejlődési tervekben előre megadott paneleket alkalmaznak.	A Híd I. programban dolgozó pedagógusok havonta találkoznak és beszélnek az egyes diákokról. Folyamatosan segítik a tanulási folyamatot. Az EFT-ben minden diákra vonatkozóan kialakítanak egyéni személyes fejlődési célt.	Heti rendszerességgel találkoznak, hogy a diákokról beszéljenek. Rendszeresen segítik és motiválják az egyes diákokat. Az EFT-ben követhető módon minden diákra vonatkozóan kialakítanak egyéni személyes fejlődési célt, a diákkal közösen követik a megvalósulás folyamatát, vagy együtt módosítják.
6. HÍD i. program moduljainak alkalmazása			
A pedagógusok csak a hagyományos	A pedagógusok szelektíven	A pedagógusok a HÍD I. program	A pedagógusok a HÍD I. program

Elfogadhatatlan	Elfogadható	Jó	Kiváló
<p>taneszközöket és módszereket használják.</p>	<p>használják a Híd I. program moduljait és a hagyományos tankönyveket.</p>	<p>moduljait használják, és próbálják követni a módszertani ajánlásokat.</p>	<p>moduljait és a módszereket, pedagógiai eljárásokat a diákok szükségleteihez igazítva alkalmazzák. A modulokat más osztályokba is beviszik.</p>
7. Az intézmény külső kapcsolatai			
<p>A szülőkkel és a külső támogató környezettel való kapcsolat nem felel meg a törvényi előírásoknak. A job shadowing intézményen belül valósul meg. Az iskola szűk környezete sem tud a HÍD I. programról.</p>	<p>Csak az intézményvezetőnek vannak hivatalos kapcsolatai a külső támogató környezet intézményeinek vezetőivel. A szülőkkel való kapcsolat a hagyományos keretekben él. A job shadowingra legalább két-három esetben külső helyszínen kerül sor. Az iskola szűk környezete tudja, hogy ott HÍD program is van.</p>	<p>A támogató környezettel való kapcsolatokat a diákok szükségletei szerint a HÍD I. programmal dolgozó pedagógusok alakítják, a vezető pedig hivatalossá teszi ezeket. A team tagjai folyamatos támogató kapcsolatban állnak a szülőkkel. A job shadowing főként külső helyszíneken valósul meg. A hasonló profilú iskolákkal hálózatot alkot.</p>	<p>A támogató környezettel való kapcsolattartás kölcsönös. Van olyan szülő, aki az iskolai élet aktív résztvevője, a szülők többsége a pedagógusokkal együttműködve, tudatosan támogatja gyermeke fejlődését. A job shadowing a diákok érdeklődése alapján szerveződik. A térségben multiplikátori szerepet tölt be.</p>

3. A HÍD PROGRAM KIPRÓBÁLÁSÁNAK TÁMOGATÁSI RENDSZERE

A Híd program eredményes bevezetése és intézményi fenntarthatóság minimálisan egy előkészítő félévet és 1 pilot tanévet feltételez. Ennek az egy tanévnek a tapasztalatai alapján válik továbbfejleszhetővé a program. Optimális esetben 2012 tavaszán kerülhet sor az intézmények felkészítésére, így az első Híd osztályok a 2012/2013-es tanévben már elindulhatnak.

Iskolánként a programba közvetlenül részt vesznek

- Intézményvezető és tagozatvezető, team vezető
- Pedagógus team (4-6 fő pedagógus), érdemes iskolánként akár több teamet is felkészíteni, ez ugyanis lehetővé teszi párhuzamos híd osztályok indítását és egyben a személyre szabott pedagógiai szemlélet és gyakorlat intézményi megerősödését, elterjedését.

1. Előkészítő szakasz: 2012. április - május

Tájékoztató	Résztvevők	Forma	Mennyisége	Tervezett időpont
Kormányhivatalok képviselőinek	delegáltak	információs fórum	fél nap régióként	2012. április
Híd programot kipróbálni szándékozó iskoláknak	intézményvezető, tagozatvezető	információs fórum	fél nap régióként	2012. május

A tájékoztatók helyszínéül a működő Dobbantó iskolákat célszerű választani.

2. Intézményi támogatás

Felkészülési időszak: 2012. szeptemberig

Támogatás	Résztvevők	Forma	Mennyisége	Tervezett időpont
Pedagógusok felkészítése ²	team tagok	továbbképzés/ tréning	30 óra	2012. június - augusztus
Vezetők felkészítése ³	intézményvezető, tagozatvezető	továbbképzés/ tréning	15 óra	2012. június - augusztus

A felkészítés helyszínéül a működő Dobbantó iskolákat célszerű választani. Egy-egy csoport létszáma minimum 8, maximum 20 fő lehet.

Megvalósítási időszak: 2012/2013 tanév

Támogatás	Résztvevők	Forma	Mennyisége	Tervezett időpont
Pedagógusok felkészítése	team tagok	továbbképzés/ tréning	30 óra	2012. október - november

² A felkészítő tréninget a Dobbantó program trénerai tartják.

³ A felkészítő tréninget a Dobbantó program trénerai tartják.

Regionális találkozók ⁴ / félév	Team tagok, team vezetők, intézmény vezetők	továbbképzés / egymástól tanulás	4 X 15 óra	2013. január 2013. március 2013. május 2013. augusztus
Mentor	team tagok	mentorálás	80 óra	10 alkalom/ havonta egy nap
Vezetői támogatás	vezetés	coach, szakértő, szaktanácsadó	50 óra	10 alkalom (havi 5 óra)

3. Segítő személyek támogatása

Felkészülési időszak: 2012. augusztusig

Támogatás	Résztevők	Forma	Mennyisége	Tervezett időpont
Mentorképzés ⁵	mentorok	továbbképzés/ tréning	10 óra	2012. június - augusztus
Vezetők támogatói ⁶	coach, szakértő, szaktanácsadó	továbbképzés/ tréning	10 óra	2012. június - augusztus

Megvalósítási időszak: 2012/2013 tanév

Támogatás	Résztevők	Forma	Mennyisége	Tervezett időpont
csoportos konzultáció	mentorok	konzultáció	40 óra / évi négy alkalom	2012. szeptember 2012. december 2013. február 2013. április
csoportos konzultáció	coach, szakértő, szaktanácsadó	konzultáció	40 óra / évi 4 alkalom	2012. szeptember 2012. december 2013. február 2013. április

4. Egyéb támogatás

Támogatás	Résztevők	Forma	Tervezett időpont
Help - desk	minden résztvevő	online konzultáció	2012 szeptember – 2013. augusztus

⁴ Ezekon a találkozásokon a volt dobantós iskolák pedagógusai és az érintett iskolák mentorai, a vezetőket támogató szakértők is részt vesznek. A találkozók javasolt helyszíne a Híd I. programmal működő iskolák.

⁵ Képzett és gyakorlott mentorok továbbképzése

⁶ Képzett és gyakorlott mentorok továbbképzése

MELLÉKLET: A HÍD I. PROGRAMBAN FEJLESZTENDŐ KOMPETENCIÁK

Az alábbi táblázatban, a programban előtérbe kerülő kompetenciákat öt nagyobb főcím alá csoportosítottuk:

- A) kommunikációs kompetenciák;
- B) tanulási kompetenciák;
- C) szociális kompetenciák;
- D) életpálya-építéssel és munkavállalói léttel kapcsolatos kompetenciák; valamint a
- E) munkavégzéshez kapcsolódó kompetenciák.

Egyes területeken a kompetenciák két szintjét különböztetjük meg. Az „alapszint” – az általános iskola első hat osztályában gyakori előfordulást jelentenek meg, míg a „középhaladó” szint a 7-10 osztályban célként megfogalmazható szintű kompetenciákat fogalmazzák meg.

Minden egyes tartalmi területen belül megjelenő kompetenciák esetében a kompetenciák elsajátításának taxonómiáját, azaz az elsajátítás egymásra épülő szakaszait követhetjük nyomon (Haché, Redekopp és Jarvis, 2006; Demeter, 2006; Európai Képesítési Keretrendszer, 2008):

- A **tudás** az ***ismeretszerzés*** szakaszának eredményeképpen jön létre. Az ismeretszerzés szakaszában elsősorban elsajátítási folyamatok kerülnek előtérbe, amelynek során ismeretekre tesznek szert a tanulók és ezek hálóba szervezése révén válik tudássá. E szakaszban ismerkednek meg a diákok azokkal az információkkal, amelyek később viselkedésük alapjává, saját értékrendszerükbe integrálódva hiedelemrendszerük részévé válik.
- A **képességek** a ***megtapasztalás és alkalmazás*** szakaszának eredményeként állnak elő, amikor a diákok a megszerzett ismeretek cselekvéses szintű alkalmazása révén a „tudás”-ból, a „tudom hogyan” szakaszába kerülnek át.
- Az **attitűdök** a ***személyessé tétel és az integrálás*** szakaszának eredményeként fogalmazódnak meg. A személyessé tétel és integrálás szakaszában a diákok az analízis és szintézis, valamint a kritikai gondolkodás folyamatainak segítségével saját értékeik és hiedelemrendszerük felülvizsgálata eredményeképpen integrálják a megszerzett ismereteket, tapasztalatokat. Az attitűdökben kifejeződő értékek és hiedelmek a további ismeretszerzés meghatározó tényezői.

Kompetenciák	Tudás	Képességek	Attitűdök
A) Kommunikációs kompetenciák			
<p>1. A kommunikáció mint társadalmi érintkezési forma: a mindennapi élethelyzetekben felismeri a kommunikációs helyzeteket, szándékokat, ezek társas törvényszerűségeit hatékonyan alkalmazza.</p>	<p>Ismeri a kommunikáció funkcióit. Ismeri a kommunikáció jeleit, jelrendszereit. Ismeri, érti az eredményes kommunikáció kritériumait.</p>	<p>Képes mindennapi helyzetekben felismerni különféle kommunikációs szándékokat. Képes megfigyelni és értelmezni különféle beszédhelyzetekben a nem verbális kommunikációt. Képes egyszerű kommunikációs szituációkat eredményesség szempontjából megfigyelni, értékelni.</p>	<p>Törekszik az önkifejezésre. Nyitott mások kommunikációjának megértésére.</p>
<p>2. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása: ismeri a verbális és nem verbális kommunikáció alapvető sajátosságait, a kettő közötti ellentmondásokat észleli és társadalmilag elfogadott szabályok mentén, a beszédpartnerrel együttműködve oldja fel.</p>	<p>Az alapszókincs, a funkcionális nyelvtan és stílusok, valamint a nyelvi funkciók biztos ismerete. Ismeri, érti a verbális és a nem verbális kommunikáció sajátosságait különböző kommunikációs helyzetekben. Ismeri a verbális interakció különféle típusainak (beszélgetés, interjú, vita stb.) jellegzetességeit.</p>	<p>Képes gondolatok, vélemények és érzelmek egyszerű, érthető kifejezésére változatos helyzetekben, különböző céllal. Képes mindennapi élmények, olvasmány- és mozgóképeleményeinek felidézésére, elmondására. Képes a saját és mások beszédsajátosságainak megfigyelésére. Képes együttműködni a beszédpartnerrel: kérdezni, válaszolni; mások véleményét meghallgatni, megérteni; érveket felkutatni, véleményt és állásfoglalást kialakítani. Képes észlelni, értelmezni a nem verbális kommunikáció lehetőségeit és</p>	<p>Pozitívan viszonyul saját anyanyelvéhez. Törekszik a helyes szó- és nyelvhasználatra. Törekszik a beszédhelyzetek megértésére, korrigálására és az azokra való reflexióra. Törekszik a kommunikáció sikerességének megfigyelésére. Fontosnak tarja a nyitottságot és az együttműködést a szóbeli kommunikációt is igénylő helyzetekben.</p>

Kompetenciák	Tudás	Képességek	Attitűdök
		<p>korlátait.</p> <p>Képes szövegeket dramatikus játékkal megjeleníteni.</p>	
<p>3. Olvasás, írott szöveg megértése: különböző írott szövegeket értően olvas: tömören, saját szavaival összefoglalja az olvasottak lényegét és kérdéseket fogalmaz meg a szöveggel kapcsolatban.</p>	<p>Ismeri és érti az olvasás jelrendszerét. Ismeri a különböző irodalmi és nem irodalmi szövegfajták (önéletrajz, pályázat, beszámoló stb.) sajátosságait. Ismeri és érti az írott nyelv fő jellemzőit (hivatalos, hétköznapi, zurnalisztikai, bizalmas stb.) Ismeri a szövegelemzés alapvető eljárásait (a téma megállapítása, a lényeg kiemelése, adatkeresés, ok-okozati kapcsolatok, válaszadás kérdésekre, vázlatkészítés, összefoglalás stb.).</p>	<p>Képes különböző szövegek néma és hangos olvasására, értelmezésére a különböző céloknak (információszerzés, tanulás vagy szórakozás) és szövegtípusoknak megfelelő olvasási stratégiák alkalmazásával.</p> <p>Képes az aktív és passzív szókincs gazdagítására támogatással és önállóan is.</p> <p>Képes különféle szövegek alkotásához megfelelő segédeszközöket használni (jegyzetek, vázlatok, térképek stb.)</p> <p>Képes önálló szövegelemzésre és megadott szempontok alapján szövegek feldolgozására.</p> <p>Képes a szöveg és az ábrák, illusztrációk viszonyának értelmezésére.</p> <p>Képes különböző vélemények összevetésére írásban.</p>	<p>Pozitívan viszonyul az olvasáshoz. Törekszik az érdeklődési körének megfelelő írott szövegek felkutatására. Nyitott az írott szövegekben megjelenő, akár ellentétes szempontok és érvek megértésére, törekszik az ezekre való reflektálásra.</p>
<p>4. Írás, szövegalkotás: nyelvtani szabályok megfelelő alkalmazásával, a célhoz illeszkedően fejezi ki gondolatait írásban.</p>	<p>Ismeri az írás jelrendszerét. Ismer különböző szövegtípusokat és műfajokat. Ismeri a szövegalkotás folyamatának jellegzetességeit.</p>	<p>Képes a tanulási szintjének megfelelő olvasható írásmódra.</p> <p>Képes a nyelvtani, helyesírási, nyelvhelyességi ismeretek alkalmazására írásbeli szövegekben.</p> <p>Képes különböző típusú és célú</p>	<p>Pozitívan viszonyul az íráshoz, a szövegalkotáshoz. Törekszik a célszerű, pontos és esztétikus szövegalkotásra, írásra. Törekszik a helyes szó- és</p>

Kompetenciák	Tudás	Képességek	Attitűdök
	Ismeri az írásbeli forrásokból történő adatgyűjtés sajátosságait.	szövegek alkotására, a szövegalkotás folyamatának követésére. Képes különböző írásos forrásokból információk keresésére, feldolgozására, a fontos információk kiszűrésére. Képes gondolatok, vélemények, érzelmek különböző nézőpontokból történő kifejezésére írásban.	nyelvhasználatra. Törekszik az áttekinthető, lényegkiemelő jegyzetelésre és vázlatkészítésre.
5. Vizuális, képi kommunikáció: széleskörűen ismert, társadalmilag elfogadott képi jelrendszereket értelmez. Írott szövegben ábrákat, képeket, táblázatokat értelmez, az általa írott szöveget saját ábrákkal, képekkel, táblázatokkal egészíti ki.	Ismeri a vizuális kommunikáció alapelemeit, sajátosságait. Ismeri a vizuális kommunikáció különböző formáit. Ismeri és érti a hétköznapi élet során használatos képi jelrendszereket (pl. piktogramokat).	Képes egyszerű közlő ábrákat készíteni, értelmezni. Képes képeket, filmeket, animációkat olvasni, értelmezni. Képes képi információk előállítására rajzolással, fényképezéssel, videózással és mindezek utólagos szerkesztésével. Képes nem vizuális jellegű információk képi megfogalmazására (diagramokban, grafikonokban). Képes képi, hangis és írott információs elemeket egyesíteni. Képes gondolatokat, érzelmeket, hangulatokat vizuális nyelven kifejezni. Képes reflektálni vizuális élményekre.	Pozitívan viszonyul a vizuális kultúrához. Érzékeny a vizuális kommunikáció eredményességére. Törekszik a vizuális világ értelmezésére.
6. Elektronikus média útján történő kommunikáció: a különböző elektronikus csatornákon megjelenő információkat	Ismeri az elektronikus média útján történő kommunikáció lehetőségeit és korlátait.	Képes hatékony, tudatos információ- és tapasztalatszerzésre és -cserére elektronikus média útján. Képes szöveges és képi információ elhelyezésére az interneten. Képes csoportos kommunikációra	Kritikusan viszonyul az elektronikus média útján történő kommunikációhoz, szívesen kezdeményez ilyen jellegű kommunikációt. Nyitott az elektronikus média nyújtotta tanulási lehetőségekre (tapasztalat- és

Kompetenciák	Tudás	Képességek	Attitűdök
értékelő-értelmező viszonyulással kezeli, azokban saját értékrendjének megfelelően tudatosan válogat. Lehetőségeihez mértén kommunikációt is kezdeményez, törekszik az alapszintű felhasználói kompetenciák megszerzésére.		infokommunikációs eszközökkel. Képes online tartalmak alakításában való részvételre (pl. blogírás).	információcsere stb.) megismerésére. Pozitívan viszonyul az online tartalmak alakításában való aktív részvételhez.
7. Művészeti tevékenységekben megnyilvánuló kommunikáció: nyitott a különböző zenei, vizuális, mozgásos művészeti alkotások iránt, ezeket önmaga számára értelmezi és saját érdeklődésének, lehetőségeinek megfelelően önkifejezésre is alkalmazza.	Ismeri a zenei, vizuális, mozgásos művészeti alkotások révén történő kommunikáció lehetőségeit, érti ezek szerepét a gondolatok, érzelmek kifejezésében.	Képes kifejezni élményeit, érzelmeit, gondolatait a számára leginkább megfelelő zenei, vizuális, mozgásos művészeti tevékenységben. Képes a zenei, vizuális, mozgásos művészeti alkotások önmagában keltett benyomásainak értelmezésére és értékelésére.	Pozitívan viszonyul a művészeti tevékenységekben megnyilvánuló kommunikációhoz. Nyitott a zenei, vizuális, mozgásos művészeti alkotások önmagában keltett benyomásainak értelmezésére és értékelésére. Nyitott rá, hogy saját érzéseit, gondolatait művészeti tevékenységekben is kifejezze.
8. A kommunikáció értékelése: érti és értelmezi a	Érti a kommunikáció értékelésének szerepét a kommunikációs célok és szándékok értelmezésében.	Képes kommunikációs helyzetek elemzésére, és ezek alapján következtetések megfogalmazására.	Törekszik a saját és mások kommunikációjának megfigyelésére, értelmezésére.

Kompetenciák	Tudás	Képességek	Attitűdök
<p>kommunikációs partnerek célját és szándékát, vita esetén pro és kontra érveket sorakoztat fel. Kommunikációs helyzetekben kritikai gondolkodást alkalmaz.</p>	<p>Ismeri a saját és mások kommunikációjának alapvető értékelési szempontjait, kritériumait.</p>	<p>Képes saját maga és mások értékelésére a kommunikáció céljai, szándékai és eredményessége szempontjából. Képes konstruktív részvételre, érvek megfogalmazására egy kommunikációs helyzet értelmezéséről szóló vitában.</p>	<p>Kritikusan viszonyul a kommunikációs helyzetek értelmezéséhez. Pozitívan viszonyul saját maga és mások kommunikációjának értékeléséhez, értelmezéséhez.</p>
B) Tanulási kompetenciák			
<p>1. Önmagáról mint tanulóról alkotott elképzelések: a diák önmagára tanuló egyénként tekint, önértékelésének, énképének szerves részét képezik a saját magáról mint tanulóról alkotott árnyalt és pozitív elképzelései.</p>	<p>Ismer olyan sajátosságokat, amelyekkel jellemezni lehet az egyént. Ismer olyan sajátosságokat, amelyekkel jellemezni lehet a tanuló egyént. Ismer olyan sajátosságokat, amelyekkel jellemezni lehet a tanuló közösséget. Ismeri a tanulással kapcsolatos erősségeit és problémáit. Ismeri a tanulási motiváció és az önszabályozás szerepét a tanulási folyamatban. Ismer önértékelési, önreflexiós szempontokat és módszereket. Tudja és érti, hogy a tanulást mindig élmények, érzelmek, benyomások kísérik, és ezek hatást gyakorolnak önértékelésére.</p>	<p>Képes arra, hogy elemezze saját tanulástörténetét. Képes arra, hogy jellemezze, leírja saját tanulási folyamatát. Képes arra, hogy jellemezze magát mint tanulót. Képes arra, hogy jellemezze azt a tanuló közösséget, melynek tagja. Képes arra, hogy elegendő információ birtokában jellemezze társát mint tanulót. Képes arra, hogy azonosítsa azokat a tényezőket, amelyek motiválják őt a tanulásban. Képes arra, hogy motiválja magát a tanulásban és szabályozza tanulási folyamatait. Képes arra, hogy értékelje önmagát tanulóként. Képes arra, hogy a tanulását kísérő</p>	<p>Önmagáról mint tanulóól árnyaltan és a lehető legpozitívabban gondolkodik. Önmagát fejlődésre képes egyénnek tekinti. Saját tanuló közösségét fejlődésre képes csoportnak tekinti. Elfogadja, hogy tanulási sajátosságaik tekintetében az egyének sokszínűek és egyediek. Hiszi, hogy aktív és felelősségteljes szerepe van saját tanulási folyamata alakításában, hogy képes a változtatásra. Törekszik arra, hogy a tanulását kísérő élményeket, érzelmeket, benyomásokat önértékelésében konstruktívan használja fel.</p>

Kompetenciák	Tudás	Képességek	Attitűdök
<p>2. A tanulásról alkotott elképzelések: a diák a tanulást egész életen át tartó és az élet minden területére kiterjedő folyamatnak tekinti, amely fejlődési lehetőségeket rejt magában, és amelyben ő, tehát a tanuló egyén aktív és konstruktív szerepet tölt be.</p>	<p>Tudja és érti, hogy a tanulás az egész életünket végigkíséri (Life Long Learning).</p> <p>Tudja és érti, hogy nem csak az iskolában, hanem életünk számos területén tanulunk (Life Wide Learning).</p> <p>Ismeri a tudástárolás és a tudáskonstrukció elképzeléseit, érti ezek különbségeit.</p> <p>Ismeri és érti az előzetes tudás, valamint a tapasztalatok szerepét a tanulás folyamatban.</p> <p>Ismeri és érti a tudás adaptivitásának jelentőségét, az igaz és a hamis fogalmainak hagyományos értelmezését.</p> <p>Ismeri és érti a megismerés alapvetően induktív és deduktív megközelítéseit.</p>	<p>élményeket, érzelmeket, benyomásokat felismerje és értékelje önértékelése szempontjából.</p> <p>Képes arra, hogy tudatosan alkalmazza azokat az eljárásokat, amelyek tudáskonstrukciót és nem egyszerű tudástárolást eredményeznek (értelmezés, példák keresése, előzetes tudás feltárása, kérdések megfogalmazása, válaszok keresése, saját elképzelések szembeállítása a tanulnivalóval vagy a saját elképzelések és a tanulnivaló összeegyeztetése, fogalmak definiálása, elaborálása).</p> <p>Képes feltárni és elemezni, hogy a maga számára egy tudáselem miért adaptív vagy nem adaptív, ennek kapcsán képes döntéseket hozni.</p> <p>Képes az elsajátítandó tudás és saját előzetes elképzelései közti kapcsolatot, az összhangot vagy az ellentmondást elemezni.</p> <p>Képes mozgósítani előzetes tudását az éppen megtanulandókkal összefüggésben.</p> <p>A tanulás során képes a tanulnivalót tágabb kontextusba helyezni, kiindulni a befoglaló tudásrendszerben már elsajátított fogalmakból, összefüggésekből.</p>	<p>A tanulást fejlődésnek tekinti.</p> <p>A tanulást folyamatnak tekinti.</p> <p>Elkötelezi magát a tudáskonstrukciónak mint alapvető tanulási stratégia mellett, és elfogadja, hogy a tanulás egy személyes, értelmezést követelő, a megértésen alapuló, aktivitást igénylő folyamat.</p>

Kompetenciák	Tudás	Képességek	Attitűdök
		Tudáselemek minőségének megítélése során képes az adott tudáselemet elhelyezni tágabb összefüggésben, s az adott tudáselem igaz vagy hamis voltát e tágabb tudásrendszerhez viszonyítottan értékelni.	
<p>3. A tanulási folyamat tervezése és szervezése: a tanulás menedzselése; a diák tanulási tevékenységét egészben, folyamatként szemléli, megtervezi annak szakaszait, körülményeit, és azokat oly módon szervezi meg, hogy tanulása sikeres és hatékony legyen.</p>	<p>Ismeri és érti a tanulás folyamatát (tanulási források keresése, feldolgozása, felhasználása, a tanulás értékelése). Ismeri az optimális időbeosztás (tervezés) különböző aspektusait. Ismeri az optimális tanulási környezet különböző aspektusait. Ismeri az együttműködő tanulás különféle lehetőségeit. Ismeri a számára elérhető eszközök (pl. számítógép, könyvek, tévé) és intézmények (pl. könyvtár, múzeum) tanulásban, szórakozásban betöltött szerepét.</p>	<p>Képes arra, hogy saját célokat tűzzön ki a tanulás során. Képes arra, hogy rövid és hosszú távú tanulási terveket készítsen saját magának. Képes a maga számára optimális tanulási környezet kialakítására. Képes egyénileg és másokkal együttműködve is tanulni. Képes döntéseket hozni saját tanulási folyamatában. Képes segítséget kérni, ha problémával szembesül tanulása során. Képes arra, hogy együttműködő tanulást kezdeményezzen. Képes arra, hogy probléma esetén felülvizsgálja tanulási tevékenységét, és megoldásokat, további lépéseket keressen, döntéseket hozzon.</p>	<p>A tanulást folyamatnak tekinti. A tanulással kapcsolatos tervezéshez pozitívan viszonyul, azt a tanulási folyamat fontos elemének tekinti. Az általa kialakított tanulási környezetben jól érzi magát, és elfogadja a mások által kialakított tanulási környezetet is. Az együttműködő tanulást értéknek tekinti; szívesen kér és fogad el segítséget másoktól. A tanulással kapcsolatos döntéseit reálisan és árnyaltan értékeli.</p>
<p>4. Tanulási források keresése: a diák felkutatja a tanulási céljai eléréséhez szükséges és lehetséges</p>	<p>Tudja és érti, hogy az információk, a tapasztalatok, a helyzetek mind-mind tanulási forrásnak tekinthetők. Ismeri a számára elérhető, tanulását támogató információs intézményeket,</p>	<p>Képes felismerni, ha tanulási céljához nem áll rendelkezésére elegendő és/vagy megfelelő tanulási forrás. Képes saját maga és mások tapasztalatait forrásként használni a</p>	<p>Elfogadja, hogy tanulási céljai eléréséhez tanulási forrásokra van szüksége, és ezeket magának kell megkeresnie, kiválasztania, értékelnie. Elfogadja, hogy a forráskeresés sosem</p>

Kompetenciák	Tudás	Képességek	Attitűdök
<p>forrásokat, azok között tudatosan válogat, a számára lényeges forrásokat kiemeli, elemzi és értékeli.</p>	<p>konkrét szolgáltatásokat. Ismer olyan szempontokat (pl. megbízhatóság) és módszereket (pl. hivatkozások vizsgálata), amelyek alapján értékelheti a különböző tanulási forrásokat.</p>	<p>tanulás során. Képes a különböző helyzeteket tanulási forrásnak tekinteni a tanulás során. Képes a tanulási céljának megfelelő források felkutatására, kiválasztására. Képes tájékozódni a könyvtárban, Interneten. Képes a tanulási forrásokat különböző szempontok szerint és módszerekkel értékelni.</p>	<p>lezárt folyamat, bármikor előfordulhat, hogy új források bevonására van szüksége. (Legalább) érdeklődési körén belül szívesen végez kutatómunkát, kíváncsiság, tanulási vágy jellemzi. A tanulási források között bátran és magabiztosan válogat.</p>
<p>5. Tanulási források feldolgozása: a diák a tanulás során kiválogatott forrásokat értelmezi, a szükséges mértékben megjegyzi, elsajátítja, ezáltal készségeit, képességeit fejleszti, nézeteit formálja.</p>	<p>Ismer a tanulási források megértésére, rendszerezésére irányuló tanulási módszereket (pl. grafikus szervezők). Tudja és érti, hogy melyek azok a tényezők, amelyek elvonhatják a figyelmét a konkrét tanulási céltól. Ismer a lényegkiemelésre irányuló tanulási módszereket (pl. jegyzetelés, vázlatkészítés). Ismer az információk memorizálására irányuló tanulási módszereket (pl. mnemotechnikák).</p>	<p>Képes saját módszereivel rendezni és rendszerezni, értelmezni a tanuláshoz használt forrásokat. Képes figyelmét tudatosan és tartósan egy adott témára, egy konkrét tanulási feladatra irányítani. A tanulási források feldolgozása során képes kiemelni a számára és a tanulási cél szempontjából jelentős elemeket. Képes megosztani a tanulási forrásokat másokkal annak érdekében, hogy jobban megértse azt (megbeszélés, vita, kooperatív tanulás stb.). Képes az emlékezést segítő módszerek alkalmazására. Képes kérdéseket megfogalmazni és azokat megválaszolni a tanultakkal kapcsolatban (megértésre törekvés). Képes a tanultakat kritikai szempontból elemezni, az általa vitásnak tartott</p>	<p>Nyitott a tanulási források többszemponutú értelmezésére. Önmagáról úgy gondolkodik, mint aki képes a rendelkezésére álló forrásokat saját tanulási célja szerint rendezni és értelmezni. Hiszi, hogy képes a tanultak tartós felhasználására, és nem fél attól, hogy „kiesik” a fejéből az, amit megtanult. Hiszi, hogy a tanulási források megértése, az erre való törekvés a hatékony és sikeres tanulás lényegi eleme. Elfogadja, hogy a tanulási források feldolgozása során összezavarodik, elbizonytalanodik, és tudja, hogy ilyenkor egy más nézőpont bevonásával juthat túl a problémán.</p>

Kompetenciák	Tudás	Képességek	Attitűdök
<p>6. Tanulási források felhasználása: a diák a megtanult, elsajátított ismereteket, a tanulás során felhasznált tapasztalatokat, a fejlesztett képességeket, készségeket a tanulás céljának megfelelően, a tanulás konkrét kontextusában, illetve attól eltérő tanulási és hétköznapi helyzetekben kipróbálja, alkalmazza, gyakorolja, a tanulás eredményeit nézetei alapján értelmezi.</p>	<p>Ismer prezentációs eszközöket és módszereket, illetve ezek alkalmazásának alapelveit. Ismer problémamegoldó technikákat. Tudja és érti, hogy a tanultakat különböző élethelyzetekben lehet felhasználni. Ismer különféle, a tanulás szempontjából hatékony kommunikációs lehetőségeket, érti azok különbségeit, előnyeit, hátrányait. Ismeri a tanulási források felhasználásának alapvető etikai elveit (források megbízhatósága, plágium stb.).</p>	<p>esetekben álláspontja mellett érvelni. Képes tanulásának eredményeiről szóban és írásban beszámolni. Képes prezentációs eszközöket és módszereket alkalmazni. Képes a tanultakat egyszerűbb szimulációs helyzetekben alkalmazni. Képes a tanultakat hétköznapi élethelyzetekben alkalmazni. Képes különböző helyzetekben problémamegoldó technikákat alkalmazni. Képes arra, hogy a tanulási forrásokat kreatívan, egyedi szempontok és módszerek segítségével használja fel. Képes arra, hogy a tanultakat a tanulás szempontjából hatékony kommunikációs eszközökkel ossza meg, másokkal való együttműködés során használja fel. Képes arra, hogy az iskolában és az iskolán kívül tanultakat, tapasztaltakat összekapcsolja és reflektáljon azok kapcsolatára. Képes arra, hogy a tanultakat saját szakmai orientációja szempontjából is értelmezze.</p>	<p>Tanulási eredményeinek bemutatását pozitív kihívásként, fejlődési lehetőségként értelmezi. Önmagára mint problémamegoldó egyénre tekint. Hiszi, hogy képes a hétköznapi élethelyzetekre is megoldást találni. Önmagára úgy tekint, mint aki a tanulási folyamat során hatékony kommunikációra és együttműködésre képes. Törekszik arra, hogy a tanultakat másokkal is megossza.</p>
<p>7. Tanulási módszerek ismerete, alkalmazása,</p>	<p>Ismer különböző tanulási módszereket. Tudja és érti, hogy a különböző tanulási</p>	<p>Képes arra, hogy különböző tanulási módszereket próbáljon ki.</p>	<p>Fontosnak tartja, hogy saját bevált, kedvelt tanulási módszerekkel</p>

Kompetenciák	Tudás	Képességek	Attitűdök
<p>értékelése: a diák különböző tanulási módszereket, technikákat, stratégiákat ismer, ezek közül többet kipróbál, és a számára hatékonyakat tanulási helyzetekben tudatosan használja.</p>	<p>módszerek más-más helyzetben lehetnek hatékonyak és sikeresek. Tudja és érti, hogy mindenkinek más, bevált, kedvelt tanulási módszerei lehetnek.</p>	<p>Képes azonosítani azokat a tanulási módszereket, amelyek számára beváltak, valamilyen szempontból sikeresek, kedveltek. Képes arra, hogy a kipróbált tanulási módszereket értékelje. Képes arra, hogy a bevált, hatékonyként és sikeresként értékelt, kedvelt módszereket tanulása során alkalmazza.</p>	<p>rendelkezzen. Az egyes tanulási módszerekkel kapcsolatos tapasztalatait reálisan és árnyaltan értékeli. Saját bevált, kedvelt tanulási módszereihez pozitívan viszonyul, azok sikerességének tudatában van. Nyitott új tanulási módszerek megismerésére és kipróbálására. Hiszi, hogy ugyanazok a tanulási módszerek különböző tanulási célok érdekében, különböző tanulási utakon is alkalmazhatóak.</p>
<p>8. A tanulási folyamat értékelése: a diák a tanulására folyamatosan reflektál, konkrét tanulási teljesítményét reálisan és árnyaltan értékeli, a tanulást pedig fejlődésként értelmezi.</p>	<p>Tudja és érti, hogy a tanulási folyamatban folyamatos értékelésre és ellenőrzésre van szükség. Ismer a tanulási folyamat értékelését elősegítő szempontokat, módszereket, reflexiós technikákat.</p>	<p>Képes arra, hogy reális és árnyalt értékelést adjon saját, konkrét tanulási teljesítményéről. Képes arra, hogy tanulását önállóan és/vagy mások segítségével folyamatosan értékelje, nyomon kövesse. Képes arra, hogy saját tanulását hatékonyság és sikeresség tekintetében a kapott visszajelzések alapján értékelje. Képes a sikeres feladatmegoldások felismerésére. Képes a nehézségek, problémák megfogalmazására. Képes arra, hogy probléma esetén segítséget kérjen (tudja, kitől és milyen</p>	<p>Elfogadja, hogy a problémák, nehézségek a tanulási folyamat természetes velejárói. Hiszi, hogy a tanulás mindig fejlődést, gyarapodást, gazdagodást jelent. Pozitívan viszonyul a sikerhez; vágyik a sikerre, és nem csak a kudarcok elkerülésére törekszik. A sikertelen feladatmegoldást nem kudarcnak, hanem megoldásra váró problémaként, saját maga számára fejlődési lehetőségként értelmezi. A segítségkéréshez pozitívan viszonyul: szeret és mer segítséget kérni másoktól. A pozitív visszajelzéseket örömmel fogadja. A kapott visszajelzéseket fejlődése</p>

Kompetenciák	Tudás	Képességek	Attitűdök
		<p>témában kell segítséget kérnie). Képes arra, hogy probléma esetén felülvizsgálja konkrét tanulási folyamatát (rendelkezik értékelési, elemzési szempontokkal, és azokat alkalmazni is tudja).</p>	<p>szempontjából fontos tényezőknek tekinti.</p>
C) Szociális kompetenciák			
<p>1. Pozitív énkép kialakítása és fenntartása Azonosítja erősségeit és fejlesztendő területeit, érdeklődési köreit és a kedvelt, számára motiváló tevékenységeket, s ezek alapján pozitív énképet és önértékelést alakít ki és tart fenn, amely támogatja szakmai kiteljesedését, magabiztos fellépését.</p>	<p><u>Alapszinten:</u> Megért olyan személyes jellemzőkkel kapcsolatos fogalmakat, mint pl. érdeklődés, erősségek és fejlesztendő területek. Felfedezi, hogy a pozitív tulajdonságok képezik a pozitív énkép alapját. Megérti, hogy az énkép miként befolyásolja a viselkedéseket. Megérti, hogy az egyén viselkedése hogyan befolyásolja mások érzelmeit és viselkedését. <u>Középhaladó szinten:</u> Felfedezi, hogy az egyén viselkedése és attitűdje hogyan befolyásolják mások viselkedését és attitűdjeit. Felismeri, hogy a viselkedések és attitűdök hogyan befolyásolják az iskolában és a családban kialakuló helyzeteket. Megérti, hogy a környezet hogyan</p>	<p><u>Alapszinten:</u> Képes azonosítani saját pozitív tulajdonságait (készségek, érdeklődés, személyes jellemzők és erősségek) és azt, hogy ezeket hogyan látják mások. A pozitív énképet tükröző viselkedéseket és attitűdöket tanúsít. <u>Középhaladó szinten:</u> Énképét reálisan képes jellemezni. Az önmaga iránt pozitív attitűdöket tükröző viselkedését tanúsít.</p>	<p><u>Alapszinten:</u> Felméri saját énképét és értékeli annak önmagára és másokra gyakorolt hatásait. Viselkedését és attitűdjeit úgy alakítja át, hogy azok a pozitív énképet támogassák. <u>Középhaladó szinten:</u> Felméri saját énképének hatását önmagára és másokra. Úgy alakítja át viselkedését és attitűdjeit, hogy énképét javítsa és ezzel pozitívan befolyásolja az életvitelt és a munkával kapcsolatos tevékenységeit.</p>

Kompetenciák	Tudás	Képességek	Attitűdök
	<p>befolyásolja az attitűdöket és viselkedéseket.</p> <p>Megérti az értékek és hiedelmek fogalmát és ismeri ezek hatását az énképre.</p> <p>Ismeri a reális és pozitív énkép kialakításának fontosságát és tudja a hibás énkép kialakításának következményeit.</p> <p>Tudja, hogy a reális és pozitív énkép hogyan járul hozzá a személyes és szakmai kiteljesedéshez.</p>		
<p>2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció</p> <p>Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg,</p>	<p><u>Alapszinten:</u></p> <p>Tudja, hogy minden személy egyedi vonásokkal rendelkezik.</p> <p>Ismeri a kortársnyomás forrásait és hatásait.</p> <p>Ismeri a segítségnyújtás következményeit és hatásait.</p> <p>Ismeri a kétszemélyes és csoportban történő kommunikáció alapvető folyamatait és törvényszerűségeit.</p> <p><u>Középhaladó szinten:</u></p> <p>A sokféleség fogalmát megvizsgálja a mások iránti tisztelet, tolerancia, rugalmasság és nyitottság tekintetében is.</p> <p>Ismeri a kommunikáció törvényszerűségeit kétszemélyes és</p>	<p><u>Alapszinten:</u></p> <p>Másokkal történő interakcióban hatékonyan alkalmazza készségeit, tudását és fejezi ki attitűdjeit.</p> <p>Kortársakkal és felnőttekkel kialakult konfliktus helyzetek megoldásában hatékonyan alkalmazza elsajátított készségeit, tudását és juttatja érvényre attitűdjeit.</p> <p>Megfelelő viselkedést és attitűdöket tanúsít, amikor a kortársnyomás saját személye s hiedelmeivel ellentmondásban van.</p> <p>Nyitott a kultúrák, az életstílusok és fizikai és mentális képességek különbözőségeinek elfogadására.</p> <p>Hajlandó másoknak segíteni.</p>	<p><u>Alapszinten:</u></p> <p>Önmaga egyediségét felismeri és értékeli.</p> <p>Felülvizsgálja kétszemélyes és csoportos helyzetekben folytatott kommunikáció során tanúsított viselkedését és attitűdjeit, hogy meggyőződjön róla, hogy melyek azok amelyek valóban hozzájárulnak a másokkal folytatott pozitív és hatékony interakcióhoz.</p> <p>Törekszik saját interperszonális és csoportszintű kommunikációs készségeinek javítására annak érdekében, hogy pozitív kapcsolatokat tudjon kialakítani élete folyamán.</p> <p><u>Középhaladó szinten:</u></p>

Kompetenciák	Tudás	Képességek	Attitűdök
<p>együtműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.</p>	<p>csoportos helyzetekben. A mások által észlelt megbízhatóság és őszinteség gondolkörét ismeri. Olyan önirányítási készségekhez kapcsolódó fogalmakat ismer, int időszervezés, problémamegoldás, stressz-kezelés. Olyan segítési készségeket ismer, mint támogatás, probléma megoldás, útmutatás/irányítás (guiding).</p>	<p>Olyan viselkedéseket és attitűdöket tanúsít, amelyek hozzájárulnak a pozitív és hatékony kommunikációhoz kétszemélyes és csoportos helyzetekben. <u>Középhaladó szinten:</u> Mások érzéseit és hiedelmeit tiszteletben tartja. Kétszemélyes és csoportos helyzetekben toleranciát és rugalmasságot tanúsít. Hatékonyan alkalmaz a csoporttagság során nélkülözhetetlen készségeket, tudást és attitűdöket. Nyitottságot tanúsít a kultúrák, életstílusok, a fizikai és mentális képességek sokfélesége iránt. Olyan segítségnyújtó viselkedéseket tanúsít, mint pl. problémamegoldás, útmutatás, irányítás. Olyan viselkedést tanúsít, amelyek alapján mások is megbízhatónak és őszintének látják. Alkalmaz olyan önirányítási/önszervezési készségeket, mint időgazdálkodás, stresszkezelés, a magánélet és munka kiegyensúlyozott arányának biztosítása a mindennapokban.</p>	<p>Az emberek közötti hasonlóságokat és különbségeket felismeri és értékükön kezeli. Felülvizsgálja személyes hiedelemrendszerét a tisztelet, tolerancia, rugalmasság, nyitottság, megbízhatóság és őszinteség tekintetében annak érdekében, hogy meghatározza milyen mértékben járulnak hozzá pozitív kapcsolatok kialakításához saját életében. Személyes önirányítási készségeit integrálja, mint pl. időgazdálkodás, problémamegoldás, stresszkezelés, a magánélet és munka kiegyensúlyozott jelenléte. További tapasztalatszerzési és tanulási helyzetekbe bevonódik a pozitív kapcsolatok kialakítása érdekében.</p>

Kompetenciák	Tudás	Képességek	Attitűdök
<p>3. Az egész életen át tartó fejlődés és változás</p> <p>Ismeri és értelmezi a fejlődés és változás fogalmait saját életére nézve és ki tudja fejezni az általuk keltett érzéseket és érzelmeket, felismeri mikor van szüksége segítségre és szükség esetén segítséget kér és tudja hova fordulhat segítségért.</p>	<p><u>Alapszinten:</u></p> <p>Az élet részeként jelentkező fejlődés és változás fogalmainak ismerete.</p> <p>Megérti, hogy a fejlődés és változás hogyan befolyásolja az egyén fizikai és mentális egészségét (pl. stressz, frusztráció, zavarodottság, kimerültség).</p> <p>Ismer (mentális és fizikai) érzések, érzelmek kifejezésére alkalmas szavakat.</p> <p>A jó érzések kifejezésének többféle módját ismeri.</p> <p>Az egészséges életvitellel kapcsolatos ismeretekkel rendelkezik.</p> <p>Ismeri a segítségkérés fontosságát és tudja hogyan lehet segítséget kérni.</p> <p><u>Középhaladó szinten:</u></p> <p>Tudja, hogy jelentős tapasztalatok hogyan befolyásolják az érzelmeket.</p> <p>Megérti a stressz fogalmát és annak hatását a fizikai és mentális jóllétre.</p> <p>Stresszteli helyzetekben alkalmazható kommunikációs készségeket ismer (asszertivitás, konfliktus megoldás, problémamegoldás).</p> <p>Ismeri, hogy milyen fizikai, pszichológiai, társas és érzelmi változások következnek be az egyén</p>	<p><u>Alapszinten:</u></p> <p>Kifejezi érzéseit, érzelmeit.</p> <p>Az egészséget védő magatartást tanúsít.</p> <p>Segítséget kér, ha erre szüksége van.</p> <p><u>Középhaladó szinten:</u></p> <p>Azonosítja, hogy milyen helyzetek, események váltanak ki stresszreakciót (fizikai vagy mentális).</p> <p>Stresszteli helyzetekben is hatékony kommunikációs eljárásokat (asszertivitás, konfliktus megoldás, problémamegoldás, stb.) alkalmaz.</p> <p>Azonosítja önmaga testi, pszichológiai és érzelmi állapotában bekövetkező változásokat.</p>	<p><u>Alapszinten:</u></p> <p>Elismeri, hogy saját érzelmeinek megfelelő kifejezése pozitív hatást gyakorol.</p> <p>A segítségkérés pozitív hatásait felismeri.</p> <p>Az egészséges életvitellel kapcsolatos szokásait felülvizsgálja és olyanokat vall sajátjának, amelyek hozzájárulnak személyes fejlődéséhez.</p> <p>Egészségvédő szokásokat alakít ki.</p> <p><u>Középhaladó szinten:</u></p> <p>Felülvizsgálja saját kommunikációs készségeit és azokat alkalmazza, amelyek ténylegesen hatékonyak stresszteli helyzetekben.</p> <p>Reflektál munkahelyi, a családi élettel kapcsolatos és szabadidős tevékenységeire és tudatosítja ezek hatását, testi, lelki, szellemi és gazdasági jóllétére.</p> <p>A stresszteli helyzetekben alkalmazott kommunikációs készségeit javítja.</p> <p>Olyan további munkahelyi, szabadidős és a családi élettel kapcsolódó tevékenységeket keres, amelyek pozitívan hozzájárulnak testi, lelki, szellemi és gazdasági jóllétének növeléséhez.</p>

Kompetenciák	Tudás	Képességek	Attitűdök
	<p>fejlődése során.</p> <p>Megérti, hogy a pszichológiai és fiziológiai változások hogyan hatnak az életvitelre és a munkavégzésre.</p> <p>Tudja, hogy a munka, a családdal kapcsolatos és szabadidős tevékenységek hogyan járulnak hozzá a testi, lelki, szellemi és gazdasági jólléthez.</p>		
D) Életpálya-építéssel és munkavállalói léttel kapcsolatos kompetenciák			
<p>1. A munkalehetőség keresésével, megtartásával és megteremtésével kapcsolatos kompetenciák</p> <p>Ismeri és alkalmazza álláskeresési technikákat, melynek során a munkavállalással kapcsolatos dokumentumok beszerzését és kezelését adekvátan megvalósítja. Ismeri az információkeresés és-szerzés módjait, hiányzó információt azonosít. Munkavállalói érdekeit a törvénynek</p>	<p><u>Alapszinten:</u></p> <p>Megérti, hogy a személyes jellemzők (pl. megbízhatóság, pontosság, együttműködés) milyen fontosak a munka megszerzésében és megtartásában.</p> <p>Ismeri a munkatevékenységek kreatív megvalósításának lehetőségeit.</p> <p>Megérti, hogy a munkavállalók közötti együttműködés hogyan járul hozzá a feladat elvégzéséhez.</p> <p>Megérti annak fontosságát, hogy együtt tudjon dolgozni önmagától eltérő jellemzőkkel (pl. nemzetiség, életkor, nem, fogyatékkal élők) rendelkező emberekkel.</p> <p>Tudja mit jelent felelősséget vállalni saját tetteiért, viselkedéséért.</p>	<p><u>Alapszinten:</u></p> <p>Kreatív módon valósítja meg munkafeladatait (pl. otthon, az iskolában, a közösségben).</p> <p>Képes saját magától eltérő emberekkel (pl. nemzetiség, életkor, nem, fogyatékkal élők) együtt dolgozni.</p> <p>Együtt tud dolgozni másokkal egy feladat megvalósítása, kivitelezése érdekében.</p> <p>Felelősséget tud vállalni saját tetteiért, viselkedéséért.</p> <p><u>Középhaladó szinten:</u></p> <p>A munka megszerzéséhez és megtartásához nélkülözhetetlen személyes tulajdonságokról tesz tanúbizonyságot (pl. megbízhatóság, pontosság, együttműködés).</p>	<p><u>Alapszinten:</u></p> <p>Felülvizsgálja a munkatevékenységek során szerzett tapasztalatait, hogy azonosítsa mely képességei és attitűdjei járultak hozzá pozitívan és melyek negatívan a szerzett tapasztalatokhoz.</p> <p>Saját képességeit és attitűdjeit módosítja, hogy pozitívabbá váljanak munkatapasztalatai (pl. otthon, az iskolában, a közösségben).</p> <p><u>Középhaladó szinten:</u></p> <p>Tisztában van saját személyes tulajdonságaival, elméleti és gyakorlati ismereteivel és meg tudja határozni, melyekre érdemes építenie életpályáját, munkaválasztása során.</p> <p>Olyan új munkatapasztalatok szerzését biztosító helyzeteket kezdeményez (pl. otthon, az iskolában, a közösségben),</p>

Kompetenciák	Tudás	Képességek	Attitűdök
<p>megfelelően asszertívan képviseli.</p>	<p><u>Középfaladó szinten:</u> Azonosítja, hogy mely személyes jellemzők (pl. megbízhatóság, pontosság, együttműködés) szükségesek a munkahely megszerzésében és megtartásában. Megérti, hogy az elméleti és gyakorlati ismeretek számos munkakörnyezetben alkalmazhatóak és különböző feladatok elvégzésére átvihetők. Megérti az alkalmazás és más munkaformák és munkafeltételek során használt kifejezéseket. Ismer és rendelkezik azokkal a készségekkel, amelyek nélkülözhetetlenek a munkahely keresésben, munkahelyszerzésben és megtartásában (pl. önéletrajz, portfólió, javaslatok, fedőlevelek, feljegyzések).</p>	<p>Képes jelentkezési lapokat és egyéb űrlapokat kitölteni. Képes megalkotni és alkalmazni olyan munkahely keresési eszközöket, amelyek munkahelyszerzéshez és megtartásához nélkülözhetetlenek (pl. önéletrajz, portfólió, javaslatok, fedőlevelek, feljegyzések). Azonosítani tudja átvihető elméleti és gyakorlati tudását és képes új feladatokban alkalmazni őket.</p>	<p>amelyek személyes tulajdonságaira és átvihető készségeire építenek.</p>
<p>2. Az életpálya fejlődését támogató döntéshozatal Alternatív utakat azonosít céljai eléréséhez, melyek közül azok előnyeinek és hátrányainak mérlegelésével választ. Az életpálya-építést a</p>	<p><u>Alapszinten:</u> Megérti hogyan választ két vagy több dolog között egy személy. Ismeri, hogyan lehet tanulni a tapasztalatból. Tudja, hogy mi akadályozhatja a cél elérését. Ismeri a problémamegoldás különféle stratégiáit.</p>	<p><u>Alapszinten:</u> A diák fel tudja mérni, hogy mi akadályozhatja meg céljai elérésében. Problémamegoldási stratégiákat tud alkalmazni. Döntéseket hoz és felelősséget vállal értük. <u>Középfaladó szinten:</u> Átlátja, hogy a személy hiedelmei és</p>	<p><u>Alapszinten:</u> Felülvizsgálja problémamegoldási stratégiáit és kiértékeli hatásukat saját céljai sikeres elérésére. Kiértékeli személyes döntéseinek önmagára és másokra gyakorolt hatását. Felelősségteljes döntéshozatali folyamatokat valósít meg. <u>Középfaladó szinten:</u></p>

Kompetenciák	Tudás	Képességek	Attitűdök
<p>választások sorozataként értelmezi.</p> <p>Választásainak következményeit önmagára és másokra figyelembe veszi a döntéshozatali folyamatban és saját értékeit tiszteletben tartó, és saját céljait támogató döntéseket hoz.</p>	<p>Tudja, hogy döntéshozatali helyzetekben miként lehet alternatívákat azonosítani.</p> <p>Tudja, hogy a személyes hiedelmek és attitűdök befolyásolják a döntéshozatalt.</p> <p>Megérti, hogy egy döntés miként befolyásolja a személyt magát és másokat.</p> <p><i>Középfaladó szinten:</i></p> <p>Megérti, hogy a személyes hiedelmek és attitűdök milyen módon befolyásolják a döntéshozatalt.</p> <p>Megérti, hogy az életpályaépítés egy folyamat, amely a választások sorozatából áll.</p> <p>Ismeri, hogy egy döntés lehetséges következményei hogyan tárhatóak fel.</p> <p>Tudja, hogy az iskolában tanult tantárgyak közül melyik hogyan illeszkedik személyes és tanulási céljaihoz, érdeklődéséhez.</p> <p>Tudja, hogy mások elvárásai hogyan hatnak az életpályaépítésre.</p> <p>Ismeri, hogy a tanulással és a munkavállalással kapcsolatos döntések, hogyan függenek össze más életviteli kérdésekkel kapcsolatos döntésekkel.</p> <p>Ismeri a különböző középszintű és</p>	<p>attitűdjei hogyan befolyásolják az egyén döntéshozatali folyamatait.</p> <p>Átlátja, hogy az egyén életpálya elképzelései hogyan tükröződnek a választások sorozatában, amit az egyén meghoz.</p> <p>Összehasonlítja, hogy az egyes közép- és emeltszintű képzési programok előnyei és hátrányai hogyan járulnak hozzá az életpályában kitűzött célok eléréséhez.</p> <p>Döntéseket hoz és felelősséget vállal értük.</p> <p>A munka változó világát tükröző kreatív vagy alternatív választásokat tesz.</p>	<p>Kiértékeli, hogy saját döntései (az iskoláról, családjával, szabadidős tevékenységeivel vagy munkájával kapcsolatosan) hogyan hatnak saját életére és más döntésekre.</p> <p>Kritikusan megvizsgálja az kreatív vagy alternatív lehetséges megoldásokat és értékeli azoknak a saját életére gyakorolt hatását.</p> <p>Kiértékeli személyes döntéseinek önmagára és másokra gyakorolt hatását.</p> <p>Önnön értékeit tiszteletben tartó és a saját célokat támogató döntéseket hoz.</p>

Kompetenciák	Tudás	Képességek	Attitűdök
	<p>emelt szintű továbbtanulási lehetőségek előnyeit és hátrányait és ezek fontosságát a pályájában megfogalmazott célokkal.</p> <p>Ismeri a közép- és emeltszintű képzési programok követelményeit.</p> <p>Megérti, hogy a jövővel kapcsolatos bizonytalanság kreatív és alternatív megoldások választásához vezethet.</p>		
<p>3. A magánélet és a munka közötti egyensúly fenntartása</p> <p>Az egészséges életvitel szempontjait érvényesítve tart egyensúlyt a magánélet és a munkahelyi szerepek között, felismerve ezen szerepek egymást kiegészítő voltát. Az életpálya során dinamikusan változó szerepek rugalmas alkalmazkodást igényelnek, s ha e szerepek mégis ütköznek, hatékony megoldásokat,</p>	<p><u>Alapszinten:</u></p> <p>Ismeri, hogy egy személynek milyen különböző szerepei lehetnek (pl. barát, diák, munkavállaló, családtag).</p> <p>Ismeri, hogy milyen munkatevékenységek vannak jelen otthon, az iskolában és a közösségben.</p> <p>Megérti, hogy a családtagok hogyan függenek egymástól, hogyan dolgoznak együtt és vállalnak közösen felelősséget.</p> <p>Megérti a munkaszerepek és a családi szerepek egymást kiegészítő voltát.</p> <p><u>Középhaladó szinten:</u></p> <p>Tudja, hogy a munkahelyi és magánéleti szerepek különféle és különböző mennyiségű energiát, részvételt, motivációt és képességeket igényelnek.</p>	<p><u>Alapszinten:</u></p> <p>Munkatevékenységeket végez otthon, az iskolában és a közösségben.</p> <p>Részt vesz a háztartási és ház körüli munkákban otthon és felelősséget vállal az elvégzett munkájáért.</p> <p>Átlátja, hogy a családban betöltött szerep és a munka világában betöltött szerep hogyan függ össze.</p> <p><u>Középhaladó szinten:</u></p> <p>Olyan szabadidős tevékenységeket tervez és valósít meg, amelyek leginkább közel állnak a személy preferált vagy célként kitűzött életstílusához.</p> <p>Átlátja, hogy a különböző élet- és munkahelyi szerepek hogyan befolyásolják a jövőbeni célok elérését.</p>	<p><u>Alapszinten:</u></p> <p>Megvizsgálja az életében előforduló szerepeket és kiértékeli az egyes szerepekben rá háruló felelősséget.</p> <p>A választott élet-szerepek mindegyikében felelősségteljesen cselekszik.</p> <p><u>Középhaladó szinten:</u></p> <p>Mérlegeli, hogy milyen életstílusra törekszik.</p> <p>Meghatározza, hogy milyen típusú élet- és munkaszerepek hatnának legpozitívabban saját életének alakulására.</p> <p>Az életvitel és életpálya célokat támogató helyzetek megteremtésére és megvalósítására törekszik.</p>

Kompetenciák	Tudás	Képességek	Attitűdök
<p>stresszkezelési technikákat alkalmaz.</p>	<p>Megérti, hogy a munkával kapcsolatos szerepek hogyan elégítenek ki személyes szükségleteket és a család szükségleteit.</p> <p>Tudja, hogy a személyes célok a munkahelyi, közösségi, társas és családi szerepek különböző kombinációi révén érhetőek el.</p> <p>Megérti, hogy a szabadidős tevékenységgel kapcsolatos választások hogyan viszonyulnak az életstílushoz.</p> <p>Tudja, hogy a különböző magánéleti- és munkaszerepek hogyan befolyásolják a jövőre vonatkozó célok elérését.</p> <p>A különböző élethelyzetekhez kapcsolódó szerepek előnyeit és hátrányait ismeri.</p> <p>Ismeri a családra, a munkára és a szabadidős tevékenységre vonatkozó döntések közötti kapcsolatokat.</p>		
<p>4. A magánéletben és a munka világában betöltött szerepek változó jellegének megértése</p> <p>Az életpálya során betöltött szerepek változó voltát felismerve képes rugalmasan alkalmazkodni a</p>	<p><u>Alapszinten:</u></p> <p>Megérti a munka pozitív hatását az emberekre (pl. magasabb önértékelés, anyagi függetlenség).</p> <p>Ismeri a férfiak és nők változó magánéleti- és munkaszerepeit (pl. a férfiak szerepe a családi életben, nők magas vezetői beosztásokban).</p> <p>Megérti, hogy a személyek családon</p>	<p><u>Alapszinten:</u></p> <p>Azonosítja, hogy saját családjában a férfiak és nők milyen életszerepeket töltenek be.</p> <p>Tervet készít és megvalósítja, hogy miként járul hozzá a családon belül és a családon kívüli létezéshez.</p> <p><u>Középhaladó szinten:</u></p> <p>Személyes érdeklődésének eleget tesz,</p>	<p><u>Alapszinten:</u></p> <p>Megvizsgálja, hogy milyen szerepek betöltésére vállalkozna.</p> <p>Felismeri és elismeri, hogy a munka pozitívan hat az önértékelésre.</p> <p>Magánéleti- és munkaszerepek követelményeinek eleget tesz.</p> <p><u>Középhaladó szinten:</u></p> <p>Felismeri saját sztereotípiáit, előítéleteit</p>

Kompetenciák	Tudás	Képességek	Attitűdök
<p>változó elvárásokhoz. Az eltérő szerepek eltérő elvárásait kritikai gondolkodással szemléli és a szokásostól eltérő szerepeket betöltő személyeket előítéletmentesen kezeli.</p>	<p>belüli és kívüli szerepvállalásai milyen fontos szerepet játszanak a családban és a közösségben (pl. a család anyagi függetlensége, a közösségi önkéntes tevékenység).</p> <p><u>Középhaladó szinten:</u> Nem-hagyományos életviteli és munkahelyzeteket azonosít. Feltárja a nem-hagyományos munkavállalás előnyeit és kihívásait. A személyes érdeklődés követésének előnyeit számba veszi, még akkor is, ha az a saját neméhez hagyományosan nem illeszkedő szerepet jelent. Ismeri a sztereotípiát, az előítélet és a diszkrimináció fogalmait.</p>	<p>még akkor is, ha nem hagyományosan elfogadott saját nemét tekintve a szerep. Felismeri azokat a sztereotípiákat, előítéleteket és hátrányosan megkülönböztető viselkedéseket, amelyek korlátozzák a férfiak és nők szerepvállalását a munkában.</p>	<p>és hátrányosan megkülönböztető viselkedéseit, amellyel korlátozza önmaga és mások szerepvállalását a munkában.</p> <p>Előítélet mentes attitűdöket alakít ki és diszkrimináció mentesen viselkedik.</p>
<p>5. Saját életpálya-építési folyamatok megértése, változtatások kezdeményezése A célok megfogalmazása során felismeri saját késztetéseinek és vágyainak szerepét, a cél-állítás folyamatának jelentőségét az életpálya-építésben. Az életpályát, mint a</p>	<p><u>Alapszinten:</u> A változás állandóságát és annak jelenlétét a magánéletben és a munka világában felismeri. A tanulás fogalmát az élet és a munka folyamatainak szerves részeként értelmezi. A saját késztetések és vágyak követésének jelentőségét ismeri a magánélet és a munkavállalás vonatkozásában is. Ismeri a cél-állítás folyamatát, és annak ösztönző és motiváló hatását a</p>	<p><u>Alapszinten:</u> Azonosítja a változási és átalakulási folyamatokat saját környezetében. Különböző forrásokból származó információkat felkutat és azokból tanul. Vágyai, személyes értékei és érdeklődése által vezérelt új tapasztalatokat kipróbál. Érdeklődésére számot tartó tevékenységet tervez, abban részt vesz, és képes leírni, hogy mit tanult a tevékenységből. Azonosítja, hogy milyen</p>	<p><u>Alapszinten:</u> Megvizsgálja a változásra és a tanulásra vonatkozó, a vágyak és a célállítással, valamint az útra történő összpontosítással kapcsolatos nézeteit és érzelmeit és azt, hogy van-e vagy ki tud-e alakítani az úton őt segítő szövetségek körét. Olyan eseményekben vesz részt, amelyek révén tapasztalatokat szerezhet a változással, a folytonos tanulással, a személyes értékekkel és álmokkal, a célállítással és a hálózatépítéssel</p>

Kompetenciák	Tudás	Képességek	Attitűdök
<p>változások folyamatát értelmezi, melynek során a célokat és a megvalósításukhoz vezető utakat a tapasztalat hatására módosítja, előrelátással és a tervezés folyamatainak tudatos alkalmazásával kezdeményezi a változásokat.</p>	<p>magánéletben és a munka világában egyaránt.</p> <p>Érti, hogy a cél mellett miért fontos az út értékessége a magánéletben és a munkában egyaránt.</p> <p>A munkában és a magánéletben egyaránt felismeri a teherbíró kapcsolatok előnyeit.</p> <p><u>Középhaladó szinten:</u></p> <p>Tudja, hogy bármilyen döntés meghozatala egyaránt hat a magánéletre és a munka világában betöltött szerepre is.</p> <p>Ismeri az életpálya-építés fogalmát.</p> <p>Ismeri a pályaválasztás és az életpálya-építés közötti különbséget.</p> <p>Ismeri a preferált jövő fogalmát az életpálya-építés keretein belül.</p> <p>Megérti a rugalmas és alkalmazkodó rövidtávú cselekvési tervek jelentőségét az életpálya-építésben.</p> <p>Tudja, hogy mi az életpálya portfólió és annak jelentősége.</p>	<p>kapcsolatokkal rendelkezik.</p> <p><u>Középhaladó szinten:</u></p> <p>Kialakítja saját kívánatosnak tartott jövőképét.</p> <p>Saját preferált jövőjével összhangban lévő rövid idejű cselekvési tervet ki tud dolgozni.</p> <p>Összeállítja és frissíti a saját életpálya-tervezési portfólióját.</p>	<p>kapcsolatban.</p> <p><u>Középhaladó szinten:</u></p> <p>Újraértékeli a kívánatosnak tartott jövő képét az énre és a munka világára vonatkozó újabb információk fényében.</p> <p>Lépéseket tesz a kívánatos jövő megvalósulása érdekében.</p> <p>A kívánatos jövőről alkotott jövőképét a tapasztalatok hatására változó énképéhez igazítja.</p>
E) A munkavégzéshez kapcsolódó kompetenciák			
<p>1. Az életpálya-építést és munkavállalói célokat támogató egész életen át tartó tanulás</p>	<p><u>Alapszinten:</u></p> <p>Megérti miért fontos a tervezés az életben és az életpálya tervezése.</p> <p>Ismeri, hogy az iskolában elsajátított</p>	<p><u>Alapszinten:</u></p> <p>Hatékony információgyűjtő stratégiákkal rendelkezik</p> <p>Készségeit és tudását növelő</p>	<p><u>Alapszinten:</u></p> <p>Kiértékeli az információgyűjtéssel és készségeinek és tudásának növelésével kapcsolatos stratégiáit és a</p>

Kompetenciák	Tudás	Képességek	Attitűdök
<p>Felismeri a környezetében kínálkozó tanulási lehetőségeket, ezeket kiaknázza és összhangban a felismert munkaerő-piaci változásokkal folyamatos önfejlesztésre törekszik saját személyes céljaihoz illesztve, felismerve az egész életen át tartó tanulás nélkülözhetetlen voltát. A célok elérése útjában álló akadályok elhárítására kreatív megoldásokat talál.</p>	<p>készségek, tudás és attitűdök hogyan hasznosulhatnak otthon, a munkahelyen és a közösségben.</p> <p>Ismeri saját erősségeit az egyes tantárgyakhoz kapcsolható ismeretekben.</p> <p>Tudja milyen stratégiákkal javíthatóak a készségei és növelhető ismeretei.</p> <p>Ismeri, hogy a különböző szintű munkák a készségek, ismeretek és attitűdök különböző kombinációit igénylik.</p> <p>Többféle munkatípust és alternatívát ismer, akár fizetett, akár önkéntes munkáról van szó.</p> <p>Ismeri a gyakorlás, az erőfeszítés és a tanulás fontosságát.</p> <p><u>Középhaladó szinten:</u></p> <p>Többféle egész életen át tartó tanulási stratégiát ismer.</p> <p>Ismeri saját erősségeit és gyenge pontjait is az egyes tantárgyakhoz kapcsolható ismeretekben.</p> <p>Tudja milyen stratégiákkal javíthatóak a készségei és növelhető ismeretei.</p> <p>Tudja, hogy a személyes készségek és ismeretek hogyan befolyásolják a sikerességet az életben és a munkában.</p> <p>Ismeri az elvont és gyakorlati ismeretek</p>	<p>stratégiákat alkalmaz.</p> <p><u>Középhaladó szinten:</u></p> <p>Egész életen át tartó tanulási stratégiákat alkalmaz.</p> <p>A tanulási készségeket és tudását növelő stratégiákat alkalmaz.</p> <p>Az életviteli és a munkahelyi sikerességet támogató személyes készségeket és attitűdöket alkalmaz.</p> <p>Saját szerepét, mint tanuló a munkavállalói szereppel párhuzamba állítva hasonlóságokat azonosít.</p>	<p>leghatékonyabbakat választja ki.</p> <p>Tanulási stratégiáit javítja.</p> <p><u>Középhaladó szinten:</u></p> <p>Kiértékeli az információgyűjtéssel és készségeinek és tudásának növelésével kapcsolatos stratégiáit és a leghatékonyabbakat választja ki.</p> <p>Értékeli, hogy személyes készségei és attitűdjei miként hatnak az életvitel és a munkahelyi sikerességre.</p> <p>Olyan egész életen át tartó tanulási stratégiát alkalmaz, amelyek támogatják az életpálya-építést és a munkavállalóként kitűzött célok elérését.</p>

Kompetenciák	Tudás	Képességek	Attitűdök
	<p>és készségek jelentőségét a munkahelyen.</p> <p>Tudja, hogy az egyes szakmacsoportokban milyen készséget, ismereteket és attitűdök nélkülözhetetlenek.</p> <p>Tudja, hogy a változó munkaköri szerepkövetelményekhez való alkalmazkodás során mely készségek, ismereteket és attitűdök megváltoztatása a legeredményesebb.</p>		
<p>2. Az életpályával és a munkavállalással, az adott munka végzésével kapcsolatos információk feltérképezése és hatékony alkalmazása</p> <p>A munkafolyamatban utasításokat értelmez, követ, másokat végighallgat és a betöltött szerepnek megfelelő kommunikációs formákat alkalmazza. Tevékenységében a minőség érdekében felelősséget vállal, hatékonyan és</p>	<p><u>Alapszinten:</u></p> <p>Ismeri családtagjainak munkáját, az iskola munkavállalóinak tevékenységeit és a közösségben rendelkezésre munkalehetőségeket.</p> <p>Ismeri, hogy önmaga számára mely tevékenységek, foglalkozások és munkahelyi körülmények érdekesek, fontosak.</p> <p>Ismeri a munkahelyre vonatkozó információ fogalmát is tudja hogyan lehet ilyen információkat kapni szülőktől, rokonoktól, barátoktól és szomszédoktól.</p> <p>Tudja, milyen kapcsolatban áll egymással az érdeklődés, készségek, hiedelmek, attitűdök és foglalkozások, szakképesítések, munkakörök.</p>	<p><u>Alapszinten:</u></p> <p>Különböző forrásokat használ a munkavégzéssel és a munkalehetőségekkel kapcsolatos információk megszerzéséhez (pl. internet, újság, televízió, intézmények).</p> <p><u>Középhaladó szinten:</u></p> <p>Iskolai és közösségi színtereken hozzáférhető erőforrásokat használ fel foglalkozások, szakmák és elhelyezkedési lehetőségek megismerésére.</p> <p>Ismeri, hogy érdeklődése, készségei, hiedelmei és attitűdjei milyen módon érvényesülhetnek különböző szakmákban, foglalkozásokban.</p> <p>Azonosítja a számára optimális munkakörülményeket.</p>	<p><u>Alapszinten:</u></p> <p>Megfogalmazza saját véleményét a munkalehetőséggel kapcsolatban szerzett információkra vonatkozóan.</p> <p>Javítja saját munkahely-keresési és információszerzési stratégiáit</p> <p><u>Középhaladó szinten:</u></p> <p>Felméri, hogy a munkavégzéssel és a munkalehetőséggel kapcsolatos információk mennyire fontosak önmaga számára.</p> <p>Javítja saját munkahely-keresési és információszerzési, megértési és felhasználási stratégiáit</p>

Kompetenciák	Tudás	Képességek	Attitűdök
<p>körültekintően szervezi a munkáját, melynek során másokkal együttműködik, esetlegesen eltérő érzelmeiket, szándékaikat észleli, és ennek tudatában cselekszik. A munkatevékenység során felmerülő új helyzeteket problémaként értelmezi, azok megoldásában a tanult algoritmusokat hatékonyan alkalmazza, egyéni és társas probléma-megoldási folyamatokban vesz részt.</p>	<p>Különböző munkakörök és foglalkozások jellemzőit ismeri (pl. szabadban vagy zárt térben végzett munka, veszélyes, egyhangú, stb.)</p> <p>Tudja, hogy a vállalkozás miben különbözik az alkalmazotti létől.</p> <p>Tudja, hogy a munkalehetőségekkel kapcsolatosan hol talál információt (internet, újságok, intézmények, stb.)</p> <p><u>Középhaladó szinten:</u></p> <p>Ismeri a szakképesítés, a munka, munkakör és foglalkozás fogalmait és azok különbségét.</p> <p>Ismeri a szakképesítések, foglalkozások, munkakörök és a munkahelytípusok osztályozását.</p> <p>Ismeri a különböző szakmacsoportokat, foglalkozási szektorokat.</p> <p>Tudja hol szerezhet az iskolában vagy a közösségen belül információkat szakképesítésekkel, munkakörökkel és munkahelytípusokkal kapcsolatban.</p> <p>Ismeri hogyan vihetők át készségek, ismeretek és attitűdök egyik munkaköri szerepből egy másikba.</p> <p>A közösségben jelen lévő munkahelytípusokat és munkafajtákat ismeri.</p> <p>Ismeri a különböző lehetséges</p>		

Kompetenciák	Tudás	Képességek	Attitűdök
	munkakörülményeket (pl. szabadtéri, zárt térben, veszélyes, egyhangú, stb.).		
<p>3. A munka, a társadalom és a gazdaság kapcsolatának megértése</p> <p>Saját tevékenységei és a társadalmi folyamatok közötti kapcsolatot, párhuzamokat észlelve fogalmazza meg saját értékrendszerében az etikus magatartás, a csapatban végzett, minőségi munka valamint az egyéni és társadalmi jól-lét közötti összefüggéseket.</p>	<p><u>Alapszinten:</u></p> <p>Megérti, hogy a munkavégzés miként elégíthet ki személyes szükségleteket.</p> <p>Tudja, hogy a munka hogyan járul hozzá pozitív módon a társadalom működéséhez.</p> <p>Ismeri a helyi munkáltatók termékeit és szolgáltatásait.</p> <p>Ismeri, hogy a munkavégzés hogyan hat a személyes, társas, gazdasági és környezeti problémákra.</p> <p><u>Középhaladó szinten:</u></p> <p>Megérti a szervezetek működését (pl. hogyan termelődik bevétel, költségek, profit).</p> <p>Megérti a munka fontosságát egy közösség számára.</p> <p>Ismeri a munka, a közösség és a gazdaság összefüggéseit.</p> <p>Ismeri, hogy a munkavállalók, hogyan járulnak hozzá egy közösség működéséhez.</p> <p>Tudja, hogy a közösség, a gazdaság és a technológiai fejlődés hogyan hat a munka világára.</p>	<p><u>Alapszinten:</u></p> <p>Gondoskodik saját személyes szükségleteinek kielégítéséről.</p> <p>Tudja, hogy munka végzésével hogyan járulhat hozzá személyes, társas, gazdasági vagy környezeti problémák megoldásához.</p> <p><u>Középhaladó szinten:</u></p> <p>Annak megfelelően cselekszik, hogy tudja munkája hogyan hat a közösségre.</p>	<p><u>Alapszinten:</u></p> <p>Tisztában van azzal, hogy a munka milyen értéket képvisel önmaga számára.</p> <p>Olyan munkatapasztalatokra tesz szert, amely kielégíti saját szükségleteit és a közösségét is (pl. otthon segít, közösségben önkéntes munkát vállal).</p> <p><u>Középhaladó szinten:</u></p> <p>Megfogalmazza, milyen értéket képvisel a közösség (pl. családban, az iskolában) jóllétéhez történő hozzájárulás munka révén.</p> <p>Olyan munkatapasztalatokra tesz szert, amely kielégíti közösség igényeit (pl. otthon segít, közösségben önkéntes munkát vállal).</p>

Az egész életen át tartó tanulás Európai Képesítési Keretrendszere (EKKR) (2008). Forrás:
http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/publ/pdf/eqf/broch_hu.pdf és http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/publ/pdf/eqf/leaflet_hu.pdf

Demeter Kinga (szerk.) (2006): *A kompetencia. Kihívások és értelmezések.* OKI, Budapest.
<http://www.oki.hu/oldal.php?tipus=kiadvany&kod=kompetencia>

Lorraine Haché, L., Redekopp, D.E. és Jarvis, P.S. (2006) *Blueprint for life/work designs.* National Life/Work Centre, Kanada.

2. melléklet [9. melléklet az 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelethez]

9.2. Híd II. program kerettanterve

Tartalom:

- Bevezetés
- Kerettantervek

Kerettanterv

HÍD 2. program, közismereti képzés

A-B-C variáció

Célok, feladatok

Az EU 2020 szerinti irányelveknek megfelelően a korai iskolaelhagyás arányát sikeresen mérsékelő oktatási formaként jelenik meg a közoktatásban a Híd-programok szerinti képzés.

A Híd 2. programban a szakképző intézmények a lemorzsolódott vagy az iskolai kudarcok miatt lassabban haladó, de tanköteles korú vagy idősebb – általános iskolai végzettség nélküli – fiatalokat képeznek. Elsődleges cél a későbbi foglalkoztathatóság érdekében a szakképzésbe történő bekapcsolódás biztosítása, de legalább a munkavállalásra felkészítés a rész-szakképesítés megszerzésének lehetőségének biztosításával.

A HÍD 2. programban a képzés különös hangsúlyt helyez arra, hogy a tanítási-tanulási folyamat megalapozza és továbbfejlessze a tanulók képességeit, motivációit az egész életen át tartó tanuláshoz; és ennek megfelelően az egész tanítási-tanulási folyamatot a szakmatanuláshoz nélkülözhetetlen kompetenciák fejlesztésének szolgálatába állítsa. Emellett a közismereti program törekszik a NAT-ban megfogalmazott célok lehetőség szerinti teljesítésre.

A HÍD 2. program további célja, hogy az integrált vagy hagyományos tartalmakat hordozó műveltségterületek segítségével érvényesítse a közismereti és szakmai tananyagok interdiszciplináris és problémaközpontú szemléletét és szervezését; valamint a tartalmak feldolgozását.

Az egyes műveltségterületek témakörei, témái a valóság problémáit és az azok felismeréséhez, megértéséhez, kezeléséhez szükséges tudásokat, képességeket is a mindennapi élet kontextusába helyezik, kiemelve ezzel a társadalmilag releváns, alkalmazható tudás fontosságát.

Fejlesztési területek – nevelési célok

Az erkölcsi nevelés

A tanulóban kialakul a kötelességtudat, érti egyéni és közösségi (társadalmi) felelősségének jelentőségét. Felismeri, hogy az egyes törvények és társadalmi egyezségek általában azért érvényesek, mert saját magunk által választott etikai elvek követésén alapszanak. Megérti és belátja a normakövetés társadalmi jelentőségét és a normaszegés következményeit. Ismeri közösségi egyezségeket és normákat, képes egy-egy közösség etikai elveinek felismerésére és a különböző kultúrák etikai elveinek összevetésére. Képes bizonyos értékkonfliktusok felismerésére, ismer eseteket, példákat ezek kezelésére.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

Megnevez és felismer magyar történelmi személyiségeket, feltalálókat, tudósokat, művészeket, sportolókat, tudatosul benne munkásságuk jelentősége. Tisztában van nemzeti ünnepeink jelentőségével, hagyományaival. Ismeri lakóhelye és iskolája környékének természeti és kulturális örökségét. Ismeri a nemzeti kultúrák jelentőségét, tiszteli a különböző népek és kultúrák hagyományait.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A tanuló érti az egyén felelősségét a közösség fenntartásában és a normakövetésben. Ismeri alapvető állampolgári jogait és kötelességeit. Ismeri a normaszegések társadalmi jelentőségét, belátja az antidemokratikus eljárások, a korrupció és a hatalmi visszaélések veszélyét. Gyakorolja jogait és kötelességeit környezetében, ismeri és tiszteli szűkebb közösségei tagjait, törekszik a helyi közösségekkel való jó együttműködésre.

Önismeret és a társas kapcsolati kultúra fejlesztése

A tanulóban tudatosul, hogy számos olyan mindennapi élethelyzet van, ahol az ember személyisége alapvető befolyással bír céljai elérésére, a társas kapcsolatai alakítására, feladatai elvégzésére. Tisztában van a társas kapcsolatok építésének lényegével, és az emberi együttműködés lehetőségeivel. Tud különbséget tenni az ideális és a reális énkép között, és tisztában van azzal, hogyan befolyásolhatja a társas környezet az önmagukról alkotott képet. Felismeri a normakövetés szerepét, fontosságát.

A családi életre nevelés

A tanuló jártas a munkaeszközök célszerű, gazdaságos használatában, kialakítja egyéni, eredményes munkamódszereit. Megismeri a háztartásban, közvetlen környezetében alkalmazott, felhasznált anyagokat (különös tekintettel az egészségkárosító anyagokra). Képes önálló életvitelét, önmaga ellátását megszervezni. Képes szükségletei tudatos rendszerezésére, rangsorolására, megismeri a takarékoskodás alapvető technikáit. Készül az örömteli, felelősségteljes párkapcsolatra, a családi életre. Ismeri a családtervezési módszerek alkalmazásának módját, ezek előnyeit és kockázatait, tud ezzel kapcsolatban információkat keresni és azokat döntéseiben felhasználni. Tud információkat szerezni a szexuális problémákkal kapcsolatban, ugyanakkor képes felismerni egyes információforrások veszélyeit. Tudja, hová fordulhat krízishelyzetekben. Képes tájékozódni a gyermekszülést és az örökbefogadást érintő kérdésekről. Érti a családnak a társadalomban betöltött szerepét. Érti a családtagok felelősségét a család egységének megtartásában, belátja a szerepek és feladatok megosztásának módjait, jelentőségét. A tanuló értelmezi a szülői és gyermeki felelősség fogalmát, tiszteli a különböző generációk tagjait.

A testi és lelki egészségre nevelés

A tanuló tudja, hogy környezetünk is hatással van testi és lelki egészségünkre, ezért igényévé válik környezetének tisztán tartása, szépítése és a személyes higiéné. Tájékozott az e témakörben meglévő elemi lakossági szolgáltatásokról, azok használatáról. Ismeri a kultúra szerepét a lelki egészség megőrzésében. Tudatában van annak, hogy életvitelét számos minta alapján, saját döntéseinek sorozataként alakítja ki, és hogy ez a folyamat hatással van testi és lelki egészségére. Ismeri az egészségre káros, szenvedélybetegségek kialakulásához vezető élvezeti szerek használatának kockázatait, tudatosan tartózkodik ezektől. Ismeri a rizikófaktor fogalmát, képes értelmezni erre vonatkozó információkat. Tudja, milyen szakemberek segítenek testi és lelki egészségünk megőrzésében és helyreállításában. Tud a gyász szakaszairól és az ilyenkor alkalmazható segítő technikákról, ismeri a hospice-szolgáltatás fogalmát. Képes értelmezni a gyógyszerekhez tartozó beteg tájékoztatót. Ismeri az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés módját, képes tájékozódni a betegjogokról és az orvosválasztás lehetőségeiről. Tisztában van a védőoltások szerepével, tud példákat sorolni védőoltásokra.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A tanuló felismeri, ha szűkebb vagy tágabb környezetében egyes emberek vagy csoportok segítségre szorulnak. Az adott helyzethez és lehetőségeihez mért kötelességének érzi a

segítségnyújtást, és próbálja ebbe társait is bevonni. Egyes helyzetekben képes felelősséget vállalni másokért (társaiért, a környezetében élő rászorultakért), és vállalásaiért helyt is áll. Felismeri, hogy a beteg, sérült, fogyatékkal élő embereken egyes helyzetekben kötelessége segíteni. Tisztában van az önkéntesség értékével, jelentőségével, formáival.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

A tanuló érti a fenntartható fejlődés jelentőségét. Belátja, hogyan vezetett az emberiség tevékenysége környezeti problémák kialakulásához, érti ezek kockázatát, és látja ezzel kapcsolatos felelősségét. Ismer egyes globális problémák és a lokális cselekvések, valamint az egyéni életvitel közötti összefüggéseket. A tanulóban felelősség ébred abban, hogy saját életvitelével legyen tekintettel a fenntarthatóság kritériumaira. Képes a fenntarthatósággal kapcsolatban információkat keresni és értelmezni. Érti a nemzetközi összefogás jelentőségét a fenntarthatósággal kapcsolatban.

Pályaorientáció

A tanuló tisztában van azzal, milyen személyes tulajdonságokkal, ismeretekkel, gyakorlatokkal és képességekkel rendelkezik. Érti, hogy ezek közül melyek piacképesek, és melyek állnak kapcsolatban az általa kitűzött céllal, illetve, hogy a munkáltató érdeklődését melyek keltik fel igazán. Megfelelő ismeretekkel rendelkezik tervezett szakmájával kapcsolatban, munkaerő-piaci lehetőségeiről, munkavállalói szerepéről. Rendelkezik ismeretekkel, és tapasztalatot szerez a felkészült álláskeresőkhöz. Képes önéletrajzot készíteni, vagyis képes írásban összegezni céljait, képességeit, végzettségét, felkészültségét és mindazt, amit az alkalmazónak egy konkrét állással kapcsolatban nyújtani tud.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

A tanuló törekszik arra, hogy a fejlődési, megélhetési, biztonsági, önérvényesítési, társas szükségleteit minél magasabb szinten, tartalmasabb életvitelben elégítse ki. Érzékeli az anyagi és a kapcsolati tőke értékét és szerepét a társadalomban. Képes információkat keresni és értelmezni különböző egyéni pénzügyi döntésekkel (pl. befektetések, hitelek) kapcsolatban. Kellő ismerettel rendelkezik ahhoz, hogy számlát nyisson, és azt használja.

Médiatudatosságra nevelés

A tanuló tudatosan választ a tanulását, művelődését és szórakozását segítő médiumok között. Képes a média által alkalmazott figyelemfelkeltő eszközöket, képi és hangzó kifejezőeszközöket értelmezni, médiatartalmakat használni, megfelelő kommunikációs stratégiával rendelkezik a nem kívánatos tartalmak elhárítására.

A tanulás tanítása

A tanuló megismer olyan alapvető tanulást segítő technikákat, amelyek segítségével hatékonyabbá teszi az önálló felkészülését, pl. a tanuláshoz szükséges külső (rend, fény, csend) és belső (munkakedv, jutalom, kíváncsiság, elérendő cél) feltételeket. Tud a tanult témák kapcsán tájékozódni a könyvtárban (pl. egyszerűbb kézikönyvekben) és a világhálón. Ismer tudásmegosztó és tudásépítő platformokat. Képes gondolatait, megállapításait kifejezni, nyelvileg szabatosan indokolni. Megismeri saját tanulási stílusát, ezzel hatékonyabb információfeldolgozásra képes, tudatában van, mely területeket kell fejlesztenie. Elegendő önismerettel, önértékeléssel, önbizalommal rendelkezik ahhoz, hogy megfelelő teljesítményt nyújtson, de tisztában van vele, hogy ehhez megfelelő fizikai állapotban kell lennie. Ismer olyan módszereket, amelyekkel ezt megteremtheti.

Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés

Anyanyelvi kommunikáció

A tanuló hétköznapi kommunikációs helyzetekben alkalmazza a különféle beszédműfajok kommunikációs technikáit. Beszélgetés, vita során képes mások álláspontjának értelmezésére, saját véleménye megosztására, megvédésére vagy korrekciójára. Önállóan olvas és megért nyomtatott és elektronikus formájú irodalmi, ismeretterjesztő szövegeket.

Képes *elemi szintű szövegalkotásra* a társadalmi (közösségi) élet legfontosabb területein a papíralapú és az elektronikus műfajokban. Törekszik a normakövető helyesírásra. Képes egyes nem verbális természetű információk verbális leírására, értelmezésére.

Idegen nyelvi kommunikáció

Megérti és használja a gyakoribb mindennapi kifejezéseket és a nagyon alapvető fordulatokat, amelyek célja a mindennapi szükségletek konkrét kielégítése. Képes egyszerű interakcióra, ha a másik személy lassan, világosan beszél és segítőkész.

Matematikai kompetencia

A tanuló képes matematikai problémák megoldása során és mindennapi helyzetekben egyszerű modellek alkotására, illetve használatára. Felismer egyszerű ok-okozati összefüggéseket, logikai kapcsolatokat, és törekszik ezek pontos megfogalmazására. Gyakorlott a mindennapi életben is használt mennyiségek becslésében, a mennyiségek összehasonlításában. Képes következtetésre épülő problémamegoldás során egyszerű algoritmusok kialakítására, követésére.

Természettudományos és technikai kompetencia

A tanuló ismereteinek segítségével, a megfelelő módszerek felhasználásával képes leírni és magyarázni a természet egyszerűbb jelenségeit és folyamatait. A technikai fejlődés fontosságának felismerése mellett belátja az alkalmazott technikák és technológiák előnyeit, korlátait és kockázatait. Belátja a fenntarthatóságot középpontba állító környezeti szemlélet fontosságát, képes és akar cselekedni ennek megvalósulása érdekében.

Digitális kompetencia

A tanuló képes a számítógép nyújtotta lehetőségek önálló alkalmazására a tanulásban és a mindennapi életben. A tanulóban kialakul az IKT alkalmazásához kapcsolódó helyes magatartás, elfogadja a kommunikáció és az információ-felhasználás etikai elveit. Felismeri az IKT interaktív használatához kapcsolódó veszélyeket, tudatosan törekszik ezek mérséklésére.

Szociális és állampolgári kompetencia

A tanuló nyitott más kultúrák, más népek hagyományainak, szokásainak megismerésére, megérti és elfogadja a kulturális sokszínűséget. Ismeri és helyesen használja az állampolgársághoz kapcsolódó alapvető fogalmakat. Képes együttműködni a társaival az iskolai és az iskolán kívüli életben egyaránt, vállal feladatokat különböző, általa választott közösségekben. Képes társai számára segítséget nyújtani ismert élethelyzetekhez kapcsolódó problémák megoldásában. Megérti és elfogadja, hogy a közösség tagjai felelősek egymásért, ennek figyelmen kívül hagyása pedig akár súlyos következményekkel is járhat. Képes megfogalmazni véleményét a közösséget érintő kérdésekben, meghallgatja és képes elfogadni mások érvelését.

Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia

A tanuló képes csoportos munkavégzésben részt venni, továbbá a közös feladatok, az iskolai élethez kapcsolódó problémák megoldása során a munka megtervezésére. Képes együttműködni társaival, igényli és képes a feladatmegoldást segítő információk megosztására. Vannak elképzelései az egyén társadalmi gazdasági feladataival, boldogulásával kapcsolatban. Nyitott a gazdaság működéséhez, az egyén gazdasági szerepéhez (pl. vállalkozás) kapcsolódó témák iránt, egyre reálisabb elképzelései vannak saját jövőjét illetően

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség

A tanuló felismeri, hogy a művészetek érzelmi, gondolati, erkölcsi, esztétikai élmények, a tapasztalatszerzés forrásai. Nyitott műalkotások befogadására.

A hatékony, önálló tanulás

A tanuló rendelkezik a hatékony tanuláshoz szükséges alapvető készségekkel, azaz tud írni, olvasni, számolni, továbbá nem idegenek számára az IKT-eszközök. A tanuló képes kitartóan tanulni, a figyelmét összpontosítani, törekszik arra, hogy saját tanulását megszervezze. A tanulás iránti attitűdje pozitív. Képes arra, hogy szükség esetén tanácsot, információt, támogatást kérjen.

Egységesség és differenciálás

A nevelési-oktatási folyamat egyszerre egységes és differenciált: megvalósítja az egyéni sajátosságokra tekintettel levő differenciálást és az egyéni sajátosságok ismeretében az egységes oktatást.

Az egyéni különbségek figyelembevételének fontos területe a felzárkóztatás és a tehetséggondozás, amelyeknek feladatai, hogy felismerjék a kiemelkedő közismereti vagy szakmai teljesítményre képes tanulókat, és ellenkezőleg, azokat, akik a jelzett területen támogatásra szorulnak. A program célja, hogy segítse őket a képességeiknek megfelelő szintű eredmények elérésében. A tanuló csak akkor képes erre, ha lehetőséget és bátorítást kap. A megfelelő oktatási módszerek, munka- és tanulásszervezési formák serkenthetik az egyéni különbségek kibontakozását. Az egyéni fejlesztési programok, a differenciálás különböző lehetőségei során a közismereti és szakmai tárgyakat tanító pedagógusok megfelelő feladatokkal fejlesztik a tehetséges tanulókat, figyelik fejlődésüket, és az adott szakaszuk megfelelő kihívások elé állítják őket.

A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását elősegítheti a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal lehetőség szerint együtt történő – integrált – oktatásuk. Esetükben a tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok összhangja ugyanolyan fontos, mint más gyermekeknél. Iskolai nevelés-oktatásuknak alapvető célja a felnőtt élet sikerességét megalapozó kulcskompetenciák fejlesztése, az egész életen át tartó tanulásra és a munkába állásra való felkészítés.

A sajátos nevelési igényű tanulók együttnevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő pedagógus megközelítése az elfogadás, tolerancia, empátia és az együttneveléshez szükséges kompetenciák megléte. A pedagógus a differenciálás során figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait. Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít. A differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz; egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres. Együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba. A sajátos nevelési igényű tanulók számára szükséges

többletszolgáltatásokhoz tartozik a speciális tankönyvekhez és tanulási segédletekhez, továbbá a speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő eszközökhöz való hozzáférés.

A HÍD 2. program óraszámai

A 20 hónapos HÍD 2. program keretei kétfélek:

- A) rövidebb képzési idejű rész-szakképesítés mellett hosszabb közismereti képzés a jelentősebb alapkompétencia-hiányokkal küzdő tanulóknak;
- B) hosszabb képzési idejű rész-szakképesítés mellett alacsonyabb arányú közismereti képzés a felkészültebb tanulók számára.

A 10 hónapos HÍD 2. program szakképzés nélküli közismereti, a szakképző évfolyamra való belépésre felkészítést célozhat. Fókusz: szakiskolai képzésbe lépés.

A) 20 hónapos HÍD 2. óratervez rövidebb képzési idejű rész-szakképesítés oktatásához:

	H/2/1. évfolyam heti óraszám (36 hét)	öf. gyak. 3 hét	H/2/2. évfolyam heti óraszám (35 hét)
Közismeret	24		17
Szakmai elmélet és gyakorlat együtt	7,5	105	14,5
Összesen	31,5	105	31,5
8-10% szabad sáv (közismereti rész)	3	-	2
8-10% szabad sáv (szakmai rész)	0,5	-	1,5
Mindösszesen (teljes képzés ideje)	heti 35	-	heti 35

(A rész-szakképesítés oktatására fordítható idő összesen 953 óra nyári összefüggő gyakorlattal és szakmai szabad sávval együtt.)

B) 20 hónapos HÍD 2. óratervez hosszabb képzési idejű rész-szakképesítés oktatásához:

	H/2/1. évfolyam heti óraszám (36 hét)	öf. gyak. 3 hét	H/2/2. évfolyam heti óraszám (35 hét)
Közismeret	16,5		10

Szakmai elmélet és gyakorlat együtt	15	105	21,5
Összesen	31,5	105	31,5
8-10% szabad sáv (közismereti rész)	2,5	-	1
8-10% szabad sáv (szakmai rész)	1	-	2,5
Mindösszesen (teljes képzés ideje)	heti 35	-	heti 35

(A rész-szakképesítés oktatására fordítható idő összesen: 1521 óra nyári összefüggő gyakorlattal és szakmai szabad sávval együtt)

C) 10 hónapos HÍD 2. óraterv:

	H/2/1. évfolyam heti óraszám (36 hét)
Közismeret	31,5
Szakmai elmélet és gyakorlat együtt	0
Összesen	31,5
8-10% szabad sáv (közismereti rész)	3,5
8-10% szabad sáv (szakmai rész)	0
Mindösszesen (teljes képzés ideje)	heti 35

A HÍD 2. program közismereti óraszámjai

(Az alábbi táblázatban foglalt óraszámok a HÍD 2. program közismereti programjának az óraszámait tartalmazzák A, B és C variációk számára.)

Évfolyam/ Tantárgyak	HÍD/2/1. heti 24 közismereti óra A 2 éves 1. év	HÍD/2/2. heti 17 közismereti óra A 2 éves 2. év	HÍD/2/1. heti 16,5 közismereti óra B 2 éves 1. év	HÍD/2/2. heti 10 közismereti óra B 2 éves 2. év	HÍD/2/1. heti 31,5 közismereti óra C 1 éves
Kommunikáció és anyanyelv	4	3	3	2	5
Élő idegen nyelv (angol, német)	4	3	3	2	5
Matematika	4	3	3	2	5
Társadalom és jelenkor-ismeret	3	2	1,5	1	4
Természetismeret	3	2	1,5	1	4
Alapvető munkavállalói és életpálya-építési modulok	1	1	0,5	1	2
Testnevelés és sport*	2	2	2	-	-
Osztályfőnöki (osztályközösség- építő program)	1	1	1	1	1
Szabadon tervezhető órakeret: pl. informatika	2	-	1	-	5,5
Összesen	24	17	16,5	10	31,5

*A testnevelés és sport helyi tantervének elkészítéséhez a HÍD 2. program alkalmazói is a középiskolák számára készült kerettantervet használhatják. A programot a rendelkezésre álló óraszámok figyelembe vételével kell megvalósítani.

A legfontosabb – és minden évfolyamra értendő – a *tanulói személyiség komplex fejlesztése*, amelynek középpontjában az iskola, a tanulás, a közösség elfogadása áll. Ezen

belül a kiemelt célok és azok kapcsolódásai a NAT kiemelt fejlesztési területeihez az alábbi táblázatban olvashatók.

(A táblázat célkitűzései minden évfolyamra egyaránt érvényesek, ezért évfolyamonként külön-külön már nem ismertetjük őket!)

Az Osztályközösség-építés (OKÉ) programban fejlesztendő kompetenciák	A NAT fejlesztési területeinek, nevelési céljainak elemei
A) Kommunikációs kompetenciák	
<p><i>A kommunikációs készség fejlesztése, amely olyan társadalmi érintkezési forma, amely nélkülözhetetlen az iskolai és az osztályközösség életében való aktív részvételhez. A fejlesztés háttérében az a törekvés húzódhat meg, hogy a tanuló a közösség tagjaival pozitív és eredményes interakciókat folytasson, amely csökkentheti és tompíthatja az iskolai konfliktusok számát, az agresszivitás mértékét.</i></p>	<p>Médiatudatosságra nevelés. Nemzeti és európai azonosságtudat – egyetemes kultúra.</p>
Beszéd-készség, szóbeli szövegek megértése, alkotása	
<p><i>Beszéd-készség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása. Ennek a területnek a fejlesztése kiemelkedően fontos, hiszen közismert, hogy a tanulók egy része az általános iskolai tanulmányok befejezését követően sem rendelkezik az ún. kapunyitogató kompetenciákkal, azaz nem tud írni és olvasni megfelelő módon, így gyakorlatilag funkcionális analfabétának tekinthető. A megfelelő szintű beszéd(készség) hiánya lehetetlenné teszi a tanuló részvételét az osztályban történő, tanórákhoz kötött interakciós folyamatokban. Ennek a területnek egy másik komponense az olvasás, az írott szövegek megértése, és esetenként írott szövegek létrehozása, a szövegalkotás is. Az egyéni szintű fejlesztési programok tervezésének alapját éppen ezen kompetenciák hiányának regisztrálása képezi. A szaktárgyi szintű fejlesztési tervek számára e program kulcsfontosságú információkat nyújthat.</i></p>	<p>Médiatudatosságra nevelés. Nemzeti és európai azonosságtudat – egyetemes kultúra.</p>

<p>B) Szociális kompetenciák</p>	
<p>A <i>szociális kompetenciák</i> fejlesztése egyrészt a tanuló közösségben elfoglalt helyéről, az ott betöltött szerepéről szól, arról, hogy a program mit tehet a tanulói ön- és énkép pozitív irányú fejlesztésében. A fejlesztés két irányban indulhat, egyrészt erősítheti a tanulónak önmagáról mint <i>tanulóról alkotott önképét</i>, ezen keresztül befolyásolhatja az iskolai (és az iskolán kívüli) tanuláshoz vallott elképzeléseit; másrészt módosíthatja a tanuló a <i>közösségi emberről mint a közösség aktív tagjáról vallott nézeteit, elképzeléseit is.</i></p>	<p>Erkölcsei nevelés, szolidaritás. Testi és lelki egészség. Aktív állampolgárságra, demokráciára, honvédelemre nevelés. Fenntarthatóságra – környezettudatosságra nevelés. Önismeret, társas kapcsolati kultúra. A hátránnyal élők segítése, önkéntesség elvének elfogadása.</p>
<p>C) Tanulással összefüggő kompetenciák</p>	
<p>A <i>tanulással kapcsolatos</i> kompetenciák részben a konkrét iskolai tanuláshoz kapcsolható és ott nélkülözhetetlen tényezők fejlesztésére helyezik a hangsúlyt (pl. a tanuláshoz szükséges források keresése és használata /könyvtár, internet), illetve különféle tanulási módszerek elsajátítására. Ezen a területen a különféle műveltségterületek szoros együttműködését kell megvalósítani. Másrészt fontos annak a felismertetése is, hogy a <i>folyamatos tanulás a modern világban az egyik legfontosabb és nem megkerülhető társadalmi integrációs tényező, amelynek elmaradása dezintegrálódást, elszegényedést, kirekesztettséget eredményezhet.</i></p>	<p>A tanulás tanítása. Önismeret, társas kapcsolati kultúra.</p>
<p>D) Alapvető életpálya- és karrierépítési, valamint a munkavégzéshez kapcsolható kompetenciák</p>	
<p>Az <i>életpálya- és karrierépítéshez</i> szükséges kompetenciák fejlesztése elsősorban az iskolai éveket követő időszak folyamatainak megértését és azok tervezését segítheti elő (munka és magánélet, döntéshozatal az életút meghatározó pontjain stb.). Ennek első állomását azonban a jelen képezi, azok az iskolai évek, ahol a tanulók a választott szakma alapjait elsajátíthatják. Ennél az elemnél különösen fontos a közismereti és szakmai tárgyakat tanítók együttműködése,</p>	<p>Pályaorientáció, munkára nevelés. Gazdasági nevelés (munkaerő-piaci ismeretek) Családi életre nevelés (egészséges életmód, egészségtudatosság) Önismeret, társas kapcsolati kultúra (munkahelyi beilleszkedés)</p>

<p>mert nem kerülhető meg a fejlesztés során az, hogy a tanulók már az iskolai évek alatt a munkavégzéshez szükséges kompetenciákkal is megismerkedjenek. Ehhez – mint az eltérő területeken zajló „diákmunkához” – nyújthat jelentős támogatást a köz- és szakismereti, valamint a szakmatanuláshoz kapcsolódó gyakorlati tantárgyak együttese.</p>	
--	--

Az egyes kompetenciaterületek fejlesztése a tantárgyak és a tananyag sajátos elrendezése következtében minden évfolyamon elvégzendő feladat. Ennek indoklásához bemutatjuk azt, hogy a közismereti program tartalmi elemei hogyan kapcsolódnak össze a szakiskolai programban. Az ábra egyrészt az osztályfőnöki programelem integráló szerepét hangsúlyozza, másrészt pedig a hozzá kapcsolódó komplex tantárgyak rendszerét mutatja be. Ez utóbbiak esetében a komplexitást a hagyományos tantárgyak tartalmi elemeinek integrációja jelenti, amely biztosítja, hogy az alacsony óraszám mellett is a legfontosabb, a korszerű általános műveltség szempontjából nélkülözhetetlen tartalmak megjelenhessenek a programban.

A HÍD 2. program közismereti óraszámiai felnőttoktatás esetén

(Az alábbi táblázatban foglalt óraszámok a HÍD 2. program közismereti programjának az óraszámait tartalmazzák A, B és C variációk számára.)

Nappali munkaterv szerint

Évfolyam/ Tantárgyak	HÍD/2/1. heti 24 közismereti óra A 2 éves 1. év	HÍD/2/2. heti 17 közismereti óra A 2 éves 2. év	HÍD/2/1. heti 16,5 közismereti óra B 2 éves 1. év	HÍD/2/2. heti 10 közismereti óra B 2 éves 2. év	HÍD/2/1. heti 31,5 közismereti óra C 1 éves
Kommunikáció és anyanyelv	4	3	3	2	5
Élő idegen nyelv (angol, német)	4	3	3	2	5
Matematika	4	3	3	2	5
Társadalom és jelenkor-ismeret	3	2	1,5	1	4
Természetismeret	3	2	1,5	1	4
Alapvető munkavállalói és életpálya-építési modulok	1	1	0,5	1	2

Testnevelés és sport*	2	2	2	-	-
Osztályfőnöki (osztályközösség-építő program)	1	1	1	1	1
Szabadon tervezhető órakeret: pl. informatika	2	-	1	-	5,5
Összesen	24	17	16,5	10	31,5

Esti munkarend szerint

Évfolyam/ Tantárgyak	HÍD/2/1. heti 12 közismereti óra A 2 éves 1. év	HÍD/2/2. heti 8 közismereti óra A 2 éves 2. év	HÍD/2/1. heti 8 közismereti óra B 2 éves 1. év	HÍD/2/2. heti 5közismereti óra B 2 éves 2. év	HÍD/2/1. heti 16 közismereti óra C 1 éves
Kommunikáció és anyanyelv	2	1	1	0,5	3
Élő idegen nyelv (angol, német)	3	2	2	2	3
Matematika	2	1	1	0,5	3
Társadalom és jelenkor-ismeret	1	1	1	0,5	1
Természetismeret	1	1	1	0,5	1
Alapvető munkavállalói és életpálya-építési modulok	-	1	-	0,5	1
Testnevelés és sport*	-	-	-	-	-
Osztályfőnöki (osztályközösség-építő program)	1	1	1	0,5	1
Szabadon tervezhető órakeret: pl. informatika	2	-	-	-	3
Összesen	12	8	8	5	16

Levelező munkarend szerint

Évfolyam/ Tantárgyak	HÍD/2/1. heti 6,5 közismereti óra A 2 éves 1. év	HÍD/2/2. heti 6,5 közismereti óra A 2 éves 2. év	HÍD/2/1. heti 5 közismereti óra B 2 éves 1. év	HÍD/2/2. heti 5 közismereti óra B 2 éves 2. év	HÍD/2/1. heti 10 közismereti óra C 1 éves
Kommunikáció és anyanyelv	1	1	0,5	0,5	2
Élő idegen nyelv (angol, német)	2	2	2	2	3
Matematika	1	1	0,5	0,5	2
Társadalom és jelenkor-ismeret	1	0,5	0,5	0,5	1
Természetismeret	1	0,5	0,5	0,5	1
Alapvető munkavállalói és életpálya-építési modulok	-	0,5	-	0,5	0,5
Testnevelés és sport*	-	-	-	-	-
Osztályfőnöki (osztályközösség- építő program)	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Szabadon tervezhető órakeret: pl. informatika	-	0,5	0,5	-	-
Összesen	6,5	6,5	5	5	10

9.2. *Híd II. program kerettanterve*

Kerettantervek:

- Kommunikáció és anyanyelv
 - A és B változat
 - C változat
- Idegen nyelv
 - Német nyelv
 - A és B változat
 - C változat
 - Angol
 - A és B változat
 - C változat
- Matematika
 - A és B változat
 - C változat
- Társadalom és jelenkor-ismeret
 - A és B változat
 - C változat
- Természetismeret
 - A és B változat
 - C változat
- Alapvető munkavállalói és életpálya-építési modulok
 - A és B változat
 - C változat
- Osztályfőnöki (osztályközösség-építő program)
 - A és B változat
 - C változat

KOMMUNIKÁCIÓ ÉS ANYANYELV (A és B variáció)

A Híd 2. program a lemorzsolódott vagy az iskolai kudarcok miatt lassabban haladó, de tanköteles korú (vagy idősebb), általános iskolai végzettség nélküli fiatalok képzését teszi lehetővé. Elsődleges cél a későbbi foglalkoztathatóság érdekében a szakképzésbe történő bekapcsolódás biztosítása, de legalább a munkavállalásra felkészítés a rész-szakképesítés megszerzése lehetőségének biztosításával. E cél eléréséhez elengedhetetlen a tanulók kommunikációs és anyanyelvi képességeinek és ismereteinek fejlesztése. Az olvasási, a szövegértési és a kommunikációs készségek, képességek fejlesztése döntő szerepet játszik a társadalmi beilleszkedésben, a társadalmi sikerességben. A társadalmilag elfogadott kommunikációs formák, viselkedésminták megismerése és használati módjuk elsajátítása nagyrészt e tantárgy keretei között zajlik. A NAT-ban is megfogalmazott nevelési célok elérésében elsőrendű szerepe van ennek a területnek, hogy a tanulók önismerete, erkölcsi magatartása, felelősségvállalása, jövője, szakmai pályája iránti elkötelezettségük megfelelően alakuljon.

A tantárgy tanításának alapvető célja a biztos alapkészségek kialakítása: a magabiztos írás, helyesírás, olvasás és kommunikáció. A program ugyanakkor lehetőséget teremt arra is, hogy a tanulók művészeti, irodalmi tájékozottságot szerezzenek, ízlésük, érzelmi intelligenciájuk fejlődjön. Mivel a Híd 2. programba kerülő fiatalok nagyon különböző tudásszinttel és képességekkel rendelkeznek (az A és B változat óraszám különbségei is ezt veszik figyelembe), különösen fontos, hogy egy bementi mérés során tisztázzuk, hogy az egyes tanulóknak mely területeken és milyen mértékű fejlesztésre van szüksége. Ebben a képzésben elkerülhetetlen az egyénre szabott fejlesztés. Általában jellemző, hogy az olvasás, fogalmazás, kommunikáció terén alapvető hiányosságaik vannak a tanulóknak. Minden tanévet záró méréssel fejezünk be, ahol lehetőség van az egyéni fejlődések nyomon követésére, értékelésére.

A Híd 2. kommunikáció és anyanyelv kerettanterve igazodik a felső tagozatos kerettanterv anyanyelvi részéhez. Az alábbi öt területre koncentrálja fejlesztést:

Kommunikáció – önkifejezés, együttműködés, alkalmazkodás	Alapvető fontosságú terület a hétköznapi életben, a tanulásban, a szakma kiválasztásban, a munkában. Az életben való sikeres eligazodáshoz a jó önkifejezés, mások megértése, a szituációk helyes értelmezése, a normákhoz való igazodás elengedhetetlen. Ezért szerepel ez a terület nagy óraszámban a tervezetben. Ide tartozik a verbális és nonverbális kommunikáció, a meggyőző kommunikáció eszközeinek elsajátítása, a kulturális szignálok használata, tömegkommunikáció mechanizmusainak megismerése, működésének megértése. A hivatali kommunikáció, munka világában szükséges kommunikáció jellemzőinek megismerése, a megszerzett tudás alkalmazása. Ugyanakkor ez a terület szorosan kapcsolódik a többi részterülethez, hiszen a kommunikáció sokszor összekapcsolódik az olvasással, írással.
Olvasás – szövegértés	Nagyon fontos a biztos értő olvasás elsajátítása: hangos és néma olvasás, a különféle olvasási stratégiák megismerése, gyakorlása. Az olvasott szöveg megértése alapvetően fontos a szakma tanulásához is. A lényegkiemelés, az információk azonosítása,

	kérdések megfogalmazása, szövegek szerkezeti elemekre bontása (bekezdés, tételmondat, új és régi információk, kapcsolóelemek) alapvető elemei a szövegértésnek. Ebben a részben van mód arra is, hogy megismerkedjenek a munka világának szövegműfajaival (pl. álláshirdetés, munkaszerződés, munkaköri leírás stb.).
Írás – szövegalkotás (helyesírás, fogalmazás)	A szóbeli és írásbeli önkifejezés, véleménynyilvánítás alapvető szabályainak, műfajainak megismerése és gyakorlása zajlik ebben a témakörben: fogalmazás, az írásművek részei, felépítése, különféle szövegtípusok létrehozása, a helyesírás alapvető szabályainak megértése, használata, gyakorlása. A munka világához szükséges írásbeli műfajok (önéletrajz, motivációs levél, álláshirdetés) írása, gyakorlása. Szókincsfejlesztés.
Anyanyelv – nyelvi viselkedés	A nyelv lényegi szerkezetének és jeltermészetének alapvető megértése, a nyelvhasználat és a helyes nyelvhasználat alapvető szabályainak, a kulturális kódok használatának elsajátítása tartozik ebbe a témacsoportba. Ugyanakkor fontos elem, hogy nem az elméleti ismeretek, hanem a gyakorlathoz szükséges háttértudás megszerzése a lényeges, tehát a nyelvtan tanítása sokkal kevésbé hangsúlyos, mint általános iskolában. Csak annyiban fontos, amennyiben támogatja az alapvető képességek fejlesztését. Fel kell ismerniük a tanulóknak, hogy a nyelvhasználat jellemző bennünket, hogy a nyelv és használati szabályai tanulhatók. Fel kell kelteni az igényt a szép, kulturált beszédre, a helyes és pontos kifejezésmód elsajátítására. A társadalmi sikeresség egyik feltétele a nyelvi kulturáltság.
Művészi kommunikáció – média	Ez a terület az A és B változatban (az intenzívebben fejlesztendő területek miatt) kisebb óraszámú szerepet kap. Legfontosabb célja az érzelmi intelligencia fejlesztése. Bővíti az önkifejezés lehetséges területeit, lehetőséget ad a műalkotások élményszerű befogadására, a kreativitás fejlesztésére, találkozásra a kortárs és klasszikus irodalmi szövegekkel, az irodalom határterületeivel (pl. képregények, dalszövegek, filmek, krimi stb.). A vizuális nyelv alapvető elemeinek megismerése mellett lehetőség van a vizuális és verbális kommunikáció kapcsolatának feltárására. Ugyanakkor rendkívül fontos a médiatudatosság és a kritikus szemlélet kialakítása, manipuláció megértése, kivédése. Mivel ez a generáció már a digitális nemzedék tagja, fontos, hogy megismerkedjenek a digitális kultúrával, annak értékeivel, a közösségi média típusaival, az internet használatának szabályaival, veszélyeivel.

A kerettantervi forma nem ad lehetőséget arra, hogy módszertani útmutatásokat is megjelenítsünk, ezért fontosnak tartjuk hangsúlyozni, hogy az órai munka mindig problémaközpontú, tevékenységekre építő legyen. Lényeges, hogy a korábbi kudarcos megoldásokat kerüljük, olyan helyzeteket teremtsünk, ahol azt érzik a tanulók, hogy tevékenységükkel nem a korábbi sikertelenséget teremtik újra. Rendkívül fontos, hogy az otthonról hozott eltérő kulturális környezeteket megtanulják kezelni, a másságot megérteni,

elfogadni és tisztelni. Érdeklődő, nyitott módon viszonyuljanak a más kultúrákhoz, más hagyományokhoz.

Javasoljuk, amennyiben van rá lehetőség, működjenek együtt a pedagógusok fejlesztő pedagógusokkal, hogy az egyénre szabott fejlesztés célzottabb és eredményesebb legyen.

Az értékelés mindig azonnali, személyre szabott és pozitív legyen. A tanulók számos feladatot oldanak meg az órák és a félévek során, ezeket kell értékelni. A közös munkában való aktív részvétel és a motiváció alakulása a fontos, nem az, hogy egy-egy feladat megoldása tökéletes legyen. Fontos, hogy a diákok is értékeljék önmaguk és egymás tevékenységét.

A jobb teljesítmény elősegítésére érdemes kihasználni a fejlesztő értékelésben rejlő lehetőségeket. A fejlesztő értékelés segítségével a tanulmányi eredmények méltányosabbá tehetők, értékelhetővé válik a tanulók önmagukhoz mért fejlődése, és segítségével fejlődik a diákok tanulási készsége is.

Az órakereteket úgy alakítottuk ki (az A és a B változatban egyaránt), hogy lehetőség legyen a heti óraszámokban jól elosztani a kommunikációt, írást, olvasást, anyanyelvi ismereteket. Az A változat magasabb óraszámú az alapkészségek intenzívebb fejlesztésére, gyakorlásra, lassabb ütemű haladásra adnak lehetőséget. Azt javasoljuk, hogy minden héten minden fejlesztendő terület jelenjen meg a tanórákon, célzott, egyéni fejlesztésekkel és tevékenységekkel. Ezek egyéni, páros, csoportos vagy projektmódszerrel is történhetnek. A fejlesztést célszerű összekapcsolni a szakmatanulás elvárásaival, az ahhoz szükséges készségek, képességek fejlesztésével, hogy a kettő erősítse egymást.

HÍD 2. tematikai egységei és óraszámai kommunikáció és anyanyelv tantárgyból az A és B változatra

Kommunikáció és anyanyelv	Híd II. A		Híd II. B	
	1. év	2. év	1. év	2. év
Kommunikáció – önkifejezés, együttműködés, alkalmazkodás	32	32	32	15
Olvasás – szövegértés	32	15	16	15
Írás – szövegalkotás (helyesírás, fogalmazás)	32	15	15	15
Anyanyelv – nyelvi viselkedés	15	14	15	7
Művészi kommunikáció – média	15	15	15	7
Mérés	4	4	4	4
Órakeret 90%-a (ezt fedí le a kerettanterv)	130	95	97	63
Szabad órakeret	14	10	11	7
Teljes óraszám	144	105	108	70
Heti óraszám	4	3	3	2

Első évfolyam

A kommunikáció és anyanyelv tantárgy a Híd 2. közismereti programjában kitüntetett szerepet játszik, mert az alapvető kulcskompetenciák közül több fejlesztésében is szerepe van: az anyanyelvi kompetencia és a kulturális kompetencia fejlesztésében elsőrendűen, de a tanulás tanulásában, a szociális és állampolgári kompetencia fejlesztésében, sőt, még a

digitális kompetencia fejlesztésében is nagy szerepe van. A belépő, általános iskolát be nem fejezett tanulók az alapvető kompetenciák hiányában érkeznek a programba (gyakran írni és olvasni sem tudnak biztosan), tehát egy alapos mérés után, a nagyon különböző tudású tanulóknak fokozatos, egyénre szabott fejlesztésben kell részesülniük. Az általános iskolából hozott hiányok megszüntetése, a felzárkóztatás mellett fejleszteni kell kommunikációs és szövegértési/szövegalkotási képességeiket. A műveltségterület részterületeit és ezek arányát úgy igyekeztünk meghatározni, hogy egyaránt szolgálják a hiányok pótlását, és az életre felkészítés (munka világa) céljait.

Az első évfolyam legfontosabb céljai:

- Olvasás, írás és önkifejezés készségeinek erősítése
- Szóbeli és írásbeli kommunikáció fejlesztése, hátránykompenzálás
- A személyközi kommunikáció szabályainak és eszközeinek megismerése
- A teljes mondatokban való fogalmazás igényének felkeltése
- Helyesírás fejlesztése
- A hangos és néma értő olvasás fejlesztése
- Saját vélemény megfogalmazása szóban és írásban
- Művészi élmény befogadását segítő érzelmi intelligencia fejlesztése
- A manipuláció eszközeinek felismerése a különböző médiumokban és műfajokban

Tematikai egység	Kommunikáció – önkifejezés, együttműködés, alkalmazkodás	Órakeret A: 32 B: 32
Előzetes tudás	<p>Anyanyelvét minden tanuló használja. Nagyon heterogén, de rendkívül gyenge tudással érkeznek a tanulók: ismerik a mindennapi kommunikációs helyzetekben való megnyilvánulást, ugyanakkor erre nem reflektálnak, nem ismerik annak a gyakorlatát, hogy hogyan törekedjenek az érthető, kifejező beszédre, a szituációk tudatos megértésére.</p> <p>Szóbeli szövegeket, utasításokat megértenek, követnek, az alapvető kommunikációs formákat ismerik és alkalmazzák, ugyanakkor a bonyolult formákat nehezen vagy egyáltalán nem értik, nem alkalmazzák. Nehezen igazodnak el a kommunikáció és az iskola világában, viszont rengeteg kudarcot tudnak már a hátuk mögött.</p>	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>A különböző kommunikációs szituációk azonosítása, szabályainak felismerése, a szituációban jól formált, a kommunikációs célt megvalósító megnyilatkozás létrehozása, azaz az egyéni sikeresség elősegítése. A sikeres és normakövető beszédmód iránti igény felkeltése.</p> <p>Saját ideális és reális énkép megfogalmazása, sikeres kommunikálása, a másik iránti megértő figyelem és empátia igényének felkeltése, technikáinak elsajátítása. A másik jeleinek megértése, visszaigazolása, a környezet (kulturális kontextus) jeleinek dekódolása.</p> <p>Saját vélemény artikulálása, érvényesítése, a másik véleményének megértése, tudomásul vétele, kulturált vita. A kulturális elvárások, szabályok megértése, követése. Jelhasználat tudatossága (jel fogalmának megértése).</p>	

	A társadalmi érintkezés normáihoz való alkalmazkodás igényének és képességének kialakítása. Szerepvisselkedés megértése. A nyelvi etikett szabályainak sikeres használata.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<p>Önismeret, énkép (ideális és reális énkép), énkép-kommunikáció, az én és a másvalaki, az én és a csoport (pl. <i>némafilmek, rajzfilmek példái, nyelvkönyvek párbeszédei, filmek, irodalmi szövegek segítségével</i>).</p> <p>A kommunikáció alapmodelljének megértése, a fő összetevőinek azonosítása gyakorlati szituációkban. A jelszerűség és a jelhasználat belátása: jel és jelentés, információ és üzenet. Jelek tulajdonságai, típusai (csak egyszerű példákon keresztül: füst – tűz, lábnyom – ősember, közlekedési jelek stb.)</p> <p>A nonverbális kommunikáció elemei, sajátosságai (pl. testbeszéd, térközszabályozás, arcjáték stb.), ezek gyakorlása szituációs gyakorlatokban. A beszélő szándékának azonosítása és annak kifejezése. A megértés jelzése hallgatóként. Nyereség és veszteség a kommunikációs stratégiákban: simogatás.</p> <p>A kommunikációs zavarok, félreértések forrásainak megismerése, felfejtése (pl. generációs megértési nehézségek, eltérő csoportokba tartozás kulturális és nyelvi jegyei (pl. szleng, réteg- és csoportnyelvek, kulturális sajátosságok, kulturális szignálok).</p> <p>A verbális kommunikáció jelentősége és kapcsolata a nonverbális kommunikációs eszközökkel.</p> <p>Etikett a kommunikációban, élőszóban és interneten: netikett a közösségi oldalakon, e-mailben és online csevegés közben. Telefonálás, internetes beszélgetések szabályai, veszélyei (közösségi média, chat).</p> <p>A személyes és a hivatalos, közéleti kommunikáció szinterei: szituáció, szabályok, lehetséges viselkedések.</p> <p>Kommunikációs gyakorlatok és játékok. Beszédtechnikai gyakorlatok. Szókincsfejlesztő gyakorlatok.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	énkép, kommunikáció, testbeszéd, gesztusnyelv, arcjáték, kódolás, dekódolás, üzenet, kommunikációs zavar, etikett, netikett, beszédhelyzet, kommunikációs folyamat és tényezői (adó, vevő, csatorna, kód, üzenet, kapcsolat)

Tematikai egység/	Olvasás – szövegértés	Órakeret A: 32 B: 16
Előzetes tudás	A belépő tanulók jelentős része nehezen ír és olvas, alapvető hiányosságokkal rendelkeznek. A szövegben található információikat nehezen azonosítják, értik, értelmezik és értékelik.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Biztos, megfelelő technikájú és sebességű olvasás. Olvasott szöveg megértése (a hangos és a néma olvasás egyidejű fejlesztése). Az esetleges olvasási problémák okainak diagnosztizálása, kezelése. Olvasási igény felkeltésére napi olvasás szokásának kialakítása. Egyszerű, rövid irodalmi szövegek olvasása.	

	<p>Információk megtalálása, beazonosítása, értékelése a szövegben. Az olvasott szöveg reprodukálása minimális szinten, hallás után is. A szöveghez tartozó egyszerű képek, ábrák megértése, értelmezése, összekapcsolásuk a szöveggel. Internetes felületeken az olvasás gyakorlása, a linkek, továbbhaladási lehetőségek, választási helyzetek jelentőségének felismerése. Tájékozódás az írásos és internetes kultúrában. A figyelem, a koncentráció fejlesztése, a hallás utáni megértés készségének növelése A nyelvi tudatosság fejlesztése.</p>
--	---

Ismeretek/fejlesztési követelmények

Szótagolás (szótagok felismerése), hangos olvasás, kifejező olvasás, néma olvasás.
Felolvasott szöveg megértése. Szövegben információk azonosítása.
A szöveg információtartalmára vonatkozó kérdések megfogalmazása. Kérdéskultúra fejlesztése. Szövegre vonatkozó feladatok megoldása.
Az olvasás technikájának fejlesztése, a kifejező olvasás fejlesztése (logopédiai, foniátriai gyakorlatokkal, mérésekkel), először nagyon rövid, majd egyre hosszabb szövegek hangos és értelmező olvasása, az olvasáshoz kapcsolódó beszéd-, kiejtési és légzőgyakorlatok végzése. Mondókák, nyelvi játékok, ének, versek (időmértékes és hangsúlyos szövegek) segítségével.
Beszédtechnika: légzés- és ritmusgyakorlatok, artikulációs gyakorlatok.
Hang-betű, beszéd-írás kapcsolatának megértése, ismerkedés érdekes, a miénktől eltérő írásrendszerekkel.
Olvasás és művészi előadás különbségei, az olvasási élmény fogalma.

Ábécé ismerete, betűrendben keresés, internetes keresés. Böngészés az interneten (minimális forrásellenőrzés), folyóiratokban, könyvekben.
Egyszerű, rövid irodalmi szövegek olvasása (érdeklődés alapján), beszélgetés róluk, vélemények megfogalmazása.
Tájékozódási technikák az írásos és internetes kultúrában.
Értelmező szótárak, idegen szavak szótára, szakmai szótárak, lexikonok megismerése és alapszintű használata (online vagy nyomtatott is lehet).
Nem nyelvi – vizuális jelegyüttesek dekódolása, megértése, szöveghez kapcsolása: térképek, grafikonok, ikonok, infografikák, ábrák, képek olvasása (választott szakmákhoz is igazítva a választást).
Választott szakmájukhoz kapcsolódó szakszövegek olvasása, megértése (esetleg szakmai szótár készítése): szaknyelv és bonyolultabb mondatstruktúrák megértése.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Betű, hang, szótag, információ, lexikon, szótár, forrás, irodalmi szöveg, vers.
--------------------------------	---

Tematikai egység	Írás – szövegalkotás (helyesírás, fogalmazás)	Órakeret A: 32 B: 15
Előzetes tudás	Csak nagyon egyszerű, rövid szövegek alkotására képesek, azt is bizonytalan helyesírással tudják leírni. Nincs megfelelő, kialakult	

	<p>egyéni írástechnikájuk. A szövegalkotás műveleteit alig ismerik. Az írásbeli kommunikáció műfajait, alapvető normáit nem ismerik.</p>
<p>A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok</p>	<p>A korábbinál biztosabb íráskészség, helyesírás kialakítása. Kisebb szövegek alkotása.</p> <p>A főbb helyesírási alapelvek, szabályok megtanulása, és alkalmazása. A Magyar helyesírási szótár és internetes szótárak használatának megtanulása. A helyes írásbeli kifejezés igényének kialakítása.</p> <p>Az internetes írásos kommunikáció szabályainak megtanulása. Olvasható írásképp kialakítása, annak tudatosítása, hogy az írás megformálásával is jellemez bennünket.</p> <p>A szövegszerkesztő használatának gyakorlása.</p>
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	
<p>A betűismeret hiányosságainak feltárása, a hiányosságok pótlása (egyénre szabott fejlesztéssel is), az írástechnikai problémák feltárása, diagnosztizálása és kezelése. A betűtévesztések, a betűkihagyások megszüntetése. A folyamatos írás gyakorlása. Az írás tagolásának megismerése, írásjelek használata.</p> <p>A szavak hangokra bontásának gyakorlása játékokkal, zenei segítséggel, esetleg mozgással. Hangok, szótagok, szavak egymásra épülése, ennek játékos belátása.</p> <p>A helyesírás fő szabályainak megismerése (a kiejtés szerinti írásmód, a szóelemző írásmód, a hagyományos írásmód, írásjelek, a szófajokhoz kapcsolódó helyesírási szabályok – pl. igeekötők, tulajdonnevek – stb.).</p> <p>A szövegszerkesztő programok segítségével a helyesírásban és a szövegalkotásban. Szövegalkotásának legfontosabb elemeinek megismerése, gyakorlása: téma meghatározása, a témának megfelelő műfaj kiválasztása, anyaggyűjtés, forrásellenőrzés, vázlatírás, a lényeges és kevésbé lényeges információk elrendezése, az ismétlés kezelése, a műfaji sajátosságok betartása, az időrend, a szöveg tagolása, ellentmondások kezelése, megfelelő nyelvi elemek: szókincs, nyelvi szabályok, fordulatok használata, helyesírás ellenőrzése stb. (Pl. a választott szakmához kapcsolódó témában.)</p> <p>Az írásos és digitális kommunikáció alapvető normáinak, műfajainak (levél, önéletrajz, élménybeszámoló, leírás, komment, referátum, vélemény, hozzászólás, dolgozat, e-mail, ppt. stb.) megismerése és használata, alkalmazása. Szóbeli vitában véleményük, álláspontjuk megfogalmazása, kulturált vitában ütköztetése, a másik álláspontjára figyelés.</p> <p>Az internetes kommunikáció szövegműfajai: e-mail, komment stb. Veszélyek, kérdések. Emotikonok funkciói.</p> <p>Az írás nem nyelvi jeleinek (betűforma, -nagyság, sorköz, margó, távolság, színek, kiemelések stb.) használata kézirásnál és szövegszerkesztő programban.</p> <p>A helyesírási szabályzat, a helyesírási szótárak és egyéb nyelvtani segédletek, lexikonok alapszintű ismerete és alkalmazása.</p> <p>Fantázia- és szókincsfejlesztési gyakorlatok.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Ábécé, elválasztás, vázlat, elbeszélés, leírás, jellemzés, levél, e-mail, emotikon, komment, műfaj, tagolás, időrend, hang, szótag, szó</p>

Tematikai egység	Anyanyelv – nyelvi viselkedés	Órakeret A: 15 B: 15
Előzetes tudás	Anyanyelvét minden tanuló használja. Az általános iskolából hozott nagyon különböző minőségű és mennyiségű nyelvtani és nyelvhelyességi ismeret, szabály, a kulturált nyelvi viselkedés alapvető elemei, alapvető nyelvhelyességi normák.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Nyelvhelyességi szabályok megismertetése. A nyelv elemeinek egymásra épülése, a szavak jeltermészete. Annak megtapasztalása példákon keresztül, hogy a hangsor és a jelölt nem állnak valós kapcsolatban, ez segít az idegen nyelvek tanulásában is és fordítva. Annak bemutatása, hogy ugyanazt a tartalmat többféle szóval, illetve más-más mondatokkal is ki lehet fejezni.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>Nyelvi rendszer: elemek (pl. szókincs), szabályok. Nyelvi jel természete: szimbólum, kivéve hangulatfestő és hangutánzó szavak (ezek motivált természete).</p> <p>Hangok (magán- és mássalhangzók), betűk, hangképzés, hangképző szervek.</p> <p>Morfémák: tő, képző, jel, rag.</p> <p>Szófajok: ige, főnév, melléknév, számnév. Szófajok szerepe, funkciói.</p> <p>Szinonimák, antonimák: szókincsbővítés.</p> <p>A szavak szerkezetének felépítése (játék az elemekkel), a főbb szóelemek azonosítása, csak ráismeréssel.</p> <p>Az azonos alakú, többjelentésű és a rokon értelmű szavak megfelelő alkalmazása a szövegalkotásban.</p> <p>Közmondások, szólások jelentésének értelmezése, eredetük, használatuk, stílusértékük.</p> <p>Nyelvhelyességi szabályok ismerete és betartása: nyelvi etikett, kulturális vonatkozások.</p> <p>Nyelvhasználat nyelvi és kulturális szabályai.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Jel, szimbólum, szókincs, hangutánzó szó, hangulatfestő szó, magánhangzó, mássalhangzó, szótő, toldalék, képző, jel, rag; egyjelentésű szó, többjelentésű szó, rokon- és ellentétes jelentés; állandósult szókapcsolat, közmondás, szólás.	

Tematikai egység	Művészi kommunikáció – média	Órakeret A: 15 B: 15
Előzetes tudás	A tanulók művészi, befogadási tapasztalatai rendkívül csekélyek, valószínűleg a könnyűzenére, plakátok ismeretére, képregényekre, kommerszfilmekre korlátozódnak. A tudatosság, a műalkotások élvezetének igénye kevésbé kialakult náluk, a művészeti ágak nyelvét nem értik. A médiafogyasztási szokásaik nem kritikusak, nem tudatos fogyasztók. Nem ismerik a média működését.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A kommunikáció kulturális meghatározottságának tudatosítása, a kulturális kontextus megértése, figyelembe vétele, a különféle szimbolikus rendszerek megismerése (művészet, vallás, filozófia, tudomány stb.). Az eltérő kultúrák megismerésének és	

	<p>megértésének igényét felkelteni, a művészeti kommunikáció sokszínűségére terelni a figyelmet.</p> <p>Az irodalmi kommunikáció, az irodalmi alkotások: kortárs irodalmi szövegek – az eddig ismerttől eltérő szemléletű és nyelvezetű irodalmi szövegek megértése.</p> <p>Az olvasás igényének és a befogadói attitűd kialakításának kísérlete. Élményközpontú találkozás a műalkotásokkal.</p> <p>Ízlésfejlesztés.</p> <p>Kreativitás fejlesztése, a művészi önkifejezésre irányuló vágy felkeltése.</p>
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<p>A kommunikáció kulturális meghatározottsága, kulturális antropológiai szempontok; a kulturális meghatározottság kódjai, a kontextus és a hagyomány szerepe, kulturális útjelzők az irodalomban és a hétköznapiakban.</p> <p>Az irodalom mint speciális kommunikáció. Élményszerű találkozás olyan kortárs műalkotásokkal, amelyek szövegezése érthetőbb, közelebb állnak tematikájukban a diákokhoz (pl. <i>Varró Dániel, Szabó T. Anna, Karafiáth Orsolya</i> stb.).</p> <p>A magyar irodalmi kánon és hagyomány részeit képező jelentős szerzők (pl. <i>Kölcsey Ferenc, Petőfi Sándor, Arany János, Ady Endre, József Attila</i> stb.) műveiből kiválasztott részletek segítségével klasszikus irodalmi alkotásokkal való találkozás, olvasási élmények megosztása. Megzenésített versek meghallgatása (pl. <i>Sebő Ferenc, Kaláka, Szélkiáltó, Hobo, Harcsa Veronika, Magashegyi Underground</i> stb.).</p> <p>Határterületek: dalszövegek, rap, hiphop, slampoetry (ritmus, zene, szöveg), képregény, graffiti, a könnyű irodalom (krimi, szerelmes regény stb.) Saját élmények kifejezése, értelmezése.</p> <p>Megértés szöveggel és szöveg nélkül. Hangzó szövegek és képi információk megértése. A képi nyelvben és a verbalításban rejlő lehetőségek megértése, dekódolása, ezek kipróbálása.</p> <p>Alkotás élményének átélése: képregény, vers, képvers, plakát stb. készítése.</p> <p>Kreatív gondolkodás fejlesztése, asszociatív játékok.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Kultúra, szubkultúra, hagyomány, kortárs irodalom, élmény, képregény, graffiti, dalszöveg, vers, a nyelv zenéje.

Tematikai egység	A tanulók teljesítményének a mérése	Órakeret A: 4 B: 4
<p>A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok</p>	<p>Két mérést javasolunk: egy év eleji bemeneti és egy év végi kimeneti mérést.</p> <p><i>A tanév elején:</i> olyan felmérés, amely minden részterületen (kommunikáció, írás, olvasás, fogalmazás, helyesírás, szövegértés, anyanyelvi ismeretek, művészeti kompetenciák) megállapítja a hiányosságokat, esetleg rámutat az okaira is, diagnosztizálja a problémákat, és meghatározza az egyéni fejlesztés irányait, területeit, a szükséges emberi/szakmai erőforrásokat.</p> <p><i>A tanév végén:</i> összehasonlítva a bemeneti méréssel a fejlődést nézi minden részterületen, az eredményeket és a sikertelenségeket</p>	

	is a tanuló korábbi teljesítményéhez méri, saját magához képest adja meg az eredményeket. Illetve jól látható, hogy ki hol tart a fejlesztés várt eredményeihez képest.
--	---

<p>A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén</p>	<p>A tanuló önmagához viszonyítva a korábbinál tudatosabban és sikeresebben kommunikál. Ismeri a kommunikáció összetevőit, tud olvasni a nonverbális jelekből. Igyekszik alkalmazkodni a helyzetnek megfelelő kommunikációs normákhoz.</p> <p>Online kommunikációja tudatos, ismeri az internetes kommunikáció veszélyeit és illetmát.</p> <p>Betartja a mindennapi kétszemélyes és kisközösségi kommunikációs normáit.</p> <p>A tanuló a pedagógus segítségével felismeri egyéni fejlesztési szükségleteiket, kialakul a helyes beszéd és a helyes írás iránti motivációja, fejlődik az önellenőrzés, az önálló tanulás képessége.</p> <p>A tanuló rendelkezik a legalapvetőbb nyelvtani ismeretekkel, felismeri a nyelvi elemeket.</p> <p>A tanuló kissé biztosabb nyelvtani ismeretekkel rendelkezik, ezeket képes gyakorlati feladatok során alkalmazni. Törekszik arra, hogy szóban és írásban is teljes mondatokban fogalmazzon, és törekszik arra is, hogy kevés helyesírási hibát ejtsen.</p> <p>A tanuló hangosan és némán is képes rövid szövegek megfelelő tempójú olvasására. Az olvasott szöveg tartalmával kapcsolatban saját véleményt fogalmaz meg szóban és írásban. Képes a szövegben információkat keresni. Képes különböző típusú szövegek tartalmának összefoglalására, lényegre törő, rövid, áttekinthető vázlat önálló készítésére.</p> <p>Önállóan használja a hagyományos és az internetes szótárakat. Ismeri a forráskritika alapvető szempontjait. Ismeri a netikett alapvető szabályait és ezek alkalmazását.</p> <p>Képes a tanult szövegtípusok használatára, a tanult szövegszerkesztési ismeretek alkalmazására. Elfogadható tartalmú, szerkezetű, külsejű és helyesírási fogalmazásokat készít. Képes a különböző szövegek tömörítésére, kiegészítésére, a lényeg kiemelésére. Önálló szövegek alkotása a tanult hagyományos és internetes műfajokban (elbeszélés, leírás, jellemzés, levél, SMS, e-mail stb.).</p> <p>Az alapvető helyesírási esetek ismerete: képes a szavak betűkihagyás és durva hiba nélküli leírására.</p> <p>A megismert új szavakat, közmondásokat, szólásokat próbálja aktív szókincsében is alkalmazni.</p> <p>Képes az irodalmi és köznyelvi szövegek közötti különbségek felismerésére. Képes önálló szóbeli és írásbeli megnyilatkozásokra irodalmi művekről.</p>
--	---

Második évfolyam

A Híd 2. kommunikáció és anyanyelv tantárgyának második évfolyama már alapvetően a pályaorientációra, a mindennapi életben való eligazodásra készít fel, a kulcskompetenciák fejlesztését is ennek rendeli alá. Továbbra is szerepe van az alapvető kulcskompetenciák közül több fejlesztésében is: az anyanyelvi kompetencia és a kulturális kompetencia fejlesztésében elsősorban, de a tanulás tanulásában, a szociális és állampolgári kompetencia fejlesztésében, sőt, még a digitális kompetencia fejlesztésében is nagy szerepe van. A NAT-ban is megfogalmazott nevelési célok tekintetében elsősorban szerepe a felelősségvállalásnak, a demokrácia iránti elkötelezettségnek, a tudatos állampolgári létnek, a pályaorientációnak. A tanulókat fel kell készíteni a vizsgaszituációkra, a pályaválasztásra, az önálló, tudatos kommunikációra, a kulturált nyelvhasználatra, a mindennapi életben gyakran felmerülő szövegtípusok megértésére.

A második évfolyam legfontosabb céljai:

- Fejlődjön a tanulók tanulási technikája, alakítsanak ki pozitív viszonyt a jövőbeli tanulás különböző módozataihoz
- Értsék meg az egész életen át tartó tanulásra való képesség és motiváció fontosságát
- Kommunikációjuk során nem kortársi helyzetben kerüljék a szlenget és a vulgarizmust
- A tanulók legyenek képesek folyamatosan és meggyőzően felolvasni érvelő szövegeket
- Készüljenek fel a különböző vizsgahelyzetekre
- Legyenek képesek önálló, néma, értő olvasásra, meghatározott szempontrendszer alapján különböző műfajú szövegek írására, vázlatírásra
- Legyenek képesek különböző műfajú szövegek önálló írására előre megadott szempontrendszer önálló alkalmazásával
- Ismerjék a lényegkiemelés eszközeit
- Használják tudatosan a digitális korszak eszközeit, legyenek tisztában a világháló használatának etikai szabályaival és az internet használatának veszélyeivel
- Ismerjék meg a vizuális nyelv és kommunikáció eszközeit

Tematikai egység	Kommunikáció – önkifejezés, együttműködés, alkalmazkodás	Órakeret A: 32 B: 15
Előzetes tudás	Ismerik a kommunikációs szituáció összetevőit, tudnak olvasni a nonverbális jelekből. Képesek alkalmazkodni a helyzetnek megfelelő kommunikációs normákhoz. Jól használják a verbális és nonverbális eszközöket véleményük kifejezésére, helyesen és eredményesen viselkednek az egyes kommunikációs szituációkban. Online kommunikációjuk tudatosabb, ismerik az internetes kommunikáció veszélyeit és illetlenségét.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A tömegkommunikáció eszközeinek megismerése, működésének megértése. Valóságos, illetve a médiában megjelenített kommunikációs aktusok, problémák, elemzése, annak belátása, hogy a médiavalóság nem azonos a valósággal. A tömegkommunikáció néhány jellemző műfajának ismerete. A	

	<p>hír és a vélemény megkülönböztetése. A bulvármédia működésének megismerése.</p> <p>A reklámnyelv megfigyelése és megértése különböző reklámhordozók esetében, a manipuláció felismerése.</p> <p>Filmnyelvi kommunikációs eszközök megismerése, felismerése és alkalmazása.</p> <p>A vizuális, a hangzó és a komplex információk megértésének továbbfejlesztése.</p> <p>Hivatalos kommunikáció formái – a munka világára felkészítés. A hivatalos és a társalgási stílus megkülönböztetése saját gyakorlatban.</p>
--	--

Ismeretek/fejlesztési követelmények

A hír, a vélemény fogalma. Írott sajtó (kis sajtótörténet), elektronikus sajtó, internet – nyomtatott kultúra (Gutenberg-galaxis) vs. elektronikus kultúra. A bulvársajtó fogalma, működése: manipuláció, valóságshow, médiavalóság, szappanopera. Miért nem a valóságot mutatja egy valóságshow? Reklámok. A manipuláció fogalma, mechanizmusai – kivédesi technikák. A tömegkommunikációban megjelenő legfontosabb műfajok (pl. *hír, interjú, tudósítás, beszámoló, glossza* stb.). Médiafogyasztás, médiafogyasztók.

Munka világa – hivatalos kommunikáció. Hivatalos kommunikáció helyzetei (pl. *bank, kórház, önkormányzat, munkavállalás*), műfajai – kívánt viselkedés (pl. *állásinterjú*). A közéleti kommunikáció munkahelyi helyzetei (és műfajai: álláshirdetés, állásinterjú, megbeszélés, vita, felszólalás, hozzászólás, önéletrajz, motivációs levél, munkaszerződés, munkaköri leírás) – a helyzetnek és a kommunikációs célnak megfelelő beszédmód, viselkedés használata.

A munka világát megidéző kommunikációs helyzetgyakorlatok végzése. Állásinterjú szituáció elemzése, gyakorlása: viselkedési normák, öltözködés, beszédmód, kívánt tartalmak, udvariassági fordulatok – a kommunikációs sikeresség jegyei. Mit közvetítsen rólunk verbális és nonverbális kommunikációnk, illetve miről beszéljünk saját szavainkkal. Vizsgaszituáció elemzése – a sikeres vizsga kommunikációs feltételei. A kommunikációs és verbális repertoár gyakorlása. A szituációk elemzése, értékelése (akár digitális felvételek segítségével is).

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tömegkommunikáció, sajtó, rádió, televízió, internet, hír, bulvár, manipuláció, valóságshow, médiavalóság, nyomtatott kultúra, elektronikus kultúra; sajtóműfajok (hír, tudósítás, interjú), hivatalos kommunikáció, hivatali nyelv, állásinterjú.
------------------------------------	--

Tematikai egység	Olvasás – szövegértés	Órakeret A: 15 B: 15
Előzetes tudás	Az olvasás (néma és hangos) jól megy, értik a rövid szövegeket, tudnak információkat keresni/találni a szövegekben, lényegyet kiemelni, kérdezni. A tanult szövegértési, szöveg-feldolgozási stratégiákat alkalmazzák, hibáikat felismerik, javítják.	
A tantárgyhoz	A szöveg-feldolgozási, adatkeresési technikák gyakorlása speciális	

<p>(műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok</p>	<p>szövegeken, amelyekkel a hivatalos kommunikációban és munkavállalás során találkozhatnak majd.</p> <p>A kifejező olvasás képességének fejlesztése, az irodalmi szövegek élményszerű olvasásának elmélyítése.</p> <p>Forrásellenőrzés, valóságtartalom ellenőrzése, ennek szempontjai, technikái.</p> <p>Banki, orvosi, önkormányzati ügyintézéshez kapcsolódó szövegek megértése, kezelése, kitöltése stb.</p> <p>Internetes információk kezelése a megbízhatóság, hitelesség szempontjából.</p> <p>A tömegkommunikáció szövegeiben rejlő manipulációs szándék és technikák felismerése és kivédése.</p> <p>A webes felületek nem lineáris szövegeiben való tájékozódás.</p> <p>Képes legyen szakmájához kapcsolódó, egyszerű szakmai szövegeket olvasni, megérteni.</p>
---	---

Ismeretek/fejlesztési követelmények

Szövegek néma és hangos olvasása. Olvasási, szövegértési stratégiák (átfutás, jóslás, előzetes tudás aktiválása stb.) alkalmazása, gyakorlása különböző hivatalos szövegeken: menetrend, leletek, használati utasítás, banki nyomtatványok, szerződésminták, álláshirdetések, munkaszerződés, munkaköri leírás. Az álláshirdetések megértése, a mögöttes, elrejtett információk megtalálása, felfejtése.

Hivatalos kommunikáció bizonyos műfajainak, a hozzájuk kapcsolódó szókincsnek az elsajátítása (pl. banki, orvosi, adó-, postai, jogi stb. ügyintézés). Munkaszerződés nyelvi, formai sajátosságai, a gyakori fordulatok áttekintése, szükséges formai elemek stb.

Tájékozódás, információkeresés (betűrend, tartalomjegyzék, keresőszó, kulcsszó stb.) a különféle hivatalos dokumentumtípusokban (online katalógusok, menetrend, internetes vásárlás eszközei, felületei), kézikönyvekben (szótár, lexikon), ismeretterjesztő anyagokban. Az információ keresés eszközeinek, a forrásellenőrzés technikái. Elektronikus és nyomtatott szótár- és lexikonhasználat, internetes keresők használata, fordítóprogramok használata, korlátai. A különböző forrásból származó információk összehasonlítása, értékelése.

Az információhordozók tipológiai és műfaji sajátosságainak (pl. nyomtatvány) megértése, a szövegben található információk, kérdések megfogalmazása saját szavakkal.

Szöveg és ábrák, képek, térképek, grafikonok, infografikák stb. megértése, saját szavakkal elmondása, meghatározott kérdésekre, problémákra válaszok megtalálása.

Szakmai szövegek olvasása, saját szakmához kapcsolódva, ennek szókincsa, nyelvi formái, szakmai nyelvi szótárak.

<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Betűrend, tartalomjegyzék, kulcsszó, forráskritika, keresőprogramok, fordítóprogramok, internetes lexikonok, Wikipédia, munkaszerződés, álláshirdetés, munkaköri leírás.</p>
---------------------------------------	---

<p>Tematikai egység</p>	<p>Írás – szövegalkotás (helyesírás, fogalmazás)</p>	<p>Órakeret A: 15 B: 15</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Az egyszerű, rövid szövegek megfogalmazása, megszerkesztése, leírása jó helyesírással. Adatgyűjtés, jegyzet- és vázlatkészítés. A</p>	

	tanult műfajok jellemzői. Alapszintű önkifejezés írásban. Alapvető helyesírási szabályok felismerése, ismerete, alkalmazása.
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>Hivatalos írásbeli műfajok jellemzőinek elsajátítása és gyakorlása. Az írás tempójának, esztétikai megjelenésének fejlesztése. Újabb műfajok, szövegalkotási eljárások megismertetése, alkalmazásának segítése.</p> <p>Digitális kompetencia fejlesztése: internetes hivatalos szövegtípusok formai és tartalmi jellemzői.</p> <p>A tömegkommunikációban való részvételhez szükséges szövegalkotási kompetenciák fejlesztése.</p> <p>A nyelvi tudatosság növelése, a normakövetés és normaszegés következményei.</p> <p>Szakmához kapcsolódó, egyszerű szakmai szövegek írása, megfelelés a szókincsbeli és stiláris követelményeknek.</p>
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<p>Az alapvető hivatalos szövegműfajok jellemzői, szókincs, formai követelményei: pl. önéletrajz, motivációs levél, kérvény, pályázat, álláshirdetés, hivatalos levél, közösségi vagy társskereső oldalakon bemutatkozás.</p> <p>Nyomtatványok, űrlapok, kérdőívek kitöltése, online regisztráció, online jelentkezés technikái, módjai, tartalommegosztó oldalak kezelése (pl. orvosi, banki, adóügyi, vállalkozáshoz szükséges, munkavállalói, jogi stb. témában).</p> <p>A bemutatkozás/önéletrajz/szakmai önéletrajz, motivációs levél írása, nyelvi, formai, tartalmi követelmények megismerése alapján. Portfólió készítése a szabályok megismerése után.</p> <p>A helyesírás és az íráskép további javítása, részletezőbb ismeretek, finomabb szabályok, a stiláris jellemzők finomhangolása: szókincs, nyelvhasználat, udvariassági formák használata. Az írásjelek, a szöveg központozásának legfontosabb szabályai.</p> <p>Internetes adatmegadás szabályai – hogyan védjük magunkat. Mit árulhatunk el magunkról, ki hogyan, mikor férhet hozzá – ami az internetre felkerül, az mindig ott lesz.</p> <p>Szakmájához kapcsolódó, egyszerű szakmai szövegek írása, a szókincsbeli és stiláris követelmények megismerése, majd ennek megfelelés. Szaknyelvi szótárak ismerete.</p> <p>Kreatív szövegalkotás, művész önkifejezés: napló, blog, szépirodalmi alkotás.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Önéletrajz, motivációs levél, hivatalos levél, kérvény, hirdetés, elektronikus szöveg, portfólió, udvariassági formulák, blog, központozás, írásjel (vessző, pont, kérdőjel, felkiáltójel).

Tematikai egység	Anyanyelv – nyelvi viselkedés	Órakeret A: 14 B: 7
Előzetes tudás	Helyes nyelvhasználat, nyelvhelyességi szabályok. Nyelv és nyelvtan szintjei, a szintek egymásra épülése. A nyelv jeltermészete. Szótó, toldalék: képző, jel, rag; alapszófajok: ige, főnév, melléknév, számnév.	

<p>A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok</p>	<p>A nyelvi állandóság és a nyelvi változás megértése, belátása. Mondatok, szöveg megismerése, jellemzőinek meghatározása. A mondatfajták közlési szándékának felismertetése, alkalmazásuk a mindennapi kommunikációban. A modalitásnak megfelelő akusztikai eszközök megismerése, felismerése. Igaz – hamis fogalma a nyelvben és a valóságban. Annak belátása, hogy amikor beszélünk, cselekszünk – azaz szavainknak következményei vannak. A beszélő szándékának felismertetése a nyelvhasználatban. A nyelvi kreativitás felismertetése, annak belátása, hogy végtelen számú mondatot tudunk alkotni, azaz érdemes jól bánni a nyelvvel. A választott szakma nyelvének és szókincsének megismerése és használata.</p>
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	
<p>Mondatfajták és használatuk, a modalitás, írásjelek. Mondat felépítése, szerkezete, egyszerű és összetett mondat. A legfontosabb mondatrészek szerepe és funkciója. Szókincs rétegzettsége, szaknyelv, különös tekintettel a választott szakmára. Szubkultúrák nyelve – kapcsolódása a kommunikáció kulturális kontextusához, a kulturális szignálokhoz. Nyelv állandósága és változása. Hogyan tanulunk meg beszélni? Hogyan tudunk ennyiféle mondatot mondani? Hogyan beszélünk? Nyelv és gondolkodás kapcsolata. Mi a nyelvi hiba: nyelvi szabályok és kulturális szabályok kapcsolata.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Nyelvi változás, nyelvcsalád, rétegnyelv, csoportnyelv, ifjúság nyelve, szakmák nyelve, alany, állítmány, tárgy, határozó, jelző, összetett mondat, egyszerű mondat, modalitások, nyelvi kreativitás, nyelv, beszéd, nyelvtanulás, kulturális szabályok.</p>

Tematikai egység	Művészi kommunikáció – média	Órakeret A: 15 B: 7
<p>Előzetes tudás</p>	<p>A különböző művészeti ágakat felismerése, az irodalmi és a köznyelvi szövegek közötti különbségek felismerése. Önálló szóbeli megnyilatkozások, véleményalkotás különböző művekről. A kulturális kontextus jelentősége.</p>	
<p>A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok</p>	<p>Az olvasás igényének és a befogadói attitűd kialakítása. Élményközpontú találkozás a műalkotásokkal: irodalom, film, zene. Ízlésfejlesztés. Művészfilm és kommerszfilm eltérő hatásának felfedezése. Fotó és fotóművészet, digitális művészeti formák megismerése. Kreativitás fejlesztése, a művészi önkifejezésre irányuló vágy</p>	

	felkeltése.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<p>A filmnyelv mint kommunikációs forma. Rajzfilmek, némafilmek eszközei, a hangosfilm. Irodalom és film kapcsolata: híres regények filmadaptációi.</p> <p>A vizuális kommunikáció eszközei, a képek jelentése és olvashatósága. A színek, formák jelentése, használata a művészetben. A vizuális és a verbális kommunikáció kapcsolata. Képzőművészek (pl. <i>Apollinaire, Nagy László, Kassák Lajos, Petőcz András stb.</i>).</p> <p>Digitális fotózás, montázs, kollázs, fotómanipuláció. A vizuális, az auditív és a komplex információk megértése. Plakát, graffiti (régén és ma – művészet vagy környezetszennyezés): meggyőzés és manipuláció vizuális eszközei. A reklám vizuális eszközei.</p> <p>A vizuális nyelv, a filmnyelv eszközeinek megismerése, felismerése és alkalmazása (telefonon, kamerával saját film készítése).</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Vizuális nyelv, képzőművészet, művészfilm, rajzfilm, némafilm, hangosfilm, plakát, graffiti, színek, vonalak, formák.

Tematikai egység	A tanulók teljesítményének a mérése	Órakeret A: 4 B: 4
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>Két mérést javasolunk: egy év eleji bemeneti és egy év végi kimeneti mérést.</p> <p><i>A tanév elején:</i> olyan felmérés, amely minden részterületen (kommunikáció, írás, olvasás, fogalmazás, helyesírás, szövegértés, anyanyelvi ismeretek, művészeti kompetenciák) megállapítja a hiányosságokat, esetleg rámutat az okaira is, diagnosztizálja a problémákat, és meghatározza az egyéni fejlesztés irányait, területeit, a szükséges emberi/szakmai erőforrásokat.</p> <p><i>A tanév végén:</i> összehasonlítva a bemeneti méréssel a fejlődést nézi minden részterületen, az eredményeket és a sikertelenségeket is a tanuló korábbi teljesítményéhez méri, saját magához képest adja meg az eredményeket. Illetve jól látható, hogy ki hol tart a fejlesztés várt eredményeihez képest, illetve a képzés megfogalmazott elvárt eredményeihez képest.</p>	

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	<p>A tanuló képes a kulturált szociális érintkezésre, eligazodik és hatékonyan vesz részt a mindennapi páros és csoportos kommunikációs helyzetekben, vitákban. Figyeli és tudja értelmezni partnerei kommunikációs szándékát, nem nyelvi jeleit. Kommunikációja során nem kortársi helyzetben kerül a szlenget és a vulgárizmust.</p> <p>Képes érzelmeit kifejezni, álláspontját megfelelő érvek,</p>
---	--

bizonyítékok segítségével megvédeni, ugyanakkor empaticusan képes beleélni magát mások gondolatvilágába, érzelmeibe, megérti mások cselekvésének mozgatórugóit.

Képes az önálló, néma, értő olvasásra. Képes a különböző megjelenésű és műfajú szövegek globális (átfogó) megértésére, a szöveg szó szerinti jelentésén túli üzenet értelmezésére, a szövegből információk visszakeresésére. Képes folyamatosan és értelmezően felolvasni szakmájához kapcsolódó szövegeket.

Össze tudja foglalni röviden a rövidebb szövegek tartalmát, tud önállóan jegyzetet és vázlatot készíteni. Képes saját véleményét szóban és írásban röviden megfogalmazni, állításait indokolni. Alkalmazza az írásbeli szövegalkotásban a mondatvégi, a tagmondatok, illetve mondatrészek közötti írásjeleket. A helyesírási segédkönyvek segítségével képes ellenőrizni helyesírását. Képes különböző műfajú rövid szövegek önálló írására előre megadott szempontrendszer alkalmazásával. Ismeri a lényegkiemelés legfontosabb eszközeit.

Képes néhány filmnyelvi eszköz felismerésére és alkalmazására. Ismeri a vizuális kommunikáció legfőbb eszközeit, megérti a képi üzeneteket. Felismeri a színek, formák jelentését, használatát a hétköznapokban és a művészetbeli megjelenéséről is vannak tapasztalatai. Felismeri és egyes elemeiben használni is tudja a vizuális nyelv alapvető eszközeit. A tanuló ismeretei bővülnek a képi, hangzó és a komplex eszközöket használó kommunikáció, különösen a reklámok és a filmek terén. Felismeri a durva manipulációt.

Ismeri a tömegkommunikáció fogalmát, legjellemzőbb területeit. Képes beszámolót, kiselőadást, prezentációt készíteni és tartani különböző írott és elektronikus forrásokból, kézikönyvekből, atlaszokból/szakmunkákból, a témától függően statisztikai táblázatokból, grafikonokból, diagramokból.

Tisztában van a média alapvető kifejezőeszközeivel, az írott és az elektronikus sajtó műfajaival. Ismeri a média, kitüntetetten az audiovizuális média és az internet társadalmi szerepét, működési módjának legfőbb jellemzőit. Kialakul benne a médiatudatosság elemi szintje, kialakul a kritikus attitűd elemi szintje.

Tudatosan használja a digitális korszak eszközeit, tisztában van a világháló használatának etikai szabályaival és az internet használatának veszélyeivel.

Javult a tanuló tanulási technikája, pozitív viszonyt alakított ki a jövőbeli tanulás különböző módzataihoz. Megérti az egész életen át tartó tanulás és motiváció fontosságát. Felkészült a különböző vizsgahelyzetekre.

KOMMUNIKÁCIÓ ÉS ANYANYELV

C variáció

A Híd 2. program a lemorzsolódott vagy az iskolai kudarcok miatt lassabban haladó, de tanköteles korú (vagy idősebb), általános iskolai végzettség nélküli fiatalok képzését teszi lehetővé. Elsődleges cél a későbbi foglalkoztathatóság érdekében a szakképzésbe történő bekapcsolódás biztosítása. E cél eléréséhez elengedhetetlen a tanulók kommunikációs és anyanyelvi képességeinek és ismereteinek fejlesztése. Az olvasási, a szövegértési és a kommunikációs készségek, képességek fejlesztése döntő szerepet játszik a társadalmi beilleszkedésben, a társadalmi sikerességben. A társadalmilag elfogadott kommunikációs formák, viselkedésminták megismerése és használati módjuk elsajátítása nagyrészt e tantárgy keretei között zajlik. A NAT-ban is megfogalmazott nevelési célok elérésében elsőrendű szerepe van ennek a területnek, hogy a tanulók önismerete, erkölcsi magatartása, felelősségvállalása, jövője, szakmai pályája iránti elkötelezettségük megfelelően alakuljon. A Híd 2. C változata egy tanév alatt, intenzívebb tempóban, magasabb óraszámban készíti fel a tanulókat a szakképzésben való részvételre.

A tantárgy tanításának alapvető célja a biztos alapkészségek kialakítása: a magabiztos írás, helyesírás, olvasás és kommunikáció. A program ugyanakkor lehetőséget teremt arra is, hogy a tanulók művészeti, irodalmi tájékozottságot szerezzenek, ízlésük, érzelmi intelligenciájuk fejlődjön. Mivel a Híd 2. programba kerülő fiatalok nagyon különböző tudásszinttel és képességekkel rendelkeznek, különösen fontos, hogy egy bementi mérés során tisztázzuk, hogy az egyes tanulóknak mely területeken és milyen mértékű fejlesztésre van szüksége. Ebben a képzésben elkerülhetetlen az egyénre szabott fejlesztés. Általában jellemző, hogy az olvasás, fogalmazás, kommunikáció terén alapvető hiányosságaik vannak a tanulóknak. Minden tanévet záró méréssel fejezünk be, ahol lehetőség van az egyéni fejlődések nyomon követésére, értékelésére.

A Híd 2. kommunikáció és anyanyelv kerettanterve igazodik a felső tagozatos kerettanterv anyanyelvi részéhez. Az alábbi öt területre koncentrálja fejlesztést:

Kommunikáció – önkifejezés, együttműködés, alkalmazkodás	Alapvető fontosságú terület a hétköznapi életben, a tanulásban, a szakma kiválasztásban, a munkában. Az életben való sikeres eligazodáshoz a jó önkifejezés, mások megértése, a szituációk helyes értelmezése, a normákhoz való igazodás elengedhetetlen. Ezért szerepel ez a terület nagy óraszámban a tervezetben. Ide tartozik a verbális és nonverbális kommunikáció, a meggyőző kommunikáció eszközeinek elsajátítása, a kulturális szignálok használata, tömegkommunikáció mechanizmusainak megismerése, működésének megértése. A hivatali kommunikáció, munka világában szükséges kommunikáció jellemzőinek megismerése, a megszerzett tudás alkalmazása. Ugyanakkor ez a terület szorosan kapcsolódik a többi részterülethez, hiszen a kommunikáció sokszor összekapcsolódik az olvasással, írással.
Olvasás – szövegértés	Nagyon fontos a biztos értő olvasás elsajátítása: hangos és néma olvasás, a különféle olvasási stratégiák megismerése, gyakorlása. Az olvasott szöveg megértése alapvetően fontos a szakma tanulásához is. A lényegkiemelés, az információk azonosítása, kérdések megfogalmazása, szövegek szerkezeti elemekre bontása (bekezdés,

	tételmondat, új és régi információk, kapcsolóelemek) alapvető elemei a szövegértésnek. Ebben a részben van mód arra is, hogy megismerkedjenek a munka világának szövegműfajaival (pl. álláshirdetés, munkaszerződés, munkaköri leírás stb.).
Írás – szövegalkotás (helyesírás, fogalmazás)	A szóbeli és írásbeli önkifejezés, véleménynyilvánítás alapvető szabályainak, műfajainak megismerése és gyakorlása zajlik ebben a témakörben: fogalmazás, az írásművek részei, felépítése, különféle szövegtípusok létrehozása, a helyesírás alapvető szabályainak megértése, használata, gyakorlása. A munka világához szükséges írásbeli műfajok (önéletrajz, motivációs levél, álláshirdetés) írása, gyakorlása. Szókincsfejlesztés.
Anyanyelv – nyelvi viselkedés	A nyelv lényegi szerkezetének és jeltermészetének alapvető megértése, a nyelvhasználat és a helyes nyelvhasználat alapvető szabályainak, a kulturális kódok használatának elsajátítása tartozik ebbe a témacsoportba. Ugyanakkor fontos elem, hogy nem az elméleti ismeretek, hanem a gyakorlathoz szükséges háttértudás megszerzése a lényeges, tehát a nyelvtan tanítása sokkal kevésbé hangsúlyos, mint általános iskolában. Csak annyiban fontos, amennyiben támogatja az alapvető képességek fejlesztését. Fel kell ismerniük a tanulóknak, hogy a nyelvhasználat jellemez bennünket, hogy a nyelv és használati szabályai tanulhatók. Fel kell kelteni az igényt a szép, kulturált beszédre, a helyes és pontos kifejezőmód elsajátítására. A társadalmi sikeresség egyik feltétele a nyelvi kulturáltság.
Művészi kommunikáció – média	Ez a terület a C változatban nagyobb óraszámban szerepel. Legfontosabb célja az érzelmi intelligencia fejlesztése. Bővíti az önkifejezés lehetséges területeit, lehetőséget ad a műalkotások élményszerű befogadására, a kreativitás fejlesztésére, találkozásra a kortárs és klasszikus irodalmi szövegekkel, az irodalom határterületeivel (pl. képregények, dalszövegek, filmek, krimi stb.). A C változatban (a magasabb óraszám teszi lehetővé) a tanulók megismerik az irodalmi műnemek fő jellemzőit, a történetépítés fő eszközeit, a média nyelvi elemeit, jelrendszerét, a szerző és a befogadó fogalmát. A vizuális nyelv alapvető elemeinek megismerése mellett lehetőség van a vizuális és verbális kommunikáció kapcsolatának feltárására. Ugyanakkor rendkívül fontos a médiatudatosság és a kritikus szemlélet kialakítása, manipuláció megértése, kivédése. Mivel ez a generáció már a digitális nemzedék tagja, fontos, hogy megismerkedjenek a digitális kultúrával, annak értékeivel, a közösségi média típusaival, az internet használatának szabályaival, veszélyeivel.

A kerettantervi forma nem ad lehetőséget arra, hogy módszertani útmutatásokat is megjelenítsünk, ezért fontosnak tartjuk hangsúlyozni, hogy az órai munka mindig problémaközpontú, tevékenységekre építő legyen. Lényeges, hogy a korábbi kudarcos megoldásokat kerüljük, olyan helyzeteket teremtsünk, ahol azt érzik a tanulók, hogy

tevékenységükkel nem a korábbi sikertelenséget teremtik újra. Rendkívül fontos, hogy az otthonról hozott eltérő kulturális környezeteket megtanulják kezelni, a másságot megérteni, elfogadni és tisztelni. Érdeklődő, nyitott módon viszonyuljanak a más kultúrákhoz, más hagyományokhoz.

Javasoljuk, amennyiben van rá lehetőség, működjenek együtt a pedagógusok fejlesztő pedagógusokkal, hogy az egyénre szabott fejlesztés célzottabb és eredményesebb legyen.

Az értékelés mindig azonnali, személyre szabott és pozitív legyen. A tanulók számos feladatot oldanak meg az órák és a félévek során, ezeket kell értékelni. A közös munkában való aktív részvétel és a motiváció alakulása a fontos, nem az, hogy egy-egy feladat megoldása tökéletes legyen. Fontos, hogy a diákok is értékeljék önmaguk és egymás tevékenységét.

A jobb teljesítmény elősegítésére érdemes kihasználni a fejlesztő értékelésben rejlő lehetőségeket. A fejlesztő értékelés segítségével a tanulmányi eredmények méltányosabbá tehetők, értékelhetővé válik a tanulók önmagukhoz mért fejlődése, és segítségével fejlődik a diákok tanulási készsége is.

Az órakereteket úgy alakítottuk ki, hogy lehetőség legyen a heti óraszámokban jól elosztani a kommunikációt, írást, olvasást, anyanyelvi ismereteket és a művészeti kommunikációt. A magasabb heti óraszám miatt a C változat egyenletesebb óraelosztást alkalmaz a témák között, mint az A és B változat. A szakképzésbe való belépést ezzel intenzívebben támogathatjuk. Azt javasoljuk, hogy minden héten minden fejlesztendő terület jelenjen meg a tanórákon, célzott, egyéni fejlesztésekkel és tevékenységekkel. Ezek egyéni, páros, csoportos vagy projektmódszerrel is történhetnek. A fejlesztést célszerű összekapcsolni a szakmatanulás elvárásaival, az ahhoz szükséges készségek, képességek fejlesztésével, hogy a kettő erősítse egymást.

HÍD 2. tematikai egységei és óraszámai kommunikáció és anyanyelv tantárgyból a C változatra

Kommunikáció és anyanyelv	Híd 2. C		
	1.félév	2.félév	Teljes óraszám
Kommunikáció – önkifejezés, együttműködés, alkalmazkodás	16	16	32
Olvasás – szövegértés	16	16	32
Írás – szövegalkotás (helyesírás, fogalmazás)	16	16	32
Anyanyelv – nyelvi viselkedés	16	16	32
Művészi kommunikáció – média	15	15	30
Mérés	2	2	4
Órakeret 90%-a	81	81	162
Szabad órakeret	9	9	18
Teljes óraszám	90	90	180
Heti óraszám	5	5	5

A kommunikáció és anyanyelv tantárgy a Híd II. közismereti programjában kitüntetett szerepet játszik, mert az alapvető kulcskompetenciák közül több fejlesztésében is szerepe van: az anyanyelvi kompetencia és a kulturális kompetencia fejlesztésében elsőrendűen, de a tanulás tanulásában, a szociális és állampolgári kompetencia fejlesztésében, sőt, még a digitális kompetencia fejlesztésében is nagy szerepe van. A belépő, általános iskolát be nem fejezett tanulók az alapvető kompetenciák hiányában érkeznek a programba (gyakran írni és olvasni sem tudnak biztosan), tehát egy alapos mérés után, a nagyon különböző tudású

tanulóknak fokozatos, egyénre szabott fejlesztésben kell részesülniük. Az általános iskolából hozott hiányok megszüntetése, a felzárkóztatás mellett fejleszteni kell kommunikációs és szövegértési/szövegalkotási képességeiket. A műveltségterület részterületeit és ezek arányát úgy igyekeztünk meghatározni, hogy egyaránt szolgálják a hiányok pótlását, és az életre felkészítés (munka világa) céljait. Az első félév legfontosabb feladata a hiányok megszüntetése, mérséklése.

A második félévben már alapvetően a pályaeorientációra, a mindennapi életben való eligazodásra készít fel a program, a kulcskompetenciák fejlesztését is ennek rendeli alá. Továbbra is szerepe van az alapvető kulcskompetenciák közül több fejlesztésében is: az anyanyelvi kompetencia és a kulturális kompetencia fejlesztésében elsődlegesen, de a tanulás tanulásában, a szociális és állampolgári kompetencia fejlesztésében, sőt, még a digitális kompetencia fejlesztésében is nagy szerepe van. A NAT-ban is megfogalmazott nevelési célok tekintetében elsődlegesen szerepe a felelősségvállalásnak, a demokrácia iránti elkötelezettségnek, a tudatos állampolgári létnek, a pályaeorientációnak. A tanulókat fel kell készíteni a vizsgaszituációkra, a pályaválasztásra, az önálló, tudatos kommunikációra, a kulturált nyelvhasználatra, a mindennapi életben gyakran felmerülő szövegtípusok megértésére.

A fejlesztés legfontosabb céljai:

- Olvasás, írás és önkifejezés készségeinek erősítése
- Szóbeli és írásbeli kommunikáció fejlesztése, hátránykompenzálás
- A személyközi kommunikáció szabályainak és eszközeinek megismerése
- A teljes mondatokban való fogalmazás igényének felkeltése
- Helyesírás fejlesztése
- A hangos és néma értő olvasás fejlesztése
- Saját vélemény megfogalmazása szóban és írásban
- A manipuláció eszközeinek felismerése a különböző médiumokban és műfajokban
- A tanuló tanulási technikájának fejlesztése, pozitív viszony kialakítása a jövőbeli tanulás különböző módozataihoz
- Az egész életen át tartó tanulásra való képesség és motiváció fontosságának megértése
- Kommunikációjuk során nem kortársi helyzetben kerülnek a szlenget és a vulgarizmust
- Felkészültek a különböző vizsgahelyzetekre
- Képesek különböző műfajú szövegek önálló írására előre megadott szempontrendszer önálló alkalmazásával
- A lényegkiemelés eszközeinek használata
- A digitális korszak eszközeinek tudatos használata, ismeri a világháló használatának etikai szabályait és az internet használatának veszélyeit
- A vizuális nyelv és kommunikáció eszközeinek megismerése
- Művészi élmény befogadását segítő érzelmi intelligencia fejlesztése
- Irodalmi művekkel való élményszerű találkozás

Tematikai egység	Kommunikáció – önkifejezés, együttműködés, alkalmazkodás 1. félév	Órakeret 16
Előzetes tudás	Anyanyelvét minden tanuló használja. Nagyon heterogén, de rendkívül gyenge tudással érkeznek a tanulók: ismerik a	

	<p>mindennapi kommunikációs helyzetekben való megnyilvánulást, ugyanakkor erre nem reflektálnak, nem ismerik annak a gyakorlatát, hogy hogyan törekedjenek az érthető, kifejező beszédre, a szituációk tudatos megértésére.</p> <p>Szóbeli szövegeket, utasításokat megértenek, követnek, az alapvető kommunikációs formákat ismerik és alkalmazzák, ugyanakkor a bonyolult formákat nehezen vagy egyáltalán nem értik, nem alkalmazzák. Nehezen igazodnak el a kommunikáció és az iskola világában, viszont rengeteg kudarcot tudnak már a hátuk mögött.</p>
<p>A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok</p>	<p>A különböző kommunikációs szituációk azonosítása, szabályainak felismerése, a szituációban jól formált, a kommunikációs célt megvalósító megnyilatkozás létrehozása, azaz az egyéni sikeresség elősegítése. A sikeres és normakövető beszédmód iránti igény felkeltése.</p> <p>Saját ideális és reális énkép megfogalmazása, sikeres kommunikálása, a másik iránti megértő figyelem és empátia igényének felkeltése, technikáinak elsajátítása. A másik jeleinek megértése, visszaigazolása, a környezet (kulturális kontextus) jeleinek dekódolása.</p> <p>Saját vélemény artikulálása, érvényesítése, a másik véleményének megértése, tudomásul vétele, kulturált vita. A kulturális elvárások, szabályok megértése, követése. Jelhasználat tudatossága (jel fogalmának megértése).</p> <p>A társadalmi érintkezés normáihoz való alkalmazkodás igényének és képességének kialakítása. Szerepvisselkedés megértése.</p> <p>A nyelvi etikett szabályainak sikeres használata.</p>
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	
<p>Önismeret, énkép (ideális és reális énkép), énkép-kommunikáció, az én és a másvalaki, az én és a csoport (pl. <i>némafilmek, rajzfilmek példái, nyelvkönyvek párbeszédei, filmek, irodalmi szövegek segítségével</i>).</p> <p>A kommunikáció alapmodelljének megértése, a fő összetevőinek azonosítása gyakorlati szituációkban. A jelszerűség és a jelhasználat belátása: jel és jelentés, információ és üzenet. Jelek tulajdonságai, típusai (csak egyszerű példákon keresztül: füst – tűz, lábnyom – ősember, közlekedési jelek stb.)</p> <p>A nonverbális kommunikáció elemei, sajátosságai (pl. testbeszéd, térközszabályozás, arcjáték stb.), ezek gyakorlása szituációs gyakorlatokban. A beszélő szándékának azonosítása és annak kifejezése. A megértés jelzése hallgatóként. Nyereség és veszteség a kommunikációs stratégiákban: simogatás.</p> <p>A kommunikációs zavarok, félreértések forrásainak megismerése, felfejtése (pl. generációs megértési nehézségek, eltérő csoportokba tartozás kulturális és nyelvi jegyei (pl. szleng, réteg- és csoportnyelvek, kulturális sajátosságok-kulturális szignálok).</p> <p>A verbális kommunikáció jelentősége és kapcsolata a nonverbális kommunikációs eszközökkel.</p> <p>Etikett a kommunikációban, élőszóban és interneten: netikett a közösségi oldalakon, e-mailben és online csevegés közben. Telefonálás, internetes beszélgetések szabályai, veszélyei (közösségi média, chat).</p>	

<p>A személyes és a hivatalos, közéleti kommunikáció szinterei: szituáció, szabályok, lehetséges viselkedések.</p> <p>Kommunikációs gyakorlatok és játékok. Beszédtechnikai gyakorlatok. Szókincsfejlesztő gyakorlatok.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>énkép, kommunikáció, testbeszéd, gesztusnyelv, arcjáték, kódolás, dekódolás, üzenet, kommunikációs zavar, etikett, netikett, beszédhelyzet, kommunikációs folyamat és tényezői (adó, vevő, csatorna, kód, üzenet, kapcsolat)</p>

Tematikai egység	Kommunikáció – önkifejezés, együttműködés, alkalmazkodás 2. félév	Órakeret 16
Előzetes tudás	<p>Ismerik a kommunikációs szituáció összetevőit, tudnak olvasni a nonverbális jelekből. Képesek alkalmazkodni a helyzetnek megfelelő kommunikációs normákhoz. Jól használják a verbális és nonverbális eszközöket véleményük kifejezésére, helyesen és eredményesen viselkednek az egyes kommunikációs szituációkban. Online kommunikációjuk tudatosabb, ismerik az internetes kommunikáció veszélyeit és illetmát.</p>	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>A tömegkommunikáció eszközeinek megismerése, működésének megértése.</p> <p>Valóságos, illetve a médiában megjelenített kommunikációs aktusok, problémák, elemzése, annak belátása, hogy a médiavalóság nem azonos a valósággal.</p> <p>A tömegkommunikáció néhány jellemző műfajának ismerete. A hír és a vélemény megkülönböztetése. A bulvármédia működésének megismerése.</p> <p>A reklámyelv megfigyelése és megértése különböző reklámhordozók esetében, a manipuláció felismerése.</p> <p>Filmnyelvi kommunikációs eszközök megismerése, felismerése és alkalmazása.</p> <p>A vizuális, a hangzó és a komplex információk megértésének továbbfejlesztése.</p> <p>Hivatalos kommunikáció formái – a munka világára felkészítés. A hivatalos és a társalgási stílus megkülönböztetése saját gyakorlatban.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A hír, a vélemény fogalma. Írott sajtó (kis sajtótörténet), elektronikus sajtó, internet – nyomtatott kultúra (Gutenberg-galaxis) vs. elektronikus kultúra. A bulvársajtó fogalma, működése: manipuláció, valóságshow, médiavalóság, szappanopera. Miért nem a valóságot mutatja egy valóságshow? Reklámok. A manipuláció fogalma, mechanizmusai – kivédési technikák. A tömegkommunikációban megjelenő legfontosabb műfajok (pl. <i>hír, interjú, tudósítás, beszámoló, glossza</i> stb.). Médiafogyasztás, médiafogyasztók.</p>		
<p>Munka világa – hivatalos kommunikáció. Hivatalos kommunikáció helyzetei (pl. <i>bank,</i></p>		

kórház, önkormányzat, munkavállalás), műfajai – kívánt viselkedés (pl. állásinterjú). A közéleti kommunikáció munkahelyi helyzetei (és műfajai: álláshirdetés, állásinterjú, megbeszélés, vita, felszólalás, hozzászólás, önéletrajz, motivációs levél, munkaszerződés, munkaköri leírás) – a helyzetnek és a kommunikációs célnak megfelelő beszédmód, viselkedés használata.

A munka világát megidéző kommunikációs helyzetgyakorlatok végzése. Állásinterjú szituáció elemzése, gyakorlása: viselkedési normák, öltözködés, beszédmód, kívánt tartalmak, udvariassági fordulatok – a kommunikációs sikeresség jegyei. Mit közvetítsen rólunk verbális és nonverbális kommunikációnk, illetve miről beszéljünk saját szavainkkal. Vizsgaszituáció elemzése – a sikeres vizsga kommunikációs feltételei. A kommunikációs és verbális repertoár gyakorlása. A szituációk elemzése, értékelése (akár digitális felvételek segítségével is).

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tömegkommunikáció, sajtó, rádió, televízió, internet, hír, bulvár, manipuláció, valóságshow, médiavalóság, nyomtatott kultúra, elektronikus kultúra; sajtóműfajok (hír, tudósítás, interjú), hivatalos kommunikáció, hivatali nyelv, állásinterjú.
------------------------------------	--

Tematikai egység	Olvasás – szövegértés 1. félév	Órakeret 16
Előzetes tudás	A belépő tanulók jelentős része nehezen ír és olvas, alapvető hiányosságokkal rendelkeznek. A szövegben található információikat nehezen azonosítják, értik, értelmezik és értékelik.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>Biztos, megfelelő technikájú és sebességű olvasás. Olvasott szöveg megértése (a hangos és a néma olvasás egyidejű fejlesztése). Az esetleges olvasási problémák okainak diagnosztizálása, kezelése. Olvasási igény felkeltésére napi olvasás szokásának kialakítása. Egyszerű, rövid irodalmi szövegek olvasása.</p> <p>Információk megtalálása, beazonosítása, értékelése a szövegben.</p> <p>Az olvasott szöveg reprodukálása minimális szinten, hallás után is.</p> <p>A szöveghez tartozó egyszerű képek, ábrák megértése, értelmezése, összekapcsolásuk a szöveggel.</p> <p>Internetes felületeken az olvasás gyakorlása, a linkek, továbbhaladási lehetőségek, választási helyzetek jelentőségének felismerése.</p> <p>Tájékozódás az írásos és internetes kultúrában.</p> <p>A figyelem, a koncentráció fejlesztése, a hallás utáni megértés készségének növelése</p> <p>A nyelvi tudatosság fejlesztése.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>Szótagolás (szótagok felismerése), hangos olvasás, kifejező olvasás, néma olvasás. Felolvasott szöveg megértése. Szövegben információk azonosítása.</p> <p>A szöveg információtartalmára vonatkozó kérdések megfogalmazása. Kérdéskultúra fejlesztése. Szövegre vonatkozó feladatok megoldása.</p> <p>Az olvasás technikájának fejlesztése, a kifejező olvasás fejlesztése (logopédiai, foniátriai</p>		

gyakorlatokkal, mérésekkel), először nagyon rövid, majd egyre hosszabb szövegek hangos és értelmező olvasása, az olvasáshoz kapcsolódó beszéd-, kiejtési és légzőgyakorlatok végzése. Mondókák, nyelvi játékok, ének, versek (időmértékes és hangsúlyos szövegek) segítségével.

Beszédtechnika: légzés- és ritmusgyakorlatok, artikulációs gyakorlatok.

Hang-betű, beszéd-írás kapcsolatának megértése, ismerkedés érdekes, a miénktől eltérő írásrendszerekkel.

Olvasás és művészi előadás különbségei, az olvasási élmény fogalma.

Ábécé ismerete, betűrendben keresés, internetes keresés. Böngészés az interneten (minimális forrásellenőrzés), folyóiratokban, könyvekben.

Egyszerű, rövid irodalmi szövegek olvasása (érdeklődés alapján), beszélgetés róluk, vélemények megfogalmazása.

Tájékozódási technikák az írásos és internetes kultúrában.

Értelmező szótárak, idegen szavak szótára, szakmai szótárok, lexikonok megismerése és alapszintű használata (online vagy nyomtatott is lehet).

Nem nyelvi – vizuális jelegyüttesek dekódolása, megértése, szöveghez kapcsolása: térképek, grafikonok, ikonok, infografikák, ábrák, képek olvasása (választott szakmákhoz is igazítva a választást).

Választott szakmájukhoz kapcsolódó szakszövegek olvasása, megértése (esetleg szakmai szótár készítése): szaknyelv és bonyolultabb mondatstruktúrák megértése.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Betű, hang, szótag, információ, lexikon, szótár, forrás, irodalmi szöveg, vers.
------------------------------------	---

Tematikai egység	Olvasás – szövegértés 2. félév	Órakeret 16
Előzetes tudás	Az olvasás (néma és hangos) jól megy, értik a rövid szövegeket, tudnak információkat keresni/találni a szövegekben, lényegét kiemelni, kérdezni. A tanult szövegértési, szöveg-feldolgozási stratégiákat alkalmazzák, hibáikat felismerik, javítják.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>A szöveg-feldolgozási, adatkeresési technikák gyakorlása speciális szövegeken, amelyekkel a hivatalos kommunikációban és munkavállalás során találkozhatnak majd.</p> <p>A kifejező olvasás képességének fejlesztése, az irodalmi szövegek élményszerű olvasásának elmélyítése.</p> <p>Forrásellenőrzés, valóságtartalom ellenőrzése, ennek szempontjai, technikái.</p> <p>Banki, orvosi, önkormányzati ügyintézéshez kapcsolódó szövegek megértése, kezelése, kitöltése stb.</p> <p>Internetes információk kezelése a megbízhatóság, hitelesség szempontjából.</p> <p>A tömegkommunikáció szövegeiben rejlő manipulációs szándék és technikák felismerése és kivédése.</p> <p>A webes felületek nem lineáris szövegeiben való tájékozódás.</p> <p>Képes legyen szakmájához kapcsolódó, egyszerű szakmai szövegeket olvasni, megérteni.</p>	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<p>Szövegek néma és hangos olvasása. Olvasási, szövegértési stratégiák (átfutás, jóslás, előzetes tudás aktiválása stb.) alkalmazása, gyakorlása különböző hivatalos szövegeken: menetrend, leletek, használati utasítás, banki nyomtatványok, szerződésminták, álláshirdetések, munkaszerződés, munkaköri leírás. Az álláshirdetések megértése, a mögöttes, elrejtett információk megtalálása, felfejtése.</p> <p>Hivatalos kommunikáció bizonyos műfajainak, a hozzájuk kapcsolódó szókincsnek az elsajátítása (pl. banki, orvosi, adó-, postai, jogi stb. ügyintézés). Munkaszerződés nyelvi, formai sajátosságai, a gyakori fordulatok áttekintése, szükséges formai elemek stb.</p> <p>Tájékozódás, információkeresés (betűrend, tartalomjegyzék, keresőszó, kulcsszó stb.) a különféle hivatalos dokumentumtípusokban (online katalógusok, menetrend, internetes vásárlás eszközei, felületei), kézikönyvekben (szótár, lexikon), ismeretterjesztő anyagokban. Az információ keresés eszközeinek, a forrásellenőrzés technikái. Elektronikus és nyomtatott szótár- és lexikonhasználat, internetes keresők használata, fordítóprogramok használata, korlátai. A különböző forrásból származó információk összehasonlítása, értékelése.</p> <p>Az információhordozók tipológiai és műfaji sajátosságainak (pl. nyomtatvány) megértése, a szövegben található információk, kérdések megfogalmazása saját szavakkal.</p> <p>Szöveg és ábrák, képek, térképek, grafikonok, infografikák stb. megértése, saját szavakkal elmondása, meghatározott kérdésekre, problémákra válaszok megtalálása.</p> <p>Szakmai szövegek olvasása, saját szakmához kapcsolódva, ennek szókincese, nyelvi formái, szakmai nyelvi szótárak.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Betűrend, tartalomjegyzék, kulcsszó, forráskritika, keresőprogramok, fordítóprogramok, internetes lexikonok, Wikipédia, munkaszerződés, álláshirdetés, munkaköri leírás.

Tematikai egység	Írás – szövegalkotás (helyesírás, fogalmazás) 1. félév	Órakeret 16
Előzetes tudás	<p>Csak nagyon egyszerű, rövid szövegek alkotására képesek, azt is bizonytalan helyesírással tudják leírni. Nincs megfelelő, kialakult egyéni írástechnikájuk. A szövegalkotás műveleteit alig ismerik. Az írásbeli kommunikáció műfajait, alapvető normáit nem ismerik.</p>	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>A korábbinál biztosabb íráskészség, helyesírás kialakítása. Kisebb szövegek alkotása.</p> <p>A főbb helyesírási alapelvek, szabályok megtanulása, és alkalmazása. A Magyar helyesírási szótár és internetes szótárak használatának megtanulása. A helyes írásbeli kifejezés igényének kialakítása.</p> <p>Az internetes írásos kommunikáció szabályainak megtanulása. Olvasható írásképzés kialakítása, annak tudatosítása, hogy az írás megformálásával is jellemez bennünket.</p> <p>A szövegszerkesztő használatának gyakorlása.</p>	

Ismeretek/fejlesztési követelmények

A betűismeret hiányosságainak feltárása, a hiányosságok pótlása (egyénre szabott fejlesztéssel is), az írástechnikai problémák feltárása, diagnosztizálása és kezelése. A betűtévesztések, a betűkihagyások megszüntetése. A folyamatos írás gyakorlása. Az írás tagolásának megismerése, írásjelek használata.

A szavak hangokra bontásának gyakorlása játékokkal, zenei segítséggel, esetleg mozgással. Hangok, szótagok, szavak egymásra épülése, ennek játékos belátása.

A helyesírás fő szabályainak megismerése (a kiejtés szerinti írásmód, a szóelemző írásmód, a hagyományos írásmód, írásjelek, a szófajokhoz kapcsolódó helyesírási szabályok – pl. igekötők, tulajdonnevek – stb.).

A szövegszerkesztő programok segítségével a helyesírásban és a szövegalkotásban.

Szövegalkotásának legfontosabb elemeinek megismerése, gyakorlása: téma meghatározása, a témának megfelelő műfaj kiválasztása, anyaggyűjtés, forrásellenőrzés, vázlatírás, a lényeges és kevésbé lényeges információk elrendezése, az ismétlés kezelése, a műfaji sajátosságok betartása, az időrend, a szöveg tagolása, ellentmondások kezelése, megfelelő nyelvi elemek: szókincs, nyelvi szabályok, fordulatok használata, helyesírás ellenőrzése stb. (Pl. a választott szakmához kapcsolódó témában.)

Az írásos és digitális kommunikáció alapvető normáinak, műfajainak (levél, önéletrajz, élménybeszámoló, leírás, komment, referátum, vélemény, hozzászólás, dolgozat, e-mail, ppt. stb.) megismerése és használata, alkalmazása. Szóbeli vitában véleményük, álláspontjuk megfogalmazása, kulturált vitában ütköztetése, a másik álláspontjára figyelés.

Az internetes kommunikáció szövegműfajai: e-mail, komment stb. Veszélyek, kérdések. Emotikonok funkciói.

Az írás nem nyelvi jeleinek (betűforma, -nagyság, sorköz, margó, távolság, színek, kiemelések stb.) használata kézirásnál és szövegszerkesztő programban.

A helyesírási szabályzat, a helyesírási szótárak és egyéb nyelvtani segédletek, lexikonok alapszintű ismerete és alkalmazása.

Fantázia- és szókincsfejlesztési gyakorlatok.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Ábécé, elválasztás, vázlat, elbeszélés, leírás, jellemzés, levél, e-mail, emotikon, komment, műfaj, tagolás, időrend, hang, szótag, szó
------------------------------------	---

Tematikai egység	Írás – szövegalkotás (helyesírás, fogalmazás) 2. félév	Órakeret 16
Előzetes tudás	Az egyszerű, rövid szövegek megfogalmazása, megszerkesztése, leírása jó helyesírással. Adatgyűjtés, jegyzet- és vázlatkészítés. A tanult műfajok jellemzői. Alapszintű önkifejezés írásban. Alapvető helyesírási szabályok felismerése, ismerete, alkalmazása.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Hivatalos írásbeli műfajok jellemzőinek elsajátítása és gyakorlása. Az írás tempójának, esztétikai megjelenésének fejlesztése. Újabb műfajok, szövegalkotási eljárások megismertetése, alkalmazásának segítése. Digitális kompetencia fejlesztése: internetes hivatalos szövegtípusok formai és tartalmi jellemzői.	

	<p>A tömegkommunikációban való részvételhez szükséges szövegalkotási kompetenciák fejlesztése.</p> <p>A nyelvi tudatosság növelése, a normakövetés és normaszegés következményei.</p> <p>Szakmához kapcsolódó, egyszerű szakmai szövegeket írása, megfelelés a szókincsbeli és stiláris követelményeknek.</p>
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<p>Az alapvető hivatalos szövegműfajok jellemzői, szókincese, formai követelményei: pl. önéletrajz, motivációs levél, kérvény, pályázat, álláshirdetés, hivatalos levél, közösségi vagy társskereső oldalakon bemutatkozás.</p> <p>Nyomtatványok, űrlapok, kérdőívek kitöltése, online regisztráció, online jelentkezés technikái, módjai, tartalommegosztó oldalak kezelése (pl. orvosi, banki, adóügyi, vállalkozáshoz szükséges, munkavállalói, jogi stb. témában).</p> <p>A bemutatkozás/önéletrajz/szakmai önéletrajz, motivációs levél írása, nyelvi, formai, tartalmi követelmények megismerése alapján. Portfólió készítése a szabályok megismerése után.</p> <p>A helyesírás és az íráskép további javítása, részletezőbb ismeretek, finomabb szabályok, a stiláris jellemzők finomhangolása: szókincs, nyelvhasználat, udvariassági formák használata. Az írásjelek, a szöveg központosításának legfontosabb szabályai.</p> <p>Internetes adatmegadás szabályai – hogyan védjük magunkat. Mit árulhatunk el magunkról, ki hogyan, mikor férhet hozzá – ami az internetre felkerül, az mindig ott lesz.</p> <p>Szakmához kapcsolódó, egyszerű szakmai szövegeket írása, a szókincsbeli és stiláris követelmények megismerése, majd ennek megfelelés. Szaknyelvi szótárak ismerete.</p> <p>Kreatív szövegalkotás, művész önkifejezés: napló, blog, szépirodalmi alkotás.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Önéletrajz, motivációs levél, hivatalos levél, kérvény, hirdetés, elektronikus szöveg, portfólió, udvariassági formulák, blog, központosítás, írásjel (vessző, pont, kérdőjel, felkiáltójel).</p>

Tematikai egység	Anyanyelv – nyelvi viselkedés 1. félév	Órakeret 16
Előzetes tudás	<p>Anyanyelvét minden tanuló használja. Az általános iskolából hozott nagyon különböző minőségű és mennyiségű nyelvtani és nyelvhelyességi ismeret, szabály, a kulturált nyelvi viselkedés alapvető elemei, alapvető nyelvhelyességi normák.</p>	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>Nyelvhelyességi szabályok megismertetése. A nyelv elemeinek egymásra épülése, a szavak jeltermészete. Annak megtapasztalása példákon keresztül, hogy a hangsor és a jelölt nem állnak valós kapcsolatban, ez segít az idegen nyelvek tanulásában is és fordítva. Annak bemutatása, hogy ugyanazt a tartalmat többféle szóval, illetve más-más mondatokkal is ki lehet fejezni.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>Nyelvi rendszer: elemek (pl. szókincs), szabályok. Nyelvi jel természete: szimbólum, kivéve hangulatfestő és hangutánzó szavak (ezek motivált természete).</p>		

<p>Hangok (magán- és mássalhangzók), betűk, hangképzés, hangképző szervek. Morfémák: tő, képző, jel, rag. Szófajok: ige, főnév, melléknév, számnév. Szófajok szerepe, funkciói. Szinonimák, antonimák: szókincsbővítés. A szavak szerkezetének felépítése (játék az elemekkel), a főbb szóelemek azonosítása, csak ráismeréssel. Az azonos alakú, többjelentésű és a rokon értelmű szavak megfelelő alkalmazása a szövegalkotásban. Közmondások, szólások jelentésének értelmezése, eredetük, használatuk, stílusértékük. Nyelvhelyességi szabályok ismerete és betartása: nyelvi etikett, kulturális vonatkozások. Nyelvhasználat nyelvi és kulturális szabályai.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Jel, szimbólum, szókincs, hangutánzó szó, hangulatfestő szó, magánhangzó, mássalhangzó, szótő, toldalék, képző, jel, rag; egyjelentésű szó, többjelentésű szó, rokon- és ellentétes jelentés; állandósult szókapcsolat, közmondás, szólás.</p>

Tematikai egység	Anyanyelv – nyelvi viselkedés 2. félév	Órakeret 16
Előzetes tudás	<p>Helyes nyelvhasználat, nyelvhelyességi szabályok. Nyelv és nyelvtan szintjei, a szintek egymásra épülése. A nyelv jeltermészete. Szótő, toldalék: képző, jel, rag; alapszófajok: ige, főnév, melléknév, számnév.</p>	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>A nyelvi állandóság és a nyelvi változás megértése, belátása. Mondatok, szöveg megismerése, jellemzőinek meghatározása. A mondatfajták közlési szándékának felismertetése, alkalmazásuk a mindennapi kommunikációban. A modalitásnak megfelelő akusztikai eszközök megismerése, felismerése. Igaz – hamis fogalma a nyelvben és a valóságban. Annak belátása, hogy amikor beszélünk, cselekszünk – azaz szavainknak következményei vannak. A beszélő szándékának felismertetése a nyelvhasználatban. A nyelvi kreativitás felismertetése, annak belátása, hogy végtelen számú mondatot tudunk alkotni, azaz érdemes jól bánni a nyelvvel. A választott szakma nyelvének és szókincsének megismerése és használata.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>Mondatfajták és használatuk, a modalitás, írásjelek. Mondat felépítése, szerkezete, egyszerű és összetett mondat. A legfontosabb mondatrészek szerepe és funkciója. Szókincs rétegzettsége, szaknyelv, különös tekintettel a választott szakmára. Szubkultúrák nyelve – kapcsolódása a kommunikáció kulturális kontextusához, a kulturális szignálokhoz. Nyelv állandósága és változása. Hogyan tanulunk meg beszélni?</p>		

<p>Hogyan tudunk ennyiféle mondatot mondani? Hogyan beszélünk? Nyelv és gondolkodás kapcsolata. Mi a nyelvi hiba: nyelvi szabályok és kulturális szabályok kapcsolata.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Nyelvi változás, nyelvcsalád, rétegnyelv, csoportnyelv, ifjúság nyelve, szakmák nyelve, alany, állítmány, tárgy, határozó, jelző, összetett mondat, egyszerű mondat, modalitások, nyelvi kreativitás, nyelv, beszéd, nyelvtanulás, kulturális szabályok.</p>

Tematikai egység	Művészi kommunikáció – média 1. félév	Órakeret 15
Előzetes tudás	<p>A tanulók művészi, befogadási tapasztalatai rendkívül csekélyek, valószínűleg a könnyűzenére, plakátok ismeretére, képregényekre, kommerszfilmekre korlátozódnak. A tudatosság, a műalkotások élvezetének igénye kevésbé kialakult náluk, a művészeti ágak nyelvét nem értik. A médiafogyasztási szokásaik nem kritikusak, nem tudatos fogyasztók. Nem ismerik a média működését.</p>	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>A kommunikáció kulturális meghatározottságának tudatosítása, a kulturális kontextus megértése, figyelembe vétele, a különféle szimbolikus rendszerek megismerése (művészet, vallás, filozófia, tudomány stb.). Az eltérő kultúrák megismerésének és megértésének igényét felkelteni, a művészeti kommunikáció sokszínűségére terelni a figyelmet.</p> <p>Az irodalmi kommunikáció, az irodalmi alkotások: kortárs irodalmi szövegek – az eddig ismerttől eltérő szemléletű és nyelvezetű irodalmi szövegek megértése.</p> <p>Az olvasás igényének és a befogadói attitűd kialakításának kísérlete. Élményközpontú találkozás a műalkotásokkal.</p> <p>Ízlésfejlesztés.</p> <p>Kreativitás fejlesztése, a művészi önkifejezésre irányuló vágy felkeltése.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A kommunikáció kulturális meghatározottsága, kulturális antropológiai szempontok; a kulturális meghatározottság kódjai, a kontextus és a hagyomány szerepe, kulturális útjelzők az irodalomban és a hétköznapokban.</p> <p>Az irodalom mint speciális kommunikáció. Élményszerű találkozás olyan kortárs műalkotásokkal, amelyek szövegezése érthetőbb, közelebb állnak tematikájukban a diákokhoz (pl. <i>Varró Dániel, Szabó T. Anna, Karafiáth Orsolya</i> stb.).</p> <p>Művészeti ágak és főbb jellemzőik. Az irodalmi műnemek jellemzői (líra, epika, dráma).</p> <p>A magyar irodalmi kánon és hagyomány részeit képező jelentős szerzők (pl. <i>Kölcsey Ferenc, Petőfi Sándor, Arany János, Ady Endre, József Attila</i> stb.) műveiből kiválasztott részletek segítségével klasszikus irodalmi alkotásokkal való találkozás, olvasási élmények megosztása. Megzenésített versek meghallgatása (pl. <i>Sebő Ferenc, Kaláka, Szélkiáltó, Hobo, Harcsa Veronika, Magashegyi Underground</i> stb.).</p> <p>Határterületek: dalszövegek, rap, hiphop, slampoetry (ritmus, zene, szöveg), képregény, graffiti, a könnyű irodalom (krimi, szerelmes regény stb.) Saját élmények kifejezése,</p>		

<p>értelmezése.</p> <p>Megértés szöveggel és szöveg nélkül. Hangzó szövegek és képi információk megértése. A képi nyelvben és a verbalításban rejlő lehetőségek megértése, dekódolása, ezek kipróbálása.</p> <p>Alkotás élményének átélése: képregény, vers, képvers, plakát stb. készítése.</p> <p>Kreatív gondolkodás fejlesztése, asszociatív játékok.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Kultúra, szubkultúra, hagyomány, líra, epika, dráma, kortárs irodalom, élmény, képregény, graffiti, dalszöveg, vers, a nyelv zenéje.

Tematikai egység	Művészi kommunikáció – média 2. félév	Órakeret 15
Előzetes tudás	A különböző művészeti ágakat felismerése, az irodalmi és a köznyelvi szövegek közötti különbségek felismerése. Önálló szóbeli megnyilatkozások, véleményalkotás különböző művekről. A kulturális kontextus jelentősége.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Az olvasás igényének és a befogadói attitűd kialakítása. Élményközpontú találkozás a műalkotásokkal: irodalom, film, zene. Ízlésfejlesztés. Művészfilm és kommerszfilm eltérő hatásának felfedezése. Fotó és fotóművészet, digitális művészeti formák megismerése. Kreativitás fejlesztése, a művészi önkifejezésre irányuló vágy felkeltése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>Történet és elbeszélés a mozgóképen. Irodalom és film kapcsolata: híres regények filmadaptációi.</p> <p>A történetépítés elemei. Helyszín, idő, cselekmény, jellemek. Expozíció, bonyodalom, lezárás. Elbeszélői nézőpontok. (<i>Egy szabadon választott regény – vagy részlete – alapján.</i>)</p> <p>Szerző és befogadó viszonya.</p> <p>A filmnyelv mint kommunikációs forma.</p> <p>Rajzfilmek, némafilmek eszközei, a hangosfilm.</p> <p>A vizuális kommunikáció eszközei, a képek jelentése és olvashatósága.</p> <p>A színek, formák jelentése, használata a művészetben.</p> <p>A vizuális és a verbális kommunikáció kapcsolata.</p> <p>Képversek (pl. <i>Apollinaire, Nagy László, Kassák Lajos, Petőcz András stb.</i>).</p> <p>Digitális fotózás, montázs, kollázs, fotómanipuláció.</p> <p>A vizuális, az auditív és a komplex információk megértése.</p> <p>Plakát, graffiti (régén és ma – művészet vagy környezetszennyezés): meggyőzés és manipuláció vizuális eszközei. A reklám vizuális eszközei.</p> <p>A média különböző szövegtípusai, jelrendszere, nyelve.</p> <p>A vizuális nyelv, a filmnyelv eszközeinek megismerése, felismerése és alkalmazása (telefonon, kamerával saját film készítése).</p>		

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Történet, helyszín, idő, cselekmény, jellemek, elbeszélő, exozicció, bonyodalom, szerző, befogadó, vizuális nyelv, képvers, művészfilm, rajzfilm, némafilm, hangosfilm, plakát, graffiti, színek, vonalak, formák.
------------------------------------	--

Tematikai egység	A tanulók teljesítményének a mérése	Órakeret 2+2
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>Két mérést javasolunk: egy év eleji bemeneti és egy év végi kimeneti mérést.</p> <p><i>A tanév elején:</i> olyan felmérés, amely minden részterületen (kommunikáció, írás, olvasás, fogalmazás, helyesírás, szövegértés, anyanyelvi ismeretek, művészeti kompetenciák) megállapítja a hiányosságokat, esetleg rámutat az okaira is, diagnosztizálja a problémákat, és meghatározza az egyéni fejlesztés irányait, területeit, a szükséges emberi/szakmai erőforrásokat.</p> <p><i>A tanév végén:</i> összehasonlítva a bemeneti méréssel a fejlődést nézi minden részterületen, az eredményeket és a sikertelenségeket is a tanuló korábbi teljesítményéhez méri, saját magához képest adja meg az eredményeket. Illetve jól látható, hogy ki hol tart a fejlesztés várt eredményeihez képest.</p>	

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	<p>A tanuló képes a kulturált szociális érintkezésre, eligazodik és hatékonyan vesz részt a mindennapi páros és csoportos kommunikációs helyzetekben, vitákban. Figyeli és tudja értelmezni partnerei kommunikációs szándékát, nem nyelvi jeleit. Kommunikációja során nem kortársi helyzetben kerül a szlenget és a vulgarizmust.</p> <p>Képes érzelmeit kifejezni, álláspontját megfelelő érvek, bizonyítékok segítségével megvédeni, ugyanakkor empatikusan képes beleélni magát mások gondolatvilágába, érzelmeibe, megérti mások cselekvésének mozgatórugóit.</p> <p>A tanuló rendelkezik a legalapvetőbb nyelvtani ismeretekkel, felismeri a nyelvi elemeket.</p> <p>Képes az önálló, néma, értő olvasásra. Képes a különböző megjelenésű és műfajú szövegek globális (átfogó) megértésére, a szöveg szó szerinti jelentésén túli üzenet értelmezésére, a szövegből információk visszakeresésére. Képes folyamatosan és értelmezően felolvasni szakmájához kapcsolódó szövegeket.</p> <p>Önállóan használja a hagyományos és az internetes szótárakat. Ismeri a forráskritika alapvető szempontjait. Ismeri a netikett alapvető szabályait és ezek alkalmazását.</p> <p>Össze tudja foglalni röviden a rövidebb szövegek tartalmát, tud önállóan jegyzetet és vázlatot készíteni. Képes saját véleményét szóban és írásban röviden megfogalmazni, állításait indokolni. Alkalmazza az írásbeli szövegalkotásban a mondatvégi, a</p>
---	---

tagmondatok, illetve mondatrészek közötti írásjeleket. A helyesírási segédkönyvek segítségével képes ellenőrizni helyesírását. Képes különböző műfajú rövid szövegek önálló írására előre megadott szempontrendszer alkalmazásával. Ismeri a lényegkiemelés legfontosabb eszközeit.

Képes az irodalmi és köznyelvi szövegek közötti különbségek felismerésére. Képes önálló szóbeli és írásbeli megnyilatkozásokra irodalmi művekről. Ismeri az irodalmi műnemek főbb jellemzőit.

Képes néhány filmnyelvi eszköz felismerésére és alkalmazására. Ismeri a vizuális kommunikáció legfőbb eszközeit, megérti a képi üzeneteket. Felismeri a színek, formák jelentését, használatát a hétköznapokban és a művészetbeli megjelenéséről is vannak tapasztalatai. Felismeri és egyes elemeiben használni is tudja a vizuális nyelv alapvető eszközeit. A tanuló ismeretei bővülnek a képi, hangzó és a komplex eszközöket használó kommunikáció, különösen a reklámok és a filmek terén. Felismeri a durva manipulációt.

Ismeri a tömegkommunikáció fogalmát, legjellemzőbb területeit. Képes beszámolót, kiselőadást, prezentációt készíteni és tartani különböző írott és elektronikus forrásokból, kézikönyvekből, atlaszokból/szakmunkákból, a témától függően statisztikai táblázatokból, grafikonokból, diagramokból.

Tisztában van a média alapvető kifejezőeszközeivel, az írott és az elektronikus sajtó műfajaival. Ismeri a média, kitüntetetten az audiovizuális média és az internet társadalmi szerepét, működési módjának legfőbb jellemzőit. Kialakul benne a médiatudatosság elemi szintje, kialakul a kritikus attitűd elemi szintje.

Tudatosan használja a digitális korszak eszközeit, tisztában van a világháló használatának etikai szabályaival és az internet használatának veszélyeivel.

Javult a tanuló tanulási technikája, pozitív viszonyt alakított ki a jövőbeli tanulás különböző módozataihoz. Megérti az egész életen át tartó tanulás és motiváció fontosságát. Felkészült a különböző vizsgahelyzetekre.

A tanuló alkalmassá válik a szakképzésben való részvételre.

ANGOL NYELV

A és B variáció

Az élő idegen nyelv oktatásának alapvető célja, összhangban a Közös európai referencialiteret (KER), a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának megalapozása és fejlesztése, amely szorosan összefonódik az általános kompetenciákkal; a tanuló közvetlen környezetéről szerzett ismereteivel, a gyakorlati készségekkel és jártasságokkal, valamint a motivációval. A Híd 2. programban részt vevő tanulók szórakoztató idegen nyelvi környezetben, valós élethelyzeteken alapuló, egyszerű feladatokon keresztül eljutnak a KER szerinti A1 szintre, optimális esetben megközelítik, esetleg elérik az A2 szint alsó skáláját a szóbeli interakció, a beszédértés és a beszédalkészség területén.

Az idegennyelv-oktatás törekvése, hogy tevékenységközpontú tanulás segítségével a program résztvevői képesek legyenek alapszintű receptív, reprodukív/rekonstrukív, produktív, illetve interaktív nyelvi tevékenységekre. Az idegen nyelvi kommunikáció az alapkészségek együttes érvényesülését feltételezi, melyeket valamennyi tanórán integráltan szükséges fejleszteni.

A receptív készségek a mindennapi nyelvhasználatban fontos szerepet játszanak. A tanulók elindulnak a szövegértelmezési és szövegalkotási stratégiák kialakítása felé. Receptív készségeik fejlesztésével képesek lesznek egyszerű írott vagy hallott szövegből a lényegot felfogni, kiemelni.

A sikeres kommunikáció érdekében a tanulók megismerik és elsajátítják azokat az egyszerű nyelvi eszközöket, amelyekkel képesek gondolataikat megfogalmazni, és különféle kommunikációs helyzetekben elboldogulni. Fel kell ismerniük, hogy a nyelvi érintkezést a nemnek, korosztálynak, társadalmi csoportoknak megfelelően szabályok szövik át. Ilyenek például a nyelvi udvariassági szokások, rituálék és a helyzetnek megfelelő hangnem használata. *Az alapkészségek közül a beszédértés és a beszédalkészség, illetve a szóbeli interakció élvez előnyt.*

Az internet nyújtotta lehetőségek segítségével a tanulók megtapasztalhatják, hogyan tudnak autentikus nyelvi környezetben eligazodni. Komoly motivációs forrás lehet számukra annak megélése, hogy megértik az idegen nyelvű feliratokat, hirdetéseket, dalszövegeket, filmelőzetéseket, tévéműsorokat. Az önálló internetes kutatás bátorítja és elősegíti az autonóm tanulás kialakulását, és az informatikai készségeik fejlődését. A projektmunka, a kooperatív tanulási módszerek tovább fokozzák a tanulási kedvet, erősítik a szociális kompetenciákat; elsajátítják az egymástól való tanulás, és az egymásért végzett munka, valamint a csapatszellem örömet.

Az idegen nyelv tanulása fejleszti a tanulók toleranciáját, hogy megismerjék és tiszteletben tartsák más népek kultúráját, felismerjék saját nemzeti kultúrájuk értékeit, valamint megtanulják a kultúrák különbözőségéből adódó félreértések kezelését.

A nyelvtanulás tartalmára vonatkozóan a NAT hangsúlyozza a tantárgyközi integráció jelentőségét. Fontos, hogy a tanulók az idegen nyelv tanulása során építeni tudjanak más tantárgyak keretében szerzett ismereteikre és személyes tapasztalataikra is. Ugyanakkor az idegen nyelvvel való foglalkozás olyan ismeretekkel, tapasztalatokkal gazdagíthatja a tanulókat, amelyeket más tantárgyak keretében is hasznosítani tudnak.

A fejlesztési feladatok meghatározásakor figyelembe kell venni, hogy a Híd 2. programban a tanulók közül sokan tanulási nehézségekkel küzdenek, a kudarc gyakori iskolai élményük, kevés az önbizalmuk, csekély a tanulási motivációjuk, alacsony szintű az olvasottságuk, fejletlen a szövegértésük, az átlagosnál gyengébb a kommunikációs képességük, kevés támogatást, biztatást kapnak a szülői háttértől.

Mindezek tükrében, az idegennyelv-oktatásnak kiemelt feladata a tanulók nyelvtanulási kedvének felkeltése és fenntartása. Segíteni kell a tanulókat abban, hogy bízzanak önmagukban, megbizonyítsák önmaguknak és környezetüknek, hogy képesek az idegen nyelv elsajátítására, és különböző élethelyzetekben történő sikeres alkalmazására. Biztosítani kell számukra a feltételeket ahhoz, hogy logikusan egymásra épülő, kis lépésekben átismételhessék, rendszerezhessék és bővíthessék korábban megszerzett nyelvtudásukat, vagy amennyiben valamilyen oknál fogva az előző évfolyamokon nem, vagy csak rövid ideig tanulták az idegen nyelvet, felzárkózhassanak társaikhoz.

A tanulók teljesítményének mérése, a mérés-értékelés célja és alapelvei

A teljesítménymérés egyrészt *visszajelzést ad* a tanárnak és a tanulóknak (igény szerint a szülőknek) a tanítási-tanulási folyamat egy adott szakaszában elért eredményekről, s ezáltal segít a továbblépésben, másrészt alapot szolgáltat a tanárnak ahhoz, hogy *az egyes tanulók teljesítményét önmagukhoz és tanulótársaikhoz viszonyítva* jegyekkel értékelje.

A mérésnek tartalmilag és formailag *összhangban* kell állnia a *tanítás tartalmával és módszereivel*. *Csak azt mérhetjük, amit megtanítottunk, és csak úgy mérhetünk, ahogy tanítottunk*. A tanulókat minden esetben *tájékoztatni* kell a *mérés céljáról/céljairól, tartalmáról/tartalmairól* és az *értékelés szempontjairól*.

A tanulók önállóságra nevelésének jegyében a teljesítménymérés során tanácsos minél több olyan mérési formát alkalmazni, amely módot ad a tanulóknak arra, hogy megtanulják *teljesítményüket önállóan mérni és értékelni*. Fontos, hogy ezen túl megismerkedjenek a mérésnek és értékelésnek azokkal a formáival, melyek *párban és csoportban* is alkalmazhatók.

A mérésnek és értékelésnek egyértelműen tükröznie kell azt a szemléletet, hogy *a tanár nem arra kíváncsi, amit a tanuló nem tud, hanem arra, amit sikeresen megtanult*. A tanulónak lehetőséget kell kapni a *felkészülésre*, s ha indokolt, a *javításra* is.

A mérés

- Három területen (beszédkészség, olvasott szöveg értése és az íráskészség) végezzük, a hangsúly a beszédkészségen és az olvasott szöveg megértésén legyen.
- A nyelvi jelentésre és ne a nyelvi formára koncentráljunk.
- Az olvasott szöveg értését mérő feladatokban a szövegek lényegét kelljen megérteni a szövegösszefüggésre támaszkodva, vagy konkrét információt kelljen kikeresni a szövegből.
- A feladatok fokozatosan nehezedő itemeket tartalmazzanak a minimumszinttől az alapszint felé vezető skálán.
- A szövegek a célcsoportok számára érdekesek, motiválók legyenek, olyan témakörökhöz kapcsolódjanak, melyek az elvégzett tananyagban megtalálhatók.
- A feladatokhoz idegen nyelven egyszerűen megfogalmazott, közérthető utasításokat adjunk.
- A feladatok mindegyike példával kezdődjön.
- Lényeges a párosításon alapuló feladatoknál, hogy a szükségesnél mindig több lehetőség közül kelljen az odaillőt kiválasztani.
- A feladatlap a következő feladattípusokból állhat: reklámok, dalszövegek párosítása hiányzó mondatrészsel, felirat párosítása hellyel, címek párosítása szöveggel (pl. tévéműsor, mozifilmek), interjúkérdések párosítása válaszokkal, hiányos szöveg kiegészítése megadott szavakkal.
- A szóbeli mérést tanulópárokban, kiscsoportban is elvégezhetjük: a) párbeszéd: interakció az átvett témakörök alapján, b) egy téma önálló bemutatása 10-15 egyszerű mondattal.

Első évfolyam

Összes óraszám: A: 144 óra, B: 108 óra

Heti óraszám: A: 4 óra/hét, B:3 óra/hét

Fejlesztési egység	Beszédértés
Előzetes tudás	Részvétel az órai tevékenységekben, nonverbális elemekkel (testbeszéddel, hanglejtéssel, vizuális eszközökkel) támogatott célnyelvi óravezetés követése, az egyszerű tanári utasítások és kérdések megértése.
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Nonverbális elemmel támogatott célnyelvi óravezetés követése; az osztálytermi tevékenységekhez kapcsolódó rövid, egyszerű tanári utasítások megértése; a tanulóhoz közel álló, ismert témákról szóló rövid kérdések és néhány rövid mondatból álló szövegek megértése; a mindennapi témakörökben elhangzó rövid, egyszerű szövegekben az ismerős szavak, fordulatok felismerése, ezekből következtetés a szövegek témájára; a megértést segítő feladatokra támaszkodva a lényeg és néhány konkrét információ kiszűrése ismert témájú rövid, egyszerű szövegekből; néhány, a megértést segítő alapvető stratégia egyre önállóbb alkalmazása.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló megérti a gazdagodó nyelvi eszközökkel megfogalmazott célnyelvi óravezetést, az ismert témákhoz kapcsolódó kérdéseket, rövid megnyilatkozásokat, szövegeket. – Képes önmagára, családjára és közvetlen környezetére vonatkozó ismerős szavakat és nagyon egyszerű mondatokat megérteni, ha lassan és érthetően mondják azokat. – Képes megérteni ismerős kifejezéseket és egyszerű mondatokat, melyek a mindennapi élet konkrét szükségleteivel kapcsolatosak, ha lassan és érthetően beszélnek hozzá, és a legfontosabb információkat többször elismétlik. – Képes ismerős témakörökön belül lassan és érthetően elmondott rövid szövegek lényegét megérteni, ha sok bennük az internacionalizmus, és van ideje feldolgozni a hallottakat. – Képes megérteni neveket, számokat, árakat és időpontokat, ha lassan és érthetően beszélnek hozzá. 	
A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások	A célcsoport érdeklődési körének megfelelő dalok, versek, képekkel illusztrált történetek, kisfilmek, animációs filmek, egyéb hangzó anyagok, tanárral, tanuló társakkal folytatott rövid párbeszéd, tanári beszéd.

Fejlesztési egység	Szóbeli interakció
Előzetes tudás	Az iskoláztatás során szerzett tapasztalatok, ismeretek, készségek, személyes és szociális kompetenciák, részvétel interakciót igénylő tevékenységekben, egyszerű nyelvi eszközök alkalmazásával.
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A beszédszándék kifejezése egyszerű nyelvi eszközökkel, bővülő szókinccsel és nonverbális elemekkel; egyszerű kérdések megfogalmazása ismert témákról, illetve válaszadás egyszerű nyelvi eszközökkel; rövid beszélgetés folytatása ismert témákról, egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal; rövid beszélgetés folytatása a társakkal a tanult témákról; rövid, egyszerű szövegek közös előadása; az ismert szöveg célnyelvi normákhoz közelítő kiejtése, helyes intonációval és megfelelő beszédtempóban.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló képes egyszerű módon kommunikálni, ha partnere lassan és érthetően beszél, mondanivalóját szükség esetén többször, többféleképpen elismételi, és segítséget nyújt a válaszadásban. – Tud egyszerű beszélgetést kezdeményezni a köszönés, a búcsúzkodás és az alapvető udvariassági formák legegyszerűbb változatainak megértésével és alkalmazásával. – Meg tud oldani néhány egyszerű, jól begyakorolt kifejezéssel és mondattal olyan ismerős helyzeteket, melyek mindennapi, konkrét szükségleteihez kapcsolódnak. – Képes megválaszolni jól ismert helyzetekben egyszerű szavak, kifejezések és nyelvtani szerkezetek segítségével a közvetlenül hozzá intézett kérdéseket, és képes arra, hogy ő maga is feltegyen egyszerű kérdéseket. – Tud rövid beszélgetésben előre begyakorolt fordulatok segítségével kommunikálni, még ha gyakran meg is akad, és keresi a szavakat. – Képes értelmezni beszédpartneré mondanivalóját a mondathangsúly alapján kijelentésként, kérdésként vagy felszólításként. – A beszédében a mondathangsúlyt úgy alkalmazza, hogy mondanivalójában többnyire világosan elkülönüljön a kijelentés, a kérdés és a felszólítás. – Kiejtése legalább annyira érthető, hogy beszélgetőpartneré többnyire követni tudja, amit mond. 	
A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások	A célcsoport érdeklődési körének megfelelő dalok, versek, illusztrált történetek, mozgással kísért rövid cselekvéssorok, kérdések, rövid párbeszéd, dramatizált jelenetek, néhány mondatos leírások, egyszerű felszólítások, kérések, információszerezésre irányuló hiányos szövegek, vagy eltérő információkat tartalmazó szövegek alapján.

Fejlesztési egység	Összefüggő beszéd
Előzetes tudás	Néhány összefüggő mondat elmondása önmagáról és a tanult témákról.
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Rövid, egyszerű szövegek elmondása, illetve párbeszéd előadása társaival közösen, tanári segítséggel; egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott, összefüggő leírás

feladatok	adása saját magáról és a környezetében előforduló tárgyokról, élőlényekről, eseményekről; néhány egyszerű nyelvtani szerkezet és mondatfajta használata; a szavak, szócsoportok, egyszerű cselekvések, történések összekapcsolása kötőszavakkal; munkájának bemutatása egyszerű nyelvi eszközökkel; ismert szöveg elmondása a célnyelvi normához közelítő kiejtéssel, intonációval és beszédtempóban.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló képes arra, hogy konkrét, ismerős helyzetekben egyszerű szavakkal, hétköznapi szófordulatokkal és egyszerű nyelvtani szerkezetekkel alapvető információkat adjon önmagáról és közvetlen környezetéről. – Képes ismerős, hétköznapi helyzetekben röviden és jól begyakorolt fordulatok segítségével közléseket megfogalmazni úgy, hogy beszéd közben időnként esetleg hosszabb szüneteket tart, szavak után kutat az emlékezetében, küzd a nehéz szavak kiejtésével, és mondandóját olykor újrafogalmazza. – Képes arra, hogy szavakat és szócsoportokat egyszerű kötőszavakkal, mint pl. „és”, „vagy”, „mert” összekössön. – Képes az ábécé hangjait és egy adott mennyiségű szót és kifejezést úgy kiejteni, hogy beszédét nagyobb erőfeszítés nélkül meg lehet érteni. – Közléseiben nagyjából megfelelően alkalmazza a szó- és mondathangsúlyt. 	
A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások	A célcsoport érdeklődési körének megfelelő dalok, versek, rövid történetek, cselekvéssorok, leírások (pl. tanulói munka bemutatása), rövid szerepek, interaktív feladatok.

Fejlesztési egység	Olvasott szöveg értése
Előzetes tudás	Olvasást igénylő nyelvi tevékenységek, ismert szavak, rövid szövegek elolvasása.
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>Rövid, hétköznapi szövegekben ismerős nevek, szavak és egyszerű fordulatok felismerése.</p> <p>Írott szöveggel kapcsolatos tevékenységek végzése (pl. leírás alapján illusztráció készítése, képek sorba rendezése, szövegrészlettel való párosítása).</p> <p>Egyszerű, különböző műfajú szövegek (pl. versek, történetek, viccek) közös olvasása, lényegük megértése, a szövegek feladatokon keresztül történő feldolgozása.</p> <p>Egyszerű, informatív szövegből (pl. brosúrából, menetrendből, utcai táblákról, feliratokról) tárgyszerű adatok szerzése.</p> <p>Rövid, egyszerű, írott instrukciók követése képek segítségével (pl. játék összerakása, útbaigazítás).</p> <p>Egyszerűsített nyelvezetű irodalmi alkotások olvasása (pl. versek, dalszövegek, novellák).</p>

Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<ul style="list-style-type: none"> – Képes egyszerű és jól strukturált szövegekben, melyek a mindennapok konkrét szükségleteivel kapcsolatosak, egyes szavakat és nagyon egyszerű mondatokat megérteni. – Képes arra, hogy a sok internacionalizmust tartalmazó és/vagy képekkel illusztrált információközlő szövegek témáját azonosítsa, és a lényegi információkat megértse. – Ismerős kontextusban képes megérteni neveket, számokat, árakat és időpontokat, valamint egyes szavakat és nagyon egyszerű kifejezéseket. 	
<p>A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások</p>	<p>Történetek, hirdetések, plakátok, egyszerű katalógusok, egyszerű üzenetek, útleírások, képeslapok, feliratok, nyomtatványok hagyományos és online formában.</p>

Fejlesztési egység	Íráskészség
Előzetes tudás	<p>Írást igénylő játékos, könnyű nyelvi tevékenységek, s ezek során rövid szavak, mondatok másolása.</p>
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>Ismert témáról rövid, egyszerű mondatok írása; megadott mintát követve különböző műfajú és életkorának megfelelő témájú rövid szövegek alkotása; írásbeli válaszadás személyes adatokra vonatkozó egyszerű kérdésekre; a közösen feldolgozott olvasott szöveghez kapcsolódó írásbeli feladatok elvégzése; részvétel írásbeli nyelvi játékokban; a meglévő szókincs, tudás képes kreatív alkalmazása az őt érdeklő témájú, egyszerű szövegek írásához.</p>
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló képes a személyére és az egészen mindennapi, ismerős dolgokra vonatkozó adatokat röviden és egyszerűen írásban megfogalmazni. – Képes szótár segítségével mindennapi, ismerős témákhoz kapcsolódó feljegyzéseket készíteni. – Képes számára ismerős szavakat és gyakran használt fordulatokat leírni. – Képes arra, hogy szavakat és szócsoportokat egyszerű kötőszavakkal, mint pl. „és”, „vagy”, „mert” összekössön. 	
<p>A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások</p>	<p>Leírás, felirat, utasítás, képeslap, üdvözlőkártya, meghívó, üzenet, SMS, e-mail, levél, adatlap, bejegyzés, dalszöveg.</p>

Ajánlott témakörök	Óraszám A/B
<p>1. Hogyan tanuljunk idegen nyelveket? Mit tudok már? Egyéni fejlesztési terv kidolgozása. Nyelvtanulási stratégiák megismerése, kipróbálása, az előzetes ismeretek előhívása. Az anyanyelv ápolásának, az idegen nyelv tudásának fontossága más népek és kultúrák megismerésében.</p>	10/10
<p>2. Én és a családom Magam és a családtagjaim bemutatása, családi események, ünnepek, közös programok. A kiegyensúlyozott életvitel fontossága, napirendem, feladataim a családban.</p>	13/9
<p>3. Az otthonom Lakóhelyem, otthonom lakóhelyiségei, bútorai, berendezési tárgyai, használati eszközei. A modern technika vívmányai az otthon falai között.</p>	12/9
<p>4. Barátaim A családi és baráti közösség fontossága, az érintkezés (kommunikáció) alapvető normái. Külső és belső tulajdonságok bemutatása, közös időtöltés a barátokkal.</p>	12/9
<p>5. Ruhatáram télen-nyáron Az évszakok jellemzői, szépségei. Az öltözködés módjai évszakra és alkalomra megfelelően. Divat és egészségmegőrzés. Kedvenc ruhadarabjaim.</p>	12/9
<p>6. Terülj, terülj asztalkám! A tudatos bevásárlás a takarékoság jegyében. Egészséges élelmiszerek, egészséges táplálkozás. Örömmel végzett sütés, főzés a hétköznapi és ünnepnapokon. Kedvenc ételeim, italaim.</p>	12/9
<p>7. Ép testben, ép lélek A személyes higiénia és a tiszta környezet fontossága a mindennapokban. A rendszeres testmozgás fontossága és módjai, sportolási lehetőségek. Kedvenc sportom, sportversenyek élőben és a médián keresztül.</p>	12/9
<p>8. Szabadidőmben Szabadidős tevékenységek, az aktív és passzív szórakozás egyensúlyának megteremtése. Kedvenc időtöltésem, mozi, színház, koncert, internet, interaktív játékok.</p>	13/9
<p>9. Lesz szakmám! A különböző szakmák megnevezése, leírása, gyakorlásához szükséges személyes ismeretek, és képességek ismerete. Keresett szakmák, az elvárásoknak való megfelelés. Foglalkozások megnevezése, egyszerű leírása.</p>	20/14
<p>10. Végre itt a nyár! A tájékozódás és információgyűjtés módjai. Vakáció a</p>	10/6

családdal, a barátokkal. Az utazás megszervezése, szálláskeresés, programok. Legkedveltebb úti célok.	
A tanuló előzetes tudásának mérése	2/2
A tanulók kimeneti tudásának mérése	2/2
Szabad sáv	14/11

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	<p>A tanuló megérti a célnyelvi óravezetést, az ismert témákhoz kapcsolódó kérdéseket, rövid megnyilatkozásokat, szövegeket. Egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal kommunikál.</p> <p>Felkészülés után elmond rövid szövegeket.</p> <p>Közös feldolgozás után megérti az egyszerű olvasott szövegek lényegét, tartalmát.</p> <p>Ismert témáról rövid, egyszerű mondatokat ír, mintát követve önálló írott szövegeket alkot.</p>
---	--

Második évfolyam

A Híd 2. második évfolyamán tanuló diákok a Közös európai referenciakeret (KER) megfogalmazásában „minimumszintű” nyelvismerettel lépnek be a további nyelvtanulási folyamatba. A második évfolyamon az A1 szint megerősítése, az alapfokú nyelvtudás megszerzése, optimális esetben az A2 szint megközelítése vagy alsó skálájának az elérése a cél. A nyelvi készségek fejlesztése továbbra is komplex módon történik, úgy, ahogy azok a valós kommunikációs helyzetekben természetes módon összekapcsolódnak, és az idegen nyelvi alapkészségek közül a beszédképesség, a beszédértés van előtérben.

Összes óraszám: A: 105 óra, B: 70 óra

Heti óraszám: A: 3 óra/hét, B: 2 óra/hét

Fejlesztési egység	Beszédértés
Előzetes tudás	Célnyelvi óravezetés megértése, egyszerű, rövid, hangzó szövegekhez kapcsolódó feladatok megoldása.
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>Az osztálytermi tevékenységekhez kapcsolódó tanári utasítások megértése;</p> <p>az ismert témákhoz kapcsolódó egyszerű kérdések és kijelentések megértése;</p> <p>a tanult témakörökben elhangzó szövegekben a tanult szavak, szó- és beszédfordulatok felismerése, és ezekből következtetés a szövegek témájára, tartalmára;</p> <p>az ismert témakörökben elhangzó szövegekben a beszélők gondolatmenetének követése;</p> <p>a lényeg és néhány alapvető információ kiszűrése az ismert témakörökben elhangzó szövegekből, részben önállóan, részben a megértést segítő, változatos feladatokra támaszkodva;</p>

	néhány, a megértést segítő alapvető stratégia egyre önállóbb alkalmazása.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló képes folyamatosan követni a gazdagodó nyelvi eszközökkel megfogalmazott célnyelvi órávezetést (osztálytermi rutincselekvések, a közös munka megszervezése, eszközhasználat). – Megérti az ismert témákhoz kapcsolódó rövid kéréseket és megállapításokat. – Aktívan követi a rövid, egyszerű autentikus szövegeket. – Felismeri a tanult nyelvi elemeket. – Ki tudja szűrni a szöveg lényegét vagy néhány konkrét információt. – Követi a beszélők gondolatmenetét ismert témakörökben elhangzó rövid, egyszerű szövegekben. – Megérti a célnyelvi normának megfelelő vagy ahhoz közelítő kiejtéssel, a tanuló nyelvi szintjéhez igazított tempóban beszélőket, ha szükség esetén szüneteket tartva és a lényegi információkat megismételve beszélnek. 	
A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások	A célcsoport érdeklődési körének dalok, versek, képekkel illusztrált történetek, kisfilmek, a célnyelvi kultúrát bemutató multimédiás anyagok, egyéb hangzó anyagok; tanárral, tanuló társakkal, tanári beszéd, interaktív feladatok.

Fejlesztési egység	Szóbeli interakció
Előzetes tudás	Egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal folytatott kommunikáció.
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Közvetlen információcserét igénylő feladatokban kommunikáció ismert témákról, egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal; kérdésfeltevés kiszámítható, mindennapi helyzetekben, válaszadás a hozzá intézett kérdésekre, illetve rövid párbeszéd folytatása; az első lépések megtétele a célnyelv spontán módon történő használata útján; törekvés a célnyelvi normához közelítő kiejtésre, intonációra és beszédtempóra.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló képes tudatosan megválasztott nonverbális elemekkel támogatott mondanivaló kifejezésére, egyre bővülő szókinccsel, begyakorolt beszédfordulatokkal, egyszerű nyelvi eszközökkel. – Tud egyszerű, tényszerű információt kérni és továbbadni. – Egyszerű nyelvi eszközökkel ki tudja fejezni érzéseit, véleményét és gondolatait, illetve rá tud kérdezni ezekre. – Ismert témákhoz, mindennapi helyzetekhez vagy osztálytermi szituációkhoz kapcsolódó, egyszerű nyelvi eszközökkel tud kérdezni, felszólításokat megfogalmazni, illetve azokra reagálni. – Képes részt venni ismert témákhoz, mindennapi helyzetekhez kapcsolódó rövid párbeszédben, beszélgetésben. 	

<ul style="list-style-type: none"> – Meg tudja kérni beszélgetőpartnerét, hogy ismétlje meg mondandóját vagy magyarázza meg azt. – Kiejtése legalább annyira érthető, hogy beszélgetőpartnere többnyire követni tudja, amit mond. – Szükség esetén a saját mondanivalóját át tudja fogalmazni, le tudja egyszerűsíteni, a kommunikáció fenntartása érdekében. 	
A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások	Rövid párbeszéd, egyszerű társalgás, szerepjátékok, dramatizált jelenetek, kérdések, felszólítások, kérések, információ hiányán, illetve különbözőségén, véleménykülönbségen alapuló szövegek, spontán megnyilvánulások.

Fejlesztési egység	Összefüggő beszéd
Előzetes tudás	Felkészülés után rövid szövegek elmondása.
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Rövid, de egyre bővülő szókincs, egyszerű beszédfordulatok alkalmazásával, összefüggő beszéd saját magáról és közvetlen környezetéről; munkája bemutatása egyszerű nyelvi eszközökkel; rövid, egyszerű történetek mesélése; egyszerű állítások, összehasonlítás, magyarázat, indoklás megfogalmazása; egyszerű nyelvtani szerkezetek és mondatfajták használata; a szavak, szócsoporthoz, egyszerű cselekvések, történetek összekapcsolása lineáris kötőszavakkal, és az ok-okozati összefüggések kifejezése; a megértést segítő legfontosabb stratégiák alkalmazása; a célnyelvi normához közelítő kiejtés, intonáció és beszédtempó alkalmazása.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló felkészülés után egyszerű nyelvi elemeket használva beszélni tud ismert témákról, mesélni tud élményeiről, vagy össze tud foglalni egy-egy rövid történetet, egyszerű nyelvi szerkezetekkel el tud játszani előre megírt szerepeket. – Minta alapján képes összefüggő szöveget alkotni; szavak, szócsoporthoz, cselekvéssorok összekapcsolásával, egyszerű kötőszavakkal (pl. és, de, azután), illetve magyarázatok, indoklások, ok-okozati kapcsolatokat ki tud fejezni kötőszavakkal (pl. mert, ezért, tehát). – Képes önálló vagy csoportban létrehozott alkotás rövid bemutatására és értékelésére (pl. közös plakát készítése, kiállítása, szóbeli bemutatása és értékelése). – Tanári példa vagy autentikus hangzóanyag meghallgatás után a célnyelvi normához közelítő kiejtéssel el tudja ismételni a szöveget. 	

A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások	Rövid történetek, élménybeszámolók, szerepek, leírások (pl. képleírás, tanulói munka bemutatása), előadás, prezentáció, témakifejtés.
--	---

Fejlesztési egység	Olvasott szöveg értése
Előzetes tudás	Közös feldolgozást követően egyszerű olvasott szövegek lényegének, tartalmának megértése.
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Az ismerős témákról szóló rövid szövegek megértése; az alapvető információk megtalálása az egyszerű, hétköznapi szövegekben; autentikus szövegek lényegének megértése, a szövegekből az alapvető információk kiszűrése; az olvasott szövegekre vonatkozó feladatok elvégzése; a készsége kreatív használata az olvasott szövegek megértéséhez, értelmezéséhez; tájékozottság növelése a célnyelvi kultúráról; az érdeklődés fokozása a célnyelvi kultúrába tartozó irodalmi, művészeti alkotások iránt.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló megérti a rövid, egyszerű nyelvi eszközökkel, bővülő szókinccsel megfogalmazott szövegeket (pl. leírás, történet, párbeszéd a tanulóhoz közel álló témákról). – Megtalálja a lényeges információkat egyszerű szövegekben (pl. hirdetésben, prospektusban, étlapon és menetrendben, rövid újságcikkben, programfüzetben). – Megért egyszerű üzeneteket, leveleket, elektronikus üzeneteket, SMS-eket, bejegyzéseket. – Képes megérteni és követni egyszerű használati utasításokat, instrukciókat. – Képes az információszerezésre hagyományos és elektronikus forrásokból. 	
A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások	Ismeretterjesztő szövegek, egyszerűsített irodalmi szövegek, rövid történetek, versek, dalszövegek, cikkek a korosztálynak szóló újságokból és holnapokról, útleírások, hirdetések, plakátok, hagyományos és elektronikus nyomtatványok, internetes fórumok hozzászólásai, képregények, egyszerű üzenetek, képeslapok, feliratok, étlap, menetrend, egyszerű biztonsági előírások, magánlevelek.

Fejlesztési egység	Íráskészség
Előzetes tudás	Ismert témáról rövid, egyszerű mondatok írása; mintát követve különböző műfajú és a célcsoport érdeklődésének megfelelő témájú szövegek alkotása.
A tantárgyhoz (műveltségterülethez)	Összefüggő mondatok írása a közvetlen környezettel kapcsolatos témákról;

kapcsolható fejlesztési feladatok	az írás kommunikációs eszközként történő használata egyszerű interakciókban; gondolatok kifejezése egyszerű kötőszavakkal összekapcsolt mondatokban; a nyelvismeret kreatívan alkalmazása egyszerű szövegek írására az őt érdeklő, ismert témákról; az alapvető írásbeli műfajok sajátos szerkezeti és stílusjegyeinek felismerése és követése.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló képes szavak és rövid szövegek diktálás utáni leírásra. – Képes egyszerű szerkezetű, összefüggő mondatokat alkotni a közvetlen környezetével kapcsolatos témákról, különböző szövegtípusok létrehozni (pl. leírás, élménybeszámoló, párbeszéd). – Kommunikációs céllal egyszerű szövegeket tud alkotni (pl. levél, üzenet, blogbejegyzés, fórumbejegyzés). – Sikeresen követ egyszerű írásos mintákat, aktuális, konkrét és személyes tartalmakkal meg tudja tölteni. – Gondolatait össze tudja kapcsolni egyszerű kötőszavakkal (pl. és, vagy, mert, de, ezért, azután). – Tisztában van a gyakori írásbeli műfajok legalapvetőbb szerkezeti és stílusjegyeivel, és követi azokat saját írásmű létrehozása során (pl. megszólítás levélben, e-mailben, záró formula). – Képes szótár segítségével mindennapi, ismerős témákhoz kapcsolódó feljegyzéseket készíteni. 	
A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások	Leírás, felirat, utasítás, képeslap, üdvözlőkártya, meghívó, üzenet, SMS, e-mail, levél, adatlap, bejegyzés, dalszöveg.

Témakörök

Az ajánlott témakörök egyes elemei a második évfolyamon újra megjelennek, lehetőséget adva arra, hogy a korábban megszerzett ismeretek újabb nézőpontból kerüljenek feldolgozásra, és azok így bővüljenek, mélyüljenek. A kerettanterv a második évre új témaköröket is javasol, ezek a táblázatban félkövér formában szerepelnek.

Ajánlott témakörök	Óraszám A/B
<p>1. Hogyan tanuljunk idegen nyelveket? Mit tudok már? További egyéni fejlesztési célok megfogalmazása. További nyelvtanulási stratégiák megismerése, kipróbálása, az előzetes ismeretek előhívása. A különböző népekkel és kultúrákkal való együttélés fontossága az idegen nyelvek ismerete által.</p>	4/3
<p>2. Családom Családtagok bemutatása, azok külső és belső</p>	6/4

<p>tulajdonságainak leírása. Családi események, közös programok és ünnepek. Napirendem. A háztartásban végzett munkák és munkaeszközök. A munkamegosztás és takarékoság a családban. A szülői és gyermeki felelősség. A különböző generációk tisztelete, az egymástól való tanulás módjai, lehetőségei</p>	
<p>3. Otthonom, tágabb környezetem, ahol élek Városok, települések, falvak. Épületek, utcák. Tájékozódás, útbaigazítás. Látnivalók, nevezetességek a lakóhelyemen. A fenntartható fejlődés jelentősége, a globális problémák és a lokális cselekvések, valamint az egyéni életvitel közötti összefüggések.</p>	9/6
<p>4. Iskolám és osztálytermünk/ osztályom Osztályom, tanárain, tantárgyaim, osztálytársaim. A tanóráink és a tanórán kívüli közös programjaink.</p>	9/6
<p>5. Vásárolok Vásárlási szokásaim, üzletek, bevásárlóközpontok, piac. Hazai és külföldi termékek. Az online vásárlás előnyei és veszélyei.</p>	9/6
<p>6. Ruhatáram télen-nyáron Az évszaknak megfelelő öltözködés jelentősége. A divat és egészség kapcsolata. A márkás áruk és a minőség viszonya.</p>	4/2
<p>7. A természet és én. A természeti jelenségek egyszerű leírása. A technikai fejlődés és a környezeti hatásai. Környezetvédelem a hétköznapokban. Kedvenc állataim. Hazánk és más országok, más kontinensek élővilága. Felelős állattartás.</p>	9/6
<p>8. Terülj, terülj asztalkám! Napi étkezések. Kedvenc ételeim, italaim. Egészséges táplálkozás. Receptek, főzés, sütés. Nemzeti és célnyelvi országok ételkülönlegességei.</p>	8/5
<p>9. Ép testben ép lélek! Betegség, orvosnál. Sportok, sportfelszerelések. Kedvenc sportom. Sportversenyek.</p>	9/6
<p>10. Szabadidőmben Szabadidős tevékenységek: mozi, színház, koncert. Kedvenc időtöltésem. Internet, interaktív játékok. A tanulást, művelődést és szórakozást segítő médiumok közötti tudatos választás.</p>	6/3
<p>11. Lesz szakmám! Foglalkozások megnevezése, egyszerű leírása. Önéletrajz, motivációs levél készítése. Felkészülés az állásinterjúra,</p>	10/7

egyéni képességek, készségek összegyűjtése, célkitűzések megfogalmazása.	
12. Végre itt a nyár! Vakáció, utazás. Közlekedési eszközök, szálláshelyek, híres városok és nevezetességeik. Megfontolt lépések, felelősségvállalás magamért és társaimért, segítségnyújtás a bajbajutottaknak. A segítségnyújtás módjai.	10/5
A tanulók előzetes tudásának mérése	2/2
A tanulók kimeneti tudásának mérése	2/2
Szabad sáv	7/6

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	<p>A tanuló egyszerű hangzó szövegekből kiszűri a lényegét és néhány konkrét információt.</p> <p>Válaszol a hozzá intézett kérdésekre, sikeresen vesz részt rövid beszélgetésekben.</p> <p>Egyre bővülő szókincsrel, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazva történetet mesél el, valamint leírást ad saját magáról és közvetlen környezetéről.</p> <p>Megért ismerős témákról írt rövid szövegeket, különböző típusú, egyszerű írott szövegekben megtalálja a fontos információkat.</p> <p>Összefüggő mondatokat, rövid szöveget ír hétköznapi, őt érintő témákról.</p>
---	--

ANGOL NYELV

C variáció

Az élő idegen nyelv oktatásának alapvető célja, összhangban a Közös európai referenckerettel (KER), a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának megalapozása és fejlesztése, amely szorosan összefonódik az általános kompetenciákkal; a tanuló közvetlen környezetéről szerzett ismereteivel, a gyakorlati készségekkel és jártasságokkal, valamint a motivációval. A Híd 2. programban részt vevő tanulók szórakoztató idegen nyelvi környezetben, valós élethelyzeteken alapuló, egyszerű feladatokon keresztül eljutnak a KER szerinti A1 szintre, optimális esetben megközelítik, esetleg eléri az A2 szint alsó skáláját a szóbeli interakció, a beszédértés és a beszédalkétség területén.

Az idegennyelv-oktatás törekvése, hogy tevékenységközpontú tanulás segítségével a program résztvevői képesek legyenek alapszintű receptív, reprodukív/rekonstrukív, produktív, illetve interaktív nyelvi tevékenységekre. Az idegen nyelvi kommunikáció az alapkészségek együttes érvényesülését feltételezi, melyeket valamennyi tanórán integráltan szükséges fejleszteni.

A receptív készségek a mindennapi nyelvhasználatban fontos szerepet játszanak. A tanulók elindulnak a szövegértelmezési és szövegalkotási stratégiák kialakítása felé. Receptív készségeik fejlesztésével képesek lesznek egyszerű írott vagy hallott szövegből a lényegét felfogni, kiemelni.

A sikeres kommunikáció érdekében a tanulók megismerik és elsajátítják azokat az egyszerű nyelvi eszközöket, amelyekkel képesek gondolataikat megfogalmazni, és különféle kommunikációs helyzetekben elboldogulni. Fel kell ismerniük, hogy a nyelvi érintkezést a nemnek, korosztálynak, társadalmi csoportoknak megfelelően szabályok szövik át. Ilyenek például a nyelvi udvariassági szokások, rituálék és a helyzetnek megfelelő hangnem használata. *Az alapkészségek közül a beszédértés és a beszédalkétség, illetve a szóbeli interakció élvez előnyt.*

Az internet nyújtotta lehetőségek segítségével a tanulók megtapasztalhatják, hogyan tudnak autentikus nyelvi környezetben eligazodni. Komoly motivációs forrás lehet számukra annak megélése, hogy megértik az idegen nyelvű feliratokat, hirdetéseket, dalszövegeket, filmelőzetéseket, tévéműsorokat. Az önálló internetes kutatás bátorítja és elősegíti az autonóm tanulás kialakulását, és az informatikai készségeik fejlődését. A projektmunka, a kooperatív tanulási módszerek tovább fokozzák a tanulási kedvet, erősítik a szociális kompetenciákat; elsajátítják az egymástól való tanulás, és az egymásért végzett munka, valamint a csapatszellem örömet.

Az idegen nyelv tanulása fejleszti a tanulók toleranciáját, hogy megismerjék és tiszteletben tartás más népek kultúráját, felismerjék saját nemzeti kultúrájuk értékeit, valamint megtanulják a kultúrák különbözőségéből adódó félreértések kezelését.

A nyelvtanulás tartalmára vonatkozóan a NAT hangsúlyozza a tantárgyközi integráció jelentőségét. Fontos, hogy a tanulók az idegen nyelv tanulása során építeni tudjanak más tantárgyak keretében szerzett ismereteikre és személyes tapasztalataikra is. Ugyanakkor az idegen nyelvvel való foglalkozás olyan ismeretekkel, tapasztalatokkal gazdagíthatja a tanulókat, amelyeket más tantárgyak keretében is hasznosítani tudnak.

A fejlesztési feladatok meghatározásakor figyelembe kell venni, hogy a Híd 2. programban a tanulók közül sokan tanulási nehézségekkel küzdenek, a kudarc gyakori iskolai élményük, kevés az önbizalmuk, csekély a tanulási motivációjuk, alacsony szintű az olvasottságuk, fejletlen a szövegértésük, az átlagosnál gyengébb a kommunikációs képességük, kevés támogatást, biztatást kapnak a szülői háttértől.

Mindezek tükrében, az idegennyelv-oktatásnak kiemelt feladata a tanulók nyelvtanulási kedvének felkeltése és fenntartása. Segíteni kell a tanulókat abban, hogy bízzanak önmagukban, megbizonyítsák önmaguknak és környezetüknek, hogy képesek az idegen nyelv elsajátítására, és különböző élethelyzetekben történő sikeres alkalmazására. Biztosítani kell számukra a feltételeket ahhoz, hogy logikusan egymásra épülő, kis lépésekben átismételhessék, rendszerezhessék és bővíthessék korábban megszerzett nyelvtudásukat, vagy amennyiben valamilyen oknál fogva az előző évfolyamokon nem, vagy csak rövid ideig tanulták az idegen nyelvet, felzárkózhassanak társaikhoz.

A tanulók teljesítményének mérése, a mérés-értékelés célja és alapelvei

A teljesítménymérés egyrészt *visszajelzést ad* a tanárnak és a tanulóknak (igény szerint a szülőknek) a tanítási-tanulási folyamat egy adott szakaszában elért eredményekről, s ezáltal segít a továbblépésben, másrészt alapot szolgáltat a tanárnak ahhoz, hogy *az egyes tanulók teljesítményét önmagukhoz és tanulótársaikhoz viszonyítva* jegyekkel értékelje.

A mérésnek tartalmilag és formailag *összhangban* kell állnia a *tanítás tartalmával és módszereivel*. *Csak azt mérhetjük, amit megtanítottunk, és csak úgy mérhetünk, ahogy tanítottunk*. A tanulókat minden esetben *tájékoztatni* kell a *mérés céljáról/céljairól, tartalmáról/tartalmairól* és az *értékelés szempontjairól*.

A tanulók önállóságra nevelésének jegyében a teljesítménymérés során tanácsos minél több olyan mérési formát alkalmazni, amely módot ad a tanulóknak arra, hogy megtanulják *teljesítményüket önállóan mérni és értékelni*. Fontos, hogy ezen túl megismerkedjenek a mérésnek és értékelésnek azokkal a formáival, melyek *párban és csoportban* is alkalmazhatók.

A mérésnek és értékelésnek egyértelműen tükröznie kell azt a szemléletet, hogy *a tanár nem arra kíváncsi, amit a tanuló nem tud, hanem arra, amit sikeresen megtanult*. A tanulónak lehetőséget kell kapni a *felkészülésre*, s ha indokolt, a *javításra* is.

A mérés

- Három területen (beszédkészség, olvasott szöveg értése és az íráskészség) végezzük, a hangsúly a beszédkészségen és az olvasott szöveg megértésén legyen.
- A nyelvi jelentésre és ne a nyelvi formára koncentráljunk.
- Az olvasott szöveg értését mérő feladatokban a szövegek lényegét kelljen megérteni a szövegösszefüggésre támaszkodva, vagy konkrét információt kelljen kikeresni a szövegből.
- A feladatok fokozatosan nehezedő itemeket tartalmazzanak a minimumszinttől az alapszint felé vezető skálán.
- A szövegek a célcsoportok számára érdekesek, motiválók legyenek, olyan témakörökhöz kapcsolódjanak, melyek az elvégzett tananyagban megtalálhatók.
- A feladatokhoz idegen nyelven egyszerűen megfogalmazott, közérthető utasításokat adjunk.
- A feladatok mindegyike példával kezdődjön.
- Lényeges a párosításon alapuló feladatoknál, hogy a szükségesnél mindig több lehetőség közül kelljen az odaillőt kiválasztani.
- A feladatlap a következő feladattípusokból állhat: reklámok, dalszövegek párosítása hiányzó mondatrészsel, felirat párosítása hellyel, címek párosítása szöveggel (pl. tévéműsor, mozifilmek), interjúkérdések párosítása válaszokkal, hiányos szöveg kiegészítése megadott szavakkal.
- A szóbeli mérést tanuló párokban, kiscsoportban is elvégezhetjük: a) párbeszéd: interakció az átvett témakörök alapján, b) egy téma önálló bemutatása 10-15 egyszerű mondattal.

Összes óraszám: 180 óra
Heti óraszám: 5 óra/hét

Fejlesztési egység	Beszédértés
Előzetes tudás	Részvétel az órai tevékenységekben, nonverbális elemekkel (testbeszéddel, hanglejtéssel, vizuális eszközökkel) támogatott célnyelvi óravezetés követése, az egyszerű tanári utasítások és kérdések megértése, egyszerű, rövid szövegek lényegének kiszűrése.
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Nonverbális elemmel támogatott célnyelvi óravezetés követése; az osztálytermi tevékenységekhez kapcsolódó rövid, egyszerű tanári utasítások megértése; a tanulóhoz közel álló, ismert témákról szóló rövid kérdések és néhány rövid mondatból álló szövegek megértése; a mindennapi témakörökben elhangzó rövid, egyszerű szövegekben az ismerős szavak, fordulatok felismerése, ezekből következtetés a szövegek témájára; a megértést segítő feladatokra támaszkodva a lényeg és néhány konkrét információ kiszűrése ismert témájú rövid, egyszerű szövegekből; néhány, a megértést segítő alapvető stratégia egyre önállóbb alkalmazása.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<ul style="list-style-type: none">– A tanuló megérti a gazdagodó nyelvi eszközökkel megfogalmazott célnyelvi óravezetést, (osztálytermi rutincselekvések, a közös munka megszervezése, eszközhasználat), valamint az ismert témákhoz kapcsolódó kérdéseket, rövid megnyilatkozásokat, szövegeket.– Aktívan követi a rövid, egyszerű autentikus szövegeket, ha lassan és érthetően mondják azokat.– Képes megérteni ismerős kifejezéseket és egyszerű mondatokat, melyek a mindennapi élet konkrét szükségleteivel kapcsolatosak, ha lassan és érthetően beszélnek hozzá.– Felismeri a tanult nyelvi elemeket.– Ki tudja szűrni a szöveg lényegét vagy néhány konkrét információt.– Követi a beszélők gondolatmenetét ismert témakörökben elhangzó rövid, egyszerű szövegekben.– Képes megérteni neveket, számokat, árakat és időpontokat, ha lassan és érthetően beszélnek hozzá.– Megérti a célnyelvi normának megfelelő vagy ahhoz közelítő kiejtéssel, a tanuló nyelvi szintjéhez igazított tempóban beszélőket, ha szükség esetén szüneteket tartva és a lényegi információkat megismételve beszélnek.	
A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások	A célcsoport érdeklődési körének megfelelő dalok, versek, képekkel illusztrált történetek, kisfilmek, animációs filmek, egyéb hangzó anyagok, tanárral, tanuló társakkal folytatott rövid párbeszéd, tanári beszéd.

Fejlesztési egység	Szóbeli interakció
Előzetes tudás	Az iskoláztatás során szerzett tapasztalatok, ismeretek, készségek, személyes és szociális kompetenciák, részvétel interakciót igénylő tevékenységekben, egyszerű nyelvi eszközök alkalmazásával.
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A beszédszándék kifejezése egyszerű nyelvi eszközökkel, bővülő szókinccsel és nonverbális elemekkel; egyszerű kérdések megfogalmazása ismert témákról, illetve válaszadás egyszerű nyelvi eszközökkel; rövid beszélgetés folytatása ismert témákról, egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal; rövid beszélgetés folytatása a társakkal a tanult témákról; rövid, egyszerű szövegek közös előadása; az ismert szöveg célnyelvi normákhoz közelítő kiejtése, helyes intonációval és megfelelő beszédtempóban.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – egyszerű módon kommunikálni, ha partnere lassan és érthetően beszél, mondanivalóját szükség esetén többször, többféleképpen elismételi, és segítséget nyújt a válaszadásban. – egyszerű beszélgetést kezdeményezni a köszönés, a búcsúzkodás és az alapvető udvariassági formák legegyszerűbb változatainak megértésével és alkalmazásával. – néhány egyszerű, jól begyakorolt kifejezéssel és mondattal megoldani olyan ismerős helyzeteket, melyek mindennapi, konkrét szükségleteihez kapcsolódnak. – jól ismert helyzetekben egyszerű szavak, kifejezések és nyelvtani szerkezetek segítségével megválaszolni a közvetlenül hozzá intézett kérdéseket, és képes arra, hogy ő maga is feltegyen egyszerű kérdéseket. – rövid beszélgetésben előre begyakorolt fordulatok segítségével kommunikálni, még ha gyakran meg is akad, és keresi a szavakat. – beszédpartnere mondanivalóját a mondathangsúly alapján kijelentésként, kérdésként vagy felszólításként értelmezni. – beszédében a mondathangsúlyt úgy alkalmazni, hogy mondanivalójában többnyire világosan elkülönüljön a kijelentés, a kérdés és a felszólítás. – arra, hogy kiejtése legalább annyira érthető legyen, hogy beszélgetőpartnere többnyire követni tudja, amit mond. 	
A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások	Dalok, versek, illusztrált történetek, mozgással kísért rövid cselekvéssorok, kérdések, rövid párbeszéd, dramatizált jelenetek, néhány mondatos leírások, egyszerű felszólítások, kérések, információszerzésre irányuló hiányos szövegek, vagy eltérő információkat tartalmazó szövegek alapján.

Fejlesztési egység	Összefüggő beszéd
Előzetes tudás	Néhány összefüggő mondat elmondása önmagáról és a tanult témákról.
A tantárgyhoz	Rövid, egyszerű szövegek elmondása, illetve párbeszéd előadása

(műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>társaival közösen; egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott, összefüggő leírás adása saját magáról és a környezetében előforduló tárgyáról, élőlényekről, eseményekről; rövid, egyszerű történetek mesélése néhány egyszerű nyelvtani szerkezet és mondatfajta használata; egyszerű állítások, összehasonlítás, magyarázat, indoklás megfogalmazása; a szavak, szócsoportok, egyszerű cselekvések, történések összekapcsolása kötőszavakkal, és az ok-okozati összefüggések kifejezés; munkájának bemutatása egyszerű nyelvi eszközökkel; ismert szöveg elmondása a célnyelvi normához közelítő kiejtéssel, intonációval és beszédtempóban.</p>
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló képes arra, hogy konkrét, ismerős helyzetekben egyszerű szavakkal, hétköznapi szófordulatokkal és egyszerű nyelvtani szerkezetekkel alapvető információkat adjon önmagáról és közvetlen környezetéről. – Képes ismerős, hétköznapi helyzetekben röviden és jól begyakorolt fordulatok segítségével közléseket megfogalmazni. – Képes arra, hogy szavakat és szócsoportokat egyszerű kötőszavakkal, mint pl. „és”, „vagy”, „mert” összekössön. – Képes az ábécé hangjait és egy adott mennyiségű szót és kifejezést úgy kiejteni, hogy beszédét nagyobb erőfeszítés nélkül meg lehet érteni. – Közléseiben nagyjából megfelelően alkalmazza a szó- és mondathangsúlyt. 	
A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások	Dalok, versek, rövid történetek, cselekvéssorok, leírások (pl. tanulói munka bemutatása), rövid szerepek, interaktív feladatok.

Fejlesztési egység	Olvasott szöveg értése
Előzetes tudás	Olvasást igénylő nyelvi tevékenységek, ismert szavak, rövid szövegek elolvasása.
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>Az ismerős témákról szóló rövid szövegek megértése; írott szöveggel kapcsolatos tevékenységek végzése (pl. leírás alapján illusztráció készítése, képek sorba rendezése, szövegrészlettel való párosítása); az alapvető információk megtalálása az egyszerű, hétköznapi szövegekben; egyszerű, különböző műfajú, a célcsoport érdeklődési körének megfelelő szövegek közös olvasása, lényegük megértése, a szövegek feladatokon keresztül történő feldolgozása; egyszerű, informatív szövegből (pl. brosúrából, menutrendből,</p>

	utcai táblákról, feliratokról) tárgyyszerű adatok szerzése; rövid, egyszerű, írott instrukciók követése képek segítségével (pl. játék összerakása, útbaigazítás); tájékozottság növelése a célnyelvi kultúráról.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló képes egyszerű és jól strukturált szövegekben, melyek a mindennapok konkrét szükségleteivel kapcsolatos, rövid, egyszerű nyelvi eszközökkel, megfogalmazott szövegeket (pl. leírás, történet, párbeszéd a tanulóhoz közel álló témákról). – Megtalálja a lényeges információkat egyszerű szövegekben (pl. hirdetésben, prospektusban, étlapon és menetrendben, rövid újságcikkben, programfüzetben). – Megért egyszerű üzeneteket, leveleket, elektronikus üzeneteket, SMS-eket, bejegyzéseket. – Képes megérteni és követni egyszerű használati utasításokat, instrukciókat. – Képes az információszerzésre hagyományos és elektronikus forrásokból. 	
A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások	Történetek, hirdetések, plakátok, egyszerű katalógusok, egyszerű üzenetek, útleírások, képeslapok, feliratok, nyomtatványok hagyományos és online formában.

Fejlesztési egység	Íráskészség
Előzetes tudás	Írást igénylő játékos, könnyű nyelvi tevékenységek, s ezek során rövid szavak, mondatok másolása.
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Ismeret témáról rövid, egyszerű mondatok írása; megadott mintát követve különböző műfajú rövid szövegek alkotása; írásbeli válaszadás személyes adatokra vonatkozó egyszerű kérdésekre; a közösen feldolgozott olvasott szöveghez kapcsolódó írásbeli feladatok elvégzése; részvétel írásbeli nyelvi játékokban; a meglévő szókincs, tudás kreatív alkalmazása az őt érdeklő témájú, egyszerű szövegek írásához.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló képes a személyére és az egészen mindennapi, ismerős dolgokra vonatkozó adatokat röviden és egyszerűen írásban megfogalmazni. – Képes szótár segítségével mindennapi, ismerős témákhoz kapcsolódó feljegyzéseket készíteni. – Képes számára ismerős szavakat és gyakran használt fordulatokat nagyjából helyesen leírni. – Képes arra, hogy szavakat és szócsoportokat egyszerű kötőszavakkal, mint pl. „és”, „vagy”, „mert” összekössön. 	

<p>A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások</p>	<p>Leírás, felirat, utasítás, képeslap, üdvözlőkártya, meghívó, üzenet, SMS, e-mail, levél, adatlap, bejegyzés, dalszöveg.</p>
---	--

Ajánlott témakörök	Óraszám
<p>1. Hogyan tanuljunk idegen nyelveket? Mit tudok már? Egyéni fejlesztési terv kidolgozása. Nyelvtanulási stratégiák megismerése, kipróbálása, az előzetes ismeretek előhívása. Az anyanyelv ápolásának, az idegen nyelv tudásának fontossága más népek és kultúrák megismerésében.</p>	10
<p>2. Én és a családom Magam és a családtagjaim bemutatása, családi események, ünnepek, közös programok. A kiegyensúlyozott életvitel fontossága, napirendem, feladataim a családban.</p>	18
<p>3. Az otthonom Lakóhelyem, otthonom lakóhelyiségei, bútorai, berendezési tárgyai, használati eszközei. A modern technika vívmányai az otthon falai között.</p>	16
<p>4. Barátaim A családi és baráti közösség fontossága, az érintkezés (kommunikáció) alapvető normái. Külső és belső tulajdonságok bemutatása, közös időtöltés a barátokkal.</p>	15
<p>5. Ruhatáram télen-nyáron Az évszakok jellemzői, szépségei. Az öltözködés módjai évszaknak és alkalomnak megfelelően. Divat és egészségmegőrzés. Kedvenc ruhadarabjaim.</p>	16
<p>6. Terülj, terülj asztalkám! A tudatos bevásárlás a takarékoság jegyében. Egészséges élelmiszerek, egészséges táplálkozás. Örömmel végzett sütés, főzés a hétköznapokon és ünnepnapokon. Kedvenc ételeim, italaim.</p>	16
<p>7. Ép testben, ép lélek A személyes higiénia és a tiszta környezet fontossága a mindennapokban. A rendszeres testmozgás fontossága és módjai, sportolási lehetőségek. Kedvenc sportom, sportversenyek élőben és a médián keresztül.</p>	16
<p>8. Szabadidőmben Szabadidős tevékenységek, az aktív és passzív szórakozás egyensúlyának megteremtése. Kedvenc időtöltésem, mozi, színház, koncert, internet, interaktív játékok.</p>	18
<p>9. Lesz szakmám!</p>	20

A különböző szakmák megnevezése, leírása, gyakorlásához szükséges személyes ismeretek, és képességek ismerete. Keresett szakmák, az elvárásoknak való megfelelés. Foglalkozások megnevezése, egyszerű leírása.	
10. Végre itt a nyár! A tájékozódás és információgyűjtés módjai. Vakáció a családdal, a barátokkal. Az utazás megszervezése, szállás-keresés, programok. Legkedveltebb úti célok.	13
A tanuló előzetes tudásának mérése	2/2
A tanulók kimeneti tudásának mérése	2/2
Szabad sáv	14/11

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	<p>A tanuló megérti a célnyelvi óravezetést, az ismert témákhoz kapcsolódó kérdéseket, rövid megnyilatkozásokat, szövegeket. Egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal kommunikál.</p> <p>Felkészülés után elmond rövid szövegeket.</p> <p>Közös feldolgozás után megérti az egyszerű olvasott szövegek lényegét, tartalmát.</p> <p>Ismert témáról rövid, egyszerű mondatokat ír, mintát követve önálló írott szövegeket alkot.</p>
---	--

NÉMET NYELV

A és B variáció

Az élő idegen nyelv oktatásának alapvető célja, összhangban a Közös európai referenciakerettel (KER), a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának megalapozása és fejlesztése, amely szorosan összefonódik az általános kompetenciákkal; a tanuló közvetlen környezetéről szerzett ismereteivel, a gyakorlati készségekkel és jártasságokkal, valamint a motivációval. A Híd 2. programban részt vevő tanulók szórakoztató, idegen nyelvi környezetben, valós élethelyzeteken alapuló, egyszerű feladatokon keresztül eljutnak a KER szerinti A1 szintre, optimális esetben megközelítik, esetleg elérik az A2 szint alsó skáláját a szóbeli interakció, a beszédértés és a beszédalkésség területén.

Az idegennyelv-oktatás törekvése, hogy tevékenységközpontú tanulás segítségével a program résztvevői képesek legyenek alapszintű receptív, reprodukív/rekonstrukív, produktív, illetve interaktív nyelvi tevékenységekre. Az idegen nyelvi kommunikáció az alapkészségek együttes érvényesülését feltételezi, melyeket valamennyi tanórán integráltan szükséges fejleszteni.

A receptív készségek a mindennapi nyelvhasználatban fontos szerepet játszanak. A tanulók elindulnak a szövegértelmezési és szövegalkotási stratégiák kialakítása felé. Receptív készségeik fejlesztésével képesek lesznek egyszerű írott vagy hallott szövegből a lényegét felfogni, kiemelni.

A sikeres kommunikáció érdekében a tanulók megismerik és elsajátítják azokat az egyszerű nyelvi eszközöket, amelyekkel képesek gondolataikat megfogalmazni, és különféle kommunikációs helyzetekben elboldogulni. Fel kell ismerniük, hogy a nyelvi érintkezést a nemnek, korosztálynak, társadalmi csoportoknak megfelelően szabályok szövik át. Ilyenek például a nyelvi udvariassági szokások, rituálék és a helyzetnek megfelelő hangnem használata. *Az alapkészségek közül a beszédértés és a beszédalkésség, illetve a szóbeli interakció élvez előnyt.*

Az internet nyújtotta lehetőségek segítségével a tanulók megtapasztalhatják, hogyan tudnak autentikus nyelvi környezetben eligazodni. Komoly motivációs forrás lehet számukra annak megélése, hogy megértik az idegen nyelvű feliratokat, hirdetéseket, dalszövegeket, filmelőzetéseket, tévéműsorokat. Az önálló internetes kutatás bátorítja és elősegíti az autonóm tanulás kialakulását, és az informatikai készségeik fejlődését. A projektmunka, a kooperatív tanulási módszerek tovább fokozzák a tanulási kedvet, erősítik a szociális kompetenciákat; elsajátítják az egymástól való tanulás, és az egymásért végzett munka, valamint a csapatszellem örömet.

Az idegen nyelv tanulása fejleszti a tanulók toleranciáját, hogy megismerjék és tiszteletben tartsák más népek kultúráját, és felismerjék saját nemzeti kultúrájuk értékeit, és megtanulják a kultúrák különbözőségéből adódó félreértések kezelését.

A nyelvtanulás tartalmára vonatkozóan a NAT hangsúlyozza a tantárgyközi integráció jelentőségét. Fontos, hogy a tanulók az idegen nyelv tanulása során építeni tudjanak más tantárgyak keretében szerzett ismereteikre és személyes tapasztalataikra is. Ugyanakkor az idegen nyelvvel való foglalkozás olyan ismeretekkel, tapasztalatokkal gazdagíthatja a tanulókat, amelyeket más tantárgyak keretében is hasznosítani tudnak.

A fejlesztési feladatok meghatározásakor figyelembe kell venni, hogy a Híd 2. programban a tanulók közül sokan tanulási nehézségekkel küzdenek, a kudarc gyakori iskolai élményük, kevés az önbizalmuk, csekély a tanulási motivációjuk, alacsony szintű az olvasottságuk, fejletlen a szövegértésük, az átlagosnál gyengébb a kommunikációs képességük, kevés támogatást, biztatást kapnak a szülői háttértől.

Mindezek tükrében, az idegennyelv-oktatásnak kiemelt feladata a tanulók nyelvtanulási kedvének felkeltése és fenntartása. Segíteni kell a tanulókat abban, hogy bízzanak önmagukban, bebizonyítsák önmaguknak és környezetüknek: képesek az idegen nyelv elsajátítására és különböző élethelyzetekben történő sikeres alkalmazására. Biztosítani kell számukra a feltételeket ahhoz, hogy logikusan egymásra épülő, kis lépésekben átismételhessék, rendszerezhessék és bővíthessék korábban megszerzett nyelvtudásukat, vagy amennyiben valamilyen oknál fogva az előző évfolyamokon nem, vagy csak rövid ideig tanulták az idegen nyelvet, felzárkózhassanak társaikhoz.

A tanulók teljesítményének a mérése, a mérés-értékelés célja és alapelvei

A teljesítménymérés egyrészt *visszajelzést ad* a tanárnak és a tanulóknak (igény szerint a szülőknek) a tanítási-tanulási folyamat egy adott szakaszában elért eredményekről, s ezáltal segít a továbblépésben, másrészt alapot szolgáltat a tanárnak ahhoz, hogy *az egyes tanulók teljesítményét önmagukhoz és tanulótársaikhoz viszonyítva* jegyekkel értékelje.

A mérésnek tartalmilag és formailag *összhangban* kell állnia a *tanítás tartalmával és módszereivel*. *Csak azt mérhetjük, amit megtanítottunk, és csak úgy mérhetünk, ahogy tanítottunk*. A tanulókat minden esetben *tájékoztatni* kell a *mérés céljáról/céljairól, tartalmáról/tartalmairól* és az *értékelés szempontjairól*.

A tanulók önállóságra nevelésének jegyében a teljesítménymérés során tanácsos minél több olyan mérési formát alkalmazni, amely módot ad a tanulóknak arra, hogy megtanulják *teljesítményüket önállóan mérni és értékelni*. Fontos, hogy ezen túl megismerkedjenek a mérésnek és értékelésnek azokkal a formáival, melyek *párban és csoportban* is alkalmazhatók.

A mérésnek és értékelésnek egyértelműen tükröznie kell azt a szemléletet, hogy *a tanár nem arra kíváncsi, amit a tanuló nem tud, hanem arra, amit sikeresen megtanult*. A tanulóknak lehetőség kell kapni a *felkészülésre*, s ha indokolt, a *javításra* is.

A mérés

- Három területen (beszédkészség, olvasott szöveg értése és az íráskészség) végezzük, a hangsúly a beszédkészségen és az olvasott szöveg megértésén legyen.
- A nyelvi jelentésre és ne a nyelvi formára koncentráljunk.
- Az olvasott szöveg értését mérő feladatokban a szövegek lényegét kelljen megérteni a szövegösszefüggésre támaszkodva, vagy konkrét információt kelljen kikeresni a szövegből.
- A feladatok fokozatosan nehezedő itemeket tartalmazzanak a minimumszinttől az alapszint felé vezető skálán.
- A szövegek a célcsoportok számára érdekesek, motiválók legyenek, olyan témakörökhöz kapcsolódjanak, melyek az elvégzett tananyagban megtalálhatók.
- A feladatokhoz idegen nyelven egyszerűen megfogalmazott, közérthető utasításokat adjunk.
- A feladatok mindegyike példával kezdődjön.
- Lényeges a párosításon alapuló feladatoknál, hogy a szükségesnél mindig több lehetőség közül kelljen az odaillőt kiválasztani.
- A feladatlap a következő feladattípusokból állhat: reklámok, dalszövegek párosítása hiányzó mondatrészsel, felirat párosítása hellyel, címek párosítása szöveggel (pl. tévéműsor, mozifilmek), interjúkérdések párosítása válaszokkal, hiányos szöveg kiegészítése megadott szavakkal.

A szóbeli mérést tanuló párokban, kiscsoportban is elvégezhetjük: a) párbeszéd: interakció az átvett témakörök alapján, b) egy téma önálló bemutatása 10-15 egyszerű mondattal.

Első évfolyam

Összes óraszám: A: 144 óra, B: 108 óra

Heti óraszám: A: 4 óra/hét, B: 3 óra/hét

Fejlesztési egység	Beszédértés
Előzetes tudás	Részvétel az órai tevékenységekben, nonverbális elemekkel (testbeszéddel, hangleytéssel, vizuális eszközökkel) támogatott célnyelvi óravezetés követése, az egyszerű tanári utasítások és kérdések megértése.
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Nonverbális elemmel támogatott célnyelvi óravezetés követése; az osztálytermi tevékenységekhez kapcsolódó rövid, egyszerű tanári utasítások megértése; a tanulóhoz közel álló, ismert témákról szóló rövid kérdések és néhány rövid mondatból álló szövegek megértése; a mindennapi témakörökben elhangzó rövid, egyszerű szövegekben az ismerős szavak, fordulatok felismerése, ezekből következtetés a szövegek témájára; a megértést segítő feladatokra támaszkodva a lényeg és néhány konkrét információ kiszűrése ismert témájú rövid, egyszerű szövegekből; néhány, a megértést segítő alapvető stratégia egyre önállóbb alkalmazása.
Ismeretek/követelmények	
<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló megérti a gazdagodó nyelvi eszközökkel megfogalmazott célnyelvi óravezetést, az ismert témákhoz kapcsolódó kérdéseket, rövid megnyilatkozásokat, szövegeket. – Képes önmagára, családjára és közvetlen környezetére vonatkozó ismerős szavakat és nagyon egyszerű mondatokat megérteni, ha lassan és érthetően mondják azokat. – Képes megérteni ismerős kifejezéseket és egyszerű mondatokat, melyek a mindennapi élet konkrét szükségleteivel kapcsolatosak, ha lassan és érthetően beszélnek hozzá, és a legfontosabb információkat többször elismétlik. – Képes ismerős témakörökön belül lassan és érthetően elmondott rövid szövegek lényegét megérteni, ha sok bennük az internacionalizmus, és van ideje feldolgozni a hallottakat. – Képes megérteni neveket, számokat, árakat és időpontokat, ha lassan és érthetően beszélnek hozzá. 	
A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások	A célcsoport érdeklődési körének megfelelő dalok, versek, képekkel illusztrált történetek, kisfilmek, animációs filmek, egyéb hangzó anyagok, tanárral, tanulótársakkal folytatott rövid párbeszéd, tanári beszéd.

Fejlesztési egység	Szóbeli interakció
Előzetes tudás	Az iskoláztatás során szerzett tapasztalatok, ismeretek, készségek,

	személyes és szociális kompetenciák, részvétel interakciót igénylő tevékenységekben, egyszerű nyelvi eszközök alkalmazásával.
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A beszédszándék kifejezése egyszerű nyelvi eszközökkel, bővülő szókinccsel és nonverbális elemekkel; egyszerű kérdések megfogalmazása ismert témákról, illetve válaszadás egyszerű nyelvi eszközökkel; rövid beszélgetés folytatása ismert témákról, egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal; rövid beszélgetés folytatása a társakkal a tanult témákról; rövid, egyszerű szövegek közös előadása; az ismert szöveg célnyelvi normákhoz közelítő kiejtése, helyes intonációval és megfelelő beszédtempóban.
Ismeretek/követelmények	
	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló képes egyszerű módon kommunikálni, ha partnere lassan és érthetően beszél, mondanivalóját szükség esetén többször, többféleképpen elismételi, és segítséget nyújt a válaszadásban. – Tud egyszerű beszélgetést kezdeményezni a köszönés, a búcsúzkodás és az alapvető udvariassági formák legegyszerűbb változatainak megértésével és alkalmazásával. – Meg tud oldani néhány egyszerű, jól begyakorolt kifejezéssel és mondattal olyan ismerős helyzeteket, melyek mindennapi, konkrét szükségleteihez kapcsolódnak. – Képes megválaszolni jól ismert helyzetekben egyszerű szavak, kifejezések és nyelvtani szerkezetek segítségével a közvetlenül hozzá intézett kérdéseket, és képes arra, hogy ő maga is feltegyen egyszerű kérdéseket. – Tud rövid beszélgetésben előre begyakorolt fordulatok segítségével kommunikálni, még ha gyakran meg is akad, és keresi a szavakat. – Képes értelmezni beszédpartnere mondanivalóját a mondathangsúly alapján kijelentésként, kérdésként vagy felszólításként. – A beszédében a mondathangsúlyt úgy alkalmazza, hogy mondanivalójában többnyire világosan elkülönüljön a kijelentés, a kérdés és a felszólítás. – Kiejtése legalább annyira érthető, hogy beszélgetőpartnere többnyire követni tudja, amit mond.
A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások	A célcsoport érdeklődési körének megfelelő dalok, versek, illusztrált történetek, mozgással kísért rövid cselekvéssorok, kérdések, rövid párbeszéd, dramatizált jelenetek, néhány mondatos leírások, egyszerű felszólítások, kérések, információszerezésre irányuló hiányos szövegek, vagy eltérő információkat tartalmazó szövegek alapján.

Fejlesztési egység	Összefüggő beszéd
Előzetes tudás	Néhány összefüggő mondat elmondása önmagáról és a tanult témákról.
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Rövid, egyszerű szövegek elmondása, illetve párbeszéd előadása társaival közösen, tanári segítséggel; egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott, összefüggő leírás adása saját magáról és a környezetében előforduló tárgyokról, élőlényekről, eseményekről;

	néhány egyszerű nyelvtani szerkezet és mondatfajta használata; a szavak, szócsoporthok, egyszerű cselekvések, történések összekapcsolása kötőszavakkal; munkájának bemutatása egyszerű nyelvi eszközökkel; ismert szöveg elmondása a célnyelvi normához közelítő kiejtéssel, intonációval és beszédtempóban.
Ismeretek/követelmények	
	<ul style="list-style-type: none"> – Képes arra, hogy konkrét, ismerős helyzetekben egyszerű szavakkal, hétköznapi szófordulatokkal és egyszerű nyelvtani szerkezetekkel alapvető információkat adjon önmagáról és közvetlen környezetéről. – Képes ismerős, hétköznapi helyzetekben röviden és jól begyakorolt fordulatok segítségével közléseket megfogalmazni úgy, hogy beszéd közben időnként esetleg hosszabb szüneteket tart, szavak után kutat az emlékezetében, küzd a nehéz szavak kiejtésével, és mondandóját olykor újrafogalmazza. – Képes arra, hogy szavakat és szócsoporthokat egyszerű kötőszavakkal, mint pl. „és”, „vagy”, „mert” összekössön. – Képes az ábécé hangjait és egy adott mennyiségű szót és kifejezést úgy kiejteni, hogy beszédét nagyobb erőfeszítés nélkül meg lehet érteni. – Közléseiben nagyjából megfelelően alkalmazza a szó- és mondathangsúlyt.
A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások	A célcsoport érdeklődési körének megfelelő dalok, versek, rövid történetek, cselekvéssorok, leírások (pl. tanulói munka bemutatása), rövid szerepek, interaktív feladatok.

Fejlesztési egység	Olvasott szöveg értése
Előzetes tudás	Olvasást igénylő nyelvi tevékenységek, ismert szavak, rövid szövegek elolvasása.
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>Rövid, hétköznapi szövegekben ismerős nevek, szavak és egyszerű fordulatok felismerése.</p> <p>Írott szöveggel kapcsolatos tevékenységek végzése (pl. leírás alapján illusztráció készítése, képek sorba rendezése, szövegrészlettel való párosítása).</p> <p>Egyszerű, különböző műfajú szövegek (pl. versek, , történetek, f, viccek) közös olvasása, lényegük megértése, a szövegek feladatokon keresztül történő feldolgozása.</p> <p>Egyszerű, informatív szövegből (pl. brosúrából, menetrendből, utcai táblákról, feliratokról) tárgyyszerű adatok szerzése.</p> <p>Rövid, egyszerű, írott instrukciók követése képek segítségével (pl. játék összerakása, útbaigazítás).</p> <p>Egyszerűsített nyelvezetű irodalmi alkotások olvasása (pl. versek, dalszövegek, novellák).</p>
Ismeretek/követelmények	
	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló képes egyszerű és jól strukturált szövegekben, melyek a mindennapok konkrét szükségleteivel kapcsolatosak, egyes szavakat és nagyon egyszerű

	<p>mondatokat megérteni.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Képes arra, hogy a sok internacionalizmust tartalmazó és/vagy képekkel illusztrált információközlő szövegek témáját beazonosítsa, és a lényegi információkat megértse. – Ismerős kontextusban képes megérteni neveket, számokat, árakat és időpontokat, valamint egyes szavakat és nagyon egyszerű kifejezéseket.
<p>A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások</p>	<p>Történetek, hirdetések, plakátok, egyszerű katalógusok, egyszerű üzenetek, útleírások, képeslapok, feliratok, nyomtatványok hagyományos és online formában.</p>

Fejlesztési egység	Íráskészség
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Írást igénylő játékos, könnyű nyelvi tevékenységek, s ezek során rövid szavak, mondatok másolása.</p>
<p>A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok</p>	<p>Ismert témáról rövid, egyszerű mondatok írása; megadott mintát követve különböző műfajú és életkorának megfelelő témájú rövid szövegek alkotása; írásbeli válaszadás személyes adatokra vonatkozó egyszerű kérdésekre; a közösen feldolgozott olvasott szöveghez kapcsolódó írásbeli feladatok elvégzése; részvétel írásbeli nyelvi játékokban; a meglévő szókinccs, tudás képes kreatív alkalmazása az őt érdeklő témájú, egyszerű szövegek írásához.</p>
<p>Ismeretek/követelmények</p>	
<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló képes a személyére és az egészen mindennapi, ismerős dolgokra vonatkozó adatokat röviden és egyszerűen írásban megfogalmazni. – Képes szótár segítségével mindennapi, ismerős témákhoz kapcsolódó feljegyzéseket készíteni. – Képes számára ismerős szavakat és gyakran használt fordulatokat nagyjából helyesen leírni. – Képes arra, hogy szavakat és szócsoportokat egyszerű kötőszavakkal, mint pl. „és”, „vagy”, „mert” összekössön. 	
<p>A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások</p>	<p>Leírás, felirat, utasítás, képeslap, üdvözlőkártya, meghívó, üzenet, SMS, e-mail, levél, adatlap, bejegyzés, dalszöveg.</p>

Ajánlott témakörök	Óraszám A/B
1. Hogyan tanuljunk idegen nyelveket? Mit tudok már? Egyéni fejlesztési terv kidolgozása. Nyelvtanulási stratégiák megismerése, kipróbálása, az előzetes ismeretek előhívása. Az anyanyelv ápolásának, az idegen nyelv tudásának fontossága más népek és kultúrák megismerésében.	10/10
2. Én és a családom Magam és a családtagjaim bemutatása, családi események, ünnepek, közös programok. A kiegyensúlyozott életvitel fontossága, napirendem, feladataim a családban.	13/9
3. Az otthonom Lakóhelyem, otthonom lakóhelyiségei, bútorai, berendezési tárgyai, használati eszközei. A modern technika vívmányai az otthon falai között.	12/9
4. Barátaim A családi és baráti közösség fontossága, az érintkezés (kommunikáció) alapvető normái. Külső és belső tulajdonságok bemutatása, közös időtöltés a barátokkal.	12/9
5. Ruhatáram télen-nyáron Az évszakok jellemzői, szépségei. Az öltözködés módjai évszaknak és alkalomnak megfelelően. Divat és egészségmegőrzés. Kedvenc ruhadarabjaim.	12/9
6. Terülj, terülj asztalkám! A tudatos bevásárlás a takarékoság jegyében. Egészséges élelmiszerek, egészséges táplálkozás. Örömmel végzett sütés, főzés a hétköznapi és ünnepnapokon. Kedvenc ételeim, italaim.	12/9
7. Ép testben, ép lélek A személyes higiénia és a tiszta környezet fontossága a mindennapokban. A rendszeres testmozgás fontossága és módjai, sportolási lehetőségek. Kedvenc sportom, sportversenyek élőben és a médián keresztül.	12/9
8. Szabadidőmben Szabadidős tevékenységek, az aktív és passzív szórakozás egyensúlyának megteremtése. Kedvenc időtöltésem, mozi, színház, koncert, internet, interaktív játékok.	13/9
9. Lesz szakmám! A különböző szakmák megnevezése, leírása, gyakorlásához szükséges személyes ismeretek, és képességek ismerete. Keresett szakmák, az elvárásoknak való megfelelés. Foglalkozások megnevezése, egyszerű leírása.	20/14
10. Végre itt a nyár! A tájékozódás és információgyűjtés módjai. Vakáció a családdal, a barátokkal. Az utazás megszervezése, szálláskeresés, programok. Legkedveltebb úti célok.	10/6

A tanuló előzetes tudásának mérése	2/2
A tanulók kimeneti tudásának mérése	2/2
Szabad sáv	14/11

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	<p>A tanuló megérti a célnyelvi óravezetést, az ismert témákhoz kapcsolódó kérdéseket, rövid megnyilatkozásokat, szövegeket. Egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal kommunikál.</p> <p>Felkészülés után elmond rövid szövegeket.</p> <p>Közös feldolgozás után megérti az egyszerű olvasott szövegek lényegét, tartalmát.</p> <p>Ismert témáról rövid, egyszerű mondatokat ír, mintát követve önálló írott szövegeket alkot.</p>
---	--

Második évfolyam

A Híd 2. második évfolyamán tanuló diákok a Közös európai referenciakeret (KER) megfogalmazásában „minimumszintű” nyelvismerettel lépnek be a további nyelvtanulási folyamatba. A második évfolyamon az A1 szint megerősítése, az alapfokú nyelvtudás megszerzése, optimális esetben az A2 szint megközelítése vagy alsó skálájának az elérése a cél. A nyelvi készségek fejlesztése továbbra is komplex módon történik, úgy, ahogy azok a valós kommunikációs helyzetekben természetes módon összekapcsolódnak, és az idegen nyelvi alapkészségek közül a beszédképesség, a beszédértés van előtérben.

Összes óraszám: A: 105 óra, B: 70 óra

Heti óraszám: A: 3 óra, B: 2 óra

Fejlesztési egység	Beszédértés
Előzetes tudás	Célnyelvi óravezetés megértése, egyszerű, rövid, hangzó szövegekhez kapcsolódó feladatok megoldása.
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>Az osztálytermi tevékenységekhez kapcsolódó tanári utasítások megértése;</p> <p>az ismert témákhoz kapcsolódó egyszerű kérdések és kijelentések megértése;</p> <p>a tanult témakörökben elhangzó szövegekben a tanult szavak, szó- és beszédfordulatok felismerése, és ezekből következtetés a szövegek témájára, tartalmára;</p> <p>az ismert témakörökben elhangzó szövegekben a beszélők gondolatmenetének követése;</p> <p>a lényeg és néhány alapvető információ kiszűrése az ismert témakörökben elhangzó szövegekből, részben önállóan, részben a megértést segítő, változatos feladatokra támaszkodva;</p> <p>néhány, a megértést segítő alapvető stratégia egyre önállóbb alkalmazása.</p>

Ismeretek/követelmények	
<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló képes folyamatosan követni a gazdagodó nyelvi eszközökkel megfogalmazott célnyelvi óravezetést (osztálytermi rutincselekvések, a közös munka megszervezése, eszközhasználat). – Megérti az ismert témákhoz kapcsolódó rövid kéréseket és megállapításokat. – Aktívan követi a rövid, egyszerű autentikus szövegeket. – Felismeri a tanult nyelvi elemeket. – Ki tudja szűrni a szöveg lényegét vagy néhány konkrét információt. – Követi a beszélők gondolatmenetét ismert témakörökben elhangzó rövid, egyszerű szövegekben. – Megérti a célnyelvi normának megfelelő vagy ahhoz közelítő kiejtéssel, a tanuló nyelvi szintjéhez igazított tempóban beszélőket, ha szükség esetén szüneteket tartva és a lényegi információkat megismételve beszélnek. 	
<p>A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások</p>	<p>A célcsoport érdeklődési körének dalok, versek, képekkel illusztrált történetek, kisfilmek, a célnyelvi kultúrát bemutató multimédiás anyagok, egyéb hangzó anyagok; tanárral, tanulótársakkal, tanári beszéd, interaktív feladatok.</p>

Fejlesztési egység	Szóbeli interakció
Előzetes tudás	Egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal folytatott kommunikáció.
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Közvetlen információcserét igénylő feladatokban kommunikáció ismert témákról, egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal; kérdésfeltevés kiszámítható, mindennapi helyzetekben, válaszadás a hozzá intézett kérdésekre, illetve rövid párbeszéd folytatása; az első lépések megtétele a célnyelv spontán módon történő használata útján; törekvés a célnyelvi normához közelítő kiejtésre, intonációra és beszédtempóra.

Ismeretek/követelmények	
<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló képes tudatosan megválasztott nonverbális elemekkel támogatott mondanivaló kifejezésére, egyre bővülő szókincssel, begyakorolt beszédfordulatokkal, egyszerű nyelvi eszközökkel. – Tud egyszerű, tényszerű információt kérni és továbbadni. – Egyszerű nyelvi eszközökkel ki tudja fejezni érzéseit, véleményét és gondolatait, illetve rá tud kérdezni ezekre. – Ismert témákhoz, mindennapi helyzetekhez vagy osztálytermi szituációkhoz kapcsolódó, egyszerű nyelvi eszközökkel tud kérdezni, felszólításokat megfogalmazni, illetve azokra reagálni. – Képes részt venni ismert témákhoz, mindennapi helyzetekhez kapcsolódó rövid párbeszédben, beszélgetésben. – Meg tudja kérni beszélgetőpartnerét, hogy ismétlje meg mondandóját vagy magyarázza meg azt. 	

<ul style="list-style-type: none"> – Kiejtése legalább annyira érthető, hogy beszélgetőpartnere többnyire követni tudja, amit mond. – Szükség esetén a saját mondanivalóját át tudja fogalmazni, le tudja egyszerűsíteni, a kommunikáció fenntartása érdekében. 	
<p>A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások</p>	<p>Rövid párbeszéd, egyszerű társalgás, szerepjátékok, dramatizált jelenetek, kérdések, felszólítások, kérések, információ hiányán, illetve különbözőségén, véleménykülönbségen alapuló szövegek, spontán megnyilvánulások.</p>

Fejlesztési egység	Összefüggő beszéd
Előzetes tudás	Felkészülés után rövid szövegek elmondása.
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>Rövid, de egyre bővülő szókinccs, egyszerű beszédfordulatok alkalmazásával, összefüggő beszéd saját magáról és közvetlen környezetéről;</p> <p>munkája bemutatása egyszerű nyelvi eszközökkel;</p> <p>rövid, egyszerű történetek mesélése;</p> <p>egyszerű állítások, összehasonlítás, magyarázat, indoklás megfogalmazása;</p> <p>egyszerű nyelvtani szerkezetek és mondatfajták használata;</p> <p>a szavak, szócsoporthoz, egyszerű cselekvések, történések összekapcsolása lineáris kötőszavakkal, és az ok-okozati összefüggések kifejezése;</p> <p>a megértést segítő legfontosabb stratégiák alkalmazása;</p> <p>a célnyelvi normához közelítő kiejtés, intonáció és beszédtempó alkalmazása.</p>
Ismeretek/követelmények	
<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló felkészülés után egyszerű nyelvi elemeket használva beszélni tud ismert témákról, mesélni tud élményeiről, vagy össze tud foglalni egy-egy rövid történetet, egyszerű nyelvi szerkezetekkel el tud játszani előre megírt szerepeket. – Minta alapján képes összefüggő szöveget alkotni; szavak, szócsoporthoz, cselekvéssorok összekapcsolásával, egyszerű kötőszavakkal (pl. és, de, azután), illetve magyarázatok, indoklások, ok-okozati kapcsolatokat ki tud fejezni kötőszavakkal (pl. mert, ezért, tehát). – Képes önálló vagy csoportban létrehozott alkotás rövid bemutatására és értékelésére (pl. közös plakát készítése, kiállítása, szóbeli bemutatása és értékelése). – Tanári példa vagy autentikus hangzóanyag meghallgatás után a célnyelvi normához közelítő kiejtéssel el tudja ismételni a szöveget. 	
<p>A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások</p>	<p>Rövid történetek, élménybeszámolók, szerepek, leírások (pl. képleírás, tanulói munka bemutatása), előadás, prezentáció, témakifejtés.</p>

Fejlesztési egység	Olvasott szöveg értése
Előzetes tudás	Közös feldolgozást követően egyszerű olvasott szövegek lényegének, tartalmának megértése.
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Az ismerős témákról szóló rövid szövegek megértése; az alapvető információk megtalálása az egyszerű, hétköznapi szövegekben; autentikus szövegek lényegének megértése, a szövegekből az alapvető információk kiszűrése; az olvasott szövegekre vonatkozó feladatok elvégzése; a készsége kreatív használata az olvasott szövegek megértéséhez, értelmezéséhez; tájékozottság növelése a célnyelvi kultúráról; az érdeklődés fokozása a célnyelvi kultúrába tartozó irodalmi, művészeti alkotások iránt.
Ismeretek/követelmények	
	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló megérti a rövid, egyszerű nyelvi eszközökkel, bővülő szókinccsel megfogalmazott szövegeket (pl. leírás, történet, párbeszéd a tanulóhoz közel álló témákról). – Megtalálja a lényeges információkat egyszerű szövegekben (pl. hirdetésben, prospektusban, étlapon és menetrendben, rövid újságcikkben, programfüzetben). – Megért egyszerű üzeneteket, leveleket, elektronikus üzeneteket, SMS-eket, bejegyzéseket. – Képes megérteni és követni egyszerű használati utasításokat, instrukciókat. – Képes az információszerzésre hagyományos és elektronikus forrásokból.
A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások	Ismeretterjesztő szövegek, egyszerűsített irodalmi szövegek, rövid történetek, versek, dalszövegek, cikkek a korosztálynak szóló újságokból és holnapokról, útleírások, hirdetések, plakátok, hagyományos és elektronikus nyomtatványok, internetes fórumok hozzászólásai, képregények, egyszerű üzenetek, képeslapok, feliratok, étlap, menetrend, egyszerű biztonsági előírások, magánlevelek.

Fejlesztési egység	Íráskészség
Előzetes tudás	Ismert témáról rövid, egyszerű mondatok írása; mintát követve különböző műfajú és a célcsoport érdeklődésének megfelelő témájú szövegek alkotása.
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Összefüggő mondatok írása a közvetlen környezettel kapcsolatos témákról; az írás kommunikációs eszközként történő használata egyszerű interakciókban; gondolatok kifejezése egyszerű kötőszavakkal összekapcsolt mondatokban; a nyelvismeret kreatívan alkalmazása egyszerű szövegek írására az őt érdeklő, ismert témákról; az alapvető írásbeli műfajok sajátos szerkezeti és stílusjegyeinek felismerése és követése.

Ismeretek/követelmények	
<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló képes szavak és rövid szövegek diktálás utáni leírásra. – Képes egyszerű szerkezetű, összefüggő mondatokat alkotni a közvetlen környezetével kapcsolatos témákról, különböző szövegtípusok létrehozni (pl. leírás, élménybeszámoló, párbeszéd). – Kommunikációs céllal egyszerű szövegeket tud alkotni (pl. levél, üzenet, blogbejegyzés, fórumbejegyzés). – Sikeresen követ egyszerű írásos mintákat, aktuális, konkrét és személyes tartalmakkal meg tudja tölteni – Gondolatait össze tudja kapcsolni egyszerű kötőszavakkal (pl. és, vagy, mert, de, ezért, azután). – Tisztában van a gyakori írásbeli műfajok legalapvetőbb szerkezeti és stílusjegyeivel, és követi azokat saját írásmű létrehozása során (pl. megszólítás levélben, e-mailben, záró formula). – Képes szótár segítségével mindennapi, ismerős témákhoz kapcsolódó feljegyzéseket készíteni. 	
<p>A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások</p>	<p>Leírás, felirat, utasítás, képeslap, üdvözlőkártya, meghívó, üzenet, SMS, e-mail, levél, adatlap, bejegyzés, dalszöveg.</p>

Témakörök

Az ajánlott témakörök egyes elemei a második évfolyamon újra megjelennek, lehetőséget adva arra, hogy a korábban megszerzett ismeretek újabb nézőpontból kerüljenek feldolgozásra, és azok így bővüljenek, mélyüljenek. A kerettanterv a második évre új témaköröket is javasol, ezek a táblázatban félkövér formában szerepelnek.

Ajánlott témakörök	Óraszám A/B
<p>1. Hogyan tanuljunk idegen nyelveket? Mit tudok már? További egyéni fejlesztési célok megfogalmazása. További nyelvtanulási stratégiák megismerése, kipróbálása, az előzetes ismeretek előhívása. A különböző népekkel és kultúrákkal való együttélés fontossága az idegen nyelvek ismerete által.</p>	4/3
<p>2. Családom Családtagok bemutatása, azok külső és belső tulajdonságainak leírása. Családi események, közös programok és ünnepek. Napirendem. A háztartásban végzett munkák és munkaeszközök. A munkamegosztás és takarékoság a családban. A szülői és gyermeki felelősség. A különböző generációk tisztelete, az egymástól való tanulás módjai, lehetőségei</p>	6/4
<p>3. Otthonom, tágabb környezetem, ahol élek Városok, települések, falvak. Épületek, utcák.</p>	9/6

Tájékozódás, útbaigazítás. Látnivalók, nevezetességek a lakóhelyemen. A fenntartható fejlődés jelentősége, a globális problémák és a lokális cselekvések, valamint az egyéni életvitel közötti összefüggések.	
4. Iskolám és osztálytermünk/ osztályom Osztályom, tanárain, tantárgyaim, osztálytársaim. A tanóráink és a tanórán kívüli közös programjaink.	9/6
5. Vásárolok Vásárlási szokásaim, üzletek, bevásárlóközpontok, piac. Hazai és külföldi termékek. Az online vásárlás előnyei és veszélyei.	9/6
6. Ruhatáram télen-nyáron Az évszaknak megfelelő öltözködés jelentősége. A divat és egészség kapcsolata. A márkás áruk és a minőség viszonya.	4/2
7. A természet és én A természeti jelenségek egyszerű leírása. A technikai fejlődés és a környezeti hatásai. Környezetvédelem a hétköznapokban. Kedvenc állataim. Hazánk és más országok, más kontinensek élővilága. Felelős állattartás	9/6
8. Terülj, terülj asztalkám! Napi étkezések. Kedvenc ételeim, italaim. Egészséges táplálkozás. Receptek, főzés, sütés. Nemzeti és célnyelvi országok ételkülönlegességei.	8/5
9. Ép testben ép lélek! Betegség, orvosnál. Sportok, sportfelszerelések. Kedvenc sportom. Sportversenyek.	9/6
10. Szabadidőmben Szabadidős tevékenységek: mozi, színház, koncert. Kedvenc időtöltésem. Internet, interaktív játékok. A tanulást, művelődést és szórakozást segítő médiumok közötti tudatos választás.	6/3
11. Lesz szakmám! Foglalkozások megnevezése, egyszerű leírása. Önéletrajz, motivációs levél készítése. Felkészülés az állásinterjúra, egyéni képességek, készségek összegyűjtése, célkitűzések megfogalmazása.	10/7
12. Végre itt a nyár! Vakáció, utazás. Közlekedési eszközök, szálláshelyek, híres városok és nevezetességeik. Megfontolt lépések, felelősségvállalás magamért és társaimért, segítségnyújtás a bajbajutottaknak. A segítségnyújtás módjai.	10/5
A tanulók előzetes tudásának mérése	2/2

A tanulók kimeneti tudásának mérése	2/2
Szabad sáv	7/6

<p>A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén</p>	<p>A tanuló egyszerű hangzó szövegekből kiszűri a lényegét és néhány konkrét információt. Válaszol a hozzá intézett kérdésekre, sikeresen vesz részt rövid beszélgetésekben. Egyre bővülő szókincsrel, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazva történetet mesél el, valamint leírást ad saját magáról és közvetlen környezetéről. Megért ismerős témákról írt rövid szövegeket, különböző típusú, egyszerű írott szövegekben megtalálja a fontos információkat. Összefüggő mondatokat, rövid szöveget ír hétköznapi, őt érintő témákról.</p>
--	--

NÉMET NYELV

C variáció

Az élő idegen nyelv oktatásának alapvető célja, összhangban a Közös európai referenciakerettel (KER), a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának megalapozása és fejlesztése, amely szorosan összefonódik az általános kompetenciákkal; a tanuló közvetlen környezetéről szerzett ismereteivel, a gyakorlati készségekkel és jártasságokkal, valamint a motivációval. A Híd 2. programban részt vevő tanulók szórakoztató, idegen nyelvi környezetben, valós élethelyzeteken alapuló, egyszerű feladatokon keresztül eljutnak a KER szerinti A1 szintre, optimális esetben megközelítik, esetleg elérik az A2 szint alsó skáláját a szóbeli interakció, a beszédértés és a beszédalképeség területén.

Az idegennyelv-oktatás törekvése, hogy tevékenységközpontú tanulás segítségével a program résztvevői képesek legyenek alapszintű receptív, reprodukív/rekonstrukív, produktív, illetve interaktív nyelvi tevékenységekre. Az idegen nyelvi kommunikáció az alapkészségek együttes érvényesülését feltételezi, melyeket valamennyi tanórán integráltan szükséges fejleszteni.

A receptív készségek a mindennapi nyelvhasználatban fontos szerepet játszanak. A tanulók elindulnak a szövegértelmezési és szövegalkotási stratégiák kialakítása felé. Receptív készségeik fejlesztésével képesek lesznek egyszerű írott vagy hallott szövegből a lényegre felfogni, kiemelni.

A sikeres kommunikáció érdekében a tanulók megismerik és elsajátítják azokat az egyszerű nyelvi eszközöket, amelyekkel képesek gondolataikat megfogalmazni, és különféle kommunikációs helyzetekben elboldogulni. Fel kell ismerniük, hogy a nyelvi érintkezést a nemnek, korosztálynak, társadalmi csoportoknak megfelelően szabályok szövik át. Ilyenek például a nyelvi udvariassági szokások, rituálék és a helyzetnek megfelelő hangnem használata. *Az alapkészségek közül a beszédértés és a beszédalképeség, illetve a szóbeli interakció élvez előnyt.*

Az internet nyújtotta lehetőségek segítségével a tanulók megtapasztalhatják, hogyan tudnak autentikus nyelvi környezetben eligazodni. Komoly motivációs forrás lehet számukra annak megélése, hogy megértik az idegen nyelvű feliratokat, hirdetéseket, dalszövegeket, filmelőzetéseket, tévéműsorokat. Az önálló internetes kutatás bátorítja és elősegíti az autonóm tanulás kialakulását, és az informatikai készségeik fejlődését. A projektmunka, a kooperatív tanulási módszerek tovább fokozzák a tanulási kedvet, erősítik a szociális kompetenciákat; elsajátítják az egymástól való tanulás, és az egymásért végzett munka, valamint a csapatszellem örömeit.

Az idegen nyelv tanulása fejleszti a tanulók toleranciáját, hogy megismerjék és tiszteletben tartják más népek kultúráját, és felismerjék saját nemzeti kultúrájuk értékeit, és megtanulják a kultúrák különbözőségeiből adódó félreértések kezelését.

A nyelvtanulás tartalmára vonatkozóan a NAT hangsúlyozza a tantárgyközi integráció jelentőségét. Fontos, hogy a tanulók az idegen nyelv tanulása során építeni tudjanak más tantárgyak keretében szerzett ismereteikre és személyes tapasztalataikra is. Ugyanakkor az idegen nyelvvel való foglalkozás olyan ismeretekkel, tapasztalatokkal gazdagíthatja a tanulókat, amelyeket más tantárgyak keretében is hasznosítani tudnak.

A fejlesztési feladatok meghatározásakor figyelembe kell venni, hogy a Híd 2. programban a tanulók közül sokan tanulási nehézségekkel küzdenek, a kudarc gyakori iskolai élményük, kevés az önbizalmuk, csekély a tanulási motivációjuk, alacsony szintű az olvasottságuk, fejletlen a szövegértésük, az átlagosnál gyengébb a kommunikációs képességük, kevés támogatást, biztatást kapnak a szülői háttértől.

Mindezek tükrében, az idegennyelv-oktatásnak kiemelt feladata a tanulók nyelvtanulási kedvének felkeltése és fenntartása. Segíteni kell a tanulókat abban, hogy bízzanak önmagukban, bebizonyítsák önmaguknak és környezetüknek: képesek az idegen nyelv elsajátítására és különböző élethelyzetekben történő sikeres alkalmazására. Biztosítani kell számukra a feltételeket ahhoz, hogy logikusan egymásra épülő, kis lépésekben átismételhessék, rendszerezhessék és bővíthessék korábban megszerzett nyelvtudásukat, vagy amennyiben valamilyen oknál fogva az előző évfolyamokon nem, vagy csak rövid ideig tanulták az idegen nyelvet, felzárkózhassanak társaikhoz.

A tanulók teljesítményének a mérése, a mérés-értékelés célja és alapelvei

A teljesítménymérés egyrészt *visszajelzést ad* a tanárnak és a tanulóknak (igény szerint a szülőknek) a tanítási-tanulási folyamat egy adott szakaszában elért eredményekről, s ezáltal segít a továbblépésben, másrészt alapot szolgáltat a tanárnak ahhoz, hogy *az egyes tanulók teljesítményét önmagukhoz és tanulótársaikhoz viszonyítva* jegyekkel értékelje.

A mérésnek tartalmilag és formailag *összhangban* kell állnia a *tanítás tartalmával és módszereivel*. *Csak azt mérhetjük, amit megtanítottunk, és csak úgy mérhetünk, ahogy tanítottunk*. A tanulókat minden esetben *tájékoztatni* kell a *mérés céljáról/céljairól, tartalmáról/tartalmairól* és az *értékelés szempontjairól*.

A tanulók önállóságra nevelésének jegyében a teljesítménymérés során tanácsos minél több olyan mérési formát alkalmazni, amely módot ad a tanulóknak arra, hogy megtanulják *teljesítményüket önállóan mérni és értékelni*. Fontos, hogy ezen túl megismerkedjenek a mérésnek és értékelésnek azokkal a formáival, melyek *párban és csoportban* is alkalmazhatók.

A mérésnek és értékelésnek egyértelműen tükröznie kell azt a szemléletet, hogy *a tanár nem arra kíváncsi, amit a tanuló nem tud, hanem arra, amit sikeresen megtanult*. A tanulóknak lehetőséget kell kapni a *felkészülésre*, s ha indokolt, a *javításra* is.

A mérés

- Három területen (beszédkészség, olvasott szöveg értése és az íráskészség) végezzük, a hangsúly a beszédkészségen és az olvasott szöveg megértésén legyen.
- A nyelvi jelentésre és ne a nyelvi formára koncentráljunk.
- Az olvasott szöveg értését mérő feladatokban a szövegek lényegét kelljen megérteni a szövegösszefüggésre támaszkodva, vagy konkrét információt kelljen kikeresni a szövegből.
- A feladatok fokozatosan nehezedő itemeket tartalmazzanak a minimumszinttől az alapszint felé vezető skálán.
- A szövegek a célcsoportok számára érdekesek, motiválók legyenek, olyan témakörökhöz kapcsolódjanak, melyek az elvégzett tananyagban megtalálhatók.
- A feladatokhoz idegen nyelven egyszerűen megfogalmazott, közérthető utasításokat adjunk.
- A feladatok mindegyike példával kezdődjön.
- Lényeges a párosításon alapuló feladatoknál, hogy a szükségesnél mindig több lehetőség közül kelljen az odaillőt kiválasztani.
- A feladatlap a következő feladattípusokból állhat: reklámok, dalszövegek párosítása hiányzó mondatrészsel, felirat párosítása hellyel, címek párosítása szöveggel (pl. tévéműsor, mozifilmek), interjúkérdések párosítása válaszokkal, hiányos szöveg kiegészítése megadott szavakkal.
- A szóbeli mérést tanulópárokban, kiscsoportban is elvégezhetjük: a) párbeszéd: interakció az átvett témakörök alapján, b) egy téma önálló bemutatása 10-15 egyszerű mondattal.

Összes óraszám: 180 óra

Heti óraszám: 5 óra

Fejlesztési egység	Beszédértés
Előzetes tudás	Részvétel az órai tevékenységekben, nonverbális elemekkel (testbeszéddel, hanglejtéssel, vizuális eszközökkel) támogatott célnyelvi óravezetés követése, az egyszerű tanári utasítások és kérdések megértése, egyszerű, rövid szövegek lényegének kiszűrése.
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Nonverbális elemmel támogatott célnyelvi óravezetés követése; az osztálytermi tevékenységekhez kapcsolódó rövid, egyszerű tanári utasítások megértése; a tanulóhoz közel álló, ismert témákról szóló rövid kérdések és néhány rövid mondatból álló szövegek megértése; a mindennapi témakörökben elhangzó rövid, egyszerű szövegekben az ismerős szavak, fordulatok felismerése, ezekből következtetés a szövegek témájára; a megértést segítő feladatokra támaszkodva a lényeg és néhány konkrét információ kiszűrése ismert témájú rövid, egyszerű szövegekből; néhány, a megértést segítő alapvető stratégia egyre önállóbb alkalmazása.
Ismeretek/követelmények	
<p>A tanuló megérti a gazdagodó nyelvi eszközökkel megfogalmazott célnyelvi óravezetést, (osztálytermi rutincselekvések, a közös munka megszervezése, eszközhasználat), valamint az ismert témákhoz kapcsolódó kérdéseket, rövid megnyilatkozásokat, szövegeket.</p> <p>Aktívan követi a rövid, egyszerű autentikus szöveget, ha lassan és érthetően mondják azokat.</p> <p>Képes megérteni ismerős kifejezéseket és egyszerű mondatokat, melyek a mindennapi élet konkrét szükségleteivel kapcsolatosak, ha lassan és érthetően beszélnek hozzá.</p> <p>Felismeri a tanult nyelvi elemeket.</p> <p>Ki tudja szűrni a szöveg lényegét vagy néhány konkrét információt.</p> <p>Követi a beszélők gondolatmenetét ismert témakörökben elhangzó rövid, egyszerű szövegekben.</p> <p>Képes megérteni neveket, számokat, árakat és időpontokat, ha lassan és érthetően beszélnek hozzá.</p> <p>Megérti a célnyelvi normának megfelelő vagy ahhoz közelítő kiejtéssel, a tanuló nyelvi szintjéhez igazított tempóban beszélőket, ha szükség esetén szüneteket tartva és a lényegi információkat megismételve beszélnek.</p>	
A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások	A célcsoport érdeklődési körének megfelelő dalok, versek, képekkel illusztrált történetek, kisfilmek, animációs filmek, egyéb hangzó anyagok, tanárral, tanuló társakkal folytatott rövid párbeszéd, tanári beszéd.

Fejlesztési egység	Szóbeli interakció
Előzetes tudás	Az iskoláztatás során szerzett tapasztalatok, ismeretek, készségek, személyes és szociális kompetenciák, részvétel interakciót igénylő tevékenységekben, egyszerű nyelvi eszközök alkalmazásával.
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A beszédzándék kifejezése egyszerű nyelvi eszközökkel, bővülő szókinccsel és nonverbális elemekkel; egyszerű kérdések megfogalmazása ismert témákról, illetve válaszadás egyszerű nyelvi eszközökkel; rövid beszélgetés folytatása ismert témákról, egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal; rövid beszélgetés folytatása a társakkal a tanult témákról; rövid, egyszerű szövegek közös előadása; az ismert szöveg célnyelvi normákhoz közelítő kiejtése, helyes intonációval és megfelelő beszédtempóban.
Ismeretek/ követelmények	
<p>A tanuló képes egyszerű módon kommunikálni, ha partnere lassan és érthetően beszél, mondanivalóját szükség esetén többször, többféleképpen elismételi, és segítséget nyújt a válaszadásban.</p> <p>egyszerű beszélgetést kezdeményezni a köszönés, a búcsúzkodás és az alapvető udvariassági formák legegyszerűbb változatainak megértésével és alkalmazásával.</p> <p>néhány egyszerű, jól begyakorolt kifejezéssel és mondattal megoldani olyan ismerős helyzeteket, melyek mindennapi, konkrét szükségleteihez kapcsolódnak.</p> <p>jól ismert helyzetekben egyszerű szavak, kifejezések és nyelvtani szerkezetek segítségével megválaszolni a közvetlenül hozzá intézett kérdéseket, és képes arra, hogy ő maga is feltegyen egyszerű kérdéseket.</p> <p>rövid beszélgetésben előre begyakorolt fordulatok segítségével kommunikálni, még ha gyakran meg is akad, és keresi a szavakat.</p> <p>beszédpartnere mondanivalóját a mondathangsúly alapján kijelentésként, kérdésként vagy felszólításként értelmezni.</p> <p>beszédében a mondathangsúlyt úgy alkalmazni, hogy mondanivalójában többnyire világosan elkülönüljön a kijelentés, a kérdés és a felszólítás.</p> <p>arra, hogy kiejtése legalább annyira érthető legyen, hogy beszélgetőpartnere többnyire követni tudja, amit mond.</p>	
A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások	Dalok, versek, illusztrált történetek, mozgással kísért rövid cselekvéssorok, kérdések, rövid párbeszéd, dramatizált jelenetek, néhány mondatos leírások, egyszerű felszólítások, kérések, információszerezésre irányuló hiányos szövegek vagy eltérő információkat tartalmazó szövegek alapján.

Fejlesztési egység	Összefüggő beszéd
Előzetes tudás	Néhány összefüggő mondat elmondása önmagáról és a tanult témákról.
A tantárgyhoz (műveltségterülethez)	Rövid, egyszerű szövegek elmondása, illetve párbeszéd előadása társaival közösen;

<p>kapcsolható fejlesztési feladatok</p>	<p>egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott, összefüggő leírás adása saját magáról és a környezetében előforduló tárgyokról, élőlényekről, eseményekről; rövid, egyszerű történetek mesélése néhány egyszerű nyelvtani szerkezet és mondatfajta használata; egyszerű állítások, összehasonlítás, magyarázat, indoklás megfogalmazása; a szavak, szócsoportok, egyszerű cselekvések, történések összekapcsolása kötőszavakkal, és az ok-okozati összefüggések kifejezés; munkájának bemutatása egyszerű nyelvi eszközökkel; ismert szöveg elmondása a célnyelvi normához közelítő kiejtéssel, intonációval és beszédtempóban.</p>
<p>Ismeretek/követelmények</p>	
<p>Képes arra, hogy konkrét, ismerős helyzetekben egyszerű szavakkal, hétköznapi szófordulatokkal és egyszerű nyelvtani szerkezetekkel alapvető információkat adjon önmagáról és közvetlen környezetéről. Képes ismerős, hétköznapi helyzetekben röviden és jól begyakorolt fordulatok segítségével közléseket megfogalmazni. Képes arra, hogy szavakat és szócsoportokat egyszerű kötőszavakkal, mint pl. „és”, „vagy”, „mert” összekössön. Képes az abc hangjait és egy adott mennyiségű szót és kifejezést úgy kiejteni, hogy beszédét nagyobb erőfeszítés nélkül meg lehet érteni. Közléseiben nagyjából megfelelően alkalmazza a szó- és mondathangsúlyt.</p>	
<p>A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások</p>	<p>Dalok, versek, rövid történetek, cselekvéssorok, leírások (pl. tanulói munka bemutatása), rövid szerepek, interaktív feladatok.</p>

<p>Fejlesztési egység</p>	<p>Olvasott szöveg értése</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Olvasást igénylő nyelvi tevékenységek, ismert szavak, rövid szövegek elolvasása.</p>
<p>A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok</p>	<p>Az ismerős témákról szóló rövid szövegek megértése; írott szöveggel kapcsolatos tevékenységek végzése (pl. leírás alapján illusztráció készítése, képek sorba rendezése, szövegrészlettel való párosítása); az alapvető információk megtalálása az egyszerű, hétköznapi szövegekben; egyszerű, különböző műfajú, a célcsoport érdeklődési körének megfelelő szövegek közös olvasása, lényegük megértése, a szövegek feladatokon keresztül történő feldolgozása; egyszerű, informatív szövegből (pl. brosúrából, menetrendből, utcai táblákról, feliratokról) tárgyyszerű adatok szerzése; rövid, egyszerű, írott instrukciók követése képek segítségével (pl. játék összerakása, útbaigazítás); tájékozottság növelése a célnyelvi kultúráról.</p>

Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<p>A tanuló képes egyszerű és jól strukturált szövegekben, melyek a mindennapok konkrét szükségleteivel kapcsolatos, rövid, egyszerű nyelvi eszközökkel, megfogalmazott szövegeket (pl. leírás, történet, párbeszéd a tanulóhoz közel álló témákról).</p> <p>Megtalálja a lényeges információkat egyszerű szövegekben (pl. hirdetésben, prospektusban, étlapon és menetrendben, rövid újságcikkben, programfüzetben).</p> <p>Megért egyszerű üzeneteket, leveleket, elektronikus üzeneteket, SMS-eket, bejegyzéseket.</p> <p>Képes megérteni és követni egyszerű használati utasításokat, instrukciókat.</p> <p>Képes az információszerezésre hagyományos és elektronikus forrásokból.</p>	
<p>A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások</p>	<p>Történetek, hirdetések, plakátok, egyszerű katalógusok, egyszerű üzenetek, útleírások, képeslapok, feliratok, nyomtatványok hagyományos és online formában.</p>

Fejlesztési egység	Íráskészség
Előzetes tudás	<p>Írást igénylő játékos, könnyű nyelvi tevékenységek, s ezek során rövid szavak, mondatok másolása.</p>
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>Ismert témáról rövid, egyszerű mondatok írása; megadott mintát követve különböző műfajú rövid szövegek alkotása; írásbeli válaszadás személyes adatokra vonatkozó egyszerű kérdésekre; a közösen feldolgozott olvasott szöveghez kapcsolódó írásbeli feladatok elvégzése; részvétel írásbeli nyelvi játékokban; a meglévő szókincs, tudás kreatív alkalmazása az őt érdeklő témájú, egyszerű szövegek írásához.</p>
Ismeretek/követelmények	
<p>A tanuló képes a személyére és az egészen mindennapi, ismerős dolgokra vonatkozó adatokat röviden és egyszerűen írásban megfogalmazni.</p> <p>Képes szótár segítségével mindennapi, ismerős témákhoz kapcsolódó feljegyzéseket készíteni.</p> <p>Képes számára ismerős szavakat és gyakran használt fordulatokat nagyjából helyesen leírni.</p> <p>Képes arra, hogy szavakat és szócsoportokat egyszerű kötőszavakkal, mint pl. „és”, „vagy”, „mert” összekössön.</p>	
<p>A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások</p>	<p>Leírás, felirat, utasítás, képeslap, üdvözlőkártya, meghívó, üzenet, SMS, e-mail, levél, adatlap, bejegyzés, dalszöveg.</p>

Ajánlott témakörök	Óraszám
1. Hogyan tanuljunk idegen nyelveket? Mit tudok már? Egyéni fejlesztési terv kidolgozása. Nyelvtanulási stratégiák megismerése, kipróbálása, az előzetes ismeretek előhívása. Az anyanyelv ápolásának, az idegen nyelv tudásának fontossága más népek és kultúrák megismerésében.	10
2. Én és a családom Magam és a családtagjaim bemutatása, családi események, ünnepek, közös programok. A kiegyensúlyozott életvitel fontossága, napirendem, feladataim a családban.	18
3. Az otthonom Lakóhelyem, otthonom lakóhelyiségei, bútorai, berendezési tárgyai, használati eszközei. A modern technika vívmányai az otthon falai között.	16
4. Barátaim A családi és baráti közösség fontossága, az érintkezés (kommunikáció) alapvető normái. Külső és belső tulajdonságok bemutatása, közös időtöltés a barátokkal.	15
5. Ruhatáram télen-nyáron Az évszakok jellemzői, szépségei. Az öltözködés módjai évszaknak és alkalomnak megfelelően. Divat és egészségmegőrzés. Kedvenc ruhadarabjaim.	16
6. Terülj, terülj asztalkám! A tudatos bevásárlás a takarékoság jegyében. Egészséges élelmiszerek, egészséges táplálkozás. Örömmel végzett sütés, főzés a hétköznapi és ünnepnapokon. Kedvenc ételeim, italaim.	16
7. Ép testben, ép lélek A személyes higiénia és a tiszta környezet fontossága a mindennapokban. A rendszeres testmozgás fontossága és módjai, sportolási lehetőségek. Kedvenc sportom, sportversenyek élőben és a médián keresztül.	16
8. Szabadidőmben Szabadidős tevékenységek, az aktív és passzív szórakozás egyensúlyának megteremtése. Kedvenc időtöltésem, mozi, színház, koncert, internet, interaktív játékok.	18
9. Lesz szakmám! A különböző szakmák megnevezése, leírása, gyakorlásához szükséges személyes ismeretek, és képességek ismerete. Keresett szakmák, az elvárásoknak való megfelelés. Foglalkozások megnevezése, egyszerű leírása.	20
10. Végre itt a nyár! A tájékozódás és információgyűjtés módjai. Vakáció a családdal, a barátokkal. Az utazás megszervezése,	13

szálláskeresés, programok. Legkedveltebb úti célok.	
A tanuló előzetes tudásának mérése	2/2
A tanulók kimeneti tudásának mérése	2/2
Szabad sáv	18

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	<p>A tanuló megérti a célnyelvi óravezetést, az ismert témákhoz kapcsolódó kérdéseket, rövid megnyilatkozásokat, szövegeket.</p> <p>Egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal kommunikál.</p> <p>Felkészülés után elmond rövid szövegeket.</p> <p>Közös feldolgozás után megérti az egyszerű olvasott szövegek lényegét, tartalmát.</p> <p>Ismert témáról rövid, egyszerű mondatokat ír, mintát követve önálló írott szövegeket alkot.</p>
---	---

MATEMATIKA

A és B variáció

A Híd 2. programban olyan fiatalok vesznek részt, akik legalább elégséges érdemjegyet kaptak matematikából a hatodik évfolyam végén. Ezzel együtt az adatok azt mutatják, hogy túlnyomó többségük tudása alaphiányos. Továbbá jelentős részüknél a matematikatanulás és a tárgyban való teljesítés a korai kudarcos területeik közé tartozik.

A program célja – a Híd 2. A és B verziójában – az, hogy a hiányosságok egyéni feltérképezése után, a diákok figyelmét e tárgy elsajátíthatósága, érdekessége, mindennapi hasznossága és sokrétűsége felé irányítva, pozitív attitűd alakuljon ki a matematika iránt. Ezáltal segítve a diákot mind az eredményes záróvizsga letételéhez, mind esetleges további középiskolai tanulásához.

A program a pozitív attitűd kialakításával együtt az egyén fejlődése szempontjából jelentős részcélokat is megfogalmaz. Többek között:

- értő, elemző olvasás képességének fejlesztése,
- a következtetésre épülő problémamegoldó gondolkodás kialakítása és fejlesztése a konkrét helyzetekhez, tevékenységekhez kötött állapotból kiindulva,
- a logikus és elemző gondolkodás iránti igény kialakítása, majd ennek fejlesztése,
- a kötött és változtatható szabályszerűségek felismerésének képességének kialakítása,
- alternatív megoldási módok keresése iránti igény kialakítása,
- a becslés, a valószínűsítés és az egzakt eredményre vezető eljárás megkülönböztetésének és ezek világban betöltött szerepének tudatosítása,
- a verbális és grafikus kifejezőkészség fejlesztése,
- az önellenőrzés igényének kialakítása és folyamatának modellezése.

E célok elérésére a tantárgy feladata, a társadalmi környezet jelenségeinek, folyamatainak többszörös vizsgálata, a hétköznapi gyakorlat szempontjainak figyelembevételével. A felvetendő matematikai problémák megfogalmazását konkrét, a közvetlen környezetben megjelenő kérdésekre alapozzuk. A valóság és a matematika elemi kapcsolatainak szemléltetésén és alkalmazásán keresztül motiváljuk a tanulókat, a hétköznapi életvitelhez kapcsolódó kérdések matematikai megválaszolhatóságával, megválaszolásával.

A tárgyat négy témakörben tárgyaljuk, amelyek részben áthatják egymást. Ezek: *Gondolkodási módszerek, matematikai logika, valószínűség; Számтан, algebra; Geometria; Sorozatok, függvények, helymeghatározás.* A *Gondolkodási módszerek, matematikai logika* elemeit nem csak közvetlenül, hanem a többi témakörben is alkalmazzuk – ezért szerepel a + jel az órakeretnél.

Mivel a tanulók az egyes témaköröket illetően jelentősen különböző felkészültségűek lehetnek, ezért lehetséges, hogy a témakörök rövidebben-hosszabban tekinthetők át. A szabadon felhasználható időkeret ezt segíti. A program csoportmérete támogatja a kerettanterv egyéni fejlesztési terv szerinti megvalósítását.

A kerettanterv ezért az év elején és év végén a tudás felmérését irányozza elő. Megvalósítása az első évfolyam kezdetén játékos formában javasolt.

Első évfolyam

Heti órászám: A: 4 óra/hét, B: 3 óra/hét (36 hét).

Összes órászám: A: 144 óra, ebből 14 szabadon felhasználható; B: 108 óra, ebből 11 szabadon felhasználható.

Tematikai egység	A tanulók matematikai ismeretének és képességeinek felmérése	Órakeret A: 2 B: 2
Előzetes tudás	Ez mérendő.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A matematikával kapcsolatos gátlások oldása, megszüntetése. Az aha-élmény kialakítása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Kulcsfogalmak/ fogalmak		

Tematikai egység	Számтан, algebra	Órakeret A: 64 B:50
Előzetes tudás	Elemi számfogalom a természetes számok körében, a négy alpművelet fogalmi ismerete. Az egyenlőség, egyenlőtlenség fogalmának ismerete, ismeretlen, behelyettesítés fogalmának ismerete.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A világ mennyiségi viszonyaiban való tájékozódás képességének kialakítása. A számfogalom megerősítése az egész számok körében. A művelet fogalmának mélyítése. Számolási készség fejlesztése (fejben, írásban). Azonos tulajdonságú dolgok csoportosítása, a csoportok egymáshoz való viszonyának megkülönböztetése. Sorba rendezés képessége. Szöveg értelmezése. Egyenlőségek és egyenlőtlenségek felismerése. Arányosság felismerése. Kommunikáció fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>Természetes számok ezres számkörben. Helyi érték. Hallott számok leírása, látott számok kiolvasása. Egész számok helye és viszonya a számegyenesen, nagyságrendi összehasonlítások. Összeadás, kivonás szóban (fejben) és írásban. Szorzás, osztás az egész számok körében. Eredmények becslése. Betűket tartalmazó kifejezések megjelenítése, értelmezése. Konkrét mérésekhez kapcsolódó számítások végzése. Osztókeresés, 2-vel, 5-tel, 10-zel, 100-zal, 1000-rel való oszthatóság kimondása egyszerű esetekben. Egyenes arányosság alkalmazása.</p>		

Szöveges feladatok értelmezése, adatok, kérdések, feltételek szétválasztása. Elsőfokú egyismeretlenes egyenletek megoldása behelyettesítéssel, lebontogatással – következtetéssel. Számológép használata az alpműveletek elvégzéséhez.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tíz-es számrendszer, helyi érték, összeadás, összeg, kivonás, különbség, szorzás, szorzat, többszörös, osztó, hányados, maradék, becslés, ellenőrzés. Negatív szám, előjel, arány, egyenlő, kisebb, nagyobb, egyenlet, ismeretlen, feltétel, ellenőrzés, behelyettesítés.

Tematikai egység	Geometria	Órakeret A:36 B:24
Előzetes tudás	Sík, tér elemi kognitív észlelése, egyenes, szög, test fogalmának ismerete.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Sík- és térszemlélet kialakítása, fejlesztése. Hosszúság, terület, térfogat fogalmának fejlesztése, mértéke becslésének és kiszámításának fejlesztése. Mértékegységek tudatosítása. Geometriai arányok használata a mindennapokban. A pontosság igényének kialakítása, fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Adott tulajdonságú pontok megtalálása, pontthalmazok jellemzése – közelebb, távolabb, kisebb, nagyobb fogalmának biztos használata. Hasonlóság felismerése síkon. Szögek osztályozása, szerkesztése, szögmérő, vonalzó használata. Háromszögek osztályozása szögeik szerint, oldalaik szerint, háromszögszerkesztés. Speciális négyszögek – négyzet, téglalap, trapéz jellemzése, csoportosításuk. Speciális testek – kocka, téglatest, gömb, hasáb, henger jellemzése. Szimmetriák felismerése, egyszerű alkalmazása. A kerület, terület, felszín elemi ismerete. Hosszúság és terület mérésének gyakorlati megvalósítása.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Sík, tér, pont, egyenes, szakasz, távolság, szög, hosszúság, kerület, terület, térfogat, (ezek mértékegységei) kör, gömb, sugár, átmérő, hasonlóság, arány, háromszögek (legalább 3 féle azonosítása), négyzet, téglalap, szimmetria, párhuzamos, merőleges.	

Tematikai egység	Sorozatok, függvények, helymeghatározás	Órakeret A: 12 B: 10
Előzetes tudás	Szám, sík, száme egyenes, hely, arányosság.	

A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Szabályfelismerés, -alkalmazás. Koordináta-rendszer használata. A függvény fogalmának indirekt kialakítása. Adatrendszerezési képesség kialakítása és fejlesztése.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<p>Számsorozatok szabályának ismeretében a sorozat folytatása. Számsorozat tulajdonságainak felismerése – növekvő, csökkenő, korlátos. Tájékozódás a számegyenesen. Derékszögű sík-koordinátarendszerben való tájékozódás számpár és pont, pont és számpár viszonya. Egyenes arányosság pontpárainak ábrázolása, táblázatba rendezése.. GPS-koordináták értelmezése.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Koordináta, koordináta-rendszer, sorozat, táblázat, grafikon.

Tematikai egység	Gondolkodási módszerek, matematikai logika, valószínűség	Órakeret A:14+ B: 10+
Előzetes tudás	Igaz, hamis állítás, biztos esemény, lehetetlen esemény tapasztalati ismerete.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>A tájékozódás fejlesztése a világ mennyiségi viszonyaiban, a térben és az időben. Megismeréshez szükséges képességek fejlesztése (tapasztalat, képzelet, emlékezés, gondolkodás, rendszerezés, ismerethordozók használata). A valószínűségi gondolkodás fejlesztése, kombinatorikus gondolkodás megalapozása. becslés képességének kialakítása.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A nyelv logikai elemeinek <i>felismerése</i> a matematikában (összehasonlítás, viszonyítás, rendezés, műveletek: és, vagy, ha-akkor, minden, van olyan, nem minden, egyik sem). Problémamegoldási módszerek gyakorlása (próbálgatás; következtetés, sejtés, szabályosságok, lehetőségek kipróbálása, ellenpélda szerepe).</p> <p>Valószínűségi játékok tapasztalatainak gyűjtése, rögzítése és szabályalkotás. Sorba rendezés összes lehetőségének előállítás. Egyszerű grafikonok olvasása. Gyakoriság felismerése. Nyerési esély becslése.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Állítás, következtetés, ok, következmény, igaz, hamis, biztos esemény, lehetetlen esemény, „lehetséges-de nem biztos”, sorba rendezés.	

Tematikai egység	A tanulók teljesítményének mérése	Órakeret A: 2 óra B: 2 óra
------------------	-----------------------------------	----------------------------------

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – képes felfogni és értelmezni a matematikával kapcsolatos kapott szóbeli vagy írásbeli utasításokat a kerettanterv követelményrendszerén belül, – képes diktálás után leírni, írott formából kiolvasni természetes számokat, – képes egész számokat nagyság szerint sorba rakni, számegyenesen ábrázolni, helyesen használja az összehasonlításhoz szükséges fogalmakat, – képes szóban és írásban a négy alpműveletet biztonsággal elvégezni az egész számok halmazán, ezres körben és számológéppel azon túl is, – képes elolvasni, értelmezni, lejegyezni egyszerű matematikai tartalmú szöveget a kerettanterv követelményrendszerén belül, – képes az alpművelet eredményét nagyságrenden belül megbecsülni, a becslést ellenőrizni, – képes egyszerű – legfeljebb kétlépéses – egy ismeretlenes elsőfokú egyenlet és egyenlőtlenség megoldására valamely módszerrel, valamint a megoldás ellenőrzését elvégezni behelyettesítéssel figyelmeztetés nélkül, – képes az egyenes arányosság felismerésére, – ismeri az alapvető síkidomokat (háromszög, négyzet, téglalap, kör) és testeket (kocka, téglatest, gömb), saját szavaival vagy főbb jellemzőikkel pontosan le tudja írni azokat, – képes egyenes, szakasz, négyzet, kör, trapéz rajzolására, szög szerkesztésére, másolására szögmérővel, vonalzóval, körzővel. – képes hosszúság mérésére és az adatokból a terület kiszámolására, – képes képlet és meglévő adatok segítségével a négyzet, a téglalap területét, területét, kiszámolni, – képes a tengelyes szimmetriák felfedezésére, – képes számpár alapján derékszögű kétdimenziós koordináta-rendszerben egy pont helyének meghatározására és a pont helyének ismeretében megadni a koordinátáit – képes grafikonról adatokat leolvasni, táblázatból adatokat kiolvasni, – képes azonos tulajdonság alapján halmazt képezni, megállapítani a halmazhoz tartozást és nem tartozást, – képes egy egyszerű állítás igazságtartalmának megállapítására, igaz és hamis állítások megfogalmazására.
--	---

Második évfolyam

Heti óraszám: A: 3 óra/hét, B: 2 óra/hét (35 hét).

Összes óraszám: A: 105 óra, ebből 11 szabadon felhasználható; B: 70 óra, ebből 7 szabadon felhasználható.

Tematikai egység	A tanulók matematikai ismeretének és képességeinek felmérése	Órakeret A: 2 B: 2
Előzetes tudás	Ez mérendő.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A matematikával kapcsolatos gátlások oldása, megszüntetése. Az aha-élmény kialakítása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	.	

Tematikai egység	Számтан, algebra	Órakeret A: 38 B: 24
Előzetes tudás	A négy alapművelet biztos alkalmazása az egész számok körében. Egyszerű szöveges feladatok értelmezése – az adat és ismeretlen azonosítása. Betűket tartalmazó egyszerű kifejezések értelmezése.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A világ mennyiségi viszonyaiban való tájékozódás képességének fejlesztése. Szövegértelmezés, szövegalkotás gyakorlati jellegű feladatokban. Állítás-bizonyítás igényének kialakítása, fejlesztése. Ellenőrzés, önellenőrzés igényének erősítése, eredményért való felelősségvállalás. Akarati, érzelmi, önfejlesztő képességek fejlesztése, az együttéléssel kapcsolatos értékek erősítése (kommunikáció, együttműködés, motiváltság, önszabályozás, énkép).	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Racionális számok értelmezése, írása, olvasása. Tizedes törtek szorzása egész számmal. Egész számok osztása, törtek felírása tizedes tört alakban, törtek nagyságának összehasonlítása. Hatványozás (pozitív egész kitevőjű hatvány) mint a szorzás formailag rövid alakja. Nagyságrend megállapítása (tíz hatványai). Százalék fogalma, számítása, kamatszámítás.		

Elsőfokú egyismeretlenes egyenlet felírása szövegből és megoldása mérlegelvel.
 Két műveletre alapozott szöveges feladat értelmezése és megoldása.
 Egyenes és fordított arányosság alkalmazása.
 Egyszerű átalakítások: zárójel felbontása, összevonás, műveleti sorrend tudatos alkalmazása.
 Mértékegységek átváltása (hossz, terület, térfogat, súly, idő).
 Számológép biztos használata az alpműveletek, a hatványozás és négyzetgyökvonás elvégzéséhez.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tört, tizedes tört, mértékegységek, százalék (százalékalap, százalékláb, százalékérték), hatvány, nagyságrend.
------------------------------------	--

Tematikai egység	Geometria	Órakeret A:26 B:16
Előzetes tudás	Adott tulajdonságú pontok megtalálása, ponthalmazok jellemzése – közelebb, távolabb, kisebb, nagyobb fogalmának biztos használata. Hasonlóság felismerése síkon. Szögek osztályozása, szerkesztése, szögmérő, vonalzó használata. Háromszögek osztályozása. Speciális négyszögek – négyzet, téglalap, trapéz felismerése. Speciális testek – kocka, téglatest, gömb ismerete. Szimmetriák felismerése, a kerület, terület, felszín elemi ismerete.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Sík- és térszemlélet fejlesztése. Hosszúság, terület, térfogat fogalmának fejlesztése, mértéke becslésének és kiszámításának fejlesztése. Mértékegységek tudatosítása. Geometriai arányok használata a mindennapokban. A pontosság igényének kialakítása, fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Kerület, terület térfogat kiszámítása képlet és azonosított adat segítségével. Speciális háromszögek, négyszögek, kör szerkesztése, másolás önállóan, alapszerkesztések önállóan vagy segítséggel. Kicsinyítés, nagyítás egy pontból – szerkesztése önállóan. Egybevágóság, hasonlóság, szimmetria biztos felismerése. Henger, kúp, gúla ismerete. Kocka, téglatest hálójának ismerete – felszínszámítás a háló ismeretében. Alaprajz értelmezése, alkalmazása. Hasonlóság alkalmazása távolság meghatározáshoz. Pitagorasz-tétel szemléletes ismerete.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Sík, tér, síkidom, test, oldallap, oldalél, csúcs, hasonlóság, terület, felszín, térfogat (tengelyes) tükrözés, szimmetria.	

Tematikai egység	Sorozatok, függvények, helymeghatározás	Órakeret A: 18 B: 14
Előzetes tudás	Szám, sík, számegyenes, hely, arányosság, tájékozódás a számegyenesen. Derékszögű sík-koordinátarendszerben való tájékozódás számpár és pont, pont és számpár viszonya, egyenes arányosság pontpárainak ábrázolása, táblázatba rendezése.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Szabályfelismerés, -alkalmazás. Koordináta-rendszer használata, térbelivé bővítése. A függvény fogalmának fejlesztése. Adat-rendszerezési képesség kialakítása és fejlesztése. Grafikonértelmezés.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Szabályalkotásnak megfelelő sorozat folytatása az első elem ismeretében, illetve sorozatkészítés. Egyszerű grafikonok olvasása, értelmezése. Grafikon készítése táblázat alapján, táblázat készítése grafikon alapján, hiányzó adat megtalálása. Speciális sorozatok: számtani, mértani, Fibonacci ismerete, példák a mindennapokban.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Hozzárendelés, függvény, növekedés, fogyás, érték, számtani közép (átlag).	

Tematikai egység	Gondolkodási módszerek, matematikai logika, valószínűség	Órakeret A: 8+ B: 5+
Előzetes tudás	Igaz, hamis állítás, biztos esemény, lehetetlen esemény ismerete.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Fogalmak egymáshoz való viszonyának, összefüggéseknek a megértése. A rendszerezést segítő eszközök fejlesztése. A bizonyítás, az érvelés iránti igény felkeltése, a kulturált vitatkozás gyakoroltatása. Valószínűségi gondolkodás fejlesztése. Kombinatorikus gondolkodás megalapozása. Becslés képességének fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
A nyelv logikai elemeinek <i>tudatosítása</i> (összehasonlítás, viszonyítás, rendezés, műveletek: és, vagy, ha-akkor, minden, van olyan, nem minden, egyik sem, igaz, hamis). Problémamegoldási módszerek <i>tudatosítása</i> (próbálgatás, következtetés, sejtés, szabályosságok, lehetőségek kipróbálása, ellenpélda szerepe). Különböző elemek kiválasztási lehetőségének előállítása. Valószínűség a mindennapi életben. Gyakoriság felismerése. Nyerési esély becslése (számítása).		

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Állítás, következtetés, ok, következmény, igaz, hamis, biztos esemény, lehetetlen esemény, „lehetséges, de nem biztos”, sorba rendezés, gyakoriság, logikai műveletek.
------------------------------------	--

Tematikai egység	A tanulók teljesítményének a mérése	Órakeret A: 2 óra B: 2 óra
-------------------------	--	---

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – képes egész számok leírására diktálás után, és kiolvasására, a tizedes törtek körében négy tizedesjegyig, egész számlálójú és nevezőjű törtek esetén a számláló és nevező százaz nagyságrendjének körében, – képes megállapítani és jelölni a fentiek nagyságának sorrendjét, – biztonsággal számol az egész számok körében, kétjegyű szorzóig, osztóig, – helyesen alkalmazza a műveleti sorrendet, – helyesen ismeri fel az egyenes és fordított arányt, – képes az egyenes arány hiányzó mennyiségét kiszámítani, – képes a mindennapi életből vett alpműveletekre épülő egyszerű problémákat szöveggel megfogalmazni és megoldani az adatok szétválasztásával, a műveletek jelölésével, – képes legfeljebb négy lépéses elsőfokú, egyismeretelenes egyenlet és egyenlőtlenség megoldására, ellenőrzésére, – képes a százalékszámítás két jellemzőjéből a harmadik kiszámítására (legalább egy irányban), – biztonsággal vált át mértékegységeket, – képes betűt tartalmazó kifejezéssel műveletet végezni, – képes kiszámolni legfeljebb három szám átlagát, – képes a kicsinyítés, nagyítás felismerésére, – képes elegendő oldal, illetve szög ismeretében a háromszög megszerkesztésére, – biztosan ismer fel egybevágó, hasonló síkidomokat, testeket, – biztosan ismeri fel a tengelyes szimmetriát, segítséggel a többi szimmetriafajtát is, – meg tudja fogalmazni a Pitagorasz-tételt, a befogók ismeretében ki tudja számolni az átfogót – legfeljebb kétjegyű pitagoraszai számhármakok körében, – képes adott számsorozatot folytatni néhány elem és a szabály ismeretében, – felismeri az egyenes arányosság grafikonját, – képes egyszerű diagramon/grafikonon a növekedés, illetve csökkenés megállapítására, – biztosan tájékozódik kétdimenziós koordináta-rendszerben,
---	---

	<ul style="list-style-type: none">– képes táblázat adatait koordinátarendszerben ábrázolni,– képes különbséget tenni a lehetetlen, a valószínűtlen és a biztos esemény között,– képes néhány különböző elem szisztematikus sorba rendezésére,– képes a nyerési esély nagyságrendjének megbecsülésére.
--	--

MATEMATIKA

C variáció

A Híd 2. programban olyan fiatalok vesznek részt, akik legalább elégséges érdemjegyet kaptak matematikából a hatodik évfolyam végén. Ezzel együtt az adatok azt mutatják, hogy túlnyomó többségük tudása alaphiányos. Ezen túlmenően jelentős részüknél a matematika-tanulás és a tárgyban való teljesítés a korai kudarcos területeik közé tartozik.

A program célja a Híd 2. C verziójában az, hogy a hiányosságok egyéni feltérképezése után, a diákok figyelmét e tárgy elsajátíthatósága, érdekessége, mindennapi hasznossága és sokrétősége felé irányítva pozitív attitűd alakuljon ki a matematika iránt. Ezáltal segítve a diákokot a szakiskolába kerüléshez és az ottani tanulásban. A program a pozitív attitűd kialakításával együtt az egyén fejlődése szempontjából jelentős részcélokat is megfogalmaz. Többek között:

- értő, elemző olvasás képességének fejlesztése,
- a következtetésre épülő problémamegoldó gondolkodás kialakítása és fejlesztése a konkrét helyzetekhez, tevékenységekhez kötött állapotból kiindulva,
- a logikus és elemző gondolkodás iránti igény kialakítása, majd ennek fejlesztése,
- a kötött és változtatható szabályszerűségek felismerésének képességének kialakítása,
- alternatív megoldási módok keresése iránti igény kialakítása,
- a becslés, a valószínűsítés és az egzakt eredményre vezető eljárás megkülönböztetésének és ezek világban betöltött szerepének tudatosítása,
- a verbális és grafikus kifejezőképesség fejlesztése,
- az önellenőrzés igényének kialakítása és folyamatának modellezése.

E célok elérésére a tantárgy feladata a társadalmi környezet jelenségeinek, folyamatainak többoldalú vizsgálata, a hétköznapi gyakorlat szempontjainak figyelembevételével. A felvetendő matematikai problémák megfogalmazását konkrét, a közvetlen környezetben megjelenő kérdésekre alapozzuk. A valóság és a matematika elemi kapcsolatainak szemléltetésén és alkalmazásán keresztül motiváljuk a tanulókat, a hétköznapi életvitelhez kapcsolódó kérdések matematikai megválaszolhatóságával, megválaszolásával.

A tárgyat négy témakörben tárgyaljuk, amelyek részben áthatják egymást. Ezek: *Gondolkodási módszerek, matematikai logika, valószínűség; Számtan, algebra; Geometria; Sorozatok, függvények, helymeghatározás.* A *Gondolkodási módszerek, matematikai logika* elemeit nem csak közvetlenül, hanem a többi témakörben is alkalmazzuk – ezért szerepel a + jel az órakeretnél.

Mivel a tanulók az egyes témaköröket illetően jelentősen különböző felkészültségűek lehetnek, valamint szakmaválasztásuk is eltérő lehet, ezért lehetséges, hogy a témakörök rövidebben-hosszabban tekinthetők át. A szabadon felhasználható időkeret nagysága – 18 óra – ezt jelentősen segíti. A program csoportmérete támogatja a kerettanterv egyéni fejlesztési terv szerinti megvalósítását.

A kerettanterv ezért az év elején és év végén a tudás felmérését irányozza elő. Megvalósítása az évfolyam kezdetén játékos formában javasolt.

Heti óraszám: 5 óra/hét (36 hét).

Összes óraszám: 180 óra, ebből 18 szabadon felhasználható.

Tematikai egység	A tanulók matematikai ismeretének és képességeinek felmérése	Órakeret 2
Előzetes tudás	Ez mérendő.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A matematikával kapcsolatos gátlások oldása, megszüntetése. Az aha-élmény kialakítása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	.	

Tematikai egység/	Számтан, algebra	Órakeret 68
Előzetes tudás	Elemi számfogalom a természetes számok körében. a négy alpművelet fogalmi ismerete, az egyenlőség, egyenlőtlenség fogalmának ismerete, ismeretlen, behelyettesítés fogalmának ismerete.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A világ mennyiségi viszonyaiban való tájékozódás képességének fejlesztése. Szövegértelmezés, szövegalkotás gyakorlati jellegű feladatokban. Állítás-bizonyítás igényének kialakítása, fejlesztése. Ellenőrzés, önellenőrzés igényének kialakítása fejlesztése, eredményért való felelősségvállalás. Akarati, érzelmi, önfejlesztő képességek fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>Betűket tartalmazó kifejezések megjelenítése, értelmezése. Konkrét mérésekhez kapcsolódó számítások végzése.</p> <p>Osztókeresés, 2-vel, 5-tel, 10-zel, 100-zal, 1000-rel való oszthatóság kimondása.</p> <p>Racionális számok értelmezése, írása, olvasása.</p> <p>Tizedes törtek szorzása egész számmal.</p> <p>Hatványozás (pozitív egész kitevőjű hatvány) mint a szorzás formailag rövid alakja.</p> <p>Nagyságrend megállapítása (tíz hatványai).</p> <p>Százalék fogalma, számítása, kamatszámítás.</p> <p>Egyszerű átalakítások: zárójel felbontása, összevonás, műveleti sorrend tudatos alkalmazása.</p> <p>Elsőfokú egyismeretlenes egyenlet felírása szövegből és megoldása.</p> <p>Egyenes arányosság alkalmazása.</p> <p>Mértékegységek átváltása (hossz, terület, térfogat, súly, idő).</p> <p>Számológép biztos használata az alpműveletek, a hatványozás elvégzéséhez.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tízes számrendszer, helyi érték, összeadás, összeg, kivonás, különbség, szorzás, szorzat, osztó, kerekítés, becslés, ellenőrzés, negatív szám, előjel, arány, egyenlő, kisebb, nagyobb, egyenlet, ismeretlen, feltétel, ellenőrzés, behelyettesítés, tizedes tört, mértékegységek, százalék	

	(százalékalap, százalékláb, százalékérték), hatvány, nagyságrend.
--	---

Tematikai egység	Geometria	Órakeret 50
Előzetes tudás	Sík, tér elemi kognitív észlelése, egyenes, szög, test fogalmának ismerete.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Sík- és térszemlélet fejlesztése. Hosszúság, terület, térfogat fogalmának fejlesztése, mértéke becslésének és kiszámításának fejlesztése. Mértékegységek tudatosítása. Geometriai arányok használata a mindennapokban. A pontosság igényének kialakítása, fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>Kerület, terület térfogat kiszámítása képlet és azonosított adat segítségével. Speciális háromszögek, négyszögek kör szerkesztése, másolás önállóan. Alapszerkesztések önállóan vagy segítséggel. Kicsinyítés, nagyítás egy pontból - szerkesztése önállóan. Szögek osztályozása, szerkesztése, szögmérő, vonalzó használata. Háromszögek osztályozása szögeik szerint, oldalaik szerint, háromszögszerkesztés. Speciális négyszögek – négyzet, téglalap, paralelogramma, trapéz jellemzése, csoportosításuk. Speciális testek – kocka, téglatest, gömb, hasáb, henger jellemzése. Egybevágóság, hasonlóság, szimmetria biztos felismerése síkidomok között. Henger, kúp, gúla ismerete. Alaprajz értelmezése, alkalmazása. Hasonlóság alkalmazása távolság meghatározásához. A kerület, terület, felszín elemi ismerete/számítása. Hosszúság és terület mérésének gyakorlati megvalósítása.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Sík, tér, síkidom, test, oldallap, oldalél, csúc, hasonlóság, kerület terület, felszín, térfogat, (tengelyes) tükrözés, szimmetria.	

Tematikai egység	Sorozatok, függvények, helymeghatározás	Órakeret 20
Előzetes tudás	Szám, sík, száme egyenes, hely, arányosság.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Szabályfelismerés, -alkalmazás. Koordináta-rendszer használata síkon. A függvény fogalmának fejlesztése. Adat-rendszerezési képesség kialakítása és fejlesztése. Grafikonértelmezés.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>Szabályalkotásnak megfelelő sorozat folytatása az első elem ismeretében. Derékszögű sík-koordinátarendszerben való tájékozódás számpár és pont, pont és számpár</p>		

<p>viszonya. Egyszerű grafikonok olvasása, értelmezése. Egyenes arányosság pontpárainak ábrázolása, táblázatba rendezése. GPS-koordináták értelmezése. Grafikon készítése táblázat alapján, táblázat készítése grafikon alapján, hiányzó adat megtalálása.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Hozzárendelés, függvény, növekedés, fogyás, érték, számtani közép (átlag).

Tematikai egység	Gondolkodási módszerek, matematikai logika, valószínűség	Órakeret 20+
Előzetes tudás	Igaz, hamis állítás, biztos esemény, lehetetlen esemény <i>tapasztalati</i> ismerete.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Fogalmak egymáshoz való viszonyának, összefüggéseknek a megértése. A rendszerezést segítő eszközök fejlesztése. A bizonyítás, az érvelés iránti igény felkeltése, a kulturált vitatkozás gyakoroltatása. Valószínűségi gondolkodás kialakítása. Kombinatorikus gondolkodás megalapozása. Becslés képességének kialakítása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A nyelv logikai elemeinek <i>tudatosítása</i> (összehasonlítás, viszonyítás, rendezés, műveletek: és, vagy, ha-akkor, minden, van olyan, nem minden, egyik sem, igaz, hamis). Probléma-megoldási módszerek <i>tudatosítása</i> (próbálgatás, következtetés, sejtés, szabályosságok, lehetőségek kipróbálása, ellenpélda szerepe). Különböző elemek sorba állítási lehetőségének előállítás. Valószínűség a mindennapi életben. Gyakoriság felismerése. Nyerési esély becslése (számítása).</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Állítás, következtetés, ok, következmény, igaz, hamis, biztos esemény, lehetetlen esemény, „lehetséges-de nem biztos”, sorba rendezés, gyakoriság, logikai műveletek.	

Tematikai egység	A tanulók teljesítményének a mérése	Órakeret 2 óra
-------------------------	--	---------------------------

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	A tanuló képes felfogni és értelmezni a matematikával kapcsolatos szóbeli vagy írásbeli utasításokat a kerettanterv ismeretkörén belül, képes egész számok leírására diktálás után, és kiolvasására, a tizedes törtek körében három tizedesjegyre,	
---	--	--

képes egész számokat nagyság szerint sorba rakni, számegyenesen ábrázolni, helyesen használja az összehasonlításhoz szükséges fogalmakat,

képes szóban és írásban a négy alpműveletet biztonsággal elvégezni az egész számok halmazán, ezres körben és számológéppel azon túl is,

képes elolvasni, értelmezni egyszerű matematikai tartalmú szöveget a kerettanterv ismeretkörén belül,

képes az alpművelet eredményét nagyságrenden belül megbecsülni, a becslést ellenőrizni,

képes egyszerű – legfeljebb kétlépéses – egyismeretlenes elsőfokú egyenlet és egyenlőtlenség megoldására valamely módszerrel, valamint a megoldás ellenőrzését elvégezni behelyettesítéssel figyelmeztetés nélkül,

helyesen alkalmazza a műveleti sorrendet,

képes az egyenes arányosság felismerésére,

képes a százalék alapjából és a százaléklábból a százalékérték kiszámítására

biztonsággal vált át mértékegységeket,

képes betűt tartalmazó kifejezéssel műveletet végezni,

képes kiszámolni legfeljebb három szám átlagát,

ismeri az alapvető síkidomokat (háromszög, négyzet, téglalap, kör) és testeket (kocka, téglatest, gömb), saját szavaival vagy főbb jellemzőikkel pontosan le tudja írni azokat,

képes egyenes, szakasz, négyzet, kör rajzolására, szög rajzolására szögmérővel, vonalzóval, körzővel,

képes hosszúság mérésére és az adatokból a kerület kiszámolására,

képes képlet és meglévő adatok segítségével a négyzet, a téglalap kerületét, területét, kiszámolni,

képes a tengelyes szimmetriák felfedezésére,

biztosan ismer fel egybevágó, hasonló síkidomokat,

meg tudja fogalmazni a Pitagorasz-tételt, a befogók ismeretében

ki tudja számolni az átfogót – legfeljebb kétjegyű pitagorasz-i számhármassok körében,

képes számpár alapján derékszögű kétdimenziós

koordinátarendszerben egy pont helyének meghatározására, és a

pont helyének ismeretében megadni a koordinátáit,

képes grafikonról adatokat leolvasni, táblázatból adatokat kiolvasni,

képes azonos tulajdonság alapján halmazt képezni, megállapítani a halmazhoz tartozást és nem tartozást,

képes egy egyszerű állítás igazságtartalmának megállapítására,

igaz és hamis állítások megfogalmazására,

képes egyszerű diagramon/grafikonon a növekedés, illetve csökkenés megállapítására,

	<p>képes adott számsorozatot folytatni néhány elem és a szabály ismeretében, képes felismerni az egyenes arányosság grafikonját,</p> <p>képes különbséget tenni a lehetetlen, a valószínűtlen és a biztos esemény között, képes legfeljebb hat különböző elem szisztematikus sorba rendezésére, képes a nyerési esély nagyságrendjének megbecslésére.</p>
--	---

TÁRSADALOM- ÉS JELENKORISMERET

A és B variáció

A *Társadalom és jelenkor* műveltségterület tartalmait a Híd 2. program a történelem, társadalomismeret és részben a Föld és környezetünk tantárgyak (műveltségterület) tartalmi elemeit egyetlen tantárgyon keresztül, komplex módon közvetíti a tanulók számára. A két évfolyam anyaga több tematikus egységbe szervezve a *történelem*, a *társadalomismeret*, az *erkölcs és etika*, a *hon- és népismeret*, a *társadalmi, állampolgári és gazdasági ismeretek*, valamint a *filozófia* egyes területeinek tartalmait különböző arányban tartalmazza. Ezekon kívül ez a program a művészetek műveltségterületből a *mozgóképkultúra és médiaismeret* tartalmainak közvetítésére is szolgál.

A Társadalom- és jelenkorismeret tantárgy főbb feladatai a Köznevelési törvény HÍD 2. programra vonatkozó szakaszaiból és a 2012-ben elfogadott NAT-ból következően fogalmazhatók meg:

- a történelmi múlt megismerése járuljon hozzá a jelen összefüggései, az összetett társadalmi folyamatok megértéséhez;
- események feltárása, bemutatása és értelmezése révén fejlessze a tanulók készségeit, kompetenciát, melynek révén sikeres felnőtté válhatnak;
- támogassa a felnőtté váló szakiskolai tanulók tudatos közéleti részvételét, az aktív állampolgárrá válásukat, erősítse a demokrácia értékeit gondolkodásukban;
- segítse elő szűkebb és tágabb közösségekhez tartozás személyes megélését, felelősségtudatos magatartásukat;
- a történelmi események tanulmányozása tegye képessé a HÍD 2. programban tanulókat a jelenben való eligazodásban, és segítse a jövőre való felkészülésüket;
- a HÍD 2. programban tanulók életkorához és érdeklődéséhez igazodva a történelmi megismerés során kapjanak képet a múlttól, és különösen a közel múlt világáról, a jelent alakító tényezőiről;
- személyes élményt alakítson ki a tanulóknál a történelmi szituációkkal kapcsolatban, lehetőséget biztosítson a történelemből fakadó tanulságok levonására;
- a történelem problémaközpontú megközelítése biztosítsa az önismereti, a társas kapcsolati kultúra fejlesztését és a pozitív énkép kialakítását a tanulóknál;
- a társadalmi, állampolgári és gazdasági ismeretek ismeretkör legfőbb feladata, hogy reflektáljon a diákok társadalmi tapasztalataira.

A tantárgy tanításának céljai a HÍD 2. program közismereti tantárgyrendszerben a következők:

- A differenciált történelmi gondolkodás kialakítása, az adatok, tények, fogalmak, a történettudomány által kínált konstrukciók (sémák) rugalmas adaptálásával, illetve a történettudomány vizsgálati eljárásainak (történeti probléma felismerése, megfogalmazása, a kritika, az interpretáció) alkalmazásával.
- A tanulók ismerjék fel és értsék meg azt, hogyan és miért éreztek, gondolkodtak, cselekedtek másként az emberek a múltban, mint a jelenben élők.
- A történelmi kulcsfogalmak, a történelmi folyamatok megértése és elsajátítása segíti a tanulókat a múlttal vonatkozó magyarázatok, következtetések és értékelések megértésében, a történelmi ismeretek rendszerezésében, a múlttal és a múlt megismerésével kapcsolatos kérdések egyre árnyaltabb megválaszolásában, a különböző korok és események összehasonlításában, az összefüggések azonosításában, valamint az önálló következtetések és vélemények megfogalmazásában.

- A Társadalom és jelenkor ismeretkör legfőbb célja, hogy a különböző társadalomtudományok (szociológia, szociálpszichológia, politológia, jogtudomány, közgazdaság-tudomány stb.) nézőpontjából mutasson be jelenségeket, problémákat, és segítse a tanulókat ezek értelmezésében, következtetések megfogalmazásában; valamint segítse a szakiskolai tanulókat a szűkebb és tágabb környezetükben való eligazodásban, boldogulásban.
- Fontos cél továbbá, hogy a személyes tapasztalatra építő készségfejlesztő módszerek alkalmazásával a tantárgy megalapozza és fejlessze a diákok szociális, erkölcsi és jogi érzékét, és erősítse problémamegoldó gondolkodásukat.

Lényeges eleme a kerettantervi programszerkezetnek a *bemeneti és kimeneti mérések rendszere*, amely által pontos képet lehet kapni a szakiskolába belépő tanulók tantárgyhoz kapcsolódó kompetenciáiról és ismereteiről, illetve azok hiányáról, és ennek ismeretében lehet megvalósítani a szakiskolai közismereti kerettantervet, amely lehetőséget ad a tanulók különbözőségének kezelésére.

A HÍD 2. tematikus egységei olyan nevelési célok megvalósítására adnak lehetőséget, mint a tanulás, az iskola, a tudás értékeinek, hasznának felismertetése, a társadalom, a közösségek és az egyén kapcsolatának vizsgálata, valamint támogatás a magyar demokratikus intézményrendszerben való eligazodásban. Ezek a tartalmak többnyire olyan tevékenységeken keresztül valósulhatnak meg, amelyek mind az egyének, mind az osztályközösségek számára fejlesztést/fejlődést tesznek lehetővé. A program során lehetőséget biztosítunk a tanulók korábban nem megfelelő szintre fejlesztett kulcskompetenciái fejlődésének, a meglévő kompetenciák bővítésére oly módon, mint például a szóbeli és írásbeli kifejezőkészség, az önálló véleményalkotás, a kritikai gondolkodás vagy a térbeli tájékozódás elősegítése, támogatása.

A HÍD 2. programban a Társadalom és jelenkor tantárgyi célja az, hogy a tanulók képesek legyenek

- az európai történelem és társadalom alapvető folyamatainak a megértésére,
- ezen belül a magyar történelem és társadalom alapvető folyamatainak megértésére, a magyarság európai jelenlétének a koronként változó nemzetközi kapcsolatok jellegének a nyomon követésére,
- az egyén szerepének értékelésére és a közösséghez tartozás felelősségének elfogadására,
- kritikusan szemlélni a tömegmédiá általuk fogyasztott termékeit,
- saját érdekeiknek megfelelően használni Magyarország demokratikus intézményrendszerét,
- értékelni a tudást, megbecsülni iskolát, az osztályközösséget, osztálytársaikat, valamint kihasználni a HÍD 2. program által biztosított tanulási lehetőségeket,
- tudják értékelni az Európai Unióhoz történő csatlakozás történelmi és kulturális jelentőségét.

A program *egészében* törekedni kell arra, hogy a tanulók

- az alapvető írott és tárgyi forrásokat, forrástípusokat megismerjék, és a szerzők/alkotók nézőpontját képesek legyenek azonosítani,
- a dokumentumok (szövegek) alapvető tartalmi elemeit felismerjék,
- legyenek feltevéseik (magyarázataik) híres emberek, történelmi személyiségek jellemzése, cselekedeteinek, viselkedésének mozgatórugóira, okaira,
- legyenek képesek az emberi (történelmi) cselekvések és azok következményei közötti kapcsolat felismerésére és igazolására konkrét példákon,
- tanulmányaik során törekedjenek a filmelemzés alapjainak az elsajátítására, az ehhez szükséges ismeretek (kép, hang, szöveg, vizualitás, rendezői szándék, befogadás-történet) megszerzésre,

- legyenek tisztában a filmelemzéssel – a történelmi tények tükrében (pl. 80 huszár, Trója).

Első évfolyam

Összes óraszám: A: 108 óra (36 hét); B: 72 óra (36 hét)

Heti óraszám: A: 3 óra/hét; B: 2 óra/hét

Tematikai egység	A tanulók teljesítményének a mérése	Órakeret A: 2 óra B: 2 óra
Cél	A tanulók előzetes tudásának a feltárása, korábbi tanulmányaik során szerzett tanulással kapcsolatos kompetenciáik azonosítása.	

Tematikai egység	Európa múltja és jelene 1.	Órakeret A: 20 óra B: 10 óra
Előzetes tudás	Alapvető topográfiai és kronológiai ismeretek; elemi tér- és időbeli tájékozódás a Földgolyó, Európa és Magyarország térképein. Alapvető ismeretek azonosítása Európa történetéről.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>A térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztése. Topográfiai és kronológiai ismeretek szerzése.</p> <p>A térkép legfontosabb elemeinek (vizek, domborzati jelölések, államhatárok, települések) megkeresése, azonosítása a térképen.</p> <p>Az egyes korszakok időhatárainak az azonosítása, az időszámítás elvének a megértése (Kr. e. és Kr. u.).</p> <p>Gyakorlottság növelése különböző információforrások használatában.</p> <p>A fontosabb európai korok/korszakok jelentőségének megismerése, a jellegzetességeik alapján a hasonlóságok és különbségek felismerése.</p> <p>A tárgyi és a szellemi kultúra koronként történő változásainak nyomon követése, az eltérő kultúrák/civilizációk kapcsolatainak, egymásra hatásuk felismerése.</p> <p>A tudomány és technika koronkénti változásainak és a változások okainak megismerése.</p> <p>A társadalmi-történelmi változások jelentőségének felismerése.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>Kontinensek és óceánok térben és időben (a Föld felszíni jellegzetességeinek és hatásuknak a felismertetése az élet, illetve az emberi civilizáció fejlődésére).</p> <p>Meghatározó jelentőségű korok és korszakok megismerése Európa történelmében (az egyes kultúrák időbeli és térbeli azonosítása – térkép és időszalag használatával)</p> <p>Ősi kultúrák Európában (az őskori társadalmak együttélési formáinak és civilizációs/művészeti alkotásaik megismerése)</p> <p>A görög poliszok világa (az eltérő politikai berendezkedésű poliszok történetének</p>		

<p>megismerése /Athén, Spárta/, az eltérő fejlődés okainak a feltárása)</p> <p>Róma és a Római Birodalom (Róma és a Római Birodalom történetének megismerése – a birodalom „természetrája”: kialakulása, fejlődése és bukása okainak feltárása és azok megértése)</p> <p>Nagy Károly Európája (a frank állam története és kereszténység hatása Európa történetére – az államszervezés politikai-katonai és vallási összetevőinek a megismerése, a kereszténység civilizációs hatásának a megértése)</p> <p>A rendi társadalmak Európája (a rendi monarchia jellegzetes típusainak a megismerése, az eltérő jellegű nyugat- és kelet-európai fejlődés főbb vonásainak a felismerése)</p> <p>A nagy felfedezések kora – Európa hatása a világ többi részére (A legjelentősebb felfedezők és felfedezések megismerése, a nagy felfedezések társadalmi, politikai és technikai előzményeinek, okainak azonosítása és megértése)</p> <p>Az átalakuló Európa: a reformáció hatása és a kapitalizmus kialakulása (A reformáció legjelentősebb irányzatainak és társadalmi/politikai hatásuk megismerése, a nyugat-európai kereszténység egységét megbontó politikai és vallási előzmények azonosítása, hatásuk megértése, a kapitalizmus előfeltételeinek a kialakulása, okainak azonosítása és megértése).</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>patriarchátus, matriarchátus, barlangrajzok/festmények, katonaállam, demokrácia, polisz, köztársaság, diktatúra, császárság, népvándorlás, feudális állam, hűbériség, egyház, latin nyelv, kódex, király, rendek, keresztes háborúk, Kolumbusz, Magellán, Luther, Kálvin, Erasmus,</p>

Tematikai egység	A magyarság Európában 1.	Órakeret A: 20 óra B: 10 óra
Előzetes tudás	<p>Alapvető topográfiai ismeretek; elemi tájékozódás Magyarország térképén.</p> <p>Alapvető ismeretek a magyarság történetéből.</p>	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>A térkép legfontosabb elemeinek (vizek, domborzati jelölések, államhatárok, települések) megkeresése, azonosítása a térképén.</p> <p>Néhány kiemelt történelmi esemény, jelenség topográfiai helyének elhelyezése vaktérképen (internetes térképek használata).</p> <p>Táblázatok értelmezése, adatok kikeresése, összefüggések megfogalmazása.</p> <p>A magyar állam térbeli változásainak nyomon követése az egyes konkrét történelmi eseményekkel összefüggésben – a változások okainak a felismerése.</p> <p>Az egyes korszakok időhatárainak az azonosítása, az időszámítás elvének a megértése (Kr. e. és Kr. u.).</p> <p>A kor legfontosabb dokumentumainak megismerése és értelmezése.</p> <p>Az egyén szerepének felismerése, a kiemelkedő tevékenységek, teljesítmények megismerése révén az egyén szerepének és felelősségének súlyának megbecsülése.</p> <p>Az egyéni felelősségérzet erősítése, felelősségvállalás másokért, a</p>	

	<p>közösségért. Híres emberek, történelmi személyiségek jellemzése, feltevések megfogalmazása a történelmi személyiségek cselekedeteinek, viselkedésének mozgatórugóira. Az emberi (történelmi) cselekvés és annak következménye közötti kapcsolat felismerésének .gyakorlása konkrét példákon.</p>
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<p>A honfoglalás és a magyar államalapítás (a magyarság vándorlási útvonalának felvázolása, az egyes „állomások” /Levédia, Etelköz/ azonosítása, a honfoglalás történelmi előzményeinek a tisztázása és megértése, a honfoglalás eseményeinek követése, térben-időben, a honfoglalás társadalmi és politikai következményeinek a tisztázása). Az államalapítás – és az Európához kapcsolódás – történelmi fontosságának a felismerése (Géza és István döntéseit befolyásoló okok feltárása, megértése). Európa és a középkori magyar királyság (a magyarság változó helyzetének és szerepének megismerése a középkori Európában, az Árpád házi királyok diplomáciai törekvéseinek azonosítása (Német-római császárság, Bizánc, Kelet-Európa), azok mozgatórugóinak megértése). Az Anjou-királyok Magyarországa (A nagyhatalmi törekvések nemzetközi és hazai hátterének megismerése, megértése). A középkori rendi jellegű magyar társadalom jellegzetességei (a rendi elkülönülés okainak megértése, a király és a rendi jellegű politikai törekvések konfliktusainak megismerése, az okok megértése). A törökök megjelenése a magyarság középkori történelmében (a török hódítás irányainak azonosítása, az okok felismerése, a magyar királyság törökellenes törekvéseinek /Luxemburgi Zsigmond, Hunyadi János, Hunyadi Mátyás, II. Lajos/ sikerei és kudarcai – a középkori magyar állam bukása, az okok azonosítása és megértése). A korabeli dokumentumok ismerete /István törvényei, Intelmek, Aranybulla, I. Lajos 1351-es törvényei/, értelmezése. „Impériumváltás”: a török kiszorítása a Magyar Királyság területéről – betagolódás a Habsburg Birodalomba (Az „impériumváltás” okainak az azonosítása és megértése /Erdély szerepe a korabeli európai politikában, a „kétarcú” magyar politikai elit szerepvállalásai /kurucok-labancok). Küzdelmek a Habsburgok ellen – Bocskai, Bethlen, Rákóczi – politikai/katonai törekvései (Az eltérő célú katonai és politikai törekvések céljainak megértése, a háborúk legfontosabb eseményeinek ismerete). A XVIII. század „Habsburg-Magyarországa” (A birodalom politikai és gazdasági törekvéseinek jellege, és ezek hatása a magyar társadalom és gazdaság átalakulására, összefüggések keresése és értelmezése).</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>honfoglalás, törzsszövetség, kettős fejedelemség, Géza, István, államszervezés – államalapítás, II. András - az Aranybulla, IV. Béla - a mongol invázió, Károly Róbert és I. Lajos: regionális nagyhatalmi törekvések, az ősiség (1351) Hunyadi János, Mátyás, Corvinák, Nándorfehérvár (1456), Mohács (1526), Buda (1541), Bocskai, Bethlen, Rákóczi, hajdúk, kurucok-labancok, Majtény (1711), Pragmatica Sanctio, Mária Terézia, II. József</p>

Tematikai egység	Intézményeink működése	Órakeret A: 15 B: 10
Előzetes tudás	Alapvető állampolgári ismeretek azonosítása a korábbi iskolai tanulmányok és gyakorlati tapasztalatok alapján.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>Hivatalos és magánügyek megkülönböztetése.</p> <p>Országos intézmények – országgyűlés, kormány, minisztériumok, bíróságok, adóhivatal – feladatainak, működésének megismerése.</p> <p>Helyi intézmények – önkormányzat, polgármesteri hivatal, az egészségügyi, az oktatási és egyéb funkciójú helyi intézmények feladatainak megismerése.</p> <p>Ügyintézés a gyakorlatban – hasznos tudnivalók a helyi körülmények és adottságok figyelembevételével.</p> <p>A közéleti/társadalmi kommunikáció fontossága és az asszertív viselkedés.</p> <p>Az alapvető állampolgári jogok és kötelezettségek ismerete.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>Az Alkotmány tartalmi és formai elmeinek a megismerése, értelmezése.</p> <p>Az alapvető emberi jogok megismerése, értelmezése.</p> <p>A modern polgári állam funkciói, intézményei (az államhatalmi és államigazgatási szervek működésének és feladatainak az azonosítása, megértése).</p> <p>A demokratikus berendezkedés, a hatalommegosztás (A demokratikus berendezkedés és hatalomműködtetés elveinek ismerete).</p> <p>A mai magyar állam főbb jellemzői (parlament, állam és kormányfő, pártok, politikusok, alkotmánybíróság, jogrend stb.).</p> <p>Az önkormányzat intézményei (az önkormányzatiság szintjei, a feladatok és hatáskörök megismerése).</p> <p>Különböző ügyek intézésének gyakorlata, a kulturált viselkedés gyakorlása.</p> <p>Különböző emberi élethelyzetek megfigyelése, következtetések levonása, magatartásminták elemzése, értékelése.</p> <p>Mindennapi élethelyzetek elbeszélése, eljátszása – dramatizálása.</p> <p>Az állampolgári ügyek intézéséhez szükséges írásbeliség (adat – és űrlapok, kérvények, igénylések értelmezése, kitöltése, ér stb.) gyakorlása.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	állam, államszervezet, önkormányzat, hatalmi ág, demokrácia, alkotmány – alaptörvény, nyomtatványtípusok	

Tematikai egység	Média és társadalom	Órakeret A:20 B: 10
Előzetes tudás	A korábbi iskolai tanulmányok során, valamint a gyakorlatban szerzett ismeretek és tapasztalatok feltárása és azonosítása.	

<p>A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok</p>	<p>A médiaműfajok közötti különbségek, illetve az egyes médiumok műsorstruktúrájának megismerése. A média társadalmi szerepének és a társadalomra gyakorolt hatásának, valamint működésének feltárása. A médiahasználattal kapcsolatos kritikai gondolkodás, a tudatos választás képességének fejlesztése személyes élményekre építő képességfejlesztő módszerekkel. A mozgókép szövegértési fejlesztése a tevékenységközpontú, kreatív médiapedagógia eszközeivel. A kereskedelmi kommunikációval, a reklámozással kapcsolatos megfontolt tudatos fogyasztói szerep kialakítása. Az online kommunikációban való tudatos és kreatív részvétel. Az adatbiztonsággal, jogtudatossággal, a függőség és egyéb veszélyek elkerülésével kapcsolatos ismeretek tudatosítása. A közösségi tartalmak előállításához kapcsolódó etikai szabályok elsajátítása, a felelősség, a tájékozottság fejlesztése.</p>
<p style="text-align: center;">Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	
<p>A tömegmédia világa: a nyomtatott, az elektronikus és a digitális média. (Egy-egy konkrét példa alapján célokban, funkciókban, célcsoportban, eszközökben megmutatkozó azonosságok és különbségek feltárása, azonosítása.) A média társadalmi, gazdasági, politikai funkciói, eszközei, jellegzetességei. (A kultúrafogyasztást és szórakoztatást célzó különbségek azonosításai, a médiafogyasztás befogadói jellegzetességeinek és különbözőségeinek az okai, az okok megértése.) A média különféle funkcióinak azonosítása, előnyeinek és hátrányainak felismerése. Az aktuális televíziós nézettségi adatok elemzése, értelmezése.</p> <p>A filmes hatás eszközök és a filmalkotási folyamat feladatmegosztásainak megismerése, az alkotói folyamat, mint munkatevékenység. Tanulási és szórakozási lehetőségek, hasznos dolgok és veszélyek – tévé, internet, a biztonságos internethasználat szempontjainak tudatosítása.</p> <p>A médiaszövegek befogadásának tanulmányozása, a közönség médiafogyasztási szokásainak kritikus megfigyelésére alapozott tudatos mű- és műsorválasztás. (Műsorújságok műsorkínálatának elemzése, a műsor- és programválasztás szempontrendszerének azonosítása.)</p> <p>A manipuláció veszélyeinek, technikáinak felismerése, azonosítása konkrét példákban (pl. Wapra-jelentés megtekintése, értelmezése). Az életkori sajtóságoknak és az elvárható tájékozottságnak megfelelő érvkészllettel és példákkal alátámasztott vita a média társadalmi szerepéről, működésmódjáról, pl. a médiahasználattal kapcsolatos függőségekről, a médiáfinanszírozással összefüggő kérdésekről, a médiabefolyásolásról, manipulációról, a saját tartalmak közzétételéről, az erkölcsi és jogi normák alkalmazásáról. Speciális médiatermékek megismerése, elemzése, összehasonlítása (papír- és digitálisalapú képregények, valóságshow-műsorok). A digitális éden: a szerepjátékok és média világa (konkrét játékok bemutatása, tartalmi és hatáselemzés készítése).</p>	

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Média, médium, tömegmédia, tömegkommunikáció, sajtóműfaj, nézettségi adat, műsorstruktúra, célközönség, plán, vágás, jelenet, storyboard (képes forgatókönyv), forgatás, utómunka, manipuláció, médiahack/hacker.
------------------------------------	---

Tematikai egység	Ismerjük meg Magyarországot!	Órakeret A: 20 óra B: 10 óra
Előzetes tudás	A korábbi iskolai tanulmányok során, valamint a gyakorlatban szerzett ismeretek és tapasztalatok feltárása és azonosítása.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>Térképészeti alapismeretek a hétköznapiakban . (Térképek a mindennapi életben: Város-, autó-, kerékpár- és turistatérképek használata.)</p> <p>Tájékozódás és útvonaltervezés lehetőségei és módszerei papíralapú és internetes útvonaltervezővel.</p> <p>Magyarország régiói, megyéi és a járások – a közigazgatás szerepe a hétköznapiakban.</p> <p>Városok, falvak, tanyák – ahol az emberek élnek – Magyarország településtípusai és nagyobb városai.</p> <p>A történelem emlékei – a föld felszínén. Nevezetes várak, kastélyok, templomok, romok.</p> <p>A népi kultúra emlékei: a skanzenek.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>Amit a külföldieknek és a hazai látogatóknak is mindenképpen látniuk kell... Különböző típusú és célú útvonaltervek készítése hagyományos és digitális útvonaltervezők segítségével a nagyobb tájegységek és azok nevezetességei bemutatására.</p> <p>A legfontosabb tíz látnivaló Magyarországon (toplista készítése történelmi és kulturális ismertetővel).</p> <p>Településtípusok és jellemzőik – hasonlóságok és különbségek feltárása, a települési sajátosságok azonosítása és jellemzése.</p> <p>A történelem emlékei, mint az idegenforgalom és a belföldi turizmus célpontjai – a turizmus szerepének a felismerése az ország-kép és a gazdaság szempontjából – saját élményű gyűjtemény készítése és bemutatása.</p> <p>A népi kultúra tájban és időben eltérő jellegzetességeinek a feltárása (építészet,díszítőművészet, öltözködés stb.) az különféle tájegységek sajátosságainak a megismerése.</p> <p>Hagyományos paraszti házak építészetének, népi tárgyak, eszközök funkciójának megismerése, tárgyak gyűjtése.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	térkép, útvonaltervező, idegenforgalom, turizmus, településtípus (város, falu, tanya), műemlék, skanzen	

Tematikai egység	A tudás és az iskola szerepe a modern társadalomban	Órakeret A: 9 óra B: 7 óra
Előzetes tudás	A korábbi iskolai tanulmányok során átélt tanulókkal kapcsolatos sikerek és kudarcok okainak azonosítása.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>Az iskola és a tanulás szerepének felismerése a modern társadalomban.</p> <p>Az eltérő korok iskoláinak a bemutatása, a tanulás egyre szélesebb társadalmi csoportokra történő kiterjesztése fontosságának felismerése.</p> <p>A tanulás és az iskola (a tankötelezettség) értelmezése.</p> <p>Az élethosszig tartó tanulás eszméjének mint új tanulási paradigmának a bemutatása.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>Az egyéni szintű tanulás eredményességével és eredménytelenségével kapcsolatos problémák azonosítása és megvitatása.</p> <p>A tanulás hiányának egyéni és társadalmi szintű következményei – az okok azonosítása és megértése, a tapasztalatok megvitatása, érvek ütköztetése.</p> <p>A tanulás fontossága, egyéni és közösségi haszna.</p> <p>Az emberi tudás – mesterségek, tudományok rendszere – kialakulásának megismerése konkrét, a korábban megismert történelmi korokhoz kapcsolható példák során.</p> <p>Az iskola társadalmi szerepe, célja – elképzelések, vélemények ütköztetése.</p> <p>Az iskolai és a hétköznapi tudás fogalmának átalakulása, a műveltségről alkotott elképzelések azonosítása és megvitatása, az egész életen át tartó tanulás szükségessége.</p> <p>Az iskolán kívüli művelődés szerepének a felismerése</p> <p>A tudományos-technológiai fejlődés hatásai – példák gyűjtése, összehasonlítás, értékelés.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	egész életen át tartó tanulás, tudomány, iskolarendszer, iskolatípus, tankötelezettség, tudás, információs társadalom, tudásalapú társadalom, tapasztalati és elméleti tudás	

Tematikai egység	Nők és férfiak, idősek és fiatalok szerepe a hagyományos és a modern társadalmakban	Órakeret A: 9 óra B: 7 óra
Előzetes tudás	Egyrészt a korábban folytatott iskolai tanulmányok során szerzett ismeretek, másrészt a mindennapi életben szerzett tapasztalatok, harmadsorban pedig a korábban tanulmányozott fejezetek képezhetik az azonosítható tudáselemeket.	

<p>A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok</p>	<p>A kisebb és nagyobb közösségek és az egyének sokféle kapcsolatrendszerének bemutatása – történelmi tapasztalatok segítségével.</p> <p>A társadalmi és az egyéni érdekek összeegyeztetése, konfliktusainak felismerése, a konfliktuskezelés gyakorlása, vitakultúra fejlesztése.</p> <p>A hagyományos női és férfi szerepek és azok átalakulása a modern társadalmakban.</p> <p>A hagyományos és a modern család azonos és eltérő jegyei és funkciói.</p> <p>Az „idősödő” modern társadalmak problémái: a nyugdíjrendszer szerepe és fenntarthatóságának dilemmáinak megértése.</p>
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	
<p>Erőviszonyok és hierarchiák feltérképezése kisebb és nagyobb közösségekben (nemzetiség, törzs, nagycsalád) a foglalkozás és a nemi szerepek kapcsolatának megértése a régebbi korok és a modern világ példái alapján.</p> <p>A közösségen belüli konfliktusok megoldásai (a szokásjog és a törvénykezés szerepe és funkciójának megismerése, az erőszakos és békés megoldások hatásainak vizsgálata.</p> <p>A hagyományos nemi szerepek azonosítása és változásuk okainak a feltárása, következményük elemzése, megvitatása.</p> <p>A család funkciói és azok változásai a történelmi tapasztalatok fényében – családtípusok megismerése és a változások okainak feltárása.</p> <p>A demográfiai egyensúly felborulásának okainak azonosítása és következményeinek elemzése.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>matriarchális, patriarchális társadalom, érdekvédelem, érdekérvényesítés, emancipáció – diszkrimináció, nagycsalád – nukleáris család, nemi szerepek</p>

Tematikai egység	Szabadon felhasználható órakeret	Órakeret A: 6 óra B: 4 óra
<p>Javaslat:</p>	<p>A szabadon felhasználható órakeretben lehetőség van</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. új, a programban nem tárgyalt tartalmi elem beemelésére, 2. a rendelkezésre álló órakeretben projekt munka tervezésére, 3. az órakeret hozzákapcsolására más tartalmi egységhez, 4. nagyobb időtartamot átívelő projekt megtervezésre és lebonyolítására. 	

Tematikai egység	A tanulók teljesítményének a mérése	Órakeret A: 2 óra B: 2 óra
<p>A tanulók éves teljesítményét az órakeretben hagyományos</p>		

	<p>írásbeli/szóbeli dolgozat/felelet alkalmazásával (is) mérhetjük. A cél elsősorban a tanulók éves folyamatos és sokrétű tevékenységének az értékelése, a fejlődésük mértékének a megállapítása, ezért célszerű az értékelés középpontjába a <i>tanulói portfóliót (az abban elhelyezett termékeket) állítani, amelyben azonosíthatóvá válnak azok a tanulói tevékenységek (és azok eredményei), amelyek egyúttal a tanulók referenciáit is képezhetik (pl. szövegértéséről, a közösségben folytatott tevékenységének jellemzőiről, konfliktusokat megoldó képességeiről, a tartalmi elemek elsajátításának a mértékéről stb.).</i></p>
--	--

<p>A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén</p>	<p>A tanuló ismerje Magyarország helyét Európában, földrajzi, politikai elhelyezkedését, a magyar államszervezet főbb szereplőit, az önkormányzati intézményeket, a tömegmédiá fontosabb csatornáit, a manipuláció eszközeit.</p> <p>Képes legyen értékelni, megbecsülni az egyéni és közösségi értékeket, a tudást, a tanulást, és értse az egész életen át tartó tanulás személyes és társadalmi szükségességét.</p> <p>Ismerje az európai és magyar történelem legfontosabb csomópontjait, legyen képes ezeknek az értelmezésre.</p> <p>Ismerje fel, hogy a hagyományos családmódell és nemi szerepek jelentős változásokon mennek keresztül.</p>
--	--

Második évfolyam

A HÍD 2. program 2. évfolyam programját a tanulók forrás- és tevékenységközpontú munkáltatása határozza meg. Ebben a keretben a tanulóknak a történelmi múlt (és a jelen) különböző típusú forrásainak (szöveg, kép, tárgy, audiovizuális) jellemzőivel és feldolgozási szempontjaival kell megismerkedniük, és tudniuk kell észlelni a források szerzőinek szándékait, nézőpontjait. Az egyes történelmi események és helyzetek problémaközpontú elemzése segítheti őket a múlt és a jelen eseményeinek a jobb megértésében.

Az cél az, hogy az évfolyam programja elmélyítse és kiszélesítse a tanulók ún. történelmi gondolkodását, amelynek segítségével képesek lesznek az egyes múltban (és jelenben) zajló események megértésére, az eseményekkel kapcsolatos forrásokban megjelenő eltérő nézőpontok értelmezésére.

A HÍD 2. program 2. évfolyam anyaga folytatja az első évben már megismert tematikus egységeket. Az a tanulók megismerkednek a modern kori európai és magyar történelem egy-egy fontosabb eseményével és az ezekhez kapcsolható történelmi-politológiai alapfogalmakkal.

A cél az, hogy a HÍD 2. program 2. évfolyamán a tanulók képesek legyenek

- a 20. századi európai és magyar történelem és társadalom alapvető folyamatainak megértésére;
- az egyén szerepének értékelésére és a szűkebb és tágabb közösséghez tartozás felelősségének elfogadására;
- a társadalmi normák erkölcsi értékének és gyakorlati hasznának felismerésére, betartására;

- a modern politika világában való eligazodásra, saját értékeinek és érdekeinek megfelelő döntések meghozatalára.

Összes óraszám: A: 52,5 óra (35 hét); B: 35 óra (35 hét)

Heti óraszám: A: 1,5 óra/hét; B: 1 óra/hét

Tematikai egység	A tanulók teljesítményének a mérése	Órakeret A:2 óra B:2 óra
Cél	Az első év (10 hónap) során szerzett tudáselemek és kompetenciák azonosítása.	

Tematikai egység	Európa múltja és jelene 2.	Órakeret A:16 óra B: 8 óra
Előzetes tudás	Topográfiai ismeretek – biztos tájékozódás Európa és Magyarország térképén. Európa modern kori történetében a legfontosabb folyamatok és események ismerete.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztése. Topográfiai és kronológiai ismeretek megerősítése. Az egyes korszakok – a hosszú 19. század és rövid 20. század – időhatárainak és legfontosabb jellegzetességeinek azonosítása. Gyakorlottság növelése különböző információforrások használatában. A tárgyi és a szellemi kultúra koronként történő változásainak nyomon követése, az eltérő kultúrák/civilizációk kapcsolatainak, egymásra hatásuknak a felismerése. A modern kori Európa társadalmának életmódban és életvitelben bekövetkező változásainak megismerése. A tudomány és technika koronkénti változásainak és a változások okainak megismerése. Az eltérő politikai és társadalmi berendezkedésű országok jellegzetes vonásainak az azonosítása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A forradalmak (1789, 1848/49, 1917-1921) szerepének felismerése és megértése Európa modern kori politikai és társadalmi történetében – a polgári nemzetállamok kialakulása. Az ipari forradalom hullámai (a technikai találmányok) hatásának felismerése és a következmények elemzése a 19. és 20. század Európájában. A nagyhatalmi viszonyok átrendeződése és az európai gyarmatbirodalmak kiépítése – a terjeszkedés mozgatórugóinak a megértése, a társadalmi, gazdasági és kulturális következmények hatásainak elemzése. Az első világháború kirobbanásának okai, ezek feltárása és elemzése – a háború következményeinek megértése. Eltérő politikai berendezkedésű államok Európában: demokráciák és diktatúrák a két</p>		

<p>világháború között – az okok azonosítása és magyarázata. A gazdasági világválság okai és magyarázata. A második világháború okainak s következményeinek azonosítása és megértése (A háborúzó felek katonai stratégiáinak a megértése) A „bipoláris világrend” létrejöttének okai és következménye – nagyhatalmi stratégiák összehasonlítása és elemzése. A szocialista világrend bukása – az okok azonosítása és elemzése.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	forradalom – ellenforradalom, ipari forradalom, gyarmatosítás, világháború, fasizmus, kommunizmus

Tematikai egység	A magyarság Európában 2.	Órakeret A: 16 óra B: 8 óra
Előzetes tudás	Az első év (10 hónap) során szerzett tudáselemek és kompetenciák.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>A térkép legfontosabb elemeinek (vizek, domborzati jelölések, államhatárok, települések) megkeresése, azonosítása a térképen – az ország-terület változásainak nyomon követése – a változások okainak megértése. Néhány kiemelt történelmi esemény, jelenség topográfiai helyének elhelyezése vaktérképen (internetes térképek használata). Táblázatok értelmezése, adatok kikeresése, összefüggések megfogalmazása. Az egyes korszakok időhatárainak az azonosítása. A kor legfontosabb dokumentumainak megismerése és értelmezése.</p> <p>Az egyén szerepének felismerése, a kiemelkedő tevékenységek, teljesítmények megismerése révén az egyén szerepének és felelősségének súlyának megbecslése. Az egyéni felelősségérzet erősítése, felelősségvállalás másokért, a közösségért. Híres emberek, történelmi személyiségek jellemzése, feltevések megfogalmazása a történelmi személyiségek cselekedeteinek, viselkedésének mozgatórugóira. Az emberi (történelmi) cselekvés és annak következménye közötti kapcsolat felismerésének gyakorlása konkrét példákon.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A reformkor főbb eseményeinek és kulcsszereplőinek (Széchenyi, Kossuth, Eötvös, Petőfi, Deák) ismerete, a különféle reformtörekvések céljainak megértése. Forradalom és szabadságharc 1884/49 – a legfontosabb események történetének azonosítása – a politikai és katonai sikerek/kudarcok okainak azonosítása, elemzése. A kiegyezés mint politikai kompromisszum (a dualizmus létrejötte) értelmezése, a legfontosabb események ismerete. Az I. világháború eseményei az Osztrák- Magyar Monarchia szemszögéből – a háború okainak azonosítása és következményeinek megértése.</p>		

<p>A Horthy-korszak jellegzetességeinek a feltárása – a Trianon utáni politikai és társadalmi változások megértése.</p> <p>Magyarország 2. világháborús szerepvállalása – az egyes események és mozgatórugók megértése.</p> <p>Magyarország a szovjet érdekszférában (1945–1989) – a koalíciós időszak, a Rákosi- és Kádár-korszak legfontosabb eseményeinek az ismerete, a diktatúrák mechanizmusának a megértése.</p> <p>1956 – az eseménysor ismerete és megértése.</p> <p>A rendszerváltás Magyarországon (1989/90) – a legfontosabb események azonosítása, az okok megértése.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	reformkor, forradalom és szabadságharc, kiegyezés – dualizmus, Trianon, Horthy-korszak, nyilas, kommunista, Rákosi- korszak, Kádár-korszak, 1956, rendszerváltás

Tematikai egység	A politika világa – a demokratikus politikai berendezkedés	Órakeret A: 8 B: 2
Előzetes tudás		
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>A politikai alapfogalmak megértése, értelmezése a mai magyar politikai életre. Történelmi példákon keresztül a szélsőséges politikai irányok veszélyességének felismerése és beláttatása.</p> <p>A demokrácia működésének modellálása.</p> <p>Az Alaptörvény fontosabb részleteinek megismertetése.</p> <p>Jogok és köteleességek rendszerének átlátása.</p> <p>Az elemző, kritikai gondolkodás fejlesztése.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A gazdaság, a társadalom és a politika kapcsolatrendszerének felismerése – néhány alapvető összefüggés megértése.</p> <p>A politikai berendezkedések (demokrácia és a diktatúra) közötti különbségek azonosítása, működési jellegzetességeik felismerése, megértése.</p> <p>A rendszerváltás Magyarországon – a létező szocializmus válságtüneteinek azonosítása, a rendszerváltás fontosabb eseményeinek az ismerete és az okok azonosítása, megértése.</p> <p>A politizálás színterei – a nemzetközi, az országos és a helyi politika céljainak és szereplőinek azonosítása, az állampolgári/választópolgári szerepvállalás fontosságának a felismerése, az egyéni (politikai) döntések jelentőségének megértése.</p> <p>A politikai pártok ma Magyarországon – az egy és többpártrendszer közötti különbség megértése, a hazai többpártrendszer alapvető elemeinek ismerete.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	politika, demokrácia, diktatúra, párt, pártpolitika, politikai jog, alkotmány, jogállam, politikus, politizálás, egy-és többpártrendszer	

Tematikai egység	Magyarország az Európai Unióban	Órakeret A: 8 óra B: 6 óra
Előzetes tudás	Európa és Magyarország történetéről az első és a második évben megszerzett ismeretek.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Az EU létrejöttének megismerése. Magyarország és az EU kapcsolatrendszerének feltérképezése. Magyarország és a szomszéd államok kapcsolatának bemutatása, különös tekintettel az ott élő magyar kisebbségekre – a „kisebbségi kérdés” történelmi okainak az azonosítása és megértése. Az eltérő kultúrák/szokások tiszteletének erősítése. A politikai/gazdasági/társadalmi integráció szükségességének felismerése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Az Európai Unió történetének megismerése, az integráció történelmi okainak feltárása és megértése. Magyarország csatlakozása és politikai, gazdasági szerepvállalása az európai integrációban – a csatlakozás okai és jelentőségének felismerése. Az Európai Unió szervezetének megismerése. A szomszédos államok és az ott élő magyar kisebbségek kultúrája, helyzetének megismerése.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Európai Unió, határon túli magyarság, emigráció, kisebbség, nemzetiség, etnikum, nemzetállam	

Tematikai egység	A tanulók teljesítményének a mérése	Órakeret A: 2 óra B: 2 óra
A tanulók éves teljesítményét az órakeretben hagyományos írásbeli/szóbeli dolgozat/felelet alkalmazásával (is) mérhetjük. A cél elsősorban a tanulók éves folyamatos és sokrétű tevékenységének az értékelése, a fejlődésük mértékének a megállapítása, ezért célszerű az értékelés középpontjába a <i>tanulói portfóliót (az abban elhelyezett termékeket) állítani, amelyben azonosíthatóvá válnak azok a tanulói tevékenységek (és azok eredményei), amelyek egyúttal a tanulók referenciáit is képezhetik (pl. szövegértéséről, a közösségben folytatott tevékenységének jellemzőiről, konfliktusokat megoldó képességeiről, a tartalmi elemek elsajátításának a mértékéről stb.).</i>		

Tematikai egység	Szabadon felhasználható órakeret	Órakeret óra A: 4,5 óra B: 3 óra
Javaslat	<p>A szabadon felhasználható órakeretben lehetőség van</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. új, a programban nem tárgyalt tartalmi elem beemelésére, 2. a rendelkezésre álló órakeretben projekt munka tervezésére, 3. az órakeret hozzákapcsolására más tartalmi egységhez, 4. nagyobb időtartamot átívelő projekt megtervezésre és lebonyolítására. 	

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	<p>A tanuló ismerje Európa és Magyarország helyét, szerepét a modern kori történelemben, tudja értékelni az egyes korszakok meghatározó politikai/gazdasági szereplőinek tevékenységét.</p> <p>Ismerje az modern kori európai és magyar történelemhez legfontosabb csomópontjaihoz, eseményeihez kapcsolható különféle típusú dokumentumokat, legyen képes ezeknek az értelmezésre, a szerző néző –és álláspontjának a felismerésére.</p> <p>Ismerje a politika világának összetevőit, legyen képes aktív állampolgárként ebben eligazodni, döntéseket hozni.</p> <p>Ismerje fel Magyarország csatlakozásának történelmi szerepét az Európai Unióhoz.</p>
---	---

TÁRSADALOM- ÉS JELENKORISMERET

C variáció

A *Társadalom és jelenkor* műveltségterület tartalmait a Híd 2. program a történelem, társadalomismeret és részben a Föld és környezetünk tantárgyak (műveltségterület) tartalmi elemeit egyetlen tantárgyon keresztül, komplex módon közvetíti a tanulók számára. A két évfolyam anyaga több tematikus egységbe szervezve a *történelem*, a *társadalomismeret*, az *erkölcs és etika*, a *hon- és népismeret*, a *társadalmi, állampolgári és gazdasági ismeretek*, valamint a *filozófia* egyes területeinek tartalmait különböző arányban tartalmazza. Ezekon kívül ez a program a művészetek műveltségterületből a *mozgóképkultúra és médiaismeret* tartalmainak közvetítésére is szolgál.

A Társadalom- és jelenkorismeret tantárgy főbb feladatai a Köznevelési törvény HÍD 2. programra vonatkozó szakaszaiból és a 2012-ben elfogadott NAT-ból következően fogalmazhatók meg:

- a történelmi múlt megismerése járuljon hozzá a jelen összefüggései, az összetett társadalmi folyamatok megértéséhez;
- események feltárása, bemutatása és értelmezése révén fejlessze a tanulók készségeit, kompetenciát, melynek révén sikeres felnőtté válhatnak;
- támogassa a felnőtté váló szakiskolai tanulók tudatos közéleti részvételét, az aktív állampolgárrá válásukat, erősítse a demokrácia értékeit gondolkodásukban;
- segítse elő szűkebb és tágabb közösségekhez tartozás személyes megélését, felelősségtudatos magatartásukat;
- a történelmi események tanulmányozása tegye képessé a HÍD 2. programban tanulókat a jelenben való eligazodásban, és segítse a jövőre való felkészülésüket;
- a HÍD 2. programban tanulók életkorához és érdeklődéséhez igazodva a történelmi megismerés során kapjanak képet a múlttól, és különösen a közel múlt világáról, a jelent alakító tényezőiről;
- személyes élményt alakítson ki a tanulóknál a történelmi szituációkkal kapcsolatban, lehetőséget biztosítson a történelemből fakadó tanulságok levonására;
- a történelem problémaközpontú megközelítése biztosítsa az önismereti, a társas kapcsolati kultúra fejlesztését és a pozitív énkép kialakítását a tanulóknál;
- a társadalmi, állampolgári és gazdasági ismeretek ismeretkör legfőbb feladata, hogy reflektáljon a diákok társadalmi tapasztalataira.

A tantárgy tanításának céljai a HÍD 2. program közismereti tantárgyrendszerben a következők:

- A differenciált történelmi gondolkodás kialakítása, az adatok, tények, fogalmak, a történettudomány által kínált konstrukciók (sémák) rugalmas adaptálásával, illetve a történettudomány vizsgálati eljárásainak (történeti probléma felismerése, megfogalmazása, a kritika, az interpretáció) alkalmazásával.
- A tanulók ismerjék fel és értsék meg azt, hogyan és miért éreztek, gondolkodtak, cselekedtek másként az emberek a múltban, mint a jelenben élők.
- A történelmi kulcsfogalmak, a történelmi folyamatok megértése és elsajátítása segíti a tanulókat a múlttal kapcsolatos magyarázatok, következtetések és értékelések megértésében, a történelmi ismeretek rendszerezésében, a múlttal és a múlt megismerésével kapcsolatos kérdések egyre árnyaltabb megválaszolásában, a különböző korok és események összehasonlításában, az összefüggések azonosításában, valamint az önálló következtetések és vélemények megfogalmazásában.

- A **Társadalom és jelenkor** ismeretkör legfőbb célja, hogy a különböző társadalomtudományok (szociológia, szociálpszichológia, politológia, jogtudomány, közgazdaság-tudomány stb.) nézőpontjából mutasson be jelenségeket, problémákat, és segítse a tanulókat ezek értelmezésében, következtetések megfogalmazásában; valamint segítse a szakiskolai tanulókat a szűkebb és tágabb környezetükben való eligazodásban, boldogulásban.
- Fontos cél továbbá, hogy a személyes tapasztalatra építő készségfejlesztő módszerek alkalmazásával a tantárgy megalapozza és fejlessze a diákok szociális, erkölcsi és jogi érzékét, és erősítse problémamegoldó gondolkodásukat.

Lényeges eleme a kerettantervi programszerkezetnek a *bemeneti és kimeneti mérések rendszere*, amely által pontos képet lehet kapni a szakiskolába belépő tanulók tantárgyhoz kapcsolódó kompetenciáiról és ismereteiről, illetve azok hiányáról, és ennek ismeretében lehet megvalósítani a szakiskolai közismereti kerettantervet, amely lehetőséget ad a tanulók különbözőségének kezelésére.

A HÍD 2. tematikus egységei olyan nevelési célok megvalósítására adnak lehetőséget, mint a tanulás, az iskola, a tudás értékeinek, hasznának felismertetése, a társadalom, a közösségek és az egyén kapcsolatának vizsgálata, valamint támogatás a magyar demokratikus intézményrendszerben való eligazodásban. Ezek a tartalmak többnyire olyan tevékenységeken keresztül valósulhatnak meg, amelyek mind az egyének, mind az osztályközösségek számára fejlesztést/fejlődést tesznek lehetővé. A program során lehetőséget biztosítunk a tanulók korábban nem megfelelő szintre fejlesztett kulcskompetenciái fejlődésének, a meglévő kompetenciák bővítésére oly módon, mint például a szóbeli és írásbeli kifejezőkészség, az önálló véleményalkotás, a kritikai gondolkodás vagy a térbeli tájékozódás elősegítése, támogatása.

A HÍD 2. programban a *Társadalom és jelenkor* tantárgyi célja az, hogy a tanulók képesek legyenek

- az európai történelem és társadalom alapvető folyamatainak a megértésére,
- ezen belül a magyar történelem és társadalom alapvető folyamatainak megértésére, a magyarság európai jelenlétének a koronként változó nemzetközi kapcsolatok jellegének a nyomon követésére,
- az egyén szerepének értékelésére és a közösséghez tartozás felelősségének elfogadására,
- kritikusan szemlélni a tömegmédiát általuk fogyasztott termékeit,
- saját érdekeiknek megfelelően használni Magyarország demokratikus intézményrendszerét,
- értékelni a tudást, megbecsülni iskolát, az osztályközösséget, osztálytársaikat, valamint kihasználni a HÍD 2. program által biztosított tanulási lehetőségeket,
- tudják értékelni az Európai Unióhoz történő csatlakozás történelmi és kulturális jelentőségét.

A program *egészében* törekedni kell arra, hogy a tanulók

- az alapvető írott és tárgyi forrásokat, forrástípusokat megismerjék, és a szerzők/alkotók nézőpontját képesek legyenek azonosítani,
- a dokumentumok (szövegek) alapvető tartalmi elemeit felismerjék,
- legyenek feltevéseik (magyarázataik) híres emberek, történelmi személyiségek jellemzése, cselekedeteinek, viselkedésének mozgatórugóira, okaira,
- legyenek képesek az emberi (történelmi) cselekvések és azok következményei közötti kapcsolat felismerésére és igazolására konkrét példákon,
- tanulmányaik során törekedjenek a filmelemzés alapjainak az elsajátítására, az ehhez szükséges ismeretek (kép, hang, szöveg, vizualitás, rendezői szándék, befogadás-történet) megszerzésre,

- legyenek tisztában a filmelemzéssel – a történelmi tények tükrében (pl. 80 huszár, Trója).

Összes óraszám: 144 óra (36 hét)

Heti óraszám: 4 óra/hét

Tematikai egység	A tanulók teljesítményének a mérése	Órakeret 4 óra
	A tanulók előzetes tudásának a feltárása, korábbi tanulmányaik során szerzett tanúlással kapcsolatos kompetenciáik azonosítása.	

Tematikai egység	Európa múltja és jelene	Órakeret 30 óra
Előzetes tudás	Alapvető topográfiai és kronológiai ismeretek; elemi tér- és időbeli tájékozódás a Földgolyó, Európa és Magyarország térképein. Alapvető ismeretek azonosítása Európa történetéről.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>A térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztése. Topográfiai és kronológiai ismeretek szerzése.</p> <p>A térkép legfontosabb elemeinek (vizek, domborzati jelölések, államhatárok, települések) megkeresése, azonosítása a térképen.</p> <p>Az egyes korszakok időhatárainak az azonosítása, az időszámítás elvének a megértése (Kr. e. és Kr. u.).</p> <p>Gyakorlottság növelése különböző információforrások használatában.</p> <p>A fontosabb európai korok/korszakok jelentőségének megismerése, a jellegzetességeik alapján a hasonlóságok és különbségek felismerése.</p> <p>A tárgyi és a szellemi kultúra koronként történő változásainak nyomon követése, az eltérő kultúrák/civilizációk kapcsolatainak, egymásra hatásuk felismerése.</p> <p>A tudomány és technika koronkénti változásainak és a változások okainak megismerése.</p> <p>A társadalmi-történelmi változások jelentőségének felismerése.</p> <p>Az egyes korszakok – a hosszú 19. század és rövid 20. század – időhatárainak és legfontosabb jellegzetességeinek azonosítása.</p> <p>A modern kori Európa társadalmának életmódban és életvitelben bekövetkező változásainak megismerése.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>Kontinensek és óceánok térben és időben (a Föld felszíni jellegzetességeinek és hatásuknak a felismertetése az élet, illetve az emberi civilizáció fejlődésére).</p> <p>Meghatározó jelentőségű korok és korszakok megismerése Európa történelmében (az egyes kultúrák időbeli és térbeli azonosítása – térkép és időszalag használatával)</p> <p>Ősi kultúrák Európában (az őskori társadalmak együttélési formáinak és civilizációs/művészeti alkotásaik megismerése)</p> <p>A görög poliszok világa (az eltérő politikai berendezkedésű poliszok történetének</p>		

megismerése /Athén, Spárta/, az eltérő fejlődés okainak a feltárása)

Róma és a Római Birodalom (Róma és a Római Birodalom történetének megismerése – a birodalom „természetrája”: kialakulása, fejlődése és bukása okainak feltárása és azok megértése)

Nagy Károly Európája (a frank állam története és kereszténység hatása Európa történetére – az államszervezés politikai-katonai és vallási összetevőinek a megismerése, a kereszténység civilizációs hatásának a megértése)

A rendi társadalmak Európája (a rendi monarchia jellegzetes típusainak a megismerése, az eltérő jellegű nyugat- és kelet-európai fejlődés főbb vonásainak a felismerése)

A nagy felfedezések kora – Európa hatása a világ többi részére (A legjelentősebb felfedezők és felfedezések megismerése, a nagy felfedezések társadalmi, politikai és technikai előzményeinek, okainak azonosítása és megértése)

Az átalakuló Európa: a reformáció hatása és a kapitalizmus kialakulása (a reformáció legjelentősebb irányzatainak és társadalmi/politikai hatásuk megismerése, a nyugat-európai kereszténység egységét megbontó politikai és vallási előzmények azonosítása, hatásuk megértése, a kapitalizmus előfeltételeinek a kialakulása, okainak azonosítása és megértése).

A forradalmak (1789, 1848/49, 1917–1921) szerepének felismerése és megértése Európa modern kori politikai és társadalmi történetében – A polgári nemzetállamok kialakulása.

Az ipari forradalom hullámai (a technikai találmányok) hatásának felismerése és a következmények elemzése a 19. és 20. század Európájában.

A nagyhatalmi viszonyok átrendeződése és az európai gyarmatbirodalmak kiépítése – a terjeszkedés mozgatórugóinak a megértése, a társadalmi, gazdasági és kulturális következmények hatásainak elemzése.

Az első világháború kirobbanásának okai, ezek feltárása és elemzése – a háború következményeinek megértése.

Eltérő politikai berendezkedésű államok Európában: demokráciák és diktatúrák a két világháború között – az okok azonosítása és magyarázata.

A gazdasági világválság okai és magyarázata

A második világháború okainak s következményeinek azonosítása és megértése (a háborúzó felek katonai stratégiáinak a megértése).

A „bipoláris világrend” létrejöttének okai és következménye – nagyhatalmi stratégiák összehasonlítása és elemzése.

A szocialista világrend bukása – az okok azonosítása és elemzése.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	patriarchátus, matriarchátus, barlangrajzok/festmények, katonaállam, demokrácia, polisz, köztársaság, diktatúra, császárság, népvándorlás, feudális állam, hűbériség, egyház, latin nyelv, kódex, király, rendek, kereszties háborúk, Kolumbusz, Magellán, Luther, Kálvin, Erasmus, forradalom – ellenforradalom, ipari forradalom, gyarmatosítás, világháború, fasiszmus, kommunizmus
------------------------------------	--

Tematikai egység	A magyarság Európában	Órakeret 30 óra
Előzetes tudás	Alapvető topográfiai ismeretek; elemi tájékozódás Magyarország térképén.	

	Alapvető ismeretek a magyarság történetéből.
<p>A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok</p>	<p>A térkép legfontosabb elemeinek (vizek, domborzati jelölések, államhatárok, települések) megkeresése, azonosítása a térképen. Néhány kiemelt történelmi esemény, jelenség topográfiai helyének elhelyezése vaktérképen (internetes térképek használata). Táblázatok értelmezése, adatok kikeresése, összefüggések megfogalmazása.</p> <p>A magyar állam térbeli változásainak nyomon követése az egyes konkrét történelmi eseményekkel összefüggésben – a változások okainak a felismerése.</p> <p>Az egyes korszakok időhatárainak az azonosítása, az időszámítás elvének a megértése (Kr. e. és Kr. u.).</p> <p>A kor legfontosabb dokumentumainak megismerése és értelmezése.</p> <p>Az egyén szerepének felismerése, a kiemelkedő tevékenységek, teljesítmények megismerése révén az egyén szerepének és felelősségének súlyának megbecslése.</p> <p>Az egyéni felelősségérzet erősítése, felelősségvállalás másokért, a közösségért.</p> <p>Híres emberek, történelmi személyiségek jellemzése, feltevések megfogalmazása a történelmi személyiségek cselekedeteinek, viselkedésének mozgatórugóira. Az emberi (történelmi) cselekvés és annak következménye közötti kapcsolat felismerésének gyakorlása konkrét példákon.</p>
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<p>A honfoglalás és a magyar államalapítás (a magyarság vándorlási útvonalának felvázolása, az egyes „állomások” /Levédia, Etelköz/ azonosítása, a honfoglalás történelmi előzményeinek a tisztázása és megértése, a honfoglalás eseményeinek követése, térben-időben, a honfoglalás társadalmi és politikai következményeinek a tisztázása).</p> <p>Az államalapítás – és az Európához kapcsolódás – történelmi fontosságának a felismerése (Géza és István döntéseit befolyásoló okok feltárása, megértése). Európa és a középkori magyar királyság (a magyarság változó helyzetének és szerepének megismerése a középkori Európában, az Árpád-házi királyok diplomáciai törekvéseinek azonosítása (Német-római Császárság, Bizánc, Kelet-Európa), azok mozgatórugóinak megértése).</p> <p>Az Anjou-királyok Magyarországa (a nagyhatalmi törekvések nemzetközi és hazai hátterének megismerése, megértése).</p> <p>A középkori rendi jellegű magyar társadalom jellegzetességei (a rendi elkülönülés okainak megértése, a király és a rendi jellegű politikai törekvések konfliktusainak megismerése, az okok megértése).</p> <p>A törökök megjelenése a magyarság középkori történelmében (a török hódítás irányainak azonosítása, az okok felismerése, a magyar királyság törökellenes törekvéseinek /Luxemburgi Zsigmond, Hunyadi János, Hunyadi Mátyás, II. Lajos/ sikerei és kudarcai – a középkori magyar állam bukása, az okok azonosítása és megértése).</p> <p>A korabeli dokumentumok ismerete (István törvényei, Intelmek, Aranybulla, I. Lajos 1351-es törvényei), értelmezése.</p> <p>„Impériumváltás” : a török kiszorítása a Magyar Királyság területéről – betagolódás a Habsburg Birodalomba (az „impériumváltás” okainak az azonosítása és megértése /Erdély</p>	

szerepe a korabeli európai politikában, a „kétarcú” magyar politikai elit szerepvállalásai /kurucok-labancok/).

Küzdelmek a Habsburgok ellen – Bocskai, Bethlen, Rákóczi – politikai/katonai törekvései (az eltérő célú katonai és politikai törekvések céljainak megértése, a háborúk legfontosabb eseményeinek ismerete).

A XVIII. század „Habsburg-Magyarországa” (a birodalom politikai és gazdasági törekvéseinek jellege, és ezek hatása a magyar társadalom és gazdaság átalakulására – összefüggések keresése és értelmezése).

A reformkor főbb eseményeinek és kulcsszereplőinek (Széchenyi, Kossuth, Eötvös, Petőfi, Deák) ismerete, a különféle reformtörekvések céljainak megértése.

Forradalom és szabadságharc 1848/49 – a legfontosabb események történetének azonosítása – a politikai és katonai sikerek/kudarcok okainak azonosítása, elemzése.

A kiegyezés mint politikai kompromisszum (a dualizmus létrejötte) értelmezése, a legfontosabb események ismerete.

Az I. világháború eseményei az Osztrák-Magyar Monarchia szemszögéből – a háború okainak azonosítása és következményeinek megértése.

A Horthy-korszak jellegzetességeinek a feltárása – a Trianon utáni politikai és társadalmi változások megértése.

Magyarország 2. világháborús szerepvállalása – az egyes események és mozgatórugóik megértése

Magyarország a szovjet érdekszférában (1945–1989) – a koalíciós időszak, a Rákosi- és Kádár-korszak legfontosabb eseményeinek az ismerete, a diktatúrák mechanizmusának a megértése.

1956 – az eseménysor ismerete és megértése.

A rendszerváltás Magyarországon (1989/90) – a legfontosabb események azonosítása, az okok megértése.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>honfoglalás, törzsszövetség, kettős fejedelemség, Géza, István, államszervezés- államalapítás,</p> <p>II. András – az Aranybulla, IV. Béla – a mongol invázió, Károly Róbert és I. Lajos: regionális nagyhatalmi törekvések, az ősiség (1351), Hunyadi János, Mátyás, Corvinák, Nándorfehérvár (1456), Mohács (1526), Buda (1541), Bocskai, Bethlen, Rákóczi, hajdú, kuruc-labanc, Majtény (1711), Pragmatica Sanctio, Mária Terézia, II. József, reformkor, forradalom és szabadságharc, kiegyezés – dualizmus, Trianon, a Horthy-korszak, nyilas, kommunista, Rákosi- korszak, Kádár-korszak, 1956, rendszerváltás</p>
------------------------------------	---

Tematikai egység	Intézményeink működése	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Alapvető állampolgári ismeretek azonosítása a korábbi iskolai tanulmányok és gyakorlati tapasztalatok alapján.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>Hivatalos és magánügyek megkülönböztetése.</p> <p>Országos intézmények – országgyűlés, kormány, minisztériumok, bíróságok, adóhivatal – feladatainak, működésének megismerése.</p> <p>Helyi intézmények – önkormányzat, polgármesteri hivatal, az egészségügyi, az oktatási és egyéb funkciójú helyi intézmények</p>	

	<p>feladatainak megismerése. Ügyintézés a gyakorlatban – hasznos tudnivalók a helyi körülmények és adottságok figyelembe vételével. A közéleti/társadalmi kommunikáció fontossága és az asszertív viselkedés. Az alapvető állampolgári jogok és kötelezettségek ismerete.</p>
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<p>Az Alkotmány tartalmi és formai elmeinek a megismerése, értelmezése. Az alapvető emberi jogok megismerése, értelmezése. A modern polgári állam funkciói, intézményei (az államhatalmi és államigazgatási szervek működésének és feladatának az azonosítása, megértése). A demokratikus berendezkedés, a hatalommegosztás (a demokratikus berendezkedés és hatalomműködtetés elveinek ismerete). A mai magyar állam főbb jellemzői (parlament, állam- és kormányfő, pártok, politikusok, alkotmánybíróság, jogrend stb.). Az önkormányzat intézményei (az önkormányzatiság szintjei, a feladatok és hatáskörök megismerése).</p> <p>Különböző ügyek intézésének gyakorlata, a kulturált viselkedés gyakorlása. Különböző emberi élethelyzetek megfigyelése, következtetések levonása, magatartásminták elemzése, értékelése. Mindennapi élethelyzetek elbeszélése, eljátszása – dramatizálása. Az állampolgári ügyek intézéséhez szükséges írásbeliség (adat- és űrlapok, kérvények, igénylések értelmezése, kitöltése stb.) gyakorlása.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>állam, államszervezet, önkormányzat, hatalmi ág, demokrácia, alkotmány – alaptörvény, nyomtatványtípus</p>

Tematikai egység	A politika világa – a demokratikus politikai berendezkedés	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás		
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>A politikai alapfogalmak megértése, értelmezése a mai magyar politikai életre. Történelmi példákon keresztül a szélsőséges politikai irányok veszélyességének felismerése és beláttatása. A demokrácia működésének modellálása. Az Alaptörvény fontosabb részleteinek megismertetése. Jogok és köteleességek rendszerének átlátása. Az elemző, kritikai gondolkodás fejlesztése.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A gazdaság, a társadalom és a politika kapcsolatrendszerének felismerése – néhány alapvető összefüggés megértése. A politikai berendezkedések (demokrácia és a diktatúra) közötti különbségek azonosítása, működési jellegzetességeik felismerése, megértése. A rendszerváltás Magyarországon – a létező szocializmus válságtüneteinek azonosítása, a rendszerváltás fontosabb eseményeinek az ismerete és az okok azonosítása, megértése.</p>		

<p>A politizálás színterei – a nemzetközi, az országos és a helyi politika céljainak és szereplőinek azonosítása, az állampolgári/választópolgári szerepvállalás fontosságának a felismerése, az egyéni (politikai) döntések jelentőségének megértése.</p> <p>A politikai pártok ma Magyarországon – az egy és többpártrendszer közötti különbség megértése, a hazai többpártrendszer alapvető elemeinek ismerete.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	politika, demokrácia, diktatúra, párt, pártpolitika, politikai jog, alkotmány, jogállam, politikus, politizálás, egy- és többpártrendszer

Tematikai egység	Média és társadalom	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	A korábbi iskolai tanulmányok során, valamint a gyakorlatban szerzett ismeretek és tapasztalatok feltárása és azonosítása.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>A médiaműfajok közötti különbségek, illetve az egyes médiumok műsorstruktúrájának megismerése.</p> <p>A média társadalmi szerepének és a társadalomra gyakorolt hatásának, valamint működésének feltárása.</p> <p>A médiahasználattal kapcsolatos kritikai gondolkodás, a tudatos választás képességének fejlesztése személyes élményekre építő képességfejlesztő módszerekkel.</p> <p>A mozgókép szövegértési fejlesztése a tevékenységközpontú, kreatív médiapedagógia eszközeivel.</p> <p>A kereskedelmi kommunikációval, a reklámozással kapcsolatos megfontolt tudatos fogyasztói szerep kialakítása.</p> <p>Az online kommunikációban való tudatos és kreatív részvétel.</p> <p>Az adatbiztonsággal, jogtudatossággal, a függőség és egyéb veszélyek elkerülésével kapcsolatos ismeretek tudatosítása.</p> <p>A közösségi tartalmak előállításához kapcsolódó etikai szabályok elsajátítása, a felelősség, a tájékozottság fejlesztése.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A tömegmédia világa: a nyomtatott, az elektronikus és a digitális média. (Egy-egy konkrét példa alapján célokban, funkciókban, célcsoportban, eszközökben megmutatkozó azonosságok és különbségek feltárása, azonosítása.)</p> <p>A média társadalmi, gazdasági, politikai funkciói, eszközei, jellegzetességei. (A kultúrafogyasztást és szórakoztatást célzó különbségek azonosításai, a médiafogyasztás befogadói jellegzetességeinek és különbözőségeinek az okai, az okok megértése.)</p> <p>A média különféle funkcióinak azonosítása, előnyeinek és hátrányainak felismerése.</p> <p>Az aktuális televíziós nézettségi adatok elemzése, értelmezése.</p> <p>A filmes hatásezszközök és a filmalkotási folyamat feladatmegosztásainak megismerése, az alkotói folyamat mint munkatevékenység.</p> <p>Tanulási és szórakozási lehetőségek, hasznos dolgok és veszélyek – tévé, internet, a biztonságos internethasználat szempontjainak tudatosítása.</p> <p>A médiaszövegek befogadásának tanulmányozása, a közönség médiafogyasztási szokásainak kritikus megfigyelésére alapozott tudatos mű- és műsorválasztás. (Műsorújságok műsorkínálatának elemzése, a műsor- és programválasztás</p>		

szempontrendszerének azonosítása.)

A manipuláció veszélyeinek, technikáinak felismerése, azonosítása konkrét példákban (pl. Wapra-jelentés megtekintése, értelmezése).

Az életkori sajtóságoknak és az elvárható tájékozottságnak megfelelő érvkészlettel és példákkal alátámasztott vita a média társadalmi szerepéről, működésmódjáról, pl. a médiahasználattal kapcsolatos függőségekről, a médiafinanszírozással összefüggő kérdésekről, a médiabefolyásolásról, manipulációról, a saját tartalmak közzétételéről, az erkölcsi és jogi normák alkalmazásáról.

Speciális médiatermékek megismerése, elemzése, összehasonlítása (papír- és digitálisalapú képregények, valóságshow-műsorok).

A digitális éden: a szerepjátékok és média világa (konkrét játékok bemutatása, tartalmi és hatáselemzés készítése).

Kulcsfogalmak/ fogalmak	média, médium, tömegmédia, tömegkommunikáció, sajtóműfaj, nézettségi adat, műsorstruktúra, célközönség, plán, vágás, jelenet, storyboard (képes forgatókönyv), forgatás, utómunka, manipuláció, médiahack/hacker
------------------------------------	--

Tematikai egység	Magyarország az Európai Unióban	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Európa és Magyarország történetéről az első és a második évben megszerzett ismeretek.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Az EU létrejöttének megismerése. Magyarország és az EU kapcsolatrendszerének feltérképezése. Magyarország és a szomszéd államok kapcsolatának bemutatása, különös tekintettel az ott élő magyar kisebbségekre – a „kisebbségi kérdés” történelmi okainak az azonosítása és megértése. Az eltérő kultúrák/szokások tiszteletének erősítése. A politikai/gazdasági/társadalmi integráció szükségességének felismerése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Az Európai Unió történetének megismerése, az integráció történelmi okainak feltárása és megértése. Magyarország csatlakozása és politikai, gazdasági szerepvállalása az európai integrációban – a csatlakozás okai és jelentőségének felismerése. Az Európai Unió szervezetének megismerése. A szomszédos államok és az ott élő magyar kisebbségek kultúrája, helyzetének megismerése.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Európai Unió, határon túli magyarság, emigráció, kisebbség, nemzetiség, etnikum, nemzetállam	

Tematikai egység	Ismerjük meg Magyarországot!	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	A korábbi iskolai tanulmányok során, valamint a gyakorlatban szerzett ismeretek és tapasztalatok feltárása és azonosítása.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>Térképészeti alapismeretek a hétköznapi életben (térképek a mindennapi életben: város-, autó-, kerékpár- és turistatérképek használata).</p> <p>Tájékozódás és útvonaltervezés lehetőségei és módszerei papíralapú és internetes útvonaltervezővel.</p> <p>Magyarország régiói, megyéi és a járások – a közigazgatás szerepe a hétköznapi életben.</p> <p>Városok, falvak, tanyák – ahol az emberek élnek – Magyarország településtípusai és nagyobb városai.</p> <p>A történelem emlékei – a föld felszínén. Nevezetes várak, kastélyok, templomok, romok.</p> <p>A népi kultúra emlékei: a skanzenek.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>Amit a külföldieknek és a hazai látogatóknak is mindenképpen látniuk kell... Különböző típusú és célú útvonaltervek készítése hagyományos és digitális útvonaltervezők segítségével a nagyobb tájegységek és azok nevezetességei bemutatására).</p> <p>A legfontosabb tíz látnivaló Magyarországon (toplista készítése történelmi és kulturális ismertetővel).</p> <p>Településtípusok és jellemzőik – hasonlóságok és különbségek feltárása, a települési sajátosságok azonosítása és jellemzése.</p> <p>A történelem emlékei mint az idegenforgalom és a belföldi turizmus célpontjai – a turizmus szerepének a felismerése az ország-kép és a gazdaság szempontjából – saját élményű gyűjtemény készítése és bemutatása.</p> <p>A népi kultúra tájban és időben eltérő jellegzetességeinek a feltárása (építészet, díszítőművészet, öltözködés stb.) az különféle tájegységek sajátosságainak a megismerése.</p> <p>Hagyományos paraszti házak építészetének, népi tárgyak, eszközök funkciójának megismerése, tárgyak gyűjtése.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	térkép, útvonaltervező, idegenforgalom, turizmus, településtípus (város, falu, tanya), műemlék, skanzen	

Tematikai egység	A tudás és az iskola szerepe a modern társadalomban	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	A korábbi iskolai tanulmányok során átélt tanulókkal kapcsolatos sikerek és kudarcok okainak azonosítása.	

<p>A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok</p>	<p>Az iskola és a tanulás szerepének felismerése a modern társadalomban. Az eltérő korok iskoláinak a bemutatása, a tanulás egyre szélesebb társadalmi csoportokra történő kiterjesztése fontosságának felismerése. A tanulás és az iskola (a tankötelezettség) értelmezése. Az élethosszig tartó tanulás eszméjének mint új tanulási paradigmának a bemutatása.</p>
<p style="text-align: center;">Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	
<p>Az egyéni szintű tanulás eredményességével és eredménytelenségével kapcsolatos problémák azonosítása és megvitatása. A tanulás hiányának egyéni és társadalmi szintű következményei – az okok azonosítása és megértése, a tapasztalatok megvitatása, érvek ütköztetése. A tanulás fontossága, egyéni és közösségi haszna.</p> <p>Az emberi tudás – mesterségek, tudományok rendszere – kialakulásának megismerése konkrét – a korábban megismert történelmi korokhoz kapcsolható – példák során.</p> <p>Az iskola társadalmi szerepe, célja – elképzelések, vélemények ütköztetése.</p> <p>Az iskolai és a hétköznapi tudás fogalmának átalakulása, a műveltségről alkotott elképzelések azonosítása és megvitatása, az egész életen át tartó tanulás szükségessége.</p> <p>Az iskolán kívüli művelődés szerepének a felismerése. A tudományos-technológiai fejlődés hatásai – példák gyűjtése, összehasonlítás, értékelés.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Egész életen át tartó tanulás, tudomány, iskolarendszer, iskolatípus, tankötelezettség, tudás, információs társadalom, tudásalapú társadalom, tapasztalati és elméleti tudás</p>

<p>Tematikai egység</p>	<p>Nők és férfiak, idősek és fiatalok szerepe a hagyományos és a modern társadalmakban</p>	<p>Órakeret 8 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Egyrészt a korábban folytatott iskolai tanulmányok során szerzett ismeretek, másrészt a mindennapi életben szerzett tapasztalatok, harmadsorban pedig a korábban tanulmányozott fejezetek képezhetik az azonosítható tudáselemeket.</p>	
<p>A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok</p>	<p>A kisebb és nagyobb közösségek és az egyének sokféle kapcsolatrendszerének bemutatása – történelmi tapasztalatok segítségével. A társadalmi és az egyéni érdekek összeegyeztetése, konfliktusainak felismerése, a konfliktuskezelés gyakorlása, vitakultúra fejlesztése. A hagyományos női és férfi szerepek és azok átalakulása a modern társadalmakban. A hagyományos és a modern család azonos és eltérő jegyei és funkciói.</p>	

	Az „idősödő” modern társadalmak problémái: a nyugdíjrendszer szerepe és fenntarthatóságának dilemmáinak megértése.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<p>Erőviszonyok és hierarchiák feltérképezése kisebb és nagyobb közösségekben (nemzetség, törzs, nagycsalád) a foglalkozás és a nemi szerepek kapcsolatának megértése a régebbi korok és a modern világ példái alapján.</p> <p>A közösségen belüli konfliktusok megoldásai (a szokásjog és a törvénykezés szerepe és funkciójának megismerése, az erőszakos és békés megoldások hatásainak vizsgálata).</p> <p>A hagyományos nemi szerepek azonosítása és változásuk okainak a feltárása, következményük elemzése, megvitatása.</p> <p>A család funkciói és azok változásai a történelmi tapasztalatok fényében – családtípusok megismerése és a változások okainak feltárása.</p> <p>A demográfiai egyensúly felborulásának okainak azonosítása és következményeinek elemzése.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	matriarchális, patriarchális társadalom, érdekvédelem, érdekérvényesítés, emancipáció - diszkrimináció, nagycsalád – nukleáris család, nemi szerep

Tematikai egység	Szabadon felhasználható órakeret	Órakeret 14 óra
Javaslat	<p>A szabadon felhasználható órakeretben lehetőség van</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. új, a programban nem tárgyalt tartalmi elem beemelésére, 2. a rendelkezésre álló órakeretben projekt munka tervezésére, 3. az órakeret hozzákapcsolására más tartalmi egységhez, 4. nagyobb időtartamot átívelő projekt megtervezésre és lebonyolítására. 	

Tematikai egység	A tanulók teljesítményének a mérése	Órakeret 4 óra
	<p>A tanulók éves teljesítményét az órakeretben hagyományos írásbeli/szóbeli dolgozat/felelet alkalmazásával (is) mérhetjük. A cél elsősorban a tanulók éves folyamatos és sokrétű tevékenységének az értékelése, a fejlődésük mértékének a megállapítása, ezért célszerű az értékelés középpontjába a <i>tanulói portfóliót (az abban elhelyezett termékeket) állítani, amelyben azonosíthatóvá válnak azok a tanulói tevékenységek (és azok eredményei), amelyek egyúttal a tanulók referenciáit is képezhetik (pl. szövegértéséről, a közösségben folytatott tevékenységének jellemzőiről, konfliktusokat megoldó képességeiről, a tartalmi elemek elsajátításának a mértékéről stb.).</i></p>	

**A fejlesztés várt
eredményei az
évfolyam végén**

A tanuló ismerje Magyarország helyét Európában, földrajzi, politikai elhelyezkedését, a magyar államszervezet főbb szereplőit, az önkormányzati intézményeket, a tömegmédia fontosabb csatornáit, a manipuláció eszközeit.

Képes legyen értékelni, megbecsülni az egyéni és közösségi értékeket, a tudást, a tanulást, és értse az egész életen át tartó tanulás személyes és társadalmi szükségességét

Ismerje az európai és magyar történelem legfontosabb csomópontjait, legyen képes ezeknek az értelmezésre.

Ismerje fel, hogy a hagyományos családmodellek és nemi szerepek jelentős változásokon mennek keresztül.

TERMÉSZETISMERET

A és B variáció

A természetismeret tantárgy fizikai, kémiai, biológiai és földrajzi ismereteket, valamint a természet-, környezet- és egészségvédelemmel kapcsolatos tudnivalókat integrál. A tantárgy célkitűzései:

- a mindennapi (természetes és mesterséges) környezetben való biztonságos eligazodás elősegítése,
- környezettudatos szemlélet és magatartás kialakítása, az egészséges életmód megalapozása.

A tantárgy oktatása során, a mindennapi életben megfigyelhető példákon keresztül felkelti és fenntartja a tanulóknál a valóság megismerésének igényét.

A tantárgy a konkretizálásra és az általánosításra építve hozzájárul az elvonatkoztatás képességének megalapozásához.

A tantárgy célja olyan pozitív attitűd kialakítása, amely nyitottá tesz környezetünk értékeire, azok tiszteletére és megvédésére ösztönöz. Cél a testi, lelki, szociális egészség megbecsülésére, megőrzésére való nevelés, az egészséges életvezetésre való felkészítés.

E célok elérésére a tantárgy feladata az élettelen és az élő, illetve a társadalmi környezet jelenségeinek, folyamatainak többoldalú vizsgálata, a hétköznapi gyakorlat, a használhatóság, alkalmazhatóság, fenntarthatóság szempontjainak figyelembevételével.

A fogalmak bevezetését, a törvények megfogalmazását konkrét, a közvetlen környezetben előforduló jelenségek megfigyelésére alapozzuk.

A fizikai jelenségekkel való ismerkedés során sajátítják el a tanulók a természettudományos vizsgálatok munkamódszereit: megfigyelés, kísérlet, modellalkotás, törvények megfogalmazása és ellenőrzése, matematikai leírás. Kiemelten szemléletfejlesztő a becslés, a kapott érték reális voltának megítélése.

A kémiai ismeretek tanítása során a hétköznapi életben előforduló anyagok tulajdonságainak, reakcióinak megismertetésével tesszük képessé a tanulókat az anyagok szakszerű, balesetmentes, anyagtakarékos, környezetkímélő használatára.

A biológiai tartalmú rész érzékelteti az élővilág sokszínűségét, hozzájárul a tanulók természethez való kötődésének kialakításához. Megérteti a biológiai szerveződési szinteket, bemutatja a Magyarországra jellemző életközösségeket, tudatosítja a hazai védett növény- és állatfajok értékét, értékeli erdeink, rétjeink, vizeink állapotát, biológiai, természetvédelmi jelentőségét.

A kémiai, biológiai, környezet- és egészségvédelemmel foglalkozó fejezetek egymáshoz kapcsolódó ismeretanyaga képessé teszi a tanulót a közvetlen környezet káros anyagainak felismerésére, az ártalmak elkerülésére. Elősegítik a tanuló helyes higiénés szokásainak kialakulását, hozzásegítik a tanulót, hogy elkerülhesse a szenvedélybetegségeket.

A földrajzi, valamint a természet-és környezetvédelmi témakörök megismertetik a tanulókkal az ember életteréül szolgáló Földet, a természet és a társadalom kölcsönhatásait. A tanulóknak látniuk kell, hogy az emberi tevékenység visszahat a természeti környezetre, és annak kedvező vagy kedvezőtlen változásait idézi elő. Ez tudatos környezeti magatartásra, az erőforrások ésszerű felhasználására ösztönöz. A tárgy oktatása során bemutatjuk a Föld globális problémáit, az egyéni magatartás befolyását az emberi életminőség alakulására.

Első évfolyam

Összes óraszám: A: 108 + 70 óra; B: 54 + 35 óra

Heti óraszám: A: 3 óra/hét; B: 1,5 óra/hét

Tematikai egység	A tanulók tudásának felmérése	Órakeret 2 óra
-------------------------	--------------------------------------	---------------------------

Tematikai egység	Hétköznapi fizika: mozgások	Órakeret A: 10 B: 7
Előzetes tudás		
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Az út, idő, sebesség, tömeg és erő összefüggéseinek felismerése hétköznapi példákon.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A hosszúság és az idő mérése, egységei. Az út, az idő és a sebesség kapcsolata egyenletes mozgás esetén. Az átlagsebesség (menetrend). A gyorsulás fogalma kvalitatívan (autómárkák összehasonlítása). Az egyenletesen gyorsuló (lassuló) mozgás a közlekedésben; fékút, féktávolság, reakcióidő. A tehetetlenség megnyilvánulásai a gyakorlatban. Testek kölcsönhatása gyakorlati példákon. Az erő. Erőmérés. A tehetetlenség (tömeg), az erő és a gyorsulás kapcsolata kvalitatívan. A testek súlya. A súrlódás (tapadás) és a közegellenállás a közlekedésben. A súrlódási együttható fogalma.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Út, idő, sebesség, gyorsulás, tömeg, erő, súrlódás.	

Tematikai egység	Anyagi halmazok	Órakeret A:10 B:7
Előzetes tudás	Halmazállapotok és változásaik.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A három halmazállapot tulajdonságainak összevetése és magyarázata a golyómodell és a vonzóerők alapján.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A halmazállapot-változások a mindennapokban (csapadékképződés, fagyás, olvadás). Szilárd, kristályos anyagok jellemzői (ionrács, fémrács, molekularács). Gázok jellemzői: térfogat, nyomás, hőmérséklet. A nyomás fogalma. A pascal egység. A</p>		

<p>légnomás (nyomásmérő eszközök, nyomáskülönbségen alapuló eszközök). A sűrűség fogalma, egységei. A sűrűség, a tömeg, a térfogat kiszámítása. Anyagok sűrűségének összehasonlítása. Sűrűség táblázat. A folyadék állapot jellemzői. Diffúzió. Folyadékok nyomása. Közlekedőedények. A külső nyomás terjedése folyadékokban (gépkocsik fékberendezése). Felhajtóerő, úszás és lebegés. Arkhimédész törvénye.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Térfogat, nyomás, hőmérséklet, sűrűség, párolgás, fagyás, forrás, lecsapódás, barométer, felhajtóerő.

Tematikai egység	Munka, energia, hő	Órakeret A: 10 B: 7
Előzetes tudás		
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A munka, az energia és a hő kapcsolatának megértése. Az energiaváltozások áttekintése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A mechanikai munka fogalma, gyakorlati példákon. A munka egysége. A teljesítmény és egysége (járművek teljesítményadatai). A mozgási és a helyzeti energia érzékeltetése (cölöpverő kalapács, lezúduló víz stb.) A mechanikai energiák megmaradásának érzékeltetése. (Az energia hasznosítása vízierőművekben, szélérőműben.) Hőmérséklet és mérése a hétköznapokban. Gyakorlati példák szilárd anyagok és folyadékok hőtágulására. (Bimetál-kapcsoló, felszínformálódás.) A hő terjedésének módjai. Különböző anyagok hővezetésének összehasonlítása. A melegítéshez szükséges energia. A fajhő fogalma. (A víz nagy fajhőjének jelentősége a gyakorlatban.)</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Munka, energia, energiamegmaradás, hővezetés, fajhő.	

Tematikai egység	Az elektromos áram és hatásai	Órakeret A: 10 B: 7
Előzetes tudás	Áramkör, feszültség és áramerősség.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Az elektromosság és a mágnesség mindennapi szerepének ismerete, a biztonsági szabályok betartása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Áramforrások jellemzői (elem, akkumulátor.) Áram, feszültség, ellenállás fogalmának		

<p>érzékeltetése. Egységeik. Ohm törvénye. Hőhatáson alapuló háztartási eszközök (vasaló, elektromos fűtés). Balesetvédelem.</p> <p>A mágneses hatás felhasználása a gyakorlatban. (Teheremelő mágnes, elektromotorok.)</p> <p>Az elektromágneses indukció (mozgási, nyugalmi) bemutatása, felhasználása a gyakorlatban. (Dinamó, generátor, transzformátor).</p> <p>A hálózati váltakozó áram. Az elektromos energiaellátás rendszere. Energiatakarékosság.</p> <p>Az áram munkájának és teljesítményének érzékeltetése. (Háztartási eszközök teljesítménye.</p> <p>A kilowattóra: az elektromos munka egysége.)</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Egyenáram, váltakozó áram, feszültség, áramerősség, mágnesség, teljesítmény.

Tematikai egység	Technika és fizika	Órakeret A: 10 B: 7
Előzetes tudás	Tükrök, tükrözés.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Az optikai berendezések működésének megértése, a nem látható elektromágneses és radioaktív sugárzások hatásainak ismerte.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A fényvisszaverődés és a fénytörés jelensége. (A nagyító, a szem lencséje, a szemüveg, távcső, mikroszkóp, vetítő, tükrök a mindennapi életben.) A fehér fény színekre bontása és egyesítése. A testek színe.</p> <p>Rádióhullámok. (Rádiótelefon. Mikrohullámú sütő.) Infravörös, ultraibolya és röntgensugárzás a gyógyászatban és más területeken.</p> <p>Radioaktív sugárzások felhasználási területei és veszélyei.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Lencse, nagyítás, fókusztávolság, hullámhossz, ultraibolya és infravörös sugárzás, röntgensugárzás, radioaktív sugárzás.	

Tematikai egység	A bolygók, a csillagok és a Föld	Órakeret A: 12 B: 7
Előzetes tudás	Időegységek.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A Földről mint bolygóról alkotott tudás elmélyítése, a Föld Naprendszerben elfoglalt helyének ismerete. A térkép értelmezése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A napsugárzás jellemzői.</p> <p>A Föld helye a Naprendszerben.</p> <p>A Föld forgása, keringése. A napi- és évi időszámítás.</p> <p>A belső és külső erők működése. A kőzetlemezek mozgása. Jellegzetes felszínformák.</p>		

<p>Vulkánok, földrengések. Vulkanikus és üledékes kőzetek. A tér képe: a térkép. Földgömb és vetületek. Térképi jelölések, tájolás, tematikus térképek. Az víz körforgása a Földön. Óceánok, tengerek, folyók, tavak. A tengervíz. A légkör összetétele, szerkezete. Időjárás és éghajlat.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Csillag, bolygó, hold, forgás, keringés, kéreg, köpeny, vulkanizmus, kőzet. Térkép, tájolás, tematikus térkép, méretarány, hosszúsági és szélességi kör, koordináta.</p>

Tematikai egység	Idegen és hazai tájakon	Órakeret A: 10 B: 7
Előzetes tudás	A távoli tájak jellemző élőlényei.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A Föld övezetességének magyarázata, a klímaövek és az élővilág kölcsönös összefüggéseinek megértése. A távoli tájak és mindennapi életünk közti kapcsolat felismerése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A földrajzi szélesség, az óceántól való távolság és a domborzat szerepe az éghajlatok kialakulásában. A földrajzi övezetek általános jellemzői. Az esőerdők, sivatagok, lombhullató erdők, sztyeppék és tundrák élővilágának alkalmazkodása az éghajlathoz. Magyarország legfontosabb folyói, tavai. Magyarország éghajlati sajátosságai. Magyarország nagy tájainak jellemzése, legfontosabb települései, természeti értékei. Az élelmiszertermelés éghajlattól függő övezetessége. A környezet- és természetvédelem globális kérdései.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Zonalitás, éghajlati övezet, biom, környezet- és természetvédelem.	

Tematikai egység	Időjárás	Órakeret A 10 B: 7
Előzetes tudás	Az időjárás elemei.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A levegő és víz fizikai-kémiai változásainak összekapcsolása az időjárás jelenségeivel.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
A levegő mozgásai. A csapadék keletkezése és térbeli eloszlása. A víz körforgása.		

Időjárásjelentés értelmezése. Felszíni és felszín alatti vizek. Az építő és romboló víz. A víz szerepe, vízgazdálkodás.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szél, csapadék, hó, hideg- és melegfront, folyók szakaszjellege, vízgazdálkodás, ivóvíz, tájegység.

Tematikai egység	Fenntarthatóság és gazdálkodás	Órakeret A: 10 B: 7
Előzetes tudás	Természetvédelem.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A természeti és társadalmi folyamatok néhány kapcsolatának feltárása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A világ megosztottsága, a demográfiai robbanás, az urbanizáció, a nyersanyag- és energiaválság mibenléte és hatásai.</p> <p>A fenntarthatóság fogalma, az ökológiai lábnyom.</p> <p>Megújuló és meg nem újuló energiaforrások.</p> <p>A társadalom, gazdaság, ökológia összefüggései.</p> <p>A természetvédelem célja, feladata.</p> <p>Legfontosabb természetvédelmi értékeink, nemzeti parkjaink.</p> <p>A talaj, a levegő, a vizek szerepe a bioszféra működésében; szennyezésének módjai.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Demográfia, fenntarthatóság, ökológiai lábnyom, környezeti kár.	

Tematikai egység	A tanulók tudásának felmérése	Órakeret 2 óra
-------------------------	--------------------------------------	---------------------------

Szabadon felhasználható órakeret: A: 11 óra; B: 7 óra

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	<p>A tanuló tudjon a tanult legfontosabb jelenségekre, a megismert törvényszerűségek megnyilvánulásaira hétköznapi példákat felsorolni (a mindennapi élet, a természeti környezet, a közlekedés, sport, háztartás, munkavégzés területéről). Tudjon eszközöket felsorolni, amelyek működésének hátterében e jelenségek, törvényszerűségek állnak.</p> <p>Fel tudja sorolni hétköznapi (háztartási) anyagaink baleset-, tűz-, egészség- és környezetvédelem szempontjából lényeges tulajdonságait. Tudja értelmezni a használati utasításokat. Ismerje az elektromos árammal kapcsolatos balesetvédelmi tudnivalókat.</p>
---	--

	<p>A tanuló legyen képes a különböző tartalmú és fajtájú térképek önálló gyakorlati alkalmazására (útvonalterv, közlekedés megtervezése, megtett út kiszámítása, tematikus térképek alapján egy terület jellemzése).</p> <p>Látja az összefüggéseket a fizikai, kémiai és természetföldrajzi jelenségek között, látja a fenntartható emberi gazdálkodás természeti feltételeit.</p>
--	---

Második évfolyam

Összes óraszám: A: 54 óra; B: 35 óra

Heti óraszám: A: 2 óra/hét; B: 1 óra/hét

Tematikai egység	A tanulók tudásának felmérése	Órakeret 2
-------------------------	--------------------------------------	-----------------------------

Tematikai egység	Szervetlen kémia a háztartásokban	Órakeret A: 10 B: 6
Előzetes tudás	Vegyület, elem, atom fogalma.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A kémiai reakciók és a fizikai változások megkülönböztetése, csoportosításuk és hétköznapi felhasználásaik magyarázata.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>Fizikai és kémiai változások.</p> <p>Elemek, keverékek és vegyületek környezetünkben: fémek (vas, alumínium, réz, ezüst, arany), nemfémes elemek (szén, oxigén, hidrogén, nitrogén, klór), vegyületek (szén-dioxid, szén-monoxid, víz, ammónia, sósav, kénsav, salétromsav).</p> <p>Keverékek. Oldatok, oldatkészítés.</p> <p>Egyszerű kémiai reakciók (pl. egyesülés, bomlás), savak, bázisok kimutatása a háztartásban).</p> <p>Lassú és gyors égés. Tűzoltás.</p> <p>Lúgos kémhatású anyagok (szóda, szódabikarbóna stb.).</p> <p>Savas kémhatású anyagok (ecetsav, sósav stb.). Vízlágyító-szerek (trisó, szóda stb.).</p> <p>Műtrágyák.</p>		
Kulcsfogalmak/fogalmak	Elem, vegyület, fém, nemfém, oldat, egyesülés, bomlás, sav. Bázis, oxidáció.	

Tematikai egység	Szerves vegyületek a mindennapokban	Órakeret A: 10 B: 6
-------------------------	--	--

Előzetes tudás	Energia, oxidáció, savak és bázisok.
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Kapcsolja a hétköznapokban használt szerves anyagokat felépítésükhöz, eredetükhöz.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<p>Energiaforrásaink: A szén-, kőolaj- és gáztüzelés.</p> <p>Tápanyagok: Alkoholok. A metil- és az etil-alkohol élettani hatása. (Az erjedés folyamata. Az alkohol lebomlása az emberi szervezetben.)</p> <p>Étkezési savaink: ecetsav, citromsav, aszkorbinsav.</p> <p>Zsírok, olajok, mosószeres, szappanok: habok képződése, tisztító hatás.</p> <p>Szénhidrátok (szőlőcukor, répacukor, keményítő). A fotoszintézis. Fehérjék, tulajdonságaik. (Tojásfehérje vizsgálata.)</p> <p>Vitaminok, nyomelemek szerepe; oldhatóságuk.</p> <p>Élelmiszeradalékok. Tartósítószeres, tartósítási eljárások (szalicilsav, nátrium-benzoát, színezékek, állományjavítók stb.).</p> <p>Műanyagok: Ismertebb műanyagok, tulajdonságaik (polietilén, PVC, teflon, gumi). Műanyagok égetésének veszélyei, az újrahasznosítás lehetőségei. Természetes és mesterséges eredetű textíliaszálak felismerése. Kezelési utasítások értelmezése.</p> <p>Növényvédőszeres, műtrágyák: Rovarirtó- és gombaölő szeres. Környezet- és egészségkárosító hatásaik.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szénhidrogén, olaj, zsír, alkohol, szénhidrát, fehérje, vitamin, műanyag.

Tematikai egység	Az élővilág változatossága	Órakeret A: 10 B: 6
Előzetes tudás		
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>Az élővilág sokféleségében a közös vonások és a környezethez alkalmazkodás változatos módjainak felismerése.</p> <p>Az élőlények életműködéseinek kapcsolatba hozása az ember egészségével és környezeti igényeivel.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A baktériumok változatos életmódja (élősködők, lebontók, szimbiózisban élők).</p> <p>A növényi test szerveződése (egysejtű, többsejtű, hajtásos, virágtalan, virágos, gyökér, szár, levél, virág, termés, mag).</p> <p>A növények tápanyagai, a tápanyagok felvétele. A fotoszintézis jelentősége.</p> <p>A gombák felépítése és szerepe (penészes, ehető és mérgező fajok, antibiotikumok).</p> <p>Az állati sejt, az állatok táplálkozása, különféle táplálkozási módok, növényevő, ragadozó életmód, a táplálkozás és emésztés fejlődése.</p> <p>Az állati és növényi szervezet alkalmazkodása a környezethez (szárazföldi életmód, rovarbeporzás).</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Baktérium, vírus, gomba, növény, fotoszintézis, antibiotikum, alkalmazkodás.	

Tematikai egység	Az ember anyagcseréje	Órakeret A: 10 B: 6
Előzetes tudás	Táplálkozás, légzés, kiválasztás, emésztés.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Az emberi anyagcsere-folyamatok kapcsolatainak felismerése, az egyes szervrendszerek egészséges működéseinek feltételei. A szaporodás és egyedfejlődés kezdeti szakaszának kapcsolata.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A bőr, a csontozat, az izomzat, a légzés és a vérkeringés szervei, az emésztő és kiválasztó szervek, a nemi szervek, az idegrendszer, az érzékszervek felépítése, szerepük; károsodásuknak életmódtól és környezeti ártalmaktól függő okai.</p> <p>Az egészséges táplálkozás jellemzői.</p> <p>Az alkohol és a drogok hatása az emberi szervezetre. Függőség.</p> <p>A légzőszervrendszer egészsége.</p> <p>A dohányzás hatásai az egyén és a közösség egészségére (passzív dohányzás).</p> <p>A szív és az erek feladata, a szív működés zavarai, felismerésük, kezelésük.</p> <p>A vér összetétele, vércép.</p> <p>A nemi működések, a családtervezés. Nemi úton terjedő betegségek.</p> <p>A magzat élete és védelme.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Anyagcsere, táplálék, tápanyag, emésztés, felszívás, artéria, véna, vérplazma, vörsejt, infarktus, ivarsejt, ivarszerv, fogamzás, családtervezés, beágyazódás, magzat.	

Tematikai egység	Az ember szervezete	Órakeret A: 9 B: 6
Előzetes tudás	Érzékelés, higiéné, fertőzések megelőzése.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A szervezet önazonosságát megőrző rendszerek ismerete, kapcsolatuk egymással és a tanulási folyamatokkal.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A szabályozó működések feladata: a hormonok szerepe (inzulin és nemi hormonok). Cukorbetegség kialakulása és kezelése.</p> <p>Az idegsejtek sajátosságai.</p> <p>Az érzékelés (látás, hallás, egyensúlyérzés) szervei, egészségvédelmük.</p> <p>Reflexek szerepe (térdreflex, pupillareflex).</p> <p>Feltétlen és feltételes reflexek kialakulása. Öröklött és tanult viselkedések.</p> <p>Az immunrendszer szerepe az egészség fennmaradásában. Gyulladások, aktív és passzív immunitás.</p> <p>Vérátömlesztés, sebkezelés.</p> <p>Fertőzés, járvány kialakulása, a védekezés lehetőségei.</p>		

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szabályozás, hormon, idegrendszer, inger, reflex, pupilla, szivárványhártya, tanult és öröklött viselkedés, immunitás, védőoltás, vércsoport, fertőzés, járvány.
------------------------------------	--

Tematikai egység	A tanulók teljesítményének a mérése	Órakeret 2 óra
-------------------------	--	---------------------------

Szabadon felhasználható órakeret: A: 5 óra; B: 4 óra

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	<p>A tanuló tudjon a tanult legfontosabb jelenségekre, a megismert törvényszerűségek megnyilvánulásaira hétköznapi példákat felsorolni (a mindennapi élet, a természeti környezet, a közlekedés, sport, háztartás, munkavégzés területéről). Tudjon eszközöket felsorolni, amelyek működésének hátterében e jelenségek, törvényszerűségek állnak.</p> <p>Tudjon példát mondani a legfontosabb háztartási vegyszertípusokra (mosószer, oldószer, vízlágyító stb.), valamint legfontosabb tápanyagainkra.</p> <p>Ismerje a környezetszennyezés (légszennyezés, ózonkárosítás, üvegházhatás fokozódása, élővizeink és a talajvíz szennyezése, a szennyező anyagok táplálékláncba való bekerülése) legfontosabb okait, következményeit és a megelőzés lehetőségeit.</p> <p>Ismerje az emberi szervek felépítését, működését. Ismerje a táplálékok összetételét: fehérje, zsír, szénhidrát tartalmát; meg tudja nevezni a legfontosabb vitaminokat és nyomelemeket.</p> <p>Lássa az emberi anyagcsere fő útjait, szabályozásának módjait.</p> <p>Ismerje a fertőzések terjedésének és a védekezésnek módozatait.</p> <p>Ismerje a betegségmegelőzés és a korai felismerés lehetőségeit (szűrővizsgálatok, védőoltások).</p> <p>Legyenek elemi betegellátási ismeretei (lázcsillapítás; gyógyszeresedés szabályai, sebellátás, stb.)</p> <p>Ismerje az alkoholok, drogok, a dohányzás egészségkárosító hatását, a nemi úton terjedő betegségek elleni védekezés lehetőségét.</p>
---	--

TERMÉSZETISMERET

C variáció

A természetismeret tantárgy fizikai, kémiai, biológiai és földrajzi ismereteket, valamint a természet-, környezet- és egészségvédelemmel kapcsolatos tudnivalókat integrál. A tantárgy célkitűzései:

- a mindennapi (természetes és mesterséges) környezetben való biztonságos eligazodás elősegítése,
- környezettudatos szemlélet és magatartás kialakítása, az egészséges életmód megalapozása.

A tantárgy oktatása során, a mindennapi életben megfigyelhető példákon keresztül felkelti és fenntartja a tanulóknál a valóság megismerésének igényét.

A tantárgy a konkretizálásra és az általánosításra építve hozzájárul az elvonatkoztatás képességének megalapozásához.

A tantárgy célja olyan pozitív attitűd kialakítása, amely nyitottá tesz környezetünk értékeire, azok tiszteletére és megvédésére ösztönöz. Cél a testi, lelki, szociális egészség megbecsülésére, megőrzésére való nevelés, az egészséges életvezetésre való felkészítés.

E célok elérésére a tantárgy feladata az élettelen és az élő, illetve a társadalmi környezet jelenségeinek, folyamatainak többoldalú vizsgálata, a hétköznapi gyakorlat, a használhatóság, alkalmazhatóság, fenntarthatóság szempontjainak figyelembevételével.

A fogalmak bevezetését, a törvények megfogalmazását konkrét, a közvetlen környezetben előforduló jelenségek megfigyelésére alapozzuk.

A fizikai jelenségekkel való ismerkedés során sajátítják el a tanulók a természettudományos vizsgálatok munkamódszereit: megfigyelés, kísérlet, modellalkotás, törvények megfogalmazása és ellenőrzése, matematikai leírás. Kiemelten szemléletfejlesztő a becslés, a kapott érték reális voltának megítélése.

A kémiai ismeretek tanítása során a hétköznapi életben előforduló anyagok tulajdonságainak, reakcióinak megismertetésével tesszük képessé a tanulókat az anyagok szakszerű, balesetmentes, anyagtakarékos, környezetkímélő használatára.

A biológiai tartalmú rész érzékelteti az élővilág sokszínűségét, hozzájárul a tanulók természethez való kötődésének kialakításához. Megérteti a biológiai szerveződési szinteket, bemutatja a Magyarországra jellemző életközösségeket, tudatosítja a hazai védett növény- és állatfajok értékét, értékeli erdeink, rétjeink, vizeink állapotát, biológiai, természetvédelmi jelentőségét.

A kémiai, biológiai, környezet- és egészségvédelemmel foglalkozó fejezetek egymáshoz kapcsolódó ismeretanyaga képessé teszi a tanulót a közvetlen környezet káros anyagainak felismerésére, az ártalmak elkerülésére. Elősegítik a tanuló helyes higiénés szokásainak kialakulását, hozzásegítik a tanulót, hogy elkerülhesse a szenvedélybetegségeket.

A földrajzi, valamint a természet-és környezetvédelmi témakörök megismertetik a tanulókkal az ember életteréül szolgáló Földet, a természet és a társadalom kölcsönhatásait. A tanulóknak látniuk kell, hogy az emberi tevékenység visszahat a természeti környezetre, és annak kedvező vagy kedvezőtlen változásait idézi elő. Ez tudatos környezeti magatartásra, az erőforrások ésszerű felhasználására ösztönöz. A tárgy oktatása során bemutatjuk a Föld globális problémáit, az egyéni magatartás befolyását az emberi életminőség alakulására.

Összes óraszám: 144 óra

Heti óraszám: 4 óra/hét

Tematikai egység	A tanulók tudásának felmérése	Órakeret 2 óra
-------------------------	--------------------------------------	---------------------------

Tematikai egység	Hétköznapi fizika: mozgások	Órakeret 9
Előzetes tudás		
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Az út, idő, sebesség, tömeg és erő összefüggéseinek felismerése hétköznapi példákon.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A hosszúság és az idő mérése, egységei. Az út, az idő és a sebesség kapcsolata egyenes vonalú, egyenletes mozgás esetén. Az átlagsebesség (menetrend, olimpiai gyorsasági eredmények). A gyorsulás fogalma kvalitatívan (autómárkák összehasonlítása). Az egyenletesen gyorsuló (lassuló) mozgás a közlekedésben; fékút, féktávolság, reakcióidő. A tehetetlenség megnyilvánulásai a gyakorlatban. Testek kölcsönhatása gyakorlati példákon. Az erő. Erőmérés. A tehetetlenség (tömeg), az erő és a gyorsulás kapcsolata kvalitatívan. A testek súlya. A szabadesés. Mint speciális gyorsuló mozgás, súlytalanság. Súrlódás (tapadás, csúszás, gördülés mértéke) és a közegellenállás a közlekedésben. A súrlódási együttható fogalma.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Út, idő, sebesség, gyorsulás, tömeg, erő, súly, súrlódás, hatás-ellenhatás.	

Tematikai egység	Anyagi halmazok	Órakeret 9
Előzetes tudás	Halmazállapotok és változásaik.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A három fő halmazállapot tulajdonságainak összevetése és magyarázata a golyómodell és a vonzóerők alapján.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A halmazállapot-változások a mindennapokban (csapadékképződés, fagyás, olvadás, olvadáspont, forráspont). Szilárd, kristályos anyagok jellemzői (ionrács, fémrács, molekularács). Gázok jellemzői: térfogat, nyomás, hőmérséklet. A nyomás fogalma. Gáztörvények kvalitatív leírása. A pascal egység. A légnyomás (nyomásmérő eszközök, nyomáskülönbségen alapuló eszközök). A sűrűség fogalma, egységei. A sűrűség, a tömeg, a térfogat kiszámítása. Anyagok sűrűségének összehasonlítása. Sűrűségábrázlat. A folyadék állapot jellemzői. Diffúzió. Folyadékok nyomása. Közlekedőedények. A külső nyomás terjedése folyadékokban (gépkocsik fékberendezése, hidraulikus emelő).</p>		

Felhajtóerő, úszás és lebegés. Arkhimédész törvénye.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Térfogat, nyomás, hőmérséklet, sűrűség, párolgás, fagyás, forrás, lecsapódás, barométer, felhajtóerő.

Tematikai egység	Munka, energia, hő	Órakeret 9
Előzetes tudás		
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A munka, az energia és a hő kapcsolatának megértése. Az energiaváltozások áttekintése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A mechanikai munka fogalma, gyakorlati példákon. A munka egysége. A teljesítmény és egysége (járművek teljesítményadatai). A mozgási és a helyzeti energia érzékeltetése (cölöpverő kalapács, lezúduló víz stb.) A mechanikai energiák megmaradásának érzékeltetése. (Az energia hasznosítása vízierőművekben, szélenergiaerőműben.) Hőmérséklet és mérése a hétköznapi életben. Gyakorlati példák szilárd anyagok és folyadékok hőtágulására. (Bimetál-kapcsoló, felszínformálódás.) A hő terjedésének módjai. Különböző anyagok hővezetésének összehasonlítása. A melegítéshez szükséges energia. A fajhő fogalma. (A víz nagy fajhőjének jelentősége a gyakorlatban.) Példa megfordíthatatlan folyamatra, a hő mint speciális energia.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Munka, energia, teljesítmény, energiamegmaradás, hővezetés, fajhő.	

Tematikai egység	Az elektromos áram és hatásai	Órakeret 9
Előzetes tudás	Áramkör, feszültség és áramerősség	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Az elektromosság és a mágnesség mindennapi szerepének ismerete, a biztonsági szabályok betartása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>Áramforrások jellemzői. (Elem, akkumulátor.) Áram, feszültség, ellenállás fogalmának érzékeltetése. Egységeik. Ohm törvénye. Hőhatáson alapuló háztartási eszközök (vasaló, elektromos fűtés). Balesetvédelem. A mágneses hatás felhasználása a gyakorlatban. (Teheremelő mágnes, elektromotorok.) Az elektromágneses indukció (mozgási, nyugalmi) bemutatása, felhasználása a gyakorlatban. (Dinamó, generátor, transzformátor). A hálózati váltakozó áram. Az elektromos energiaellátás rendszere. Energiatakarékosság.</p>		

Az áram munkájának és teljesítményének érzékeltetése. (Háztartási eszközök teljesítménye. A kilowattóra: az elektromos munka egysége.)

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Egyenáram, váltakozó áram, feszültség, áramerősség, mágnesség, teljesítmény.
--------------------------------	--

Tematikai egység	Technika és fizika	Órakeret 9
Előzetes tudás	Tükrök, tükrözés.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Az optikai berendezések működésének megértése, a nem látható elektromágneses és radioaktív sugárzások hatásainak ismerte.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A fényvisszaverődés és a fénytörés jelensége. (A nagyító, a szem lencséje, a szemüveg, távcső, mikroszkóp, vetítő, tükrök a mindennapi életben.) A fehér fény színekre bontása és egyesítése. A testek színe.</p> <p>Elektromágneses hullámok. (Rádió, rádiótelefon. Mikrohullámú sütő.) Infravörös, ultrabolya és röntgensugárzás a gyógyászatban és más területeken.</p> <p>Radioaktív sugárzások felhasználási területei és veszélyei. Függetlenül attól, hogy az α és β nem elektromágneses hullám.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Lencse, nagyítás, fókusztávolság, hullámhossz, látható fény, ultrabolya és infravörös sugárzás, röntgensugárzás, radioaktív sugárzás.	

Tematikai egység	A bolygók, a csillagok és a Föld	Órakeret 9
Előzetes tudás	Időegységek.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A Földről mint bolygóról alkotott tudás elmélyítése, a Föld Naprendszerben elfoglalt helyének ismerete. A térkép értelmezése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A napsugárzás jellemzői.</p> <p>A Föld helye a Naprendszerben.</p> <p>A Föld forgása, keringése. A napi és évi időszámítás.</p> <p>A belső és külső erők működése. A kőzetlemezek mozgása. Jellegzetes felszínformák.</p> <p>Vulkánok, földrengések. Vulkanikus és üledékes kőzetek.</p> <p>A tér képe: a térkép. Földgömb és vetületek. Térképi jelölések, tájolás, tematikus térképek.</p> <p>Az víz körforgása a Földön.</p> <p>Óceánok, tengerek, folyók, tavak. A tengervíz.</p> <p>A légkör összetétele, szerkezete. Időjárás és éghajlat.</p>		

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Csillag, bolygó, hold, forgás, keringés, kéreg, köpeny, vulkanizmus, kőzet Térkép, tájolás, tematikus térkép, méretarány, hosszúsági és szélességi körök, koordináták.
------------------------------------	---

Tematikai egység	Idegen és hazai tájakon	Órakeret 9
Előzetes tudás	A távoli tájak jellemző élőlényei.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A Föld övezetességének magyarázata, a klímaövek és az élővilág kölcsönös összefüggéseinek megértése. A távoli tájak és mindennapi életünk közti kapcsolat.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A földrajzi szélesség, az óceántól való távolság és a domborzat szerepe az éghajlatok kialakulásában.</p> <p>A földrajzi övezetek általános jellemzői.</p> <p>Az esőerdők, sivatagok, lombhullató erdők, sztyeppék és tundrák élővilágának alkalmazkodása az éghajlathoz.</p> <p>Magyarország legfontosabb folyói, tavai.</p> <p>Magyarország éghajlati sajátosságai.</p> <p>Magyarország nagy tájainak jellemzése, legfontosabb települései, természeti értékei.</p> <p>Az élelmiszertermelés éghajlattól függő övezetessége.</p> <p>A környezet- és természetvédelem globális kérdései.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Zonalitás, éghajlati övezet, biom, környezet- és természetvédelem.	

Tematikai egység	Időjárás	Órakeret 9
Előzetes tudás	Az időjárás elemei.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A levegő és víz fizikai-kémiai változásainak összekapcsolása az időjárás jelenségeivel.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A levegő mozgásai. A csapadék keletkezése és térbeli eloszlása. A víz körforgása.</p> <p>Időjárás-jelentés értelmezése.</p> <p>Felszíni és felszín alatti vizek.</p> <p>Az építő és romboló víz. A víz szerepe, vízgazdálkodás.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szél, csapadék, hó, hideg- és melegfront, folyók szakaszjellege, vízgazdálkodás, ivóvíz, tájegység.	

Tematikai egység	Fenntarthatóság és gazdálkodás	Órakeret 9
Előzetes tudás	Természetvédelem.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A természeti és társadalmi folyamatok néhány kapcsolatának feltárása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A világ megosztottsága, a demográfiai robbanás, az urbanizáció, a nyersanyag- és energiaválság mibenléte és hatásai.</p> <p>A fenntarthatóság fogalma, az ökológiai lábnyom.</p> <p>Megújuló és meg nem újuló energiaforrások.</p> <p>A társadalom, gazdaság, ökológia összefüggései.</p> <p>A természetvédelem célja, feladata.</p> <p>Legfontosabb természetvédelmi értékeink, nemzeti parkjaink.</p> <p>A talaj, a levegő, a vizek szerepe a bioszféra működésében; szennyezésének módjai.</p>		
Kulcsfogalmak / fogalmak	Demográfia, fenntarthatóság, ökológiai lábnyom, környezeti kár.	

Tematikai egység	Szervetlen kémia a háztartásokban	Órakeret 9
Előzetes tudás	Vegyület, elem, atom fogalma.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A kémiai reakciók és a fizikai változások megkülönböztetése, csoportosításuk és hétköznapi fölhasználásaik magyarázata.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>Fizikai és kémiai változások.</p> <p>Elemek, keverékek és vegyületek környezetünkben: fémek (vas, alumínium, réz, ezüst, arany), nemfémes elemek (szén, oxigén, hidrogén, nitrogén, klór), vegyületek (szén-dioxid, szén-monoxid, víz, ammónia, sósav, kénsav, salétromsav).</p> <p>Keverékek. Oldatok, oldatkészítés.</p> <p>Egyszerű kémiai reakciók (pl. egyesülés, bomlás), savak, bázisok kimutatása a háztartásban).</p> <p>Lassú és gyors égés. Tűzoltás.</p> <p>Lúgos kémhatású anyagok (szóda, szódabikarbóna stb.).</p> <p>Savas kémhatású anyagok (ecetsav, sósav stb.). Vízlágyító-szerek (trisó, szóda stb.).</p> <p>Műtrágyák.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Elem, vegyület, fém, nemfém, oldat, egyesülés, bomlás, sav, bázis, oxidáció.	

Tematikai egység	Szerves vegyületek a mindennapokban	Órakeret 9
Előzetes tudás	Energia, oxidáció, savak és bázisok.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Kapcsolja a hétköznapiakban használt szerves anyagokat felépítésükhöz, eredetükhöz.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>Energiaforrásaink: A szén-, kőolaj- és gáztüzelés.</p> <p>Tápanyagok: Alkoholok. A metil- és az etil-alkohol élettani hatása. (Az erjedés folyamata. Az alkohol lebomlása az emberi szervezetben.)</p> <p>Étkezési savaink: ecetsav, citromsav, aszkorbinsav</p> <p>Zsírok, olajok, mosószeres, szappanok: habok képződése, tisztító hatás.</p> <p>Szénhidrátok (szőlőcukor, répacukor, keményítő). A fotoszintézis. Fehérjék, tulajdonságaik. (Tojásfehérje vizsgálata)</p> <p>Vitaminok, nyomelemek szerepe; oldhatóságuk.</p> <p>Élelmiszeradalékok. Tartósítószeres, tartósítási eljárások (szalicilsav, nátrium-benzoát, színezékek, állományjavítók stb.).</p> <p>Műanyagok: Ismertebb műanyagok, tulajdonságaik (polietilén, PVC, teflon, gumi). Műanyagok égetésének veszélyei, az újrahasznosítás lehetőségei. Természetes és mesterséges eredetű textília szálak felismerése. Kezelési utasítások értelmezése</p> <p>Növényvédőszeres, műtrágyák: Rovarirtó- és gombaölő szeres. Környezet- és egészségkárosító hatásaik.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szénhidrogén, olaj, zsír, alkohol, szénhidrát, fehérje, vitamin, műanyag.	

Tematikai egység	AZ élővilág változatossága	Órakeret 9
Előzetes tudás		
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Az élővilág sokféleségében ismerje fel a közös vonásokat, és a környezethez alkalmazkodás változatos módjait. Hozza kapcsolatba az élőlények életműködéseit az ember egészségével és környezeti igényeivel.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A baktériumok változatos életmódja (élősködők, lebontók, szimbiózisban élők).</p> <p>A növényi test szerveződése (egysejtű, többsejtű, hajtásos, virágtalan, virágos, gyökér, szár, levél, virág, termés, mag).</p> <p>A növények tápanyagai, a tápanyagok felvétele. A fotoszintézis jelentősége.</p> <p>A gombák felépítése és szerepe (penészes, ehető és mérgező fajok, antibiotikumok).</p> <p>Az állati sejt, az állatok táplálkozása, különféle táplálkozási módok, növényevő, ragadozó életmód, a táplálkozás és emésztés fejlődése.</p> <p>Az állati és növényi szervezet alkalmazkodása a környezethez (szárazföldi életmód, rovarbeporzás).</p>		

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Baktérium, vírus, gomba, növény, fotoszintézis, antibiotikum, alkalmazkodás.
--------------------------------	--

Tematikai egység	Az ember anyagcseréje	Órakeret 9
Előzetes tudás	Táplálkozás, légzés, kiválasztás, emésztés.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Az emberi anyagcsere-folyamatok kapcsolatainak felismerése, az egyes szervrendszerek egészséges működéseinek feltételei. A szaporodás és egyedfejlődés kezdeti szakasznak kapcsolata.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A bőr, a csontozat, az izomzat, a légzés és a vérkeringés szervei, az emésztő és kiválasztó szervek, a nemi szervek, az idegrendszer, az érzékszervek felépítése, szerepük; károsodásuknak életmódtól és környezeti ártalmaktól függő okai.</p> <p>Az egészséges táplálkozás jellemzői.</p> <p>Az alkohol és a drogok hatása az emberi szervezetre. Függőség.</p> <p>A légzőszervrendszer egészsége.</p> <p>A dohányzás hatásai az egyén és a közösség egészségére (passzív dohányzás).</p> <p>A szív és az erek feladata, a szív működés zavarai, felismerésük, kezelésük.</p> <p>A vér összetétele, vérkép.</p> <p>A nemi működések, a családtervezés. Nemi úton terjedő betegségek.</p> <p>A magzat élete és védelme.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Anyagcsere, táplálék, tápanyag, emésztés, felszívás, artéria, véna, vérplazma, vörsejt, infarktus, ivarsejt, ivarszerv, fogamzás, családtervezés, beágyazódás, magzat.	

Tematikai egység	Az ember szervezete	Órakeret 9
Előzetes tudás	Érzékelés, higiéné, fertőzések megelőzése.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A szervezet önazonosságát megőrző rendszerek ismerete, kapcsolatuk egymással és a tanulási folyamatokkal.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A szabályozó működések feladata: a hormonok szerepe (inzulin és nemi hormonok). Cukorbetegség kialakulása és kezelése.</p> <p>Az idegsejtek sajátosságai.</p> <p>Az érzékelés (látás, hallás, egyensúlyérzés) szervei, egészségvédelmük.</p> <p>Reflexek szerepe (térdreflex, pupillareflex).</p> <p>Feltétlen és feltételes reflexek kialakulása. Öröklött és tanult viselkedések.</p> <p>Az immunrendszer szerepe az egészség fennmaradásában. Gyulladások, aktív és passzív immunitás.</p>		

Vérátömlesztés, sebkezelés.

Fertőzés, járvány kialakulása, a védekezés lehetőségei.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szabályozás, hormon, idegrendszer, inger, reflex, pupilla, szivárványhártya, tanult és öröklött viselkedés, immunitás, védőoltás, vércsoport, fertőzés, járvány.
------------------------------------	--

Tematikai egység	A tanulók teljesítményének a mérése	Órakeret 2 óra
-------------------------	--	---------------------------

Szabadon felhasználható órakeret: 14 óra

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	<p>A tanuló tudjon a tanult legfontosabb jelenségekre, a megismert törvényszerűségek megnyilvánulásaira hétköznapi példákat felsorolni (a mindennapi élet, a természeti környezet, a közlekedés, sport, háztartás, munkavégzés területéről). Tudjon eszközöket felsorolni, amelyek működésének háttérében e jelenségek, törvényszerűségek állnak.</p> <p>Fel tudja sorolni hétköznapi (háztartási) anyagaink baleset-, tűz-, egészség- és környezetvédelem szempontjából lényeges tulajdonságait. Tudja értelmezni a használati utasításokat. Ismerje az elektromos árammal kapcsolatos balesetvédelmi tudnivalókat.</p> <p>A tanuló legyen képes a különböző tartalmú és fajtájú térképek önálló gyakorlati alkalmazására (útvonalterv, közlekedés megtervezése, megtett út kiszámítása, tematikus térképek alapján egy terület jellemzése).</p> <p>Lássa az összefüggéseket a fizikai, kémiai és természetföldrajzi jelenségek között, lássa a fenntartható emberi gazdálkodás természeti feltételeit. A tanuló tudjon a tanult legfontosabb jelenségekre, a megismert törvényszerűségek megnyilvánulásaira hétköznapi példákat felsorolni (a mindennapi élet, a természeti környezet, a közlekedés, sport, háztartás, munkavégzés területéről). Tudjon eszközöket felsorolni, amelyek működésének háttérében e jelenségek, törvényszerűségek állnak.</p> <p>Tudjon példát mondani a legfontosabb háztartási vegyszertípusokra (mosószer, oldószer, vízlágyító, stb.), valamint legfontosabb tápanyagainkra.</p> <p>Ismerje a környezetszennyezés (légszennyezés, ózonszennyezés, üvegházhatás fokozódása, élővizeink és a talajvíz szennyezése, a szennyező anyagok táplálékláncba való bekerülése) legfontosabb okait, következményeit és a megelőzés lehetőségeit.</p> <p>Ismerje az emberi szervek felépítését, működését. Ismerje a táplálékok összetételét: fehérje, zsír, szénhidrát tartalmát; meg tudja nevezni a legfontosabb vitaminokat és nyomelemeket.</p> <p>Lássa az emberi anyagcsere fő útjait, szabályozásának módjait. Ismerje a fertőzések terjedésének és a védekezésnek módozatait.</p>
---	--

	<p>Ismerje a betegségmegelőzés és a korai felismerés lehetőségeit (szűrővizsgálatok, védőoltások).</p> <p>Legyenek elemi betegellátási ismeretei (lázcsillapítás; gyógyszeresedés szabályai, sebellátás, stb.)</p> <p>Ismerje az alkoholok, drogok, a dohányzás egészségkárosító hatását, a nemi úton terjedő betegségek elleni védekezés lehetőségét.</p>
--	--

ALAPVETŐ MUNKAVÁLLALÓI ÉS ÉLETPÁLYA-ÉPÍTÉSI MODULOK A és B variáció

Az alapvető munkavállalói és életpálya-építési modulok a sikeres munkavállaló számára nélkülözhetetlen szociális kompetenciák fejlesztését, valamint a munkakereséssel és munkavállalással kapcsolatos ismeretek elsajátítását biztosítják.

A program célja az, hogy bemutassa a tanulók számára egyes szakmaterületeken dolgozók tevékenységét, a szakmai pályafutásban rejlő lehetőségeket, a munkakörök sajátosságait annak érdekében, hogy a tanulókat támogassa a választható szakmák kiválasztásában. Cél az is, hogy a tanulók képessé váljanak egyéni életpályájuk (és az ehhez kapcsolható szakmakiválasztás) reális megtervezésére és eldöntésére. Képesek legyenek mérlegelni azt, hogy alkalmasak-e a kiválasztott szakmaterületek szakmai anyagának az elsajátítására, és később a választott területen történő munkavégzésre.

További célja a programnak, hogy elősegíti és felkészíti a tanulókat az önálló álláskeresésre oly módon, hogy biztosítja az ehhez szükséges technikákat, szükséges viselkedési formákat, és hozzájuttatja őket mindazokhoz a tudáselemekhez, amelyek nélkülözhetetlenek az adminisztratív teendők megtanulásához.

A programban helyet kapott azok a munkával kapcsolatos jogok és köteleességek ismertetése is, amelyek bevezetik a tanulókat a munka világa törvényekkel körülrít, munkáltatókra és munkavállalókra érvényes szabályozás-rendszerébe.

Fejlesztési követelmények:

- A tanuló legyen képes elsajátítani azokat a tanulási technikákat és módszereket, amelyek segítségével eredményessé és hatékonyá tudja tenni a szakmai jellegű tananyagok elsajátítását.
- A tanuló legyen képes szóban és írásban információt kérni és adni, okiratokat igényelni, munkakereséssel és munkavégzéssel kapcsolatos alkalmakra megfelelően felkészülni.
- A tanuló szerezzen a hétköznapi élet területén hasznosítható ismereteket, legyen motivált a folyamatos, önálló iskolai és egyéni tanulásra.
- Legyen képes ügyei intézésére, gyakorolja az igényes, helyzethez illő szóhasználatot, a mondat és szövegalkotást, értelmezze helyesen a szakmai és közéleti szövegeket, igazodjon el a környező világban.
- Fejlődjön önismerete, ismerje meg saját képességeit, alakuljon ki pozitív jövőképe saját sorsát, érvényesülési lehetőségeit illetően. Ismerje meg a választott munkahelyen várható munkakarriert, a munkahelyi beilleszkedés, a munkahelyi együttműködés és viselkedés legfontosabb szabályait.
- A tanuló ismerje meg az álláskeresés technikáit, legyen tisztában a munkaviszony létesítésével és megszüntetésével kapcsolatos legfontosabb tudnivalókkal.

Első évfolyam

Éves óraszám: 36 óra/év (A-B variáció)

Heti óraszám: 1 óra/hét (A-B variáció)

Tematikai egység	A tanulók előzetes tudásának a mérése, (munkatapasztalataik azonosítása)	Órakeret A: 2 óra B: 2 óra
	A tanulók szakmatanuláshoz és munkavégzéshez szükséges kompetenciáinak a felmérése (témák: szövegértés, alapvető matematika műveletek, élőlészavas kommunikáció, tanulási készségek-képességek).	

Tematikai egység	A tanulás tanulása	Órakeret A: 12 óra B: 12 óra
Előzetes tudás	A tanulók tanulással kapcsolatos sikereinek és kudarcainak azonosítása.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>A tanulóhoz kapcsolható tanulási stílusjegyek azonosítása és tudatosítása.</p> <p>A tanulók egyéni tanulási stratégiáinak a kialakítása.</p> <p>A tanulás iránti motiváció folyamatos fenntartásának támogatása.</p> <p>A tanulás tudatosításának erősítése.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A tanulással kapcsolatos szokásrend kialakítása szükségességének a felismertetése.</p> <p>A tanulásról alkotott pozitív és negatív elképzelések azonosítása és okainak összegyűjtése, megértetése.</p> <p>A tanulási folyamat tervezése és szervezése fontosságának a felismertetése - napi időbeosztás készítése –, az időgazdálkodás fontosságának tudatosítása, saját tapasztalatokon alapuló időmérlegek készítése és elemzése.</p> <p>A tananyag elsajátítását támogató vázlat- és jegyzetkészítés fontosságának a felismertetése – módszertanának a megismertetése és gyakorlása.</p> <p>Az aktív tanulói tanórai szerepvállalás fontosságának megértetése, a jegyzetelési technikák elsajátíttatása és gyakoroltatása - érdemes a feladatokat részfeladatokra bontani (tanulási források keresésének gyakoroltatása).</p> <p>A tananyag felidézését, a visszaemlékezést támogató módszerek (mnemotechnikák) megismertetése és gyakoroltatása.</p> <p>Az önellenőrzés (önreflexió) fontosságának a felismertetése és gyakoroltatása.</p> <p>A tanulással kapcsolatos sikerek és kudarckok okainak feltárása és értelmezése (önismeret: a tanulónak önmagáról mint tanulóról alkotott elképzeléseknek a feltárása).</p> <p>A pozitív motiváció szerepének feltárása és elfogadtatása.</p> <p>A tanulás és a sikeres pályafutás összefüggéseinek a feltárása és az okok megértetése.</p> <p>Az egyéni felelősség szerepének tudatosítása a tanulásban.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tanulási technikák, önismeret, önreflexió.	

Tematikai egység	Munkaerő-piaci alapismeretek	Órakeret A: 8 óra B: 8 óra
Előzetes tudás	A tanulók információs közegben és gyakorlatban szerzett tudáselemeinek az azonosítása.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A munka, a társadalom és a gazdaság kapcsolatában jelenlévő összefüggések azonosítása és az okok megértése. A legális munkavégzés, az adófizetés és a társadalmi jólét összefüggéseinek a feltárása és az okok megértése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A munkaerőpiac fogalmának és működési mechanizmusának a megismerése.</p> <p>A munkaerőpiac szereplőinek azonosítása, és a közöttük lévő kapcsolatrendszer megértése.</p> <p>A különféle típusú vállalkozási formák megismerése, a közöttük lévő hasonlóságok és különbségek okainak azonosítása és megértése</p> <p>A legális munkaviszony, és az ahhoz kapcsolód munkaszerződés fontosságának a felismerése</p> <p>A „feketefoglalkoztatás” egyénre és társadalomra érvényes negatív következményeinek a megismerése.</p> <p>A társadalombiztosítás és a nyugdíjpénztár szerepének, funkciójának a megismerése és megértése.</p> <p>A különféle típusú munkanélküliség természetének a megismerése és megértése.</p> <p>A munkanélküliség kezelésére szolgáló állami eszközök (állami szerepvállalás - szociálpolitika) megismerése és a munkahelykereséssel összefüggő egyéni felelősség felismerése.</p> <p>A munkahelyre, a munkahelyi kollektívába történő beilleszkedés, a munkahelyi együttműködés szabályainak a megismerése.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Munkaerőpiac, vállalkozás – vállalkozó, fehér-, fekete- és szürkegazdaság, társadalombiztosítás – szociálpolitika, munkanélküliség – munkahely.	

Tematikai egység	Álláskeresési technikák	Órakeret A: 6 óra B: 6 óra
Előzetes tudás	A tanulók információs közegben és gyakorlatban szerzett tudáselemeinek az azonosítása.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Az álláskeresési technikák megismerése és alkalmazása. A munkavállalással kapcsolatos dokumentumok beszerzésének és kezelésének megismerése. Az információkeresés és -szerzés módjainak megismerése, hiányzó információk azonosítása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A legális munkavállalás útjainak, lehetőségeinek megismertetése és azok működéseinek megértése.</p> <p>Az álláskereséssel összefüggő technikák és módszerek fontosságának felismerése és</p>		

<p>gyakorlása. Saját kompetenciák azonosításának és értékelésének gyakorlása, valamint a munkahely megszerzéséhez szükséges kompetenciák azonosítása. A megfeleltetés fontosságának a felismerése, az összehasonlítás gyakorlása. Álláskeresési technikák elsajátítása, fontosságának a felismerése és azok elsajátítása. Formális és informális hirdetések értelmezése, és ezek gyakorlása. A jelentkezés elemeinek az elsajátítása, és az egyes „műfajok” elkészítésének gyakorlása (szóbeli, írásbeli jelentkezés, telefonálás, önéletrajz készítése, kísérőlevél. A felkészülés fontosságának a felismerése a személyes találkozóra – a lehetséges szituációk gyakorlása.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Álláshirdetés – álláskeresés, álláskeresési technikák, állásinterjú.

Tematikai egység/	Szabadon felhasználható időkeret	A: 4 óra B: 4 óra
Javaslat	<p>A. A programban nem szereplő (pl. helyi igényeket kielégítő) témák beemelése</p> <p>B. A program témáinak – szükség szerinti – kiegészítése az órakeret terhére</p>	

Tematikai egység	A tanulók teljesítményének a mérése	Órakeret A: 2 óra B: 2 óra
	A tanulók éves tevékenységének mérése – cél a fejlődés mértékének megállapítása (témák: szövegértés, alapvető matematika műveletek, élőszavas kommunikáció, tanulási készségek-képességek).	

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	<p>A tanuló felismeri a környezetében kínálkozó tanulási lehetőségeket, ezeket kiaknázza.</p> <p>Tudatosítja önmagában azt, hogy a munkaerő-piaci változásokkal összefüggésben folyamatos szakmai önfejlesztésre van szüksége, és ehhez igyekszik életmódjában, életvitelében szükséges változtatásokkal alkalmazkodni.</p> <p>A tanuló felismeri személyét érintően is az egész életen át tartó tanulás nélkülözhetetlen voltát, és ehhez e tanulási célok elérése, az útjában álló akadályok elhárítására kreatív megoldásokat keres és talál.</p>
---	--

Második évfolyam

A program második szakasza a tanulót felkészíti és megerősíti az önálló álláskereséshez szükséges technikákban és módszerekben, valamint a mindennapi élettel és munkavállalással szükséges viselkedési formák, technikák, adminisztratív teendők megtanulásához.

A tanuló megismeri a munkával kapcsolatos jogokat és kötelességeket, a munka világa törvényi szabályozását.

Fejlesztési követelmények:

- A programmodul elvégzése után a tanuló legyen tisztában a munkába lépés és a munkavállalás feltételeivel, a munkavállaló jogaival.
- Képes legyen alkalmazni a különböző álláskereső technikákat.
- Ismerje meg azokat a feltételeket és körülményeket, amelyek segítségével tájékozódhat arról, hogy létezik a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló törvény, és ismerje fel a munkaerő-piaci szervezet által nyújtott segítség fontosságát.
- Tudja, hogy a munkaügyi kirendeltségen való jelentkezéskor mit kell magával vinnie, mire lesz szükség (személyi igazolvány, TAJ-szám, adóazonosító jel, iskolai végzettséget igazoló bizonyítvány).

Összes óraszám: A: 35 óra; B: 17 óra (35 hét)

Heti óraszám: A: 1 óra/hét; B: 0,5 óra/hét

Tematikai egység	A tanulók előzetes tudásának a mérése, (munkatapasztalataik azonosítása)	Órakeret A: 2 óra B: 2 óra
	A tanulók szakmatanuláshoz és munkavégzéshez szükséges kompetenciáinak a felmérése (témák: szövegértés, alapvető matematika műveletek, élőlávás kommunikáció, tanulási készségek-képességek) az első év eredményeinek a felhasználásával.	

Tematikai egység	Tanulás tanulása: az ügyintézés	Órakeret A: 12 óra B: 4 óra
Előzetes tudás	Az első évben megszerzett tudáselemek és kompetenciák.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A munkavállaláshoz szükséges alapvető állampolgári és a munkavállalással összefüggő dokumentumok fontosságának felismerése, és előállításának/beszerzésének gyakorlása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A magán- és hivatalos levél írásának formai és tartalmi követelményeinek az azonosítása és gyakorlása (kísérőlevél, ajánlólevél).</p> <p>Az önéletrajz-írás, illetve az egyéni képzettséget/végzettséget/kompetenciákat regisztráló űrlapok tartalmi elemeinek az azonosítása és kitöltésének gyakorlása.</p> <p>A hivatalos ügyintézés formai és tartalmi követelményeinek azonosítása, és a nyomtatványok kitöltésének gyakorlása:</p> <ul style="list-style-type: none"> - útlevígénylés, - erkölcsi bizonyítvány igénylése, - tennivalók elveszett személyi iratok esetén, - lakcímbjelentés, - e. kérdőív kitöltése. 		

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Önéletrajz, bürokrácia, nyomtatvány.
------------------------------------	--------------------------------------

Tematikai egység	Munkáltatók, munkavállalók, munkahelyek	Órakeret A: 8 B: 4
Előzetes tudás	Az első évben megszerzett tudáselemek és kompetenciák.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>A munkahelynek mint működő szervezetnek a megismerése, és a munkahelyhez kapcsolódó szerepek azonosítása és megértése.</p> <p>A munkahelyi hierarchiában elfoglalt hely(zet) azonosítása, a munkafeladatok (munkaköri leírás) megismerése és megértése.</p> <p>A munkáltatót és a munkavállalót megillető jogok és kötelezettségek fontosságának felismerése.</p> <p>A munkavállalást és a munkavállaló tanulmányait szabályozó törvények megismerése.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A munkakörülmények fontosságának a felismerése, a beilleszkedési stratégiák megismerése.</p> <p>A munkabér (minimálbér), járulékos juttatások, a béreket terhelő levonások azonosítása és megértése.</p> <p>A munkaidővel és a túlmunkával kapcsolatos munkáltatói és munkavállalói jogszabályok megismerése és megértése.</p> <p>A munkából történő kiválás különféle típusainak azonosítása (betegállomány, szabadság, pihenőidő, fizetett szabadság, fizetés nélküli szabadság, tanulmányi szabadság) és a bérekre gyakorolt hatások megértése (pl. táppénz).</p> <p>A munkahelyi együttműködés szabályainak az azonosítása és gyakorlásuk.</p> <p>Munka törvénykönyve, szakképzési törvény, felnőttképzési törvény, köznevelési törvény.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Munkabér–minimálbér, munkaidő, vonatkozó törvények.	

Tematikai egység	Egészséges életmód, életvitel	Órakeret A: 7 óra B: 2 óra
Előzetes tudás	Az első évben megszerzett tudáselemek és kompetenciák.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>Annak felismerése, hogy az egészséges életmód alapvetően segíti a munkavállalást, a sikeres életpálya-építést.</p> <p>Az életmód egészséget veszélyeztető elemeinek, a káros szokásoknak a felismerése.</p> <p>A drogok fogyasztásából adódó veszélyek, és azok egészségkárosító hatásának, a szenvedélybetegségek megelőzési lehetőségeinek megismerése.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Az egészség fogalmának megismerése.		

Az egészség mint olyan érték felismerése, amelynek a birtoklása jelentős mértékben elősegítheti munkaerő-piaci, munkavállalói karrierjének sikerességét!

A munka - pihenés – szórakozás kiegyensúlyozott eloszlása a fontosságának felismerése egyéni életében.

A környezeti ártalmak káros hatásának megértése az egészségre.

Pontos kép kialakítása arról, hogy a szenvedélybetegségek (alkoholfogyasztás, dohányzás, drogok, gyógyszerfogyasztás) jelentős mértékben csökkentik esélyeit a munkaerő-piaci szerepvállalásra.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Egészség-tudatosság, környezeti ártalom, szenvedélybetegség.
------------------------------------	--

Tematikai egység	Szabadon felhasználható időkeret	A: 4 óra B: 2 óra
Javaslat	A) A programban nem szereplő (pl. helyi igényeket kielégítő) témák beemelése B) A program témáinak – szükség szerinti – kiegészítése az órakeret terhére	

Tematikai egység	A tanulók teljesítményének a mérése	Órakeret A: 2 óra B: 2 óra
	A tanulók éves tevékenységének mérése – cél a fejlődés mértékének megállapítása (témák: szövegértés, alapvető matematika műveletek, élőlészavas kommunikáció, tanulási és a munkavállaláshoz szükséges készségek-képességek).	

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	A tanuló felismeri a környezetében kínálkozó tanulási és munkavállalási lehetőségeket, ezeket kiaknázza. Tudatosítja önmagában azt, hogy a munkaerő-piaci változásokkal összefüggésben folyamatos szakmai önfejlesztésre van szüksége, és ehhez igyekszik életmódjában, életvitelében szükséges változtatásokkal alkalmazkodni. A tanuló felismeri személyét érintően is az egész életen át tartó tanulás nélkülözhetetlen voltát, és ehhez, a tanulási célok elérése útjában álló akadályok elhárítására, kreatív megoldásokat keres és talál. Felismeri az álláskeresési technikák elsajátításának fontosságát és lehetőség szerint alkalmazza ezeket.
---	---

ALAPVETŐ MUNKAVÁLLALÓI ÉS ÉLETPÁLYA-ÉPÍTÉSI MODULOK C variáció

Az alapvető munkavállalói és életpálya-építési modulok a sikeres munkavállaló számára nélkülözhetetlen szociális kompetenciák fejlesztését, valamint a munkakereséssel és munkavállalással kapcsolatos ismeretek elsajátítását biztosítják.

A program célja az, hogy bemutassa a tanulók számára az egyes szakmaterületeken dolgozók tevékenységét, a szakmai pályafutásban rejlő lehetőségeket, a munkakörök sajátosságait, annak érdekében, hogy a tanulókat támogassa a választható szakmák kiválasztásában. Cél az is, hogy a tanulók képessé váljanak egyéni életpályájuk (és az ehhez kapcsolható szakmakiválasztás) reális megtervezésére és eldöntésére. Képesek legyenek mérlegelni azt, hogy alkalmasak-e a kiválasztott szakmaterületek szakmai anyagának az elsajátítására, és később a választott területen történő munkavégzésre.

További célja a programnak, hogy elősegíti és felkészíti a tanulókat az önálló álláskeresésre oly módon, hogy biztosítja az ehhez szükséges technikákat, szükséges viselkedési formákat, és hozzájuttatja őket mindazokhoz a tudáselemekhez, amelyek nélkülözhetetlenek az adminisztratív teendők megtanulásához.

A programban helyet kapott azon munkával kapcsolatos jogok és köteleességek ismertetése is, amelyek bevezetik a tanulókat a munka világa törvényekkel körülrít, munkaáltatókra és munkavállalókra érvényes szabályozás-rendszerébe.

Fejlesztési követelmények:

- A tanuló legyen képes elsajátítani azokat a tanulási technikákat és módszereket, amelyek segítségével eredményessé és hatékonyá tudja tenni a szakmai jellegű tananyagok elsajátítását.
- A tanuló legyen képes szóban és írásban információt kérni és adni, okiratokat igényelni, munkakereséssel és munkavégzéssel kapcsolatos alkalmakra megfelelően felkészülni.
- A tanuló szerezzen a hétköznapi élet területén hasznosítható ismereteket, legyen motivált a folyamatos, önálló iskolai és egyéni tanulásra.
- Legyen képes ügyei intézésére, gyakorolja az igényes, helyzethez illő szóhasználatot, a mondat és szövegalkotást, értelmezze helyesen a szakmai és közéleti szövegeket, igazodjon el a környező világban.
- Fejlődjön önismerete, ismerje meg saját képességeit, alakuljon ki pozitív jövőképe saját sorsát, érvényesülési lehetőségeit illetően. Ismerje meg a választott munkahelyen várható munkakarriert, a munkahelyi beilleszkedés, a munkahelyi együttműködés és viselkedés legfontosabb szabályait.
- A tanuló ismerje meg az álláskeresés technikáit, legyen tisztában a munkaviszony létesítésével és megszüntetésével kapcsolatos legfontosabb tudnivalókkal.
- A programmodul elvégzése után a tanuló legyen tisztában a munkába lépés és a munkavállalás feltételeivel, a munkavállaló jogaival.
- Képes legyen alkalmazni a különböző álláskeresési technikákat.
- Ismerje meg azokat a feltételeket és körülményeket, amelyek segítségével tájékozódhat arról, hogy létezik a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló törvény, és ismerje fel a munkaerő-piaci szervezet által nyújtott segítség fontosságát.
- Tudja, hogy a munkaügyi kirendeltségen való jelentkezéskor mit kell magával vinnie, mire lesz szükség (személyi igazolvány, TAJ-szám, adóazonosító jel, iskolai végzettséget igazoló bizonyítvány).

Éves óraszám: 72 óra/év

Heti óraszám: 2 óra/hét

Tematikai egység	A tanulók előzetes tudásának a mérése, (munkatapasztalataik azonosítása)	Órakeret 2 óra
	A tanulók szakmatanuláshoz és munkavégzéshez szükséges kompetenciáinak a felmérése (témák: szövegértés, alapvető matematika műveletek, élöszavas kommunikáció, tanulási készsége-képességek).	

Tematikai egység	A tanulás tanulása	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	A tanulók tanulással kapcsolatos sikereinek és kudarcainak azonosítása.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>A tanulóhoz kapcsolható tanulási stílusjegyek azonosítása és tudatosítása.</p> <p>A tanulók egyéni tanulási stratégiáinak a kialakítása.</p> <p>A tanulás iránti motiváció folyamatos fenntartásának támogatása.</p> <p>A tanulás tudatosításának erősítése.</p> <p>A magán- és hivatalos levél írásának formai és tartalmi követelményeinek az azonosítása és gyakorlása (kísérőlevél, ajánlólevél).</p> <p>Az önéletrajz-írás, illetve az egyéni képzettséget/végzettséget/kompetenciákat regisztráló űrlapok tartalmi elemeinek az azonosítása és kitöltésének gyakorlása.</p> <p>A hivatalos ügyintézés formai és tartalmi követelményeinek azonosítása, és a nyomtatványok kitöltésének gyakorlása:</p> <ul style="list-style-type: none">- útlevigénylés,- erkölcsi bizonyítvány igénylése,- c. tennivalók elveszett személyi iratok esetén,- d. lakcímbjelentés,- e. kérdőív kitöltés.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A tanulással kapcsolatos szokásrend kialakítása szükségességének a felismertetése.</p> <p>A tanulásról alkotott pozitív és negatív elképzelések azonosítása és okainak összegyűjtése, megértetése.</p> <p>A tanulási folyamat tervezése és szervezése fontosságának a felismertetése - napi időbeosztás készítése –, az időgazdálkodás fontosságának tudatosítása, saját tapasztalatokon alapuló időmérlegek készítése és elemzése.</p> <p>A tananyag elsajátítását támogató vázlat- és jegyzet készítés fontosságának a felismertetése – módszertanának a megismertetése és gyakorlása.</p> <p>Az aktív tanulói tanórai szerepvállalás fontosságának megértetése, a jegyzetelési technikák elsajátíttatása és gyakoroltatása - érdemes a feladatokat részfeladatokra bontani (tanulási források keresésének gyakoroltatása).</p> <p>A tananyag felidézését, a visszaemlékezést támogató módszerek (mnemotechnikák)</p>		

<p>megismertetése és gyakoroltatása. Az önellenőrzés (önreflexió) fontosságának a felismertetése és gyakoroltatása. A tanulással kapcsolatos sikerek és kudarcok okainak feltárása és értelmezése (önismeret: a tanulónak önmagáról mint tanulóról alkotott elképzeléseknek a feltárása). A pozitív motiváció szerepének feltárása és elfogadtatása. A tanulás és a sikeres pályafutás összefüggéseinek a feltárása és az okok megértetése. Az egyéni felelősség szerepének tudatosítása a tanulásban.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tanulási technika, önismeret, önreflexió, önéletrajz, bürokrácia, nyomtatvány.

Tematikai egység	Munkaerő-piaci alapismeretek	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	A tanulók információs közegben és gyakorlatban szerzett tudáselemeinek az azonosítása.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>A munka, a társadalom és a gazdaság kapcsolatában jelenlévő összefüggések azonosítása, és az okok megértetése. A legális munkavégzés, az adófizetés és a társadalmi jólét összefüggéseinek a feltárása és az okok megértetése</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A munkaerőpiac fogalmának és működési mechanizmusának a megismerése. A munkaerőpiac szereplőinek azonosítása és a közöttük lévő kapcsolatrendszer megértése. A különféle típusú vállalkozási formák megismerése, a közöttük lévő hasonlóságok és különbségek okainak azonosítása és megértése. A legális munkaviszony és az ahhoz kapcsolód munkaszerződés fontosságának a felismerése. A „feketefoglalkoztatás” egyénre és társadalomra érvényes negatív következményeinek a megismerése A társadalombiztosítás és a nyugdíjpénztár szerepének, funkciójának a megismerése és megértése. A különféle típusú munkanélküliség természetének megismerése és megértése. A munkanélküliség kezelésére szolgáló állami eszközök (állami szerepvállalás - szociálpolitika) megismerése, és a munkahelykereséssel összefüggő egyéni felelősség felismerése. A munkahelyre, a munkahelyi kollektívába történő beilleszkedés, a munkahelyi együttműködés szabályainak a megismerése.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Munkaerőpiac, vállalkozás – vállalkozó, fehér-, fekete- és szürkegazdaság, társadalombiztosítás – szociálpolitika, munkanélküliség – munkahely.	

Tematikai egység	Álláskeresési technikák	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	A tanulók információs közegben és gyakorlatban szerzett tudáselemeinek az azonosítása.	

<p>A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok</p>	<p>Az álláskeresési technikák megismerése és alkalmazása. A munkavállalással kapcsolatos dokumentumok beszerzésének és kezelésének megismerése. Az információkeresés és -szerzés módjainak megismerése, hiányzó információk azonosítása.</p>
<p align="center">Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	
<p>A legális munkavállalás útjainak, lehetőségeinek megismertetése és azok működéseinek megértése. Az álláskereséssel összefüggő technikák és módszerek fontosságának felismerése és gyakorlása. Saját kompetenciák azonosításának és értékelésének gyakorlása, valamint a munkahely megszerzéséhez szükséges kompetenciák azonosítása, és a megfeleltetés fontosságának a felismerése, az összehasonlítás gyakorlása. Álláskeresési technikák elsajátítása fontosságának a felismerése. Formális és informális hirdetések értelmezése és ezek gyakorlása. A jelentkezés elemeinek az elsajátítása és az egyes „műfajok” elkészítésének gyakorlása (szóbeli, írásbeli jelentkezés, telefonálás, önéletrajz készítés, kísérőlevél). A felkészülés fontosságának a felismerése a személyes találkozóra – a lehetséges szituációk gyakorlása.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Álláshirdetés – álláskeresés, álláskeresési technika, állásinterjú.</p>

<p>Tematikai egység</p>	<p>Munkáltatók, munkavállalók, munkahelyek</p>	<p>Órakeret 10 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Az első évben megszerzett tudáselemek és kompetenciák.</p>	
<p>A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok</p>	<p>A munkahelynek mint működő szervezetnek a megismerése és a munkahelyhez kapcsolódó szerepek azonosítása és megértése. A munkahelyi hierarchiában elfoglalt hely(zet) azonosítása, a munkafeladatok (munkaköri leírás) megismerése és megértése. A munkáltatót és a munkavállalót megillető jogok és kötelezettségek fontosságának felismerése. A munkavállalást és a munkavállaló tanulmányait szabályozó törvények megismerése.</p>	
<p align="center">Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>		
<p>A munkakörülmények fontosságának a felismerése, a beilleszkedési stratégiák megismerése. A munkabér (minimálbér), járulékos juttatások, a béreket terhelő levonások azonosítása és megértése. A munkaidővel és a túlmunkával kapcsolatos munkáltatói és munkavállalói jogosítványok megismerése és megértése. A munkából történő kiválás különféle típusainak azonosítása (betegállomány, szabadság, pihenőidő, fizetett szabadság, fizetés nélküli szabadság, tanulmányi szabadság) és a bérekre gyakorolt hatások megértése (pl. táppénz). A munkahelyi együttműködés szabályainak az azonosítása és gyakorlásuk. Munka törvénykönyve, szakképzési törvény, felnőttképzési törvény, köznevelési törvény.</p>		

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Munkabér –minimálbér, munkaidő, vonatkozó törvények.
--------------------------------	--

Tematikai egység	Egészséges életmód, életvitel	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Az első évben megszerzett tudáselemek és kompetenciák.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>Annak felismerése, hogy az egészséges életmód alapvetően segíti munkavállalást, sikeres életpálya-építést.</p> <p>Az életmód egészséget veszélyeztető elemeinek, a káros szokások felismerése.</p> <p>A drogok fogyasztásából adódó veszélyek és azok egészségkárosító hatásának, a szenvedélybetegségek megelőzési lehetőségeinek megismerése.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>Az egészség fogalmának megismerése.</p> <p>Az egészség mint olyan érték felismerése, amelynek a birtoklása jelentős mértékben elősegítheti munkaerő-piaci, munkavállalói karrierjének sikerességét.</p> <p>A munka - pihenés – szórakozás kiegyensúlyozott eloszlása a fontosságának felismerése, megértése egyéni életében.</p> <p>A környezeti ártalmak káros hatásának megértése az egészségre.</p> <p>Pontos kép kialakítása arról, hogy a szenvedélybetegségek (alkoholfogyasztás, dohányzás, drogok, gyógyszerfogyasztás) jelentős mértékben csökkentik esélyeit a munkaerő-piaci szerepvállalásra.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Egészség-tudatosság, környezeti ártalmak, szenvedélybetegség.	

Tematikai egység	Szabadon felhasználható időkeret	Órakeret 6 óra
Javaslat	<p>A. A programban nem szereplő (pl. helyi igényeket kielégítő) témák beemelése</p> <p>B. A program témáinak – szükség szerinti – kiegészítése az órakeret terhére</p>	

Tematikai egység	A tanulók teljesítményének a mérése	Órakeret 4 óra
	A tanulók éves tevékenységének mérése – cél a fejlődés mértékének megállapítása (témák: szövegértés, alapvető matematika műveletek, élőszavas kommunikáció, tanulási készsége-képességek).	

**A fejlesztés várt
eredményei az
évfolyam végén**

A tanuló felismeri a környezetében kínálkozó tanulási lehetőségeket, ezeket kiaknázza.

Tudatosítja önmagában azt, hogy a munkaerő-piaci változásokkal összefüggésben folyamatos szakmai önfejlesztésre van szüksége, és ehhez igyekszik életmódjában, életvitelében szükséges változtatásokkal alkalmazkodni.

A tanuló felismeri személyét érintően is az egész életen át tartó tanulás nélkülözhetetlen voltát, és az e tanulási célok elérése útjában álló akadályok elhárítására kreatív megoldásokat keres és talál.

A tanuló felismeri a környezetében kínálkozó tanulási és munkavállalási lehetőségeket, ezeket kiaknázza.

Felismeri az álláskeresési technikák elsajátításának fontosságát és lehetőség szerint alkalmazza ezeket.

OSZTÁLYKÖZÖSSÉG-ÉPÍTÉS

A és B variáció

A HÍD 2. közismereti program számára készített Osztályközösség-építő címet viselő program célja az, hogy segítsen az iskoláknak (és a pedagógusoknak) abban, hogy elősegítsék és felgyorsítsák a HÍD évfolyam(ok)ra beiratkozott, számos iskolából érkező, sok esetben alulszocializált, motiválatlan, ismerethiányokkal küszködő tanulók (osztály)közösségének kialakulását az iskolai előrehaladás és a tanulás sikeressége érdekében. A tananyag elvégzése lehetővé teszi, hogy az osztályfőnök a tanulók sokszor csak formális (az adminisztráció szempontjából ugyan nem nélkülözhető) megismerése helyett magukról a tanulókról és a tanulóktól kaphassanak komplexebb információkat, amelyek elősegíthetik az idő előtti iskolaelhagyás, a tanulási kudarcok magas arányának a csökkenését.

A cél alapvetően az, hogy az osztályba járó tanulók idővel valódi közösséget alkossanak, mert ennek a kialakulása/kialakítása nagymértékben hozzájárulhat ahhoz, hogy a tanulók iskolával és tanulással kapcsolatos kedvezőtlen attitűdjei megváltozzanak. Az órákon a legfontosabb cél a tanulók minél nagyobb arányú bevonása az osztály munkájába, és ezen belül a tanulói aktivitás erősítése, amely az egyik legfontosabb eszköz lehet a tanulási kudarcok leküzdésében.

Első évfolyam

Az első évfolyamon a programban a fejlesztés hangsúlyai a tanulással és az iskolával, családdal kapcsolatos motivációs bázis erősítésére, az iskolai és osztályközösségben történő beilleszkedés segítésére, a tanuláshoz szükséges kulcskompetenciák megerősítésére (írás, olvasás, számolás, szövegértés) irányulnak.

Összes óraszám: A, B: 36 óra (36 hét)

Heti óraszám: A, B: 1 óra/hét

Tematikai egység	A tanulók teljesítményének a mérése	Órakeret A: 2 óra B: 2 óra
	A tanulók előzetes tudásának a feltárása, korábbi tanulmányaik során szerzett tanulással kapcsolatos kompetenciáik azonosítása.	

Tematikai egység	Ismerkedés az új tanulási környezettel	Órakeret A: 8 óra B: 8 óra
Előzetes tudás	A tanulók előzetes iskolai pályafutásának feltérképezése, a korábbi tanulói kudarcok és sikerek okainak azonosítása.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Bemutatkozás az új osztályközösségben. Ismerkedés a közismereti és szakmai program tartalmi elemeivel. Önismeret (ki vagyok én – kik vagyunk, hova tartozunk?). Az „énismeret” forrásainak és az „énképet” alakító tényezők szerepének erősítése.	

	<p>A tanulóknál az önismeret fejlesztése (legyen tisztában a saját értékeivel).</p> <p>Az iskola szerepe és fontossága a tanuló életében.</p> <p>A sikeres tanulói előrehaladás záloga a tanuló eredményessége és hatékonysága az iskolában.</p> <p>A tanulói teljesítmény javításának lehetőségei.</p>
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<p>A tanulók kommunikációs kompetenciájának a fejlesztése, erősítése.</p> <p>A tanuló képessé válása saját magát reális énkép birtokában bemutatni.</p> <p>Törekvés az osztályközösségbe történő harmonikus beilleszkedésre.</p> <p>Az új tanulási környezet elfogadása.</p> <p>Motiváltság az új tanulási környezet mellett.</p> <p>Pozitív énkép kialakítása és fenntartása.</p> <p>Az iskola társadalmi és kulturális szerepe fontosságának felismerése.</p> <p>Annak felismerése, hogy az iskolai végzettsége(k) nélkül nehéz lesz az előrehaladás az életben.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Egyén, közösség, társadalom, iskola, tanulási technika, kooperáció, énkép, motiváció.

Tematikai egység	Tanulás tanulása (tanulásmódszertan, kudarc- és stresszkezelés)	Órakeret A: 6 óra B: 6 óra
Előzetes tudás	A tanulók előzetes iskolai pályafutásának feltérképezése, a korábbi tanulói kudarcok és sikerek okainak azonosítása, korábban alkalmazott tanulási technikáinak, módszereinek azonosítása.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>Az egész életen át tartó tanulás eszméjének megismerése, gyakorlatának elfogadása.</p> <p>A tanulás olyan folyamatként való elfogadása, amely fejlődési lehetőségeket kínál; a tanulás fontosságának felismerése.</p> <p>Aktív részvétel a tanulási folyamatok tervezésében és szervezésében.</p> <p>A tanulást segítő tervhálózat tervezése és (a tanuló tanulását támogató időmérleg elkészítése) megvalósítása.</p> <p>Az otthoni tanulást elősegítő eszközök kijelölése, azoknak az elérhetősége és alkalmazása.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>Az új tanulási környezethez kapcsolódó tanulás technikai elemeinek megismerése.</p> <p>A tanulási – tanítási folyamatban aktív és konstruktív szerep betöltése.</p> <p>A saját tanulási „menetrend” felismerése és koordinálása .</p> <p>A tanulási folyamatban elért eredmények „(ön)értékelése” /reflektivitás/.</p> <p>A tanulás során szerzett sikerek és kudarcok reális mérlegelése. A gyenge eredmények korrigálása, és törekvés a jobb eredmények elérésére.</p> <p>A tanuláshoz való motiváció erősítése.</p> <p>A tanulási célok eléréséhez szükséges források közötti „navigáció”, illetve a felhasznált források értékelése, elemzése.</p>		

Kulcsfogalmak/ fogalmak	LLL – paradigma, tanulásmódszertan, tanulási technika.
--------------------------------	--

Tematikai egység	Én és a család	Órakeret A: 6 óra B: 6 óra
Előzetes tudás	A tanulók a témával kapcsolatos előzetes tapasztalatainak a feltárása.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A tanuló legyen tisztában a család fogalmával, annak szerepével, feladataival, felelősségeivel. Legyen elképzelése a különféle családmockelkről. Ismerje fel a családi hagyományok fontosságát. Aktív résztvevőként alakítsa a családi ünnepeket. Ismerje fel a történelmi / családi példaképek szerepének fontosságát és hatását a közösség életére. Legyen tudatában a generációk közötti kultúra /szokások megismerése fontosságának. Ismerje fel a tanulói közösségek kapcsolati hálózatainak fontosságát.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
A családi hagyományok (családi legendárium) szerepének erősítése. A családi ünnepek „koreográfiáinak” ismerete, fejlesztése, tervezése. A „generációs különbségek”-ből adódó konfliktusok kezelése. A személyes ismeretségi kör (barát, osztálytárs, munkatárs) erősítése.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Család, közösség, hagyomány.	

Tematikai egység	Barátok és osztálytársak: az érzelmek világa	Órakeret A: 8óra B: 8 óra
Előzetes tudás	A tanulók a témával kapcsolatos előzetes tapasztalatainak a feltárása.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Verbális és nem verbális kommunikáció fontossága a beszédhelyzetekben. A tolerancia fontossága a közösségekben. Konfliktuskezelési technikák elsajátításának fontossága. Az érzelmi kitörések, az indulatok kezelése. Harmóniára való törekvés felismerése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
A tanuló legyen tisztában a metakommunikáció fontosságával a közösségi kapcsolatokban. Törekedjen a másokkal történő pozitív és eredményes interakció megteremtésére. A tanuló tudja kezelni az agresszió jelenlétét, ismerje fel azokban az ok-okozati		

összefüggéseket.

A tanuló rendelkezzen reális önismerettel.

Alakítsa ki az életében, és fogalmazza meg az önfejlődéséhez kapcsolódó igényeit.

A tanuló fogadja el a változásokat. Nézzon szembe a hibáival, és legyen önkritikája.

Kódolja, és értelmezi az emocionális változásokat, a saját életére tekintve ki tudja fejezni az általuk keltett érzelmeket érzéseket.

Ismerje fel, hogy mikor van szüksége szakmai segítségre, és kihez fordulhat ilyen esetekben segítségért.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Érzelmek, verbális és nem verbális kommunikáció, türelem, tolerancia, egymásra odafigyelés, elfogadás, őszinteség.
------------------------------------	--

Tematikai egység	Szabadon felhasználható órakeret	Órakeret A: 4 óra B: 4 óra
Javaslat:	A szabadon felhasználható órakeretben lehetőség van <ul style="list-style-type: none">- új, a programban nem tárgyalt tartalmi elem beemelésére,- a rendelkezésre álló órakeretben projekt munka tervezésére,- az órakeretet lehetséges hozzákapcsolni más tartalmi egységhez- nagyobb időtartamot átívelő projekt megtervezésre és lebonyolítására.	

Tematikai egység	A tanulók teljesítményének a mérése	Órakeret A: 2 óra B: 2 óra
	A tanulók éves teljesítményét az órakeretben hagyományos írásbeli/szóbeli dolgozat/felelet alkalmazásával (is) mérhetjük. A cél elsősorban a tanulók éves folyamatos és sokrétű tevékenységének az értékelése, a fejlődésük mértékének a megállapítása, ezért célszerű az értékelés középpontjába a <i>tanulói portfóliót (az abban elhelyezett termékeket) állítani, amelyben azonosíthatóvá válnak azok a tanulói tevékenységek (és azok eredményei), amelyek egyúttal a tanulók referenciáit is képezhetik (pl. szövegértéséről, a közösségben folytatott tevékenységének jellemzőiről, konfliktusokat megoldó képességeiről, a tartalmi elemek elsajátításának a mértékéről stb.).</i>	

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	A tanulók harmonikus beilleszkedése az iskola- és az osztályközösségbe. Aktív részvétel az osztályközösséget érintő programokban és feladatokban. Aktív részvétel a személyes fejlesztésre irányuló köz- és szakismereti programokban. A különféle típusú közösségek és az egyén kapcsolata
---	--

	fontosságának a tudatosodása
--	------------------------------

Második évfolyam

Az Osztályközösség-építő program célja a HÍD 2. program második évfolyamán az, hogy erősítse a további tanulás fontosságát, azt a belátást, hogy az eredményes iskolai előrehaladás, a tanulás sikeressége nélkülözhetetlen a szakmatanulás és a szakképzettség megszerzése szempontjából. Emellett azok a területek kapnak nagyobb hangsúlyt, amelyek az osztályközösségen túlnyúló szakmai-emberi és társadalmi-kulturális kapcsolatok kialakítására, ápolására, fenntartására irányulnak.

Összes óraszám: 35 óra (35 hét)

Heti óraszám: 1óra/hét

Tematikai egység	A tanulók teljesítményének a mérése	Órakeret A: 2 óra B: 2 óra
	A tanulók előzetes tudásának a feltárása, korábbi tanulmányaik során szerzett tanulással kapcsolatos kompetenciáik azonosítása.	

Tematikai egység	Felelős állampolgár /Felelősségvállalás	Órakeret A: 6 óra B: 6 óra
Előzetes tudás	Az általános iskolából hozott tananyagokból, és az iskolai házirend betartása és annak elfogadása.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>A tanulónak ismerje fel az aktív és felelős állampolgári magatartás fontosságát.</p> <p>Ismerje meg az alapvető állampolgári jogait és kötelességeit.</p> <p>Ismerje meg és fel a normaszegések társadalmi és egyéni kedvezőtlen következményeit.</p> <p>Legyen elképzelése a korrupció és a hatalmi visszaélések veszélyeiről.</p> <p>Legyen tájékozott a helyi civil szervezetek céljaiban.</p> <p>Vállaljon felelősséget a saját tetteiért, és vállalja a következményeket.</p> <p>Tartsa be a mindenkori emberi méltóságához való jogot.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A tanuló legyen tisztában az állampolgári kötelezettségeivel és a jogaival.</p> <p>Sajátítsa el a társadalmi normákat.</p> <p>Rendelkezzen a társadalomban elfogadott normakontrollal.</p> <p>Érdekérvényesítő szerepe ne lépje túl a törvények adta határokat.</p> <p>Tartsa be a társadalomban előírt viselkedési szabályokat, normákat.</p>		

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Törvény, szabály, társadalom, normakövetés, normakontroll, civil kapcsolatok, felelősségvállalás.
------------------------------------	---

Tematikai egység	Agresszió, agresszivitás	Órakeret A: 5 óra B: 5óra
Előzetes tudás		
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A fizikai és verbális agresszió felismerése, törekvés az elkerülésére. Agresszorok a közösségekben. A konfliktusok meg- és feloldása. Viselkedés-kontroll.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A tanuló ismerje az agresszió fogalmát és típusait.</p> <p>A tanuló ismerje fel a verbális és a nem verbális agresszió következményeit.</p> <p>Ismerje fel az agresszív magatartás kedvezőtlen következményeit.</p> <p>Legyen elképzelése és gyakorlata a hétköznapi élet konfliktusok kezelésében, ismerje és alkalmazza a konfliktus-eljárásokat, módszereket.</p> <p>Tartsa tiszteletben az emberi viselkedés szabályait.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Verbális agresszió, fizikai agresszió, lelki agresszió, együttműködés, kompromisszum, önuralom, konfliktus, törvényi szabályozás, önuralom, tisztelet.	

Tematikai egység	Háztartási alapismeretek, balesetvédelem, elsősegélynyújtás, KRESZ	Órakeret A: 6 óra B: 6 óra
Előzetes tudás	Az általános iskolában és gyakorlatban szerzett tapasztalatok azonosítása.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Háztartási eszközök és használatuk. A háztartási eszközökhöz tartozó dokumentációk (műszaki leírások, használati utasítások) értelmezése. Segítségkérés – segítségnyújtás. Közlekedéskultúra fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A tanuló legyen tisztában az elemi szintű háztartási eszközökkel és azok használatával.</p> <p>A tanuló ismerje fel a háztartási gépekhez kapott használati utasítások pontos értelmezésének fontosságát.</p> <p>Legyen elképzelése arról, hogy rendkívüli helyzetekben (vészhelyzetben) mit kell tennie.</p> <p>Ismerje a hazai és nemzetközi segélyhívószámokat.</p> <p>Ismerje az elsősegélynyújtás célját, az elsősegélynyújtó kötelességeit.</p> <p>Ismerje a KRESZ alapszabályait.</p>		

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Háztartás, háztartási eszközök, segítségnyújtás, KRESZ.
------------------------------------	---

Tematikai egység	Természetvédelem/Állatvédelem	Órakeret A:5 óra B: 5 óra
Előzetes tudás	Az általános iskolában és gyakorlatban szerzett tapasztalatok azonosítása.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A fenntartható fejlődés eszméje és gyakorlata. A kedvezőtlen környezeti problémák hatása. A környezettudatosság elvi és gyakorlati kérdései. A természet- és állatvédelem gyakorlati kérdései.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A tanuló belátja és megérti a fenntartható fejlődés jelentőségét. Érdekelje az emberiség tevékenysége, a környezeti problémák, az ökokatasztrófák kialakulásához vezető utak. Tudatosodjon a tanulóban a modern világ technológiai ártalmi és következményei. Legyen ismerete az emberiség felelőtlenségéről és annak következményeiről a természet kihasználásában. A tanulóban alakuljon ki a környezettudatosság elve. Tisztelje a természetet és az állatvilágot. Határozza meg és értékelje helyét és szerepét a helyi természetvédelemben és állatvédelemben. A tanulónál jelenjen meg a felelősség kérdése a természet és az állatvédelem tekintetében. Ismerje azokat a szervezeteket, ahol ezekkel a témákkal kiemelten foglalkoznak.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Fenntartható fejlődés, tudatosság, ökokatasztrófa, természetvédelem, felelősség következetesség, önkéntesség, kapcsolati háló.	

Tematikai egység	Környezet, amelyben élek Eligazodás a mindennapokban	Órakeret A: 5 óra B: 5 óra
Előzetes tudás	Az általános iskolában és gyakorlatban szerzett tapasztalatok azonosítása.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A mindennapi élet színterei és azok használata. A globalizáció és a lokalizáció összefüggéseinek felismerése. Közigazgatás és adminisztráció összefüggései. Információgyűjtés és értelmezés a (köz)szolgáltatásokról. Helyi és távolsági közlekedés sajátosságai – az igénybevétel módoszatai.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A közvetlen környezet és annak sajátosságainak, a helyi történelmi színhelyek megismerése. Reális értékítélet kialakítása a lokális helyi adottságokat tekintve.</p>		

Képesség a mindennapi életben előforduló adminisztrációs helyzetek kezelésére.
Tájékozottság megszerzése a különböző szolgáltatási eljárásról.
Képesség önálló tájékozódásra a közvetlen és távolabbi környezetben.
A helyi és távolsági közlekedés rendeltetésszerű használata.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Globalizáció, lokálitás, közlekedés, információgyűjtés.
------------------------------------	---

Tematikai egység	Szabadon felhasználható órakeret	Órakeret A: 4 óra B: 4 óra
Javaslat	<p>A szabadon felhasználható órakeretben lehetőség van</p> <ul style="list-style-type: none"> - új, a programban nem tárgyalt tartalmi elem beemelésére, a rendelkezésre álló órakeretben projektmunka tervezésére, - az órakeretet lehetséges hozzákapcsolni más tartalmi egységhez, - nagyobb időtartamot átívelő projekt megtervezésre és lebonyolítására. 	

Tematikai egység/	A tanulók teljesítményének a mérése	Órakeret A:2 óra B: 2 óra
	<p>A tanulók éves teljesítményét az órakeretben hagyományos írásbeli/szóbeli dolgozat/felelet alkalmazásával (is) mérhetjük. A cél elsősorban a tanulók éves folyamatos és sokrétű tevékenységének az értékelése, a fejlődésük mértékének a megállapítása, ezért célszerű az értékelés középpontjába a <i>tanulói portfóliót (az abban elhelyezett termékeket) állítani, amelyben azonosíthatóvá válnak azok a tanulói tevékenységek (és azok eredményei), amelyek egyúttal a tanulók referenciáit is képezhetik (pl. szövegértésről, a közösségben folytatott tevékenységének jellemzőiről, konfliktusokat megoldó képességeiről, a tartalmi elemek elsajátításának a mértékéről stb.).</i></p>	

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	A tanuló rendelkezzen azokkal a kompetenciákkal, illetve tudáselemekkel, amelyek a társadalmi-politikai együttéléshez és szerepvállaláshoz nélkülözhetetlenek.
---	--

OSZTÁLYKÖZÖSSÉG-ÉPÍTÉS

C variáció

A HÍD 2. program 1 éves (10 hónapos) változata a HÍD 2. program 2 éves A-B variációjának tananyagát közvetíti a tanulók számára. A rövidebb képzési idő lehetőséget biztosít a felkínált tartalmi együttesben a tanulók számára fontosnak tartott prioritások kijelölésére és közvetítésére.

Összes óraszám: 36 óra (36 hét)

Heti óraszám: 1 óra/hét/

Tematikai egység	A tanulók teljesítményének a mérése	Órakeret 2 óra
	A tanulók előzetes tudásának a feltárása, korábbi tanulmányaik során szerzett tanulással kapcsolatos kompetenciáik azonosítása.	

Tematikai egység	Ismerkedés az új tanulási környezettel	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	A tanulók előzetes iskolai pályafutásának feltérképezése, a korábbi tanulói kudarcok és sikerek okainak azonosítása.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Bemutatkozás az új osztályközösségben, Ismerkedés a közismereti és szakmai program tartalmi elemeivel. Önismeret (ki vagyok én – kik vagyunk, hova tartozunk?). Az „önismeret” forrásainak és az „énképet” alakító tényezők szerepének erősítése. Az önismeret fejlesztése (legyen tisztában a saját értékeivel). Az iskola szerepe és fontossága a tanuló életében. A tanulói teljesítmény javításának lehetőségei.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A tanulók kommunikációs kompetenciájának a fejlesztése, erősítése. A tanuló képes legyen saját magát reális énkép birtokában bemutatni. Törekedjen az osztályközösségbe történő harmonikus beilleszkedésre A tanuló legyen képes elfogadni az új tanulási környezetet. Legyen motivált az új tanulási környezet mellett. Erősödjön a pozitív énkép kialakítása és fenntartása Az iskola társadalmi és kulturális szerepének fontosságának felismerése. Ismerje fel, hogy iskolai végzettség(ek) nélkül nehéz lesz az előrehaladás a tanuló életében.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Egyén, közösség, társadalom, iskola, tanulási technika, kooperáció, énkép, motiváció.	

Tematikai egység	Tanulás tanulása (tanulásmódszertan, kudarc- és stresszkezelés) Időfelhasználás/tervezés (időmérleg-készítés)	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	A tanulók előzetes iskolai pályafutásának feltérképezése, a korábbi tanulói kudarcok és sikerek okainak azonosítása, korábban alkalmazott tanulási technikáinak, módszereinek azonosítása	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>Az egész életen át tartó tanulás eszméjének megismerése, gyakorlatának elfogadása.</p> <p>A tanulás folyamatnak tekintése, amely fejlődési lehetőségeket kínál a tanulónak.</p> <p>A tanuló felismeri a tanulás fontosságát.</p> <p>A tanuló aktívan részt vesz tanulási folyamatainak tervezésében és szervezésében.</p> <p>A tanulást segítő tervhálózat tervezése és (a tanuló tanulását támogató időmérleg elkészítése) megvalósítása</p> <p>Az otthoni tanulást elősegítő eszközök kijelölése, és azoknak az elérhetősége, és alkalmazása.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A tanuló ismerje meg az új tanulási környezethez kapcsolódó tanulás technikai elemeket.</p> <p>A tanulási – tanítási folyamatban a tanuló egyén aktív és konstruktív szerepet töltsön be.</p> <p>Ismerje fel és koordinálja saját tanulási „menetrendjét”</p> <p>A tanulási folyamatban a tanuló elért eredményeit „(ön)értékelje” /reflektivitás/.</p> <p>A tanulás során szerzett sikereket és kudarcokat reálisan mérlegelje. A gyenge eredményeket korrigálja, és motivált legyen a jobb eredmények elérésére.</p> <p>A tanuláshoz való motivációja erősödjön.</p> <p>A tanuló minél eredményesebb / hatékonyabb tanulási céljai eléréséhez szükséges források között tudjon navigálni illetve a felhasznált forrásokat felhasználja, értékeli, elemzi.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	LLL – paradigma, tanulásmódszertan, tanulási technika.	

Tematikai egység	Én és a család	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	A tanulók a témával kapcsolatos előzetes tapasztalatainak a feltárása	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>A tanuló legyen tisztában a család fogalmával, annak szerepével, feladataival, felelősségeivel.</p> <p>Legyen elképzelése a különféle családmockellekről</p> <p>Ismerje fel a családi hagyományok fontosságát</p> <p>Aktív résztvevőként alakítsa a családi ünnepeket</p> <p>Ismerje fel a történelmi / családi példaképek szerepének fontosságát és hatását a közösség életére</p> <p>Legyen tudatában a generációk eltérő kultúrája/szokásai megismerése fontosságának.</p> <p>Ismerje fel a tanulói közösségek kapcsolati hálózatainak</p>	

	fontosságát.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<p>A családi hagyományok (családi legendárium) szerepének erősítése. A családi ünnepek „koreográfiáinak” ismerete, fejlesztése, tervezése. A „generációs különbségek”-ből adódó konfliktusok kezelése. A személyes ismeretségi kör (barát, osztálytárs, munkatárs) erősítése.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Család, közösség, hagyomány.

Tematikai egység	Barátok és osztálytársak: az érzelmek világa	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	A tanulók a témával kapcsolatos előzetes tapasztalatainak a feltárása	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>Verbális és nem verbális kommunikáció fontossága a beszédhelyzetekben. A tolerancia fontossága a közösségekben. Konfliktuskezelési technikák elsajátításának fontossága. Az érzelmi kitörések, az indulatok kezelése. Harmóniára való törekvés felismerése.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A tanuló legyen tisztában a metakommunikáció fontosságával a közösségi kapcsolatokban. Törekedjen a másokkal történő pozitív és eredményes interakció megteremtésére. A tanuló tudja kezelni az agresszió jelenlétét, ismerje fel azokban az ok-okozati összefüggéseket. A tanuló rendelkezzen reális önismerettel. Alakítsa ki az életében és fogalmazza meg az önfejlődéséhez kapcsolódó igényeit. A tanuló fogadja el a változásokat. Nézzon szembe a hibáival, és legyen önkritikája. Kódolja, és értelmezi az emocionális változásokat, a saját életére tekintve ki tudja fejezni az általuk keltett érzelmeket érzéseket. Ismerje fel, hogy mikor van szüksége szakmai segítségre, és kihez fordulhat ilyen esetekben segítségért.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Érzelmek, verbális és nem verbális kommunikáció, türelem, tolerancia, egymásra odafigyelés, elfogadás, őszinteség.	

Tematikai egység/	Felelős állampolgár/Felelősségvállalás	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	Az általános iskolából hozott tananyagokból, és az iskolai házirend betartása és annak elfogadása.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>A tanulónak ismerje fel az aktív és felelős állampolgári magatartás fontosságát. Ismerje meg az alapvető állampolgári jogait és kötelességeit. Ismerje meg és fel a normaszegések társadalmi és egyéni</p>	

	<p>kedvezőtlen következményeit. Legyen elképzelése a korrupció és a hatalmi visszaélések veszélyeiről. Legyen tájékozott a helyi civil szervezetek céljaiban. Vállaljon felelősséget a saját tetteiért, és vállalja a következményeket. Tartsa be a mindenkori emberi méltósághoz való jogot.</p>
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<p>A tanuló legyen tisztában az állampolgári kötelezettségeivel, és a jogaival. Sajátítsa el a társadalmi normákat. Rendelkezzen a társadalomban elfogadott normakontrollal. Érdekérvényesítő szerepe ne lépje túl a törvények adta határokat. Tartsa be a társadalomban előírt viselkedési szabályokat, normákat.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Törvény, szabály, társadalom, normakövetés, normakontroll, civil kapcsolat, felelősségvállalás.

Tematikai egység	Agresszió, agresszivitás	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás		
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A fizikai és verbális agresszió. Agresszorok a közösségekben. A konfliktusok meg és feloldása. Viselkedés-kontroll.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A tanuló ismerje az agresszió fogalmát és típusait. A tanuló ismerje fel a verbális és a nem verbális agresszió következményeit. Ismerje fel az agresszív magatartás kedvezőtlen következményeit Legyen elképzelése és gyakorlata a hétköznapi élet konfliktusok kezelésében, ismerje és alkalmazza a konfliktus –eljárásokat, módszereket. Tartsa tiszteletben az emberi viselkedés szabályait.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Verbális agresszió, fizikai agresszió, lelki agresszió, együttműködés, kompromisszum, önuralom, konfliktus, törvényi szabályozás, önuralom, tisztelet.	

Tematikai egység	Háztartási alapismeretek, balesetvédelem, elsősegélynyújtás, KRESZ	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	Az általános iskolában és gyakorlatban szerzett tapasztalatok.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Háztartási eszközök és használatuk. A háztartási eszközökhöz tartozó dokumentációk (műszaki leírások, használati utasítások) értelmezése. Segítségkérés – segítségnyújtás. Közlekedéskultúra.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<p>A tanuló legyen tisztában az elemi szintű háztartási eszközök használatával. A tanuló ismerje fel a háztartási gépekhez kapott használati utasítások pontos értelmezésének fontosságát. Legyen elképzelése arról, hogy rendkívüli helyzetekben (vészhelyzetben) mit kell tennie. Ismerje a hazai és nemzetközi segélyhívószámokat. Ismerje az elsősegélynyújtás célját, az elsősegélynyújtó kötelességeit. Ismerje a KRESZ alapszabályait.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Háztartás, háztartási eszköz, segítségnyújtás, KRESZ.

Tematikai egység	Természetvédelem/Állatvédelem	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	Az általános iskolában és gyakorlatban szerzett tapasztalatok.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A fenntartható fejlődés eszméje és gyakorlata. A kedvezőtlen környezeti problémák hatása. A környezettudatosság elvi és gyakorlati kérdései. A természet- és állatvédelem gyakorlati kérdései.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A tanuló belátja és megérti a fenntartható fejlődés jelentőségét. Érdeklődik az emberiség tevékenysége, a környezeti problémák, az ökokatasztrófák kialakulásához vezető utak. Tudatosodjon a tanulóban a modern világ technológiai ártalmai és következményei. Legyen ismerete az emberiség felelőtlenségéről és annak következményeiről a természet kihasználása. A tanulóban alakuljon ki a környezettudatosságra való törekvés. Tisztelje a természetet és az állatvilágot. Határozza meg és értékelje helyét és szerepét a helyi természetvédelem és az állatok védelmében alkotott elképzeléseiről. A tanulóban jelenjen meg a felelősség kérdése a természet- és az állatvédelem tekintetében. Ismerje azokat a szervezeteket, ahol ezekkel a témákkal kiemelten foglalkoznak.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Fenntartható fejlődés, tudatosság, ökokatasztrófa, természetvédelem, felelősség, következetesség, önkéntesség, kapcsolati háló.	

Tematikai egység	Környezet, amelyben élek Eligazodás a mindennapokban	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	Az általános iskolában és gyakorlatban szerzett tapasztalatok. azonosítása	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	.A mindennapi élet színterei és azok használata. A globalizáció és a lokalizáció összefüggései. Közigazgatás és adminisztráció összefüggései. Információgyűjtés és értelmezés a (köz)szolgáltatásokról	

	Helyi és távolsági közlekedés sajátosságai – az igénybevétel módozatai.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<p>A tanuló ismerje meg a közvetlen környezetét és annak sajátosságait, a helyi történelmi színhelyeket.</p> <p>Legyen reális értékítélete a lokális helyi adottságokat tekintve.</p> <p>Legyen képes a mindennapi életben előforduló adminisztrációs helyzetek kezelésére.</p> <p>Legyen tájékozott a különböző szolgáltatási eljárások között.</p> <p>Képes legyen egyedül tájékozódni közvetlen és távolabbi környezetében.</p> <p>Legyen képes a helyi és távolsági közlekedés rendeltetésszerű használatára.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Globalizáció, lokalitás, közlekedés, információgyűjtés.

Tematikai egység	Szabadon felhasználható órakeret	Órakeret A: 4 óra B: 4 óra
Javaslat	<p>A szabadon felhasználható órakeretben lehetőség van</p> <ul style="list-style-type: none"> - új, a programban nem tárgyalt tartalmi elem beemelésére, - a rendelkezésre álló órakeretben projekt munka tervezésére, - az órakeretet lehetséges hozzákapcsolni más tartalmi egységhez - nagyobb időtartamot átívelő projekt megtervezésre és lebonyolítására. 	

Tematikai egység	A tanulók teljesítményének a mérése	Órakeret A: 2 óra B: 2 óra
	<p>A tanulók éves teljesítményét az órakeretben hagyományos írásbeli/szóbeli dolgozat/felelet alkalmazásával (is) mérhetjük.</p> <p>A cél azonban és elsősorban a tanulók éves folyamatos és sokrétű tevékenységének az értékelése, a fejlődésük mértékének a megállapítása, ezért célszerű az értékelés középpontjába a <i>tanulói portfóliót (az abban elhelyezett termékeket) állítani, amelyben azonosíthatóvá válnak azok a tanulói tevékenységek (és azok eredményei), amelyek egyúttal a tanulók referenciáit is képezhetik (pl. szövegértéséről, a közösségben folytatott tevékenységének jellemzőiről, konfliktusokat megoldó képességeiről, a tartalmi elemek elsajátításának a mértékéről stb.).</i></p>	

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	A tanuló rendelkezzen azokkal a kompetenciákkal, illetve tudáselemekkel, amelyek a társadalmi-politikai együttéléshez és szerepvállaláshoz nélkülözhetetlenek.
---	--